BONIF. VIII
DECRETALES

LUGDUNI
JOHAN. SYBER
1481

BIBLIOTHÈQUE
MAZARINE

1227

XVI. n° 225. —

~~2522~~
~~A~~

XVème siècle n° ~~[illegible]~~
1227.

piece 3

¶ Diuini ac humani iuriſconſulti ⁊ cauſarū ſacri palacii audi
toris. D. Johānis franciſci de pauinis extrauagantiū regularū
cancellarie ⁊ deciſionū rote notitiam vtile preludium.

¶ Quintus mucius verſus ſeruium ſculptiū illo fuit vſus ſer-
mone. Turpe eſt patricio ⁊ nobili viro ius ī quo verſatur igno-
rare. ſed longe magis in pleroſq; noſtra etate hec ſentētia reto-
quenda eſt qui extrauagantiū ſanctiones pontificum iura enu
cleata deſidia aut ignauia contemnere vidētur cum omnis ma-
giſtratus preſertim eccleſiaſtici in dicēdis ſentētijs ⁊ ceteri iu-
riſperiti quibus interpretandi conſulēdiq; tribuitur facultas :re
ſpōſa ſua iuxta illarum deciſiones ſunt prolaturi:ſi ipſis extraua
gātibus adſint requiſita. que epiſtola Innoc. iij. ad helyciū. epm
depoſcit. Quare ad ipſarū lectionē iterū atq; iterum ortor mo-
neoq; ne cum ſculpitio iure obiurgemur imo illum imitemur q
poſt reprehenſionē adeo iuri operā dedit vt inter iuriſconſultos
merito palmā fuerit aſſecutus. verū ipſis extrauagantibus parē
vim pene regule cancellarie viuente earum conditore ⁊ non me
diocrem deciſiones rote vti prudentum reſponſa in auctoritatē
habere cenſentur. ſicut eni illis interpretandi ius ciuile ⁊ preto-
rum edita poteſtas ſūma erat: ita ⁊ auditoribus rote in ſūmorū
pontificum leges impartitum eſt ab ipſo principe ſūmū arbitriū
Igitur circa tria hec breuē ⁊ putilem ſubiecti notam.

¶ Notandum ꝙ ſententia lata contra extrauagātem publica-
tam ⁊ indubitatā eſt ipſo iure nulla. ante publicationē vero ſecꝰ
vt no. in ꝓhemio clementinaꝝ in verbo de cetero. ⁊ in cle. nolen
tes. de hereti. ſed ſi eſt publicata ⁊ indubitata ſententia contra
eam lata eſt ipſo iure nulla. vt dictum eſt tanq̄ lata contra. l. ſcri
ptam no. Bal. in. l. ij. C. quando prouo. nō eſt neceſſe. ⁊ Butri.
in. c. i. ⁊. c. cum inter. de re iudi. ⁊ ꝓbatur in. l. i. §. item cum con-
tra ſacras. ff. que ſen. ſine appel. reſcin. exemplū in extrauaganti
execrabilis ſecundum abbatem in. c. paſtoralis: de fide inſtru. id̄
de extrauaganti ad regimē quā allegat deciſio in nouis. ccc. xlix
incipit item ſi mandatur. ſecus autem ſi de ea dubitatur ꝑ. c. pa-
ſtoralis. de fide inſtru. ⁊. l. cum prolatis. ff. de re iudi. ſecundum
vnam lecturam. ideo ſuꝑ ea papa eſt conſulendus ⁊ ſi reperitur
in achiuo publico dicitur indubitata ꝑ autenticam ad hec. C. d̄
fide inſtru. ⁊. l. celſus. ff. de ꝓba. ſecūdum vnā lecturā facit. c. ad
audientiam de preſcrip. ⁊ idem p̄ſumit̄ quando reperitur inter
extrauagantes. xx. q. i. c. qm̄ progenitorum. maxime ſi repit̄ glo
ſata ꝑ doctorem famoſum ſicut zena. L and. ⁊ Jo. mo. ⁊ alios ꝑ
no. in dicto. c. paſtoralis probat. l. i. in fi. C. de nouo. C. com. ⁊
quod no. in. l. iij. C. de legi. vel ſi fuit diu obſeruata vt no. Bar.
in glo. fi. ſuꝑ extrauaganti qui ſint rebelles. de quibus plenius
ꝑ Bar. in. l. cum prolatis prealle. ⁊ butri. ⁊ abbatē ⁊ modernos
in dicto. c. paſtoralis. vbi ſecundū hoati poteſt d̄ ea dubitari ad
inſtar eius quod no. in. c. nemo de elec. in. vi. de quibus etiam ꝑ
Ludoui. in conſilio ⁊ So. quod incipit in chriſti nomine in pro
poſito caſu vbi etiam ſubdit ꝙ ſi fuiſſet tp̄alis ꝑ declarationem
ſucceſſoris efficitur ꝑpetua quia declaratio pape etiam ad peti-
tionem ſingularis ꝑſone facta ad. l. vel ordinationem aliquam p̄
cedentem legem generalem conſtituit ad omnes per. l. fi. C. d̄ le
gibus. ⁊ no. in. c. in cauſis de re iudi. quod facit ad id quod dicā
ſuper extrauaganti ad bonus. ⁊ extrauaganti iniuncte ⁊ ad apo
ſtolatum ⁊c̄. Ex quibus idem dicit Bal. in ſtatutis in ſuo pecu
lio in ver. ſtatutum licet non ſic. ⁊c̄. Item non eſt neceſſe ꝙ con
ſtet de datis ſecundum Bar. in dicta data qui ſint rebelles. pre
miſſa intelligo de extrauagantibus emanatis poſt compilationē
libri. vi. ſecundum Jo. an. in ꝓhemio li. vi. ad fi. ⁊ in. c. fi. de he-
reti. eo. li. Et ſi contradicant iuri ſcripto dic vt plene ꝑ Jo. an.
Jo. de ligni. Jo. de fandei ⁊ domni poſt Jo. mo. in. c. i. in prin.
de conſtitutionibus li. vi. ⁊ ꝑ archi. poſt hug. xix. di. c. ſi romano
rum. ⁊ in ſūma. Adde Bal. in. l. leges ſacratiſſime. C. de legi. ⁊
no. in. c. ſi in laicis. xxx. di. nec eſt de ſubſtātia vt redigatur in ſcri
ptis de quo plenius ꝑ io. an. in regula nemo poteſt de reg. iur.
in mer. li. vi. ⁊ in deciſionibus rote deciſione. cc. xxxviij. ꝑ glo. ⁊
ex. in. l. i. C. de legi. ꝓbatur in. c. i. de renun. li. vi. ⁊ ꝑ abbatem in
c. i. de poſtula. prela. qui dicit ꝙ d̄ hoc videtur cōmunis opinio
Debent autem extrauagantes quando de eis dubitatur ꝑ alle
gantem in forma autentica produci ſub plumbo ſi extra curiam
ſunt producende vel ſub ſigneto vicecancellarij ſi in curia ſunt
producende. Et hoc de illis que ſunt deſcripte in li. cancellarie
ille autem que ſunt deſcripte in camera apoſtolica ſumentur
cum ſigneto camerarij vel ſub plumbo ⁊c̄. Et ita ſeruatur in cu-
ria romana. ⁊ idem. ſ. ꝙ in forma autentica debeat produci dici-
mus in ſtatuto non contento in volumine ſtatutorum ſecundū
Bar. in. l. omnes populi. ad fi. ff. de iuſti. ⁊ iu. ⁊ modernos in di
cto. c. i. de conſti. li. vi. ⁊ in dicto. c. paſtoralis. forma autē autē-
tica habetur in regulis ⁊ ſtilo cancellarie. Quid autem de ſentē
tia principis diffinitiua vel interlocutoria dic vt in. c. in cauſis.
de re iudi. ⁊. xvi. q. iij. licet. ⁊. ff. quod me. cau. l. metum. §. ſed q̄d
ait pretor. ⁊ preſumitur queſtio determinata ꝓ illa parte ⁊ opi-
nione ꝓ qua fuit vltima collatio facta vbi aliter non conſtat de
expreſſa deciſione ſecundū bal. in. l. bona fides. ff. depoſiti. ⁊ no.
domi. in. c. fi. de here. li. vi. ꝙ ordinationes ⁊ mandata pape ha-
bent eandem vim quam habent conſtitutiones per no. in. c. a no
bis. i. de ſen. excō. per. l. i. ⁊ fina. C. cōmunia ⁊ epiſto. Item ꝙ re
ſponſa pape ad conſultationem inferiorum ſunt pro iure ſeruan
da allegat. iij. di. in ſumma. De interpretatione autem doctorū
⁊ cōmuni opinione dic vt ꝑ abbatem in. c. i. d̄ poſtula. prela. vbi
glo. ⁊ no. in. c. vnico. e. ti. li. vi. ⁊ in. l. iſta. C. de ꝓfeſſo. qui in vr-
be conſtantinopoli. De cōmuni opinione notat̄. iij. q. vij. §. tria
⁊ an excuſet a dolo no. deciſio rote. cc. lxxix. ⁊ oldra. in. l. queſi-
tum. ff. de fundo inſtructo. Et an ſit ſtandū vltime opinioni glo.
⁊ innoc̄. ⁊c̄. not. io. an. de penis. c. i. ⁊ de ſen. excō. c. i. li. vi. in no-
uella. ⁊ no. in. l. qui filium. ff. ad trebel. ⁊ per bal. in. l. ſi mater. §.
tua. ne de ſtatu defuncto. ⁊ in. l. i. ff. de conſtitu. principum ⁊ in
ti. apud dominum queſtio feudi de crimi. in vſibus feu. faciunt
no. in. c. capellanus. de feri. De his tamē plenius tractat math.
de math haſelacus in ſuo tractatu de electione opinionum qui in
cipit. quidam tractatellus ⁊ de opinione gloſe preferenda dic
vt ꝑ iaco. butri. ⁊ alios in. l. i. C. qui ꝓ ſua iuriſ. ⁊ lapum allega.
xxxviij. incipit magiſter hoſpitalis. Regule cancellarie ſapiunt
naturam legis vt no. in. c. a nobis. de ſen. ex. ⁊ in cle. i. de vita ⁊
hone. de quo per bulſ̄. in ꝓhemio clementinarum vbi videt̄ ali-
ter ſentire. quia nō ſunt ꝑpetue not. io. an. in regula nemo poteſt
in vlti. colum. in nouella ⁊ quale ius faciant no. Pe. de anca. in
conci. cc. xvi. ⁊. cc. xcviij. in quibus vult ꝙ nō cenſeant̄ conſtitu
tiones generales ſed derogatorie volūtatiſ pape edentis ⁊ expi
rant morte ⁊c̄. de quo tamen dic vt in deciſione. ccc. xlix. que in
cipit item ſi mandatur. Quedam vero ex eis ſunt de dandis et
iſte vt fidem faciant extra curiam dantur ſub plumbo in forma
aliarum bullarum.

¶ Alique autem dantur cum ſubſcriptione
duorum officialium de barco maiori et ſigneto vicecancella-
rij et iſte fidem faciunt ſolum in romana curia ſi producantur
in rota vel apud alios officialeſ et cōmiſſarios curie romane. Et
producte ſemel coram vno auditore poſſunt poſtea reproduci
coram omnibus aliis habita de hoc fide a notario producente.
Ille vero que non ſunt de dandis non faciunt fidem extra can
cellariam quaſi dent normam ſolis officialibus cancellarie. et ſi
non eſſent ſeruate in confectione lr̄aꝝ remittentur lr̄e ad cancel
lariū corrigēde ⁊c̄. uel de ſp̄ali mādato pape uel ꝑ auditorē aut
alios ꝯmiſſarios corā q̄bus cāe pēderēt ⁊c̄. Deciſiones rote nō
faciūt ius nec iudex ſcd̄ʒ eas tenet̄ iudicare ſed habent̄ pro deci
ſionibus magiſtralibus per no. per glo. de poſtu. prela. c. i. in gl.
no. ꝙ ⁊c̄. Et ſepe rota iudicat contra ipſas. vt dicit cardi. in. ca.
paſtoralis. de fi. inſtru. in vlt. q. quod intellige niſi ſecundum ſe-
pius reperiatur iudicatum adeo ꝙ introductus ſit ſtilus vel cō-
ſuetudo per. l. ſi de interpretatione ⁊. l. nam imperator. ff. d̄ legi.
Et no. in. l. nemo iudex. C. de ſen. ⁊ ſi reperiant̄ contrarie adeo
ꝙ per diſtinctionem non poſſunt concordari tunc ſtabitur vlti-
mis ſecundum doctores in ſimili in. c. i. de conſti. li. vi. ⁊ in. c. cō
tingit. de iureiur. e. li. Et ꝙ deciſiones faciunt ius probat tex. in
ca. ſicut. de re iudi. vbi papa allegat ſtilum ſapiētum. facit quod

no.in.c.ſi.xx.di. ¶ Nota tamen ꝙ cardi.⁊ pe.d anca.⁊ domi.
conſuluerunt contra deciſiõem rote no.cxliiij.incipit item ſi vnꝰ.
inquantum approbat opinionẽ archi.vt refert idem domi.in.c.
duobus.de reſcrip.li.vi.Et cum pace eoꝝ minus bene quoniaꝫ
ad auditores principaliter ſpectat interpretari verba ⁊ mentẽ pa
pe in reſcrip.⁊ cum cauſe cognitione ⁊ pleno examine ⁊c.⁊ ſunt
in hac quaſi poſſeſſione ſciente ⁊ patiente imo volente mandan
te papa.ar.eius quod no.Jo.an.poſt hoſt.in.c.i.d poſtu.prela.
quod non eſt dubitandum in curia romana ꝓpter earum obſer
uantiam continuã ꝙ cle.ij.vt lit.pen.non habet locum in curia
romana deciſio.cc.lxxv.incipit item ꝙ cle.ij.ſimiliter.ca.oblate.
de appell.vt patet in deciſione.xcix.incipit item no.ꝙ.c.oblate
ſimiliter ꝙ.c.nonnulli de reſcrip.⁊.c.ipſo iure.e.ti.li.vi.non ha
bent locum in romana curia vt patet in deciſione.c.lxvij.incipit
item ꝙ cõmiſſio.Quod patet etiam determinatum expreſſe per
deciſiones in nouis.xxxv.incipit item illegitimus.vbi reprobat
opinio io.mo.⁊ io.an.Jtem deciſio.lxv.que approbat opi.Jo.
mo.c.i.de offi.vi.approbant etiã ⁊ allegant opiniões doc.vt pa
tet in opinione io.an.in.c.duobus de reſcrip.in.vi.p deciſionẽ
xlviij.que incipit item voluerunt.⁊ idem in deciſione.cc.xiij.inci
pit item ſi quis dicit.vbi patꝫ ꝙ color probandus eſt p ſpoliatũ
petentem ſe reſtitui in beneficialibus ⁊ no.in cle.i.de cauſa poſ.
et proprie.⁊ p io.an.in additione ſpecu.de reſti.ſpoli.in princi
pio ⁊ in multis aliis ſimilibus ad idem deciſio.ccc.lxiiij.incipit
item ſi in forma cõmuni ⁊c.⁊ in deciſionibus antiquis.ccc.xvi.
⁊ idem cle.i.cũ in multis.de reſcriptis.li.vi.vt in deciſiõibus an
tiquis incipit item cum actor ⁊ patet in deciſiõe.xcvi.incipit itẽ
omnes dñi.Jtem deciſio in nouis.ccc.xlix.que incipit itẽ ſi mã
datur mihi prouideri.Jteꝫ deciſio in nouis.cc.lviij.que incipit
item in religioſo.que concludit contra cõmuneꝫ ſniam doctoꝝ
Jtẽ in noſtris conſtõnibus approbatur opi.io.an.in.c.ſi.de con
ſuetu.li.vi.ꝙ motus ꝓprius cum clauſulis generalibus apponi
conſuetis in bullis tollat ſtatuta ⁊ conſuetudines de optãdo.ex
quibus patet ꝙ ſaltem deciſiones in curia romana faciũt ius ad
inſtar ſtili p no.in.c.ex litteris de conſuetudine.⁊ in cle.i.de ſe
queſtratione poſ.⁊ fruc.⁊ qd no.lap.allõe.xlviij.p.c.fraternita.
de frigidis ⁊ not.in cle.i.de ſenten.ex.⁊ in.c.ꝗ graui.de crimi
ne falſi.⁊.c.penul.de confir.vti.vel inuti.⁊.c.ad audientiam.i.d
reſcript.Et extra curiam tanꝗ̃ reſponſa prudentioꝝ.inſti.de iu
re naturali gen.⁊ ciuili.§.reſpõſa prudentũ velut electiua diſcre
pantiũ opinionũ doctoꝝ quibus reuelat precipuã ſanctus ſpiri
tus veritatem in medio illorum conſtitutus tam in miſſa ꝗ̃ in pe
culiari eorum oratione inuocatus.xx.di.c.ſi.⁊ math.xvij.c.

¶ Diuini ac humani iuriſconſulti ſacri pallacij cauſarum audi
toris.D.Jo.F.de pauinis apoſtolice ad infra ſcripta extraua
gantes quas idem dñs cum glo.Guil.de monte Lauduno in
ſuo tractatu queꝫ de viſitatione intitulauit inſeruit.hic vero eiꝰ
induſtria cum glo.zenzelini fuere deſcripte.

¶ Suſcepti.hanc allegat Jo.an.in mer.nemo poteſt ad finẽ d
regu.iur.li.vi.eandem alle.glo.in cle.cũ ei quem in ver.nota erit
de conceſ.preben.adde conſiliũ calderi.in ti.de ſen.excõ.quod
incipit collector papalis.Jtem conſiliũ eiuſdẽ.xi.in ti.de priuil.
quod incipit habet ordo ſancte clare.adde deciſiõem in antiqs
que incipit.Urbanus.hanc etiã decretalẽ allegat glo.in cle.ij.d
deci.⁊ deciſio in antiquis.lxxxvij.que incipit item nota ꝙ vbi
alicui ſit gratia ⁊c.⁊ glo.in.c.pñti de offi.or.li.vi.in ſi.ſup verbo
ſup eſſe ⁊ ibi Jo.an.in nouella.⁊ idẽ in addi.ad ſpe.in ti.d loca
to.§.nunc tractemus. ¶ Et per hanc decre.rota ⁊ curia roma
na hodie interpretatur ⁊ tenet ꝙ gratia expectatiua ad ſũmam
lxxx.duca.extendat ſe ad beneficiũ veri valoris centũ ducatoruꝫ
vbi beneficiũ non eſt taxatũ ⁊ in gratia dicitur ſcdm taxationeꝫ
decime alias attenditur vetus valor iuxta ea que habentur per
io.an.in addi.ſpe.in rubrica de conceſ.preben.viij.colum.⁊ per
pe.de anca.in cle.i.de conceſ.preben.in penul.carta.⁊ oldra.in
conſilio.cc.xxxij.⁊ deciſio in antiquis que incipit item nota ꝙ
vbi alicui ſit gratia.Et vendicat locũ iſta decre.i preſtimoniis ⁊
preſtimonibus portionibus quia ſunt beneficia eccleſiaſtica ⁊ p
petua vt concludit oldra.conſi.c.xiij.quod incipit in eccleſia ca
lagoritana.⁊ ibi pulcre declarat iſtam conſtitutionẽ ⁊ d his pſti
moniis facit mentionẽ tex.in.c.ſi.de conceſ.pben.li.vi.cõfert ad
materiã huius textus cõſi.pe.de anca.ccc.xxix.qd incipit circa
iſtam pceptionẽ.⁊ cõſiliũ.cviij.qd incipit contra fratres.itẽ cõ
ſilium Ludo.cccc.cxviij.an autẽ p iſtam conſtitutionẽ reuocet
ſtatutum eccleſie diſponens ꝙ nouus canonicus nihil pcipiet
vſqꝫ ad quadrienniũ vide oldra.in conſi.c.lxxi.quod incipit ſup
poſita conſuetudine iurata.⁊ an legatus poſſit mutare taxã pro
curationis facte cum clerico ꝓuincie ⁊ ſit obſeruare calderi.ꝙ
ſic in conſi.vi.in ti.de offi.leg.⁊ videnda eſt deciſio in antiquis
lxvi.que incipit item no.ꝙ vbi beneficiũ eſt ſemel taxatum alias
eſt ſub ti.de preben.cũ ſequen.Jn textu ibi ſciuerint ſcire autem
dicunt ex quo ipſoꝝ vacatio i loco vl eccleſia publice nota erat
ar.in cle.cũ ei quem in ſi.de conceſ.prebẽ.⁊ ibi haſtatiõe.i.pco
nizatione que ſit publice in loco publico de qua no.ſpe.in ti.de
empt.⁊ ven.§.nunc dicendũ.v.his quoqꝫ.et no.in.l.licitatio.ff.
de publi.⁊ in.l.i.C.de fide iſtru.et iure haſte ſiſca.li.x. ¶ Jn.§
ſi vero.ibi abſoluatur.quia iſte tex.dat formã abſoluẽdi vt.ſ.priꝰ
pcedat ſatiſfactio ſi non ſeruet forma tradita nõ valebit abſolu
tio p no.in.c.ꝓuida.de elect.li.vi.Nã non tribuit hic ordinario
ſimpliciter ptãtem abſoluendi ſed ſub certo mõ et forma clauſu
la ſequens que tollit iura diſponentia in contrariũ pmiſ.p quod
non ob.c.venerabilibꝰ in contrariũ allegatũ vt dicit hic zenzeli.
hec clauſula ad omnia ſupradicta extendit.io.fran.

¶ Sedes apoſtolica.Hanc conſtõem allegat deciſio in antiqs
Jo.de mol.ſub ti.d priuile.que incipit ſuppoſito ⁊c.repetit etiã
in aliis deciſionibus antiqs ſub ti.de ſepul.⁊ vide cal.cõſilio.viij
ſub ti.de priuile.qd incipit conceſſũ eſt priuilegiũ.ad deciſioneꝫ
in antiquis que incipit ſuppoſito de antonianis et ad materiam
huius decre.vide no.p archi.xiij.q.i.in prin.vide in.c.ſignifica
uit.et.c.radulphus.de reſcrip.et debet in ordine ſcripture pce
dere conſtõem execrabilis vt patet ex earũ datis.Ad preſentis
extrauagantis declarationẽ idẽ pontifex fecit vnã aliã extraua
gantẽ declaratoriã quã repies hic gloſatam p zenze.incipit ad
apoſtolatus noſtri p quã declarat ſue intentionis nõ fuiſſe ꝙ p
diuiſionẽ epatuum et eccleſiarũ a quibus diuiſiones erant facte
capitulis archidiaconis vel aliis pſonis velle aliquatenus dero
gare niſi quatenus in diuiſionẽ hmõi litteris apoſtolicis conti
neretur expreſſe vnd vniuerſis platis et aliis quibuſcũqꝫ pſonis
eccleſiaſticis et eccleſiarũ deciſarũ et in cathedrales erectarum
mandauit ne capitula archidiaconatos ⁊ alios pſonatus vel di
gnitates officia ſeu beneficia in predictis primariis eccleſiis ob
tinentes quominus viſitationes exerceant ꝓcurationes recipiãt
ac alia bona ⁊ iura archidiaconalia obtineant in pdictis deciſis
diocesibus ſicut ante diuiſionẽ hmõi obtinebant niſi quantũ in
diuiſionũ hmõi litteris apoſtolicis caueatur expreſſi impediant
quoquo mõ quouſqꝫ p ſedem apoſtolicã aliud fuerit ordinatuꝫ
alias cõminatur contrafacientibus animaduerſionẽ condignam
⁊c.et hec ſumpta eſt ex textu in auc.de admi.of.in ſacra.p.circa
ſi.ij.colum.et in.§.illud tñ ſancimus.colla.iij.ꝓ diuerſis admi
miniſtrationibus ab antiquo ſeruato adminiſtrabunt officiales
primeui ſicut prius adde ad materiã ꝙ ſi epſ toloſanus deputa
tus cõſeruator alicuius poſtea errata eccleſia toloſana in metro
politanam poterit exercere iuriſdictionẽ conſeruatorie ſcdm ol
dra.in conſi.cc.xxij.qd incipit bone memorie.et ſi erigatur prio
ratus in eccleſiam cathedralem an tollãtur priuilegia que ante
erectionẽ habebat prioratus.vide eundẽ oldra.in cõſilio.cc.xiiij
quod incipit dño epo.adde eũdem in conſilio qd incipit ſi mili
te bone memorie.adde deciſ.in antiquis.cc.xciij.que incipit ſu
perpoſito ꝙ ex priuilegio antonianorũ in quo allegatur iſta con
ſtitutio. ¶ Jn gloſa in verbo ordinationẽ.ibi dic contra imo
conſilium tenet Jo.de ligniano ⁊ Johã.fant.⁊ Jo.de ymola ⁊
alij plures in.c.cuꝫ in illis hic allegato vbi vide domi.licet alias

calixtus in publico conſiſtorio declarauit glo. iſtã. nos aũt trãſi mus cũ opinione contraria tanq̃ cõmuni. Jo. fran.

¶ Ad bonus.

¶ Quia in futurorum.

De duellis. hanc allegat heinricus boic. in. c. canonũ ſtatuta ad fi. ꝓpter glo. zenze. ſup ver. torneamenta. adde Jo. an. in addi. ſpe. in ti. de reſcrip. puta. §. item ratione. v̄. item q̃d obtẽtum eſt ab impatore nondum coronato. ⁊ in. c. i. de cleri. ꝑegrinis

¶ Copioſus. Contra portantes infidelibus arma vetita.

¶ Eccleſie romane. Circa officiales patrimonij.

¶ Dierũ creſcente. Circa officiales marchie hãc allegat heinricus boic. in. c. canonũ ſtatuta de conſti. ꝓpter glo. zenze. in. v̄. mundanis.

¶ Ad noſtri apoſtolatus. Circa bãnitos cãpanie ⁊ maritime.

¶ Prodiens quaſi ex adipe. Contra cudentes falſã monetã adde extrauagantẽ eiuſdẽ que incipit ſpondent quas nõ habẽt contra alchimiſtas ⁊ conſi. oldra. quod incipit ⁊ conſiliũ bal. in vſibꝰ feu. in ti. que ſint regalia. adde deciſi. in antiquis que incipit. caſus talis eſt.

¶ Cum inter. Contra errorem boemorum.

¶ Sancta romana atq̃ vniuerſalis. Contra fraticbellos adde extrauagantem eiuſdẽ que incipitglorioſam eccleſiã in qua ſingulariter confundit omnes errores iſtoꝝ fraticbelloꝝ.

¶ Cum ad ſacro. Sup taxis hãc extrauagantẽ allegat Jo. an. in. c. ſtatutũ. §. notariũ. de ꝑſcri. li. vi. in nouella. ⁊ in addi. ſpe. in fi. ꝓhemij. ad intellectũ algoriſmi adde extrauagantẽ martini q̄ incipit in apoſtolice dignitatis ſpecula in qua ponunt oẽs taxe officialiũ curie romane. ſimiliter vide extrauagãtẽ benedicti. xij. que incipit ratio iuris exigit. §. ceterũ. in qua taxã facit eoꝝ que poſſunt recipe notarij rote ⁊ cardinaliũ ⁊ auditorum camere et meraſtalli romane curie ⁊ alioꝝ quorumcunq̃ audientium cauſas in romana curia auctoritate apoſtolica adde extrauagantem bñdicti. xij. que incipit decens ⁊ neceſſariũ. in. §. in ſalarijs. Datum auinione vi. kal. nouembris pon. ſui an. vi. in qua taxauit ſalaria aduocatorũ ⁊ ꝓcur. romane curie que omnia confirmauit Greg. ix. in ſua extrauag. que incipit in apoſtolice q̄uis a felicis ⁊ martinus. v. in dicta extrauagãti que incipit in apoſtolice. ⁊ in alia que incipit ro. pon. ꝓuidentia.

¶ Quorũdam exigit. ¶ Quia nonnũq̃. ¶ Ad conditorẽ.

¶ Quia quorundam mentes. Hanc coſtõem allegat Jo. an. in. c. i. de ſum. tri. ſup ver. claue. ad declarationẽ poteſtatꝪ clauiũ ⁊ Bal. in auc. ingreſſi. d̾ ſacroſanc. eccle. in. vi. colum. ⁊ idẽ Jo. an. in. c. cũ ſatis de offi. archidia. ad declarandum quid importet cura animarum.

Incipit apparatus domini Jeſſellini de caſſanis ſuper conſtitutõibus editꝭ per dñm Johãnem papã viceſimūſecunduꝫ.

Venerẽdiſſimo in xp̃o patri domino ſuo Arnoldo dei gratia ſancti euſtachij dyacono Cardinali Jeſſelinus de caſſanis utriuſqꝫ iuris doctor minimus cū recõmendatione ſui ad intellectus acutiem deducere preſens opus. Deus ab eterno ꝓuidẽs et humane nature ad malū procliue miſericorditer ꝓſpiciens vicarium ſuū in terris inſtituit vniuerſal' eccleſie regimini p̃ſidentẽ qui ex varietate cauſarū ꝑſonarū locorūꝫ et temporū Nunc ꝑ nouorū editiõem iurium nunc antiquorum declaratione modificatõe necnõ et rebelliū debita cohertione ad ea que medentis ſunt manus opponat. cuꝫ igitur inſtructor ꝑuigil humani generis verbo pariter et exemplo vꝫ ſanctiſſimus pater dñs Jo. digna dei ꝓuidentia papa .xxij. nõ nullas ꝯſtitutões per ſe nouiter editas ꝓmulgauit mūdo proſpicere cupiens vniuerſo que quidẽ ꝓpter intellectus ſimplicium ruditatẽ in eruditionẽ aliquã dirigendam. expoſitionem interp̃tationeꝫ. elucidationẽ. in aliquibus expoſcere dignoſcūtur. ea propter ad honorem illius cuius opera ſunt inſeperabilia. ſancte ſcꝫ et indiuidue trinitatis ac etiã matris vnigeniti dei filij incarnati in eius vtero virginali et vniuerſalis eccleſie ſpõſe ſue. ſuiqꝫ vicarij generalis veri paſtoris et gregis dñici directoris ac etiam noſtri decus licet hebes et ingenio rudis et imbecillis in iuriū intellectu cõfiſus de omnipotentis dei gratia reuelando ſibi viam meã. et ſperãs in eo ut ipſe faciat iuxta verbum ꝓphete. audatiã ſumpſi utinã ad utilitatem publicam aliqua per modum cõmeriti in ſcriptis redigere ſuper conſtitutionibus antedictis eadem ueſtre paternitatis ſalubri correctiõi more ſolito commendando.

Conceditur electis q̃ vbicunqꝫ moram traxerint ſede vacãte nullū eis preiudicium generetur.

Onus[a] apoſtolice ſeruitutis[b] ſuꝑna[c] diſpoſitiõe uocati ambiguitates[d] ex quibꝰ poſſent eccleſiis[e] dãnoſa ꝓuenire diſpẽdia tollere cupientes[f] de poteſtatis plenitudĩe[g] ac fratrū[h] noſtrorūꝫ cõſilio[i] ordinamus[k] q̃ quibuſcūqꝫ[l] electis[m] qui ad ſedẽ[n] apoſtolicã ueníre[o] uel mittere[p] tenebanť[q] ac ipſorum electionū inſtructoribus[r] qui in ueniendo ad ſedẽ[s] ipſam et ſe p̃ſentando ipſa ſede[t] uacante uel non uacante ſeruauerūt[u] tempora a cano

a Onus. Nota reputari onus i apoſtolica ſede ſeruire. multe enim et innumerabiles ſunt ei p̃ſidentis ſollicitudines. extra de pur. ca. c. inter ſollicitudines cle. v. per quas ad morū correctionẽ et viciorū extirpationẽ aſtringiť attendere ne ſanguis ſubditorū de ſuis manibus requiratur .xliij. di. c. epheſus. extra de offi. or. c. irrefragabiliter. cum et ſm beatū Jeronimum nõ ſit facile ſtare in loco petri et pauli. xl. di. c. nõ eſt. et ad hoc adde quod dixi in decre. ſuſcepti. in verbo ſollicitat. licet autẽ iſtis reſpectibus dicatur onus nihilominus tñ honor eſt ſummus cū dicať apex dignitatis omnes qui ad eam eriguntur illuſtrans. xl. di. c. non nos.

b Seruitutis. a ſeruiendo rei publice dicte. ff. rẽ pupil. ſal. fo. l. ij. ff. de adop. l. nõ aliter. C. e. ti. l. ij. et hoc reſpectu papa ſe vocat ſeruum ſeruorū. quod dic ut no. i. q. vij. c. quotiens cordis non autem a ſeruando de qua loquiť lex. inſti. de iure perſonarū. §. ſed in. illa eni ẽ que impedit ad honorẽ prouehi. C. ſi ſeruus aut libertus ad decur. aſpicit. l. i. et. ij. li. x. extra de ſeruis non ordi. c. i. liiij. di. quaſi per totum.

c Superna diſpoſitione. hoc dicit q̃ non debet ſibi quiſquã honoreꝫ aſſumere niſi qui vocať a deo tanq̃ aaron. ad hebre. v. viij. q. i. in ſcripturis. extra de elec. qualiter poſt obitū. C. de epi. et cle. l. ſi queq̃. potiſſime autẽ in tãti honoris faſtigio hoc precauendū cū vniuerſitas fideliū et illius incolumnitate auteꝫ aduertat ſe pendere ꝑpenſius. xl. di. c. ſi papa. iuxta illud integritas preſidentium ſalus eſt ſubditorū. lxi. di. c. miramur. in corpore autẽ. ut vidi ſine quoquo ſuffra. §. cogitatio. colla. ij.

d Ambiguitates. i. dubitatões. ſimile. C. de vſufruc. l. ambiguitatem de teſt. l. ambiguitates.

e Eccleſiis. hoc videas qd̕ no. in. c. ſuſcepti. ſuper verbo eccleſiis.

f Cupiẽtes. attende principẽ eccleſie cupire et deſiderare ut tollatur ab eccleſiis dãnoſa ſollicitudo remedijs inuigilat ſubiectorum ut quietẽ etiã eis preparet labores voluntarioſ appetẽdo. in cor. aūt. ut diuine iuſſiones. in prin. col. viij. et in ꝓhe. vi. li.

g Plenitudine poteſtatꝭ qua ſolus princeps eccleſie gaudere reperitur ceteri enim in parte ſollicitudinis ſunt vocati. ij. q. vi. ca. decreto. et. c. qui ſe. extra de vſupall'. c. ad honorem de elec. c. illa. de iſta enim plenitudine poteſtatis nõ oportet ſermonem effundere quia ſuperfluū eſt ſoleꝫ facibus adiuuare. vi. q. i. ſi omnia. et ſuperuidere potes quod no. herū. extra de tranſla. epiſcopi. c. quanto. et oſti. plenius de cõceſ. p̃ben. ꝓpoſuit. et de voto et vo. re. c. magne. quibus aūt ratõibus fulciri poteſt talis plenitudo vide qd̕ no. ꝑ oſti. extra q̃ filij. l. i. ꝑ venerabilẽ. circa fi. in uerbo plenitudĩe ptãtꝭ.

h Fratrū. hic videas qd̕ dixi. in decre. execrabilis. in verbo fratribus. et in decre. quia quorundam.

i Conſilio. et hic ſi placet attende quod dixi in decre. execrabilis.

k Ordinamus. non dicit declaramus ut denotet quod. j. ſequitur eſſe ius nouum. non antiquum cum forte ſcd̕m hoc eſſet contrarium eius qd̕ hic ſtatuitur. ut. j. ſubicietur

l Quibuſcūqꝫ. no. uerbū vniuerſale ut omnes electos uenire aſtrictos uel mittere cõprehendat ſiue ſint exempti ſiue nõ ad cathedrales ul' regulares ul' collegiatas loquẽs electos. ar. ff. de here. inſti. l. ꝟ articulo. extra de ma. et obe. ſolite. xix. di. ſi romanoꝝ. ſic ſentit. Car. de ele. cupientes. in uerbo cathedraliū. et ibi dixi licet Guil. ibi ꝯ ſentire uideatur.

m Electis. ſubaudi uel ꝓuiſis a quorum prouiſione appellatur ad papam cū in illis ſit eadem ratio et penitus ſimilis. unde cõſtitutio illa cupientes. licet penalis loquẽs tantū de electis in caſu penitus ſimili idẽ ſtatuiſſe uideatur. ar. ff. de adul. l. ſi poſtulauerint. §. ratio. de edẽ. l. quedam. ꝟ. nummularios. et tollitur ex decre. cupiẽtes. iūcta ad illã decre. ſi poſtquam. §. vl. de elec. li. vi. et ex decre. licet canon. e. ti. iuncta. cum decre. unica. de off. dele. cle. v. ſic ſentit Gar. d. c. cupiẽtes. in uerbo omnes electi. et accur. in cor. autẽ. ut hi qui obli. ꝑhi. res ha. minorum. §. i. ubi lex penalis inducta cõtra creditorem ſuſcipientẽ curaꝫ ſui debitoris extenditur uel inducta cenſetur cõtra ſuſcipientẽ tutelam ꝓpter identatis rationẽ ut ibidem no. glo. que incipit nunquid ideꝫ. de hoc ſcripſi plenius de reſcrip. abbas. cle. v. in glo. ſi gratia huius. Jtẽ intellige electis per quorū mortẽ vacare dicuntur eccleſie. ar. de elec. ne ꝓ defectu et ſic electus in magiſtruꝫ maiorẽ hoſpitalis uel quondã tẽpli nõ aſtringitur dicta cõſtitutione cupientes. cū per eorum mortẽ uacare eccleſie non dicanť cum iuris ſpiritualis et eccleſiaſtici non ſint capaces. utputa ut in pluribus laici. ul' illi etiã qui eliguntur ad dignitates que ſubſunt alijs. puta ad p̃poſituras ac archidiaconatꝰ uel ſimiles. ſic no. Car. d. c. cupientes. in uerbo omnes electi. et in uerbo cathedraliū. Jtẽ q̃ dicit electis debet intelligi de maſculis ſecus de feminis in illis eni conſtitutio cupientes non uendicat in omnibus ſibi locū ob ſexus fragilitatem extra de elec. c. indẽnitatibus. §. ſed cū eis. li. vi. et antea ibi no. Gar. in dicto ca. cupientes. in glo. i. epiſcopalium.

n Sedem apo. intellige etiã uacantẽ per iura noua de elec. c. ne romani. §. ult. cle. v. et ſic ſentire videbať Gar. licet ex falſa cauſa. d. c. cupientes in uerbo coram nobis. in uer. canon. Guil. aūt contrariū ibi tenebat cuius opinio hodie ſuccumbit.

o Venire. perſonaliter.

p Mittere. ꝓcuratores ſufficienter inſtructos.

q ¶ Teneantur.exempla pone de his per decre.ſtatuimus.indēnitatibus.§.ſed cum eas.li.vi.

r ¶ Inſtructoribꝰ.de iſtis hēs.d.c.cupiētes.§.ad h.⁊.§.ſi vo.

ſ ¶ Sede va.ad quā ſicut ad nō vacantē tenētur hodie venire.ut.ſ̄.dixi

t ¶ Se preſentando.ſ.perſonaliter et hoc ſi poſſent. alias ſufficeret hoc publice proteſtari.ar.ff.de nauti.fe.l.ij. Sed an unica ꝓteſtatio eis ſufficeret vide qꝺ no. Gar.dicto.c. cupientes.in verbo predictos.

u ¶ Seruauerūt.in illis igitur qui nō ſeruauerunt nō habet locū qꝺ infra ſequit̄ nec beneficio huius conſtitutionis gaudent.tamē qꝛ qꝺ de certis ſtatuit̄ cōtra ius cōe de aliꝭ denegatū videtur.ff.de iudi.l.cū pretor.extra de p̄ſum.nōne.tum quia ſi de omnibus conditor idem ſtatuere uoluiſſet hoc utiqz expreſſiſſet.ar.extra de dec̄.ad audientiam.C.de cadu.tol.l.i.§.ſinautem ad deficientes.tum etiam qꝛ in ſeruantibus tēpora diuerſa ratio iura diuerſa inducere ſuſcitat.C.de tranſac.l.interpoſitas.ff.de legibus.l.ꝙ vero omnes.extra de regu.iur.que a iure.li.vi.quia ipſi nullam diligentiā adhibuiſſe reperiuntur. ſed ſeruantes ſic tam in veniendo q̄z in preſentando.

nonibus[a] inſtituta dūmodo preſentialiter[b] aſſint[c] i ciuitate[d] lug. uel fuerint auinione in kalendis[e] octobris ubicūqz[f] ſede uac. morā traxerint nullum[g] ipſis[h] ſeu eorūz[i] iuri preiudiciū ex mora interim facta ubilibet[k] generet̄[l] ſed[m] eorum iura circa electiones huius hoc[n] non obſtante pro inde ſeruētur illeſa ac ſi apō ſe.[o] ap.moram cōtraxiſſent[p]

a ¶ A canonibus inſtituta.extra de elec.ſtatuimus.⁊.c.cupiētes.li.vi.

b ¶ Preſentialiter.nō ergo ſufficeret per aliū ibi eſſe cum opus ſit p̄ſentia perſonali.ar.C.de ꝓcur.l.ul.ſi mi.ſe ma.di.l.ij.extra de iudi.c.i.de elec.ut circa.li.vi.

c ¶ Adſint.ſ.de p̄ſenti tempore huius cōſtitutionis.uerbuz enī quod de ſe preſentis temporis eſt nec ad p̄teritū nec ad futurū ꝓprie trahi pōt.ar.ff.de iniuſ.et irri.teſtō.l.cum in ſeruo.ſi cer.pe.cum quid p̄ſens.

d ¶ Ciuitate lug.in qua fuit creatus in papā dñs noſter Jo.papa.xxij. Sed qualiter intelligas iſtos p̄ſentes in ciuitate an illos qui ſunt infra muros uel etiam qui ſunt in ſuburbiis videt̄ ꝙ illi qui ſunt infra muros tantum.ar.ff.de ver.ſig.l.verbis.extra de ſen.ex.c.ſi ciuitas.li.vi.ſꝫ contrariū credo cum hic agatur de pena uitanda cuius uitatio ē fauorabilis et ſic extendenda.ff.de lib.et poſt.l.cū quidam.extra de re.iur.odia.li.vi.et quia ſatis cenſet̄ p̄ſens in ciuitate qui in ſuburbijs eſt.ff.de uer.ſig.l.qui in cōtinentibꝰ.et.l.edificia.et.l.pupillus.§.incola.et de penu legata.l.nāqz liquide.§.itē ſi ita.ad munici.l.qui ex vico.de ꝓcur.l.preſens.C.de epi.et cle.l.nulli.§.ꝙ ſi ex vico.de na.lib.l.ſi qs ſen.li.extra de elec.ubi maius.§.porro.li.vi.ad idem.lxiij.di.c.ego ludouicus.cum no.et per Guil.extra de reſcrip.ſtatutū.in verbo ciuitatibus.quid eniꝫ ſi electi eſſent tot numero ꝙ cuꝫ aliꝭ curialibus nō poſſet infra muros ciuitatis cōmode recipi eos non reputari fuiſſe preſentes videtur forte abſonum et iniquum.

e ¶ Kalendas octobris.ſed de proximis kalendis poſt huiꝰ cōſtitutōis publicationē debet intelligi.ff.de ver.ob.l.eū qui kalēdis.et hoc ſi a tēpore publicatōis huius conſtitutōis reſtabat tantum de tēpore ꝙ in kalendis octobris poſſet cōmode apud auinionū.ꝯuenire.alias nō ꝓximiſ primis ſed aliꝭ ſubſequentibus haberet itelligi.ar.de ver.ob.l.interdū de eo ꝙ certo lo.l.nō vtiqꝫ.§.ſi quis ita.Sed ſi in die ipſarū kalendarū fuiſſet huius ꝯſtitutionis facta publicatio de ſequentibus videretur intelligendum.ut dicta.l.eum qui.

f ¶ Ubicūqꝫ.in hoc inducit ius nouū hec ꝯſtitutio.nā alia primeua iura artantia electos ad veniendū et ſe p̄ſonaliter p̄ſtandū videbantur exposcere ꝙ ipſi ſe.ua.in curia haberent morā trahere.cuꝫ nec ab ea ſine licentia poſſint diſcedere donec eccleſie eſſet de paſtore ꝓuiſum.extra de elec.cupiētes.iuncta decre.ſi poſtq̄z.§.fi.e.ti.li.vi.et.c.ne romani.§.ul.cle.v.ad quid.n.artarent̄ electi venire.ſe.ua.ad curiam ut ibi dixi.niſi ꝯveniētes expectarēt creatōꝫ noui paſtoris.certe fruſtra potiſſime cū ſpes ſit de ꝓxima eiꝰ creatōe ut ibidē.et adde qꝺ dixi.ſ̄.in glo.itellige.

g ¶ Nullum preiudiciū.quod ſtatim ſequitur.

h ¶ Ipſis.ſ.electis.

i ¶ Eorꝫ iuri.i.eis p electōꝫ q̄ſito qꝺ ⁊ q̄le ſit idē dic ut no.lxiij.di.q̄nto

k ¶ Ubilibet.ex hoc verbo et alio ſimili ubicunqꝫ qꝺ eſt.ſ̄.intelligā ſiue in loco ꝓximo ad curiā ſiue remoto electi moram traxerint.cū hec duo uerba ſingula per ſe loci vacationem de ſui natura denotent.extra de priui.antiqua.§.dominice.et.e.ti.c.ult.li.vi.ſicut et temporis ff.de interro.ac.l.ubicunqꝫ.li.vi.

l ¶ Generetur.qꝺ anū hāc decre.generādū uidebat̄.ſ.priuatōis ipſo iure ab omni iure ſibi per electionē acquiſito dicto ca.cupientes.§.inſuper.et.ca.ſi poſtq̄z.§.i.de elec.li.vi.

m ¶ Sed eorū iura.i.eis per electiones queſita.

n ¶ Hoc nō obſtāte.ſ.ꝙ ſe.ua.ubilibet alibi morā traxerint.

o ¶ Sedē apoſtolicā.ſed ubi reputabis eſſe ſedē ap.cum vacat.poteſt dici ꝙ ſicut ſedes reputatur eſſe ubi papa viuens moram trahat.ar.extra de preben.c.p̄ſenti.§.loca.li.vi.cū cathedra ſacerdotē nō faciat ſed ſacerdos cathedrā nec locus ſanctificat hominē ſed homo locū.xl.di.c.multi.de quo plenius dic in ca.execrabilis.in verbo romane eccleſie.ſic et ipſa remanere dicetur in ciuitate in qua uel in cuius territorio ipſum mori contingit cum ſucceſſoris ſit regulariter electio celebranda.extra de elec.ubi maius.§.i.et.§.porro.li.vi.et.e.ti.ne romani.§.ſane.cle.v.et quia per mortē pape ſedes vacare dicit̄ alibi niſi vbi eſt mori non pōt.ergo ibi erit ſedes vacans ubi mors eius contingit.niſi diceres papa moriēte in certo loco cauſarū et litterarum apoſtolicarum audientiā alibi remanſiſſe.nec per papam uiuentē ordinatū fuiſſe de ip̄a alibi transferenda.in illo.n.caſu ſedes vacans remanere diceretur forte vbi audientia remanſerat cū ibidem ſit ſucceſſoris paſtoris electio celebranda ut dicto.§.ſane.et in ſede vacāte ſi cōmode fieri pōt ſit electio ſeruanda.xxiij.di.in nomine dñi.extra de elec.quod ſicut.

p ¶ Contraxiſſent.Sed quare papa ſicut uoluit iſtis electis iura ſua ſeruari ac ſi ſtatuta canonū obſeruaſſent que tantū ſeruauerunt numero illa cōtempſerunt alibi q̄z apud ſedem ipſaꝫ moram trahendo.ad hoc poteſt dici ꝙ quia per creationē de ſe factam ad apiceꝫ ſummi pontificatus de puro homine primeuo factus fuit chriſti vicarius et ſic quo ad poteſtatem clauiū nouus homo factus.ar.ff.de adimen.le.l.ſi ſeruus.igitur ob tam iocundā eccleſiam exuberare ſuā munificentiā uoluit.ar.ff.C.de fer.l.i.§.omnes dies.circa fi.ibi noſtris etiam diebus ⁊c̄.et extra de priui.c.ut priuilegia.§.illud.uel pōt aliter ad hoc dici ꝙ pape ſic diſponere placuit quia cū ſede vacāte ante creationē domini cardiales ad quos ſpectat futuri paſtoris electō eſſēt in multiſ partibus et locis diſperſi ut experiētia facti manifeſtauit quorū aliqui electi et aliꝭ qui alios ſequebant̄ forte ꝓ ſuaruꝫ electionū expeditione in futurū fructuoſius cōſequēda uel forte ad eos inducendū ut ſe congregare uellent ſimul ꝓ futuri electione paſtoris et ſic in totū deſides forte non erant in procurando quantū in eis erat honorem et cōmodū uniuerſalis eccleſie et ſuorū membrorū merito ſibi remuneratione aliqua digni fuerunt maxime cū ſupponantur ſtatuta canonū tā in ueniendo q̄z in ſe p̄ſentando legitime obſeruaſſe nec eniꝫ ad alios huius cōſtitutōis beneficiū ſe extendit.ut.ſ̄.in verbo ſeruauerint quaſi etiā in ſatis leui culpa dicant̄ fuiſſe ſi continue apud ſedem uacantē morā traxerint cū tunc ſuarū electionum expeditionē obtinere minime potuiſſent a cetu dominorū cardinalium ſede vacante iuriſdictionē aliquā nō habente.de electione ne romani.cle.v.licet Gar.contrariū notaret in.c.cupientes.ar.ff.ſi quis in ius uo.nō ie.l.ij.§.ult.et eorū que no.in ſimili per Bar.extra de do.et contu.ca.ulti.et.e.ti.c.actor.li.vi.quare talis culpa de facili potuit ⁊ debuit remitti.ar.extra de accu.c.cū dilecti.ff.de uen.inſpi.l.i.§.vl.uel dicas ꝙ pape ſic placuit ordinare reuocando in hoc ſuorū predeceſſorū ſtatuta ut ſequitur de ſue plenitudine poteſtatis ut.ſ̄.dicitur.Sꝫ cum ibi ſubiungat ꝙ de fratrum conſilio ſuorū ordinauit ⁊ nō ſit ueriſimile papam conſulentē et fratres conſilium dantes

motos fuiſſe ſuper hoc ſine cauſa ar. C. de legi. l. humanū. potiſſime cum in rebus nouis cōſtituendis ⁊c. ff. de conſti. prin. l. in rebus. extra de conſue. c. cū cōſuetudines. qđ prius dixi magis placet. per hoc autē qđ dicit textus. perinde ſeruent̄ illeſa acſi ⁊c. apparet ꝙ ſi iſti electi uenerūt ad curiam ſine munimentis et actis factū electionū ſuarum concernentibꝰ nō ſeruantur indemnes uel illeſi in hoc ꝙ poſſint obtinere remiſſionem ꝓ illis exhibēdis alibi ꝗ in curia niſi ex cauſa. ut i de cre. cupiētes. § in ſuper. ver. electos cū nec ob hoc ſeruentur immunes illi qui apud ſedē ꝯtinue reſidiſſent et iſti ex beneficio conſtitutōis huiꝰ continuam traxiſſent ibidem morā ut hic videt̄.

nō[q] ob. predeceſſorū[a] noſtrorū conſtitutōibus quibuſcū q̄ quibuſ tn̄ quo ad alia nullū uolumus[b] ꝑiudiciū generari. ¶ Nulli[c] ergo ⁊c. noſtre ordinationis infringere ⁊c. datū[d] lugd. octauo ydus ſeptembris anno primo.

Reuocatur conſtitutio facta de torneamentis et abſoluunt̄ illi qui ꝓpter hoc ſententias incurriſſent.

Q Uia[e] in futurorū euētibus[f] ſic ſentētiā fallit incertitudo humāi[g] iudicii ut qđ cōiectura[h] ꝓbabili ex nūc interdū attēta[i] conſideratio utile pollicetur[k] reperiri[l] dānoſum quandocūq̄ contingat: nōnūquā qđ conſulte[m] ſtatuitur ex ſaniorꝫ iſpectōne iudicii conſultius[n] reuocatur. ¶ Sane[o] felicis recordatōis cle. papa v. pre. nr̄ attēte cōſiderās generale paſſagium[p] in conci. uieñ. pro terre ſancte ſubſidio ſalubriter ordinatum per torneamēta[q]

q ¶ Non obſtātibus. attēde ꝙ papa hic in ordinatione ſua contraria primenis iuribus facit mētionē de illiſ ut illa reuocet ſed hoc facit ut illa reuocet ex habūdantibus iſta ordinatio ſua vltima ius inducēs quo ad electoſ de quibus fit hic mentio reuocaret priora iura ſibi contraria licet de illis nō faceret mentionem extra de conſti. c. licet romanus. de cog. ſpiritua. c. i. ff. de le. l. ſed et ſi poſteriores. uel forte ideo hoc fecit quia iura ꝑdeceſſorū expreſſe nō ſtatuebant electos apud ſedē vacantē debere morā continuā facere licet ex illorū mente et ſententia hoc colligeret̄. ut ergo illa quo ad eorū mentē reuocaret quantū ad iſtos electos de iſtis facere voluit mentionē uel quia quo ad iſtos electos fuit indulgētia ſpecialis ut in iuribus. ſ. cū dicitur de ptātis plenitudine que haberet de iure cōmuni contrario facere mentionē. extra de capel. mo. ex parte. licet illa poſſit intelligi de indulgentia ſinguli uel dic ut. ſ. in glo. ſed quare.

a ¶ Predeceſſorum. ſ. nicolai. iij. qui condidit. c. cupiētes. ⁊ bonifacij. viij. qui fecit decre. ſi poſtꝗ. de elec. li. vi. et cle. v. qui ꝓmulgauit decre. ne romani. e. ti.

b ¶ Volumus. quia qđ nō mutat̄ ⁊c. C. de app. precipimus. de teſta. ſancimus. in cor. aūt. de admi. et diu. offi. circa fi. coll. iij. et ſic conſtitutio in vno articulo reuocata in alijs firma remanet ut hic.

c ¶ Nulli ergo. ſuper hac clauſula que ſequit̄ vide qđ plene notaui in decre. execrabilis. vbi eſt ſimilis clauſula.

d ¶ Data. et hic recita que dixi dicto. c. execrabilis.

Q Uia in futurorū. Primo arenga ſeu ꝑfatio premittitur Secundo facti ꝓceſſus per clementē papā. v. ſubiungitur ibi ſane felicis ⁊c. Tertio reuocatōis eiuſdē proceſſus cauſa et rō ānectit̄ ibi. verū quoniā ⁊c. Quarto iſta reuocatio ſub infertur. ibi nos a dilecti ⁊c.

¶ Euentibus. qui de ſe incerti ſunt. inſti. de uer. ob. §. omnis

f ff. de condi. et demon. l. i. §. i. dies.

g ¶ Humani fallitur. cū de futuris diuinare certitudinaliter nō poſſit. ut. ſ. ut ec. bñ. c. i. ff. ad. l. acq. l. ſi putator. in fi. ff. mādati. ſi fideiuſſor. §. ſi cū debitori. nec beatꝰ paulus licet ſpiritu dei repletus ſecreta domini futuri iudicij agnoſcere potuit. xij. q. ij. c. cū beatus. ſolius enim dei eſt ꝑſcire futura. ff. de iudi. l. ſed et ſi reſtituat̄. §. vl. xxv. q. v. §. ꝙ autem.

h ¶ Coniectura. i. ꝑſumptōe.

i ¶ Attenta. ideſt deliberata.

k ¶ Pollicetur. i. aſſerit per coniecturā. pollicitatio enim eſt ſolius aſſerentis ꝓmiſſio abſq̄ alterius precedente cōſenſu et boc differt a pacto ff. de pollici. l. pactum.

l ¶ Reperi dānoſum. ſumitur ex corpore autē. hec ꝯſtō inouat ꝯſtōem. in prin. col. viij. ⁊ in decre. q2 nō nūquā. reperies ſimile ubi de hoc dixi

m ¶ Conſulte. i. conſilio ⁊ deliberatione precedente

n ¶ Conſultius reuocatur ſapiētis eni eſt mutare cōſiliū in melius. in cor. aūt. ut fratrū filij. in prin. col. ix de nup. §. nos aūt. col. iiij. ff. de col. bo. l. nōnūꝗ. xxij c. ſi aliquid. ⁊. c. magne. cū ſimi.

o ¶ Sane. ſecunda pars.

p ¶ Paſſagium. vltra marinū cōtra ſarracenos inimicos fidei faciendum.

q ¶ Torneamenta. que dicunt̄ torneamenta colligitur extra de torne. c. i. q̄ licet cauſa experimentorū de iure ciuili uideant̄ ꝑmiſſa. ff. de aleato. l. ſolent. §. ſenatus. ad. l. acquil. l. qua actōe. §. ſi quis in collectatione. de poſtu. l. i. §. ꝙ ſi depugnauerit. de iure tn̄ canonico ſunt inhibita ob mortem hominū que frequēter exinde ꝓueniunt ut d. c. i. nō enim merentur dici ludi ex quibus crimina oriuntur in ꝓhe. ff. §. illud vero. vnde ludus noxius eſt in culpa. ff. ad. l. acquil. l. nā ludus. Sed gratia huius hic quero utrū de iure canonico uel ciuili ſcripto duella ſunt aliq̄ caſu hodie ꝑmiſſa. et videt̄ ꝙ nō. C. de gladiato. l. i. ut armorū vſus. l. vna. et ar. C. đ ac. et ob. l. negātes. in hac opi. videt̄ reſidere accur. dicto. §. ſi quis in colluctatōe. et d. l. i. de gladiato. expꝛeſſius hoc. no. ff. de le. ij. l. cū filius. §. vlt. Sed in contrariū videtur lex expreſſa frederici imperatoris. ut i colla. x. de pa. tenen. §. ſi quis hominem. et. §. ſi quis aliquādo. et. §. et ſimiles. ubi in certis ſaltē caſibus videtur ꝓbatio per duellū ꝑmiſſa nec uidet̄ cōtrariū poſſe dici cū illa lex frederici lex generalis exiſtat cum ad omnes ſit directa qđ eſt ſignū legis generalis. C. de leg. l. iij. nā quod ꝑ epiſtolā et preſcriptionē imperator ſtatuit uel edicto precepit legem eſſe conſtat. ff. de conſti. prin. l. i. iſtud etiam videt̄ expreſſe denotari in Rubri. que ſequit̄ poſt illā de pace tenenda cū in ea dicitur. hic finit̄ lex deinde incipiunt regni conſuetudines. per quod innuit̄ mandatū factū in titulo ꝑcedenti de pace tenenda ſub certis penis legē eſſe cōmunē. ſic ſentit gloſator feudorū ꝓ et contra ſuper hoc multa allegās in titulo de pace iuramento firmanda. §. iniuria qui etiā conſentire videt̄ ꝙ ſaltē in certis caſibus pugna per duellū ſit hodie ꝑmiſſa. ut no. impe. in ti. de ali. feu. ꝑni. c. nō eſt. et ſcđm hoc nō obſtabit lex predi. de gladiato. nec lex vna. ut vſus armorum quia loquunt̄ de alijs gladiatoribus ꝗ in duello pugnantibus uł aliā vim armorū cōmittentibus. ut no. Gof. in libello ſuo iur̄ canonici in ti. de purga. uel dices ꝙ leges ille ut priores tollantur in hoc per. l. frederici tanꝗ poſteriorem. uel dices ꝙ ille ꝓhibitōem ponunt in genere et lex friderici duellū ꝑmittit in ſpecie e ita neutra alterā corrigit. Sed ſuppoſito ꝙ ſcđm legē ſcriptam in certis caſibus admittat̄ hodie duellū. Quero an lex ciuilis ſaltē ratione peccati ſuccumbat canoni ipſā prohibenti. ij. q. v. monomachiam. extra de pur. vul. c. ij. nedū in foro eccleſie imo ⁊ in foro tēporali. in duello enim certū eſt interuenire peccatū cū ipſo qui intendit ad mortē ꝓximi et deus tēptari videt̄. xxiij q. vlt. c. ſed nulla. extra de pur. vul. c. vl. cum ſi. Ad hoc breuiter reſpondeo et dico ꝙ lex vim nectens neceſſario habet canoni ſuccumbere ratōe peccati. et hoc perſuaderi poteſt tam per legē diuinā ꝗ humanam. per diuinā q2 dicit apoſtolꝰ omne qđ nō eſt ex fide. i. ex bona ⁊ ſincera conſcientia peccatū eſt. et beatus ambroſius ſuper dicto apoſtoli ait. peccatum eſt quod aliter fit ꝗ ꝓbatū eſt. et auguſtinus ſup eo dicto. omne qđ aliter fit ꝗ probatū eſt peccatū ē. et recitat̄ textualiter. xxviij. q. i. §. ex his. cum igitur deus peccatū inhibeat: ergo ⁊ omne id ꝑ quod

ad illud peruenitur.ff.de ſpon.l.oratio.de fideiuſ.l.cũ lex.C.de na.li.l.lege anaſtaſii.in fi.extra de conſti.c.nõ cõcupiſcentiã. Itẽ ſcriptuꝫ eſt in euangelio: nõ temptabis dñm deũ tuũ.et legit.xxii.q.ii.c.querit cur patriarcha.ſed per duellũ deus temptari videt᷑.dicto.c.cũ iuribus aliiſ allegatis. Itẽ lex monomachiã et imperialis facta per imperatorẽ profitentem ſe eſſe vltimũ ſeruum dei et uelle ſeruiciuꝫ adimplere.C. de offi.prefec.ꝓtorio.l.quas gratias inducet᷑ nõ poterit qð dominus ſuus vel deus inhibet.xxviii.q.i.c.iam nunc.ꝓbo hoc idẽ ꝑ legẽ humanã tam canonicã q̃ꝫ ciuilẽ ꝑ canõicã ex̃ ð pur.vul.ꝑ totũ.ð cle.pu.i duel.ꝑ totũ.⁊ d.c.monomachiaꝫ.ꝑ quã.l.canõicã ꝓbat᷑ ꝙ dñſ principẽ eccie ꝯſtituit ſuꝑ omnes p̃ncipes ſeculares in ſpiritualib⁹ rebus.et ꝑ totũ.c.ſi imperator.extra de ma.et obe.c.ſolite.vnde in his pricipes ſeculi ſuas cõſtitutões debent canonicis ſubmittere nõ preferre.d.c.ſi impator.vñ neceſſario rõne peccati habꝫ lex canoni ſuccumbere.ut no.hoſt.inno.et hoſtien.extra de p̃ſcrip.qm̃ omne.⁊ gul.in ſpe.de diſpu.aduo.§.porro.uer.ſed nunquid et po.exẽplũ extra de no.op.nun.c.i.plus adhuc dico ſcdm hanc.l.ꝙ iudex ſecularis cogi põt per eccleſiaſticũ ad faciẽduꝫ corã ſe ſeruari canones omiſſis legibus.ar.extra de pact.c.q̃uis.de excep.c.ii.de iureiur.c.licet.de ſen.ex.c.decernimus.li.vi.adhuc idẽ probo ꝑ.l.ciuilẽ.nã per eã ſtatuit᷑ canones fore ꝓ legib⁹ omnes ſeruãdos in cor.autẽ.ut cle.ap̃.ꝓprios epi.§.penul.col.v.de eccle.ti.in prin.col.ix.in tm̃ ꝙ ep̃s tranſgreſſores canonis etiã ſcdm legẽ ciuilẽ punire põt in cor.autẽ.de ſan.epi.§.ne autem.col.ix.ꝓhibitũ ergo duellum per canonem prohibitũ debet reputari per legẽ.nec ob.huic dicto lex frederici cum in eadẽ.l.fredericus ſe velle dixerit in indicenda pace tam diuinas q̃ꝫ humanas leges in ſuo vigore ꝑmanere.nedũ ergo legẽ diuinaꝫ hoc ꝓhibentẽ videt᷑ ſeruari uoluiſſe immo et humanos principes canones fore ꝓ legibus obſeruãdos. Itẽ in.l.ciuili ſtatutũ eſt inferiorẽ legẽ ſuꝑioris tollere nõ poſſe.ff.ad trebel.l.ille a quo.§.tẽpeſtiuũ.de ar.l.nã magiſtratus.in tm̃ ꝙ in lege inferioris auctoritas ſuꝑioris intelligit᷑ excepta.ff.ad munici.l.imperatores.de probi.feu.alie.l.imperialẽ.§.vlti.col.x.nec ſeruũ poſſe legẽ domini tollere.C.de pac.l.ſeruũ.cũ ſi. Imperator aũt ſe ſeruũ dei ꝓfitet᷑ ut p̃dixi. Itẽ cũ impꝰium et ſacerdotiũ ſint a deo inſti.in cor.autẽ.quõ oporteat ep̃os.in prin.col.i.abſit dicere ꝙ impatori cõceſſo iperio uideat᷑ data poteſtas tollendi vel ꝑdendi legẽ dei ip̃m impium inſtituẽtis.ff.de pactis.l.cõtra iuris ciuilis.§.vlt.ð dona.l.filius.alias videret᷑ deus ꝯtra ſe ip̃m impiũ ꝯſtituiſſe qð dicere eſt abſurdũ.ſuꝑ quo vide q̃d plene no.in li.feu.in ti.hic finit᷑ lex.§.ul. Item ꝓbatur.nã in facto uſurarũ lex ipſas ꝑmittẽs ſuccũbit canoni ip̃as prohibenti.ut no.i cor.autẽ.de eccleſiaſti.ti.in prin.col.ix.C.de ſum.tri.l.i.de vſu.autẽ.ad hoc.Sꝫ hoc dici nõ põt niſi ratõe peccati.cũ igit᷑ rõe et ꝓpter pctm̃ vſurarũ lex ſuccũbit canoni ergo eadẽ ratõne in q̃cũqꝫ alio caſu ubi ſubeſt pccm̃ ut eſt in duello ut p̃dixi.ar.in cor.autẽ.ut non lux.ꝯtra na.in p̃n.col.vi.ſcenicaſ nõ ſolũ.§.i.col.v.qꝛ rõ differẽtie reddi nõ põt.q̃re idẽ ius debet eſſe.ff.de iniu.teſtõ.l.poſtumũ.§.i.de uer.ob.l.a ticio.C.de lib.p̃te.l.i. Itẽ impator valẽtinian⁹ ſcripſiſſe legit᷑ ſe uelle fore ſubmiſſuꝫ.cũ tanquã homo peccare repret᷑.hoc patet.lxxiii.di.ca.ualentinianus.extra de iudi.c.nouit.C.de ſum.tri.ep̃la inter claras.ð of.p̃fec.p̃to.l.quas gratias. Concluſio. ex his igit᷑ ꝯcludit᷑ ꝙ ſuꝑ duello ꝑ legẽ inducto pccm̃ inducenti ip̃a lex canoni hꝫ ſuccũbere.alias dic qð ſuꝑ hoc

et haſtiludia[a] ſiue[b] iuſtas nõ[c] leuiter impediri: tum qꝛ frequenter ſi ipſuꝫ paſſagii negotiuꝫ proſecuturos[d] exhauriunt[e] ꝙ ad eius executionẽ efficiuntur impotentes[f]: tuꝫ quia interdũ ꝙ plures a crucis[g] aſſumptione retrahunt[h] dũ ab[i] illis abſtinere aliis ea[k] exercẽtibus erubeſcant:[l] torneamenta ipſa et haſtiludia ſiue iuſtas in regnis frãcie anglie ⁊ alamanie ⁊ aliiſ nõnullis ꝓuinciis in quibus ea cõſueuere frequẽtius[m] exerceri ſpecialiter interdixit[n] in faciẽtium[o] ea[p] uel ad id eis[q] preſtãtium[r] opeꝫ conſiliũ uel ꝯſenſum: et illorũ[s] etiã in quoruꝫ locis[t] uł in diſtrictibus fierẽt non prohibẽtiũ hoc cũ[u] poſſent et illorũ procedẽtes ad[x] illa in[y] domibus ſuis recipiẽtiũ uel comertiũ quomodolibet[z] exercẽtiũ cum[a] eiſdeꝫ in perſonas[b] excoicationis ⁊ in terras interdicti ſententias promulgando[c] abſolutione ab excõicatione[d] huius p̃ter q̃ꝫ in mortis articulo ſedi apoſtolice reſeruata.[e] uerum[f] quoniaꝫ ut intelleximus per ſentẽtiã huiuſmodi ꝑiculuꝫ animabus ingeritur[g] et ꝓ comaxime negotio dicti paſſagii derogat᷑. qꝛ nonnulli mi

notaui in ſimili.extra de reg.iur.c.poſſeſſorũ.li.vi.

a Haſtiludia.ſic dicta qꝛ ludi cauſa fuit haſta.ar.ff.de alea.l.ſolent.§.i.

b Siue iuſtas.alludit vulgari denominationi regionis maxime lingue oxitane.ar.ad hoc.ff.ð penis.l.capitaliũ.§.ſolẽt.de flu.l.i.§.flumẽ.extra de priui.c.religioſi.§.i.cle.v.

c Nõ leniter.q̃ſi dicat imo grauiter uel fortiter.

d Proſecuturos.ꝑ ſe uel gẽtes ſuas hñtes paſſagiũ facere.

e Exinaniſit.i.exhauriunt bonis et facultatib⁹.C.ne filius ꝓ patre.autẽ.habita.ubi ſimile uerbũ ſic exponi reperies ad hoc extra de vſu.ca.vſurarũ.li.vi

f Impotẽtes.ſ.impotentia facti.forte de diuitib⁹ fci paupes ob expenſas nimias factas ꝓ torneamẽtis exercendis ultra quam poſſent ſue facultates patrimonii tollerare ar.ad hoc in cor.autẽ.ut oẽs obe.iudi.ꝓuinciarũ.§.i.col.v.ff.vbi pupillus edu.debeat.l.ius alimẽtorꝝ.ii.l.c.ſpõſo.de iur.do.l.q̃ro.⁊.l.generaliter.

g Crucis aſſumptõe.quã volẽtes paſſagiũ facere aſſumet᷑ ꝯſue

h Retrahũt.ut tał retractio nõ ꝯtigeret multũ videbat᷑ uerũt.cauſa ꝓbabilis ad inhibendũ talia torneamẽta.ar.ad hoc.ff.de ope.pn.l.qui liberalitate.circa fi.in cor.autẽ.ut lib.de cetero.§.hic ſi mulier.coll.vi.C.de bo.qꝫ li.l.ii.de dona.aũ nup.l.ſi ꝯſtante.

i Ab illis.ſ.torneamentis.

k Ea.ſ.torneamenta.

l Erubeſcant.reputantes forte ſibi ad aliquẽ ruborẽ ſeu pudorẽ ſi qð vident alios faciẽtes ipſi nõ faciẽt pompã ſcłi ſequi uolentes ut frequenter accidit in uiris nobilibus.ar.ad hoc.ff.de admi.tu.l.cũ plures.§.cũ tutor.de dona.l.cum filius.

m Freqñtius exerceri.vnde in illis nõ ſine cauſa fuit facta interdictio ſpecialis.ar.C.de fer.l.ꝓuinciarũ.ff.de pe.l.aut facta.§.ultimo.

n Interdixit.in quadã extrauagani que incipiebat paſſiões

o Facientium.ſume verbum ꝑſonas quod eſt.j.

p Ea.ſ.torneamẽta.ſ.faciendũ torneamenta uł alia.s̃.exp̃ſſa

q Eis.ſ.facientibus.

r Preſtantiũ opẽ.ſuper hoc verbo et ſequẽtibus uide quod dixi in ca.dierum.uerbo auxilium.

s Illorum.ſ.perſonas quod eſt.j.

t Locis.ſ.quo ad iuriſdictõꝫ.et hoc denotat uerbũ ſequens

u Cum poſſent.ad impoſſibile eni nõ obligabant᷑.xii.q.ii.c.faciat homo.ff.de re.iur.l.impoſſibilium.

x Ad illa.ſ.torneamenta uel haſtiludia.

y In domibus ſuis.itelligi debꝫ ſuis nõ ſolũ rõe dominii ſeu ꝓprietatis immo rõne domicilii,habitationis.ar.ff.de iniur.l.lex cornel.§.domum.de dam.infec.l.iiii.ab eſſe cũ ſi.

z Quomodolibet exercitium.quaſi dicat nedum ꝓ his q haberent exequi occaſione torneamentorũ immo quacũqꝫ etiam alia cũ dicat quõlibet.ſi.de reſcrip.ſtatutũ.§.in nullo.li.vi.

a Cum eiſdem.ſ.facientibus torneamenta.

b ¶ Perſonas excõicatõis. in perſonã ergo excõicatio in locũ uero interdicti ſnia ꝓprie fert et hic videas quod dixi in. c. ſi factũ. in uerbo ciuitatibus.

c ¶ Promulgando. in dicta extrauagnti paſſiones in qua etiã oẽs colligatõeſ paſſiões ꝓmiſſiões q̃cũq̃ꝫ firmitate ẽt iuramẽti ſubnixas ſup hoc irritauit.

y ¶ Rationabilibus. aliĳs que ille potuerunt eſſe poteſt dici durũ enim uidebatur ꝙ per cenſurã eccleſiaſticã interdiceref liber vſus corporis ꝓprĳ ad experiendas et exercendas uires eiuſdẽ. et iniquũ videbaf ingenuis hominibus nõ eſſe liberũ uſum et adminiſtrationẽ rerũ ſuarum ar. ff. ſi a perpen. manumiſ. erit. l. non vſq̃ꝫ. C. de iude. l. nemo mandati l. in re mandata. Alie ratões forte ſuper hoc reddi poſſent quas per te ipſum tu ſtudioſe adinuenire curabis.

d ¶ Ab excõicatõne. huius ſublatione ergo interdicti ſibi nõ retinuit q̃ re ordinario eam ꝑmiſiſſe videf. ar. de ſen. excõ. nuꝑ.

e ¶ Reſeruata. B vide qđ dixi in. c. ꝓdiens. in fi. i uerbo reſeruata.

f ¶ Verũ. iĳ. pars

g ¶ Ingeritur. q᷑ forte multi nolũt a talibus abſtinere quare dicta ſententia ligabantur in ſuarũ periculuꝫ animarum.

h ¶ Militari cingulo. olim enim ⁊ hodie militandis de nouo cingitur enſis. ff. de re mi. l. filiuſfa. et multa alia olim fiebãt que hodie nõ ſũt in uſu que notanf per ac. ff. ex q. ca. ma. l. penult.

i ¶ Vacare. i. operã dare.

litari[h] cingulo abſtinent ⁊ q᷑ uacare[i] milicie metu preſertim ipſius[k] ſentẽtie nõ preſumunt: propter[l] qđ idoneos[m] et uoluntarios[n] ad terre p̃dicte ſubſidiũ in regnis eiſdẽ cõtingit pauciores ſolito reperiri. ¶ Nos[o] ad dil'. fil'. nobilis uiri phi. clare me. regẽtis[p] francie et nauarre regis et alioꝝ de[q] domo regia: nec nõ q̃ꝫplurimi magnatuꝫ[r] et nobiliũ tã in regno frãcie q̃ꝫ aliũde cõſideratiũ premiſſa[s] diſcrimia repetite[t] ſupplicatõis inſtantiã ſentẽtias excõmunicatõis et interdicti prefatas premiſſoꝝ ſupplicatõnibus inclinati et ducti[u] cõſideratõibus antedictis[x] et ex cauſis etiã rõnabilibus[y] aliiſ in fauorẽ ſepe fati negocii đ fratrum noſtroꝝ conſilio reuocamus: eos qui ꝓpter exercitiũ torneamẽtoꝝ ſeu haſtiludioꝝ ipſoꝝ huiõi[z] ſententias incurrerũt abſoluentes ab illis: et cuꝫ eis qui ſic[a] ligati: uel in locis propter[b] ea interdictis diuina celebrare officia[c] ſup irregularitate[d] inde contracta auctoritate apoſtolica diſpẽſantes. Datũ lug. xvi. kal. octobriſ ãno primo.

Taxatio lraꝝ apoſtolicaꝝ

Cum[e] ad ſacroſancte[a] romane eccleſie ſinuꝫ[b] uelud[c] ad matris ubera refecta dulcedine:[d] ac ad romãi pontificis xp̃i uicarii ſucceſſoriſq̃ꝫ[e] petri clemẽtiã tanq̃ꝫ ad patris[f] plenã ꝓuidentis

z ¶ Huius ſententias. ſcꝫ excõmunicationis in perſonas ⁊ interdicti in terraſ ut. ſ. et ſic colliges ꝙ ſententia interdicti lata i terram uel locum aſtringit ẽt perſonas not. de excef. p̃la. tãta. extra de ſen. excõ. c. ſi ſententia.

a ¶ Sic ligati. ſcꝫ ſen. excõ.

b ¶ Propterea. ſ. q᷑ fiebãt torneamenta uel haſtiludia uel eis faciendis opeſ auxilium uel aſſenſus preſtabantur. ut. ſ. circa illos ergo qui ex alia cauſa interdictis celebraſſent diuina nulla fit hic diſpenſatio

c ¶ Officia. ſ. ſolenniter ſicut p᷑l᷒. xi. q. iĳ. ſi quis epiſcopus. An autẽ aliter celebrando incurraf irregularitas uide qđ inno. ⁊ oſt. no. extra đ excef. p̃la. tãta.

d ¶ Irregularitate. ſuper quã dic ut no. per oſti. ex de cle. ex. c. ĳ. et. c. ſi celebrat. Jeſſelinus.

k ¶ Ipſius ſentẽtie. ſ. excõicatõis in ꝑſonas ⁊ iterdcm̃ i terras

l ¶ Propter quod. ſ. quod multi uacare obmittũt militie ⁊ actibus militaribus.

m ¶ Idoneos pautiores. quod eſt. ĩ. deficiente eis armorum ingenio qđ per exercitiũ incrementũ recipere conſueuit. C. de re mili. ꝯ rẽ publicã. li. xĳ. ff. de le. iĳ. l. ſeru᷒ legat. §. ornatricib᷒.

n ¶ Voluntarios. q᷑ tales nõ coacti querẽdi ſunt voluntarium ſibi ſeruũ anxionatus diabolus. xvi. q. i. c. nõ eſt. et ar. in prohemio inſti. §. ſũma itaq̃ꝫ.

o ¶ Nos aũt. quarta pars.

p ¶ Regentis. nõ dicit regis quia tempore editõis huius conſtitutõis iſte philippus rex nõdum erat. ſed iuxta ꝯſuetudinem regni regebat regnũ ꝓ iohãne impubere nepote ſuo filio regis ludouici fratris ſui p̃mortui quo iohãne impubere mortuo ſucceſſit in regno et rex verus fuit.

q ¶ De domo regia. ſ. exiſtentiũ uel domeſticorũ. ar. extra. de ver. obli. c. ſicut nobis. li. vi. ut et alibi legitur in euangelio cum dicitur ad virginẽ deſponſatã uiro cuius nomen erat ioſeph de domo ⁊c̃.

r ¶ Magnatũ. magnates dici ꝯſueuerũt magna temporali potentia ſuffulti. ar. no. extra de ſup. ne. pre. c. generandi. li. vi.

s ¶ Premiſſa diſcrimina. animarũ ex dictis ſententĳs prouenientia et q᷑ derogaf negotio paſſagĳ ex hoc quia a cingulo militari abſtinentes metu ſententiarũ ſe idoneos uel uoluntarios non exhibent ad ſubſidium terre ſancte.

t ¶ Repetite. et iterum petite. ſ. C. de epi. et cle. l. repetita. de teſta. ꝯſuetudinalia. ⁊ đ eroga. militari. ãno. l. lege repetita. li. xĳ

u ¶ Ducti. id eſt inducti.

x ¶ Ante dictis. ſ. in ꝓxima parte precedenti.

¶ Cum ad ſacroſancte. potes iſtam cõſtitutionẽ diuidere in partes vĳ. In prima per modũ cuiuſdã arenge ſeu preludĳ ratio conſtitutionis edende premittitur. In ſecunda ipſa conſtitutio ſuper taxatione litterarũ apoſtolicarum cum conſuetis clauſulis conceſſarũ ſubiungitur. ibi qua de re. ⁊c̃. In tertia clauſularũ inſolitarum in litteris appoſitarum certa taxatio cum moderamine taꝫ ꝓ ſcriptura q̃ꝫ ꝓ regiſtro q̃ꝫ pro abbreuiata annectitur ibi. ſi vero eiſdẽ ⁊c̃. In quarta litterarũ i forma cõmuni pauperũ obtentarum taxatio ſubinfertur. ibi hoc licet ⁊c̃. In quinta qđ de taxatione litterarum iuſticie faciende ſit ſtatuif: ibi. circa taxationem ⁊c̃. In ſexta ad ipſam conſtitutionẽ certum quid adĳcif ibi. ad hoc predicte ⁊c̃. In ſeptima tranſgreſſoribus conſtitutionis pena infligitur: ibi ceterum ut predicta.

a ¶ Sacroſancte. hoc dicas ut dixi in. c. ſancta romana.

b ¶ Sinum. i. refrigerium uel ſecrete. ſimile verbum. ff. de ꝓba. l. quoniã teſtamentum. ĳ.

c ¶ Velud. ꝓ tanquaꝫ ponitur.

d ¶ Dulcedine. ſimilitudinarie loquitur. ſicut enim infans ſuggẽdo ubera in ſinu matris repleta dulcedinẽ reperit: ſic quicũq̃ꝫ ad matris ſpiritualis eccleſie ſinũ recurrit dulcedinẽ ex confidentia reperire ſperat ut eius uberibus nutriatur: et eius auctoritate defendaf: et a ſuis oppreſſionibus releuetur. quia non poteſt nec debet mater filium ſuum obliuiſci. ĳ. q. vi. c. ad romanã. ĳ.

e ¶ Succeſſoris petri. ſimile. xl. di. ſi nos. extra de tranſla. ep̃. c. iter corpora. et. c. iiĳ. et de re iudi. ad apoſtolice. §. nos autẽ. li. vi.

f ¶ Patris. conſilium ſalutare pro liberis capientis. ff. de adul. l. nec in ea. §. ius occidendi.

g ¶ Pietatem. multiplex eſt vinculũ quo homines adinuicem alligãtur Primum eſt pietas ꝓpter patrem et filium ſpiritualem. ut hic. ĳ. q. vi. ad romanam. ĳ. extra de excep. pia. li. vi. illud idem poteſt dici eſſe inter

pietatē:[g] orbis[h] terrarū et qui[i] habitant in eo gratiarū[k] spe[l] assidue confluāt uniuersi: indignuʒ credimus nostris fore tp̄oribus:[m] ut quibus nos et ecclesia ipsa exuberamus in gratiis: deficiamus in[n] donis: ne murmurandi inde p̄stetur occasio[o] unde gratitudine[p] necessitas[q] aderat collaudādi ne ue[r] scriptura[s] reddat onustuʒ:[t] qđ liberalitas[u] fecerat gratiosuʒ. Quadere[x] circa litteram nostrarū scripturas[y]: registri[z] quoqʒ nostri: necnō abbreuiatoruʒ romane curie notas: illaʒ in taxando uolumus moderationeʒ[a] apponi: qua[b] p̄sone quibus gratie hmōi conceduntur se gratias ip̄as ab ap. se. liberaliter[c] sentiant consecutas: ac litterarū ip̄arū scriptoribus registri etiā nostri litterarūqʒ abbreuiatoribus an dictis: qui interdū in eis etiā multo labore[d] desudant: de suo labore congrue satisfiat[e] ad tollendos igit̄ excessus:[f] difficultates:[g] circuitus:[h] et anfractus qui possent ex uariis litterarū apostolicarum taxationibus[i] ꝯuenire sancimus[k] ut modus subscriptus in hmōi taxationibus obseruet̄ uidelicʒ q littera[l] gratie cum clausulis consuetis[m] super canonicatu et prebenda et alio beneficio ecclesiastico: cum cura uel sine cura uacante uel uacaturo: etiā si dignitas officiū uel personatus existat: decem turoneñ[n] grossis et non[o] ultra taxetur executio[p] uero eiusdem[q] duodecim[r] turonensibus et non

patrem et filium carnalē: procedens a parente in filiū. C. de neg. gest. l. i. ff. de adul. l. nec in ea. circa fi. v. q. v. c. non osculatur. uel procedēs a filio in parentē. ff. de cur. fur. l. furiose. C. de patria po. l. si filius. Secūdum inter eos amor seu dilectio singularis. C. de cura. fur. l. ulti. ff. q me. cā. l. isti quidā. et dicto. c. non osculat̄. Tertium est inter hominem et hominem officium. ff. đ seruis expor. l. seruus qui. C. de neg. ges. l. officio. extra đ testa. c. cū in officiis. Quartum est obsequiū inter libertuʒ et patronum. ff. et. C. de obse. in rubri. et dicta. l. officio. C. qui petant tuto. l. patroni. Quintum pietas inter sanguine coniunctos. C. de suspec. tuto. l. pietatis. Sextuʒ est reuerentia inter inferioreʒ et superiorem. C. de offic. rect. prouincie. l. potioris. de offi. diuerso. in. l. sciant principes. extra de offi. de le. c. ii. li. vi. Septimū est illa eadem reuerētia uel honor inter iuniorem et seniorem. ff. de iur. imuni. l. semper. xxv. q. i. c. contra statuta. xcii. di. c. a subdiacono. Octauum est obedientia inter subditum et prelatuʒ ii. q. vi. c. q se. extra de ma. et obe. ca. ii. et. ca. omnes. Nonū est fidelitas iter uasallum et dominū. in li. feu. de forma fidelitatis et per quos fiat inuestitura circa fi. xxii. q. v. c. đ forma. Decimum. disciplina seu correctio inter discipulum et magistrum. ff. ad. l. acquil. l. sed et si quicunqʒ. §. vlti. extra. de sen. exco. cum uoluntate. §. fi. Undecimum est beneficiū iter homines. ff. cōmodati. l. in cōmodato. §. sicut. extra. e. ti. c. i. Duodecimum vero est religio inter deum et homineʒ. ff. de iusti. et iure. l. ueluti. De his etiā notaui extra de regu. iu. c. nō est sine culpa libro sexto.

b Orbis terrarū. i. viuētes et in eo habitantes. mūdus eni de se quid inanimatum existens: confluere non potest. et expones uerbum. et qđ sequitur pro. id est. simile in. c. dierum. et ibi dixi.

i Qui habitant in eo. sumitur ex p̄s. Domini est terra.

k Gratiarum. s. consequendarum.

l Spe. sperant igitur vniuersi na principe gratiam consequi ut hisimile. C. de offi. prefec. preto. in nomine domini. §. pe.

m Temporibus. cum ipse princeps petentibus se exhibere consueuerit liberalem. extra de rescrip. sedes apostolica. et sibi in donando imensitas est. in cor. autē. de nō alie. aut permu. re. ec. §. si minus. col. ii.

n In donis. hanc enim sibi quodāmodo nobilitas legē imponit ut debere se qđ sponte tribuit extimet. et nisi in beneficiis creuerit: scʒ ip̄a multiplicando nihil se prestitisse putet extra de dona. c. i.

o Occasio. ad quem frequenter impingunt̄ qui scrupuloso corde nō sine causa mouentur. xvi. q. vii. c. decimas.

p Gratitudine. exponi potest. i. gratie factione: gratia enim facta eam recipientem impellit ad laudum relationem cum facientis eam debitor existat ad antidotā. ff. de fur. l. si pignore. §. i. de peti. here. l. sed si lege cōmissoria. §. consuluit. et ar. ff. manda. l. si vero nō remunerandi. §. ideʒ papinianus. uel dic gratitudine. i. gratiarum redditione.

q Necessitas. aderat ex instinctu nature prouenit ista necessitas ut benefacienti benefacere quis cogatur ut iuribus. s̄. glo. ꝑx. alle. ex hoc dici consueuit q est beatius dare q̄ȝ accipere. xvi. q. i. c. predicator. extra de cele. mis. cum marthe.

r Neue. expone ue pro uel.

s Scriptura. s. recipienda ad ꝓbationē gratie prius facte.

t Onustam. i. onerosum. si. de elec. vbi maius. in prin. li. vi.

u Liberalitas. s. conferentis.

x Quadere. secunda pars.

y Scripturas. i. qui fuerit de litteris nostris.

z Registri. i. quo omnes littere gratiose registrantur ut ad ipsum publicam fidem facturuʒ recursus habeatur si principales littere deficiāt uel esse false dicantur ar. extra de p̄scri. ad audientiaʒ. C. de fide instru. autē. ad hoc.

a Moderatōeʒ restrictionē denotat istđ verbū nō laxationē. extra đ uer. sig. c. ulti.

b Qua. id est p quā.

c Liberaliter. q si dicat nihilo dato pro illis alias enim gratia si non gratis dat̄ uel accipitur gratia nō est. i. q. i. c. gratia.

d Labore desudant. unde remuneratōe digni sūt in cor. autē. de iudi. §. ne autē. coll. vi. xii. q. ii. c. ecclesiasticos. C. de offi. prefec. preto. l. in nomine domini. §. pe. de princi. et age. iure le. agentes. li. xii.

e Satisfiat. dignus est enim mercenarius mercede sua iuxta uerbum euangelii et in cor. autē. de iudi. §. ne autē. nec fraudari denario diurno. debent in vinea domini opantes. extra de ma. c. super specula.

f Excessus. qui per scriptores metas rationis excedentes in exigendo salario ꝓ scripturis frequēter cōmittūtur. de rescri. statutum. §. notorū. li. vi. C. de iure fi. l. facultas. li. x.

g Difficultates. quia forte gratiam obtinentes de difficili. cū illis super petito solario conuenirent.

h Circuitus. si. ff. de condi. indebi. l. dūs testamento.

i Taxationibus. que quandoqʒ maiores fieri consueuerunt pro vnis litteris q̄ȝ pro aliis iuxta facte gratie qualitatem.

k Sancimus. i. sub certa pena statuimus sanctio eni proprie dicitur penalis constitutio. iii. di. in summa. cum ibi no.

l Littera gratie. i. que fit de gratia. ip̄sa enim gratia fit verbo sed littera fit ad eius ꝓbationē q si placet ꝓsequere. ut dixi in c. sedes ap̄lica. §. uerbū. in uerbo l̄ras. de rescrip. c. l̄ras. cle. v.

m Cōsuetis. iuxta morē et stilum curie romane.

n Turonensibus. grossis. s. argenti sic vulgariter appellatis ad differentiam turoneñ. paruorum.

o Non vltra. non prohibet quin ad minorē numerum turonensium possit taxari. sed q vltra non fiat. sic alias est videre in simili. C. de dila. l. i. et hoc si partes conueniant de minori. ar.

ultra taxetur. et idẽ in[c] ſimilibus lr̃is beneficialibus gratioſis. puta ſup prioratu aliquo: adminiſtratõe ⁊[d] hmõi ac executoriis earundẽ ſeruari debebit[e]. ¶ Si[f] uero eiſdez litteris gratie et executoriis earũdẽ: ut ſupra: alique clauſule non[g] cõmunes uel inſolite apponãt:[h] circa taxatõez[i] clauſularũ huiuſ cõgrue poterit ſic diſtigui uidelicz qđ non habeat conſideratio in[k] eiſdem maioris uel minoris gratie eius[l] qđ concedit nec qđ ipſius[m] ſint maiores uel pautiores fructus redditus et ꝓuẽtus et ex hoc plus minus ue taxet[n] ſz habeat in taxando illas conſideratio ad[o] laborẽ ut. ſ. lõgior ſcriptura magis[p] et minus breuior[q] eſtimet[r]. hoc tamẽ circa huius clauſulas apponendas addito moderamine in taxãdo ut ſi ſcriptura clauſule appoſite[s] nõ faciat[t] lineam nec ipſa clauſula[v] littere taxationem augmentet.[x] ¶ Si uero per[y] ſe uel ſaltem aliis[z] addita clauſulis faciat lineam[⁊] in q̃rta pte turõ. groſ. taxet[a] ⁊ ſic ꝑ q̃libet[b] linea huiuſ addite clauſule in taxãdo quarta pars groſſi turon. addat et ſi[c] quid ſuperfuerit[d] et minus linea illud ſupfluuz nec taxationẽ inmutet[e] lineam[f] autez que centũ[g] et quinquaginta litteras ſeu. xxv. continet dictiones intelligi uolumus i[h] hoc caſu ⁊ ut taxatio huius dũ[i] exempla ponũtur quodãmodo ꝓcedãt in certo illa[k] clauſula uerũz ne ſub eo pretextu ⁊c̃. que quatuor[l] continet lineas uno turonẽ. groſſo taxet.[m] Jlla ẽt clau

ff. de no. oper. nun. l. i. §. inde queritur. ſed ſi non cõueniãt ad minus debetur iſta taxatio curie.

p ¶ Executio vero. i. littera executoria. que. ſ. executoribus gratie dirigitur.

a ¶ Eiuſdem gratie.

b ¶ Duodecim turonẽ. plus ergo littera executoria taxatur q̃ gratioſa cum plus de littera ſit i illa q̃ i iſta cum gratioſa de verbo ad verbum inſeri cõſueuerint in effectu in executoria quare ꝓ maiori labore ſcripture maior fuit taxatio faciẽda. Quid igitur ſi littere tales fiant cura exiſtente in regione in qua talis moneta curſum non habet uel quid ſi ipſa in vſu curſum habere deſiit ob uoluntatẽ regis francorũ eam fac ẽtis de qua moneta fi et tunc iſta taxatõ dicaſ ꝙ de moneta currenti fiet taxatio iuxta valorẽ et numerũ turonẽ. groſſorũ. ar. de cẽ ſi. c. olim cum canonicis. et ꝓ hoc fa. quod no. ff. de pig. ac. l. elegãter §. qui reprobos. ⁊ qđ dixi extra de mag. c. cũ ſit min⁹ in uerbo turonenſium. et ſi a me queras quare dec. conditor talẽ numerũ turoronenſium prefixit pro iſta taxatione nõ ampliorẽ uel pauciorẽ Rñdeo q2 ſic ſibi placuit. vnde eſt pro ratione voluntas. ff. de conſti. prin. l. i. et talem numerũ ꝓ labore ratus eſt ſufficere. ar. C. de temp. in inte. reſti. l. ſupuacuã. nã maiorem numerũ uel pauciorem ſtatuere potuiſſet. vnde hic certe ratio reddi nõ poteſt ſicut nec in aliis iuribus poſitiuis. ff. de legi. l. nõ omnium.

c ¶ In ſimilibus. nam de ſimilibus idem eſt iudicium pro coll. de pace et iuram. fir. §. vlt. extra de confir. uti. cũ dilecti. cũ ſi.

d ¶ Et huius. puta obedientia perſonatu uel officio et ſimilib⁹ forte conſuetis regularibus aſſignari.

e ¶ Debebit. ſ. ut lr̃e gr̃e. x. executorie. xii. turonẽ. ⁊ ſi vltra taxet.

f ¶ Si uero. tertia pars.

g ¶ Non cõmunes. i. non conſuete communiter apponi.

h ¶ Apponantur. uel quia in ſupplicatione manu ꝓpria ſignata uel in ſua gratia ꝓprio motu facta erãt inſerte clauſule tales

i ¶ Taxationẽ clauſularũ. non dicit litterarũ q2 illa remanet taxata per textum precedentẽ et vltra taxationem illarum reſtat amplior facienda taxatio inſolitarũ clauſularũ per hunc textuz et ſequentem.

k ¶ In eiſdẽ. ſ. taxandis clauſulis.

l ¶ Eius ꝙ conceditur. i. ſiue maius ſiue minus ſit hoc ꝙ cõcedítur cum per eius maioritatem uel minoritatem ſcribens uel dictans clauſulam plus uel minus non laboret.

m ¶ Ipſius. ſcilicet ꝙ conceditur.

n ¶ Taxetur. cum maioritas uel minoritas ꝓuentuum maioritatem uel minoritatẽ laboris non inducat.

o ¶ Ad laborẽ. ſ. tolleratũ ꝓ ſcriptura uel dictamĩe clauſularum.

p ¶ Magis. i. minoris laboris.

q ¶ Breuior. ſ. ſcriptura.

r ¶ Extimetur. cum naturaliter maior labor in ꝓlixiori ſubeatur.

ſ ¶ Appoſite. ſ. non cõmunis uel inſolite ut. ſ̃.

t ¶ Non faciat lineam. ſ. completam.

v ¶ Clauſula. ſ. non cõmunis ſed inſolita.

x ¶ Augmẽtet. apparet ergo ultra taxationẽ litterarum habetur reſpectus de facienda taxatione uel nõ facienda clauſularũ. ut. ſ̃. dixi.

y ¶ Per ſe. i. ſolam.

z ¶ Aliis. intelligendum videtur aliis cõmunibus uel non cõibus cuz indefinite loquatur.

⁊ ¶ Lineam. ſ. integram.

a ¶ Taxetur. et illius carte taxate forte fit ſolutio đ mõeta minuta. nõ ꝙ quarta pars turonenſis diuiſi ſoluat. q2 forte deſineret curſuz publicũ habere. mutata enĩ forma publica in turonenſi groſſo appoſita iuxta legem primam. ff. de contrahẽ. emp. et ven. ipſa ſubſtantia turonẽſi. mutata cenſetur. ff. ad exhiben. l. iulianus. §. ſi quis. et ſic ex tunc reprobus reputatus non liberaret ſoluentẽ ff. de pig. act. l. eleganter. § qui reprobos.

b ¶ Qualibz linea. quaſi uelit dicere ſi p linee talis ꝑtem additã aliĩ illa reddat completa. et per aliã partem ſui alia completa reddatur quelibet de ſic completis pro quarta parte turonẽ. taxabitur.

c ¶ Si quid. i. aliquid.

d ¶ Superfuerit. ultra lineas illam additam completas.

e ¶ Immutet. quaſi d. illo ſuperfluo reputato modico pro ipſo nec pluſ nec minus. ar. de conſe. di. ii. c. reuera. ff. de in inte. reſti. l. ſcio.

f ¶ Lineam autẽ. ſ. p quã ſolã uel aliis additã fit vltra taxatõem litterarum alia taxatio.

g ¶ Centum quinquaginta litteras. ſz hoc qualiter eſſe põt cũ in alphabeto uel alibi nõ repiantur tot diuerſe littere. dicas forte intelligenduz de litteris alphabeti que reiterate cõplere poterũt talem numerum.

h ¶ In hoc caſu. iſtud ſic fuit inductum ad vitandas multas fraudes q̃ per ſcriptores uel dictatores cõmitti poſſint ſcribentes uel dictantes in pergameno ſtricto ut ſic clauſula per ſe lineam faceret uel aliis addita illas cõpleret. Quid igitur erit ſi linea propter membrane ſtricturam nõ continet iſtũ litterarũ numerũ nec etiã dictionũ fiet aliqua taxatio de illa uel nulla. credo ipſam faciendam de multis lineis coadunatis illũ numerũ apprehendentibus et nõ vltra alias labor ſcribentis uel dictãtis ſine mercede remaneret qđ eſſet cõtra mentẽ huius conſtitutõis ut. ſ̃. dixi et gratiã obtinens de alieno labore rediret ꝙ eſſet contra omnem equitatem et preſtat ad hoc ar. extra de cenſi. c. ꝓcurationes.

i ¶ Dũ exẽpla ponunt. per poſita. n. exẽpla facti cũ pateãt occultis ueritas occultata fide magis q̃ p aures aĩus hoĩm iſligit. iſti. đ gra. cog. §. vl.

k ¶ Illa clauſula. que quandoqz in litteris apoſtolicis apoſita.

l ¶ Quatuor ꝯtinet lineas. i. ꝯtinere põt ꝓbabiliter et veriſimiliter iuxta cõmunẽ ſcribendi modũ alias. n. de tã gracili littera poſſz eſſe ſcripta ul' in tã amplo et extenſo pergameno ꝙ ipſas quatuor lineas nõ contineret niſi tu diceres habendũ fore reſpectum ad litterarũ uel dictionũ nu

ſula[n] p̄bēdā uero ac digni tatē que[o] cū acceptatōe reſer uat[p] que quatuoꝛ et paulo[q] plus continet[r] lineas uno tu ron̄.groſſo taxeꝛ et in ſimili bus[ſ] clauſulis additis ſecun dū linearū numeruꝫ idem[t] fi at. Eandē[u] taxationē cū mo deramine[x] antedicto quo ad p̄fatas litteras[y] i regiſtro no ſtro ſeruari[z] uolumus cū fue runt regiſtrande eandē etiā taxationem quo ad p̄fataꝝ rum litteraꝝ notas.ſ. gratie cū antedicto numero abbꝛe uiatoꝛes obſeruent[ꝛ] de execu toꝛiis uero huiuſ gratiarum abbꝛeuiatoꝛes ipi etiā ſi clau ſule nō cōmunes uel inſolite apponāꝛ[ꝫ] eiſdē duos[a] tantū recipiant turonē. Hoc[b] li cet ſic in taxatione p̄dicta

rū litterarum obſeruari ueli mus in foꝛma tm̄ pauperum ꝯferri uolumus paupertati[d] et noſtrā taxationē in[e] illa ui delicꝫ. viii.[f] turo.groſ.iuio labiliter[g] obſeruari.nam bea tū foꝛe uirū qui ſuper paupe rem et[h] egenuꝫ intelligit[i] uer bis[o] pꝛopheticis[k] edocemur[l] Circa[m] taxationeꝫ autem litterarū[n] que per audientiaꝫ tranſeunt nihil ad p̄ſens ali ud duximus oꝛdinandū ſed ratiōabilis[o] modus obſerue tur in illis qui ſolitus eſt ha ctenus obſeruari maxime[p] ſe cundū taxationē litterarum ipſarū que in[q] libꝛo pꝛouinci ali inueniꝛ eſſe conſcripta in quarum taxationibus litte rarum[r] ex cauſis rationabili bus[ſ] ſuſtinemus ut turonen̄.

merum.ſ.pꝛime deſignatū.vn̄ facit iſte textus ad id qꝺ ibi dixi.

m Taxetur.ut ſic quelibet linea de quatuoꝛ pꝛo quarta parte turonē ſis taxationem recipiat ut.ſ.dicitur.

n Clauſula.que quandoqꝫ etiā in litteris apoſtolicis apponitur.

o Cum acceptatione.i.cum poteſtate acceptandi.

p Reſeruat.ſ. beneficiuꝫ conferendū illi cui gr̄a fit.

q Pauloplus.de q̄ nul la taxatio fit ut.ſ.

r Cōtinet lineas. hoc di cere potes.ut.ſ. pꝛie ſup hoc dixi.

ſ Similib[9] clauſulis.aliis ab illis pꝛime expꝛeſſatis gratia exempli.

t Ideꝫ fiat.ut ꝓ qualibet linea fiat taxatio quarte ꝑ tis uniuſ turon̄.ꝓ modico autē plus taxatio nō mitte tur.

u Eandem taxationem. ſcꝫ que facta eſt tam de lit teris gratioſis quā execu toꝛiis.ſ.in.§.qua de re.

x Moderamine. antedi cto.ſ.in uerbo hoc tum.

y Litteras.ſ. gratioſas et execuroꝛias.

z Seruari uolumus.ſ. ut littere gratie ultra.x.execu toꝛie uero vltra turon̄.du odecim nō taxentur.

ꝛ Obſeruent.ſ.ut littere gratie ultra decē turon̄.nō taxentur ultra eam taxatō nē clauſularū inſolitaruꝫ iu xta dictum moderamen.

ꝫ Apponanꝛ.eiſdeꝫ in ſa lario ergo percipiēdo per abbꝛeuiatoꝛes de litteris executoꝛiis non diſtinguitur an ipſe clauſulas ſolitas cōtineant. ratio huius poteſt eſſe qꝛ cum taxationē habeant de litteris gratie et vltra ꝓ clauſula inſolita appoſita amplius ſuper hoc in executoꝛiis laboꝛare nō habent ſup nouo dictamine abbꝛeuiationis faciende

a Duos tantum.non ergo plures.

b Hoc licꝫ.quarta pars.et dic licet ſit ut dictū eſt in.§.p̄cedēti.ſi ꝺo

c Pꝛedictarum litterarū.ſcꝫ gratie.

d Paupertati.nota rationem paupertatis haberi in taxatione ſala rii ſicut et alibi in taxatione pꝛocurationis.extra de cenſi.cum inſtantia et.c.pꝛocuratōes.et in exactōe mulcte pecuniaꝛ.ff.de offi.pꝛe.l.illicitas §.vlt.et in examinatione iudiciali facienda de eius cauſa in coꝛ.auten. de man.pꝛin.§.ſit tibi.coll.iii.et in appellatōe ꝑ eum in ſcriptis emittē da.ff.mandati.l.ſi ꝓcuratoꝛē.§.ſi ignoꝛātes.et in multis aliis que ſolli citus indagatoꝛ per ſe poterit inuenire.

e In illa.ſ.foꝛma.

f Octo turon̄.hic potes dicere qꝺ dixi in parte ſecunda ſup taxatōeꝫ decem uel duodecim turon̄.

g Inuiolabiliter.quaſi diceret ultra aliquatenus taxatio nulla fiat.

h Et egenum.ſ.releuandum potiſſime ne fame pereat alias non rele uans ipſum necare dicitur quo ad decī.lxxxvi.di.c.paſce.ff.de li. agno. l.necare.xlvii.di.c.ſicut hi.

i Intelligit.id eſt intendit et operam dat.

k Pꝛopheticis.ſcilicet pꝛophete dauid

l Edocemur.in p̄s.beatus qui intelligit

m Circa taxationem.quinta pars.

n Litterarum.ſcilicet de iuſticia.

o Rationabilis.quaſi dicat non exceſſiuus et oneroſus nec nimis eti am modicus ſeu delicatus iuxta illud nec oneroſus creditoꝛ nec delica tus debitoꝛ audiendus eſt.ff. de pig. ac.l.ſi ſeruos.in fi.uel dic melius rationabilem illum dici qui ſollicitus eſt obſeruare ut ſequitur vnde faꝛ per hoc in ar.ꝙ in talibus et ſimilibus taxationibus ſtandū ſit ei qꝺ ſoli tū eſt ſeruari.ad hoc extra de offi.oꝛ.dilectus de ſen. ex.uene rabilibus.§.deniqꝫ.li.vi.C.de vecti.vniuer.ff.de dec.ab oꝛdi. fa.l.ult.ad munici.l.de iure.cū ibi no.de admi.tu.l.ſine herede §.lucius.de euic.l.ſi fundus.ſicut in aliis ſtilus et conſuetudo curiarū locoꝝ ſingulariū ſeruandi ſunt circa ꝓceſſus.ar.op.ad hoc. C.ꝺ vete.iu re enu.l.i.§.ſed et ſi.que leges extra de conſti.ex litte ris.ubi ꝺ hoc per oſti.de cri. fal.ca. quā graui. et per inno. de offi. leg. c.ꝙ tranſlationē.

p Maxime. in nuit ꝑ hoc ꝙ ſer uanda eſſet ſolita taxatio etiaꝫ in lit teris quarū taxa tio ſcripta nō repi tur in libꝛo ꝓuin ciali.

q In libꝛo pꝛo uinciali. in quo li bꝛo contineri ui di verba que ſecū tur. Circa ſalariū ſcriptoꝛū duxim[9] pꝛouidendum qꝺ ſcriptoꝛes ꝓ litte ris q̄s ſcripſerint ultra taxationem infraſcriptam uel exigant uel etiam ſponte oblatuꝫ re cipiant et ſi quis cōtra fecerit dās et recipiens excō municationis ſen tentia ſunt aſtricti

Taxatio aūt ꝓ litteris ſcribēdis talis eſt ꝓ lr̄is ſimplicib[9]. ſcꝫ ſup terris et rebus aliis ⁊c.ſup vſuris.ſup iniectōe manuū ſup reuocandis alienatis.ſup monachatu.vi. denaꝛ.vſualis mone te ꝓ litteris in quibus conſueuit poni p̄terea uel iidē quoqꝫ uꝉ alias nouē denar.ꝓ litteris ſup defectu nataliuꝫ nouē denar. pꝛo ſimplici confirmatione uel ꝓtectione que bullanda eſt cuꝫ ſerico.xii.denar.ꝓ ꝯfirmatōe et pꝛotectōe in vna lr̄a.xviii.de nar.ꝓ lr̄a ſup abſolutōe monachoꝛū.xviii.denar.ꝓ littera qm̄. ut ait apl̄us danda cathedralib[9] eccleſiis et aliis magiſtris col legiis que cū maioꝛi diligentia eſt ſcribenda.ii. ſolidos ꝓ pꝛiui legiis.x.ſolid. Alias aūt in quibus certa et generalis taxatō in ſcriptis redigi nō pōt ꝓpter diuerſitatē ipſaruꝫ diſtributores qui pꝛo tempore fuerūt habita ꝯſideratōe ad alias taxatas pꝛo ut eis melius videbitur melius taxare ſtudebūt et taxatōeꝫ ip ſarū tā impetratoꝛes q̄ꝫ ſcriptoꝛes ſub pena eiuſdem ſententie obſeruabūt.ſcriptoꝛes q reſcribēdas gratis.gratis nō reſcrip ſerint anteq̄ꝫ alias incipiā ſcribere eaꝺ excōicatōis ſn̄ia ſint li gati.ſcriptoꝛes qui lr̄as curie nō ſcripſerint anteq̄ꝫ alias incipi ant ſcribere ꝑ.vii.dies a ſcripture officio ſint ſuſpenſi. Uerum ſi lr̄e curiales et reſcribende gratis ſcꝛibēde ſimul occurrāt ne gotiū ſemꝑ curie p̄feraꝛ petitionarii uere vltra.x.ſolid.nihil exi gant ꝓ aliqua petitōe foꝛmanda. Sed et.i.quantitatē eandem ꝓ ut ne gocii exegerit qualitas et laboꝛ expoſcerit ſalario ſint contenti.ſi uero negotiū multū fuerit intricatū ad cuius expe ditionē laboꝛ et peruigil diligentia requiranꝛ tūc vltra dictam in quātitatē infra tm̄.xx.ſed taxeꝛ ſalariū arbitrio notarii q̄ꝫ im petrās duxerit eligendū.facit aūt iſte textus in ar.qꝺ ſcriptura antiquoꝝ libꝛoꝝ facit fidē et ſup hoc uide qꝺ no. tā ꝑ oꝛdinari os q̄ꝫ ꝑ erroꝛ.gloſatoꝛes ex̄ de ꝓba.cū cām.

r Lrarū.ſ.que ad audiētiā trāſeūt q̄ ꝓpter lega.nō ꝯſueuerūt

groſ. quãdiu ſcilicꝫ romana curia extiterit citra mõtes romanino[t] ſuccedat. ¶ Ceterꝫ[u] ubicunqꝫ de turoñ. groſ. in taxatõibus ꝑlibatis fit mentio intelligi uolumus q̃ꝫdiu curia[x] fuerit citra[y] montes ſi uero ultra mõtes rome. ſ. ulꝰ in aliis locis ulꝰ italie ꝑtibus curia ipſa conſtiterit in taxationibus antedictis romaninus ꝓ[z] turon. ponat̃. ¶ Ad[a] hec ꝑdicte nr̃e addicimus[b] ſancõi ut ſi forſan qꝺ quãdoqꝫ[c] cõtingit eueniat uidelicꝫ qꝰ non culpa[d] negligẽtia[e] uel defectũ ſcriptoriſ ulꝰ ex ignorantie[f] cecitate auctore deſidie[g] uel ex occupatõe[h] diſtractione[i] aut alia quauis occaſione[a] abbreuiatoriſ qui notã ex qua littera groſſa[b] proceꝺit[c] inepte[d] formauerat eadẽ groſſa litteris gratis[e] fuerit[f] reſcribẽda hoc ipſi ſcriptori[g] ulꝰ illi cuius[h] littera huius[i] fuerit reſcribẽda nõ[k] noceat ſed abbreuiatori[l] debeat imputari intãtũ ut eidẽ ſcriptori abbreuiator ipſe ſatiſfaciat[m] integre iuxta taxationeꝫ[n] eiuſdẽ groſſe littere reſcribẽde. ¶ Ceterũ[o] ut ꝑdicta que a nobis ꝓ utilitate publica[p] ſunt inſtituta ſalubriter eo diligentiores ſui[q] obſeruatores inueniant̃ quo tranſgreſſores ipſorũ maiori nouerint pena[r] ꝓcelli ſtatuimus ut ꝑfati oẽs et ſinguli tã litterarꝫ noſtrarum q̃ꝫ regiſtri noſtri ſcriptores q̃ꝫ abbreuiatores notarũ[s] ipſarũ quibus etiam abbreuiatoribus[t] ſpecialiter ultra ſcriptas penas quatinus ꝑdictas[u] taxatões obſeruent ſub[x] pena excõicationis mãdamus qui cõtra ꝑmiſſa fecerint plus. ſ. ꝑfatas nr̃as beneficiales[y] litteras uel notas[z] ipſarũ uel earũdeꝫ[a] in dicto regiſtro ſcripturas taxã-

r ¶ Rationabilibus. forte ideo quia romainus in tãta habũdãtia non reperitur in loco curie citra montes exiſtẽtis ſicut tur. groſſus. uel quia forte non ſic publicũ curſum habet ſicut tur. groſſus ⁊ forte difficilius eſſet litteras obtinẽtibus romaninũ ſoluere propter ſui raritatem quã tur. groſſum cũ omne rarum dicatur carum. in autẽ. de conſul. §. quantacũqꝫ. in fi. col. iiij. lix. di. c. ſi officia. in fin. xiiij. di. c. legimus.

t ¶ Romanino. i. ꝓ romanino tur. groſſus ponatur

u ¶ Ceterum. ubicunqꝫ. ut eſt uidere in taxationibuſ litterarũ gratie et executoriarũ. ꝫ. in §. qua de re. ulꝰ in taxatione clauſularum ſolitarũ. ut. ꝫ in. §. ſi vero. uel in taxatione regiſtri uel abbreuiatorũ ut in eodẽ. §. ver. eandẽ. uel in taxatione litterarũ in forma cõmuni. ut ꝫ. §. proxi.

x ¶ Curia fuerit. que vbi uideatur eſſe: uidꝫas qꝺ no. in ca. execrabilis. in verbo romane eccleſie. et in c. ad onus.

y ¶ Citra mõtes. ſicut nunc de preſenti exiſtit.

z ¶ Pro turonenſi ponat̃. forte qꝛ ibi turonen. nõ ſic publicũ curſuꝫ habet ſicut romaninus. uel forte ex aliis cauſis quas dixi ſtatim in glo. forte idem.

a ¶ Ad hec. ſexta pars.

b ¶ Adicimꝰ ſanctõi. ſi. de vita ⁊ ho. cle. c. qm̃. §. vl. cle. v.

c ¶ Quandoqꝫ contingit. vnde ad hoc ius adaptandũ fuit in cor. autẽ. ut debi. ma. et credi. §. quia vero. col. vij. ff. de legi. l. nam ad ea. de libe. lega. l. legaui.

d ¶ Nõ culpa. ubi ergo culpa uel aliqꝺ de ſequẽtibꝰ interueniret in ꝑſonam ſcriptoris expẽſis eiuſdẽ nõ abbreuiatoris eſſet littera reſcribenda

e ¶ Negligentia. nouerca eruditõis dicta. lxxxiij. di. c. nihil. ut pote cũcta ledẽte in cor. auten. de queſto. §. hec oĩa. col. vi.

f ¶ Ignorantie cecitate. nota ignoranteꝫ dici cecũ. vñ et ſcribit̃ qm̃ quidẽ ignorantie nubilo turpiter excecati. nec miruꝫ quia ignorantia mater dicit̃ cunctorꝫ errorũ. xxxviij. di. c. ignorãtia et ſcripturarũ ignorantia xp̃i dicit̃ ignorãtia. ut. c. di. c. qui iuxta. et qui ea que dei ſunt neſciunt a domino neſciuntur iuxta illud. ignorans ignorabitur. c. di. ca. qui ea. et hec vera de illis qui habent a quo diſcent ſed dare opam noluerũt. in aliis enĩ ſecus. xxxvi. di. §. verũ. et ar. ff. de bo. poſ. l. in bonorũ. quis ordo in bonorꝫ poſſeſſione ſeruet̃. l. utile. §. utile. ⁊. §. vl. de iur. et fac. igno. l. regula. §. ſed iur̃. C. de ingenu. manu. l. ſi auia tua

g ¶ Deſidie. i. pigricie. nõ adhibita circũſpectõe uel diligentia

h ¶ Occupatione. ſ. nimia aliorũ negociorũ que frequẽter neutrũ de agibilibus bene agi permittit. C. de aſſeſſo. l. nemo. xv q. i. ꝑſbiteros. de ſimili occupatõe habes in cor. autẽ. de tabellꝰ. §. et nõ fingant. col. vij. extra de ſen. excõ. ſi aliquando.

i ¶ Diſtractõe. ſ. aliq̃ ad alios cogitatus. perdit enĩ memoriã bene agẽdorũ mens alienis diſtracta cogitatibus. ar. lxxxiij. di. c. nihil. ff. de cap. et poſtlimi. reuer. l. nihil nec ſufficit aliquid legere niſi adſit et intelligere ut dixi in decre. qꝛ quorundã. §. nos autẽ. uel dic diſtractõe animo abreuiãdi ſicut dici conſueuit quẽ fore diſtractũ ab actu conſueto uel exercitio puta lecture uel alterius operis explicandi qꝰ ſicut ꝑ exercitium ſuſcipit incremẽtuꝫ C. de re mili. l. milites. li. xij ff. de lega. iij. l. legatis ſeruis. §. ornatricibus. ſic ⁊ ꝑ contrariũ ſuſcipit detrimẽtum. ar. ff. de iure fiſ. l. non intelligitur. §. diui fratres.

a ¶ Occaſione. forte dolo malicia odio ulꝰ corruptõe

b ¶ Groſſa. i. in groſſum ulꝰ mundũ redacta.

c ¶ Procedit. adinſtar publici inſtrumenti ex protocollo nil addito nilqꝫ remoto procedere habentis. in cor. autẽ. de tabel. §. illud quoqꝫ col. iiij.

d ¶ Inepte. formata erat iuxta ſtiluꝫ cancellarie uel conſiderata qualitate negocij in groſſaꝫ redigẽdi.

e ¶ Gratis. ſ. nihilo exacto ab habente litteram apoſtolicam ob tenorem.

f ¶ Fuerit reſcribenda. ad arbitrium vicecancellarij et correctorũ curie qui ad hoc ſunt ꝑpoſiti.

g ¶ Scriptori. cui nihil imputari põt ſi prout in nota reperit illã ſcripſit.

h ¶ Cuius. i. ad cuius cõmodum.

i ¶ Huius. ſ. inepte formata.

k ¶ Non noceat. quia nec ſcriptor expenſis ꝓpriis nec ille cuius eſt ꝓ reſcribenda ipſa aliquid dare tenebit̃ ut ſtatim innuitur.

l ¶ Abreuiatori. ex cuius culpa uel facto apparet littera reſcribenda.

m ¶ Satiſfaciat. ſ. de ſuo.

n ¶ Taxationẽ. de qua vidiſti. ꝫ. in. §. de qua re. et ſequen.

o ¶ Ceterum. ſeptima pars.

p ¶ Publica. utilitati ſingularium de ſe ꝑferenda. in cor. autẽ. de reſti. et ea que parit. §. quãobrem col. iiij. ex̃ de poſtulꝰ. ꝑla. bone. l. cum ſi.

q ¶ Sui. ſcilicet inſtitutorum.

r ¶ Pena ꝓcelli. i. puniri. pena enĩ unius metus eſt multorũ. ff. de pe. l. capitalium. §. famoſos. C. ad. l. iulꝰ. repe. l. i. et in extrauag. dierum.

s ¶ Notarũ ipſarũ. ex quibus lr̃e groſſande ꝓcedunt. ut in. §. ꝑcedenti.

t ¶ Abbreuiatoribus. ſolũ iſtis fit cõminatiuuꝫ mandatũ ſub pena excõmunicatõis ⁊ nõ aliis. Sꝫ hoc forte iꝺ qꝛ ab eis priuſq̃ a ſcriptoribꝰ ꝓcedit taxatio ⁊ exactio. q̃m factã frequẽter indebite ſcriptores de facili ſequunt̃ q̃re ipſis utpote huiꝰ mali auctoribꝰ fit iſta cõminatõ ar. lxxxvi di. c. tãta. xxiiij. q. vlt. c. qui aliorꝫ. extra de cle. ex. mi. c. latores. ff. de ſer. cor. l. in ꝫ iudiciũ. C. ad. l. iul. de vi pu. l. quoniam multa. cum ſi.

u ¶ Predictas taxatões. factas. ꝫ. in. §. qua de re. et ſequen.

x ¶ Sub excõicationis. comminatio eſt non ſententia. C. comminationes uel epiſto. l. interlocutio. no. extra de ſimo. c. ſicut.

y ¶ Beneficiales. i. ad aſſequenda beneficia concedendas.

z ¶ Notas ipſarũ. que in vulgari appellari conſueuerũt minute.

do exigendo[b] ul' recipiendo[c] pro ipſis q̄ʒ ſupius ſit taxatū uſqʒ ad ſemeſtre[d] tp̄s officio in quo ſic[e] deliquerit ſint eo ipſo[f] ſuſpēſi et ſi ſecundo[g] deliquerint in eodeʒ ip̄o fcō eo dē[h] officio ꝙ quantū in ipſis fuerat maculare[i] conati ſunt perpetuo ſe priuatos[k] agnoſcant. ¶ Nulli[l] ergo liceat ꝛc̄ Datū auinio .iiii. idus decē bris pontificatus nr̄i ān̄o .i.

¶ Fertur lrā excōis in omnes portātes ꝓhibitaſ arracenis regni granatum

Copioſus[m] in[n] miſericordia dn̄s qui de ſua

a ¶ Earundē. ſcilicet litterarū.

b ¶ Exigendo. exigere ꝓprie eſt ab inuito extorquere. ff. de le. iij. l. fideicomiſſa. §. ſi rem. et qui in frau. credi. l. pupillus.

c ¶ Recipiendo. videt̄ intelligendū etiam a ſponte ſoluēte ut differat a uerbo p̄cedenti. et ar. ad hoc extra de cēſi. c. exigit. de reſcrip. ſtatutuʒ §. ſi quid autem. li. vi. conſiderata potiſſime utilitate publica ob quā p̄ſens conſtitutio emanauit. ut. s̄. et eſt expreſſuʒ in libro ꝓuintiali. d̄ quo. s̄. eſt facta mētio ſuperius in. §. qua d̄ re et ſequen.

d ¶ Semeſtre. i. ſex menſiū de ſup. neg. ꝓla. licet.

e ¶ Sic. ſ. plus taxādo exigendo recipiendo quā debeant.

f ¶ Eo ipſo. eſt ergo ſententia ſuſpenſionis iuris. ſimile de elec. quaʒ ſit. li. vi. in cor. autē. de rap. mul. §. penul. col. ix. cum ſi.

g ¶ Secundo. no. plus puniri pctm̄ iteratum. C. de ad. l. iul. de vi publi. l. ſeruos. de ſer. fug. l. quicūqʒ. ff. de iur̄ patro. l. i. de pe. l. capitulum. §. ſolēt. et. l. aut damnū. §. quiſquis. extra ut lit. nō cōteſt. qm̄ frequēter. §. ul. de teſti. co. c. ij. de maledictis. ca. ſtatuimus. xxxiij. di. c. quorūdā. xxvi di. vna tantū. contumacia enim facit cumulari penam. ff. de pe. l. relegati. et remiſſionē uenie crimina niſi ſemel cōmiſſa non habēt. C. de epiſ. audi. l. nemo. deterior nāqʒ dolus eius agnoſcit̄ qui iterato cōmittit q̄ʒ qui ſemel deliquid in corp. auten. de litigio. §. omnem. circa fi. col. viij. ubi de hoc no.

h ¶ Eodē officio. ſ. ſcriptoris abreuiatoris regiſtratoris ꝛ ſic de aliis.

i ¶ Maculare. no. officium alias de ſe licitū maculari uel vituperari dici per delinquentem in eo.

k ¶ Priuatos agnoſcant. in hoc etiā decre. ſententiam iure priuatoriā inducit ſimile in. c. dicrum. et de pe. c. felicis. li. vi.

l ¶ Nulli ergo. ſuper hac cl'a dic ut plene dixi. in. c. execrabilis.

Copioſus. in tres partes diuiſibilis eſt p̄ñs conſtitutio. in prima cum quodā preludio facti p̄mittit̄ recitatio. In ſecunda cōminatoria ſubiungitur conſtitucio ibi cum igitur ꝛc̄. in tertia tranſgreſſorum eiuſdem annectitur punitio. ibi nos enim omnes ꝛc̄.

n ¶ In miſericordia dominus. et nedū eſt copioſus in miſericordia immo ſemper potens in ea. de pe. di. vi. nullus expectet. omnia enim pōt que poſſe eſt aliquid poſſe. de pe. di. ij. c. principiū. uer. caritas. Quare miſericordie eius nec menſuras ponere poſſumus nec tēpora diffinire apud quem nullas patit̄ metas uenie cōuerſio de pe. di. i. c. ſerpēs. uer. his aſit. alias eſt ſub. c. multiplex. per miſericordiā enī non vult peccatoris perditionē ſed conuerſionē et ſalutē delinquentes qui corriguntur ſuſcipiens. in cor. autē. ut nō luxu. cōtra naturā. in prin. col. vi. xxvi. q. vi c. cognouimus. et cottidianis hominū peccatis ſemp ignoſcere dignatur. et penitentiā noſtrā ſuſcipere. C. de nup. l. imperialis.

o ¶ Habundantia. pietatis per quā ꝓ peccatoribus chriſtus aduocatuſ apd̄ patrē exn̄s ꝓpiciatio ē ꝓ peccatis. de pe. di. ij. c. ſi. n. ingt. v̄. q dic̄.

p ¶ Obſequia. i. digna ſeruicia ſuper quo videre potes quod notaui in c. cum ad ſacroſancte. in uerbo pietatem.

q ¶ Succēdit. i. illuminat vel accendit nec enī per impēſa obſequia quiſ ad chriſtum peruenire pōt niſi ſibi datū fuerit a patre. xxiij. q. iiij. c. de tiriis. vnde ad penitētiā cor peccatoris d̄r illuſtrare. de pe. di. v. c. falſas

r ¶ Precordiis. i. intrinſecis cordis affatibus.

ſ ¶ Infantis. infantē eum uocat licet maiorē etate alias tutor eſſe non poſſet. qualis eſſe infra ſupponitur. C. de legi. tuto. l. nemo. inſti. de fidu. tute. in fi. C. de legi. here. l. vlti. §. fi. ut applaudet ꝯſuetudini et vſui loquendi cōmuni hyſpanie iuxta quā filij regū qui reges non ſunt infantes appellantes. ar. ad hoc. ff. de flumi. l. i. §. flumen. de fun. inſtru. l. cum delanionis. §. aſinam. ſicut q̄n̄qʒ in vulgo aliqui iuuenes appellant̄. qui tum iuuenes nō ſunt. ff. de pe. l. capitalium. §. ſolent. ꝓprie enim infans eſt minor. vij. ān̄is. C. de iur̄. delibe. l. ſi infanti.

habundātia[o] pietatis corda fideliū ad ſui maieſtatis obſequia[p] deuotōis ardore ſuccēdit[q] p̄cordiis[r] dil'. fil. nobilis uiri petri īfantis[ſ] nati[t] clare memorie ſanclii regis caſtelle adeo[u] copioſe graciaʒ[x] celeſtis inſpiratōis infundit ꝙ ſibi delectabile[y] reputat exponere in ipſorū[a] propriaʒ proſecutōne pſonā[b] pio qui dē nobilis ipſe ductus ꝓpoſito[c] tāqʒ ſtrenuus[d] athleta[e] domini[f] negotiū īpugnationis perfidorū agarenorum[g] a quib⁹ regnū granate ī dei contumeliam[h] detinet̄[i] tutorio[k] nomine kariſſimi in xp̄o

t ¶ Nati. i. filij.

u ¶ Adeo. i. in tātum.

x ¶ Gratiam. hoc dicit qꝛ nihil boni eſt dare abſqʒ gratia dei. xxiij. q. iiij. nabugodonoſor. vi. q. v. c. nec mirū

y ¶ Delectabile reputat. quiſqʒ eniʒ delectari debet i obſequiiſ maieſtatis diuine. nā uoluntariū militeʒ ſibi elegit chriſtus uoluntariuʒ uero ſeruum ſibi anxionat̄ diabolus. xv. q. i. c. nō eſt. aſpnatur enī xp̄us coacta ſeruicia et hylarē ſeruitorē diligit deus nō timore pene ſed amore iuſticie ſeruienteʒ ſcd̄m apoſtolum xxiii. q. vi. §. ex hiſ

a ¶ Ipſorū. ſ. obſequiorū maieſtati diuine.

b ¶ Perſonā. maiorē oblationē deo facere nō poterat. maior caritatem. n. nemo habet q̄ʒ ut animā ſuā ponat ꝓ amicis ſuis ut ſcriptura teſtat̄ ſacra. et adinſtar yſaie ꝓphete qui domino interrogāti quē ex duobus ad p̄dicandū mitteret. R̄ſidit ecce ego mitte me. yſaie. vi. c. viij. q. i. c. in ſcripturis. et adinſtar ſancti dicentis. dn̄e ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius ego non recuſo laborem.

c ¶ Propoſito. ad quod deus reſpectū habet. xvi. q. vi. ſi ſacerdotibus. in fi. xiiij. q. v. ſi quid inueniſti.

d ¶ Strenuus. animi magnanimitate. de ſup. ne. prela. generādi. libro ſexto.

e ¶ Athleta. i. pugil. ſeu pugnator ſine mercede. ff. de his q no. infa. l. athletas. C. de athle. et ibi no. in rubrica. li. x.

f ¶ Dn̄i negociū. not. xp̄i negociū reputari in pugnatione infidelium ipſi enī qꝛ cū chriſto nō ſunt per fidē ꝯ ip̄m eſſe cenſet̄ iuxta illud: qui nō eſt mecū ꝯtra me eſt. C. de iude. l. celicolarū vn̄ et hereticus eſt qui nō eſt eccleſie membrum. in cor. auten. de priui. do. §. i. col. viij. cū ipſe ꝓ fide chriſtiana ut nō deficeret repertus ſit exoraſſe. luce. xxij. c. xxi. di. §. i.

g ¶ Agaraneorū. ſpecies eſt quorundā infidelium de quorum ſpeciebus multas reperies enumeratas. xxiiij. q. ult. c. vlti.

h ¶ Contumeliam. talis contumelia que in religionē diuinam comittitur in oīm fert̄ iniuriā. C. de heret. l. manicheos.

i ¶ Detinetur. hoc ꝯtingit ob noſtroꝝ multitudinē peccatoruʒ ꝓpter quā pagani et īfideles ceteri nocēdi facultatē diuinit⁹. i. p̄miſſiōe dei aſſequēt̄. vij. q. i. c. ſciſcitat⁹. lvi. di. c. ſi gēſ āgloꝝ.

k ¶ Tutorio nomine. ſupponere videt̄ text⁹ iſte ſatis apte ꝙ tutor regis tutorio nomīe impugnare poſſit infideles ad expenſas regis pupilli. certū eſt enim ꝙ ad onus principum temporalium ſpectet defenſio eccleſie et eorum poteſtate eſt eccleſia munienda voluntas eſt enī dei concitare tēporalē poteſtatem aduerſus hereticos et alios infideles alias enī de ſuo imperio deo rōnem reddere ſunt aſtricti. xxiij. q. v. c. princeps. et q. viij. c. quando. extra de ſup. neg. prela. generandi. li. vi. con

ſtat etiā ꝙ vna poteſtas per aliā eſt iuuanda.xxvi.di.c.cum ad uerū.et poteſtas ſecularis cogi pōt ꝑ eccleſiaſticū ad ſibi auxi lium ꝓhibendū.extra de maled.c.ij.de offi.or.c.i.et.c.quoniā xxij.q.v.c.adminiſtratores.Cū igit̃ ipſe rex ad hoc faciendum ſit aſtrictus tutori hoc adimplenti de bonis regis pupilli nihil poterit imputari. ar.ff.de admi.tu. l.ſine herede.§.lu cius.de tute.ꝛ ra. diſtrahen.l.i.§.i. C.de admi.tuto. l.ſumptus.

l ¶Filij noſtri.re ges ergo appellat ꝓpter filiū nō fra trem.extra de cri mi.fal.quā graui. Nil eni honorifi centius ꝗ̄ ut rex uel impator eccle ſie filius eſſe dica tur.xxiij.q.viij.c. cōuenior.circa fi. et dixi in.c.ꝓdieſ

m ¶Puerilis eta tiſ.no.puerilē eta tem teneram dici vnde in ea conſti tutus licet alias ꝺ ſe diſcret⁹ ad tra ctanda ſapientiū hominū iura in habilis reputatur C.de teſta.mili. l.vlt.et ar.ff.de de cur.l.ſpurij.§.mi nores.de munc. et ho.l.ad rem pu blicam.extra de elec.c.ex co.li.vi.

n ¶Sub ſpe.quā confidenter habere poterat ex pio ſuo men tis propoſito iuxta uerbū propheticū reuela dn̄o viam tuam ꝛ ſpera in eo et ipſe faciet.

o ¶Celeſtis auxilij.ſi.C.de epi.et cle.l.deo nobis.in cor.au ten.de queſto.in prin.col.vi.Nam cū dn̄i dei beniuolentiam militariū rerū incipit ordinatio.iꝑis enim ꝓuidentia dei diſpo ſitis barbarorū quidē incontinentia refrenat̃ rei uero publice res augentur.in cor.autē.ut neq̄ miles neq̄ feuda.in ꝑn.col. viij.et dn̄i orationes chriſto fiunt vincit populus ſuus ſi relaxē tur vincitur.exo.xvij.c.xxxvi.di.c.ſi quis vult.

p ¶Feruenter.quo ad animi feruorē.

q ¶Viriliter.quo ad corporis vigorem.et ſtrenuitatem.

r ¶Cum igitur.ſecunda pars.

ſ ¶Obſtacula remouere.iuxta hoc ſcribit̃ in lege ꝙ decurſio ꝛ uarietas humane nature paulatim egens curatōe nō aliter ad bene ſe habendū reuocatur.licet prima eius gubernent̃ princi pia niſi etiam ꝙ particulariter reſiſtit ſubmoueatur.in cor.au ten.de teſti.et ea que pari.in prin.colla.iiij.

t ¶Cuiuſcūq̄ preeminentie.intelligo etiam regal̃.tum ob iſti us textus indiffinitatē tum q̄ ad onus regis ſpectat defenſio fidei et impugnatio infideliū ut dixi.ſ̄.in glo.ſupponere.tum etiam ar.c.ſi fratres.§.quia igitur.vnde preceteris debet abſti nere ab his a quibus tenet̃ alios cohibere.ar.ff.ſi ſeruum uen dicetur.l.alcius.extra de natis ex li.uentre.c.i.

u ¶Arma.appellatione armorū compꝛ̄hendantur nedū arma offenſionis cuiuſcūq̄ generis immo et defenſiōis ut ſcuta blo queria lorice plate diſpleides.et ſimilia.ff.de ui et ui ar.l.iij.§. armis.inſti.de interdic.§.qui autē.de publi.iudi.§.itē lex cor nelia.ff.de ver.ſig.l.armorum.de furt.l.ſi pignore.§.furem.et quia omne obſtaculum eſt tollendum ꝙ poſſet impugnationē

filij[l] noſtri alfonſi caſtelle re gis illuſtris qui ſub teneritu dine puerilis[m] etatis adhuc dinoſcitur cōſtitutus aſſum pſit ſub[n] ſpe celeſtis[o] auxilii feruēter[p] et uiriliter[q] ꝓſequē do. ¶Cū[r] igitur omnia cupi amuſ obſtacula[ſ] remouere ꝑ que dicti negocii proſecutio poſſet quōlibet īpediri uni uerſis et ſingulis cuiuſcūq̄[t] conditōis ꝑeminētie uel ſta tus exiſtant diſtrictius inhi bem⁹ ne arma[u] equos ferrū ligamia[x] uictualia[y] ꝛ alia que cunq̄[z] ꝓhibita ꝑ romanos pōtifices predeceſſores[ꝛ] no ſtros ad terras[ꝯ] egipti defer ri ad ſarracenos dicti regni granate infra trienniū[ꝑ] inci piendum a kal̃.aprilis ꝓxi me ſecuturū quōlibet[a] defer re ꝑ̄ſumant. ¶Nos[b] eni om nes et ſingulos qui ad dictū regnū arma equos ferrū li gamina et uictualia ſupradi cta et quecūq̄[c] ꝓhibita con tra tenorē huiuſ noſtre[d] ꝓhi bitōis deferre ꝑ̄ſumpſerint illis penis et ſententiis quaſ deferentens huius prohibi ta in alexandriam uel ad egi pti partes incurrūt decerni mus ſubiacere et[e] nihilomi n⁹ omnes ꝛ ſingulos qui ſar raceniſ granate ꝑ̄ſtabunt di cti negocii ꝓſecutōe duran te[f] auxilium cōſilium uel[g] fa uorē aut ꝓſecutionē dicti[h] negotii directe[i] ul̃ indirecte[k]

infidelium aliquatenus impedire ut hic vides.de hoc dixi de ſta.mo.in c.ne in agro.§.prefate quoq̄.cle.v.

x ¶Ligamina.galearū.ſ.uel de quibus galee uel alia nauigia fieri poſ ſunt.de iude.ita quorundā.et.c.ad liberandam.

y ¶Victualia.qd ipſorum appellatōe contineatur: vide quod legit̃.ff. de ver.ſig.l.uerbo victus et.l.quos nos.§.iniurie.

z ¶Quecūq̄ ꝓhibita.que ſunt illa colligitur.C.que res vendi poſſunt uel non l.ad barbaricū que res ex portari non debent.l.i.ex tra de iude.ita quorundā et.c.ad liberandam.

ꝛ ¶Predeceſſores nr̄os. ut alexandrum tertiū.di cto.c.quorundā.et inno. tertium dicto.c.ad liberan dum.

ꝯ ¶Terras egipti.in qui bus chriſtus natus fuit.ſ. in bethleē nutritus in na zaret paſſus et ſepultus in iheruſalem.no.extra de ſe pul.c.i.q peccatis noſtris prepedientibus ab infide libus detinetur.

ꝑ ¶Trienniū.res mirāda uidetur ꝙ conditor huius capituli terminum certum prefixit infra quem ſua du raret prohibitio facta de non portandis rebus pro hibitis ad regnum grana te cum infideles ibidē ha bitent ut hic ſupponit̃ cū lex humana ciuilis inhibe at ſub pena capitis et ſub pena proſcriptōis omnium bonorum res in hibitas ad barbaros deferri.C.que res portari nō debēt.l.i.et iura alia canonica.ſ̄.glo.prox.allegata ſimpliciter inhibeant res interdictas ad ſarracenos portari.Que igitur poteſt huius fuiſſe ratio.ad hoc poteſt dici ꝙ cum proſecutio iſtius negocij eſſet futura temporalis per petrū infantem utpote facienda per eum tutorio nomine regis caſtelle talem prohibitōem facere uoluit temporalē penalem et ſententie excōmunica tionis inductiuam ut ipſe petrus interim feruentius induceretur ad dicti negocij ꝓſecutionem ne forte alias ipſe deſidem illum redderet. vnde cum ad ipſius petri futuri temporalis ꝓſecutoris ſupplicationem ꝑ̄ſens conſtitutio penalis forte facta fuit forte ꝓpter eam facere perpe tuam nō curauit.potiſſime cum ſciret iura alia cōmunia multarum pena rum inflictiua fore dudum condita generaliter cōtra portantes res ꝓ hibitas ſarracenis que per iſtam decre.in nihilū immutant̃.Sꝫ ad illas per iſtā addit̃ cū ſuis penis contra illos qui iſto durante res ꝓhibitas detuliſſēt nec ex uirtute hui⁹ ꝯſtōis quis penas aliquas incurreret de ferendo poſt trienniū tales res ꝓhibitas ſed remanent alia iura penalia ꝯtra tales:nec pōt ar.a contrario ſenſu colligi ex hac decre.ꝑ qꝺ dice ret̃ deferentes res ꝓhibitas abſq̄ ꝓhibitōe huius decre.nō incurrere penas a ꝑ̄deceſſoribus ꝓmulgatas.ceſſat eni argumētū a cōtrario ſen ſu ubi iura alia obuiarent.no.de fo.compe.ſignificaſti.et.C.de epiſ.et cle.l.cōuenticulā.Vel dicas ꝙ cum a predeceſſorib⁹ aliquibus fuerūt pene et ſententie ꝓmulgate ꝯtra deferentes res prohibitas ad partes egipti que nō ligarent de ſe portantes ad alias partes magnum fuit ꝙ papa noluit eas extendi cōtra deferentes ad regnum granate non fuit ergo mirū ſi certum tempus voluit ſuper hoc limitare

a ¶Quomodolibet.quaſi dicat nec per ſe nec per aliū per terrā nec per aquam uel alias quoq̊mō.

b ¶Nos enim.tertia pars.

c ¶Quecunq̄ ꝓhibita.dic ut ſuper hoc in parte ꝑ̄cedenti dixi.

d ¶Noſtre ꝓhibitionis.ſ.infra trienniū.ut.ſ̄.a cōtrario ergo ſenſu de ferentes non contra talem ꝓhibitionem non uideretur incurrere penā

ſed dic ut.ſ.dixi ſuper verbo triennium.

e Et nihilomin⁹.i.vltra penas et ſentẽtias a p̃deceſſorib⁹ ꝓmulgatas

f Durante.ergo illa finita p̃ſtantes auxilium et ſimilia nõ incurrerent ſentẽtiã huius canonis nihilomin⁹ tamẽ incurrerent ſentẽtiã alioꝝ iu rium ut ſupra dixi.

g Uel fauorem. ſup hoc verbo et duobus p̃ceden tibus dic ut dixi.c. dicruʒ §nos.

h Dicti negocij.ſ. impu gnationis pfidorum regni ranate.

i Directe.puta opponẽ do ſe cõtra impugnare vo lentes dictos pfidos.

k Indirecte.ut perſuadẽ do uel monendo ut a tali impugnatione deſiſteret.

l Excõicatõis.ſ. maioris de ſen. ex.c. ſi quis in hoc caſu forte circa ipſum tolli non poſſet ſi ſupponas q̄ eam ſibi retinuerit tollen daʒ ſententie ꝓmulgator prout in talibus p̃deceſſo res facere cõſueuerunt.

m Ipſo facto.⁊ ſic eſt ca non late ſententie. Jeſſel.

Si fratrum. hec de cre. congrue poteſt diuidi i quinqʒ partes. In prima cõſtitutiõis occaſio ſeu ratio pmittitur. In ſe cũda facti recitatio d̃ uſur pantibus iura uacãtis im perij ſubiungit̃ ibi ſane in noſtra ⁊c̃. In tertia cõtra ipſos eiſqʒ adherẽtes ſeu fauentes monitio ſub pena et in cõtemnentes lata ſententia annectitur ibi.quia igitur ⁊c̃. In quarto omnis eiſdem vſurpãtibus facta ſup hoc obligatio diſſoluit̃.ibi ut quibuſlibet ⁊c̃. In quinta de litteris ſeu ꝓceſ ſu contra tales factis facienda publicatio pollicetur.ibi ceterũ ut hui⁹.

o Fratrum.epiſcopos et ſuperiores p̃latos papa fratres ceteros ve ro omnes eccleſiaſticos uel ſeculares appellat filios alias littere ſue fal ſe p̃ſumuntur.extra de crimi.fal.c.q̃ʒ graui.

p Coepiſcoporum.uocat ergo hic papa epiſcopos ſuos coepiſcopos ſic et impator appellat milites ſuos cõmilitones.ff.de teſta.milita.l.i. dicunt̃ aũt epi quaſi ſimul epiſcopi.vnde ceteri epi quo ad ea que ſunt de efficacia conſecrationis uel ordinis tanta gaudẽt poteſtate quanta gaudet papa licet quo ad alia epiſcopi ſibi pares nõ poſſint dici cũ di cantur uocati in partem ſollicitudinis ipſe uero ſolus in plenitudine po teſtatis.ij.q.vi.de certo.et.c.ſe.extra de uſupal.c.ad honorem.

q Aliorũ.quorũlibet.nedum chriſtianorũ immo etiam iudeorũ cuʒ et illis iura ſua illeſa ſeruari mandent̃.C.de iudeis.l.iudei et.l.nemo exte rius.et.l.nullus.⁊.l.die ſabato.extra.e.ti.c.iudei.uel ſarraceni.Et quid de iuribus aliorum puta paganorũ uel ſarracenorũ uel alioꝝ quib⁹ bel lum per eccleſiam eſt indictũ uel per epos eccleſie nunquid illa ſeruan da ſunt illeſa.videretur q̄ ſic. cũ ſic i diffinite et vniuerſaliter loquatur. quorũlibet.q̄ verbum de ſui natura tam bonos q̃ʒ malos cõprehendit ar.ff.de her.iſti.l.hoc articulo.extra de ma.et ob. Sed ꝯrium eſt dicen dũ cũ bona taliũ occupãti ꝯcedãtur ex cã.ff.de acq.re.do.l. naturaliter §.vl.inſti.de reꝝ diui.§.itẽ ea.xxiij.q.v.dicat aliqs ſicut et bona hereti coꝝ ꝯfiſcari iubent̃.C.de here.aut̃.gaʒaros.extra.e.ti.c.uergẽtis ⁊ por tantiũ arma inimicis fidei.ſi.ex̃ de iude.ita quorũdã ⁊ cõmittentiũ cri mẽ leſe maieſtatis.C.ad.l.iul.maie.l.quiſqs.ex̃ de pe. felicis.li.vi.v.q. l.§.uerũ.uer.ſi qs ex militib⁹. uel breui⁹ potes dicere q̄ qbuſlibet iura ſua ſunt illeſa dicãt̃ ſeruãda niſi ex culpa ꝓpria ꝑuatõem taliũ iuriũ in currerint uel incurrere debeãt.Et expones illd̃ alioꝝ quorũlibet.ſ.me rentiũ et de ſe hilium ad iura aliq̃ acquirẽda et ſic uerbũ vniuerſale limi tabit̃ et reſtringit̃ ſic̃ et alibi.C.de ſa.ſanc.ec.l.i.et.i.di.c.oẽs leges. ex̃

ſecrete uel publice impedire uel turbare forte preſumpſe rint excõicatõis[l] ſententiã in currere uolumus ipo[m] facto. Nulli ergo noſtre inhibi tionis conſtiutionis et uolũ tatis ⁊c. Datum auinio. V. kalen.marcii.anno primo.

Monitio q̄ uacãte impio nemo uicarii impatoris no men aſſumat.

SI[n] fratrũ[o] et coepiſco porum[p] noſtroꝝ et alio rum[q] quorũlibʒ iura illibata[r] ſeruari et ab omni fore diſpẽ dio[s] diminutõis[t] extranea cu pimus et ad illud libẽter no ſtre ſolicitudinis ſtudiũʒ[u] ad hibemus multofortius[x] equi dem ꝓ noſtris et romane ec cleſie ſponſe[y] noſtre iuribus et honoribus ꝯſeruãdis[z] ex[a] iniuncto nobis officii debito apoſtolice prouiſiõis debito partes teneamur[b] impende re ne tẽporibus noſtris uſur pationis[c] iniuriã ſubeãt aut detrimentuʒ cuiuſuis dero gationis incurrãt[d]. Sane[e] in noſtrã et fratrũ[f] noſtroruʒ deductuʒ eſt fama diuulgã te noticia[g] q̄ licet de iure ſit liquidũ et ab oliʒ fuerit incõ cuſſe[h] ſeruatuʒ q̄ uacãte im perio ſicut et nunc ꝑ obituʒ quondam henrici romanoꝝ imperatoris uacaſſe dinoſci tur cũ[i] in illo ad ſeculareʒ iu dicẽ neq̃at haberi recurſus[k] ad ſummũ põtificẽ cui in[l] ꝑ ſona bti petri terreni[m] ſimul et celeſtis[n] iperii iura de⁹ ipe

de ꝑui.c.ut priuilegia.§.illud.de ſen.ex.ſi uero.

r Illibata.i.intacta uel illeſa. ſ Diſpẽdio.i.dã no.ſ.de reſcrip.diſpẽdia.li.vi.de iudi.c.diſpẽdioſaʒ.cle.v.in cor. autẽ. de colla.§.ſup h̃ cenſem⁹.col.ix. t Diminutõis extnea.q̃ ſi.d.diminutõeʒ neſciẽtia.ſi.in cor.aũt.ꝯſtõ que de dignitatib⁹ §.illud col.vi.ex q̃ §.ſumptum fuit h̃ verbũ.

u Stu diũ adhibem⁹.ex petẽdo ꝯſilia ⁊ ad tollẽda ſubditorũ diſpẽdia ꝑnoctan tes i cor.aũt.ut iu di.ſine quoq̃ ſuf fra.in ꝑn.col.ij.et adde qd̃ dixi i.c. ad on⁹.in uerbo cupiẽti.

x Multofortius. h̃.d. q: qſqʒ ſeipſʒ et ſua pl⁹ diligere tenet̃ q̃ʒ aliena vñ dici ꝯſueuit.alpi h⁹ ille perit qui ſe pl⁹ diligit illũ. nã p̃ma caritas inci pit a ſeipã. C.de ſui.⁊ aq̃.l. p̃ſes.⁊ ibi no.q̃re ẽt legit̃ q̄ eã nõ hñs in ſe in alio p̃ſumit̃ nõ habere. xxiij.q.v. c.ſi nõ lʒ.ff.de bo. eorũ q morte ſibi ꝯſci.l.vl.§.ſic aũt. de edil. edic.l. cũ aũt.§.excipit̃.

y Spõſe nr̃e.ſ.ſpũ ali.cui m̃rimonij ſpũalis vinculo alligat⁹ papa dr̃ ut ⁊ quicũqʒ ali⁹ eps.xxi.q.ij.c.ſic̃ in vna.vij.q.i.ſic̃ alteri⁹.ex̃ de teſta.c.req

z Cõſeruãdus.ſup h̃ alibi ſcribit̃ iuſticiã nr̃aʒ ⁊ eccie ſiſti. ſpõſe noſtre volum⁹ negligere q alios in ſua iuſticia ꝯfouemus ex̃ de imu.ec.c.qm̃.li.vi.de ſup.neg.p̃la.licet.

a Ex iniũcto.ſi.ex̃ de hec̃.cũ ex iniũcto. b Teneamur im pẽdere.ad h̃.xxvij.di.c.eccie.ex̃ de ꝯſir.uti.c.cũ dilcã.

c Uſurpatõis iniuriã. h̃ vſurpatio in mala ꝑte ſumit̃ puta ꝓ illicita iuaſiõe ul' occupatõe ut alibi.xxiij.di.c.illd̃.xvi.q.iij.licʒ furi.re.ꝑua.c.uſus aq̃.li.xi.ar.ſumit̃ in bona ꝑte. uſurpatũ.i.in vſuʒ ul' ꝯſuetudinẽ inductũ.ff.ſolu.ma.l.ꝯſtipite.§.q̃tiens.in fi. de vſuca.l.ij.de iniu.l.iniuriaꝝ.§.vlt. d Incurrãt.ſi.dic̃ lex i tutore q pati nõ dʒ iura pupilli ſui tollerabit̃ ul' perire.C. de admi.tu.l.lex que.§.nec uero domũ. e Sane.ij.pars.

f Fratrũ nr̃oꝝ.ſ.cardinaliũ et ſup h̃ vide q̄ no.i dec̃.execra bilis.

g Noticiã.hoc.n.ſcire dicimur qd̃ ab alijs audiuim⁹. xxij.q.v.c.h̃ videt̃.⁊ ad h̃ ex̃ de ſen.ex.cũ deſideres.§. ſecũde. ff.de pe.hec̃.l.itẽ ueniũt.§.petitã.⁊.§.a q̃.de admi.tu.l. qdam §.ex quo ſit liquidũ.ut ex̃ de iureiur̃.paſtoral'.§.vl.de fo.cõpe. c.lʒ.ubi de h̃ ꝑ inno.et oſti.et ar.ex̃ de homi.ꝓ humani.li.vi.

h Incõcuſſe ſeruatũ.quaſi dicat abſqʒ aliq̃ interruptõe ⁊ ſic ꝑ talẽ obſeruantiã potuit ꝯſuetudo ius tribuẽs introduci. ex̃ de ver.ſigni. abbate.§.de edi.priua.l.an in totũ.de emã.libe. l.i.de api.iudi.l.uiros.li.xij.extra de ap.bone me.

i Cũ in illo.ſ.uacãti impio. k Recurſus.ſi. de fo.cõpe.li cet.cũ in tpalibus nullus citra papaʒ ſit impatore quo ad iura imperij ſupior.ar.xxvi.di.duo ſunt.vij.q.i.in apibus.

l In pſona beati petri.ad h̃ ex̃ de re iudi.ad aplice.§.nos.ita qʒ.xl.di.§.non nos. m Terreni.i.laicoꝝ.ſecundũ laurẽ.

n Celeſtis.i. clericoꝝ ſcd̃m euʒ uel põt exponi ꝓprie terreni i.tpalis quo ad forũ contẽtioſum celeſtis.i. ſpiritualis q̃ ad fo rũ aie.iuxta illd̃ quodcũqʒ ligaueris ⁊c̃. xxiiij.q.i. ⁊.ij.c.tegit̃.

cõmiſit[o] imperii predicti[p] iu=riſdictio regimẽ ⁊ diſpoſitio deuoluunt ⁊[a] ea ipſe[b] durãte ipſius uacatione imꝑii ꝑ ſe uł aliuꝫ ſeu alios excuſſe[c] noſcit̃ impio memorato non nulli tamen in italie ꝑtibus poteſtatis ⁊[d] dignitatis faſtidiuꝫ[e] illicite[f] ambiẽtes[g] in noſtrũ et romãe ſãcte matris[h] eccleſie quantuꝫ[i] in eis eſt ꝑ iudiciuꝫ euidens ac diminutõnem honoris[k] ⁊ iuris uicariat⁹ ſeu alteri⁹ cuiuſcũqꝫ nomen officii quod ipſo iꝑatore uiuente ex ipſius cõmiſſione[m] gerebãt i ceteris terris territoriis[n] ſiue locis poſt deceſſum ipſius[o] abſqꝫ nr̃a uł[p] apoſtolice ſedis petita uel[q] obtẽta licẽcia retinere[r] ſibi ⁊ nõnulli etiã de nouo[s] aſſumere qð nõ[t] geſſerãt aut geſtuꝫ antea[u] poſteaqꝫ dimiſſum[x] reſumere[y] temerariis[z] auſibus preſumpſerunt quo[a] uel[b] quibus adhuc non uerentur abuti[c]: et ſub eius uel eorum colore[d] multa facere[e] et feciſſe[f] noſcuntur que in noſtraꝫ et eccleſie predicte iniuriaꝫ[g] aperte redundãt nõ ad hor

o ¶ Cõmiſit: math. xvi. xxij. di. oĩs. vbi reperies iſta verba. qͣliter añt deus videatur imperium petro ſuis ſucceſſoribus iura cuiuſqꝫ alias vtriuſqꝫ imperij cõmiſiſſe. ⁊ modũ ꝑ quẽ hoc ꝓbatur vide prout no. per Inno. ⁊ Oſti. ð foro. com. c. licet. Sꝫ an iſtam cõmiſſionẽ chriſtus feciſſe videat̃ nedum ſuper catholicos ⁊ fideles di cas ꝙ ſic ⁊ ſup ꝗ vid qð no. oſti. extra de vo. ⁊ vo. redemp. c. ꝙ ſuper his in glo. magna Item facit textus in ar. ꝙ papa habeat vtrūqꝫ gladiũ ⁊ ſup hoc vide qð no per her. ⁊ oſti. extra. qui fi. ſint leg. cãm que. ⁊ ꝑ ſo. x. di. plenius. ꝑ oſti. in ſũma. q fi. ſint legi. ij. ⁊ a q̃.

p ¶ Predicti. ſcꝫ uacantis.

q ¶ Deuolutur. ſic iuriſdictio ꝑlature epãlis vacãtis deuolui ad capłm. extra ð hereti. ad abolendã de ma. ⁊ obe. his que. ⁊. c. cũ olim. e. ti. c. i. li. vi.

a ¶ Et ea. ſcilicet iuriſdictionem regnum ⁊ diſpoſitionem.

b ¶ Ipe. ſ. ſũmus põtifex. c ¶ Excuſſe. ſ. icõcuſſe. vt. ſ.

d ¶ Et dignitatis. ſcꝫ impialis qui nõ imerito dignitas dicitur cũ etiam regalis ꝑtãs dignitas appellet̃. extra de offi. dele. ca. hac ꝯſtitutione. li. vj. e ¶ Faſtidiũ. i. altitudinẽ ſeu ꝑemineutiam. ſimile. xlviij. di. ſicut neophitus.

f ¶ Illicite. volentes forte magis ꝑeſſe ꝗ̃ prodeſſe.

g ¶ Ambiẽtes. ⁊ ſic ꝑ ꝯſeq̃ns cauſã appetẽtes dictõ. c. neophit⁹

h ¶ Matris eccleſie. xi. di. non licet. ⁊. c. ꝓceptis. cum ſi.

i ¶ Quantũ in eis eſt. hoc dicit quia vere per factũ potiſſime cũ ſic vſurpatiuũ romãe eccleſie nõ ꝑiudicat̃. ar. C. de fun. rei. ꝓua. l. vſus aque. li. xi. cxiij. di. c. illud.

k ¶ Honoris. ad cuius cõſeruationẽ ſicut ⁊ iure attẽdendũ ẽ ꝑ ꝓlatũ vt in. §. ſe. ⁊ dic vt dixi in dec. ad ꝯditorẽ. §. rurſus.

l ¶ Alterius cuiuſcũqꝫ. puta yconomat⁹ vice dñat⁹ ⁊ aduocationis caſteldionatus vel ſimilis. ar. extra de iure pa. preterea. de elec. c. auaricie. li. vj. m ¶ Cõmiſſione. põt ergo imꝑator viuens certũ officiũ cõmittere in aliqua terra imperio ſubdita vt hic. ad idem in cor. auten. vt nulli iudi. §. ⁊ hoc vero iubem⁹ coll. ix. de admi. in diui. offi. §. penul. coll. iij. cũ ſi. Sed nũquid ꝑ talem ꝑñt per eũ cõſtitui iudices ordinarij. dicas ꝙ ſic i cor. aut̃. de defen. ciui. §. nos igit̃. coll. iij. Itẽ cũ per legem ſcriptaꝫ iuriſdictio ordinaria tribuat̃. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ⁊ quia. ſic et per ꝓncipẽ qui eſt lex aiata in terris in cor. auten. de cõſu. circa fi. coll. iiij. ⁊ ita no. extra ne prela. vi. ſu. c. i. Sꝫ hic quero an talis cõmiſſa iuriſdictio ꝑ ꝓncipem reuocet̃ ꝑ eius mortem. vi det̃ ꝙ ſic ad inſtar iuriſdictionis delegate que morte mandatoris re integra expirat extra. de offi. dele. gratũ. ⁊. c. relatũ. Sed contrariũ verũ eſt vt ꝓbatur in cor. auten. vt nullus. in. §. ⁊ hoc vero iubemus. ver. ſi vero ⁊ ꝓcepta. colla. ix. ⁊ hoc ſic ſentit expreſſe Oſti. de offi. dele. quoniam abbas.

n ¶ Territorijs. a terẽdo dictis qð dic vt legit̃. ff. de ver. ſi. l. pupillus. §. territoriũ. de iſto territorio habes. xvj. q. vij. oẽs baſilice. extra de elec. vbi maius. §. preterea. li. vi. C. de epi. ⁊ cle. l. nulli. § ꝙ ſi ex vice. de nat. li. l. ſi quis de coi agro def. l. quicunqꝫ. §. illud. li. xj. ff. de iuriſ. om. iudi. l. vl. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorum. §. ſolet ꝓterea lxiij. di. ego ludouicus. o ¶ Ipius. ſ. imꝑatoris. abſqꝫ nr̃a. ſ. dũ fuerimus in humanis. p ¶ Uel apoſtolice ſedis. ſ. poſt mortẽ noſtrã ⁊ ꝙ dicit apoſtolice ſedis expone. i. ſucceſſoꝝ nroꝝ ſedi apoſtolice ꝓſidentiũ a quibus petita ⁊ obtẽta licentia a ſede ipa obtẽta cenſet̃ cũ vbi papa ibi ſedes dicat̃ vt dixi in. c. ad onus. in verbo ſedẽ apoſtolicam: ⁊ in. c. execrabil̃. in verbo romane eccleſie ⁊ iſto reſpectu cũ dic̃ textus. vel potes exponere: vel pro ideſt.

q ¶ Uel obtenta. Sꝫ qualiter intelliges diſiũctiuã vel ſufficeret ne talẽ licenciam petere niſi obtineret̃ videt̃ ꝙ ſic ob naturã diſiũctiue ad cuius verificationem ſufficit alterã ꝑtẽ fore veram. ff. de condi. ⁊ demon. l. cũ pupillo. §. diſiunctiuo. de condi. ⁊ de. l. ſi heredi. de verb. ob. l. ſi ita quis. extra de reſcrip. inter ceteras. Sꝫ cõtrarium credo ꝙ nõ ſufficeret eam petere niſi ⁊ obtineretur. ar. extra de elec. ſi religioſus. ⁊. c. quã ſit. ne cle. vel mo. c. vt periculoſa. Nã cũ diminutio iuris ⁊ honoris eccleſie romane hic verſet̃ aſſenſus ⁊ voluntas eius ſponſi requirũt̃. ar. de aqua plu. ar. l. in occidẽ. ⁊. l. in diem. C. de coi agro deſer. l. quicũqꝫ. in fi. li. xi. alias ſequeretur abſurditas ꝙ quicũqꝫ vellet iura vacantis imperij vſurpare licẽtiã peteret ⁊ tam obtinere nõ expectaret: ⁊ ſic iſta cõſtitutio deluſoria abſqꝫ fructu remaneret contra iura. ff. ne quid in loco publi. l. vlt. de iudi. l. ſi pretor. C. de bo. que libe. l. vlti. §. vbi añt ⁊ impoſita magis verbis ꝗ̃ reb⁹ videret̃ ꝙ nõ eſt ſentiendũ. C. cõi dele. l. ij. extra de elec. cõmiſſa. §. porro. ⁊ ſic expones vel ꝓ et aut ꝓ ideſt vt ꝓdixi: nec ẽ hoc nouũ vt mens rei agende ſeruet̃. ff. de ver. ſig. l. ſepe. C. de ver. ſig. l. vlt. cũ alterũ tñ. i. licẽciam petere ꝑ ſe nõ ſufficeret vt iam dixi: ⁊ ideo vtrũqꝫ etiã diſiũcti poſitoꝝ exigitur vt cõcurrat no. extra de reſcrip. ex ꝑte. vel potes aliter dicere vt ad textũ cũ dicit petita ſubaudias ⁊ petenti cõceſſa ⁊ qð ſequit̃ ſcꝫ vel obtenta mera liberalitate abſqꝫ aliqua facta petitõe ar. de ꝓben. ca. ſi motu. ⁊. c. ſi pluribus. li. vi. ⁊ e. ti. ſi roman⁹. cle. v. ⁊ hãc forte ꝯſiderationẽ habuit canonis huius conditor ſic diſiũcti loquendo.

r ¶ Retinere ſibi. qð prius ex cõmiſſione gerebant vt. ſ.

s ¶ De nouo. ſcꝫ per mortem imperatoris

t ¶ Non geſſerant. ſcꝫ eo viuente. v ¶ Antea. ſ. in vita imꝑatoris.

x ¶ Dimiſſũ. ſ. adhuc imꝑatore viuẽte. y ¶ Reſumere. ſ. eo mortuo.

z ¶ Temerarijs. qꝛ a iure improbatiſ. ar. ij. q. vij. ſi qui ſunt. extra ne cle. vel mo. c. ij. li. vi. a ¶ Quo. ſ. noie. b ¶ Uel qbus. ſ. nominibus.

c ¶ Abuti. hoc dicit qꝛ in vſurpatis ꝓprie nõ eſt vſus. ar. xxxiij. q. v. c. ꝙ deo. extra de teſta. c. qꝛ ingrediẽtibus. C. de fun. rei ꝓuate. l. uſus aque li. xi. d ¶ Colore. i. ꝓtextu. ſi. de elec. auaricie. li. vi. C. de ſacroſanc. ec. l. qui ſub pretextu. e ¶ Facere de ꝓñti. ut differat a uerbo ſeq̃nti ⁊ qꝛ infinitiuus modus que de ꝓſenti ſunt de no. niſi ſubiũgat̃ uerbum futuri tꝑis. ff. de ver. ob. l. ſi ſtipulat⁹ fuerim. §. i. ⁊. l. ſi a colono. ⁊. l. cuꝫ ſtipulamur. f ¶ Feciſſe. ſ. in ꝓteritũ. g ¶ Iniuriam. illatam iniuriam eccleſie papa nõ poſſet remittere de iure cõi. lxiij. di. c. ſalomitane. xxiij. q. iiij. c. ſi is qui. ſed ſue ꝑſone illam bñ poſſet remittere ⁊ rancoreꝫ ex corde: tenet̃ nõ tamẽ ſatiſfactionẽ ſibi debitam niſi velit. de pe. di. v. c.

rentes p[h] id uariis īuolui[i] criminibuſ nec diuine maieſtatis formidātes offēſā ¶ Qꝛ[k] igiť errꝛoꝛ cui non reſiſtiť approbari[l] uideť ⁊ latū[m] pādit[n] delinquētibus ſinū[o] qui eoꝝ ꝑuerſis conatibus non reſiſtit[p]. Nos uolētes nr̄is ⁊ ecclīe ſpōſe nr̄e iurib⁹ ⁊ honorib⁹ in hac ꝑte ꝓſpicere[a] et malis ac[b] ſcādalis q̄ ex retentione aſſumptōe ſeu reſumptōne hmōi[c] oꝛta ſunt hactenus ⁊ que ꝑiculoſe poſſent in ātea ſuboꝛiri celeriter[d] obuiare[e] necnō ꝑiculis[f] aīarum huius retinētiū aſſumētium ſeu reſumētiū noīa[g] ⁊ eis abutentiū ut ꝓferť ſalubꝛiť[g] occurere cupientes pn̄tiū auctoꝛitate monemus[h] ſub[i] excōmunicatōis pena oēs ⁊ ſingulos cuiuſcūqꝫ ſtatus pꝛeeminētie dignitatis aut ꝯditionis exiſtāt[k] etiā ſi patriarchali uel q̄uis alia[l] ſuperioꝛi aut[m] pontificali uľ regia ſeu alia[n] q̄cūqꝫ ꝓfulgeāt dignitate q̄ poſt uacatōꝫ[o] imperii abſqꝫ nr̄a[p] uľ ſedis ꝓdicte licentia hui⁹ uicarii ſeu cuiuſuis alteriuſ officii nomē ubilibet[q] retinuerūt aſſūpſerunt ſeu reſūpſerūt ⁊ retinēt: ⁊ q̄ aſſumēt uel reſumēt foꝛtaſſis in poſterū ⁊ ſub tal' donatōis pallio[r] abuſi ſūt ⁊ abutūtur uľ etiā abutēť ꝑtāte uel iuriſdictione quacunqꝫ[s] ſeu ei⁹ exercitio publice uľ occľte q̄tinus de cetero[t] etiā a denominatōe hui⁹[u] ſeu cuiuſcūqꝫ[x] aſſūptiōe reſūptōe ac retentione ꝓdictis necnō uſu

ult.rc.di.ſi quis ꝯtriſtatus.no.de h extra ď male.c.i.de pe.rōana.li.vi.

b ¶ Per id.ſ.ꝙ qualecūqꝫ officiū vel officij nomē ſuꝑ imꝑio vacāti ſine licentia ſedis apoſtolice retinere aſſumere vel reſumere ꝓſumpſerint

i ¶ Inuolui criminibus.ſꝫ que ⁊ qualia ſūt crimina quibus ſe innoluere dicūť: ex ꝓmiſſis pōt dici ꝙ tales qui falſo noīe ſibi magiſtratus aſſumūt pena criminiſ falſi reſtringūť.ff.ad.l.coꝛ.ď fal.l.qui noīe.⁊.l.falſi.⁊.l.eos §.qui ſe.C.e.ti.l.maioꝛeꝫ Item pena criminis leſe maieſtatiſ.ff.ad.l.iuliā ma.l.iij.§.vlt. Itē pꝛoſcriptionis titulo ſubiacentes bonoꝝ oīm amiſſiōe mulctātur.C.de appa.iudi.l.pꝛobatoꝛias.li.xij. Itē crimīe inuaſionis iuxta legē cuꝫ querebať.C.vn̄ vi. Item aliis foꝛte que ſollicitudini ſtudioſi relinquo offenſam q̄ꝫ incurꝛūt imiſcēdo ſe rei ad ſe nō ꝑtinenti ſcientes vel ſaltem ſcire debenteſ ꝙ ſuū nō eſt ad aliū pertinere. C.vn̄ vi.l.cū querebať nō contenti poſſeſſiōe ſua res alienas inuadēdo.xxiij.di.c.diaconi.

k ¶ Qꝛ igiť.tercia pars

l ¶ Approbari videť.lxxxiij di.c.errꝛoꝛ.teneť ergo qs reſiſtere erꝛoꝛi ꝓximi. ſed an hoc quo ad oēs ſit ꝓceptū: vide qđ legiť ⁊ notatur extra de heret.c.quia alios.⁊.c.cū ex iiuncto.§ pe.de ſen.ex.quante.ij.q.i.ſi peccauit. Et pōt dici ꝙ a pctō cōmitendo quilꝫ pꝛoximū ex debito coꝛrigere teneť: ⁊ idem de cōmiſſo ſi ſit iterabile.extra de cogna.ſpiritu.tua.in alio peccato ergo ad illos qui ſuꝑ alios habent iuriſdictionē vel coꝛrectionē a iure ꝑmiſſaꝫ ē pꝛecepti. In ceteris autē non ut colligitur ex notatis in dictis iuribus

m ¶ Latū.i.largū latū vel amplū. n ¶ Pādit.i.pateſac vel aperit

o ¶ Sinū.i.locū vel inceſſum.ſimile.ff.de pꝛobat.l.qui teſtamentum

p ¶ Non reſiſtit.ideo.n.lex ꝓdita eſt vt appetitus noxius ſub iuris regula limiteť in ꝓhemio decre.in.§.deniqꝫ.⁊ dic nō reſiſtit ꝑ ꝓhibitōeꝫ vn̄ lex diciť ꝓhibitio nō faciendoꝝ.ff.de le.lex eſt.⁊ per penarū impoſitionem.ff.de iuſti.⁊ iur.l.i. Eſt em̄ lex delictoꝛuꝫ cohercio.ff.de legi.l.ij.⁊ deo ꝓpter vindictā noxioꝝ ꝑtās gladij eſt ꝑmiſſa.xxiij.q.iiij.c.que ſunt.que nō timetur ⁊ boni inter malos quieti ⁊ viuūt.vt.e.c.queſitum et.c.nō fruſtra. a ¶ Pꝛoſpicere.ꝓſidentis em̄ eccleſie regimini incumbit officio vt nō ſolum de aīarum ſalute: veruꝫ etiam de extrinſeca vtilitate ⁊ cautela ſciat eē ſollicit⁹.xxxix.di.petr⁹.lxxxvi.di.c.fratrem

b ¶ Ac ſcādalis.ad hoc extra de ꝓſcrip.nihil.⁊ in ꝓhemio.li.vi.§.i.in coꝛ.auten.de queſto.in ꝓn.colla.vi. c ¶ Hmōi.ſ.vicariatus ſeu alterius cuiucūqꝫ officij. d ¶ Celeriť.ad h extra de accu.c.ꝓlatoꝝ.

e ¶ Obuiare.futura em̄ ꝓcauenda ſūt ꝓut ꝑn̄t.ff.loca.ſi quis domū.§.i extra de elec.c.licet.de ſer.non oꝛ.c.i.vbi de hoc.xxiij.diſt.in noīe dn̄i.nam ⁊ exēpla ꝓſentia nos cauere ꝓmonent in futurū.lxxxij.diſ.c.plurimos.in fi.vel dic ꝙ de ꝑn̄ti.ꝙ faciendū eſt ne malum inſurgat ꝙ in futura poſſet inſurgere: alias aūt hūane non eſt in futurū bonū vel maluꝫ contingat.ſcriptū eſt em̄: nō eſt noſtrū noſcere tp̄a vel momēta ⁊c.cum nec ꝑ hūanaꝫ cuſtodiā cōſequi poſſit ne damnū vel malū euenire poſſit ff.locati.l.ſꝫ damno.qꝛ ſolius dei eſt ꝓſcire futura.xxvj.q.v.ꝙ autem

f ¶ Periculis aīarum.iſtis ſpāliter occurꝛendū eſt.ar.extra de ſepul.c.aīar ū.li.vi.qui nimis emūgit ſanguinem elicit.iiij.di.deniqꝫ.extra de renun.niſi cum pꝛidem pꝛopter maliciam cum ipē ſint rebus quibuſcūqꝫ ꝓferēde.C.de ſacroſanc.ec.l.ſancim⁹.in fi.

g ¶ Nomina.ſcilicet vicariatus vel alterius cuiuſqꝫ officij.

g ¶ Salubꝛiter.hoc dicit qꝛ nimia increpatio nec coꝛrectioneꝫ recipit nec ſalutē ⁊ leuiť caſtigatuſ de facili reuerētiam exibet caſtigāti.xlv.di.cū htūs.ff.ad.l.acqui.l.nā nimia.iuxta illud qui nimis emūgit elicit q̄nqꝫ cruoꝛē ſic nec dānuꝫ uel malū venire poſſit ff.locati.l.damno qꝛ ſolius dei eſt ꝓſciť imoderata facit coꝛectio deterioꝛē.

h ¶ Monemus.hoc ideo: qꝛ vindictā hꝫ monitio ꝓcedere.xij.q.ij.i digne.extra ď ſē.excom.ſacro.

i ¶ Sub excōis.pena.cōminatōis nō ſnie ſūt h v̄ba i hoc caſu.

k ¶ Exiſtant.ſi.ex ď elec.c.generali.⁊.c.fundamēta.§ vt aūt.de cēſi.ca.clericis.§.nos igitur.li.vi.cū ſi.

l ¶ Alia ſuꝑioꝛi.q̄ h ſic dignitas ſuperioꝛ patriarchali nō occurꝛit niſi dicas de dignitate cardinalatus ⁊ ſm̄ hoc ē iſte tex.⁊ ſequens in argumētū ꝙ dignitas cardinalatuſ ē maioꝛ pontificali licet ꝑ aliquos dici ꝯſueuerit ꝙ epālis dignitas ſit maioꝛ quā dignitas cardinalatus.

m ¶ Siue epāli aľ pōtificali.ꝓmittit dignitates eccl'iaſticas tēpoꝛalibus de q̄bus ſeq̄tur vt denotet ipās digniores eſſe temꝑoꝛalibus.aľ de tranſl.epi.inter coꝛ.⁊ de maio.⁊ obe.c.ſolite.xcvj.di.duo ſunt.nā ex oꝛdine tex.ſumiť argumentatio cōſueuit in coꝛpoꝛe auten.de here.⁊ fal.§.inoꝛdinatuꝫ.coll'.ix.C.de nouo.C.fa.§.pe.v̄.ſeruus quidā ⁊c.cum ſimilibus multis

n ¶ Alia quacūqꝫ.q̄ multiplex pōt eē: vt pꝫ de elec.fundamēta.§.vt aūt ſentibus.c.clericis.§.nos igitur.li.vi.

o ¶ Uacationē imperij.de retinētibus ergo vel aſſumētib⁹ vel reſumētibus nomē alicuius officij ſuꝑ imperio nō vacāti non hꝫ locū hec ꝯſtō: cū tūc ſit impatoꝛ q̄ tales pōt cohibere nec tūc eccleſia romana in iure ſuo ledi dicať cū tūc regimen imperij ad eā nō ſpectat: ꝓ cuius ꝯſeruatiōe fuit edita ꝓncipaliť pn̄s conſtitutio vt patet in hoc.§.⁊ etiam pꝛecedenti.

p ¶ Noſtra.vel ſedis eadē videť eē licēcia pape ⁊ ſe.apo.vt.ſ.dixi ꝙ vbi ipē ibi ſit ⁊ ſedes.vt dixi in.c.ad onus.⁊ pleni⁹ in.c.execrabilis.lꝫ ꝑ aliā ſcām adiectionē.ſ.bn̄placiti uel uolūtatis inducat differentiā inter iſta ut colligiť.ff.locati.ſ.locatio ꝓcarij.extra de reſcrip.c.gratioſe.li.vi. q ¶ Ubilibet.i.ubicūqꝫ: hoc em̄ aduerbiū ē loci deſignatiuū: ut dixi in.c.ad onus.in v̄bo ubilibet. r ¶ Pallio.i.uelamine ſeu coloꝛe ut in ꝑte ꝓcedenti. s ¶ Quacūqꝫ.denotat hoc v̄bū ab uſu cū tunc ſit imperatoꝛ qui tales pōt cohercere nec tūc eccleſia romana

in iure ſuo ledi dicatur ex tunc cum tunc regimen imperij ad eadem non ſpectet ꝑ cuius conſeruatione fuit edita principaliter preſens cõſtitutio vt patet in hoc.§.vel etiã executio meri vel mixti imperij vel ſimplicis iuriſdictionis.ar.ff.de iuriſdi.om.iudi.l.imperium.

ſic romane ꝓiudicialis ſicut ad tale exercitium puenit p exercitium etiã fiat vt patet p hunc tex.vnde ſi ſuo iure ꝓprio puta ex titulo ab impatore in ventre obtento quis exerceret aliquod exercitiũ non incurreret ſequentem cum ratione vacantis imperij nihil exerceat qd iſte textus expoſcit ⁊ pena nõ eſt in dubio exaggeranda ar.de pe.ca.penc.ff.de pe.l.interpretatione.

poteſtate ⁊ exercitio ſupradictis prorſus[y] abſtineant ⁊ omnino deſiſtãt inhibẽtes[z] niſi ſub pena predicta[a] omnibus ⁊ ſingulis patriarchis ꝑlatis ⁊ etiã aliis ſupiorib[9] ac regib[9] ciuitatibus[b] comitatibus uniuerſitatibus capitaneis poteſtatibus rectoribus comitibus uicecomitibus baronibus ⁊ aliis omibus cuiuſcũq; ſint dignitatis conditiõis aut[c] ſtatus ne predictũ huius nomẽ ſeu aliud ꝙ licz in eod imperio[d] retinentes ut ꝑfertur aut aſſumẽtes uel eorũ aliqui ſub denominatiõe[e] uel titulo h[9] nominũ ſeu ꝓcuratores cõmiſſarios iudices aut uiceſ eorũ gerentes quocũq; colore queſito[f] recipiãt uel admittãt nec ut uicarius ſeu uicario aut officialibus impe

rii ꝑeant[g] uel intendant aut peri uel intendi faciant[h] uel ꝑmittant[i] nec[k] in his eis uel eі quõlibet preſtent auxiliũ conſiliũ uel[l] fauorẽ alioquin in omẽs ⁊ ſingulos patriarchas prelatos ⁊ ſupiores et inferiores r̃ges ⁊ ceteros denominatione ꝑdicta ut premiſſũ eſt retinentes aſſumẽtes ſeu reſumẽtes at illius[m] ꝑtextu exercentes[n] quecũq; officia poteſtates[o] ſeu iuriſdictiones et recipientes eos ut uicarios[a] uel officialeſ imperii aut cõmiſſarios eorũ[b] ut[c] taliũ ⁊ in parẽtes ſeu obediẽteſ eis ut[e] talibus aut preſtantes in[f] hoc ſibi conſiliũ auxiliũ uel fauorẽ niſi infra duorũ menſiũ ſpaciũ a[g] die date preſentiũ numerandũ penitus reſipuerint[h] uel ſe licentia ſedis apo.ſuper hoc

t Decetero. reſponit futurum tẽpus non ꝑteritum ſup quo vide qd notãter dicit hoſ. extra de ſpon.du.c.vltimo.

v Hui[9].ſ.officij.

x Cuiuſcũq; aſſumptione. ſuper hoc verbo eſt ſequenda expoſitio quã feci.ſ̃.ꝓxi.§.

y Prorſus. hoc verbũ ⁊ ſequens omnino denotãt ꝙ totaliter ⁊ in totũ a ꝑdictis abſtineant.

z Inhibentes. poſt tales inhibitiones dignuz eſt detrimentum veti tos ſuſtiner.extra de cõſti.c.ij.⁊ ſup tali inhibitiõe vid qd no.xxx.di.ca.nulli fas.extra de elec.c.generali.li.vi.

a Predicta.ſcz excõicationis.

b Ciuitatib[9]. talis inhibitio facta ciuitatibus ⁊ aliis de quibus ſequit facta cenſetur ipſis ciuibus vel comitatibus aut vniuerſitatez conſtituentibus.ar.ff.de le.i.l.ſi heres.§.vicis.⁊.l.ciuitatibus de vſufruc.leg.l.legatũ ciuitati.iuncta.l.ij.de re.du. nam ciuitas cõmunitas vniuerſitas de ſe cũ ſit quid inanimatũ alicui[9] inhibitionis vel cenſure eccleſiaſtice capaces non ſunt.ar.de ſen.excõ.c.ſi ſententia.§.cum vero.li.vi.⁊ no.de excep.pre.c.tanta.⁊ ar.ff.de condi.⁊ demon.l.municipibus.vnde ea que i facto conſiſtunt p eas expediri nequeunt:quare p ipſarũ mẽbra habent expediri.ar.ad hoc.C.de appari.ꝑfec.pre.l.cornicularij.li.xij.de excu.mune.l.maximarũ.li.x.de aduo.diuer.iu di.l.reſtituẽdo.ſic ſentit inno.de ſen.ex.c.romana.circa fi.

c Aut ſtatus.ſi.de cenſi.c.felicis.§.i.li.vi.

d Impio.ſ.vacãti.vt.ſ̃.vt ꝑfert ſine licentia ſedis apo.

e Denominatiõe.i.appellatiõe tantũ ⁊ nuncupatione

f Queſito.ſimile de elect.c.auaricie.li.vi.

g Pareant.id eſt obediant.

h Faciant.q2 tũc ꝓinde videt ac ſi p ſe facerent.ar.ff.d ui ⁊ ui ar.l.i.§.deieciſſe.d admi.tu.l.ita aũt.§.geſſiſſe.d re.iur.c.qui

i Permittant.videtur ergo ꝙ cõmunitas vel vniuerſitas ſe ſup hoc debeat opponere ⁊ hoc poteſt dici verũ ꝯ ill'os quos cohibere põt ⁊ ſup hoc vide qd no.ff.de reg.iur.l.culpa caret

k Nec in his.ſ.cuiuſq; nominis officij aſſũptione retentiõe reſumptiõe vel alias iuriſdictiõe impij vacantis exercitio vt.ſ̃.

l Vel fauorem.qualiter in talibus vel ſimilibus fauor ꝑſtari dicatur.vide qd no.Gy.de her.quicunq;.li.vi.

m Illius.ſ.denominationis.

n Exercentis.p ſolam denominationem predictam non incurritur pena ſequens cum ſola denominatio nõ ita ſit eccle

o Poteſtates. hoc vbũ in ꝑſona magiſtratus imperium denot.ff.de ver.ſig.l.poteſtatis.de iuriſ.om.iudi.l.imperiũ.vnde in quibuſdam regionib[9] vt in ytalia iuriſdictioni preſidẽtes poteſtates appellantur.ſimile reperies d elect.fundamenta.§.vt aũt.li.vi.

a Vicarios.p hoc non bene dicas ꝙ recipientes tales non vt officiales imperij vacãtis ſed vt alios non incurrent penaz que ſequit p hunc tex.⁊ p ea que.ſ̃.ꝓxi.dixi.

b Eorum.ſ.exercentiũ iura vacantis imperij.

c Vt talium.ſed vt alioruz puta iure ſuo vtentiũ pene infra poſite non ſubijciuntur.

d Ceſſante.cum in his ⁊ precedẽtibus fraus patrocinari cuiq; non debet ar.ff.de rei vẽ.l.in fundo.extra de priuile.quanto.⁊.c.ex parte.cum ſi.

e Vt talibus.ſecus ergo ſi vt alius.

f In hoc.ſ.exercitio iur imperij vacantis.

g A die date.currũt ergo hi duo menſes a tꝑe talis date.quia forte eadem die fuit preſentis conſtitutionis facta publicatio:vt ſic iuri cõmuni cõueniat quod hic dicitur quo conueniat ⁊ quo cauetur conſtitutionem principis a tempe publicationis poſt duos menſeſquẽ ligare in cor.auc.vt facte noue cõſtitutiones.colla.v.ſi eñ aliter diceres tunc ſequeretur ꝙ a iure quis ligaretur ex plenitudine poteſtatis principis alle.de iudi.c.i.cle.v.Vel ꝙ forte iſta ignorantia feratur contra iura.C.de tabula.l.generali.li.x.extra de conſti.c.cognoſcentes.

h Reſipuerint.inferendum eſt iſtud verbum tam ad ipſos exercentes q̃ ad eos vt tales recipientes q̃ cõmiſſarios eorum vt taliũ q̃ etiaz in parentes eiſdẽ vt talibus vel preſtantes in hoc ſibi auxilium ⁊c.⁊ dic reſipuerint.i.abſtinuerint ſeu deſtiterint.

f Cõmunitos.illi ergo cõmuniti a pena ſequenti ſunt liberi.nec alias principali auctoritate circũſcripti videantur qd eſſe non debet.C.de his qui veni.eta.impetrauerunt.l.i.⁊ ne alias inde naſcantur.C.vnde vi.l.meminerint.extra de accu.qualiter.Sed pone ꝙ d tali cõmunitiõe non fuiſſet hic facta mentio ⁊ eſſent aliqui hic ꝓhibita faciẽtes ſedis tñ apoſtolice licentia cõmuniti:incurrerent ne iſtam penã que ſequit.credo ꝙ non.quia aut habuiſſent talem licentiam ante hanc cõſtitutionẽ:⁊ tunc.ſ.pene ꝙ de tali cõmunitione non fuiſſet facta mentio ⁊ eſſent hic inhibita facientes:ſede tamen apoſtolica p eam tuti ſunt cum de illis hic non eſſet facta mentio.ar.extra de capel.mo.ex parte.⁊ quia talis licentia durare videtur donec ſit reuocata.ar.xxv.q.ij.c.i.ij.⁊.iij.C de preſcrip.l.falſo.ſi vero poſt idem quia huius.c.conditor.ſibi vel ſucceſſoribus ſuis manus non ligauit p hanc conſtitutionẽ qui talem poſſet licentiam concedere.ar.extra de elec.innotuit.de preben.dudum.li.vi.ff.de le.iij.l.ſi quis.in prin.

oſtenderent cõmunitos[i] ex cõicationis[k] in ſingulares[l] p̄ſonas et in terras et loca[m] ipſoꝝ̃ et quaſlibet cõmunitates[n] uniuerſitates ciuitates aut uillas interdicti ſententias de fratrũ noſtroꝝ cõſilio publice[o] ꝓmulgamus cõtra[p] eos nihilominus ſpũaliter et tp̄aliter grauius ꝓceſſuri[q] prout inobedientia eoꝝ exegerit[r] qualitas[s] facti ſuaſerit et uiderimus[t] expedire. et[u] ut quibuſlibȝ parendi[x] talibus[y] tollatur[z] occaſio omẽs et ſingulos qui huius uicariatus[⁊] nomẽ retinẽtibus aſſumẽtibus ſeu reſumentibus iuramento fidelitatis tenẽt aſtricti. a iuramẽto huius quãtũ[ꝯ] ad hoc poteſtatis plenitudie abſoluẽtes[ꝝ] auctoꝛitate apoſtolica firmiter inhibemus eiſdeȝ[a] ne talibus[b] ut[c] uicariis uel officialibus imp̄ii aliquatenuſ pareant uel intendant et inſup̄ omnes pactiões obligationes confederationes[d] et colligationes a quibuſcũqȝ ſup̄[e] hoc quomodolibet[f] initas iuramenta uel quacũqȝ[g] firmitate uallatas omnino diſſoluimus uiribus uacuamus irritamus et quatenus de facto proceſſerint reuocamus[h] ac huiuſmodi[i] et quelibet[k] alia iuramenta quibuſcunqȝ[k] ſup̄[l] his preſtita per que poſſet in[m] predictis noſtris et eccleſie noſtre predicte iuribus derogari p̄ſertiȝ cũ iuramentum uinculũ iniquitatis eſſe non[n] debet relaxamus. Ceterũ[o] ut hmõi ꝓceſſus uerius ad cõmunẽ omnium[p] noticiam deducatur cartas[q] membranas proceſſuȝ continentes eũdem[r] in eccleſia[s] auinioñ. appẽdi

k Excõmunicationis.ſ.maioris.illa eñi in dubio inflicta videť.de ſen. excõ.c.ſi quid.

l Singulares pſonas.igitur fertur ſententia excõmunicationis que ꝺ ſua natura animas pcutit.extra de re.eccle.nõ alie.ſi quis preſbyteroꝝ ⁊ ideo in locum vel vniuerſitatẽ non fertur cum anima careant. de ſen. excõ.romana.§.cuȝ vero li.vi.

m Loca ipſoꝛum. nota igitur ob alicuius delictũ terraȝ loca ſiue iuridictiones ſubdita iuriſdictio eccleſiaſtico ſubiici poſſe.ſi. de offi.dele.ſane quia.de ſpon.c.nõ eſt. ⁊ ſic vnus ꝓ alio punitur.ſuper quo vide quod plene no.i.q.iiij.in ſumma.⁊ plenius p̄ Gar.de vſu.c.vſuraꝝ. li. vi. intellige tñ hic terras vel loca ipſoꝛum reputari non ratione plene ꝓprietatis tantum ſed ſuperioritatis iuriſdictiõ alis. ar. extra de vi.⁊ hone.cle.ex literis.deinde.c.cedit.§. cum aſit.cle.v.⁊ clariꝰ ad hoc ꝺ poſtu la.pla.c.i.cũ ibi no.in glo. que incipit bona fuit interpretatio.

n Cõmunitates. ſuper hoc verbo ⁊ ſequenti dic vt dixi.s̄.in verbo ciuitatibus.

o Publice.ad tollendã omnis ignorantie excuſationẽ.ar.ff. de inſti.act.l. ſed ⁊ ſi quis.§.ſcribere.extra qui ma.accu.poſ.c.vl. de iude.ita quorundam. ⁊.c.⁊ ibi nõnullis tã ſimilibus.⁊ ex quo talia fiunt non eſt neceſſariũ ea ſingulorum auribus conculcari.xvi.di.c.dicitis.extra de poſtu.c.i.vel dic publice ad tollendũ omnis ſuſpitionis ſcrupulũ.ar.ff. de ritu nup.l.vl. de admi.tu.l.non extimo.extra ꝺ clan.deſpon.c.cũ inhibitio. vt eccle. bene.c.i.⁊ ſup̄ hoc vide quod no.xxxij.q.iiij.c.nemo.

p Contra eos.ſ.iam ſingulos de quibus p̄miſit ꝗ̃ vniuerſitates.

q Proceſſuri.hoc dicit ad denotandũ ꝙ prelatus vtroqȝ gladio põt eccleſie ſue iura tueri.extra de ſen.excõ.dilecto.li.vi.

r Exegerit.nam creſcente contumacia creſcere debȝ ⁊ pena. extra vt lit.non conteſt.qñ frequenter.§.vlt.ipſaqȝ cumulari fecerit penam.ff.ꝺ penis.relegati.

s Qualitas facti.que de ſe maiorem nõ minorem penam infligi facit ff.de pe.l.aut facta.§.qualitate de pe.di.i.aut facta.§.qualitate.

t Viderimus expedire.ſ.arbitrarie.cum id exceſſus maius ſit in vno ꝗ̃ in alio puniendus attentis multis que recitentur extra de homi. ſic dignum.ff.de incen.rui.nau.l.pedius.§.de pe.l.recipiendũ.§. delinqd

u Et vt quibuſlibet.quarta pars.

x Parendi.id eſt obediendi.

y Talibus.ſ.iã imperij vacantis exercitiũ ſine licẽtia ſedis apoſtolice

z Tollatur occaſio.nota tollendi occaſionem in malum

⁊ Vicariatus nomen.quid igitur ſi quis ſit aſtrictus p̄ iuramentum fidelitatis retinendi aſſumendi vel reſumendi aliud nomen officij ꝗ̃ vicariatum:nunquid videtur abſolutus hic a tali iuramento. videtur ꝙ non cũ de hoc mentio hic nõ fiat.nec aliud nomen officij repetatur nec etiam attenta mente conditoꝛis volentis conſeruationem iuris ratiõe eccleſie ꝓuidere ⁊ tollere occaſionẽ parendi talibus.credo contrariuȝ cum tex.dicat talibus ⁊ ſupꝛa expreſſum fuerat de quocũqȝ nomine officij exercentibus alias niſi ſic dicas videtur hic talis parendi occaſio imperfecte ſublata ſi quis remaneret ligatus tali iuramento aliud nomen allegantibus ꝗ̃ vicariatus inde principis conſtitutio videretur quid impfectũ continere contra legem ſi quis ſeruum.C.qui mi.non poſ.li.xij.⁊ eſſet in ptãte volentis exercere officiũ imperio vacante mutato nomine vicariatus illꝺ ſub alio nomie retineť ⁊ ſic hec cõſtitutio deluſoꝛia redderetur cõtra iura.ff.ne quid in loco pu.fiat.l.vlt. de iudi.ſi pretoꝛ. C.de bo.que lib. l.vlt. niſi aũt non ob.expꝛ̃ſſio hic facta de iſto vicariatu.quia aliud qꝺcunqȝ nomen officij ſuperius expꝛ̃ſſum hoc debet intelligi repetitũ.ar. ff.de ver.ſig.ob.l. ticia.§.idem rñdit deleg.i.l.tali ſcriptura.§.vlti.i. expreſſo hoc nomen vicariatus omnia alia in quibus eſt eadem penitus ratio ꝓ expꝛeſſis et compꝛehenſis haberi debent.ſicut ⁊ nomen ꝓcuratoꝛis compꝛehendit ſub ſe omia nomina p̄ que gṇaliene adminiſtratiõi ſe poterit iungere i.q.iij.ſaluatoꝛ.ſic ⁊ nomen curatoris cõp̄hẽdit tutoꝛem etiam in penalibus i caſu vbi eſt eadem ratio.in coꝛ.auč.vt hi qui oblig.p̄hibent res ha.mio. §.i.⁊ ibi no.colla.vi.⁊ hunc intellectũ innuit tex.cum dicit vicarijs vel officialibus iuramento vel fidelitatis ad que capitula aſtrictus reputetur quis ex tali iuramento legiť in libꝛo feudoꝛum in titulo de foꝛma fidelitatis.⁊.xxij.q.v.c.de foꝛma.⁊ illa capitula plene reperies ꝓſecuta p̄ hoſt.in ſũma.de feu. §. quid ſit fidelitas.

ꝯ Quantum ad hoc.ſ.quo ad nõ parendum talibus nõ ergo quo ad alia a tali iuramento quis videtur abſolutus. vt dixi alias in ſi.verbo.in.c.ſuſcepti.§.vlt.

ꝝ Abſoluentes.poteſt igitur ex cauſa papa quẽ a iuramento abſoluere.xv.q.vi.c.nos ſanctoꝛum.⁊.c.auctoꝛitatem.extra ꝺ iureiur.c.quanto.in li.feu.hic finiť lex circa prin.ſup̄ quo vide qꝺ no.d.c.quanto.⁊.c.auctoꝛitatem.p̄ Inno.⁊ hoſt.de do.⁊ contu.c.veritatis.

a Eiſdem.ſ.iuramento fidelitatis aſtrictus.

b Talibus.expone vt.s̄.

c Ut vicarijs.⁊ hoc dicas vt ſup̄ius dixi in parte p̄cedenti.

d Confederationes.in mala p̄te ſumiť hic iſtud verbum

e Sup̄ hoc.ſ.talibus parendo vt officialibus imperij.

f Quõlibet.puta verbo nutu vel ſigno in ſcriptis p̄ nuntium vel epiſtolã vel pactuȝ vel ſtipulationẽ vel alias qualitercũqȝ cum dicat quõlibet ſimile.de reſcrip.ſtatutũ.§.in illo.li.vi.

g Quacunqȝ firmitate.puta penali fideiuſſoꝛia pignoꝛatic a vel obſidiai.

h Reuocamus.ſimile huic extra de elect.vbi maius.§.ceterum.de conceſ.pꝛeben.deteſtanda.li.vi.cum ſi.

i ¶ Huius.ſcilicet ſacra fidelitatis.
k ¶ Quibuſlibet.ſ.vaſallis talium vel alijs quibuſcunqȝ.
l ¶ Sup his.ſ.officijs imperij vacantis.vel ſuper his.ſ.pendo officialibus talibus.
m ¶ In predictis.ſcilicet officijs.
n ¶ Non debeant xxij.q.iiij.inter cetera.extra de iure iur.quanto.⁊.e.c contingit.§.quia non.li.vi.
o ¶ Ceterū.v.ps.
p ¶ Omnium.qui confluere ad eccleſiam de qua ſe.cō ſueuerunt.ar.ad hoc extra de elec.cauſam.cle.v.
q ¶ Cartas ſeu membranas.quaſi dicat de pellib⁹ animaliū ⁊ ipoꝝ membris.ſimile ꝺ bonorum poſſeſ.ſecundū tab.l.i.⁊ l.qui te.
r ¶ Eundem.i.expreſſum cōtra vtētes officio aliquo imperij vacantis.⁊ cōtra parentes eiſdem vt talibus

uel affiigi hoſtiis ſeu ſup liminaribus[t] faciebusque[u] proceſſum ipſum ſuo quaſi ſonoro[x] preconio[y] ⁊ patenti[a] iudicio publicabunt Ita ꝙ omnes ⁊ ſinguli quos ꝓceſſus ipſe contingit ⁊ contingere[b] pōt: nullā[c] poſtea poſſint excuſationē pretendere ꝙ ad eos talis ꝓceſſus nō[d] puenerit uel ignorauerit eūdem cū non ſit ueriſimile remanere quo ad ipſos incognitum uel occultū qꝺ tam patēter omnib⁹ publicatur[e] datum auiniō.in domo epali.ii.kal'.aprilis.anno.i.

s ¶ Eccleſia auinioñ.non exprimit de qua intelligitur cum ibi multe ſint eccleſie.dicas ꝙ de cathedrali cum nulla alia vocetur auinioñ.ſed omnes alie aliquo alio nomine peculiari nūcupentur.⁊ facit ad hoc in cor.auten.de ec.ti.§.ſi quis vnū iſtorum.in fi.ff.de condi.⁊ demon.l.que conditio.§.i.
t ¶ Liminaribus.ſcilicet hoſtiorum.
v ¶ Que.ſcilicet carte vel membrane.
x ¶ Sonoro.id eſt ſonitum in auribus reddenti.
y ¶ Preconio.quia ſicut vox preconis audiētibus innoteſcit in cor.auten.de litig.§.omnem.colla.viij.ſic iſte proceſſus patens in membranis omnibus innoteſcit.
a ¶ Patulo.i.patenter publice publicabunt iur̄ preſumptione ꝑ ea que dixi.ſ̄.in parte tertia in verbo publice.vel dic publicabunt.i.publicare poterunt iur̄ preſumptione.vt ex tunc nō ſit tollerabilis ignorantia.ar.ff.de iur.⁊ fac.igno.l.regula.§.ſȝ facti.extra de preſū.quanto.⁊.c.quedā.ff.ꝺ ver.ſi.l.late culpe
b ¶ Contingere poteſt.qui illi ſunt colligit̄ ex p̄cedentibus.§.
c ¶ Nullam.ſcilicet probabilem.
d ¶ Non ſit veriſimile.ſ.iur̄ preſumptione ꝯtra quam ⁊ ſi alias admitti poſſit ꝓbatio.lxxij.di.c.ꝓpoſuiſti.extra qui ꝯma.accu.poſ.cum in tua.ff.qꝺ me.cau.l.non eſt.de ꝓba.que teſtīn.vbi tū iuris preſumptio tranſit in violentam vt quia eſt iuris vel de iure non eſt ita.quia tūc mag.dicitur fictio.ar.C.de ꝓba.l.ſiue poſſidetis.cum ibi no.⁊ talis poteſt dici iſta de qua hic dicitur cum iſtorum ꝓceſſuum publicatio facta fuerit ꝑ modū conſtitutionis ius inducentis contra quoſcunqȝ hic ꝓhibita facientes ⁊ ius cōmune publicatum artet quēcūqȝ poſt duos menſes vt dixi.s.in gl.currūt ergo.⁊ ar.de ꝯceſ.p̄bē.cū ei.cir
e ¶ Publicat̄.ſi.ff.ꝺ iſti.ac.l.ſȝ ⁊ ſi pupill⁹.§.ꝓſcri ...ca ſi.cle.v bere.⁊ alijs iurib⁹ alle.s.in glo.ſ.iuris p̄ſumptione
f Quorundam.Diuide hanc decre.in partes.v.principales.cauſa ⁊ occaſio multiplex p̄mittit̄.In ſecunda parte quorundam fratrum minorū a ſui cōmunitate ordinis diſcrepantium allegatio multipharia ſubiungitur ibi in.§.quapropeer In tertia conſtitutio ipſa in aliquib⁹ declaratiua admittit̄ ibi in.§.quo certa.In quarta eius conſtitutiōis cum alijs declarate continuatio ſubinfertur.ibi in.§.eodem modo ⁊c.In quinta omis formidinis ſuſpitio remouetur ibi ꝓpe fi.in.§.formidetur.ſcrupuloſitatis ⁊ crudelitatis non ex cauſis ꝓbabilibus ortum habentis.ſic exponitur hoc verbū per hoſt.extra de ſymo.ꝑ tuas.in ſecūdo quare talis crudelitas hic ceca appellatur.

Vt regula beati franciſci inter minores decetero obſeruetur. Rubrica.

Quorūdaȝ[f] exigit ſcrupuloſitatis ambiguū[g] ac ipſorum quodāmodo indocta[h] ſcientia ne[i] dixerimuſ ꝙ irreligioſa[k] horum ſit uana[l] ⁊ in hoc ſupſticioſa[m] religio[n] ut dum ſuis[o] maul't[p] temere[q] ſub conſcientie[r] uelamento[s] conceptibus q̄ȝ prelatorū ordinis ſui cum obedientie[t] merito[u] ꝓuidere[x] inherere ſentētiis Nos poſt predeceſſorum noſtroruȝ et p̄ſertim feli.recor.nichol'[y].

g ¶ Ambiguum.i.dubiū.ſi.C.de vſufru.l.ambiguitatem.de teſta.l.ambiguitates.de acqui.poſ.l.nemo ambig.
h ¶ Indocta ſcientia.ſic forte dicta.quia a ſe ipſis ipſā didiſcernit non a voce magiſtra contra conſilium hieronymi.xvi.q.i.c ſi clericatus.in fi.que nō ſecundum ſenſum ꝓpriuȝ ſed ſecundū patrum traditionem ad diſcernenda ⁊ docenda ab eo ⁊ per eaȝ a moribus ſcꝺm veritatē ſibi creditam ſeruat.xxxvi di.relatum.⁊ ar.C.de excu.artiſi.l.i.li.x.ff.de dona.l.acquilius.aliter eniȝ ſcientia ad vltima tradi ⁊ addiſci dicitur i ꝓhemio digeſ.§.hec aūt tria.
¶ Ne dixerim⁹.quaſi dicat de illorum malis hic dixiſſe ſufficiat vt per hoc plura dentur intelligi.ar.ff.ad mace.l.i.in cor.auc.qui.mo.na.effi.le.§.⁊ quedam.colla.vi.cum no.in eis vel dicit ſe dicere non ꝙ cum dicit vt alibi.de reſti.ſpo.litteras.§.nos aūt.C.de epiſ.⁊ cle.l.ſi quis non dicam.
k ¶ Irreligioſa.i.non religioſa vt ſic prima ſyllaba priuatiue vel negatiue exponatur.ar.ff.de re mi.l.milites.§.irreuerentiſſimam.ꝺ iurepa.l.i.
l ¶ Vana.i.extrinſec⁹ oſtentatiua vel in veritate non ſubſiſtens.ar.extra de conſue.c.quanto.
m ¶ Supſticioſa.exponi poteſt.i.in obſeruantijs extrinſecis inutilis ⁊ ſuperuacua.
n ¶ Religio.quaſi religatio ſeu vinculatio.
o ¶ Suis.concepti.quod eſt infra.
p ¶ Mault.i.plus vult vel p̄elegit ⁊ ſume verbū inherere qꝺ eſt infra.
q ¶ Temere.bene dicit temere.q2 nullus ſue prudentie vel ꝯceptui inniti debet iuxta verbū ſapient.extra de ꝯſti.c.ne immunitatis.nec in agēdis ſuo ſenſu vel leuitate duci.xi.q.iij.ſūmope.extra de conſti.c.i.
r ¶ Conſcientie.in hoc bene non recte informate.ar.extra de temp.or.ad aures.de ſymo.c ꝑ tuas.
s ¶ Velamento.expone.i.velamen in palliatiōe ſeu ſimulatione alibi ſumitur aliter iſtud verbū.C.de poſtu.l.velamento.
t ¶ Obedientie.ſic no.regularem teneri ad preſtandum obedientiā p̄ꝑlato ſuo.extra de temp.or.c.ad aures.ver.de hoc.
v ¶ Merito.quod non eſt modicum imo magnum.quia deo gratuȝ cū melior ſit obedientia q̄ȝ victima.extra de maio.⁊ obe.illud.⁊ ar.ad hoc ff.de re mili.l.ij.§.in bello.cum ibi no.
x ¶ Prouidere.reputatur ergo prudentia vt ꝓuiſio ſue conſcientie ꝓprie conceptu dimiſſo ſuperioris ordinatione ordinabiliter ſequi vt hic ⁊ ar.xxiiij.q.vi.c.quid aūt mitius.xxxvi.di.relatum.
y ¶ Nichol'.iij.qui condidit decre.exijt q ſeminat.de ver.ſig.li.vi.
z ¶ Quinti.qui condidit decre.exiuit ꝺ paradiſo.in.e.ti.in compilatiōe ſuarum conſtitutionum.
⁊ ¶ Regule dicte.quaſi regularis quaſi in modo viuendi tam ſpiritualiter q̄ȝ tpaliter.vel ad rectum quem ducentis.iij.di.c.canon ꝟ.regula.
ꝝ ¶ Declarationes.ex hoc collige papam declarationem ſup regula religionis poſſe facere.cū em̄ omnis regula dicta rita ab ipſo ſaltim ꝑ apꝓbationem ꝓceſſerit.extra de relig.do.c.ne nimia.⁊.e.ti.c.religioſuȝ.li.vi.⁊ ar.xi.di.c.quis neſciat.ad illū poteſt ⁊ debet ſpectare declaratio vel interp̄tatio ad quem pertinuit editio.C.de leg.l.vlt.⁊ de reg.iur.

emu.l.i.§.hoc autē i fine extra de ſen.excō.inter alia xi.q.i.§.ex his.nec mirum cum etiā ſup articulis fidei poſſit declarationē facere.xxiiij.q. i.quotiens ⁊.hec eſt fides ⁊.c.patet in decre.cū inter nonnullos vbi de hoc dixi.

a ¶ Salubꝛiter.id eſt ad ſalutem animarum.

b ¶ Solidas.i.firmas que inconcuſſe ſeruande ſunt donec ꝑ illum qui poteſt in totum vel in parteꝫ fuerint reuocate.ar.xl.di.c. ꝯſequens.⁊.c.noſtro.xxv q.ij.c.in coꝛ.auc.de adminiſtran.offi.§.vlt.colla.iij cum ſimilibus.

c ¶ Lucidas.quia conſtitutio pꝛincipis debet eſſe clara non obſcura.iiij.di. c.erit aūt lex ⁊ nō ꝑ ſignorum captiones: nec ꝑ cōpendioſa enigmata ſed ꝑ litterarum conſequentiā eſt ſcribenda ⁊ exemplificanda.ar.C.de vete.iur. enu.l.i.§.qđ autem. incōtra.facientē pena falſi locum habet.vt.e.ti.l.ij.§. eandem aūt penam.alias eſt verſu s ſub.§.hoc aūt.

d ¶ Maturitate.cuꝫ qua ⁊ non cū leuitate vel ꝑcipitatione facienda eſt cōſtitutio pꝛincipis.C.đ legibus.l.humanū.⁊ in pꝛohemio li.vi.ſicut ⁊ ſententia ꝓferēda.ar.de ſen.ex. periculo recitandis.l.ij.⁊ q.iij.c.ſūmopꝫ.extra de re iudi.paſtoꝛalis.§.verū cle.v.

iii.ac pie memoꝛie cle. V[5].
ro.pon.ſuper ītellectu ⁊ ob
ſeruātia regule[z] oꝛdinis fra
trum minoꝝ declaratiões[&]
ſalubꝛiter[a] editas ſolitas[b] qꝫ
dem ⁊ claras ⁊ lucidas[c] mul
taqꝫ maturitate[d] digeſtas
noſtras domini fauēte indu
bias[e] ipſoꝛum pꝛedeceſſoꝝ
declarationes declaratiōib⁹
adiūgamus.ſicqꝫ dies[f] diei
eructat uerbuꝫ: ⁊ nox nocti
ſcientiā manifeſtet:ne ꝑpe=
peraꝫ paucoꝝ[g] dicti oꝛdinis
fratrū qđ abſit in ſcientia re
cta ipſarū declarationū uer
ba conuertens[h] in deuium il
laqꝫ[i] ſuis[k] eis[l] pꝛofecto cōtra
ria accomodās[m] ſenſibus in
grata[n] deo ſanctionibus cō
tumax[o] pꝛefato oꝛdini detra
hens[p] odioſa[q] confratribus

e ¶ Indubias.i.indubitatis adiungentes hic non incongruum nec inſolitum exiſtit.cū ⁊ obmiſſum ꝑ anteceſſoꝛē ⁊ iudic.frequētiſſime ſit repertum.ar.ff.de teſti.l.queſitum.extra de reſcriptis.c.litteris.

f ¶ Dies diei nox nocti.verba ſunt pſalmi graphi ꝓphete dauid

g ¶ Paucoꝝ.ſed quomō dicit paucos cuꝫ multi eſſent fratres id quod ſequitur facientes.Rñdeo ꝙ pauci dicunt reſpectu dicto maioꝛis numeri alioꝝ.xli.di c.diſciplina.ver.in gratia tria milia hominum pauci dicuntur reſpectiue.ff.de ver.ſig.l.maioꝛe.extra de cle.ex.mi.c.latoꝛes ⁊ ibi no.verba ſup quibus ex quo rectā ſunt ⁊ clara nulla debēt fieri in obſcurum edificato.ff.de le.iij.l.ille.§.cum in verbis.⁊ ar.ff.de ver.ob. l.continuus.§.cum ita.

h ¶ Conuertētes in deuiū.i.ꝑuerſum intellectum.foꝛte amplectentes declarationē verba ipſarum circumuenta contra vna.ff.de legi.l.cōtra legem.extra de reg.iur.in.c.certum eſt.li.vi.cum potius eſſet contrariū faciendum.ſ.verbo offendere vt mens ſeruetur.C.de lib.pꝛeco.l.iij.ff. qui petant tu.l.ſcire.§.ad aliud.de iurepa.l.ad igitur.§.quantus.no.extra de ver.ſig.c.intelligentia.⁊ dicta.l.contra legem.

i ¶ Illaqꝫ.vel declarationem verba.

k ¶ Suis.ſume verba accomodans ſenſibus que ſequuntur.

l ¶ Eis.expone.ſ.ſenſibus vel eis ſi verba declarationū conuertentib⁹ in deuium contraria maxime attenta verboꝛum mente.

m ¶ Accomodans.id eſt applicans vel menducens.

n ¶ Ingrata deo.ſume verbum reddatur quod.j.enumerat.vi.incōmoda que ex tali inſcientia ꝓueniunt ⁊ hoc eſt primum.⁊ ꝑ hoc quod dicit ingrata deo eſt penitus excludenda.ar.in coꝛ.auc.vt nō luxu.cōtra naturam.in pꝛin.colla.vi.

o ¶ Contumax.ſecundum incōmodum.⁊ hic etiam eſt tollenda.ar.vi.q iij.c.ſinaūt nobis.⁊.c.ſe.extra de maio.⁊ obe.c.ij.ar.ff.de re mili.l.iij.§ bello.⁊.l.miles.§.irreuerens.

p ¶ Detrahens.⁊ ꝑ hoc ſuam turpitudinē oſtendens cum turpe ſit ps ſuo vniuerſo non congruens.viij.di.c.que contra.⁊ aliter viuere volens ꝙꝫ ſe habeant moꝛes eoꝝ inter quos viuit ſuſpitioſus.aut intemperans eſt.xli.di.c.quiſquis.xij.di.illa.⁊ ar. extra de ſta.regu.dolentes.

q ¶ Odioſa com fratribus.quartuꝫ incōmodum ⁊ non odioſa ſed potius debuiſſet ꝑ mutuā cōuerſationem affectaꝫ ocioꝛ ⁊ carioꝛ reddi.ar.C.đ caſtrē. pecu.l.cuꝫ alligas li.xij.ff.e.ti.l.ſi foꝛte.lxiij.di.ca.nota cum vni.⁊.§.pꝛincipibus.extra de elect.innotuit.§. multa.

unionē[r] ſcindēs ſi[s] ualeat ac
graue reddatur in populos
ſcandalū[t] allatura:quin po=
tius ut noſtra uehementer
flagitati[u] ntentio antedictis
ꝓfugatis[x] incōmodis[y] hoc
ſancta minoꝝ fratrū religio
ad quaꝫ iā dudū minoꝛ nos
gradus[z] haberet[a] dilectiōis
⁊ deuotōis feruoꝛ incāduit[b]
¶ Nūc uero poſt ſuſceptū
a nobis apoſtolice ſeruitu-
tis[c] iuguꝫ[d] ad illiuſ religiōis[e]
gubernationeꝫ ꝓtectioneꝫ
defenſionēqꝫ interius[f] exteri
uſqꝫ[g] ꝓpitiā paſtoꝛalis[h] cu
re ſollicitudo nos auget pa
terne[i] cogit pꝛouidētie debi
tum[k] ac in eterne charitatis
zelus accendit quieta[l] pace
gaudeat ſancto pꝛo futura
ocio[m] inumero[n] ac merito[o] qꝫ

r ¶ Unionem ſcindens.quātum ex vno ſolo deteſtabilis eſt habenda cum ſolum in congregatos in vnuꝫ ſpiritus ſāctus veniat.xxiiij.q.i.§.ſi aūt.⁊ cōgregatis in vnum aliquib⁹ in medio eoꝝ dicitur math.xviij.c i.q.i.cuꝫ ſcriptura xviij.q.i.c.alien⁹. talem vnionē ſcindens diaboli opa ſubminiſtrat tollens inter homies mutuam caritateꝫ ſine qua etiam cōcurrentibus omnibus aliis bonis operibus non eſt ſalus.teſte apoſtolo de pe.di.ij.c.euidenter ⁊ di.iii.c.ſi quis aūt.⁊ ꝓpheta clamante.bonum ⁊ iocunduꝫ eſt habitare fratres in vnum.

s ¶ Si valeat.i.creſcat ſeu valere vel creſcere ꝑmittatᵛ.non eñ debet intelligi nec exponi hoc verbum valeat.i.đ ſe teneat cū certum ſit eam non tenere.vtpote multa mala inducentē.

t ¶ Scandalum allatura.ſextum incōmodum ⁊ ob hoc ⁊ intollerabilis eſt dicenda illa eniꝫ que ſine peccato moꝛtali omitti ſunt ob uitandum ſcandalum omittenda ⁊ etiā cōmittenda.i. ad coꝛinth.viii.extra de no.op.nun.c.cum ex incerto.xii.di.c. illa.quia nihil cum ſcandalo ⁊c.de pꝛeſcrip.nihil.x.q.iii.cauendum.xi.q.iii.nolite.

v ¶ Flagitat.id eſt deſiderat vel afficiat.

x ¶ Pꝛofugatis.ſiue pulſis.

y ¶ Incommodis.qui ſunt ſex vt pꝛedixi.

z ¶ Gradus.ſ.ꝙꝫ ſit papa vel in quo hodie ſumus

a ¶ Haberet.impꝛopꝛie videtur loqui tex.nō enim gradus ſtatus cum ſit quidem inanimatum dicitur habere pſonam.ſed ꝑſona dicitur habere ſtatum vel gradus vel eſſe in illo.ar.xl.di. c.multi.⁊.ff.de cur.l.eos.

b ¶ Incanduit.i.incitauit.vel inflāmauit.

c ¶ Seruitutis.a ſeruiendo dicte ⁊ ꝑ iſtam ſimilitudinem appellat imperatoꝛ ſe ſeruum.C.de offi.pꝛeto.pꝛefec.l.quis gratias.circa fi.i.columne.⁊ notarius ſeruus publicus dicitur.ff. de adop.l.non aliter.inſti.e.ti.§.cum autem.ec.e.ti.l.i.

d ¶ Iugum.ſi.xi.di.c.in memoꝛiam.

e ¶ Religionis.ſ.fratrum minoꝛum.

f ¶ Interius.quo ad animam ⁊ ſpiritualia.

g ¶ Exterius.quo ad coꝛpus ⁊ tempoꝛalia.

h ¶ Paſtoꝛalis cure.ſimile extra đ re iudi.paſtoꝛalis.cle.v.cū

ſimilibus multis.adigit.id eſt aſtringit.
i ¶Paterne .p ſimilitudinem loquitur.ſicut eīm pij ⁊ boni pa-
tris eſt conſiliū ſalutare p labore capere.ff.de adul.l. nec in ea
§.ei.ita debet eſſe preſidentis p ſubditis deuotis. in coꝛ.auc.
de man.prin.§.q ſi delinquentes.in fi.colla.iij.

notantur.de condi.i.c.epiſcopus.⁊ di.ij.c.pacem.iuxta verbum pphe
te iuſticia et pax oſculate ſunt.
a ¶Mactat vitulum.ſ.minoꝛum re figure in ſignum gaudij ⁊ leticie de
illoꝛum regreſſu adinſtar patris qui de reuerſu filij aberrātis gaudens
vitulum ſaginatum occidi fecit.

⁊ plurimū augeaẗ blādeqʒ[p] in redeuntiū[q] filioꝛū ſue ſcali cet pfeſſionis ruat oſcula[r] mactet[a] uitulū eoꝛūqʒ[b] liberis[c] ⁊ ſedula coꝛruat in āple xus pfecto cum ipſius reli gionis odoꝛ[d] trabat caritas[e] attrabat ſciētia lucidet[f] oꝛa tio mereaẗ que[g] in cōualle la chꝛymarū huius ſcilicʒ mū di miſeria[h] uel coꝛdis contri tione ⁊ humiliatione puriſſi ma aſcenſiones in coꝛde ſuo diſpoſuit[i] ut non ſolū in uir tutem de uirtute pficiat[k] ſʒ in eiſdē uirtutibus pmanēs quaſi quibuſdā harūʒ ad p fectionē tendentibus[l] gradi bus de die in diem facta[m] ſe melioꝛ aſcendat in alcius terrena deſpiciat[n] ac celeſtia cōplectatur[o] ſicqʒ tandē di uino numine collato in[p] pa

tria tunc deum ſecundū hu ius ſancte aſcēſiōis gradus cognoſcat apertius: quāto[q] nunc in huius pegrinatōis[r] anguſtiis illos[s] conſcēderit altioꝛes[t]: nā ſecundū dauid pphetā eximiū dum ſanctā eccleſiaʒ deus ſuſcipiet in[u] eius gradibus dinoſcetur[x].

¶Quapropter[y] tantis incō modis tantiſqʒ eiuſdē oꝛdi nis excitati piculis ac[z] ad il la ſalubꝛibus ⁊ opoꝛtunis p eiuſdē ſedis puidentiā cir cūſpectam adhibendis ſub mouenda remediis[a] noſtre ſollicitudinis ſtudiū conuer tētes ad dei laudē beati frā ciſci preconiuʒ eiuſqʒ pfati oꝛdinis pacē conſolationē[b] qʒ fideliū necnon minus tā tis minuſqʒ habentibus in obediendi uel euagandi oc

k ¶Debituʒ. hoc dicit quia ſicut ad patrē curialeʒ ſpe ctat coꝛrectio filii i omni licita diſci plina. xxxviii.di.c legant.extra de ſy mo.licet hely. C. de cri.p prin l.i. ſic ⁊ patris ſpiri tualis eſt ſubditū ab erroꝛe coꝛripe ⁊ increpare. xlv. di.ca.i.xxiii.q.iiii. foꝛte ne ſanguis ſubditoꝛum ⁊c.ex tra de offi. oꝛ.c. ir refragabili.

l ¶Quieta pace. ad quam pcuran dū inter ſubditos quicunqʒ pſidens anhelare debet in coꝛ. auc. vt diffe rentes iudices. in prin.colla.ix.ff. de offi.pſi.l.congruit v.q.ii.c. ſi prima tes.xii.q.v.c.nō fruſtra.

m ¶Ocio. ſtatus ergo religiōs di citur eſſe in otio.ſ quo ad meditatōʒ ſollicitudinis tem poꝛalis vt hic ⁊ extra de regula.licet.§.ſi vero.

b ¶Eoꝛumqʒ. ſ.redeuntiū
c ¶Liberis.qſi dicat ipō tanea et pꝛona.
d ¶Odoꝛ trabat.i.indu cat ⁊ ſollicitet.
e ¶Caritas attrabat.i.nō ſe reuocet et incliner.
f ¶Relucet .i.manifeſtet.
g ¶Que.ſ.caritas.
h ¶Miſeria no. mūdi m i ſeriam conualle lacrimaꝝ dici.vt in anthi.beate vir gi.ſalue re gina. humiliati one.iuxta verbū pꝛophete coꝛ contritum et humilia tum ⁊c.puriſſima.quaſi di cat non ficta ab omni ficti one ⁊ ypocriſi depurata ar.xxviij.q.ij.§.ex hijs de peni.di.ij.c.principiū vbi caritas.
i ¶Diſpoſuit.quaſi p gra dus.
k ¶Proficiat.circa quod dicit pꝛopheta.et ambula bunt d virtute ad virtutē vnaquecꝙ eīm virtus qua ſi quibuſdā gradibus au getur.de peni.di.ij. dum ſanctā ⁊.c.caritas. in qui buſdam permanens p in choatōem boni operis.
l ¶Tendentibus gradibꝰ caʒ inchoata ad perfectū pꝛotrabitur.
m ¶Facta ſe melioꝛ. cum in eiſdeʒ bone operationis perfecte et conſummationis ſolidatur d pe. di.ij.dum ſanctam.

n ¶In numero.ſ.perſonarum.
o ¶Merito.ſ.vite ⁊ virtutum.C de ſta.⁊ yma.l.⁊ virtutum.
p ¶Blandeqʒ.quaſi dicat non ſub dolo ſed cum animi ſince ritate ſicut fecit iudas oſculo filiū hominis tradens.
q ¶Redeuntium filioꝛū.ſ.ad vnitatem ⁊ obedientiam ſue reli gionis de quibus redeuntibus gaudere debent pſidentes ad inſtar chꝛiſti plus gaudentis ſup vno peccatoꝛe penitentiam agente ꝙ ſupꝛa.xcix.non eſt ius qui non indigent penitentia vt ſcribiẗ in euangelio ⁊ legitur.xxiii.q.iiii.§. ex his.⁊ ar.C.d heret.l.manicheos.ff.de re mi.l.non omnes.§.vlt.
r ¶Oſcula.oſculū qñqʒ preſtatur ad decipiendum:vt fuit i iu da pditoꝛe oſculo chꝛiſtū tradente.⁊ tale oſculum omnino eſt pꝛohibitum:imo iuſtioꝛa reputanẗ vulnera amici ꝙ voluntaria oſcula inimici.puer.xxviij.q.c.v.q.v.non omnis.⁊.c. nō oſcu latur:cū coꝛpoꝛe eſſe cum oſculato eſſe videatur mēte tū ⁊ ani mo contrarius eſt.quare multo nequioꝛ foꝛte cenſetur ꝙ foꝛe euidens inimicus.xcii.di.c.ſi inimicus.⁊.C.de dona.l.data. cum ibi no.qñqʒ autem preſtatur ad reuerendum ⁊ obedien dum.⁊ iſtud aliquando eſt permiſſum.vt eſt videre in oſculo quod preſtatur ſummo pontifici in pede.C.d domo.⁊ pꝛefec. l.i.li.xij.cū ibi no.qñqʒ vero pꝛebetur ad deſignandū conſen ſum in malum puta adulterium vel foꝛnicationem. et hoc iure damnatur.ff.de adulte.l.q ait lex.quandoqʒ ad ipm deſignā dum in bonum coniugalem affectū vel pacis inductiuū vt in iure remiſſiuum ⁊ tunc eſt permiſſum.C. de dona.inter viruʒ l.ſi a ſponſa.extra de ſpon.du.c.i.lxiij.c.cum adrianus.inſti.d mu.§.vlt.quādoqʒ etiam pꝛebetur ne dum ad inducendū con ſenſum pꝛeſūptum ſed vt omnia finita eſſe pacis oſculum de

u ¶Deſpiciat.per ſollicitudinis tempoꝛalium depoſitionem.
o ¶Complectatur.ſ.per contemplationem.
p ¶In patria.ſ.celeſti. omnipotens enim deus pꝛoducto fructu falceʒ mittit in meſſem ſuam deſecat quia cum vnumquēꝙ ad opera perfecta perduxerit tempoꝛalē vitam pꝛemiſſam moꝛtis ſententiā incidat vt gra num ſuum ad celeſtia regna perducat.dicto.c.cum ſanctam.
q ¶Quanto.i.tantū apertius quod eſt infra apertius i virtutū quippe noſtrarum gradibus deus aſcendere dicitur. quia in tanto nobis ſubli mioꝛ oſtenditur quanto noſter animus a rebus infimis ſeparatur. d.c cum ſanctam.in fi.
¶Peregrinationis.ſcilicet vite tempoꝛalis.
s ¶Illos.ſcilicet gradus conſcendent.
t ¶Altioꝛes.ſ.p contemplationem bonoꝛum operum perfectionem.
v ¶In eius.ſ.eccleſie.
x ¶Dinoſcetur.ſ.dñs vel eius gloꝛia.p illius incremēta declaraẗ qñqʒ enim ſancta eccleſia aſcendendo pꝛoficit tantum deus omnibus ⁊ eius virtute innoteſcit.vt.d.c.cum ſanctam.in pꝛin.legitur.
y ¶Quapꝛopter.ſcđa ps querit hic que colligunt ex parte pcedenti.
z ¶Ac ad illa.ſ.incōmoda ⁊ picula ſubmouenda quod eſt infra.
a ¶Remediis.quia que medicamenta moꝛbis exhibent hec iura nego ciis in coꝛ.auc.hec conſtitutio innouat.colla.viii.⁊ nouis moꝛb. ⁊c. ex tra de iura.calum.ceterum.
b ¶Conſolationem fidelium.inter quos p pꝛedicta incōmoda ſcanda lum generabatur vt in parte pꝛecedenti materiam no. tollendum foꝛe omnem modum ⁊ occaſionē mali.ad hoc extra ne cle. vel mo.c.vt peri culoſa.li.vlt.⁊ p contrariū opoꝛtunitas ad bonū ſubminiſtranda eſt. de elec.cū ex eo.li.vi.iuxta illud da ſapiēti occaſionē ⁊ ſapiētioꝛ erit.xxiii.q

v.c.vides.de hoc latius dixi in.c.execrabilis.in glo.ſi habes.

c Non aderat.vt in p̄s.ꝛ ar.extra de ſymo.per tuas.ii.no.de offi.de leg.paſtoralis.§.quia vero.

d Scrupuloſam.ſi.de ſymo.per tuas.ii.

e Caliginem.i.mentis obfuſcationem.ſi.de here.c.volentes.cle.v.

f Suauiter.ſupra dixerat blande in parte ꝛ hoc dicit quia leuiter caſtigatus aſpitatis minime aūt ꝛc̄.xlv.di.cum beatus.ff.ad.l.acquil.l.nō nimia.

g Vt filios.dic vt dixi in parte precedenti in verbo paterne.

h Matris.cōſuete filio miſeri.ar.ff.d adul.l.nec in ea.§.vlti.ꝙ falſi tuto.auc̄.falſus.§.iulianus.de re mili.l.milites.§.deſertorem.in cor.auc̄.vt ſine ꝓhi.ma.§.i.coll.vii.extra de p̄ſump.afferte.cum ſi.

i Diligenti.ſ.C.ne filiꝰ ꝓ patre.auc̄.habita.

k Matura deliberatiōe hoc dicit.quia ſapientes deliberate gerere.in cor.auc̄.de appel.§.ſancimus coll.iiii.xi.q.iii.c.ſūmope.nam quia cōſilio recte geruntur iuſ int ertoqꝫ effectu ꝛ firmitate nititur.ſ.de repu.l.iii.

l Obedientiam.ſubaudi caſtitatē ꝛ ꝓprii carentiā hec em̄ dicuntur religionis eſſe ſubſtātialia.extra de ſta.mo.cum ad monaſterium.§.vlt.

m Habeant.non intelligas ꝙ ea habeant abſqꝫ omni iure vtendi cum ſimpliciter vſus abſqꝫ omni iure non recipiatur nec d ſe ſit poſſibilis.vt in decr̄.ad conditorē.ꝛ.c.cū inter nonnullos.

caſionis ſubducendā materiā ad trepidādū ubi timor nō[c] aderat ſcrupuloſam[d] caliginē[e] detergendā eoſqꝫ ſuauiter[f] deducendos ut[g] filios ad ipſius religionis gremiū uelut matris[h] diligenti[i] ſuꝑ his ꝑſcrutatione ꝛ matura[k] deliberatiōe prehabitis de fratrū noſtrorū conſilio infraſcriptas declaratiōes cōmiſſiones ordinationes ꝛ p̄cepta que inferius inſerūtur duximꝰ adiungenda. in primis cū dicatur in regula ꝙ illi qui ꝓmiſerunt obedientiam[l] habeant[m] unaꝫ tunicā cū capucio ꝛ aliā ſine capucio qui habere uoluerunt[n]. Itē ꝙ fratres omnes ueſtimentis uilibus[o] induātur et ſuꝑ p̄dictorūꝫ[p] uerborū ſenſu a p̄fatis predeceſſoribus noſtris nicholao ꝛ clemēti declarationes ut p̄dicit̄ lim

n Voluerunt.illas ergo habere mere voluntatis eſt.ar.ff.d iudi.l.nō quicquid.C.quō ꝛ quando.in.l.in his fratribus minoribus velle liberum reliquitur.ſicut ꝛ velle cibo ꝛ potu refici.ꝛ hoc ideo quia ſine iſtis vita humana ſuſtentari non poteſt.ff.de ali.le.l.legatis.de ver.ſig.l.verbo metus.i.q.iii.ſi quis obiicit.ſicut ꝛ quo ad alia velle habere dicant xl.q.iiii.c.monachū.extra de reg.iur.li.vi.licet.ꝛ ibi ratio de hoc redditur ꝛ.xix.q.ii.c.due ſunt.alias em̄ regulare velle nō nolle habere nō dicitur.de elect.ſi religioſus.de teſta.c.ii.de ſep.in.ca.vl.li.vi.xvi.q.i.non dicatis.

o Vilibus.hoc ꝑ regulam cauſa ducēde humilitatis inſtitutum fuit.nam ꝛ clerici ſeculares in veſtibus ac calciamentis decoreꝫ querere nō debent.xli.di.c.clericus.extra de vi.ꝛ hone.cleri.ca.clerici.xx.q.iiii.in ſum.ꝛ.c.i.ſicut nec in cantando leuitatem notum.xcii.di.c.cantantes.ꝛ.c.in ſancta.ornatus em̄ extriſecus frequenter quem ad voluptatem ꝛ elationem inducit iuxta id:incompoſitio corporis: incompoſitionem indicat mentis.xli.di.c.vltimo.

p Predictorum verbum.in veſtimentis vilibus.

q Limpide.id eſt clare.non obſcure ſed dilucidie.

r Iudicium.id eſt determinationem ꝛ declaratiōem vel ꝓprie poteſt ſumi.quia ſuꝑ hoc iſti qui ſequuntur ꝑ decre.cle.v.videt̄ur iudices cōſtituti aliter aūt alibi ſumitur hoc verbū iudiciuꝫ.ſuꝑ quo vide qd no.inſti.quibus non eſt ꝑmiſ.fa.te.§.preterea cōmittendum.vt in decret.exiui.§.p̄.cum in regula.

s Super hoc.que veſtimenta vilia vel non reputentur.

Onerando.ꝑiculoſum eſt iſtud onus ſi contra fiat cum ex hoc peccatum mortale incurratur.xxviii.q.i.§.ex his.extra de reſti.ſpo.litteras.§.porro.ſimile habes alibi vbi habentis aliquid facere conſcientia oneratur.extra de here.c.ſtatutum.§.vl.li.vi.d ſepul.dudum.§.verum.de relig.do.c.ii.§.vt aūt.de iure pa.§ precipimus.cle.v.extra de iureiur.c.mulieri.

pide[q] emanarunt. dictuſqꝫ clemēs huius uilitatis iudicium[r] miniſtris cuſtodibus ſeu guardianis ordinis p̄dicti duxerit cōmittendum eorū ſuꝑ[s] hoc conſcias onerādo[t] nec[u] ob hoc in[x] quibuſdā ex fratribus[y] antedicti ordinis uolentibus plus[y] ſapere q̄ꝫ oportet ſapere nouarum adinuentiōes ambiguitatū ceſſauere q̄ꝫplurime uel nō omnino nō uetuſtaruꝫ replicatio queſtionū[z] tam uidelicet ſuꝑ longitudine ꝛ latitudine q̄ꝫ groſſicie et ſubtilitate forma et figura ueſtimentorū[ꝛ] ipſorū quinimo a deo huiuſmodi adinuentiōes et queſtiōes ꝓpria excreuere[ↄ] licentia ut ex eiſdē fratribus aliqui habitus ꝓpterea[ꝫ] curtos ſtrictos iuſitatos ꝛ ſqualidos[a] nouitate[b] plenos ac d ſidii non ignaros cū a cōmu

v Nec ob.hoc.ſ.ꝙ papa cle.veſtimentorum vilitatem illorum duxit iudicio cōmittendam.

x In quibuſdā.hoc dicit.quia illi reſpectu aliorum pauci erāt.vt dixi in parte p̄cedenti in verbo paucorum.

y Plus ſapere.hoc eſt contra doctrinā apoſtoli ad roma.xii.c.de pe.di.iii.c.adhuc inſtant.extra de renun.c.i.li.vi.

z Queſtionū.ad quas decidendas fuit opus declaratiōibus que infra ſubiiciuntur.

ꝛ Veſtimentorum.i.qualis longitudinis latitudinis groſſitie ſubtilitatis forme ꝛ figure deberēt eſſe veſtimenta qnimo ad expoſitionem huius verbi qd no.Guil.de reſcript.tibi.li.vi.

ↄ Excreuere.licētia.ſ.fratrum.

ꝫ Propterea.ſ.ꝙ debeant ſe debere indui vilibus veſtimentis ſtrictis ꝛ ſic vilitateꝫ veſtimentorum credebant referendā etiā ad curioſitatē ſtricturam ſqualiditatem ipſorum.

a Squalidos.exponi poteſt hoc verbum.i.viles vel triſtitiā indicantes.ar.ff.de inſt.l.veſte.ꝛ.l.item apud.§.hoc autē ferre.vbi ſimile verbum reperies.

b Nouitate plenos.in hoc iſti fratres male attendebant qd ſcribitur in rebus nouis conſtituendis euidens debet eſſe vtilitas vt diſcedatur qd diui equuꝫ viſum eſt.ꝛ ideo reprehēſione digni fuerunt.xi.di.c.quis neſciat.no.extra de conſue.cuꝫ conſuetudinis diſcreparent in hoc contra mores aliorum geſta ſunt ꝓ morum illorum diuerſitate in tantatanꝙ turpia reputa.viii.di.c.quod contra mores.ꝛ adde quod dixi in parte precedenti in verbo detrahens nec eos.ſ.habitus deponeret̄ ſuam inobedientiam oſtendentes.ar.de temp.or.c.ad aures.de offi.or.quanto reſumendos.ꝙ cum facere tenebantur.ar.extra de vi.ꝛ hone.cle.c.deuſqui.

c In hoc.ſ.deponendo habitus quos portabāt ꝛ in reſumēdo cōmunes habitus aliorum.

d Non parendum fore.ꝛ hoc male dicebant cum em̄ precepto ſuperioris de ſe iuſto vel ſaltim de quo eſt dubium ſit obtemperandum.xxiii.q.i.c.qui culpatur.no.de temp.or.cuꝫ ad aures.ꝛ de hoc.ff.de reg.iur.l.factum a iudice.ꝛ extra de re.iur.c.quod quis mandato.li.vi.ꝛ ibi etiam de hoc dixi.

e Et ſuum.ſcilicet.habitum.

f Sic.ſ.curtum ꝛ ſtrictum.

nitate ordinis diſcreparent aſſumerent nec eos ad mini niſtroꝝ cuſtodũ gardianoꝝ eorundẽ mandatũ requiſiti deponerent nec alios prout eiuſdeʒ ordinis cõmunitas deferebat habitus iuxta eorundẽ miniſtroꝝ cuſtoduʒ ⁊ gardianoꝝ arbitriũ ducerent reſumendos dicẽtes in hoc eorũdẽ prelatoꝝ ſuoꝝ non[o] parẽdum fore arbitrio cum ⁊[e] ſuum ſic[f] deſpectuʒ[g] regularem[h] ⁊ cruciformem[i] aſſererent. Ceteroꝝ[k] uero ſuꝑfluum[l] habitũ irregularẽ[m] qʒ cenſerent nec huic eorũ opinioni[n] p̃fati cle. declarationẽ ſepius repetitã[o] obeſſe. ¶ Naʒ licet miniſtris cuſtodibus ⁊ gardianis prefatis ueſtitum uilitatis deſ̃ in illa[p] iudiciũ[q]: tñ inhiberi[r] ꝯſequenter adiungitur. ita tamẽ ꝙ uilitatẽ in ueſtibus ſeruent[s] preſertim[t] cũ et i declaratione p̃dicti nichol. dicatur ꝙ[u] ſemꝑ in eiſdeʒ fratribus[x] et eoꝝ actibus paupertas ſancta reluceat prout ipſis[ʒ] ⁊ eoꝝ[⁊] regula inuenitur indicta. ac conſtitutionibus eiuſdẽ ordinis generalibus caueatur ut[a] aſſerũt ꝙ in omnibus que ad habitum fratrũ ſpectãt reluceat ſemꝑ aſꝑitas uilitas ⁊ paupertas. unde tum nec pauꝑtatis uel uilitatis oblate ꝑ miniſtros cuſtodes ⁊ guardianos ueſtes exiſterent[b] nec ipſoꝝ ſuperiorum ordinis ſui in deponendo ueſtes quas[c] gererẽt nec reaſſumẽdo quas[d] darent ſequi iudicium ullatenus tenebantur[e]

g ¶ Deſpectũ. ꝑ hoc forte dicentes ipſum magis humile repu tandũ.
h ¶ Regularẽ. i. regule ſcd̃m eos cõuenientem.
i ¶ Cruciformem. i. cruci formã que conſiſtit ex ſtipite in longum porrecto ⁊ brachio in tranſuerſum extenſo. ſic dicebant de habitu ſuo onus longitudinem ſtipi ti cruci ⁊ ipſius habitus manicas extẽſas brachio in trãſulo ſtipulationis extenſo forte operabant.
k ¶ Ceterorum. ſ. comunitatẽ ordinis faciendum.
l ¶ Suꝑfluũ. partẽ longitudinis.
m ¶ Irregularem. i. nõ ſic regule cõuenientẽ ſicut ſuũ
n ¶ Opiniõi. ſub. ſuuʒ habitũ deponere ⁊ alioꝝ habitum ſuoꝝ ſuperioruʒ arbitrio tenerentur.
o ¶ Repetitã. ſuꝑ hac parte p̃cedenti ⁊ in iſto ⁊ dicto c. exiui de paradiſo preterea.
p ¶ In illa. ſ. declaratiõe clementĩ
q ¶ Iudiciũ. expone vt. ſ̃. in ſimili verbo iudiciuʒ.
r ¶ Inhiberi. ſ. ipa declaratione cle.
s ¶ Seruent. per hoc videbatur eis ꝙ in p̃miſſis ſuꝑioruʒ ſuorum au re iudicio minime tenebantur quaſi alioꝝ habitum non reputent vilẽ ſed irregularem ⁊ ſuꝑfluũ. ſ̃. ſed in hoc verbo declarationis cle. cõuertebatur in deuiũ vt in prima parte dicit: quare eorum intellectus in hoc reprimitur. vt in parte ſequenti traditur.
t ¶ Preſertim. i. maxime. ſi. de fo. cõpe. ſi diligenti. p̃dicti Nichol. ſ. tertii in decret. exiit. de ver. ſigni. li. vi.
u ¶ Qd̃ ſemꝑ. i. omni tp̃e. x ¶ Fratribus. ſ. minoribus
y ¶ Reluceat. quã non relucere dicebat in habitibus aliorum
ʒ ¶ Ipſis. ſ. fratribus. ⁊ ¶ Eorum. ſ. fratrum minorum
a ¶ Ut aſſerunt. vt verũ qd̃ ſequit dicebitur aliquem colorem habere videbantur qui cum cauſam ſufficit. vt. j. §. ꝓxi. ſequit in omnibus hoc verbum ſit vniuerſale ⁊ indefinituʒ eis ſic dicendo qualem dare videbatur que nec eis ꝓficit. vt. j. §. ꝓxi. ⁊ pauꝑtas. volentes ꝑ hoc forte dicere ꝙ talis vilitas ⁊ pauꝑtas denotat in breuitate etiã ſtrictura habitus quẽ portabãt.
b ¶ Exiſterent. ſcd̃m illoꝝ intentionem.]
c ¶ Quas gerent. ſcilicet curtas ⁊ ſtrictas.
d ¶ Quas dare. ſcilicet longas ⁊ ſuperfluas ſecundũ eos.
e ¶ Tenebantur. fundantes ſe in quibuſdam verbis regule et in qbuſdã generalib[9] ꝯſtõibus ordinis quas allegabãt. vt. ſ̃
f ¶ De generali miniſtro. ſ. ordinis minorum.
g ¶ Aderant. i. preſentes erũt h ¶ Breuitatis cauſa. no. iuxta id qd̃ dicit conſueuit gaudẽt breuitate moderni. ad hoc ff. ad. l. acquil. l. ita vulneratus. §. extimatio.
i ¶ Ex aduerſo. ſ. illos ſequi debere ſuꝑiorum ſuorum iudiciũ ⁊ deponendo veſtes quas portabant ⁊ iure aſſumendo illas quas illis offerebant. k ¶ Eiſdẽ fratrib[9]. ſ. cardinalibus.
l ¶ Scripto. i. in ſcriptis. m ¶ Propoſito. ⁊ ſic ꝑ aſſertionem partium cauſe merita fuerant ꝑ audita. C. ſi ꝑ ſura. vt alio modo. l. vlt. extra de in integ. reſti. c. cum ex litteris. §. ꝓſpeximus.
n ¶ Noſtris p̃dictis. ſ. cardinalibus. o ¶ Deputatis. ſ. auditorib[9]
p ¶ In predictis. ſ. in veſtibus dimittendis quas portabant eiſdẽ.
q ¶ Pluries. repetita ad maiorem forte indaginem ⁊ examinationem. ar. xxxv. q. ix. c. graue. xxx. q. v. iudicantem. extra de fide inſtru. cum iohãnes. §. verũ. C. d̃ edẽ. l. ii. i p̃n.
r ¶ Quo circa. tertia pars
s ¶ Rationibus p̃dictis. ſ. i ꝓx. §. hinc inď allegatĩ.
t ¶ Et aliis. ſ. de nono ꝓpoſitis.
u ¶ Illiſqʒ. ſ. taʒ primo q̃ʒ ſubſequenter propoſitis.
x ¶ Plenius. i. plene. vel lenius q̃ʒ ante.
y ¶ Intellectis. ꝑ hoc colli ge habẽtẽ iudicare pri[9] debere iura ⁊ ratões partium cũ diligentia inuari intelligere nõ ſe inferẽda ſententia p̃cipitare. C. de ſen. ex. p̃. reſcin. l. ii. ⁊. xi. q iii. ſũmope. extra de dolo ⁊ contu. olim. cum ibi no d̃ re iudi. paſtoralis. §. verum. cle. v. vbi d̃ hoc dixi ꝓut eñ hic papa fecit ceteri eius exẽplo ducti facere debẽt. quia docti viri cautela ⁊c. lxxxi. di. ca. legitur. ⁊ ar. extra de re iudi. in cauſis. C. de legi.
ʒ ¶ De predictorũ. l. vl. ſub hac clauſula dicit vt no. in decre. execrabilis.
a ¶ Pretãgitur. in. §. quapropter decreuerit in dicta decre. exiuit in. §. p̃te.
b ¶ Conſuetudinẽ. iuxta quã quelibet patria ⁊ ꝓuincia gaudet in ſuo ſenſu ſecundũ hieronymũ. lxxxvi. di. veniam. extra de ſepul. certificari. ⁊ ar. ff. de admi tu. l. ſine herede. §. lucius. de leg. l. ſi ſeruus plurium. §. vlt. ꝙ in auc̃. clam. l. prohibere. §. ſi preſes.
c ¶ Conditionem. id eſt qualitatem. ſimile. ff. de vſur. l. ſed ⁊ ſi quidẽ. §. i
d ¶ Preciũ. quod iuxta conſuetudinẽ menſurarũ regionis ⁊ qualitatẽ eiuſdẽ ipſius vile ⁊ non iure reputatur. vt hic approbatur in cor. auc̃. d̃ colla. in prin. colla. i. de pace te. §. poſt natale. ff. de cõtrahen. emp. l. imperatores. de eo qd̃ certo loco. l. ideo. ad. l. fal. l. precia. §. vlt.
e ¶ Duxerit cõmittendum. quia ad omnes regiones non poterit certus precii numerus aſſignari vt. d. §. pre. cũ in regula.
f ¶ Auctoritate cõmittimus. videntur groſſi ſuꝑ hoc iudices ordinariĩ dati a lege vel ſalteʒ a principe a quibus quis ſortiri dicitur ordinariã iuriſdictionẽ. ar. ii. q. vi. quod arbitris. ff. de iuriſ. om. iudi. l. ⁊ quia. no. extra ne prela. vices ſuas. c. ii. potiſſime cum hic nõ conſtituatur ſuper hoc delegatus ſicut ⁊ alibi. extra de offi. ordi. irrefragabili. §. ceterum. de heret. ad abolendam. §. vlt. g ¶ Subtilitatis. ⁊ tenuitatis vel leuitatis. quo ad bonitatem intrinſecã h ¶ Similiũ accidentium. puta ad colorẽ maius vel min[9] nigrũ vel brunũ. i ¶ Ipoꝝ. ſ. frm̃.
k ¶ Caputia. cuius quantitatis vel forme exiſtant. l ¶ Quibus. ſ. habentibus caputiis ⁊ tunicis. m ¶ Cuius. i. talis ad precium.
n ¶ Quanteqʒ. quo ad groſſitiem vel ſubtilitatem.
o ¶ Et an. repete eorum iudicio eſt relictum. p ¶ Reluceat. in tali relucentia aſperitatis vilitatis innitebantur a ſua cõmuitate diſcrepantes. vt. ſ̃. ꝓx. §. que contra eos hoc ſuꝑioꝝ iudicio eſt cõmiſſa quantum ad colorẽ ⁊ in hoc ⁊ ſequẽtib[9] illi nitebanĩ ſʒ nec ipſis iuuaĩ vt ſequiĩ.
a ¶ Super quibus. curſu eorundem huc uſqʒ expreſſis.
b ¶ Oneramus. hic dic vt dixi. ſ̃. ꝓxi. §. in verbo oneroſa.

generali[f] miniſtro ⁊ ceteris fratribus qui ꝓ cōitate eiuſdem ordinis aderāt[g] ſuis ratiōibus quas breuitatis[h] cā obmittimus cōtrariū aſſerētibus ex[i] aduerſo ꝓut hec ⁊ alia hinc inde corā nobis et eiſdē[k] fratribus noſtris ſcripto[l] lecta uerboqȝ fuere propoſita[m] ac etiā corā aliquib⁹ ex fratribus nr̄is[n] p̄dictis ſuper hoc deputatis[o] a nobis preſertiȝ ꝑ aliquos ex fratribus dicti ordiniſ qui in[p] p̄dictis cōmūitatibus aduerſabantur fuerūt pluries[q] repetita. ¶Quo[r] circa nos ſerioſius ratiōibus[s] p̄dictis auditis ⁊[t] aliis illiſqȝ[u] plenius[x] intellectis[y] uolentes ꝑpetuuȝ p̄fato finē dare negocio de[z] p̄dictorū fratrū noſtrorū cōſilio declaramus et dicimuſ ꝙ cū ſicut ſupra p̄tangitur[a] dicat̄ in regula ꝙ frēs oēs ueſtimētis uilibus induant̄ et cū uilitatē huius ueſtium tā habitus q̄ȝ interioꝝ tunicarū illā p̄fatus clemens intelligi debere d̄creuerit quē ſecundū conſuetudineȝ[b] uel conditionem[c] patrie debeat quantū ad coloreȝ panni et preciū[d] uilitas merito reputari atqȝ conſequēter uilitatis iudiciū miniſtris cuſtodibus[e] ſeu gardianis p̄dictis ipſorū ſuꝑ hoc conſciētias onerando duxerit[f] cōmittendū ꝓut in eiuſdē clementis litteris ſuꝑ hoc ꝯfectis plenius continet̄ eorundē miniſtrorū cuſtodum ſeu[g] gardianorū eodē modo iudicio eſt relictū. ¶Noſqȝ nihilominuſ prefatorū miniſtrorū cuſtoꝶ dū et[h] gardianorū iudicio p̄ſentiuȝ auctoritate[f] cōmittimus determinare[i] uidelicet arbitrari atqȝ p̄cipere[i] cuius[l] longitudinis groſſiciei ⁊ ſubtilitatis[g] forme ſiue figure atqȝ ſimiliū[h] accidētiū eſſe debeant tā habitus ipſorū q̄ȝ[i] caputia[k] quā iteriores tunice quibus[l] frēs oēs minores dicti ordinis iduūtur ac inſuꝑ cuius[m] quāteqȝ[n] uilitatis indui eos ipſis ueſtimentis oporteat ⁊[o] an in ueſtimentis hmōi ſcd̄m regulā et declaratiōes eorundeȝ predeceſſorū noſtrorū[p] ⁊ p̄fatas ordinis conſtōes[q] reluceat[p] aſperitas uilitas ⁊ pauꝑtas utrū ne quantū ad[r] colorē uilitatē pauꝑtateȝ quoqȝ ac cetera accidētia ſupradicta fratres ueſtimentis[t] induantur ut[u] debent ſuꝑ[a] quibus eorūdem miniſtrorū cuſtodū et gardianorū cōſciētiam oneramus[b] ſtatuētes ⁊ diſtricte p̄cipiendo mādantes[c] ꝙ in p̄dictis et his ſimilibus eorū[d] arbitriū determinationē ſiue iudicium general[e] quidē in[e] tocius ꝓuīcialiū uero in ꝓuinciaruȝ miniſtrorū ac cuſtodū et gardianorū[i] adminiſtrationibuſ cuſtodiis ac gardianis ſiue cōſimilibus ordinis memorati cōmiſſis eiſdē[f] fratres oēs[g] et ſinguli ſequi omnimode[h] illiſqȝ parere[i] ꝑ[k] omnia teneantur[l]. ac inſuꝑ qđ illoruȝ[m] ſequendo arbitriū[n] determinatōem ſiue iudiciū[o] illiſqȝ[p] parendo[q] nec[r] ſint nec[s] dici poſſint uel debeant nec ipi ſeipſos an timēs ſue regule

c ¶Mandantes. contra tale mandatum preceptorum veniens peccaret mortaliter. ar. xiiii. q. i. quod precipit. extra de ver. ſig. in his. de ma. ⁊ obe. c. ſi quis. qui. fi. ſunt li. ꝑ venerabilē. §. rationib⁹. ad fi. ff. d̄ re mili. §. in bello. no. hoſt. de offi. or. c. iter cetera. §. vi. de tre. ⁊ pa. c. i. ⁊ bar. de offi. or. ea q̄. ⁊ dixi d̄ eta. ⁊ q̄. c. i. cle. v. i p̄dic. c. ꝓxi. declaratis ⁊ ſimiarbitrare conſiderantis cū nō ſint ipſa ſimilia omnia in iure expreſſa. vt. j. ſequitur. ar. ad hoc extra d̄ of. deleg. de cauſis. ff. de le. i. l. ſi domus. §. in pecunia.

d ¶Eorū. ſ. miniſtrorū et aliorū. ſ̄. ⁊. j. nominatorū

e ¶In totius ordinis adminiſtratiōibus. qđ eſt. j.

f ¶Eiſdē. ſ. generali prouinciali miniſtris cuſtodibus gardianis.

g ¶Omnes vt vniuerſi. vt[i] differat a verbo ſeq̄nti.

h ¶Parere. i. obedire vel obtemperare.

i ¶Omnimodo quaſi dicat excuſationibus. ſ̄. expreſſis ⁊ aliis quibuſcūqȝ friuolis reiectis.

k ¶Per omnia. intellige licita. in aliis eniȝ magis deo q̄ȝ homini parenduȝ eſt. x. q. iii. qui reſiſtit. ⁊. c. iulianus. ⁊. c. ſi dominus ⁊. c. non ſemper.

l ¶Teneātur. hoc verbū neceſſitatē parendi videt̄ imponere vt dixi in decr. execrabilis.

m ¶Illorū. ſ. miniſtrorū ⁊ aliorū. ſ̄. nominatorum.

n ¶Arbitriū. i. voluntatē vel ordinationeȝ. ar. ff. de ver. obli. l. ſi quis arbitriū C. de contrahē. emp. l. vi.

o ¶Iudiciū. expone. vt. ſ̄

p ¶Illiſqȝ. ſcȝ miniſtris ⁊ aliis.

q ¶Parēdo. i. obediēdo

r ¶Nec ſint. ſ. a quo rei veritatem.

s ¶Nec dici poſſint. quo ad uulgi opinionem.

t ¶Trāſgreſſores. nec miruȝ cū omni ex p̄cepto cōſtitutionis preſentis in p̄miſſis obedire ſuis ſupioribus ſint aſtricti eis parendo videtur eſſe in dolo uel in culpa cū habuerint neceſſe. ff. de reg. iur. l. non videtur. §. qui iuſſu de aqua plu. ar. l. quanqȝ cū ſimilibus. ⁊ q2 canoniſ huius auctoritate p̄cepti ua talis obedientia p̄ſtat̄ que a peccato obtempantem excuſat. xxiii. q. iii. c. qui peccat. xxxiii. q. vi. nolnit. C. de adul. l. gratus. alias diceretur ꝙ ꝑ hanc conſtitutionem obtemperantibus laſſus vinceret contra iura. xxvii. q. i. C. de viduis ⁊ ei⁹ auctoritate ipſi eſſent circūſcripti contra. l. primam. C. de his qui veni. eta. impetra. maxime ꝓprie intelligas iſtud aduerbium. nā idē eſſet ſi in regula vel conſtōibus ordinis vel declarationibus aliis eſſent expreſſa que ſequunt̄. nā ⁊ contra illa p̄cepta huius conſtōnis parēdum eſt ⁊ pareri poteſt abſqȝ aliqua trāgreſſiōe extra de vo. c. nō eſt voti. cum tales obſeruantias poſſit papa ne dū declarare imo ⁊ penit⁹ tollere ēt poſſit totum miorum ordineȝ ſubmouere cū ab ipſius approbatione ꝓceſſit. no. Inn. extra de ſacra. non ite. c. preſbyter. nō ergo mirum ſi obtēperantes nec ſint nec dici poſſint nec ſe ſentire debeant tranſgreſſores alias viderentur de ptāte pape non ſine periculo dubitare. xv. di. c. ſancta romana. d̄ item opuſcula bt̄i leonis. xix. di. ca. nulli fas. ⁊ ar. C. de legi. l. vlti.

v ¶Debeat[i] eſſe. tranſgreſſiōis igit̄ omnis nota ceſſat ſi obtempetur in his que regula vl̄ conſtōes ordinis nullatenus interdicūt cū ⁊ ſi interdicerēt idem eſſet vt. ſ̄. glo. ꝓxi.

x ¶Non impari. quaſi dicat immo pari ⁊ ſic de ſimilibus ⁊ ſimilia et equitatis ſimilitu dinē agibilibus ꝓcedatur. C. de cōſti. pec. l. vl. extra de confir. vti. cuȝ dilecta. cum ſimi.

y ¶In p̄dictis. ſ. in lōgitudie groſſitie ſubtilitate forma utrū vl̄ figura

z ¶Cōpellimur. hoc intellige inq̄ntum digna vox cēſetur principis ſe alligatū legib⁹ ꝓfiteri. C. de legi. l. digna. ob cauſatinam neceſſitatem executiōis officiȷ̄ paſtoralis. ar. i ꝓhe. codi. in princ.

iuncta.l.vl.ff.de ſepa.bo.aſ preciſe cõpulſio nulla ſibi fieri põt cum ſit lege humana ſolutus.ff.de legi.l.princeps.nec ſuadet a quoqȝ iudicari poteſt.xxi.di.c.nec aũt

⁊ ¶ Illaqȝ.ſcilicet longitudinis ⁊c.vt.ſ.legitur.

a ¶ Eis.ſ.miniſtris.⁊ aliis.ſ.nominatis.⁊ dic eis.i.eorum arbitrio vel iudicio.

c ¶ Complectitur.de arte probatur.ff.de leg.l.non poſſunt de regula.idem.ff.de regu.iur.l.omnis diffinitio.

d ¶ In illis.ſ.circumſtantiis ⁊ accidentibus maioribus.C.de offi.prefect.preto.vr.l.ſtudentibus.ꝺ offi.rec.ꝓinde.l.potioris.xcv.di.c.ecce.⁊.c.⁊ eſto ſubiectus.extra de maio.⁊ obe.ſolite.de cenſi.ſi omnis anima.vniuerſitaſ enĩ alia ratione ſubſiſtere non poſſꝫ niſi nigranus ordo diſtinctionis graduũ eam ſeruaret.lxxxix.di.c.ad hoc.obſequi.i.ſeruire in ſuo grad u.xciii.di.a ſubdiacono

uel cõſtitutionũ ſui ordinis tranſgreſſores maxime cuȝ nec expreſſe uel determinate in ꝑdicta fratrũ minorũ dicatur regula uel declarationibus ante dictis quante longitudinis quante latitudinis quante groſſiciei ſubtilitatis qualis forme qualiſue figure huius debeãt[u] eſſe ueſtes ſicut nec qualis quãteqȝ uilitatis eas eſſe oporteat exprimit in eadẽ ſicqȝ quodammõ eadẽ urgẽte neceſſe equitate nõ impari[x] nõ ſẽſu ueroqȝ id regule ſuadẽtibus ĩtellectu eiuſdẽ clemẽtis inherentes ueſtigiis prefatorũ miniſtrorũ cuſtodũ ⁊ gardianorũ in[y] ꝑdictis horꝫ qȝ ſimilibus fore iudicium ꝺclarare cõpellimur[z] illaqȝ[⁊] eis ut[a] ꝑdicit cõmittere inuitamur[b] non enĩ ꝑticularium omniũ certa poteſt dari ſciẽtia neqȝ eoruȝ cum infinita[c] ſint contingit[a] fieri diſciplinam[b]. non ars nõ regula circũſtantias ſingulas accidẽtiaqȝ cuncta cõplectitur[c] habẽt in[d] illis minores ſubeſſe maioribus illiſqȝ intẽdere[e]

nõ in certis[f] ſolũ uerum etiã in dubiis[g] ⁊ in certis preſũt[h] artibus quibus[i] obediant ꝑ ſũt regule ſingulis quibus obtẽperẽt diſciplinis ut illaruȝ[k] finis[l] egregius debitis[m] obſequẽtiũ[n] miniſteriis ſubſequatur ſic iudicans cũcta[o] rimatur et diſcutit leges caſibus[p] applicat canonũ decreta ſecernit[q] ſic morbis aggrauatus medicũ[r] ſic uirtuſ conſtans in medio ſapientẽ prudentẽqȝ[s] depoſcit ne ſi quiſqȝ regat ut[t] appetit ꝯfeſtim corruat[u] neqȝ taliter cõuenientibus nõ ordo ſed horror ĩhabitꝫ adſit[z] qđ[a] abſit diſcordia[b] religans religio relegetur: ſententie naoqȝ uariãtur ut[c] capita ⁊ creſcit in[d] ſtolidis opiniõibus fãtaſia

¶ Eodẽ[f] modo eiſdemqȝ quodãmodo rationibus inuitati[g] cum prefatorũ miniſtrorum uel cuſtodũ ſub certa forma. ſimul ſcilicet ⁊ ſeparati in ſuis admiſtrationibus ⁊ cuſtodũs cũ gardiani ⁊[h] duorum de conuentu loci[a] diſcretorũ[b] ſacerdotuȝ[c] ⁊ antiquorũ[d] in ordie fratrũ

b ¶ Inuitamur.i.indicimur ſcientia iuxta hoc ſcribit lex nõ poſſunt omnes articuli aut legibꝰ aut ſigillatim conſtitutionibus cõprehendi.ff.de leg.l.non poſſunt ex cuius mente ſũptum videtur qđ hic dicitur.natura enĩ introducta eſt vt ſint plura negocia qȝ vocabula.ff.ꝺ ꝓſcrip.ver.l.natura.

c ¶ Infinita ſint.⁊ ꝑticularia.natura ei quotidie nouaſ deprop at edere formas.x.coll.ꝙ ſic prima cauſa bene ami.§.predictis.C.ꝺ vete.iu.enu.§.ſed quia diuine.in prohemio vi.li.⁊ potes colligere ꝙ de his q de ſe finita ſũt certa lex nõ poteſt cõſtitui cũ enĩ lex de ſe habeat eẽ certa ff.de iur.⁊ fac.ig.l.in omni.iiii.di.erit ticia habeat.quia principiuȝ ⁊ finẽ vt in ꝓhemio digeſ.§.ſed qa ſolitum eſt.⁊ ſic incertum non cõſtituit nec infinita rẽ amplectit.C.de ſacroſan.ec.l.vlt.extra de reſcrip.c.cum in multis.li.vi.quod intellige iuxta talem breuem diſtinctionẽ.quia aut agitur de actibꝰ cõcernentibus ſalutem anime.puta laudare deũ ⁊ ſimilia ⁊ tũc infinitas probatur.xxii.di.c.ſacroſancta.xxxvi.di.c.ſi qd vult C.de ſum.tri.inter claras.in fi.de offi.prefec.pre.l.quas gratias.aut de aliis ⁊ tunc aut de inducentibus exceptionẽ quo caſu infinitis approbatur.ff.de excep.do.l.pure.§.fi.c.de excep.l.ſi pactum.inſti.e.ti.§.appellatur.aut de inducentibꝰ obligationem quo caſu aut verba obligationis ſunt de ſui natura luminata infinitatem ſapientia ⁊ tunc infinitas approbat de vſufruc.le.l.cum quidã.⁊.l.cum ad hoc.de fideiuſ.l.ſi ſtipulatus.aut non ſunt de ſe infinitatem ſapientia ſiquideȝ certatur de obligatione nouiter inducenda tunc infinitas reprobatur.ff.de dam.infec.l.qui bona.§.vlti.⁊ communem ſic tractetur de obligatione prius inducta poſt amplianda ⁊ ſi verba obligationis ſint de ſe flexibilia ad finitatem vel infinitatẽ ff.de le.iii.l.fideicõmiſſa.§.ſi quis.

a ¶ Contingit.ſ.ſcientiã. b ¶ Diſciplinã.i.doctrinam.

e ¶ Intendere.i.obtemperare vt obedire.

f ¶ Incertis.de quibꝰ nõ eſt dubiũ quin i eis ſi certa ſũt ꝙ ſint iuſta inferiores ſupioribus parere debeant.extra ꝺ ma.⁊ obe.c.i.⁊.ii.⁊.c.illud.xi.q.iii.c abſit.de regu.iur.nõ poteſt dolo.

g ¶ Dubiis.ſ.an ſint iuſta non ob.bonũ obediẽtie.xxiii.q.i.quid culpat.extra de tem.or.ca.ad aures ver.de hoc.⁊ plenius ꝑ hoſt.ff.ꝺ iudi.ſi quis ex aliena.ſi quis ius dicen.ſi obtempa.l.i.extra de ap.ſi duobus.de hoc ſcripſi extra ꝺ reg.iur.c.ꝙ quis mandatõ.li.vi.

h ¶ Preſunt.exponi põt ſ.maiores.obediant.ſ.minores.vel poteſt exponi preſunt.ſ.minores artibꝰ vel diſciplinis.

i ¶ Quibus.ſ.cuȝ quibus obediant vel obtempant

k ¶ Illarum.ſ.artium ⁊ diſciplinarum.

l ¶ Finis egregius.ſ.aſſecutio ſalutis eterne cum obedientia maior qȝ victima cẽſeatur.extra de ma.⁊ obedien.illud.

m ¶ Debitis.ideo dicit forte debitis.quia ad indebita quis obſequi non tenetur.vt dixi.ſ.in verbo ꝑ omnia.vel dicit debitis vt denotet obſequia fore ꝑ minores ſupioribꝰ debita.vt.ſ.

n ¶ Obſeqntiũ.i.obediẽtiũ

o ¶ Cuncta rimatur.xxxii.di.iudicantem.extra de fi.inſtru.cum iohannes.§.verum.C.de eden.l.is qui apud quem.

p ¶ Caſibus.ſ.occurrentibus quotidianis.ff.de lib.lega.l.legã.de vſu cap.l.ſi iuſto.

q ¶ Secernit.i.ſeorſum cernit parat ⁊ inducit ad caſum emergentiũ deciſionẽ.

r ¶ Medicũ depoſcit.quod eſt.j.⁊ ad hoc in cor.auc.hec conſtitutio innouat.in prin.colla.viii.ff.de var.⁊ extra or.l.medicus.extra de pe.amnis.§.ſacerdos cum ſimilibus.

ſ ¶ Prudentem.diſcretione dicta aliarum virtutũ matre.i.q.v.ꝓſentiũ extra de offi.cuſto.c.i.de re iudi.paſtoralis.§.verum.cle.v.

t ¶ Ut appetit.ſ.ſenſu proprio indiſcreto ducto.xxxvi.di.c.ſi qs vult.xxxviii.di.relatũ.⁊ ar.ff.ꝺ don.l.acquilius.in ꝓhemio digeſ.§.hoc aũt.

u ¶ Corruat.ſ.in totum vel in promptu ꝑiculum incidat.C.de bo.que li.l.vlt.§.filii autem.iuxta illud ve ſoli ⁊c.extra ꝺ ſta.mo.monachi.lxxxi di.c.in omnibus.extra de maio.⁊ obe.c.cum ſit ars.

x ¶ Non querit.nullus enĩ cauſam ſui appetere preſumitur ſed ad ſenſum.extra de cle.non reſi.c.i.xciii.di.legimus.C.de muña.⁊ adiuto.

⁊ cartula.l.nulli.li.xii.quemadmo.ciui.nume.ſud.l.maioꝛibus.li.x.

v ¶ Taliter.ſ.vt appetunt a ſua cōmunitate diſcrepāt. Nō oꝛdo.ad hoc in coꝛ.auc̄.de here.⁊ fal.§.inoꝛdinatum colla.i.

x ¶ Aſſit.i.pſis ſit. a ¶ Quod abſit.ſ. iuxta votū noſtri oꝛdinis.

b ¶ Diſcoꝛdia.que de ſe pacis eſt emula mater litium materia iurgioꝝ vt in ꝓhe.decre.⁊ hic ad de quod dixi.ſ.in parte pꝛima in verbo vnionem ſcindens.

venalia nec ſperantur prouenire ex elemoſyna.

k ¶ Quo caſu.ſ.vbi nō poſſent aliter veriſimilr̄ vite neceſſaria inuenire continetur.d.c.exiui.§.rurſus.

l ¶ Sub eadem foꝛma.ſ.ſimul ⁊ ſepatim ⁊ aliis.ſ.pri.expſſis.

m ¶ Eo caſu.ſ.pri.expꝛeſſo.ſ.vbi non poſſent credu liter vite neceſſaria inuenir̄

c ¶ Ut capita.iuxta illud quot capita tot ſententie deciſe.di.iiii.c. ſicut in ſacramentis.extra de conceſ.pꝛeben. quia diuerſitatem.ff.de lib. vniuerſit.l.i.de arbi.item ſi vnus.§ pꝛincipaliter.

d ¶ In ſtolidis.i.ſtofariis vel capitaneis ꝓbabilitate non ſuffultis.

e ¶ Fantaſia. exponi potes hoc verbū.i.non vera ſed falſa ſententia non veris doctoꝛibus ⁊ ſenſu capitaneo inducta.xxiiii.q.vi.c.hereſis.⁊.c.quid aūt xi.q.iij.c.ſūmopere.extra de conſti.c.ne vnitatis

f ¶ Eodem modo.quinta pars.

g ¶ Inuitati.i.inducti vt expoſui.ſ.in pri.§.

h ¶ Et duoꝛum. nō ergo vnius ſolius ⁊ ita triū ſaltem minꝰ debet exſpectare cō ſilium ⁊ aſſenſus in his ſe quunt̄.ſ.gardiani ⁊ duoꝛum de conuentu ſacerdotum.

i ¶ De conuentu.non ergo aliūde cum illi melius pſumātur ſcire loci neceſſitatez qꝫ foꝛanei.ar.xciij.di.illud.extra ꝺ elec. poſt qꝫ.ff.de queſti.l.ꝺ minoꝛ.§.toꝛmenta.

consilio[e] ⁊ aſſenſu pꝛefatus cemens iudicio duxerit[f] relinquendū an ſit multū credibile ex iam expertis[g] ꝙ fratres ipſi abſqꝫ granarus et cellarus[h] nō poſſint uite neceſſaria inuenire[i]: quo[k] caſu granaria et cellaria congregationes ⁊ cōſeruatiōes huius eis ipſe conceſſit ꝓut in ꝑdictis eiuſdē clemētis litteris plenius cōtinet̄. Nos de ꝑdictoꝝ fratrū noſtroꝝ consilio eoꝛundē miniſtroꝝ ⁊ cuſtodū ſub[l] eadez foꝛma iudicio ꝑſentiū auctoꝛitate cōmittimus determinare uidelicet arbitrari atqꝫ ꝑcipere eo[m] caſu qualiter[n] ubi[o] ⁊ quādo[p] ⁊ quotiens granū[q] panē ⁊ uinū[r] ꝓ uite fratrū neceſſariis fratres ipſi querere debeant conſeruare ſiue reponere[s] etiā reponenda ſint in ꝑdictis granariis ⁊ cellariis conſeruanda ſtatuētes et diſtricte ꝑcipiendo[t] mādātes ꝙ in ꝑdictis et[u] his ſimilibꝰ eoꝛundē arbitriū determiatione ſiue iudiciuz generalꝫ quidē in totius ꝓuincialiuz uero ꝓuinciarū miniſtroꝝ ac cuſtodū ſimul et ſepatim in adminiſtrationibus et cuſtodiis oꝛdinis memoꝛati cō miſſis eiſdē cū[x] gardiani ut ſupꝛa ꝑdicitur ⁊ duoꝛuz de conuentu loci diſtrictoꝝ ſacerdotū et antiquoꝝ in oꝛdine fratrū conſilio et aſſenſu fratres[y] oēs et ſinguli obſequiꝫ[z] omnimode[a] illiſqꝫ parere ꝑ omnia teneant̄ ac inſuꝑ ꝙ[b] illoꝝ ſequēdo arbitriū determinatiōem ſiue iudiciū. Illiſqꝫ parēdo nec dici poſſint uel debeāt neqꝫ ipſi ſeipſos autumēt ſue regule uel conſtitutionum ſui oꝛdinis trāſgreſſoꝛes[c]. Ideo qꝫ[d] omnes et ſingulos frēs antedicti oꝛdinis minoꝝ qui

n ¶ Qualiter.i.ꝑ quem modum.

o ¶ Ubi.i.i ꝗ loco

p ¶ Quādo.i.quo tēpoꝛe.ar.ad hoc extra ꝺ accu.qualiter.

q ¶ Granum.non exprimit quod vel quale.⁊ ideo dic ꝺ quocunqꝫ grano ad vitā neceſſario intelligendum videretur.ar.ff.de ver.ſig.l.frugem.

r ¶ Uinuz.ſed nūquid alia que ſunt ad vite ſuſtētatōꝫ nccia viderētur ꝺ ꝑmiſſa conſeruari puta piſces caſeuſ oua ⁊ ſimilia.videretur ꝙ ſic quaſi i omnibus ſit eadē ratio.ſed contra. quia hic certoꝛuz conſeruandoꝛum grani ⁊ vini.ſ.expꝛeſſio in non expꝛeſſis aliud ſtatuiſſe vidētur.ar.xxv.di.qualis.extra ꝺ pꝛeſump.nonne.ff.de iudi.l.cum ꝑtoꝛ.⁊ in aliis regulam pꝛohibitoꝛiaꝫ confirmare.ff.de fun.inſtru.l.queſitum.§.idem reſpōdit domo.⁊ ar. ad hoc dicam.l.frugem.⁊ licet ſic tenere tātum videretur.nā vt alicui generaliter pꝛohibetur qꝺ expꝛeſſe non cōceditur intelligitur denegatum.vt.d.decre.exiui.§.poꝛꝛo.cū dictus talem ꝓpter idemptitatem rationis quod pꝛius dixi ſatis eſt de iure rationabile ⁊ per tex.ſequentem in pꝛedictis ⁊ ſimilibus.

a ¶ Loci.de cuius fratrum ſuſtentatione agitur. b ¶ Diſcretoꝝ arbitrarie hec conſideratio. c ¶ Sacerdotum. non videtur ergo ſufficere ab inferioꝝ oꝛdinis fratribus petente conſiliū ⁊ aſſenſum de ꝗ ſequit̄.ar.extra de elec.c.nemo.li.vi.alias videretur fruſtra appoſitum iſtud verbū contra.xix.di.c.ſi romani.de pꝛiuil.ſi papa.li.vi.ff.de vſur. ſi ſtipulatus.de leg.i.l.⁊ quando.⁊ hoc intellige ſi in cōuentu ſint duo ſacerdotes diſcreti alias videretur ſufficere expectare conſilium vel aſſenſum alioꝛum attenta mente conſtōnis volentes neceſſitati fratrum loci ꝓuidere.ar.ad hoc.ff.de condi.⁊ demon.l.in teſtamento.⁊ ar.eoꝝ que notaui.ſimile ꝑ Inno.⁊ hoſt.de elect. quia pꝛopter in verbo tres.

d ¶ Antiquoꝛum.qua antiquitate dicas ꝙ arbitria cum non ſit hic vel alibi ſuꝑ hoc expꝛeſſa.ar.ad hoc.ff.de le.iij.l.non aliter.in fi. cū ibi no. ⁊ ꝑ Inno.extra vt lit.non conteſt.qm̄.⁊ quia hic non curatur.de antiquitate etatis ſed tempoꝛis quo iſti oꝛdinem ſunt ingreſſi.ar.extra ꝺ maio.⁊ obedien.c.ſtatuimus ⁊c̄.i.

e ¶ Conſilio ⁊ aſſenſu.non ualet conſilium niſi aſſenſus expectet̄. ar. extra de officio dele.c.venerabili.⁊ ſuꝑ hoc vide quod no.ꝑ compo.ꝺ conſti.c.penul.⁊ quod arc.plenius dixi ne ſede va.c.i.li.vi.

f ¶ Duxerit relinquendo.vt in.d.decre.exiui.§.rurſus.

g ¶ Expertis.ſ.dudum retroactis tempoꝛibus.ex quibus aliquando ꝑ illis pꝛeſumitur in futurum.xxiiii.q.v.c.ſi apud.ff.de re mili.l.non oēs. §.a barbaris.de accu.l.ſi cui.§.habende.extra ꝺ reg.iur.c.ſemel.li.vi. extra de pꝛeſump.mandata.⁊.c.ſcribam.vbi de hoc.⁊ plenius in ſūma hoſt.eo.ti.§.ij.v.tertia diuiſio h ¶ Celariis.in quibus bladum ⁊ vinum religunt i ¶ Inuenire.quia foꝛte ibidem non reperientur

s ¶ Reponere.conſeruando quod ſtatim ſequitur.

t ¶ Pꝛecipiendo mandantes.dicas hic vt dixi.ſ.parte pri. in verbo mandantes in pꝛedictis.c.qualiter vbi quando quotiens granum ⁊c̄.vt.ſ.pꝛoxima.

v ¶ Et ſimilibus.puta oleo caſeo piſcibus ouis ⁊ ſimilibus.⁊ ſic iſta ſimilitudo referatur ad talia.

x ¶ Cum gardiani.nam ibi ponuntur.vt dixi.s.pri.

y ¶ Fratres omnes.ſ.vniuerſi vt differatur in verbo ſeqn̄ti.

z ¶ Obſequi.id eſt obedire.

a ¶ Omninoꝺ.hoc verbum ⁊ aliquod aliud quod ſequitur.ſ. teneantur neceſſitatem imponere videtur.vt.s.dixi.

b ¶ Quod illoꝛum.ſ.miniſtroꝛum ⁊ cuſtodum ⁊ verba ſequentia expone vt dixi.s.pꝛox.§.v.hac inſuper.

c ¶ Tranſgreſſoꝛes.hic dicas vt dixi.s.§.pr.in glo.nec mirū

d ¶ Ideoqꝫ.ſ.quia parendoꝛum in pꝛemiſſis iudicio ſuperioꝛum non ſunt nec poſſunt dici regule vel conſtitutionū oꝛdinis tranſgreſſoꝛes.

e ¶ Sācte obedientie.hec verba contra tranſgreſſoꝛes dura ſunt vt ſupꝛa dixi.

f ¶ Sub excōmunicationis pena.talia verba comminationeꝫ

non ſententiam inducunt niſi aliter conſtaret de mēte ipſa ꝑferentis. ar. C. cōmo. vel epōs. l. interlocutio. in cor. auc̄. de armis. §. hanc igitur. cū ſi. cum ibi no. colla. vi. ⁊ ſic no. extra de ſymo. ſicut. de ſagit. c. l. de iure pa. relatum. ⁊ de hoc etiaʒ per Inno. extra qui malo. accu. poſ. c. cum in tua.

g ¶ Ipſius generalis. nihil dic̄ hic de mandato miniſtroꝝ vel cuſtodū quare videt̄ ꝙ depoſitio de qua ſequitur ſolum habeat de neceſſitate fieri ad mandatū generaliſminiſtri ſi em̄ de hiſ ideʒ voluiſſet hoc vtiqʒ expreſſiſſet. quod cuʒ nō fecit pro omiſſo debet haberi. ar. extra ď deci. ad audientiā C. ď cadu. tol. l. i. ſi aūt ad deficienteſ. ii. q. v. ꝯſuluiſti

h ¶ Preſentibus. ſ. litteris.

i ¶ Appellationibus. vel repete ſi obſtantibus.

k ¶ Que. ſcilicet priuilegia ⁊ alias s. ꝑxi. numerata.

l ¶ Derogare. in alijs ergo in quibus non derogarent in ſuo robore remanebunt. q2 qď non mutat̄ ⁊c̄ C. de teſta. ſancimus. de appella. precipimus.

m ¶ Uacuamus. hic not. principeʒ ex cauſa reuocare ꝑuilegia vel libertates cōceſſas cū ⁊ talia ex cā multiplici perdi poſſint no. de decimis. c. ſuggeſtum.

n ¶ Subtrahatur. collige hic meritū religionis ꝑimi in ſubdito ſi ſe ab obedientia ſubtrahat ⁊ ſuperiori preiudicium generat̄ cui obedientia eſt preſtanda ꝑ ſubtractionē eiuſdem vnde tanq̄ʒ ſpoliatus ad eam reſtituit̄ licet alias electionē violentā non probet. de re iudi. c. ſuborta. vbi hoc no. ꝑ Inno. ⁊ hoſt.

o ¶ Paupertas. ſcilicet iſtorum oſtenditur in rebus

p ¶ Integritas. ſcilicet in carne.

q ¶ Maxima. in ſuperlatiuo gradu quo ad mentem.

r ¶ Prima. ſ. pauꝑtas.

s ¶ Rebus. donat̄ qď eſt. j. ꝑxi.

t ¶ Secunda. ſ. integritas de qua ſcribitur ꝙ ſola eſt poſſibilis animas deo repſentare in cor. auc̄. de leua. §. ſancim⁹. coll. iij.

v ¶ Tertia vero. ſcilicet obedientia.

x ¶ Quos. ſcilicet mentem ⁊ animum.

y ¶ Effrenes. i. ſine freno ⁊ temperie. ſimile. ff. ď teſti. l. i. §. ſi. extra. e. ti. c. ſignificauit. ⁊ c. cum cauſam.

z ¶ Liberos. ab omni ſubiectione.

ſtrictos curtos difformes habitus at ipſius generalis miniſtri ⁊ aliorum de dicta cōmunitate habitib⁹ coram[h] nobis[i] et fratribus nr̄is et aliis ī romana curia detulerūt uel deferūt[k] monemus et hortamur in domino eis nihilominus in uirtute ſancte[e] obedientie et ſub[f] excōmunicatiōis pena ꝑ apoſtolica ſcripta mandantes quatenus ad mandatuʒ ipſius[g] generalis deponāt quos deferunt habitus et aliis iuxta eiuſdē generalis arbitrium determiationē ſiue iudiciuʒ ut ſupra ꝑ̄dicitur induant̄ ipſiqʒ generali in omnibus iſtis et in aliis et ꝑ omnia ſecundū beati frāciſci regulā et ꝑ̄dictas ꝑ̄deceſ. noſtroꝝ declarationes cōceſſiones ⁊ cōmiſſiones in ipſis declaratiōibus cōprehenſas et noſtras cōtētas in ꝑ̄ſentibus[h] hūiliter obediant pareāt et intendant non obſtantibus quibuſcunqʒ priuilegiis indulgentiis litteris libertatibus īmunitatibus uel exemptiōibus eis uel alicui ipſorū a ꝑ̄fato clemen. cōceſſis uel appellationibus[i] ab eis uel ipſorū aliquo ad ſe. ap. interiectis que[k] inquantum poſſent derogare[l] ꝑ̄ſentibuſ iuribus uacuamus[m]. religio nanqʒ ꝑimit̄ ſi a meritoria ſubditi obediētia ſubtrahatur[n] magna quidē pauꝑtas[o] ſed maior integritas[p] horuʒ eſt obediētia maxima[q] ſi cuſtodiatur illeſa. nā prima[r] rebus[s] ſecunda[t] carni tertia[v] uero mēti donat̄ et aio. quos[x] uelut effrenes[y] et liberos[z] ditōni[r] alteriuſ humilis iugo[a] ꝑprie[b] uoluntatis aſtringit. ad[c] ha nc itaqʒ fratres predicti non inuiti ſed[d] ſponte redeant hāc[e] uelint et appetāt hanc magnis deſideriis cōcupiſcant illudqʒ[f] notis canticorū ingeminēt: oſculetur oſculo me oris ſui caritatis[g] utiqʒ ⁊ dilectiōis religionis huius obedientia ſancta purificās[h] nā meliora ſunt ubera[i] tua ꝑceptorū ſiquideʒ et cōſiliorū[k] quedā nutrientia[l] pocula uino unguētis optimis ſcilicet bone[m] fame flagrantia ſuauitatis odorem[n]

r ¶ Ditioni. i. poteſtati vel imꝑio. extra de elect. quorundam. ⁊ c. ſi religioſis. li. vi. alibi aūt verbum ditio exponitur ꝑ iuriſdictiōe in cor. auc̄. de nō eligē. ſecundo nuben. in fi. de fideiuſ. in fi. coll. i. in ꝑhe. inſti. §. i.

a ¶ Jugo. i. ſubiectione. ſimile. xxi. di. c. in memoriam.

b ¶ Proprie. ſ. ſpontanee cui violentia non infertur. xxxij. q. v. §. i. vnď ſcribitur voluntarium ſibi militeʒ elegit chriſtus voluntariū ſibi ſeruuʒ anxio natus diabolus. xvi. q. vi §. ex his.

c ¶ Ad hanc itaqʒ. ſ. obedientiam.

d ¶ Sed ſponte. ne alias ⁊ rem ⁊ meritum ꝑdant. dicto. §. ex his.

e ¶ Hanc. ſ. obedientiam.

f ¶ Illudqʒ. ſ. quod legit̄ i canticis.

g ¶ Caritatis. vtiqʒ ſine q̄ non eſt ſalus eterna. ď pe. di. c. ij. §. euidenter. ⁊ di. iij. c. ſi quis autem.

h ¶ Purificans. ſ. quē ab omi peccati macula ſi ſeruetur illeſa. vt. s. ꝑx. ⁊ ad hoc in cor. auc̄. de mona. in prin. colla. i.

i ¶ Ubera tua. hoc alibi legit̄ ꝙ dulcior eſt religioſa caſtigatio q̄ʒ blāda remiſſio ⁊ dulciora ſunt amici vulnera q̄ʒ volūtaria oſcula inimici. v. q. v. non omnis ⁊c̄. non oſculatur ꝑ̄ceptorū de ſe neceſſitatem importantium. xiij. q. i. c. quod precipitur. extra de ver. ſig. c. in his.

k ¶ Conſiliorum. liberam atqʒ voluntatem exiſtentium. iiij. di. c. vl. xiiij. q. i. quia ergo. ⁊ ca. ꝗſquis.

l ¶ Nutrientia. ſ. animum

m ¶ Bone fame. ad cuiuſ conſeruationeʒ quiſquis debet attēdere alias crudelis dicitur. xij. q. i. nolo

n ¶ Odorem. bona ergo alicuius fama odorē bonum dare dicitur cū ſine virtute animi non ſubſiſtat. ad hoc extra de accuſa. c. licet. de queſt. l. de minore. §. tormenta.

o ¶ Nec formident. v. pars ⁊ expone formident. i. timeant ꝑhorreſcant ferocitatem vel ſeuiciam prelatorum.

p ¶ Speramus. nam de quocūqʒ preſumendū eſt bonum in dubio extra de preſump. dudum. ⁊ ff. de leg. ij. cū quidam. ⁊ l. cū pater. §. rogo.

q ¶ Iniungimus. ex precepto ergo tenentur ſuꝑiores ad reddendum ſe mites ⁊ benignos.

r ¶ Et mites. hoc dicit ꝙ ſuꝑioris nimia aſperitatis increpatio nec correctionem recipit nec ſalutem. lv. di. cum beatus. ⁊ c. diſciplina. ff. ad. l. acquil. l. nunquam.

s ¶ Ceteros. ſ. non prelatos. ſ. eiuſdem ordinis fratres.

t ¶ Et palpabiles. i. tractabiles per mutuam conuerſatiōem. ar. ad hoc C. de eroga. mili. annone. l. cum allegas. li. xij.

v ¶ Fratres in chriſto. in quo omnia vnum conſiſtunt in cor. auc̄. de mona. §. huic nobis. ⁊ § . ordinatione. in fi. i. colla.

x ¶ Clamitent. id eſt clamando reſonent.

y ¶ Det.id eſt dare poterit.
z ¶ Matris mee.ſ.ſpiritualis.⁊ ſic mater religionis dicitur
a ¶ Eius.ſ.beati franciſci.⁊ repete ſuggerentem.
b ¶ Velut ⁊c.⁊ repete iterum ſuggerentem.
c ¶ Pocula.ſ.ſpiritualia.ar.xxxviij.di.c.ignorantia.⁊.c.ſi iuxta.
d ¶ Obſeruantijs.i.extra eiuſdẽ obſeruantias.
e ¶ Me.ſ.propter te.
¶ Immo.hoc verbũ frequenter correctiue ponit ff.de manu.teſ.l.ſticbus.de here.inſti.l.ſi ita ſcriptum.de pe.di.ij.qui dic i.q.i.§.opponitur.extra vt lit.non cõteſt.accedẽs quandoq; ſumit ꝓut.C.de no.coð.fac.§.quibus quandoq; pro vel.C.de ſacroſan.eccle.l.iubemus §.yconomus.de hoc dixi in.c.execrabilis.
g ¶ Deſpiciat.i.ſpernat vel contempnat.
h ¶ Profecto.i.certe.
¶ Foris.i.ex obſeruãtias
i comunes religionum.
k ¶ Acſi.ꝓ tanquam.
l ¶ Deſides.i.a ſua cõmunitate diſcordes.
m ¶ Deſpexerant.i.ſpreuerant vel contempſerãt.
n ¶ Intrinc.i.intrinſece et mentalis.
o ¶ Conformis obſeruantie.quaſi dicat a ſua communitate non diſcrepantis ſed eidem ſe aptantis vt dixi.s.in.§.quapropt.
p ¶ Offerret.i.extollet.qr diſcrepantes ad cõmunitatẽ ordinis ſunt reuerſi

¶ Nec[o] formidẽt hi ad obedientiã ordinis deo auctore dũ redeunt nã ꝑlatos ſuos ut firmiter ſperamus[p] eiſq; iniungimus[q] ſibi benignos et mites[r] inueniẽt ceteros[s] dulces atq; placabiles[t] cũ ſint et eſſe debeãt omnes ⁊ ſinguli fratres[u] in chriſto et clamitent[x] quis mihi det[y] te fratrẽ meum cõi ſolet patre beato franciſco congerentẽ ubera matris[z] mee religiõis utiq; ⁊ ꝓfeſſionis ei[9][a] uelut[b] tantũ matris contẽplatiõis ⁊ lectionis ſuauia et dulcia pocula[c] ut in beataʒ te foris ab eiuſdẽ obſeruantiis[d] quodãmodo diſparem ⁊ deoſculet blande uidelicet intra caritatis uiſcera te complexuſ et iam me[e] immo[f] ⁊ te nemo deſpiciat[g] profecto[h] quos foris[i] poſitis multi acſi[k] diuiſos ⁊ deſides[l] fortaſſe deſpexerant[m] uiciis puta infra di ʒ

Suſcepti.Diui de conſtitutionem in partes ſeptem.In prima premittitur arenga ⁊ conſtitutionis ratio.In ſecũda ſubiungitur facti dantis cauſam conſtitutioni recitatio.ibi cum itaq;.In tertia ãnectit ipa ↄſtitutio.ibi nos itaq; ⁊c.In quarta ſubinfertur conſtitutionis determinatio ſeu declaratio.ibi ⁊ hoc neceſſariis.In quinta determinationẽ non ſeruãtis punitio.ibi ꝙ ſi aliter ⁊c.In ſexta cõſtitutionis preſentis tranſgreſſorũ pene inflictio.ibi ⁊ ſi quicunq; ⁊c In ſeptima priuilegiorum ⁊ ceterorũ conſtitutionum obuiãtium reuocatio.ibi non obſtantibus ⁊c.
r ¶ Regiminis.i.gregis dominici vniuerſalis eccleſie petro apoſtolorum principi regende cõmiſſe Luce.xxij.di.§.i.extra de elect.ſignificaſti.⁊ in eius ꝑſonã omnibus ſuis ſucceſſoribus extra de re iudi.c.ad apoſtolice itaq;.xl.di.c.non nos.
s ¶ Cura ſollicitat.hoc dicit conſtitutionis preſentis conditorum attẽdens non eſſe facile ſtare in loco petri ⁊ pauli tenere cathedrã regnantium cum chriſto.non enim ſanctorum ſunt filij qui loca tenent ſanctorum.xl.di.c.non eſt.xxxv.di.c.ecce.curam morbis ergo ſollicitam non infligit in ſũmi pontificatus regimine ad mentem reducens verbũ beati gregorij.tanto quis eſſe humilior atq; ad ſeruiẽdum deo promptior quiſq; debet ex munere quanto obligatiorem ſe conſpicit in reddenda ratione.volenſq; vitare negligentiam que in prelato frequenter mortale peccatum inducit.lxxxi.di.c.dictum.extra de reg.iur.quãuis.de of.ar.c.eaq;.in quibus de hoc.
t ¶ Eccleſijs.verbum eccleſia multipliciter ſumitur.vt plene not.extra ne prela.vices ſuas.c.vlt.⁊ ꝓprie eccleſia dicitur congregatio fideliũ de conſe.di.i.c.eccleſia.que vna tãtum eſt vt in ſimbolo apoſtolorum.⁊ in vnam ſanctam eccleſiã.de quo habetur.xv.di.c canones.⁊ ꝙ ſit vna patet extra ð ſũ.trini.c.firmiter.§.vna.ð exceſ.prela.c.frequens.§.verum.cle.papa.v.in plura tamen membra diſperſa.vij.q.i.nouatianus.ð quibus membris vniuerſalis eccleſie hic loquitur.

lectione ĩtrinis[n] precordia ⁊ conformis[o] obſeruãtie clauſtra repoſitos iam nemo deſpiciat ſed ſuſcipientes eoſdẽ dulcedine quiſq; digne laudib9 offerret[p] ⁊ ſuſceptoſ ¶ Nulli ergo ⁊ cetera.

¶ Conſtitutio qualiter et a quibus diuidi percipi debeant fructus beneficiorũ uacantium infra annum. Rubrica:

Suſcepti regiminis[r] nos cura[s] ſollicitat ut que i eccleſiis[t] nõ abſq; diſpendio[u] miniſtrorũ et cultus detrimẽto diuini[x] ſeruari uiderimus per appoſitionẽ cõgrui moderaminis[y] in melius reformemus[z]. ¶ Cum[⁊] itaq; in[?] nõnullis eccleſiis obſeruet et a longis retro tẽporibus fuerit obſeruatũ ꝙ fructus

v ¶ Diſpendio.id eſt damno qð vitandum eſt.de reſcrip.diſpẽdia.li.vi.licet ibi aliter hoc verbum ꝑ aliquos exponi conſueuerit.
x ¶ Diuini.qui potius augeri q; minui deſiderandũ eſt.extra de cõſti.ex parte.ð reſcri.quia ꝑ ambicioſã.li.vi.Sed in quo eſt detrimentũ cultus diuini diſpendium miniſtrorũ Rñdeo quia ſublata ſufficientia victu9 ipis miniſtris neceſſe eſt ſubmoueri cultum diuinum cum corporalis eccleſia cum rebus corporalib9 eccleſia ſine rebuſ in nullo proficiat ſicut nec anima ſine corpore excreſcendo ſenſus corporeos priuat.i.q vij.c.ſi quis obiecerat.
y ¶ Moderaminis.nã nouis morbis noua cõuenit antidota ꝑparari extra de iuramẽ.calump.ceterum.et rei noue eſt nouum conſilium ⁊ remedium ſuggerendũ.ff.de ven.inſpi.l.i.nã ꝙ medicamẽta morbis exhibẽt:hoc exhibẽt iura negocijs in cor.auc.hec cõſtitutio inno.coll.viij.extra de reſcrip.ad hoc ⁊ experimenta morborum nos cogũt multas aduenire medicinas di.vt conſtituentur no.dicto.c.ceterum.
z ¶ Reformemus.ad hoc preſidentis officium debet eſſe attẽtum in prohemi.domini noſtri domini Jo.pape.xi.clementinarum conſti.§.hec ſane.⁊ ar.xxij.q.iiij.c.magne.ff.de col.hc.l.nõnnunquaʒ.
⁊ ¶ Cum itaq;.ſecunda pars.
? ¶ In nõnullis.i.aliquibus duabus negatiuis affirmatiue equipollentibus.ff.de ver.ſig.l.duobus.⁊ dixi plenius in decre.cũ inter nonnullos ſequentis anni puta tercij quarti ⁊ vlterioris
a ¶ Defuncto.i.expendẽdi pro redemptione anime defuncti vel ceteros modos liberandi animaʒ purgatorij qui ſunt multi vt elemoſine largitio.xiij.q.ij.c.anime defunctorũ ⁊.c.tempus.lxxxij.di.c.preſbyter.aliter enim defuncto applicari non poſſent.ar.ff.de oper.li.l.q libertus.§.poſtumus.xx.di.c.qualis.cũ mors oĩa ſoluat in cor.autẽ.de.nup.§.deinceps.col.iij
b ¶ Fabrice.ſ.pie puta hoſpitalis põtis vel eccleſie ſi.de reſcri.ſi propter libro.vi.
c ¶ Eccleſijs.quibus forte applicabantur tales fructus cõuertendi in ornamẽta ipſarũ vel aliã iuſtã cãm vt ad exoneratiõem

eris alieni vel ſimile.ar.ad hoc extra de teſta.c.vl.vt ec.bene.c.vno.

d Uel pſonis.ſi intelligas de eccleſiaſticis planum eſt ꝙ ad eas fructus tales ſpectare poſſunt de cõſuetudine priuilegio vel ſtatuto.cū ipſi viri eccleſiaſtici ſint capaces. extra de foro cõpe.cū cõtingat.

primi uel ſecundi aut alterius cuiuſcunqȝ ſequentis anni beneficiorum uacantium in eiſdeȝ defuncto[a] uel fabrice[b] aut eccleſiis[c] uel[d] pſonis habentibus annalia[e] de conſuetudine priuilegio[f] uel ſtatuto applicantur in[g] totum ita ꝙ illi qui huius beneficia canonice[h] obtinent et ad quos alias[i] de iure fructꝰ ipſius ſpectare deberent[k] nihil inde pcipiūt[l].unde illud inconueniēs[m] ſequit̃ qđ cõmo

no. inno de reſti.ſpo.c. olim inter. Si intelligas đ ſecularibus poterit ne taliū fructuum ipſorū pceptõ ad ipſos ptinere. dic ꝙ ſic ſpeciali priuilegio pape.nā frequenter viſū eſt đ regibꝰ ⁊ aliis mūdi magnatibus quibus papa ipſos p priuilegiū cõcedebat.ar.lxiii.di. hadrianuſ.⁊.c.ſe. cū etiā excõicare clericū poſſunt đ ſpeciali pape cõmiſſione.ar.xcvi.di.c bone. ⁊ ibi no. et xxxii.di.§. verum quidem.p guil. ex de offi.dele.c. ab arbitris li.vi.Sed vtrū de conſuetudine taliū fructuū pceptio poſſit ad tales ſpectare pſonas.videt̃ ꝙ ſic. qꝛ qđ põt pactuȝ põt pſcriptio.ar.ff.de pact.nõ impoſſibile.vt no.C.de fundo patri.l.vl.li.xii.ſed p pactū tpe fundatõis appoſitū põt ſibi laicus tales fructus retinere beneficii cū vacabit.xviii.q.ii. eleutherius.ergo ⁊ p pſcriptionē.Sȝ contrariū dicas cū nec iura eccleſiaſtica tractare vel ſpūalia ſibi poſſidere ⁊ ſic nec pſcribere põt ius ipſū talia pcipiendi.ar.extra de elec.maſſana.⁊.ca. ſacroſancta.de iuđ.decernimus.⁊.c.quanto.de arbi.c.contingit.de re.ec.non ali.c.cum laicis.de pſcrip.c.cauſāqȝ.xcvi.di.bone quidā.cū ſi.⁊ quia talis cõſuetudo reputari poſſet eccleſiis onerosa ⁊ ſic inualida.extra de ꝯſue.c.i.qꝛ laici.extra đ imu.eccl.clericis.li.vi.nec ob.quod dictū eſt de fundatore laico.qꝛ illud eſt ſpecialiter introductū in patrono vt p pactum fructus tales ſibi poſſit retinere in ſue libertatis fauorē vt ſic quilibet laicus citius inducat̃ ad fundandū vel dotandū eccleſias ⁊ ne alias a tali exercenda libertate vel liberalitate retrahant̃.ar.ad hoc.C.de bo.que lib.l.ii.ff.de op.publi.l.ii.⁊ iſta ratiõe de ſola gratia non de mero iure laico tali ex fundatiõe vel dotatione ſeu conſtructione de iure pmittit̃ ius patronatus.ar.xvi.q.ii.c.ſi quis epoꝝ.extra de iure pa.c. quoniaȝ.⁊ ibi no.p hoſt.iſta etiā rõne eccleſia patronalis nõ poteſt eligi in collegiatā p ordinariū inuito patrono ſcđm. B. notantem extra de iure pa.c.nobis.

e Annalia.ſic vulgariter dicta.qꝛ p annū emolimenta taliuȝ bñficioꝝ pcipiebant̃ ⁊ ſic ad vulgi denominationē reſpectus habeat̃.ar.ff.de flu.l.i.§.i.de fun.iſtruc.l.cū dalamonis.§.aſi

f Priuilegio.intellige p papā ꝯceſſo quo ad pſonas ſeculares cū eīn ab alio tale priuilegiū concedi nõ poſſet iuxta no.s.in glo.ſi intelligas.⁊ ſup hoc vide que no.p ino.⁊ hoſti. extra de arbi.contingit.

g In totū.⁊ male.extra de p̃ben.c.de mona.⁊.e.ti.c.vlt.conſtõ cle.pape.v.

h Canonice obtinēt.hoc dicit qꝛ aliter obtineri bñficia non poſſunt.extra de conſti.c.ex frequentibꝰ.de reg.iur. li.vi. ca. beneficiū.⁊ ar.ff.de cur.herenniꝰ.vnde ⁊ ad titulū bñficii exhibendū bñficiatus poſſidens põt cogi ex officio ordinarii ad hoc libello reiecta omni recuſatiõe licet nõ ad ptis inſtantiaȝ vt no.hoſt.extra de ſymo.c.licȝ hely.⁊ clariꝰ cõpoſ.s.đ reſcri. capitulū.in glo.magna ſup verbo ſed ſecunduȝ hoc.

i Alias.ſ.deficienti tali cõſuetudine priuilegio vel ſtatuto

k Deberent.ar.efficax videt̃ hic ſumi poſſe ꝙ bñficiatus fructus beneficii ſuos faciat ad idē extra de fideiuſ.pueni t.de cle.nõ reſi.c. vno.§.qui vero.li.vi.⁊ hanc opi.amplectit̃ hoſt.extra de p̃ben.de multa. in verbo de ſuis.Jo.xii.q.i.c.duo ſunt genera.ipſe tñ ꝯ.no.e.q.c.res eccleſie.quod pſequere vt ple.pbat guil.extra de reſcript.ſtatutū.§.aſſeſſorē.li.vi.⁊ huic textui põt

de[n] nequeūt ad impendēdū ſeruitiū[o] debitū reſidere i[p] eccleſiis[q] in quibꝰ beneficiati exiſtunt. Nos[r] de illo ſup his remediū puidere uolētes[s] p qđ hi[t] ⁊[v] illi in fructuū predictorū pceptiõe ptici pent ⁊ eccleſie debitis ſeruiciis nõ[x] fraudent̃. Pñti decreto ſtatuimus[y] de[z] fratrum nroꝝ conſilio ꝙ illi qui fructus p̃dictos ſibi hactenus integre[⁊] uendicabant ex priuilegio cõſuetudine uel ſta

coloꝛate rñderi ꝙ ad beneficia tñ ſpectent.ſ. pcipiendi ⁊ cuſtodiendi ⁊ in ſuas neceſſitates cõuertēdi ⁊ fideliter iter paupes diſtribuendi.

l Percipiūt.vnde ſcrupuloſo corde moueri poſſunt.xvi.q.vii.c.decimas ex multis que textualiter legunt̃.xiii.q.i.§.qꝛ ergo.

m Incõueniens.ſequit̃ ꝙ vitandū eſt p ea q̃ notaui.ſ. in verbo diuini

n Cõmode nequeunt. vnde p nõ petentibꝰ habet̃.ff.de ver.ſig.l.nepos ⁊ ar.de pe.liber.l.eius.et l.hoc ei.xxii.q.ii. c. faciat homo.⁊ p ea que plene no.in.decre. execrabilis. in verbo mendicant

o Seruitiū.occaſiõe cuius dat̃ beneficiū. de reſcript.qꝛ p ambitioſā.lxxxi.di.c.eos.

p Reſidere.ſed in quo beneficio quis reſidere tenet̃.dicas ꝙ in quocunqȝ in dubio cū omne beneficiū reſidentiā exigat.niſi de cõtrario cõſtet vt no.inno. de cle. non reſi.c.vl.

q In quibus.ſubaudi vel ad quas pprie eñ loquēdo aliud eſt beneficialiter poſſidere in eccleſia ⁊ aliud ipſam eccleſiā aſſeq vt dixi de eta.⁊ quali.c.vt hi.cle.v.

r Nos de illo.tertia pars.

s Uolentes.ſalutare ⁊ equū fuit hoc remediū cū p ipſū habentes fructus pcipere in totū non fruſtrent̃ effectu conſuetudinis vel ſtatuti.ar. ad hoc decre.execrabilis.§.nos itaqȝ.⁊ beneficiati onus ſeruicii ſine fructu ſe ſubire non lugeant.ar.xiii.q.i.§.qꝛ ergo.xii.q.ii.c.hoc huius placiti.⁊.c.caritatatē.⁊.c.eccleſiaſticis de reg.iur.c.qui ſentit li. vi. de do.l.acquilius.in coꝛ.auc.de iudi.§.ne autē.colla.vi.§.de aſſeſſore l.i. cū ſimilibus.

t Hi.ſ.bñficiati.de quibꝰ imediate p̃dixerat vt ſic ad pxima fiat relatio.ar.ff.de iuriſ.om.iudi.ſi idē.

v Et illi.ſ. habentes fructus pcipere vt.s.pcipiant.talis pticipatio ſeruat cõſuetudinem priuilegiū ⁊ ſtatutū ne totali careāt effectu ⁊ ne beneficiati ⁊ ipſa beneficia a ſuo iure in toto priuent̃.ar.ne qd in flu.publi.l.i.§. ſūt q putant.de le.iii.l. fideicõmiſ.§.ſi quis decē.

x Non fraudentur. ſi.de ap.puenit.de elec.cū ex eo li.vi.fraudarent̃ añt ipſoꝝ rectoribus reſidere nõ petentibꝰ ob ſpūalium defectū.vt.s. dixi in verbo diuini.

y Statuimus.p hoc videt̃ conſtõ fore noui iuris editiua

z De fratrū.quid hec clauſula opet̃ dixi in decre. execrabilis.§. nos.

⁊ Integre.i.in totū.vt.s.dixi.⁊ ſic in illa pte ſaltim modica beneficiatis reſeruata. Pone igit̃ ꝙ ipſi beneficiati pcipiebant portionē puulā de fructibus toto reſiduo habentibus annalia applicato habet ne hoc caſu locū quod ſequit̃.videt̃ ꝙ nõ.cū in hoc caſu nõ loquat̃ ⁊ ad caſuȝ obmiſſū puiſio ſe extēdere nõ videt̃.ar.ff.đ lib.⁊ poſtu.l.cē modiſſime. ſolu.ma.l.ſi cū dotē.tñ ſi in contrariū videt̃ attenta mente pñtis cõſtitutionis prouidentis ne eccleſiis debitis fraudent̃ ſi beneficiati ita modicū pcipent de fructibus ex quibus nõ poſſent ſuſtentari pinde ac ſi nihil pciperent.ar.ad hoc.ff.de admi.tu.l.ita autē.de admi.rei ad ciui. pti.l.legatā.⁊ deriſoria poſſit eſſe talis pceptio debȝ haberi p nulla.ar. ff.de iure.do.l.cum poſſet.§.igit̃.ar.de le.l.legato.cū no. in eis. ⁊ quo ad hoc modicū ⁊ nihil equipant̃.ar.de p̃ben.c.de mona. ⁊.c. auaricie. ⁊.e.ti.c.ſuſcepti.li.vi.de ap.c.puenit.q̃ſi illi hoc caſu videant̃ integros fructus pcipe qui modicū beneficiatis relinquunt.ar.de conſe.di.ii. c. reuera.ff.de iudi.l.ſed ⁊ ſi ſuſcepit.§.ſed ⁊ ſi pponas.⁊ alibi paria vident̃ quē eſſe ſpoliatū omnibus bonis ſuis vel maiori ipſoꝝ parte. ex de reſti.ſpo.frequens.li.vi.vel pati liteȝ in omnibus bonis ſuis vel maioribus ipſorum pte.ff.de excu.tu.l.propter liteȝ.inſti.e.ti.§.verū ppt̃.

⁊ minus debito dare.⁊ nihil dare paria cenſeri videnť.ff.ꝺ tribu. acci. l.illud quoq̄ꝫ.§.minus.de ver.ſig.l.verbum amplius.⁊.l.minus.⁊ talis mens conſtitutiõis cortici ſupficiali verboꝝ pferenda eſt.ff.de excu.tu. l.credendũ.extra de elec.ſi poſtq̄ꝫ.§.i.li.vi.de iureiur.c.romani.§.verſicle.v.ff.de le.i.l.ſcire.nã ⁊ a ꝓpria ⁊ ſtricta verborum ſignificatione diſceditur vbi mens alias ſalua eſſe non pōt.C.de lib.pce.l.iij.ff.de iure pa. adigere.§.quãuis.⁊ ciuili modo non calumnioſo verba ſunt intelligenda.ff de ſerui.l.ſi cui ad exibẽ. l.penul.de le.i.l.debitor. §.vltimo.

q Vendicabãt.i.ſibi appropriabant vel applicabant ſimile verbũ ⁊ ſimilis expoſitio.extra ꝺ elec. c.generali.§.verum.li.vi. cum ſimilibus.

r Nihil.itellige etiã modicum.tñ quia dicit nihil quod verbum de ſui natura nihil icludit ſint per contrarium vniuerſale affirmatiuum nihil excludit extra de malo.⁊ obe.c.ſolite.de priuile.quia cõtra ff.de here.inſti.l.hoc articulo.cunq̄ꝫ dicit vltra pcipi diceret.etiaꝫ pro modico.ff.de offi.pfec.p.l.i.§.cum exercitinꝫ.quia infra dicit nullo mõ ⁊ dũtaxat.⁊ ſicut omnino contenti et totali ⁊c.

cũ nec terminus.x.dierum ad appellandũ ad appellationem pſequendam.vt no.C.de lit.conteſt.aũt offeratur.tum etiam quia a papa arbitrarie ſtatutus eſt.ar.extra de offi. deleg. de cauſis.de iudi.cum veniſſent.C.de temp.in inte.reſti.l. ſuper vacuã.⁊ ar.eorũ que no.extra de accuſa.cum.p.in glo.vlt. de ſortile.c.ij.

tuto nihil[r] exinde ultra ſummã ꝓ qua unũquodq̄ꝫ beneficiorũ ipſorũ cõſueuit in[a] decime ſolutõne taxari ptextu cuiuſuis priuilegii[b] cõſuetudinis uel ſtatuti[c] quouiſmodo[d] pcipiant ſed ipſius ſumme[e] pceptiõe dumtaxat[f] ſint omnino[g] contenti totali[h] reſiduo pdicta obtinẽtibus beneficia remanſuro[i] niſi[k] forſã illi qui fructus[l] eoſdeꝫ ſoliti fuerant ut pfertur cum integritate pcipe p[m] ſeipſũ mallent habere reſiduũ[n] ⁊ obtinentibus ipſa beneficia ſũmã[o] dimittere memoratam quo[p] caſu pcipiendi ꝙ maluerint illis[q] relinquimus optionẽ[r]: ſic ꝙ ifra decẽ[s] dies poſtq̄ꝫ[t] ſciuerint bñficia ipſa uacare hiſ quib⁹ ãnalia[u] ipſa debẽt ex priuilegio ꝯſuetudie uel ſtatuto uel ipoꝝ ãnalium collectores[x] quam partem habere uoluerint an ſcꝫ

a In ſolutione.ſ.decime ſi non habes in textu.⁊ infra colligitur.

b Priuilegij.⁊ ſic vides ꝙ priuilegiũ alicui conceſſum reſtringiť ⁊ limitať niſi alias foret enormiter iuri alterius derogatum. nec mireris ꝺ hoc cũ alias contingat ex hac cauſa ipſũ totali effectu uacuari.extra de deci.ſuggeſtum.⁊.c.dilecti.de ver.ſig.l.quid per nouale

c Statuti.collige etiam effectum conſuetudinis vel ſtatuti in partem tolli ob vitandum enorme alterius detrimentũ nec de hoc etiaꝫ eſt admirandũ.tamen ⁊ ſtatuta iuris cõmunis ex tempe ⁊ loco ⁊ ex cauſa ſepe mutationẽ recipiant.xxix.di.ſciendum.extra de conſang.c.non debet.cum ſimilibus.

d Quouiſmodo.quaſi dicat ſiue in ipſiſmet fructibus ſiue in ipſorum eſtimatione. e Summe.i.taxationis decime.

f Dũtaxat.i.tantum.hoc eñ verbũ limitationẽ ⁊ taxationẽ denotat. ar.ff.de tri.vi.⁊ oleo le.cũ certus.de ꝓben.ẽp.l.ſi debitor.§.veriſimile.

g Omnino.i.in totũ vt plus petere non poſſit.ſi.de reſcrip.duobus. circa ſi.li.vi. h Toto reſiduo.i.reſtanti vltra ſũmam taxationis decime. i Remanſuro.conſideratio iuris cõmunis ſcđm qđ ad eos fructuũ pceptio pertinebat vt ſupra.

k Niſi forſan.exceptionem ponit ad ꝓximum dictum.

l Fructus eoſdem.ſ.vacantium beneficiorum primi vel ſecundi vel vlterioris anni vt prefertur.ſ.ꝓtextu ꝯſuetudinis priuilegij vel ſtatuti.

m Pro ſe.id eſt pro ſuo cõmodo vel vtilitate.

n Reſiduum.id eſt quod reſtat detracta ſũma taxationis decime.

o Sũmã.ſ.taxationẽ decime. p Quo caſu.ſ.vbi magis volunt reſiduum ſũme q̄ꝫ ipſam ſummam habere.

q Illis.ſ.qui ſoluti erant fructus integre percipere.

r Optionem.i.electionem.ar.ad hoc de manumiſ.l.viij.⁊.l.pater.

s Decẽ dies.ſimilis.x.dierum dilatio ad optandum dať de ꝓben.ſi pluribus.li.vi.⁊ alibi.ff.de conſti.pec.l.ꝓmiſſor.⁊ in cor.auč.de ap.§.i colla.iiij.Et ſi queras quare talis dilatio ad hoc datur non maior vel minor.Rñdeo quia ſic iuris conditori placuit.nam in talibus iuribus poſitiuis eſt pro ratione voluntas.inſti.de iure natu.§.ſed ⁊ ꝙ princeps.ff.de conſti.l.i.⁊ habet locum quod dicitur non omni que a maioribus ſtatuta ſunt ratio reddi poteſt.ff.de legi.l.non omnium.xxiij.q iiij.c.nabuchodonoſor.⁊.c.de tyrris.⁊ per hoc facit quod no.extra de reſcrip.ſi quando.Si etiã queras a me an talis termin⁹ vel dilatio poſſit minui vel augeri.dico ꝙ nõ.cum quia talis eſt cuius lapſus ius auffert vni eligendum ⁊ in alium transfert vt ſequitur.ar.C.de dila.l.i.ſi-

t Poſtq̄ꝫ ſciuerint.nõ ergo prorſus ignoranti currit tale tempuſ.ar. ex.de conceſ. preben.c.quia diuerſitatem.c.quomõ ⁊ quando iudex.l ab eo.cum eñ pſcriptio de ſe contra negligentẽ currat.ar.C.de ãna. excep.l.vlt.⁊ ignorans negligẽs dici non poſſit ſibi igitur nec curret. nec iuſta ignorantia feriatur.C.de tabula.genera.li.x Sed qualem reputabis vel pſumes ſcientem forte illũ qui vere ſcit vel iuris interpretatione iuxta.c.cuꝫ ei. qui eſt in ſi.de conceſ.preben.cle.v.⁊ ar.ff.de inſtitu.l.ſed ⁊ ſi pupillus. §.preſcribere.ſed dicas hic arbitrarie conſiderandum iuxta locorum diſtantiam vel in ciuitatem ⁊ beneficij qualitatem ⁊ famam ſuper hoc exortam.ar.extra de preſump.c. quoſdam. qui matrimo.accu.poſ.ca.cum in tua.⁊ per eaꝫ que no. hoſti. extra de conceſ.prebend. ex parte. in glo. quaſi archiepiſcopus.ob.ca.cum ei.tum quia loquitur de impetrante litteras ad bñficiũ in quib⁹ vtpote ãbitiſis ſtricta ſit iterpretatio.extra de reſcript.ſi gratioſe.de preben.ꝗuis.li.vi. hoc autem agitur de mero priuilegio conſuetudine vel ſtatuto que vel ex ſuperioris liberalitate vel conſenſu illorum quibus preiudicant ſunt inducta quare non ſic ambitioſa dici poſſunt.ar.de preben.c.ſi cui nulla.li.vi.C.de ho.na.li.vi.l. ſi quando. tantum periculum diuturne vacationis ⁊ vitatio fraudis ibi preſumptam ſcientiam inducere ꝙ periculum hic non ſubeſt cum infra tempus a iure ſtatutum beneficium vacans habeat conferri licet illius fructus ad tempus ad alium ſpectẽt vt no. Bar. extra de magiſtris.c.quia nonnulli.in glo.vlt.⁊ hoſt. de ver. ſignifi.c.tua.⁊ alias dixi de preben.c.ſic conceſſo.li.vi.tñ etiã quia vbi ſingitur ineſſe ſcientia in certo caſu que fictio ad caſum non expreſſum non extenditur cum ſit contra ius cõmune preſumens ignorantiam vbi ſcientia non probatur.ff.de ꝓbat.l.veri.extra de regu.iur.li.vi.c.qua a iure.⁊.c.preſumitur ff.de leg.l.ꝙ vero.⁊ hunc intellectum innuit ſi.ca. cum dicit impetrantem interpꝛtamur habere ⁊ ſic loquitur in certo caſu ar.ad hoc extra de re.permu.c.i.li.vi.

v Annalia ipſa.hoc expone vt dixi in parte precedenti.

x Collectores.qui frequenter per papaꝫ vel reges vel alios quibus tale datur priuilegium ad hoc perficiuntur.Sed pone ꝙ tales collectores non eligunt vt hic ſtatuitur infra decẽ dies nocebit ne regi vel alteri qui tales prepoſituras prepoſuit.poteſt dici ꝙ ſic.nam negligentia talium nocere videtur preponenti eoſdem.ar.C.de acquir.poſſeſ.l.ex liberis.§.i. ff. loca.l.videamus.⁊.l.cum plures.§.ſeruum.de nego.geſ.l.nã ⁊ ſeruus.§.vi.imputatur enim talium negligentium electio pponenti.eoſdem.ar.ff.de mino.l.iij.§.vltimo.⁊.l.cum mandato.de inſtito.actio.l.ſed ⁊ ſi quis.§.finali.⁊ ar.extra de elect. c.generali.li.vi.

decime[f] taxatõem[z] uel illa di
miſſa reſiduũ[a] nulla[b] ſubaſta
tione p̄miſſa eligere teneã
tur.[c] ¶ Quã[d] electionẽ ſi in
fra dictos decẽ dies nõ fece
rint ut eſt dictum extunc[e] ad
eum cuius[g] eſt beneficiũ hu
ius optio uel[h] electio tranſe
at[i] ipſo iure. ¶ Et[a] hoc in ec
cleſiis et ꝑtibus illis in qui

y ¶ Decime. cuius perceptio per papã quandoqꝫ conceditur regibus illis quo caſu qualiter leuari poſſit colligitur de deci mis. c. ſi beneficiorum. cle. v.
z ¶ Taxationẽ. illa deficiente quid iuris ſit dicitur in. §. ſe.
a ¶ Reſiduum. expone ut. s̃.
b ¶ Nulla ſubaſtatione. i. ꝓclamatõe uel p̄coniſatõe per quaꝫ apparet fructus beneficiorum fore extimandos ⁊ plus offerẽti dandos. ar. C. de ſa. ſan. ec. autẽ. hoc ius porrectũ et talis ꝓclamatõ uel ſubaſtatio alibi appellaẽ aſtatũ ſolẽnitas que deficiens in vẽditõe rerũ debitoris fiſci reuocari facit eã ſic ſumiẽ. C. de fide inſtru. et iure haſte. fiſca. l. i. et. ij. et vlt. li. x. ubi talis expoſitio colligiẽ et qui in tali ſubaſtatõe in plus offerendo aliũ ſupererat ipſum licitando vincere dicitur ff. de publi. l. licitatio. ſi queras quare talis ſubaſtatio hic ꝓhibeẽ põt dici ꝙ cũ eſſet faciẽda nõ ob neceſſitatẽ beneficij ſed ſolum ad cõmodũ habẽtis fructus ꝑcipere ꝓhibeẽ ne qualitercunqꝫ dehoneſtari dicaẽ ſtatus et qualitas beneficij detegendus per talẽ ſubaſtatõm. ar. ff. ad. l. acquil. l. ſi quis teſtamentũ. C. de alim. pupil. p̄ſtan. l. ij. et accedat ꝙ legiẽ. quid eni tã durum tam inhumanũ eſt publicatõem pompãqꝫ rerũ familiariũ ⁊ paupertatis detegi uilitatẽ et inuidie patere diuicias. C. qñ et a quibus quarta pars. l. ij. in ver. mobiles aũt res ⁊c. li. x. et ne ꝑ talẽ ſubaſtationẽ oblata licitatõe in dubiũ de facto reuocetis quid utilius ſit uel recipe taxationẽ uel reſiduũ uel ut ſic beneficiati citius certi reddanẽ quid eis fuerit remanſurũ. Sꝫ huius gratia quero nunquid beneficiatis ſit licitũ fructus horũ bñficioꝝ ſuorum p̄miſſa ſubaſtatione uendere videẽ ꝙ non per iam dicta. ſꝫ contrariũ credo tum quia ꝓhibitum nõ reperitur quare ꝑmiſſum debet intelligi. ar. C. de leg. l. ſtatuas. ff. qui. ex cau. ma. l. necnõ. §. ꝙ eis. xxx. q. iiij. illud. i. q. iiij. ſpiritualem. tũ q2 ſubaſtatio de ſe eſt fraudis uitatiua cuꝫ fiat publice ar. ff. de ritu nup. l. ult. de admi. tu. l. nõ eſtimo. inducit frequẽter utilitatem beneficiati ⁊ per conſequens beneficium per pluris oblatõem et licitatiõem. l. licitatio. tum quia ꝑmiſſum eſt indiſtincte bñficiatis bñficiorũ fructꝰ uẽdere illos ad firmã cõcedere libere meliorẽ ſuã cõditionem faciẽdo extra de loca. c. noſtra. ne pre. ui. ſu. c. vlt. ſicut vſufructuario permittiẽ. ff. de uſur. l. arboribus. §. uſufructuarius. uos.
c ¶ Teneanẽ. ſ. de p̄bẽ. ſi plꝛibus. li. vi. ⁊ in decre. execrabil. §.
d ¶ Quam electõem. ſ. de taxatione decime uel reſidui.
e ¶ Extunc. hoc uerbũ temporis extra ciuitatẽ denotat. ut ante lapſum decem dierũ talis optio in beneficiatũ nõ tranſeat. ar. ff. de le. ij. ſtatuliberũ. §. ſtichus incerta. l. iiij. ff. de con. et demon. huius.
f ¶ Opinione. ſ. retentionis taxatõis decime uel reſidui. ut. s̃.
g ¶ Cuius eſt. facit in ar. ꝙ res et iura beneficij ſint ipſius beneficiati ſuꝑ hoc vide qꝺ no. de cã poſ. c. cũ ſuper. ⁊ oſti. de pecu. cler. c. ult. et gar. de rebus ec. non alie. c. hac conſultiſſimo. li. vi. et Jo. xij. q. i. c. expedit.
h ¶ Uel electio. ꝓ eo ſumi videẽ hec dictio uerba ut hic colligitur. et de conceſſ. p̄ben. quia cunctis. §. pe. ⁊ fi. li. vi. ff. de op. leg. l. ij. in prin. et. §. i. et. l. cum ſimili q2 hic non copulaẽ per copulatiuam que de ſui natura cõiungit diuerſa. ff. de le. iij. l. ea. tũ adiectio. de here. inſti. ſi heredi plures. ſed diſiunctiuam ut iuuat non referre an dicatur optio uel electio.
i ¶ Tranſeat. ipſo iure quaſi dicat abſqꝫ miniſterio et tranſlatione hominis. ſimile de reſcrip. ipſo iure. de elec. quã ſic. de here. c. cum ſecundũ. li. vi. in cor. autẽ. de reſcrip. inl. l. vlt. colla. ix. ff. de public. uecti. et cõmiſſ. l. cõmiſſa. de iure fiſci. l. i. §. an bona. cũ ſi. et ꝑ hoc collige ꝙ niſi ille cui datur electio infra certũ tp̃s facienda negligit eligere ad aliũ ꝑtãs deuolniẽ eligendi ſiue deẽ electio ab homine. ut. ff. de le. ij. ſtatulibe. §. ſtichuꝫ. ſiue a lege ut hic ⁊ de p̄ben. c. ſi pluribus. li. vi. de elec. li. vi. ne pro defectu. cum ſi. Unũ facit ad deciſionem queſtionis que fieri poſſet utrꝫ mora in hoc caſu lapſo tempore purgari poſſit. et dicas ꝙ nõ q2 cuꝫ ꝑ lapſuꝫ eius ad aliũ eligẽdi poteſtas ſit tranſlata in eius p̄iudiciũ alius conſiliũ mutare nequibit. ff. de re mi. nemo põt et. e. ti. c. mutare. li. vi. et ar. de ele. c. conſtitutionẽ. §. inſuper cle. v. ⁊ videẽ exp̄ſſuꝫ. ff. de fideiuſ. li. l. thais ancilla. §. ĩtra. et ſuꝑ hoc vide quod plene notaui de cõceſ. prebẽ. c. eũ qui. cle. v. ꝓ hoc etiã facit qꝺ no. gar. dicto §. quã ſit. ſed pone ꝙ ille qui poterat optare eligit vnum puta taxationẽ decime poſt adhuc exiſtens infra. x. dies vult variare et eligere reſiduũ uel ecõtra: poterit ne. videtur ꝙ ſic. ar. ff. de ac. em. ⁊ ven. l. ſi ſterilis. §. vlt. de libera. lega. l. aurelius. §. penult. de procur. c. licet. li. vi. cũ ſi. Sed contrariũ dicas quia per electionẽ de vno ex his factam ſemel ius in alio alteri queſitũ remanet quare non eſt locus variatõi. ut. s̃. prox. dixi. et probaẽ. ff. de opt. lega. l. apꝺ. de le. i. l. ſecundũ. ꝺ elec. c. nulli. et. c. ab eo. li. vi. et q2 qꝺ ſemel placuit ⁊c. ff. de neg. geſ. l. pomponius. de regul. iur. l. ꝙ ſemel. li. vi. viij q. ij. dilectiſſimi. cum ſi. ad hoc etiã facit qꝺ no. per cõpoſt. de reſcrip. c. in glo. magna. §. ſed quid. ſed contra beneficia et hoc verũ intelligas niſi eligens in eligendo fuiſſet deceptus puta perſuaſo ſibi ꝙ taxatio decime erat maior et illam eligit uel perſuaſo ſibi ꝙ reſiduũ maius erat cuꝫ eſſet minus et illico elegit q2 adhuc eligere poterit. ar. ad hoc. ff. de adul. l. ſi maritus. §. ul. de opt. lega. l. ij. extra de p̄ſum. q2 ueriſimile. ſic ſentit oſti. in fi. de conceſ. p̄ben. ſupradicta autẽ uera dicas vbi ius eligendi competit de p̄ſenti ut hic. ſecus ſi in tp̃e mortis alicuius ſit collationatum q2 tunc uariare põt habens eligere ſic nõ ob. ff. de le. ij. l. unũ ex familia. et. l. cũ pater. §. a filia. et ad ar. in cõtrariũ allegata patens eſt reſponſio quã in. l. ſi ſterilis obligatus alternatiue ad habitatõeꝫ domꝰ empte p̄ſtandum uel decẽ ſingulis annis ſemel uel plures vnũ de illis preſtando eligens in reliquo nõ tranſtulit ius eligendi in creditorẽ quare variare poteſt et aliud ſoluere nature obligatõis alternatiue ſatiſfaciens que variantem admittit. ff. de ver. ob. l. euꝫ qui certarũ. cũ in alternatiuis ſit electio debitoris. ff. de ꝯtrahen. em. l. ſi in empt. §. ſi emptio. de iure doti. l. plerũqꝫ. §. vl. extra de reſcri. c. inter ceteras. de reg. iuẽ. c. in alternatiuis. li. vi. hic autẽ ſecus q2 ſeuilis unum eligẽdo reliquũ fecit aduerſario effectualiter applicari. l. aurelius. §. pe. nõ obſtat ibi eni non agitur de ſeuil eligente uariare volente ſeđ de teſtiũ pro parte approbante uel ꝓ parte non approbante potius caſus eſt diſſimilis q̃ꝫ cõtrarius admittiẽ quia fit ſine alterius preiudicio et in illo in. i. voluntate manente hic aũt non ita uel potes ad hec contraria et ſimilia reſpõdere ſi uis ut no. per. dy. de reg. iur. c. mutare. et. c. ꝙ ſemel. li. vi.
a ¶ Et hoc. quarta pars. et expone. ſ. hoc quod dictum eſt ut habentes annalia poſſint uel taxationem decime uel reſiduũ eligere infra. x. dies et ꝙ alias in beneficiatũ electio tranſeat ipſo iure.
b ¶ Et partibus. i. regionibus.
c ¶ Maiora bñficia. maiora dicũẽ ep̄atus ul archiep̄atꝰ ul patriarchatꝰ alia reſpectiue minora dicunẽ ſic no. oſti. de p̄ben. c. maioribꝰ taxata. ſed an ſeuilis taxatio facta augmentũ uel diminutõem. uide ſi placet quod no. de deci. c. ſi beneficiorũ. cle. v. po. igiẽ ꝙ maiora beneficia reperiuntur taxata nõ minora uel econtra. uel reperiunẽ aliqua minora taxata non tamen omnia habet ne locum qꝺ dicitur in parte precedenti et hoc ſeruari mandaẽ. uideẽ ꝙ non cum hic tex. ad hoc ut ſerueẽ in. §. precedenti uideaẽ exigere quod maiora et minora beneficia ſunt taxata ob copulatiuam que de ſui natura expocſit copulatorũ exiſtẽtiã. ff. de condi. inſti. l. ſi heredi. de ver. ob. l. ſi quis ita ſtipulatus. extra de reſcrip. ex parte. s̃. contra dicas q2 ſufficit ꝙ illud beneficium de cuiꝰ fructuum perceptione agitur ſit taxatum licet non alia. et expone maiora et alio. ſ. de quorũ fructuum perceptione contendaẽ et hanc credo fuiſſe mentem conditoris huius capituli prouidere volentis habentibus fructus percipere et ipſi beneficiato alias ſequeretur abſurditas ꝙ pro

ꝑter vnum modicum beneficium qđ in regione reperiretur nõ taxatum in alijs taxatis ꝓuiſio huius decreta.foret inualidꝰ et expones tex.ut di xi uel expones et pro uel nec eſt hoc nouũ qꝛ ſepe coniuncta pro diſiun cta et econtra ponit.ff.de ver.ſig.l.ſepe.C.de inſti.et ſubſti.l.generaliter.uel dicas ꝙ hec copulatiua nõ expoſcit omniũ copulatorum exiſtẽ tiam cũ alterum ex eis tm̃ ſufficiat ad reʒ de qua agitur explicandam.

d ¶Obuentiones.denota re videtur differentiã inter fructus et obuẽtiones cuʒ per copulam et cõiunganꝛ que de ſui natura diuerſa copulat.ff.de le.iij.l.ea tũ adiectio.de here.inſti.ſi ita quis.vnde põt nõ incolorate dici ꝙ licet in fructu cedant regulariter omnia que ex terra naſcũꝛ uel ipſa alimentantur.ff.de vſu.l.in pecuduʒ.et.l.fructus.obuentões tamẽ dici poſſunt que ex facto hominis ꝓueniunt ut puta oblationes ſummaria et ex ſigillouel alio emolimẽto curie beneficij et ſimilia ꝓueniunt.ar.extra de elec.c.niſi maius.§.ꝓuiſionis li.vi.et.e.ti.c.ſtatutũ.cle.v.et.ff.de ver.ſig.l.lege obuenire.cũ ſi.

bus beneficia maiora[c] et alia que ad [l]ſolutionem decime ſunt taxata uolumus obſeruare. In illis uero eccleſiis et partibus in quibꝰ decimarum taxatio non eſt facta ſeruetur ꝙ fructus et obuentões[d] beneficii tunc[e] uacãtis quod[f] decimã ſoluer nõ ꝯſueuerit[g]

e ¶Tunc vacantis.i.qđ uacare tunc continget cum de perceptiõe fructuum eius tractabitur quos expones.ſ.fructus et obuentiones alias eſt in littera qđ et expones.

f ¶Quod.ſ.beneficium

g ¶Conſueuit ſoluere.ſiue habeas ꝙ eſt ſenſus ꝙ diuiſio ſoluʒ fiat de fructibus conſuetis decimari uel fiat de fructibus bñficij ꝙ in decima dari pro fructibus conſueuit.Quod ergo erit beneficiũ vacãs nihil dare inde quia conſueuit de aliquibus fructibus uel quid ſi de certis conſueuit et nõ de alijs fiet ne tunc nulla uel de non cõſuetis aliqualis diuiſio uideretur ꝙ nulla ſumpto argumento a cõtrario ſenſu in iure fortiſſimo reputato.xv.q.iij.ex eo.extra de his que fi.apud cum apoſtolica.in fi.ff.de teſta.l.qui teſtõ.§.mulier.cũ ſi.potiſſime qꝛ infra in parte pe.punitur percipiens vltra hec ſtatuta ſed ſi hoc ſit verum ſummã iniquitatem uidetur continere in hoc iſta conſtitutio ſtatutum uel priuilegium ex rationabili cauſa ducta ꝓ fructibꝰ applicandis alicui perſone uł uſui ad tempus beneficiorum vacantiũ ſint caritura effectu abſqʒ culpa illius ſaltim in beneficijs an nihil ꝓ decima ſoluere conſueuerunt uel in illis fructibus de quibus decima ꝑ beneficiũ ſolui nõ conſueuit et cũ principis debet eſſe rationabilis non iniqua iuris alicui non ſublatiua.iiij.di.c.erit autẽ lex et que conſuetudinẽ uel ſtatutum ꝓ alio inductam nõ videtur tollere niſi hoc ſpecialiter exprimat de conſti.c.licet.li.vi.ꝙ hoc non facit ut dicam in parte vltima quare dicã hic ceſſare debere.ar.a contrario ſenſu ut iniquitas abſurditas et iurium contrarietas.C.de epiſ.et cle.l.conuentiuam.no.extra de fo.cõpe.c.ſignificaſti uel ſubaudi debere ad textum verbũ maxime fiat diuiſio fructuum beneficij conſuetorum decimari et conſueti decimã ſoluere.item cuʒ de alijs et alio et ꝙ ideo de talibus fructibus ⁊ de tali beneficio hoc ꝙ hic dicitur hic fuerit introductũ ad tollendum dubium ꝙ fieri poſſet an annalia percepturus poſſet illam decimam eligere uel totũ reſiduũ.ar.§.p̃cedentis.ſed contrarium eſt ut hic vides et poteſt eſſe ratio ꝓpter defectum taxationis.Si queras a me qui ſunt fructus de quibus non conſueuit decimam ſoluere beneficiũ tumet facto ipſo diſcernas nam cũ ſuper incerto a iure non determinato querenti certum nequeo dare reſponſum.extra de ſponſa.c.de muliere.C.de tranſac.l.ut reſponſum.Sed ſi queras qui ſunt fructus de quibus eccleſia nõ tenetur ſoluere decimã.Reſpondeo ꝙ illi qui ex iuribus ſequentibus et ſimilibus colliguntur.extra de decimis.c.nouũ genus.et.c.ex parte.xvi.q.i.c.queſti.et hec decima que debetur ex p̃cepto eccleſiis parrochialibus.ſʒ de decima que debetur pape ſi queras qui fructus ab illa ſunt liberi põt non improbabiliter dici ꝙ omnes illi qui ſpectant ad locum qui nõ cadit in nomine beneficij ut colligitur de p̃ben.c.per litteras de reli.do.quia cõtingit cle.v.⁊ eſt ratio qꝛ iſtis cotidianos perſonarũ miſerabiliũ habent expendi et eadem ratione forte idẽ de fructibus qui dantur ꝓ cotidianis di

ſtributionibus.ar.extra de mag.c.ul.in fi.uel ꝓ quibus nõ poſſet canonica portio exigi.extra de teſta.c.de his.de ſepul.i noſtra per mediũ attende hic equalẽ diſtributõem factã.conditor enim canonis volens habentẽ fructus uel annalia ꝑcipere forte ipſorũ participẽ ne effectu priuaretur de conſuetudine p̃uilegij uł ſtatuti ⁊ beneficiatis ꝓuidere uolens ut eccleſie debitis ſeruitijs non fraudentur nõ ſic equalẽ participationẽ potẽs facere in bñficijs non taxatis mediam adinuenire et ſtatuere curauit.ar.ff.de vſufru.l.etiã ꝑtis.de ver.ſig.l.nomẽ filiarũ §.portionis.et de pe.here.ſed ſi le.cõmiſ.§.ideo.⁊ in autẽ.ſi pars here.pe.l.antiqui.inſti.qui.ex cau.manu.licet.l.uero.§.cum ergo.

per mediũ diuidantur quoruʒ medietatẽ habeat is cui annalium per alteruʒ de[b] predictis modis ꝑceptio eſt ꝯceſſa. ¶Reliquã uero medietatem percipiat ille cui bñficium eſt conceſſum pro ſuſtẽtatione[i] ſua et aliis[a] eccleſie oneribus ſupportandis.

b ¶De predictis modis.ſ.cõſuetudinis priuilegij uel ſtatuti.

i ¶Suſtentatõe ſua.ſubaudi et ſuorum.l.di.c.ſtudeat.in fi.extra.de reſcrip.c.adeo.cum ibi no.et ar.ff.de de admi.tu.cum plures.§.cum tutor.cum ſi.

a ¶Alijs omnibus.puta onerũ epiſcopaliũ ſoluendorũ et hoſpitalitatis tenẽde de ſup.neg.pre.de monach.et cen.eccleſia.exſoluendi.de cenſi.et ſimiliũ.Sed hic quero utrum alia pars dimidia que applicatur habenti percipere annalia penes eum remaneat abſqʒ onere aliquo videtur ꝙ nõ quaſi illa dimidia fructuũ ſola intelligatur que reſtat deductis oneribus ex eadẽ extra de offi.or.c.p̃ſenti.§.porro.li.vi.et ar.C.de fructi.⁊ lit.expen.l.i.nam qui ſentit cõmodũ ſentire debet et onus.de re.iur.c.qui ſentit.li.vi.et.ff.e.ti.l.ſcđm naturã.non enim ferẽdus eſt qui lucrũ amplectitur onus auteʒ ſubire recuſat.C.de cadu.tol.l.una.§.pro ſecundo.in ꝯtrariũ aũt expreſſe videtur per hunc tex.ꝑ quẽ dimidia fructuũ exp̃ſſe beneficiato dimittitur pro ſuſtentatione ſua et pro alijs omnibus ſupportandis quaſi ad illã videtur ſolũ beneficiatũ aſtringere et per ꝯſequens aliã dimidiam habentẽ percipere releuare.ar.ff.de le.i.l.turpia.§.ult.et.l.ſi heredes.de le.ij.l.ſi pluribus.§.i.et.l.legatorum petitõ §.i.ad trebel.l.quotiẽs.et.l.nõnunq̃ʒ.⁊ põt ratio huius eſſe qꝛ cũ ante hanc decre.ille integraliter ſibi fructus appropriaret ⁊ nunc dimidiã perdit in hoc quoqʒ grauatus videatur ab omnibus releuatus.ar.ff.de iureiur.l.eũ qui.C.de expẽſis ludo dãnem.l.ij.li.xi.§.ſi enim ad alia decre.cõditor illũ pro parte cõſtringere uoluiſſet hoc utiqʒ expreſſiſſet.ar.extra de dec̃.ad audientiam.C.de cadu.tol.l.una.§.finaũt ad deficient.qualiter ergo ſcđm hoc rñdebis iuribus in cõtrariũ allegatis dicas ꝙ decre.p̃ſenti.§.porro ⁊ iura ſimilia non obſtant loquuntur enim ubi quis in totũ ſibi fructus applicabat ex aliqua cauſa ut intelligantur deductis oneribus cũ non reperiatur alius ad ſupportanda onera aſtrictus ꝓ aliqua parte emolumẽti quã ꝑcipiat.hic aũt ſecus.ar.ad hoc.ff.de vſufru.le.l.vlt.alia iura non obſtant de quibus colligitur habẽtẽ emolumentũ ſentire debere ⁊ onus quia hoc verum niſi ex diſpoſitõe iuris uel hominis alius ad ſupportandũ onera ſit aſtrictus ſicut eſt hic ut patet per iura allegata.et ar.ad hoc.ff.man.l.ſi hereditatẽ.§.i.C.de inof.teſta.l.qm̃.in prioribus.Quod ergo in.§.p̃cedenti vbi nec hñs annalia nec beneficiatus expreſſe aſtricti ad ſopportanda onera dices ne ꝙ habẽs annalia ꝓ taxatiõe decime uel ꝓ reſiduo uel ꝙ habere eligit teneatur onera ſubire videtur ꝙ ſic per iura allegata ꝓ iſta parte et queſtione p̃cedentis ſed forte contrariũ eſt uerũ.nã cũ ipſe prius integros fructus recipiet anteq̃ʒ hec decre.eſſet condita quo caſu ad onera tenebatur per.§.porro

et ꝓbatur per.§.qui ſequitur ſublata ſibi per hunc decre.integritate fructuū ſubducta videretur ab eo onera.ar.ff. de vulg. et pupil.ſubſti.et contratabulas de le.iij.l. ult.§.fi. quia ſi ipſe vbi dimidiā fructuū facit ſuam nō tenetur ad onera.ar. huius tex.et aliorū iuriū.ſ̃.ꝓxi.allegatorū eadē ratione nō tenet̃ vbi taxationē decime uel reſiduum eligit.ut pre.§.cū illa uel illud minor uel min⁹ eſſe poſſint iſta dimidia ⁊ licet ibi maior uel maius poſſit eſſe adhuc uidet̃ ideȝ dicendū.cū enim taxationem decime poſſit eligere certū eſt ut videt̃ ꝙ decima debet̃ abſq; onere remanebit. Et ſi dicas quare hoc reſiduum eligit pro illo ad onera nō tenet̃ ſaltim pro rata cum ſi omneſ integros fructus teneret̃ max.ſi ſupponatur reſiduum decime plus ualere q̃ȝ iſta dimidia.pōt dici ꝙ ideo quia ex beneficio huius canonis pōt eligere q᷒ ab omni diminutione debet eſſe extraneū.in cor.autē.conſti.que de dig.§. illud.coll.vi.et quia ius habet conſtitui vniforme vnde ſi ꝓ decima electa non tenet̃ ergo nec pro reſiduo ut videt̃ ar.C. de tem.in inte.reſti.l.ſupuacuā.alias ſi contra diceres poſſet contingere priuilegiū conſuetudinē uł ſtatutū eſſe deriſoria ⁊ omni carere effectu q: tanta poſſent eſſe onera que ꝑponderent fructibus pro taxatōe decime uel ꝓ reſiduo ad tp̄us tantūmō ꝑcipiendis que indicunt onera totū ſtatū perpetuū beneficij et per conſequens ipſum beneficiatū cōcernūt ſcd̄m premiſſa ſi bene attendes effectus dicti.§.porro.per hoc.c.videtur hodie ſublatus et ut iura ſuper hoc maior declaratio foret facta.

Quod[b] ſi alter de[c] predictiſ ꝑfata[d] medietate[e] uoluerit eſſe contentuſ altero ꝯtentari uolente[f] pars nolentis trãſeat ad[g] uolentē et uolens fructus et obuentiões illius beneficii percipiet uniuerſos[h] eidē beneficio congrue[i] faciens deſeruiri: ac eiuſ ſupportans onera conſueta. ¶ Et[k] ſi quicq̃ȝ aliquis predictorū[l] ultra[m] premiſſa ꝑceperit[n] illō[o] q̃ȝ his ad quos pertinebit infra[p] menſeȝ nō reſtituerit[q] etiā cū[r] effectu eoipſo ſi eps uel ſupior[s] ꝑlat⁹ fuerit a[a] pō

b ¶ Quod ſi aliter.quinta pars.

c ¶ De predictis.ſ.habenti percipere annalia uel beneficiato.

d ¶ Predicta medietate fructuū.ſ.obuentionū beneficij.

e ¶ Uoluerit.cōtra diſpoſitionē ⁊ diſtributionē equalē.§.ꝑce.

f ¶ Uolente.pena ergo conſequēs locū habet cū vnus nō vult et alter vult vbi ergo vtiq; uolet dimidia fore cōtentus pena non vendicat ſibi locū puta ſuper maiori uel minori parte conuenirent.ar.ad hoc.ff.de no.op.nun.l.i.§.et poſt.

g ¶ Ad uolentē.per hoc patet effectum conſuetudinis priuilegij uel conſtituti totaliter quo ad fructus annales tolli et non obſeruantia ſeu tranſgreſſione diſpoſitōis huius decre.quaſi nō debeant illorū gaudere beneficio qui cōtemnendā legē cenſuerunt.ar.C.de iur̃ delibe.l.vl.§.ſi uero poſtq̃ȝ ut alias priuilegium ſtatutū tollitur per abuſum uel nō uſum. extra de cōſti. c.cum acceſſiſſent.de preben.pro illorum.ff.de nūdi.l.i.no.extra d̄ deci.ſuggeſtū. Sed hic quero utrum pena hic appoſita locum habeat contra illum qui diſpoſitionē factam in.§.precedenti non ſeruat ut quia habens annalia percipere nō vult cōtentari taxatione decime nec reſiduo. videt̃ ꝙ ſic quaſi utrobiq; ſit eadem ratio ſed contrariū dicas tū q: hec pena ſtatuitur mero caſu contra uolentē eſſe cōtentū dimidia ut patet ꝑ huc tex.ergo ad caſum aliū non extendit.ar. de ele.ſtatutū. li.vi.ff. de penis.l.interpretatōe tū q: in caſu.§.precedentis contra nō ſeruantē eius diſpoſitionē eſt certa pena ibidē inducta igitur iſta nō erit cumulanda cū illa per ſe ſufficiat ar.ad hoc extra de iudi.at ſi clerici.lxxxi.di.c.pbr̃.aut diaconus.⁊ q: ſemel aflicto ⁊c.vij.q.i.cum percuſſio.C.de epi. audi.l. tam demētis.et q: contenti debemus eſſe penis legibus comp̄henſis.ff. de ver. obli.l.ſi ita ſtipulatus.

h ¶ Uniuerſos.et ſic vides emolumentū abdicari obtemperātia non applicari obedientia et hoc inducit malum inobedientie et virtus obtemperantie.ar.extra de poſtu. ꝑla.ad hoc.ff.d̄ renun.li.l.iij.§.in bello.

i ¶ Congrue.quaſi dicat debite iuxta morē dudū rationabiliter obſeruatum uel ab initio inſtitutū.extra de cenſi.c.i. et.ca.peruenit cum ibi no.xviij.q.ij. euletherius. uel intellige conſueta.ſ. de iure uel intellige.ſ.de iure imponi licet alias non fuerint preſtita puta pro ꝓcuratione ratōe uiſitationis uel delegatorū ſeu nunciorū ſedis apoſtolice citatione debita.extra.de cenſibus cū inſtantia.de ꝑſcrip.cum ex officij ad inſolita ergo uel ratiōe inſtitutōis uel tēporis uel diſpoſitionis iur̃ iſte nō tenebitur ſicut nec alius beneficiatus. extra de cenſi. prohibemus.⁊.c.preterea

k ¶ Et ſi quicq̃ȝ.vi. pars.

l ¶ Predictorum.ſ.habentibus annalia percipere uł beneficiati.

m ¶ Ultra ꝑmiſſa.i. ultra creatōem decime uel reſidui in beneficijs pro decima taxatis.ut in.§. ex hoc

n ¶ Perceperit. ſcire debentes qd̄ ſuum nō eſt ad alium pertinere.C.vnde vi.l.cū querebatur.

o ¶ Illudq;.ſ.preceptum vltra ꝑmiſſa uel eo nō extāte eſtimationē. ar. ff.de condi.fur.l.in re furtiua. extra de trāſac.ueniens.ad quos pertinebit iuxta diſpoſitionem dicti.§.nos.et.§.ad hoc.

p ¶ Infra menſem.intellige ut in kalendario cōputandū.extra de ſup. neg.prela.licet.et ſi qui dies de illo lapſi erant ſupplebuntur de ſequēti ut no.gar.in ſimili de elec.cupientes.et.c.q̃ȝ ſit.li.vi.

q ¶ Non reſtituerit.ſ.quantū in eo eſt ſi enim per ip̄m non ſteterit quo minus reſtiterit quia tunc pro reſtituente habendus eſt ar.ff. de condi. et demon.l.iur̃.ciuili.de re iudi. l.in iure.C. de inſti.et ſubſti.l.i.extra de eo qui mit.in poſ.c.ij.de re.iur̃.c.cum ſtat.et.c.imputari.li.vi.

r ¶ Cum effectu.quaſi dicat realiter ut innuat ꝙ non ſufficeret obligatio verbalis facta de reſtituendo quia vbi opus eſt facto ſola voluntas non ſufficit.extra de eo qui mit.in poſ.c.i.et ibi no.ut lit.non conteſta. c.quoniā.§.in alijs.ad hoc.ff.de re iudi.l.iiij.§.ait pretor.quibus mo. pig.uel ypo.ſol.l.ſicuti.§.ſi uoluntate.cum ſi.et verba accipiēda ſunt cū effectu.ff.ne quis eū qui in ius.l.ſi per alium.§.docere. ꝙ quiſq; iur̃.l. i.§.hec autem uerba.extra de cle.non reſi. c.relatum. et hoc etiā bene denotat verbū reſtituat qd̄ de ſui natura plenā habet ſignificationē.ff. de vſur.l.videamus.§. infamiam.de ver.ſig.l.reſtituere.

ſ ¶ Superior prelatus.ut archiep̄us uel patriarcha.et ſic vides ꝙ inparitate in penis micius agitur cum ep̄o uel ſuperiore quā cū alijs ⁊ hoc ꝓpter dignitatem pontificalis officij.de offi. dele.c.quia pontificali.li. vi.et quia in penis infligendis differendū eſt.⁊c.extra de offi.dele. paſtoralis.et ſuper hoc vide quod no.xl.di.c.homo chriſtianus. et clari⁹ extra de iureiurā.c.cū quidā.ubi no.Her.ꝙ in penis pecuniarijs plus punitur maior q̃ȝ minor ſed hoc vltimū confundi videt̃ per.l.quedā.ff. de penis.l.vbi militi artem ludicram exercenti aut ſe vendi tanq̃ȝ ſeruū patienti pena capitalis imponitur que pagano talia facienti minime imponeretur ut ibi. Sed illud ſpeciale poteſt dici in odium militis tale quid perpetrantis per quod ab exercitio militari et ſic a defenſione rei publice habet abdicari ob quā ſe morti exponere et mortē non vitare tenebatur.ff.ex qui.ca.ma.l.pe.cum ibi no.et in cor.autē. de mā.ꝑn. §.vlt.col.iij.et ob quam pater filium et filius patrem poteſt interficere ſine pena.ff.de reli.l.minime.

a ¶ A pontificalibus.i.ab illis quibus poteſt dici pontifex et ſic celebrare miſſaȝ cum mitra ⁊ baculo nō poterit nā ſuſpenſus ab iſtis ꝓhibetur ab his que ſunt ſibi alias ut pontifici ꝑmiſſa et de pendentibus ab eis puta ab ordinū celebratione frontis criſmatōe baſilicarum ſeu virginuȝ conſecratione et ſimilibus.non autem ab his puta a miſſe celebratōe ſine ornamentis pontificalibus baptizare penitentias dare et alia q̃ cōpetunt ratione ſacerdotalis officij ſic ſentit cōpoſt.de conſue. cum dilectus.et her.de offi.dele.ſane.li.vi.aliquando tamē ſuſpenditur a ſacerdotali officio.ut dicto ca.ſane.et tunc nec iſta poſſet facere niſi in pene impoſitione ſibi permitterētur de cor.ui.ca.ſignificauit.Sed pone aliquem ſuſpenſum ab officio ſacerdotali poterit ne vti pontificali et alibi q̃ȝ in miſſa.uideretur ꝙ non quia interdicto uno omnia interdicta ſibi cenſentur que ſine illo explicare nō poſſet de re.iur.c.cū quid ꝓhibet̃.

li.vi.ſed ſine ſacerdotali officio ĩpleri non poteſt pontificale.de exceſſ. prela.ex litteris circa fi.

b ¶ Et ingreſſu eccleſie. a quibus videatur ꝓhibitus cui talis ingreſſus interdicitur.habes de ſen.ex.c. is cui.li. vi.et vide ſuper hoc quod no. per inno.et hoſti.de ſen.ex.ſacro.et per gui.de offi.dele.c. quia pontificali.li.vi.

de elec.c.vbi maius.c.ceterũ.circa fi.de of.or.c.qr pleriq;.c.li.

n ¶ Quibuſcunq;.i.ſub quacũq; forma verborũ conceſſis.

n ¶ Iuramento.ar.ꝙ ꝓpter iuramentũ p̃ſtitum ex cauſa poſſ; diſpenſare uel diſponere tanq̃ ille cuius auctoritas in illo intelligitur excepta.ar.ff.ad munici.l.imperatores.extra de iure iuran.c. uenientes et ſuper hoc vide quod no. e.ti.ca. quanto.

tificalibus et[b] ingreſſu eccleſie ſit ſuſpenſus.ſi autẽ capitulum[c] uniuerſitas uel collegium interdicto[d] ſe nouerint donec[e] p̃dicta cũ integritate reſtituerint ſubiacere.[f] ſi uero aliqua[f] ſingularis ꝑſona eccleſiaſtica uel mũdana id[g] fecerit excõicatiõis[h] incurrat ſententiã ipſo facto:a qua ſine[i] reſtitutiõe p̃miſſa p̃terq; in mortis articulo[k] minime abſoluatur[l]. Nõ[m] obſtantibus quibuſcũq;[n] priuilegiis uł indulgentiis aut cõtrariis conſuetudinibus ⁊ ſtatutis iuramento[n] confirmatõe[o] ſe.apo. aut alia quacunq;[o] firmitate uallatis:que[p] omnia quo[q] ad hoc auctoritate apoſtolica reuocamus et nullius deinceps eſſe uolumus firmitatis[r]. Nulli[s] ergo ⁊c. noſtre cõſtitutionis reuocationis caſſationis irritationis et uoluntatis.et cetera.

Declaratio ꝙ executores ſeu iudices a ſede apoſtolica deputati in dioceſibus iã diuiſis procedãt libere ſicut ante.

SEdes[t] apoſtoli. in[x] ſuis actibus ueritatem[y]

c ¶ Capitulũ.hoc verbum et duo ſequentia nomina ſunt intellectualia anima carentia:et ideo excõmunicari ꝓprie non poſſunt. de ſen. excõ. romana.§.in uniuerſitatẽ.li.vi.illa enim ſentẽtia de ſe animã ligat. ex̃ de re.ec.nõ al.c.quis p̃ſbiterorũ. in his autẽ que facti ſunt:coguntur facere capitulũ vniuerſitas collegium per cõpulſionem mẽbrorũ ſuorũ.ar. C. de ap̃pito.prefecto.p̃to.⁊ cornicularij.li.xij.ð excu.mu.l. maximarũ.li.x. de hoc no. dicto.c.romana.et cõpoſ. de reſcrip.eam te.

d ¶ Interdicto.ſ.eccleſiaſtico de cuius tranſgreſſione ſatis cauetur de exceſſ. prela.tanta.et per talẽ ſententiã interdicti:ligati dicuntur ſinguli de capitulo uniuerſitate uel collegio ut alicubi audire diuina ñ poſſint nec eccleſiaſtica recipere ſacramenta.de ſen.ex.c.ij.ſententia.§.cum vero.li.vi.

e ¶ Donec p̃dicta.innuitur a cõtrario ſenſu ꝙ ſtatim reſtitutione ia; integraliter facta eſſet talis ſuſpẽſiõis et interdicti ſentẽtia relaxata. ad hoc ar.ff.de poſtul.l.puto.et.lxxxi.di.c.ſi qui ſint.ubi de hoc. ſed contrariũ dicas ꝙ etiã poſt reſtitutõem eſt neceſſaria relaxatio ſententie:cũ in dubium poſſit reuocari reſtitutõis integritas.ſic no.inno.de eta.et quali. c.cum bone.

f ¶ Subiacere.in hoc caſu et ſequenti hec decre.eſt canõ ſentẽtie late.

f ¶ Aliqua.intellige quecũq; et qualiſcunq; ſit cum ind eṽite loquatur de priui.quia certa.xix.di.ſi romanorũ.ff.de le.preſtã.l.i.§.generaliter. et quia hic agitur de incurrenda ſententia excõicatõis que in dubio tã q̃ in tutiori lata preſumi debet in quẽcunq;.de cle.ex.mi.§.licet.

g ¶ Id fecerit.i.vltra premiſſa aliquid perceperit.

h ¶ Excõmunicationis.ſ.maioris illa enim in dubio inflicta videtur.de ſen.excom.ſi quid.

i ¶ Sine reſtitutione.ergo cũ illa abſolui poterit.ar.xxv.q. qualis.extra de preſumpt.nõne.

k ¶ Articulo.iſte caſus ſemper excipitur etiã ubi ſedi apoſtolice abſolutio reſeruatur.de ſen.ex.non dubium.

l ¶ Abſoluatur.intellige per ordinariũ qui talẽ abſolutionem poterit impendere reſtitutionẽ facienti cũ hoc papa ſibi nõ reſeruauerit. de ſen. ex.nuper.Sed pone ꝙ ordinarius abſolutionẽ talẽ impendit reſtitutione non facta proderit ne talis abſolutio. uidetur ꝙ ſic licet iniuſta.ar.de ſen.ex.uenerabilibus.§.niſi autem.li.vi.ſed in contrarium multu; vrget iſte tex. prohibens abſolutionem impendi cum dicit :minime: et nullo modo ſine reſtitutione.ergo factum contra legis ꝓhibitionẽ nõ tenebit licet nõ ſit adiectum ꝙ factum cõtra nõ teneat. C. de leg.l.non dubiu; xxi.q.ij.c.imperiali.ſic ſentit gui.in ſententia lata.de offi.or.romana.§. fi.licet perfecte Bar.aliter in eis ſentiat. et ad hoc vide quod no.oſti. de priui.uolentes.in verbo non preſumat.

m ¶ Non obſtantibus.vij.ꝑs.hanc clauſulã fore referendã dico ad omnia precedentia.ar.ff.dele.i.l.talis ſcriptura.§.vlt.extra de app.c.inquiſitionem ſecundo.et.c.requiris.et iſta nõ obſtantia tollunt effectum talium ut ſaltim in aliquo obſtare nõ poſſint huic decre.et diſpoſitis per eam.ar.extra de reſcript.cum aliquibus.ubi de hoc dixi.li. vi.et ad hoc

o ¶ Confirmatõe intellige etiam ex certa ſcientia.tum quia generaliter loquitur.tũ quia ꝓpter uerbũ quacũq; quod ſequitur.

o ¶ Quacũq; firmitate.puta pene adiectione.pignorum datione fideiuſſorum uel obſidum obligatione uel alia ſimilia.

p ¶ Que omnia.ſ. priuilegia indulgentias conſuetudines ſtatuta iuramenta cõfirmationes et firmitates quaſcunq;.

q ¶ Quo ad hoc.ſ.in hac decre.ſtatuta quantũ ergo ad alia i hoc.c. nõ expreſſa talia nõ intelliguntur caſſata nec ſublata.ar. ff.ſo.ma. l.ſi cum dotem.et.l.ſi uero.§. ſi ſocero.in li. feu.de cog. feu.c. i.et hoc facit pro his que no.ẽ.in.§.et hoc.

r ¶ Firmitatis. no.per papã poſſe tollere ex cauſa talia de quibus hic dicitur. et ſimile de elec.quia ſepe cum ſi. huius ratio poteſt eſſe.quia in omni conſuetudine uel ſtatuto et in iuramẽto ſemper intelligitur principis auctoritas excepta.x.col.de ꝓhi.feu.alie.l.imperialẽ.§.vl.et dixi ſtatim in verbo:iuramento.

s ¶ Nulli ergo.ſuper hac clauſula dic ut dixi in decre. execrabilis.in fi.ieſſellinus.

SEdes apoſtolica. In quatuor partes eſt diuiſibilis preſens conſtitutio.in prima enim arenga ſeu prefatio p̃mittitur.in ſecunda facti recitatio ſubiungitur ibi.predictum.in tertia expectantibus beneficia ex virtute litteraꝝ apoſtolicarũ declaratio annectitur ibi.uerũ qm̃ ⁊c.in quarta ad litteras iuſticie eadẽ declaratio extenditur ibi.idem etiam ⁊c.

v ¶ Sedes.que cenſetur eſſe ubi papa eſt ut dixi plene in decre. execrabilis.et in.c.ad onus.

x ¶ In ſuis actibus.actus ſedis apoſtolice cõformandi ſunt iuxta poſſibilitatem actibus diuinis.omnis enim chriſti actio noſtra eſt inſtructio.ij.q.i.deus omnipotẽs.lxxxi.di.c.legitur. potiſſime per virtutẽ humanitatis et clementie per quam ſola dei ſeruatur imitatio:et que ſola deo nos equat.in cor. auten. ut iudi.ſine quoquo ſuffragio.§.itaq;.col.ij. C.de nup.l.imperialis.de do.inter vi.et vx.l.vlt.iuxta illud imitatores dei eſtote ſicut filij kariſſimi.et ad hoc facit.xl.di.c.non nos.et multis ca.ſequen.

y ¶ Veritatem.quid eſt veritas. Rñdeo ipſe deus qui de ſeipſo dicit:ego ſum via ueritas et vita. Jo.xiiij.c.et legitur. xi.q.iij. c.exiſtimant.et.c.imperatores.et.c.abiit.de peni.di.ij. c.ſi eni inquid.§.vſu qui dicit.viij.di.ſi conſuetudinẽ.ſ; ueritas inquantum eſt creatura humana poteſt dici indubitata rei certitudo maxime per viſum.inſti.de gra.ſuc.§.hactenus.et in cor.autẽ. de fi.inſtru.circa prin.col.vi.vnde veritati omnis opinio hab; ſuccumbere.viij.di.c.ueritate.ff.quando actio de pecu.eſt an-

nalis.l.i.§.vl.alias eſt ibi lex quantū ⁊ ad.l.acqui.l. inde neraci us.§.vltimo.

ȝ ¶ Proſequens.in tantū ꝙ ſententiam per ſe latā cōmutat in melius ex cauſa veritate cōperta.xxxv.q.ix.c.ſententiā.extra de re iudi.cū olim.de pur.vul.c.ſignificantibus.ff.quando ac.de pecu.eſt annalis.l.queſitū.alias eſt ibi.§.ſub.l.i.

ꝛ ¶ Luceꝫ amās no.principem qui lex eſt animata in terriſ.in coꝛ.autē.de conſuli.§.vlti.col.iiij.lucis ⁊ claritatis amicum fore nam nihil pꝛopꝛius legū ꝙꝫ claritas.in coꝛ.autē.de teſt.imperfec.§.nos igitur.coll.viij.et ſimplicitas legū magis ꝙꝫ difficultas placet legi.inſti.ꝺ fideicō.here.§.ſed qꝛ.nec mirum.qꝛ qui in tenebꝛis ambulat neſcit quo vadat iuxta verbum dn̄i math.xv.xxxviij.di.c.que ipſis.de eta.et quali.c.cum ſit.et ideo alibi legiꝭ.qui male agit odit lucem.et ar.inſti.de ob.que ex delic.naſ.§.furtum.nā tenebꝛe apte ſunt ad malū.ff.de ven.inſpi.l.i.§.mulier.

proſequens:[z] lucē[ꝛ] amans:libenter euitat[a] nodoſe[b] ambiguitatis inuolucrū:[c] illamqꝫ ſibi ſemꝑ in ſuis oꝛdinatiōibus reſeruare cautelā[d] intendit[e] ut de[f] illis ita proueniat cōmodum ꝙ aliis nō immineat detrimentū.[g] ¶ Sane[h] pꝛidem ad diuini cultus augmentum[i] ⁊ ad ſalutē[k] populi quē in nōnullis[l] ciuitatibꝰ ac dioc. ſic multiplicauit[m] altiſſimus: ꝙ in earū[n] ſingulis ſingulorū[o] uultus[p] nequibat ut[q] eum decet unicus[r] paſtoꝛ inſpicere aut[s] alias partes[t] boni paſtoꝛis īplere: ſalubꝛiter intendentes in ipſis dio. quarum nōnullas in duas ⁊ aliquas in plures dioc. duximus[u] diuidendas. certas ciuitates[x] et eccleſias ereximuſ cathedrales:[y] quarū ſingulꝭ ꝓpꝛias diſtinctaſ ⁊ limitatas[z] dioc.[a] iuſſimus aſſignari. uerū[b] quia plures an̄[c] oꝛdinationē ſeu diuiſionē noſtram huiꝰ tā a nobis qꝫ a p̄de. noſtris romanis pōtifi. apoſtolicas obtinuerunt litteras[d]

a ¶ Euitat.nec mirū cum ad eam et ad eius onus ſpectet iuris dubia declarare.extra qui fi.ſunt le.c.per venerabilem.§.rationibus.cum eius ſit interpretari cuius fuit et condere.C.de legi.l.vlt.xi.q.i.§.ex his omnibus.extra de ſen.ex.inter alia.

b ¶ Nodoſe.i.perplexe ⁊ inuolute adinſtar nodi inextricabilis ſi.extra de ver.ſig.cum olim.inſti.de fideiuſ.heredi.§.ſed qꝛ.

c ¶ Inuolucrum.i.inuolutionem et perplexitatem.

d ¶ Cautelam.eius cautela magna debet nobis eſſe inſtructio lxxxi.di.legitur.

e ¶ Intendit.ſ.in dubio.

f ¶ De illis.ſcilicet oꝛdinationibus.

g ¶ Detrimentū.hoc dicit quia non debet vni cū alterius iniuria ſubueniri.xxij.q.ij.c.pꝛimū.xiiij.q.v.deniqꝫ.C.de emanci.li.l.nec annꝰ.vnde in dubio papa per ſuam oꝛdinationē nō intendit iuri alterius derogare.ff.ne quid in loco pu.fi.l.ij.§.merito.et.§.ſi quis a pꝛincipe.xcix.di.nullus.et.c.ecce.de offi.dele.ex parte.ij.et.c.ſuper eo.de reſti.ſpo.audita.cū ſi.ratio huius eſt.quia omnibus ſubditis equalis defenſio iuꝭ eſt per legē debita.ff.de penis.l.capitalium.§.ad ſtatuas.et per conſequens ꝑ pꝛincipem cū ipſe obtinere velit qꝺ ſue leges uolunt in coꝛ.autē.de iudi.§.omnis aūt.col.vi.ne alias inde videātur C.vnde vi.l.meminerint.extra de accu.qualiter.

h ¶ Sane pꝛidē.ij.ꝑs.et ſume uerbū ſalubꝛiter intēdēs qꝺ ē.j.

i ¶ Augmentū.deſiderium eſt eni et eſſe debet cuiuſlibet fidelis et potiſſime vicarij chꝛiſti augmentare cultū diuinū ut hic:et extra de conſti.ex parte de reſcrip.qꝛ per ambitioſam.li.vi.

k ¶ Salutē populi.ſ.chꝛiſtiani indigentis ꝑmaxime pabulo uerbi dei.math.iiij.c.xliiij.di.ſit rectoꝛ.exꝭ de of.oꝛ.c.inter cetera.

l ¶ Nōnullis.i.aliquibus.duobus eni uerbis negatiuis magis affirmari ꝙꝫ negari videtur.ff.de ver.ſig.l.duobus.ſi.de reſcri.qꝛ nōnulli.de hoc plenius dixi in decre.cū inter nōnullos.

m ¶ Multiplicauit altiſſimus.deus ergo multiplicare ſuū popopulum dicitur cuꝫ ſine ipſo fiat nihil.io.pꝛimo.C.de veteri iur.l.i.xxiij.q.iiij.ca.nabuchodonoſoꝛ.in verbo nō ergo.alias eſt ibi.§.

n ¶ Earū.ſ.ciuitatū.uel dioceſum.

o ¶ Singuloꝝ.ſ.de populo.

p ¶ Uultus.hoc verbum ſumi pōt large pꝛo actu extrinſeco et tunc exPones.uultus.i.actus exterioꝛes ſeu extrinſecos ex quibus de intrinſecis p̄ſumitur bonū uel malū.xli.di.§.vl.xxxij.q.v.qui viderint.exꝭ de pꝛeſump.ex ſtudiis.inſti.de rerū di.§.ceruos.in coꝛ.auten.de mona.§.cogitandū.col.i.vnde uerſus.intima per moꝛes cognoſces exterioꝛes.poteſt etiā accipi ſtricte pꝛo aſpectu faciel.et expone tunc uultus.i.facies quas epuſ confeſſionis tēpoꝛe in confitentes ſibi debet inſpicere ut diſcernat quanto rubore ſeu tremoꝛe uel erubeſcentia quis peccata cōfiteatur ut ſecundū hoc penitentiā moderetur.ar.ad hoc.ff.de queſti.de iunioꝛe.§.toꝛmentaq.cautela eſt tamē adhibēda:ne ex aſpectu concupiſcētia inhoneſta poſſit ſubſequi puta ex aſpectu faciei muliebꝛis.ſuper quo vide qꝺ plene no.hoſt.in ſum.de penis.§.qliter ſacerdos

q ¶ Ut eum decet.hoc dicitur qꝛ epiſcopus curam habere diciꝭ omniū ⁊ ſingulorum de dioc.x.q.i.regenda.xxv.di.ꝑlectis et ipſoꝝ anime de eiuſ manibus requiruntꝭ.extra de of.oꝛ.irrefragabili.de reg.iur.quamuis.

r ¶ Unicus paſtoꝛ inſpicere.quare ob multitudinē meſſis credentiū dignum fuit ut mitterentꝭ alii operarii ad tantā meſſem recolligendā.xxij.di.in nouo

ſ ¶ Aut alias.puta.ſ.p̄dicationibus ſacramentoꝝ collatōibꝰ.et ſi.de offi.oꝛdi.inter cetera.

t ¶ Partes boni paſtoꝛis.quales debeant eius eſſe vide quod no.xliiij di.ſit rectoꝛ.et.xlv.di.diſciplina.

u ¶ Duximus diuidendas.diuiſio et vnio epiſcopatuū ad ſolū papam noſcitur pertinere.xvi.q.i.pꝛecipimus.et.c.ſicut.extra de exceſſ.pꝛela.ſicut vnire.

x ¶ Ciuitates.no.ciuitatē dici anteꝙꝫ ibi ſit ſedes ep̄alis.non ergo talis ſedes conſtituit ciuitatem.ad ideꝫ.iij.q.ij.audiuimus.lxxx.diꝭ.c.i.extra de pꝛiuile.c.i.ubi de hoc per pe.de ſap̄.quid autē dicatur ciuitas uidere potes qꝺ ſuꝑ hoc recitat gy.ꝺ reſcri.ſtatutū in uerbo ciuitatibꝰ.li.vi

y ¶ Cathedrales.i.epiſcopales.

ȝ ¶ Limitatas.taliū dioce.limites p̄ſcribi nō p̄nt.xvi.q.iij.c.lꝫ ī reguꝭ.

a ¶ Dioceſis.a quo loco dioc.incipiat cōputari an a fine ciuitatis que muroꝝ ambitu claudiꝭ an a fine ſuburbioꝝ ciuitatis.uide qꝺ no.Uin.de reſcrip.rodolphus.et guil.in.c.ſtatutū ſuꝑ verbo in ciuitatibꝰ.li.vi.

b ¶ Uerum.tertia pars.

c ¶ Ante oꝛdinationem.de obtinentibus enim litteras poſt talē oꝛdinationem et diuiſionem non eſſet dubitatio cum littere de vna dioc.mentionem facientes ad aliā ſuum effectum nō extenderent.

d ¶ Litteras.tales littere utpote ambitioſe ſunt reſtringende non relaxande.extra de pꝛeben.cū olim.et eo.ti.c.quāuis.li.vi.et de talibus litteris conſueuit ꝑ aliquos dici ꝙ in beneficialibꝰ ſunt loco tituli.ut no.com.de reſcrip.c.ſuper litteris.circa fi.ſed in contrariū videtur ꝙ gratia que ſine litteris fieri pōt:ſemper litteras pꝛeuenit.ut no.inno.de reſcrip.conſtitutus.nam ſola uerbalis collꝭ.facta cōſentienti dat ius in beneficio de pꝛeben.ſi tibi abſenti.de cōceſſ.p̄ben.c.vlt.li.vi.et ar.C.de dona.l.ſancimus.§.excepꝫ.⁊ no.inno.de reſcrip.c.lr̄as.vnde potes dicere ꝙ littera apoſtolica eſt loco tituli.quo ad ꝓbatōeꝫ iuris queſiti per collatōem p̄cedentē:nō autē eſt ꝓ titulo quo ad iuris acquiſitionē cuꝫ ſine ea ſit iam queſitū.aliqui tamē dicunt ꝙ littera eſt ꝓ titulo in collatione facienda nō autē in iam facta.uel eſt titulus remotus nō immediatus.ſic videꝭ ſentire gui.de litis cōteſt.c.exceptionis.in glo.i.ad pꝛin

cipale.li.vi.ſaltem et forte uerius poteſt dici ꝙ etiã in facienda nõ ſit titulus.qꝛ ſicut in iam facta uerbalis collatio eſt titulus iure q̃ſitus abſqʒ alia traditione.ar.extra de accu.accedens.et no.compoſt.de cõſti.cum M.et inno.de p̃ben.c.cũ inter.ita et in faciẽda mandatũ uerbale factuʒ conferendo eſt titulus cuius vigore cõpetit imploratio officij mandatarij pro facienda collatione qua facta aſſequit̃ quis ius in re nõ ius ad rem licʒ non in re.de p̃ben.c.quorundã.de cõceſ.prebẽ.ca.vlt.li.vi. Sʒ littera apoſtolica erit ꝓbatio illius tituli ſicut alia ſcriptura que fit de titulo nõ eſt titulus cuʒ frequenter ſolo cõſenſu pficiatur.ff.de ac.et obli.l.ex conſenſu.inſti.de ob.que ex cõ.cum ſi. Sed eius ꝓbatio.ff.de pig.l.cõtrahit̃.et ad iſta potes videre qđ gul.pro et contra plene ꝓſequitur in ꝓhe.li.vi.⁊ qđ alias dixi ad iſtam materiam de reſcrip.ca.litteras.cle.v.

e Jn ipſis.ſ.ciuitatibus.

f Tunc.ſ.tempore diuiſionis per nos facte.

g Vacaturis.in quibus ſolus papa non alius ius conferre poteſt.de cõceſſ.preben.propoſuit.

ſuper beneficiis eccleſiaſticiſ in[e] ipſis tunc[f] integris dioce. uacaturis[g] quarũ[h] nõnulle[i] reſtant adhuc[k] executioni[l] mãdande: nos ammouere uolẽtes[m] cuiuſuiſ dubitatõis ſcrupulum[n] circa executionem gratiarum ſuper huius beneficiis cõceſſarũ poſſet[o] forſan incidere: et ꝓuide[p] conſiderantes attentius ꝙ per ordinationem ſeu diuiſionem noſtrã predictam[a] ius[b] ad reʒ expectantibus dicta beneficio annua cõpetens ex[c] ratione mutari[d] nõ debʒ qui adeo efficax in diuiſis dioce. maneat[e] gratia[f] ſicut prius[g] erat auctoritate preſentiũ declaramus[h] ꝙ omnes et ſingule gratie ſuper beneficiis uacaturis[k] ante diuiſionẽ hmõi[l] in ipſis quondam integris[m] dioce. a nobis uel p̄dictis p̄de. perſonis quibuſcũqʒ[n] cõceſſe[o] tam ipſis[p] nũc[q] diuiſis q̃ʒ in aliis[r] dioc. deciſis ab illis eiſdẽ modo[t] et forma poſſint ſuo[u] ordine per executores[x] inde datos et alios ad

l.heredes.§.anna.et.§.contra ſi promiſſor. et de iuriſdictione ſeu viſitatione que in totum debet̃ ſicut prius poſt talẽ diuiſionẽ ut in extraua.domini io.pape.xij.que incipit.ad apoſtolat⁹.

g Prius erat.ratio huius eſt qꝛ ex diuiſione ſecuta conditio obligationis ex gratioſis litteris ortum habens mutari de iure nõ poteſt.ar.ff.de ver.ob.l.ij.§.p̄torie ſtipu.et.l.p̄torie.§.incertam fami.herci.l.heredes.§.contra ſi ꝓmiſſor.cum ſi.

h Declaramus nõ videtur ergo hec conſtitutio iuris noui editiua ſʒ antiqui declaratiua cuius iur̃ antiqui mẽs colligitur ex iurib⁹ in glo.ꝓxi.allegatis.

i Gratie.cum dicat omnes et ſingule intelligendũ eſt ꝙ hic dicitur ne dũ de conceſſis in forma ſpeciali immo in forma cõmuni puta pauperũ quia licet in illis ſcđm aliquos littere tales dicunt̃ de iuſticia nihilominus gratioſe dicunt̃ cũ omni lege humana papa ſit ſolutus.ix.q.iij.cuncta per mundũ ff.de legi.l.p̃nceps.uel alio reſpectu ſunt gratioſe in hoc ꝙ magis vni q̃ʒ alij conceduntur.extra de preben.relatum cũ ibi no.ar.ff.ad ſena.con.ſilley.l.iij.§.ſicut omnes.de reli.l.vlt.extra de iurepa.cum autem.cũ ſi.et hũc intellectum denotat uerbũ quibuſcunqʒ.quod eſt.j.

h Quarum.ſ.litterarum. i Nõnulle.i.alique ſeu multe.

k Adhuc.ſ.poſt factam predictam diuiſionem.

l Executioni.que nõ debet retardari p̄textu obiectus criminis.ſ.quo ad miſſionem in poſſeſſionẽ niſi contra publice diffamatum.de accu.accedens.vnde littere executorie conſueuerunt cũ curia emanare an alias p eas ius et q̃le q̃rat̃:uide qđ.no p hoſ.et inno.de reſcri.c.ꝯſtitut⁹.

m Volentes.dic ut dixi.ſ.in verbo euitat.

n Scrupulum.i.ſollicitudinẽ ſeu curioſitatẽ.ſi.de.ſimonia p tuas.ij.

o Poſſet incidere.hoc dicit quia nihil ſic indubitatũ eſt iter homies quin poſſet licet alias ſit deciſum quandã ſollicitam dubitationẽ ſuſcipere.in cor.auten.de tabelli.§.et nõ fingant.col.iiij.

p Prouide conſiderantes.ꝓuida ſcđm ius fuit conſideratio cõditoris huius capituli per ea que not.ſ.in verbo detrimentum.

a Predictam.ſ.factam de vna dioc.in duas uel in plures.

b Jus ad rem.i.ad petendũ beneficiũ competens et illud eſt conditõ ex canone uel officium iudicis.ut no.inno.de conſti.cuʒ M.in glo.pe.et de preben.inter cetera.in glo.ſ.collatio et iſtud ius petẽti cõpetit ex mandato pape facto de ꝓuidendo aliter de beneficio uacaturo ut dixi ſ.in glo.tales lr̃e.et eſt ius in re qđ ex collatõe queſitũ eſt ut ibi dixi.

c Ex ratione.ſ.iur̃ ſcđm quam princeps licet ſolutus legibus ꝓfitetur ſe uelle uiuere.C.de legi.l.digna vox.nec vult a iuris tramite deuiare extra de ꝓba.licet.de excep.cuʒ inter.de accu.licʒ.§.ne autẽ alias imo.vult obtinere quod ſue leges volunt.in cor.autẽ.de indi.§.omnis autẽ et talis voluntas in eo appellatur poteſtas ordinata.ex uoluntate autem illa ſolutaqʒ poteſtate qua cunctis p̄eminet talis mutatio de qua ſequitur fieri potuiſſet.de reſcrip.qꝛ per ambitioſam.li.vi.et ar.de pe.di.iij.§.in pſona.tunc enim ſufficeret ſibi ꝓ ratione uolũtas.inſti.de iure na.§.ſed quod principi.ff.de conſti.princi.l.i.que in dubio ſancta et iuſta preſumitur.xl.di.c.non nos.et ibi nota.

d Mutari non debet.facit.ff.de iti.actuqʒ pri.l.nec eniʒ.C.de admi.tu.l.ſancimus.extra de re.iur.c.factum legitime.li.vi.

e Maneat.ſ.ius.ad rem competẽs.ſimile põt induci de legato uel fideicõ.relicto qđ efficax remanet ſicut prius licet diuiſio interuenit.ff.de leg.l.ticia.§.lucia.de pig.obli.

f Gratia.que firma remanet licʒ res obligata diuidatur.C.cõia utri.iudi.l.ſi factis.et de ſeruitute que ſolida debet̃ licet fundus ſeruiẽs ad plures deuenerit.ff.ſi ſerui.uen.l.loci corpus.§.ſi fundus.⁊.ff.fa.herci.

k Vacaturis.de conceſ.igitur ad illã vacantia beneficia hic non loquitur cum in illis facta gratia ſtatim poſſit ſuum effectum conſequi nec ex diuiſione ſubſequẽti poſſit in illis alicuius ꝓbabilis dubitatõis ſcrupulum ſuboriri contra quod preſens conſtitutio prouiſionẽ inducit declaratoriam.

l Huiuſmodi.ſcilicet dioce.

m Integris.id eſt non diuiſis.

n Quibuſcũqʒ.iſtius verbi vniuerſalitas exp̄ſſe deſignat ꝙ etiam de gratijs in forma cõmuni conceſſis qđ hic dicit̃ intelligatur.ar.ff.de here.inſti.l.hoc articulo.extra de ma.et obe.ca.ſolite.iuxta fi.et quia in eis fauorabilior eſt cauſa nõ mutandi illius ad rem competens ex talibus diuiſionibus q̃ʒ in ceteris ut no.compoſ.de reſcrip.c.capitulum.in glo.qꝛ queſtiones.§.item queritur an executor.uer.ſed poſt dictum.

o Conceſſe.ſed de quibus conceſſis intelliges qđ hic dicit̃ an de conceſſ.ꝓprio motu pape uel ad preces uel ſupplicationem.dic ꝙ de omnibus cum dicat tex.omnes et ſingule et dicat quibuſcũqʒ nõ diſtinguendo inſtantibus aliquibus uel nõ ar.de le.preſtan.l.i.§.generaliter.xix.di.ſi romanorũ.extra de priui.quia citra.et qꝛ in omnibus eadẽ eſt ratio ergo ideʒ ius.ff.de ſponte la.ſed hoc interdictum.extra de confir.vti.cũ dilecta.cum ſi.et quia diuerſitatis ratio reddi non põt ideʒ eſſe in omnibus iudicijs videtur.ff.de iniuſ.teſta.l.poſthumi.§.i.de uer.ob.l.a ticio.C.de libe.prete.l.i.

p Jn ipſis.ſcilicet dioce. antiqs.

q Nunc diuiſis.ſ.in duas uel in plures.ut.ſ.p̄us integris et

r Alijs.dioceſibus.ſ.nouiter creatis deciſis ab illis et erect̃.

ſ Vel.ſ.antiquis et ante diuiſionem integris.

t Modo et forma.ut ſecundũ mandatũ de ꝓuidendo executores prouideant et per mandatum de compellendo compellantur iuxta capitulum ſi capitulo.et.c.ſi ſoll.et.c.quia cunctis

ꝺe conceſ.preben.li.vi.cum ſua materia.

v ¶ Suo ordine.quaſi dicat iuxta prioritatē ꝑſentationis circūſcriptis dolo et negligentia notabili.de reſcri.tibi qui.et ca.duobus.li.vi.

x ¶ Per executores.executor ad gratias procedere poteſt cauſa non cognita ut no.inno.ꝺ ꝑſum.dudū.de conceſ.preben.propoſuit et compoſ.de reſcrip.capitulum ⁊ gui.e.ti.c.ſtatutū li.vi.etiam aliquo non citato.no.ꝑ inno.de tranſlat.epiſcoporū.c.vlt.Sed an executor datus ad ꝓuidendū debeat admittere oppoſitores vel excipientes.vide quod no.per inno.ꝺ de ſpō.im pu.c.ad diſſoluēdum.

quos id[y] pertinebit ad debitā[z] executionē adduci quib⁹[a] ante diuiſiones ſepefatas poterant[b] et debebāt. ¶ Idē[c] etiā declaram us[d] quo ad litteras apoſtolicas iuſticiā cōtinentes[e] ut uidelicet iudices dati per[f] illas in cauſis quarumlibet[g] ꝑſonarū que nūc[h] de hui⁹ dioc. diuiſis[i] exiſtūt[k] poſſint iuxta earū tenorē[l] ꝓuide[m] procedere: ac ſi dicte dioce. de quibus mētio in litteris eiſdē habetur integre[n] remāſiſſent:[p] Nulli ⁊c̄.

y ¶ Id pertinebit. ſed qui ſunt illi.reſpōdeo ſubexecutores dati per principales executores uel ordinari habentes ꝓuiſionē uel collationē facere ad inſtantiā executorū datorū ad cōpellēdum.iuxta ca.ſi ſoli.de conceſ.preben.li.vi.

z ¶ Debitā executionē.quaſi dicat ſeruata forma reſcripti ꝓuidendo de beneficio qꝺ cadit in gratia nō de alio.de cōceſſ.ꝑben.cui de non ſacerdotali.li.vi.et ar.ad hoc.C.quorū app.non recipi.l.ab executione.

a ¶ Quibus.ſ.modo et forma. uel alio.

b ¶ Poterāt.ſ.ex mādato ſibi facto de ꝓuidēdo uel cōpellēdo

c ¶ Idem etiam.quarta pars.et expone idem.ſ.quod dictū eſt ꝺ.priori.de litteris gratioſe. ram⁹.

d ¶ Declaram⁹.ℬ.d.ut dixi in ꝑte ꝑcedenti i verbo ſili decla

e ¶ Iuſticiā continentes.ut ſunt ille per quas mandatur de iure partium debite cognoſci et negotium debito fine decidi.

f ¶ Per illas.intellige tales que iuriſdictōis fuerint atributiue in alijs enim ſecus puta ſi eſſent ab excōmunicatōe obtente in alio articulo qꝫ appellatōis uꝉ abſolutōis.ꝺ reſcri.ipō iur.li.vi.

g ¶ Quarumlibet perſonarū.nō ergo refert per quācunqꝫ perſonam alias tamē abilē et contra quēcunqꝫ littere fuerint impetrate ob tex.vniuerſalitatē.ar.ꝺ ma.et obe.c.ſolite.xix.di.c.ſi romanorū.ff.de here.inſti.l.ℬ articulo.de le.preſtan.l.i.§.generaliter.Sane tamē intelligaꝰ ſi littere ſint ita impetrate ꝙ ex ſui forma quaſcunqꝫ perſonas poſſint apprehendere alias ſecus de reſcrip.ſedes apoſtolica.

h ¶ Nunc.ſ.tempore editionis huius decre.

i ¶ Diuiſis.ſ.ab illis dioc̄.de quibus in litteris fit mentio.

k ¶ Exiſtunt.ſ.ratione domicilij uel ratione rei ibidem poſſeſſe ſuper quo vide ſi placet quod alias plene no.de reſcrip.c.ſtatutum.li.vi.licet aliqui ibidem contra notent.

l ¶ Tenorē.hoc dicit quia forma mandati et tenor eſt exacta diligentia obſeruandus.de reſcrip.cum dilecta de reſti.ſpo.piſanis.ff.manda.l.diligenter.alias ꝓceſſus nō valeret iudicialis ſed partialis.i.per partes habitus et factus puta ipſarum confeſſiones forte ualeret.ꝑ.c.piſanus ubi ſic no.ꝑ.de ſam.

m ¶ Prouide.puta diſcretione preuia que mater ceterarū virtutum dicitur de of.cu.c.i.de re iudi.paſtoralis.§.verſū.cle.v.i.q.v.preſentium.nam et contra multa iudices dati iuriſdictionem ſortiunꝰ etiam in litteris non expreſſa max.contra illa ſine quibus cauſa cōmiſſa ad effectum perduci nō poſſit.de of.de le.c.i.et.c.preterea.ut lit.nō conte.quoniā frequenter.§.vlt.ff.de iur.om.iu.l.ij.et ar.ff.de procur.l.ad rem.et.l.ad legatum.

n ¶ Integre.i.non diuiſe. o ¶ Alie.ab illis non deciſe.

p ¶ Remanſiſſent.et ſic per conſequens cōputabantur olim due diete iuxta.c.nōnulli.de reſcrip.hodie vna iuxta.c.ſtatutū.e.ti.li.vi.a fi.dioc.perinde ac ſi non fuiſſet diuiſa reſpectu habito ad dioc.nō de alia deciſam de qua conueniendus exiſtit ratio huius poteſt eſſe quia impetranti reſcriptū nihil poteſt imputari nec ex ſuperueniēti tali deciſione uel diuiſione dioceſuꝫ ius illi queſitum ex reſcripto ad conueniendū aduerſariū perdat.ar.extra de reſti.ſpo.audita.de elec.c.conſtitutionem.§.inſuper.cle.v.ff.ne quis in lo.pub.l.ij.§.merito.⁊.§.ſi quis a principe.et in.c.dilecto.ꝺ ver.ſig.c.ex parte.et.c.ſup eo.de offi.dele.et firmat cōpoſt.in.c.cauſaꝫ.de reſcri.et in.§.ꝺ.ꝑx.ꝑcedenti.

¶ Caſſantur diſpēſationes ſuꝑ pluralitate beneficiorū et dignitatū et ſub certo moderamine reducuntur.

Execrabilis[b] quorūdaꝫ tam religioſorū quaꝫ ſeculariuꝫ ambitio[c] que ſem

¶ Execrabilis.Decre.preſens diuiſibiꝉ eſt in duas partes principales.In prima conſtitutionis ratio multiplex premititur.In ſecunda ipſa conſtitutio modificatiua contra obtinentes iam plures dignitates uel perſonatus ſeu beneficia cum cura ſubſequitur j.in.§.nos itaqꝫ.Et illa diuidi poteſt in.v.partes.Prima enim cōtra ꝑdicta obtinentes cum diſpēſatione legitima cum pene adiectione ⁊ certa proteſtatione certū quid diſponitur.In ſecunda contra illa obtinentes abſqꝫ diſpenſatione canonica ſtatutū nouū editur ibi.in.§.porro qr In tertia contra recipientes ſecundū beneficiū ſe cū primo nō compatiens ius nouū annectit.ibi in.§.qui uero.In quarta qui in hoc caſu intelligantur ordiuarij declarat ibi in.§.ceterum ordinarios.In quinta contra modificatiuā conſtitutionem interpretatio ſubinfertur ibi in.§.quantum autem.

b ¶ Execrabilis.exponi poteſt hoc verbū.i.abhominabilis ſeu deteſtabilis uel euitabilis.ſimile verbū et ſimilis expoſitio.C.de aque duc.l.ad reparationem.li.xi.ff.de ali.iudi.mu.ca.fact.l.item.§.poteſt.C.de admi.tu.l.lex que tutores.circa me.et merito talis ambitio execrabilis dicitur cum circa ſpiritualia uerſetur.C.de epi.et cle.l.ſi quanqꝫ.nam et contra temporalia eſt vitanda cum dicatur radix omnium malorum.i.ad thimothe.capitu.vi.de peniten.diſtinctiōe.ij.quia radix.xlvij.diſtinctione capitulo.bonorum.et alibi appellatur mater omniuꝫ maloꝝ in cor.auten.ut nulli iudi.uer.ſi agiꝰ.colla.ij.et periculuꝫ anime induciꝰ in aſſecutione pluralitatis beneficiorū ſine diſpenſatione legitima extra de preben.quia in tantum.et ibi no.per oſti.de excep.cum eccleſiaſtice.licet inno.ibi no.non eſſe crimē plura beneficia ſimul habere.⁊ de preben.cum iam dudū ſed infallibiliter.oſti.opi.eſt preſtātior ſaltim in beneficijs ſe concurſu nō competentibus de quibus ꝑſens capitulum loquitur.ſic etiā no.idem inno.de elec.dudum.ij.Sed hoc qualiter.nōne hic obtinebantur plura talia beneficia ex diſpenſatione papali itaqꝫ ut patet.j.non ergo tutus erat a periculo anime ille cū quo diſpenſatū erat.dicas ꝙ ſic etiā ſi abſqꝫ omni cauſa rationabili diſpenſationeꝫ obtinuiſſet nam ꝓhibitio retentionis taliū beneficiorū nō a deo ſed a ſola uoluntate conditoris canonis fuit inducta quare ſola voluntate cōtraria tolli poteſt iuxta illud.eſt eius tollere uel interpretari: cuius fuit condere de leg.l.vlt.extra de ſen.ex.inter alia.xi.q.iij.§.ex his.ſic expꝛeſſe ſentit inno.et oſti.poſt eum.extra de ſta.mo.c.cum ad monaſterium in glo.in fi.ex cauſa.et guil.in ſpe.in ti.de diſpen.contra votum tacitū uel expreſſum uel cōtra legē dei uel cōtra ſtatutū generalis eccleſie.nā in his facta ſine cauſa in foro anime non ꝓdeſſet ſic intellige qꝺ no.per hoc extra de voto.c.non eſt.et clarius per oſti.et inno.extra de renū.c.cuꝫ inter.ꝑ.

c ¶ Religioſorum.cum iſti ſint plus deo aſtricti quā ceteri.nam per profeſſionem contemptis honoribus abiectis ſpretiſqꝫ delicijs arbitrium propriū ſubiugarūt alterius ditioni.extra de elec.quorūdā.li.vi.in eis

periculoſior eſt ambitio cum nō ſint peiores experti q̄ʒ qui in monaſterijs defecerunt ſcd̄m aug. xlvij. di. c. quantūlibet et ſcriptum eſt poſt cō cupiſcentias tuas non eas mens impotentie .i. humane dignitatis auida nec abſtinere nouit a vitijs nec gaudere conceſſis nec pietati adhibere conſenſum. ut. e. di. c. iurium. et extra de conceſ. p̄ben. c. deteſtāda li. vi. et alibi legitur quos amor dominatōis innaſit iugum diſcipline fecit reſpuere. xcvi. di. c. bene quidem

d ¶ Ambitio. expōe .i. aſpiratio uel anhelatio ad dignitatē uel beneficium ut colligitur. C. ſi cer. pe. l. qſquis. extra de preben. cum iam dudum. alibi tamē ſumitur aliter. ff. de. decre. ab ordi. faci. l. ambicioſa. Et de hac ambitione ſcribit btūs Ber. o ābitō ābiētium crux .i. pena dum omnis torquens omnibus placens hac praua intentione ſic recitat oſti. de p̄ben. dudum. et. c. quia intantū. ipſa tū niſi ad actū realē proceſſerit ſola penitentia tollitur. ar. extra de ſimo. c. vlti. et no. oſt. de cle. nō reſi. c. relatum in uerbo āmoueri.

per[e] plus ambiens eo[f] magis fit inſaciabilis[g] quo[h] ſibi amplius indulgetur[i]. et improbitas[k] importuna petentium a nobis et predece[l] noſtris romanis pon. nō tam[m] obtinuiſſe q̄ʒ[n] extorſiſſe plerumqʒ noſcuntur ut[o] unus interdū etiā ad unum beneficiū[p] eccleſiaſticum minus[q] idoneus in[r] diuerſis eccleſiis ne[a] dum uicinis ſed etiā abinuicem longe diſtantibus immo[b] nonnūqʒ in diuerſorum[c] regnorum parti

e ¶ Semper. hoc aduerbium denotat omnimodam tp̄is continuationē ff. de an. le. l. gaio. §. imperator. de condi. et demō. l. ſi quis ita. §. ticio. de conſe. di. v. c. nunq̄ʒ.

f ¶ Eo. ponitur pro tanto uel pro ideo.

g ¶ Inſatiabili. proprie loquitur huius. c. conditor. nam nec ſacietas nū q̄ʒ nec finis aderit cupiditati. xlvij. di. c. ſicut hi. nā totus mundus nec obolus eſt auaro. xiiij. q. iiij. c. quid dicam. vnde verſificator dicit. Diues habere cupit quanto plus omnia ſumit. et de ipſo dicitur. Eris ſeruus eris ſi te ſpecies trahat eris. et no. dicto. c. ſicut hi.

h ¶ Quo. expone pro quantū uel pro quia.

i ¶ Indulgetur. hoc dicit quia cū uni indulgetur indigno ad prolapſionis cōtagiū prouocat vniuerſos. xxxiij. q. iiij. et eſt iniuſta et ſi ea que male vſurpantur obmittimus exceſſus viā alijs aperimus. xxxv. q. ix. c. loci. lxxxij di. peruenit. facilitas etenim uenie incētiuū tribuit delinquēdi dicto. c. eſt iniuſta. et extra de vi. et ho. cle. et hoc intellige de facto. de iure enim nō tribuit et ſic nō obſtat. i. q. vij. c. exigunt. uel aliter ut ibi no.

k ¶ Improbitas importuna .i. infeſta ſeu inquieta per quā nō concedēda frequenter cōceduntur. C. de pe. ho. ſubla. l. i. li. x. extra de conceſ. preben. deteſtanda. li. vi. quare valere nō debent uel ſaltē conceſſa reuocari merentur. ut. ſ. iuribus. et extra de pur. ca. c. cum in iuuentute. de reſcrip. quia per ambitioſam. li. vi. Per hoc quod dicit improbitas apparet quod alia importunitas puta que non ad noxam tendit ſed ad remedium uel iuris proprij conſeruationē uel proſecutionē nō eſt inhibita ſed permiſſa quare exaudienda. de pe. di. i. c. importuna. c. di. ca. p̄ſta. ij. ij. q. vi. c. poſt appellationē. ff. de libel. dimiſ. l. i. extra. de ap. c. ab eo. li. vi.

l ¶ Predeceſſoribus. hic dic ſi placet quod dixi in prohe. conſti. cle. v. in. §. hec ſane. m ¶ Tam obtinuiſſe .ſ. alibi aliter concedente.

n ¶ Quā extorſiſſe .ſ. ab inuito per talē importunitatē extra de purg. ca. c. cum in iuuētute. extorſio enim libertatē neſcit et inuiolentiā ſapit. ff. de le. iij. l. fideicōmiſſa. §. ſi rem. quare per eam conceſſa extorta potius q̄ʒ obtenta dicuntur. de elec. quorundam. li. vi.

o ¶ Quod unus. hoc contra ius cōmune eſt ut. j. ſequitur quod vnus plura beneficia ſe ſil nō cōpatientia obtineat. cū ſingula ſint ſingulis cōmittēda perſonis. lxxix. di. c. ſingula. extra de p̄ben. c. cū ſingula. li. vi. cū ſibi qs uendicare nō debeat ſtipēdia plurimorum. de cle. nō reſi. quia nōnulli. nā et hoc idē in honoribus uel milicijs ſecularibus reperitur. duos. n. honores ſil agere quis nō pōt. ff. ad muni. libertus. §. p̄ſcriptio. nec duas milicias habere. C. qui mi. poſ. uel nō. l. iiij. §. in poſterū. li. xij. nec in duobus collegijs ſimul eſſe. ff. de collegijs. illi. l. i. §. ul. no. de hoc de p̄bē. c. p̄terea.

p ¶ Beneficium eccleſiaſticū. uerbū iſtud cōprehendit ne dū canoniam prebendā dignitatē pſonatū officiū ecciam vicariā imo et p̄ſtimoniam et penſionē ad uitā pro ti. aſſignatā. ar. i. q. iij. c. ſi quis dator. et. c. ex multis. et ſic uidetur ſentire inno. et oſti. de reſcrip. poſtulaſti. et. c. ad audiētiā in genere aūt ſumptū hoc verbū beneficiū nihil aliud eſt q̄ʒ bñficiū beniuola actio gaudiū tribuens capienti in ſi. ſeu. in quibus cau. ſeu. amitta.

§. in primis. ad hoc aūt adde quod no. oſti. de preben. c. ſuper inordinata. in verbo reputati.

q ¶ Minus idoneus. hoc ex multis cauſis pōt contingere. no. oſti. de p̄ben. c. ſuper. Sed hic quero nunquid ille qui ſcienter indignū promouet ad beneficiū peccet vtiqʒ cum cōtra conſcietiā faciat et ſic gehennam edificet. xxviij. q. i. §. ex his extra de reſti. ſpo. litteras. Iterū quia ex hoc mandatur puniri quod nō fieret niſi peccaſſet. de electionibus. nihil. de preben. graue. de eta. et quali. ex ratōe. et. c. idecorū. xxiij di. c. tales. l. di. c. aliquantos. Item cū hoc faciant cōtra expreſſam prohibitionē canonis uel p̄ceptum. ut in dictis iuribus. contra faciēs peccat mortaliter. iiij. di. §. ult. extra de ma. et obe. c. ſi quis. ſic ſentit hoſti. de offi. or. inter cetera. §. vlt. de treu. et pa. c. i. nec tales canones inhibitōem uel p̄ceptum continentes de conſuetudine tolli poſſunt licet ſecus ſit in alijs. iiij. di. §. leges. no. oſti. in. d. c. i. in foro contētioſo tenetur promouēs de mala adminiſtratōe taliū promotorū. ar. ff. de magiſt. conuē. l. iij. ad munici. l. lucius. §. imperator. C. de magiſtris. c. de conueni. l. in magiſtratus. extra de offi. ar. ea que. ſic ſentit inno. et oſti. poſt eū. d. c. ex ratione. poteſt enim hoc dici quod mali miniſtri electio eſt in culpa ut dictis iuribus. et ar. ff. furti aduer. nau. ca. ſtabu. l. i. §. vlt. nau. cau. ſta. l. i. §. hac actione. ad. l. acqui. l. ſi ſeruus §. proculus. inſti. de ob. que ex quaſi male. §. iterū exercitor. et dicto. c. ea que. Quod aūt de illo qui ſe idoneū nō ſentit an recipiendo beneficiū peccet. dicas quod ſic. extra de elec. innotuit. §. multa. xxviij. di. priuſq̄ʒ. xlviij. di. c. ſicut neophitus. et ar. ff. ad. l. acqui. itē iur. in prin. et. §. i. l. ſi ſeruus. §. ſi calicem. cum ſi. receptōis enim ſue tempore debuit ſuam inabilitatē patefacere et ſic uel non recipere uel diſpenſationē obtinere. l. di. ex penitentibus. xxiiij. di. c. i. extra de cor. uicia. expoſuiſti. quiſqʒ enim cū onere quo ſubſtituitur eſt vires ſuas metiri debet et ſi impar eſt abſtinetur et ad id metu etiam cui ſe ſufficere extimat accedat. i. q. i. non eſt putanda.

r ¶ In diuerſis eccleſiis. in quibus eſt poſſibilitas reſidendi et ſic deo ſeruiendi in eodē inſtanti tempore. ar. ff. de eo quod certo lo. l. nō vtiqʒ. §. ſi quis ita ſtipulatur. inſti. de ver. ob. §. loco. inducit prohibitionē pluralitatis taliū beneficiorū cū nec in eadē eccleſia in qua poteſt deo continue deſeruiri obtineri poſſint etiam p̄textu conſuetudinis extra de conſue. c. i. li. vi.

a ¶ Nedum uicinis. hoc caſu vicine eccleſie uel longe diſtātes intelligerentur iuxta cōmunem patrie conſuetudinem et opinionem. ar. ff. de flumi. l. i. §. flumen. de fun. inſtruc. l. cum de lanionis. §. aſinam. de dam. infec. l. inter quos. licet quandoqʒ loca dicantur vicina intra duas dietas nō diſtantia. de preben. ca. preſenti. §. loca. li. vi.

b ¶ Immo. hec dictio poteſt eſſe aduerbiū affirmādi et ponitur coniunctiue pro et ſicut alibi. C. de nouo codi. faci. §. quibus. alias ponitur diſiunctiue pro uel. C. de ſac. ſan. ecc. l. iubemus §. yconomū. Aliquū eſt aduerbium eligendi. et tunc ponitur correctiue ut potes videre in iuribus. ff. de manu. te. l. ſtichus. de here. inſti. l. ſi ita ſcriptū. de condi. et demon. l. cum ita legatum de pe. di. ij. c. qui dicit. i. q. i. §. opponitur. extra ut lit. non conte. accedens. cum ſi.

c ¶ Diuerſorū regnorum. ex hoc potiſſime inſurgere poſſent multa mala de quibus. j. dicitur. nā et contra promotionē uel prouiſionē que fieret ad dignitatē vnius regni incola alterius regni admitteretur exceptio domini temporalis ſi promouendum haberet ſuſpectum de proditione terre ſue vel conſiliorū et ſecretorum ſuorum ar. ff. de penis. l. ſi quis aliquid. §. transfuge. de

remilí.l.omne.§. exploratores.extra de iureiur.petitio.ita ſen tiunt inno.et oſti.clarius poſt eū.de accu.c.ſuper his naꝫ alieni regni arcbana ſcrutari non conuenit.C.de cōmer.⁊ merca.l.mercatores. d ¶Uel tres.puta.iiij.

e ¶Aut plures.puta.v.uel ultra.

f ¶Dignitates.qd ſit dignitas pſonatus officiū in q̄ differunt ſecundū ius ſcriptum.uid quod ſup hoc no.gui.de conſue.c.i.li.vi.uel dic ꝙ iſta diſcernuntur ex inſtitutione uł conſuetudine cuiuslibꝫ eccleſie.nā dignitas i vna aliquādo eſt in alia perſonatus uel officiū et ſic oſti.de p̄ben.de multa.

tibus ſituatis duas aut[d] tres uel[e] plures dignitates[f] perſonatus officia ſeu prioratus[g] aut diuerſa eccleſiaſtica beneficia[i] curam[h] animarū habentia poſſit diſpenſatiue[k] cum alias nō liceret de iure[l] cōmuni recipere[m] et ſimul li

g ¶Prioratus.ſuper iſtis prioratibus ſi placet vide quod dixi de of.or.c.preſenti.li.vi.

h ¶Curam animarū.intellige qualitercunqꝫ ſiue in foro penitentiali de qua cura loquitur decre.omnis.de peni.et dic ut ibi per oſti.ſuper hoc notatur ſiue in contentioſo de qua loquitur decre.dudū.§.tandem.de elec.de hoc per oſti.de preben.de multa.

i ¶Beneficia.Sed que bñficia dicūtur habere curam an illa ſola que eam habent actu uel ſola ſolo etiam habitu puta illa que deſierunt penitus parrochianos habere.gar.gui.du.⁊ io.mo.dicunt de elec.licet canon.ꝙ ſola illa que in actu nō auteꝫ habitu.gui.aūt contra ſentit ibidem.Sed aliorūꝫ opinio plus mihi placet ut ibi dixi.et illam amplectitur oſtiē.de cleric.non reſi.quia nōnulli.qui contra hanc materiam multa querit ibid que hic mihi attribuere nō curo.

k ¶Diſpenſatiue.diſpenſatio dicitur eſſe iuris rigoroſi relaxatio.i.q.vij.c.exigunt.et no.l.di.ut conſtitueretur et an ſit debita ibi ſubeſt cauſa.et quo iure poſſit peti et an peccet non diſpenſans ubi cauſa ſubeſt.uide quod no.in dictis ca.ut conſtitueretur et exigūt.et.l.di.domino ſancto.Sed per queꝫ ſuper talibus beneficijs pluribus retinendis diſpēſari poſſit.dic breuiter ꝙ ob prerogatinā meritorum perſone ſolus papa.ſic intelligitur decre.de multa.§.vlt.de preben.Sed ob cauſam utilem uel neceſſariam pōt epiſcop⁹ diſpenſare.ar.extra de cōceſ.preben.cū noſtris.§.ad hoc.de eta.et quali.c.tuam.ſic no.oſt.d.c.de multa.licet her.aliter ibi ſentire videatur de hoc alias ſcripſi de cōſue.c.i.li.vi.vbi guil.hanc opi.ſequiť.et.p.de ſam.dicto.c.de multa.et guil.in ſpe.ti.de le.§.videndū.ver.ſꝫ nunquid ep̄us ⁊ de hoc ē̄t no.lxx.di.c.ſanctorū.et.xxi.q.ij.ſi quis iam tranſlatus.

l ¶Iure cōmuni.de cle.non reſi.quia nōnulli.de p̄bē.quia in tantū.lxx.di.ſanctoꝝ.cum ſi.

m ¶Recipere.ſume verbū ſimul qd̄ ſequitur.alias enim receptio plurīū talium beneficioꝝ permiſſa eſt ſaltem ſucceſſiue in tantū ꝙ receptio ſecundi facit ipſo iure vacans primum de p̄ben.de multa.Et hoc intellige quo ad ipſum recipientē nō autem quo ad illum a quo primum beneficiū habuerit.nā per illum beneficiatus in primo beneficio inuitus ex cauſa retinere poteſt.ut no.pe.de ſamp.dicto.c.de multa.et io.xxi.q.ij.ſi qs iam tranſlatus.uel pōt primum beneficium tanq̄ ſpoliatum ab illo repeti.ut ibi no.JB.

n ¶Cetera.ſubaudi multa dampna uel pericula et tunc pūctabis poſt verbū cetera uel poteſt punctari poſt verbum icōuenientia et dicit inter cetera incōuenientia a ſubſcripta.i.j.poſita ſ.mala uel incōuenientia ſequentia que ſunt numero.

o ¶Quod.videlicet p̄mū incōueniens.

p ¶Quamuis.modicū multo minus ſufficeret ad magnū.nam

inſufficiens et ſic indign⁹ inferiori beneficio indignior eſt ſuperiore.de ſenato.l.qui indig.et cui minor honor interdictus eſt omnes honores maiores interdicti cenſentur.ridiculū enim eſt ꝙ minoribus prohibituſ ad maiores honores ualeat aſpirare.ff.de interdictis et rele.l.relegatoꝝ.§.ul.iuxta illud.carens minoribus nō fruatur maioribus.ff.de ſer.expor.l.cui per ac.xxiiij.q.i.miramur.xxi.di.c.ſubmittatur.cum ſi.et hoc verbū niſi ex cauſa cōtrariū inducatur.extra de torne.ca.i.dic ſuper hoc ut ibi no.

cite retinere.unde inter cetera[n] inconueniētia ſubſcripta ſequūť ꝙ[o] uidelicet interdū unus qui unicū quāuis[p] modicū uix[q] officiū implere ſufficiet.[r] plurimorum ſibi uendicat[ſ] ſtipēdia[t] que multiſ litteratis[u] uiriſ uite[x] puritate ac

q ¶Uix.vix hec dictio.qūqꝫ difficultatem inducit non tamē impoſſibilitatē quia quod vix fit tamē fit.ff.de iudi.l.vix certis.C.de penis.l.incredibile.extra de cle.non reſi.conquerente.xciij.di.miratus.xix.diſt.memoriā.de cogna.ſpi.c.per cathecismum.li.vi.⁊ B niſi in abſolute prohibitis uel de iure impoſſibilibus tunc enim impoſſibilitatē denotat.ff.de aſſignan.libe.l.vlt.§.fi.de le.i.ſi ſeruus legatus.§.quicūqꝫ.ad velley.l.tutor.de uer.ſig.l.alienationis.de mune.et ho.l.reſcripto.

r ¶Sufficeret.C.de aſſeſſ.l.nemo.de prepo.ſacro.ſcri.l.hac parte.de agen.in rebus.l.agentes.li.xij.l.q.i.p̄ſbiteros.lxxix.di.ſingula.extra de cle.non reſi.quia nōnulli.ex quibus iurib⁹ ⁊ ſilib⁹ fuit ſcriptū qd̄ hic dr̄.

ſ ¶Uendicent.i.approprient uel applicent.

t ¶Stipendia plurimorū.qd̄ eſt.ſ.i.plurimis debita ut in iurib⁹.ſ.px.allegatis.ut.ſ.in glo.hoc contra ius cōmune.

u ¶Litteratis uiris.quibus eccleſia dei permaxime noſcitur indigere ut circuitu in muro et in expugnabili pugnatorum et bellatorum ⁊c.extra ne cle.uel mo.ſuper ſpecula.§.ult.de elec.cum ex eo.li.vi.ipſorū enī ſcientia eſt circa ſpiritualiū adminiſtrationē potiſſimum neceſſaria ⁊ circa curam temporalium q̄plurimum oportuna.extra de renun.niſi cum pridem.§.pro defectu.de of.or.inter cetera.vnde nō immerito ſunt maioribus beneficijs honerandi.de p̄ben.de multa.§.vlt.et tanq̄ illi qui eccleſiaſticis utilitatibus deſudarūt digni ſunt prouiſionibus cōſolandi.xij.q.ij.c.eccleſiaſticis.et ſcd̄m labores ſuos ad meliores gradus et ad meliores dignitates producendi.C.de of.prefec.pre.afri.l.in nomine domini circa fi.de agen.in re.l.i.li.xij.

x ¶Et vite puritate.i.munditia et caſtitate quē deputatū reddere te a carnis lubrico de qua utpote deo grata.xxxij.q.v.c.i.et quaſi per totū et legi amica et per legē laudanda.in cor.auten.de non alie.aut pmu.rebus.§.optimū itaqꝫ.colla.i.in.l.ſcribitur ꝙ ſola eſt que cum fiducia poteſt deo animas hominū preſentare.in cor.autē.de leno.§.ſancimuſ colla.iij.nec luxuriantibus et nō pudicis priuilegiū legis datur.in cor.auten.quibus mo.na.effi.ſui.§.ſi quis autem defectus.colla.vij.uł poteſt exponi uite puritate.i.cādore ⁊ nitore quā de puritate ab omni peccati uicio deciſa eius macula ut colligitur in cor.autē.d̄ mona.in prin.colla.i.alias parum ꝓdeſſet caſtitatem corporis ſeruare et alijs vicijs maculare cum omnis virtus patiať ab uno vicio detrimentū et delinquens in vno factus eſt omniū reus.de pe.di.v.conſideret.extra de regu.iur.c.defleat.vnde ꝓmouendi uita nedū honeſta quo ad caſtimonie obſeruationē immo inculpabilis quo ad alia debet eſſe in cor.autē.quomodo opor.epiſ.§.ſancimus.col.i.xxv.di.§.nūc autem.et patens eſſe debet alijs.ut ex eius viſione ſedula exemplū ꝑfectus ſumāt.ij.q.vij.c.cum paſtoris.et talis vite puritas uirtutes inducens quā promotione dignū reddit.extra de elec.c.innotuit.§.multa.vnde alibi ſcribiť ꝙ non omnes p̄lati ꝓ prelatis habentur.nomē enī quem epiſcopū non facit ſed vita.ij.q.vij.§.hiis ita.et per cōtrariū ſcd̄m hieronimū ſequitur ꝙ cuius uita deſpicitur reſtat ut eius predicatio contemnatur.iii.q.vii §.porro.

y ¶Bone fame.hoc dicit ad denotandū ꝙ ꝓmouendus bonum teſtimonium habere debet ab his etiā qui foris ſunt.in cor.auten.de mona.§.cogitandū.et.§.ordinationem.quomō opor.epiſ.§.ſancimus.col.i.et de armis.§.hanc igitur.colla.vi.et in nullo debet eius opinio uacillare.xxxiii.di.laici.cum extimatio que idem eſt ꝙ opinio ſit illeſe.i.nō

diminute dignitatis ſtatus.ff.de nari.et extraor.l.cognitionem.§.eſti‑matio.que multū cooperari dicit cum per eam nōnulla ad illuminandā ueritatem in lucem emergant.ff.de queſtio.l.de minore.§.tormenta.et preſumptionem magnam in bonū inducit.extra de ele.innotuit.§.multa.quare preferenda eſt eius reſeruatio quantiſcūqȝ diuicijs.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.iulianus vnde crudelis dicitur qui eam negligit.xij.q.i.nolo.

z ¶ Pollentibus.reſplendentibus uel fulgentibus xij.q.i.nolo.nam tanqȝ luminoſe ardentes lucerne ſuper candelabrū in domo domini poſite fulgere dicuntur iuſti per uite puritatem iuxta dictū apoſtoli fulgebunt iuſti.ꝛc.extra de reg.iur.de reliqui.c.glorioſus.li.vi.et nō loci uel generis nobilitate.ſed uirtute animi gratiam ſibi cōparare dicuntur.xl.di.c.illud.

teſtimonio bone[y] fame pollētibus[z] qui[a] mendicāt poſſent habūde[b] ſufficere equa[c] diſtributione collata habentibus

a ¶ Qui mendicant.quod redundare dicitur in vituperiū miſterij eccleſiaſtici.xciii.di.c.diaconi.extra de renun.c.ad ſupplicationē.cuius mēdacitatis uitatio cordi fuit huius.c.conditori.ut patet per effectuȝ.nec mirum quia cum clerici in ſortē et hereditatē domini ſint vocati et eiꝰ obſequio deputati et diuinis obſequijs aſcripti de eius patrimonio uiuere debent et eccleſie ſtipendijs ſubſtentari.extra de preben.cum ſecundum.nam eccleſia cuius ſunt obſequio dedicati.ipſos domino ſociauit.extra de preben.ꝑſbi.vnde turpe eſt illum uel illos videri egētes quos quis habuit in miniſtros uel coniuges.in li.feu.de notis feu.§.i.et ar.ff.ſolu.mat.l.alia.de re iudi.l.ſunt qui.Sed quos clericos appellabis mendicantes an illos qui tanta opprimitur paupertate ꝙ nō habent vnde viuant an illos qui victū habent ſed reſpectu qualitatis perſonarū ſuarū pauperes ſunt uidetur ꝙ illi ſoli mendicare videntur qui uictum non habent quaſi alia paupertas nō ꝓſit.ar.xvi.q.i.c.vlt.extra de ſen.ex.ea noſcitur.de fur.c.ſi quis.et.C.de mendi.vali.l.i.li.xi.Sȝ dicas mendicitatem cōſiderandā iuxta perſonarū qualitatem quid eniȝ ſi homo illuſtris genere vel imminentis ſcientie habeat victum ſuū miſerum ſed iuxta decentiam ſuam indumenta uel ſocietatē et alia neceſſaria non habet et ſolo victu ſine dedecore ſtatus ſui cōtentus eſſe nō poteſt negari nō debet quin iſte ſecundū ſe mendicare dicatur.ar.ff.ex qui.cau.ma.l.in eadem.de uſur.l.ſed et ſi quid.de admi.tu.l.cū plures §.cum tutor.ubi pupil.edu.debe.l.ius alimentoꝝ.§.ante occulos.de ali.le.l.cum alimenta.de iure do.l.quero.et.l.cum poſt.§.gener.de iudi.l.ſi longius.in fi.et.l.ſed et ſi ſuſcepit.§.et ſi proponas.extra de preben.de multa.§.vlt.de ſi.c.et ſi queſtiones.xli.di.c.non cogantur.pro hoc facit ꝙ no.oſti.expreſſe de ſen.ex.ꝙ de his.ꝛ B.de teſti.c.ſi quis teſtiū.inno.de conſti.cum omnes.in glo.vlt.et ꝙ dicā etiā in glo.equā intellige.ordo enim nature eſt ꝙ nō omnes ſint equales.in cor.auten.de monach.§.ordinatōe.col.i.quia nō omnes per omnia ꝛc.de vete.iure enu.l.i.§.i.circa f.de offi.recto.ꝓuin.l.potioris.nec vniuerſitas alia poterat ratōne ſubſiſtere niſi ordo magne differentie eā ſeruaret.lxxxix di.c.ad hoc potiſſime.cum talis mendicatio nō ſit a iure determinata unde arbitrarie erit conſideranda.ar.extra de offi.dele.de cauſis.ff.de le.l.ſi domus.§.in pecunia.de iur.delib.l.i.arbitrium autē ſuum firmabit iudex ſcđm perſonarū qualitatem per iura predicta.ff.de teſti.l.iij.

b ¶ Habunde ſufficere.nota uerbū habunde quaſi dicat non ad ſuperfluitatem ne mala que ſequunt inſurgant.nā ſcđm hieronimū aliena rapere conuincit qui vltra neceſſaria ſibi retinere probatur.lxij.di.§.hoſpitalem.et.xlviij.di.c.ſicut hi.et ſuper hoc vide qđ no.oſti.de preben.de multa.et plenius ꝓſequit guil.de reſcrip.ſtatutum.§.aſſeſſorem.in glo.proprium.

c ¶ Equa diſtributione.equam intellige iuxta qualitatē et conditioneȝ perſonarū.qđ proſequere ut no.tam per ordi.qȝ per extraor.glo.de reſcrip.cum a deo.et.xxi.q.i.c.i.extra de ꝑben.de mone.et ſignanter dicit tex.equa.nam attenta perſonarum qualitate nō debet tantū vni dari qđ alij ſcrupuloſo corde moueantur.xxi.q.i.de deci.hoc tamē intellige iuxta no.per inno.extra de conſti.c.cum omnes.

d ¶ Paratur.ſecundum incōueniens.

e ¶ Vagādi materia.que periculoſa potiſſime religioſis exiſtit.extra ne cle.uel mo.c.ut periculoſa.de ꝑben.cū ſingula.li.vi.de offi.or.quanto.

xvi.q.i.c.monachi.et.c.quidā.C.de epiſ.et cle.generaliter.cū ex debito teneantur eſſe in clauſtro ſaltim adminiſtrationē nō habentes fingantur quia ſine illo viuere non poſſe ſicut piſcis ſine aqua eadē cauſa et queſtione.c.placuit.clericis ſcolaribus eſt etiam inhibita.extra de preben.quia in tantū.cū nō debeāt deeſſe horiſ canonicis in eccleſiis in quibus ſunt beneficiati.xci.di.eleutherius et multis.c.ſe.alias puniuntur.ut ibi.Sed pone clericū beneficiatū reſidētē in beneficio habere aliquod priuilegium quia reſidet perdat ne illud ſi vagari incipiat.dicas ꝙ ſic.C.de epiſ.et cle.generaliter canonizata.xvi.q.i.generaliter.et videtur expreſſum.C.de domeſti.et protec.l.ſi quis domeſticorum.li.xij.ibi no.et ar.ff.pro ſocio.l.actione.§.iterum qui ſocietatē.ff.de iudi.l.ij.§.itē.ſi.ex qui.cau.ma.l.miles.et.l.ſicut.§.tamdiu.C.de teſta.mili.l.ſancimus.quibus nō ob.lō.tempo.ꝑſcrip.l.ſancimus.Quid autē ſi ſe excuſare videat dicens ſe habere licentiam vagandi a ꝑlato uel de conſuetudine quā allegat ſuper hoc introductā ꝓderunt ſibi talia.dicas ꝙ non per ea que no.per inno.de cle.nō reſi.ex tue.Item cum ſecularis clericus in pluribus locis domicilium poſſit habere.ff.ad muni.l.aſſumptio.§.iuris.extra de reſcrip.dilectꝰ.ij.de fo.com.ex parte.uer.vbi in dubio preſumit habere domiciliū dicas ꝙ in loco beneficij ad cuius reſidentiā tenetur.regularis autem ꝑlatus in ſolo monaſterio ſuo domiciliū reputatur habere ſecūdū Inno.no.de priuile.ex ore.et quicūqȝ in loco domicilij reperit ꝑſumit a locis alijs ex cauſa ꝓbabili fore abſens ff.de fideicom.li.l.ſi cū ſeruuȝ.§.ultimo.et per cōtrariū abſens ubi reſidere tenet malicioſe eſſe abſens preſumit niſi aliud cōſtet.ut no.inno.de eo qui mit.in poſſ.c.ſi aduerſarius.et ꝑ hoc uidetur ille uagabundus reputari qui a loco in quo aſſiduus habet eſſe aberat.ut dicta.l.ſi quis domeſticoruȝ.et.c.deſerto et occulta.l.i.li.xij.

ipſa paratur[d] uagandi[e] materia diuinus[f] cultus minuit[g] hoſpitalitas[h] in ipſis beneficiis debita[i] nō ſeruatur. Et

f ¶ Diuinus.tertium incōueniens.

g ¶ Minuit.qui deberet potius augmentari.extra de cōſti.ex parte.de reſcrip.q: per ambicioſam.li.vi.nam et diminutio diuini cultus facit reuocari licentiā de nō reſidendo a ꝑlato obtentā.de cle.non reſi.cū ad hoc ſicut alia neceſſitas eccle.no.inno.de cle.nō reſi.tue.et magnus fauor ei debetur.nā ipſum turbans capitali ſententia damnat ſcđm legem.C.de his qui ad hec conf.i.denunciamus.de epiſ.et cle.l.quis in hoc genꝰ.

h ¶ Hoſpitalitas.quartū incōueniens.de iſta hoſpitalitate uide quod legitur et no.xlij.di.c.hoſpitalem.

i ¶ Debita.intellige ſolita et congruens iuxta quantitatē prouentuū beneficij ſic no.oſti.de preben.de monach.Per hoc autē ꝙ dicit debita videtur innuere ꝙ neceſſitatis nō tantum uoluntatis eſt hoſpitalitas.et in bñficiatis hoc certū eſt.lxxxv.di.c.florentinum.et.xlij.di.§.i.et quicquid habet eccleſia ꝛc.xvi.q.i.quoniam quicquid.no.B.dicto.c.de mo.Sed quid de alijs puta laicis et clericis nō bñficiatis eſt ne quo ad eos neceſſitas.B.innuere uidetur ꝙ ſic in tantū ꝙ excōmunicari poſſint ſi nō hoſpites recipiant.xxij.di.§.hinc etiā.no.de em.et ven.c.i.inno.tamē contrariū ibi no.oſti.autē videtur aplaudere opinioni.B.dicens ꝙ non ſufficit ſoluere integrā decimam niſi de nouē partibus eis remanentibus elemoſinam faciant.xvi.q.i.reuertimini.lxxxvi.di.c.non ſatis.Tu potes dicere ꝙ illi in foro contentioſo non dicuntur aſtricti ad hoſpitalitatem cum per legem nullus benefacere ſit cogendus.cū coactus nullum meritū ſequeretur.xxiij.q.v.fidem.xlv.di.c.qui ſincera.et.c.de iudeis nec honꝰ inuitus qs efficit.xxiij.q.vi.c.vides.et ſic poteſt ſaluari opinio inno.ſed in foro anime ſecus dicas cum miſericordiam exercere omnibus ſit perceptuȝ.d.ca.non ſatis.et ex precepto legis quis tenetur diligere proxi‑

mū ad id ad q ſeipm.i.ad humanū genus.extra ð ma. ⁊ obe. c.dilecti.premiſſa etiā dicas in hoſpitalitate caritatiua ad aliā enim clerici non tenentur.extra de immu.ec.c.i.de epi. et cle. l.i.niſi in conceſſione poſſeſſionis facte eccleſie concedens al bergam uel hoſpicium ſibi retinuiſſet tunc enī ſecus.ar.extra de cenſi.c.i.quanto.xviij.q.ij.c.ſeruitium.ff.de pac.in uenditionibus cum ſimilibus.

petua.uer.q ſi res precioſa.Sed iuxta hoc pōt queri utrū priuato liceat facere talia edificia vel habere.breuiter dicas q in limine imperij nō licet.C.de fun.limit.l.ij.li.xi.et dicta.l.in nomie dñi.ſed an alibi poſſit dic q ad emulationē alicuius alterius ſi materiā ſeductōis inducat nō licet.ff.de ope.pu.l.opus.alias aūt licitū eſt.C.de edi.priua.l.per penitentias.et ibi no. in.d.l.ij. Quid autē p̄ſumet in dubio.dic q p̄ſumet non ad inuidiam uel emulationē facere.ar.d.l. per prouincias iuxta.l.merito.ff.pro ſocio.cum ibi no.et ar.eorū que no.ff.de dam.infec.l.fluminū.§.vlt.ſi autē nō licet ut dictum eſt noua edificia uł fortilicia talia facere uel habere ſic nec prius facta nec habita talium eſt incaſtellare uel propignicu lare et ſi contra factum eſt conditione ex dictis iuribus uł officio iudicis agi poteſt per quencūq; cuius intereſt ut ipſa in ſtatum priſtinum reducāt ut no.inno.in.c.piſanus.et oſti.poſt eum.

dum nō ſunt ſui in unaquaq; regione rectores[k] eccleſiarū detrahitur[l] cōmodis et[m] honori que[n] carentes defenſorū[o] auxilio et iuribus[p] ſuis ⁊ libertatibus[q] mltiplicit[r] collabunt[ſ] ruinis[a] patent edificia[b] nobilia[c] que magnificētia[d] extruxerat,[e] deceſſorum et[f] q amarius[g] eſt dolendū[h] animarū cura negligitur[i] et uicioꝝ[k] ſentibus[l] fomentū[m] periculoſe[n] prebet.[o] ¶ Nos[p] itaq; tot[q] malis tātiſq; diſcri

k ¶ Rectores.ſinguli in beneficijs reſidentes.

l ¶ Detrahit cōmodis.quintum incōueniens.⁊ talis detractō eſt uitanda cum ad cōtrarium.ſ.ad procurandā eccleſiarum utilitatē clerici ſunt aſtricti.xij.q.ij.c.ſine ⁊ extra de re.ec.non ali.dudum.et.c.ſi quis.C.de ſa.ſanc.ec.auten.hoc ius.x.q.ij.hoc ius.

m ¶ Et honori.ſextū incōueniens.et talis honor nō eſt pretermittendus.imo quandoq; lucro pecuniario preferendus.ff.ſi quis omiſſa cauſa teſta.l.iulianus.

n ¶ Que.ſcilicet eccleſie.

o ¶ Defenſorū.ſine quibus nihil in preiudiciū eccleſie attemptari poteſt.extra ne ſe.ua.c.i.de re.ec.non alie.dudum.li.vi.et ar.C.ſi aduerſus rem iudi.l.cū et minores.cum ſi.

p ¶ In iuribus ſuis collabuntur.quod eſt contra.j.et eſt ſeptimū incōueniens et per hoc q dicit iuribus.cōprehendere videtur bona quecūq; ſint mobilia uel imobilia per ſe mouentia corporalia uel incorporalia.ar.C.de ſac.ſanc.eccle.l.iubem⁹.de quadri.p̄ſcrip.l.ij.de preſcrip.xxx.an.uel.xl.ſi quis in rem.inſti.de re.corp̄.et incor.circa ſinem.

q ¶ Libertatibus.octauū inconueniens.et in quibus cōſiſtāt libertates eccleſie:uide quod no.per inno.de ſen.ex.c.nouerit

r ¶ Multipliciter.hoc dicit qr quandoq; iura eccleſie depereunt ex negligentia beneficiati de qua ſcribitur q omnia ledit.in cor.auten.de queſto.§.hec omnia.col.vi.et eruditionis nouerca dicitur.lxxxiij.c.nihil.quandoq; ex indebita occupatōe ſeu inuaſione alioꝝ.xij.q.i.quicūq; militū.iij.q.i.re integrāda.

ſ ¶ Collabuntur.i.in totū uel in partem pereunt ſeu damnificant.ſimile verbū.C.de admi.tu.l.lex que tutores.circa me.

a ¶ Et ruinis.nonum incōueniens.et cum in talibus ruinis publicus deformet aſpectus.ff.ne quid in lo.pu.l.ij.§.ſi quis neminem.et.l.vl.extra de elec.c.fundamenta.§.digne itaq; uitāde ſunt ut ibi.ei.C.de edi.priua.l.ij.de.ope.pu.l.intra.⁊ ideo marmora uel colūne domus etiā per dictā eius legari uel in terminos alienari non poſſunt.ff.de le.i.cetera.et.d.l.ij.

b ¶ Edificia.que forent potius reparanda in ſuo bono ſtatu cōſeruanda.de elec.c.generali.li.vi.et patent exp̄ſſius.C.de admi.tu.l.lex que tutores.circa medium.et hoc citius q̄ noualia opera inchoanda ⁊ p' hoc enī plurimū laudis acquiritur ſi edificis collapſa uetuſtate uel deſidia derelicta uel alias inchoata imperfecta perficiant.C.de ope.publi.l.vlt.et ar.ff.e.l.opuſ et.l.ultima.

c ¶ Nobilia.qualia poſſint dici illa ex quib⁹ expugnari poſſunt inimici.uel ex quibus patens eſt tuta defenſio contra eos:ut ſunt turres menia et alia fortilitia de quibus loquit.c.piſanus extra de reſti.ſpo.et de offi.prefec.preto.l.in nomine domini.et poſſunt dici nobilia iuxta uſum loquendi cōmunē.ar.ff.de flu.l.i.§.i.de fun.inſtru.l.cū delanionis.§.aſinam.qr ad cōſeruationē nedum rerum imo et humanorū corporū ſunt cōſtructa que dicunt nobiliſſima creaturarū.ff.de edi.edi.l.iuſtiſſime uel dicunt nobilia propter ſui p̄cioſitatem et ualorē licet modicū anni redditus afferentia de quibus loquit lex in cor.autē.de nō alie.§.ſi vero alicuius.col.ij.C.de ſac.ſan.ec.autē.per

d ¶ Magnificentia.i.magnanimitas.ut colligit de ſup.neg.pre.c.grandi.li.vi.ſimile uerbū in pſal.quoniā eleuata eſt magnificentia tua ⁊c.et in cor.auten.hec conſtitutio in fi.de litigioſis.in fi.coll.viij.uel expone magnitudo.C.de of.p̄fec.pre.l.in nomine dñi.alibi repies diuerſa nomina que attribuunt alicui p̄ſidenti quaſi in fi.omniū cōſti.in cor.autē.

e ¶ Extruxerat.i.cōſtruxerat ſillaba enī ex hic nō priuat ſicut nec in euāgelio et quedā mulier martha nomine excepit eum.i.ſuſcepit.et extra ut lit.non con.quoniam frequenter.§.quod ſimiliter.C.ubi in rē actō.l.ij.deceſſorū.quandoq; ponit predeceſſorū qñq; p̄deceſſor qñq; anteceſſor.C.de op.pu.l.vl.qđ dic ſi placz ut dixi in prohe.dñi io.pape.xxij.ſup conſtitutōibus cle.

f ¶ Et q.decimū incōueniens.

g ¶ Amarius.i.periculoſius cum anime et ipſarū cura ſint rebus omnibus preferende.C.de ſac.ſanc.ec.l.ſancimus.

h ¶ Dolendū.cū ſanguis.i.conſcientie ſubditorū de preſidentiū negligentiū manibus requirat.xliij.di.epheſus.extra de of.or.irrefragabili de re.iur.quāuis.cū enī ratōe officij ad animaꝝ cuſtodiā teneant p̄ſumitur contra eos ſi pereāt.ff.de edē.l.ſi quis ex argentarijs.§.ult.cū ibi no.et ad hoc.ff.loca.ſi quis domū.§.impator.ex de offi.arch.ea contra.

i ¶ Negligitur.talis negligentia cōtra negligentē peccatū mortale inducit.lxxxi.di.c.dictum.extra de offi.ar.ea que ibi de hoc.

k ¶ Et uiciorum.vndecimum incōueniens.

l ¶ Sentibus.ſi habes ſentibus potes exponere.i.incentiuis uel inflamatiuis occaſionibus iuxta illud vulgare quod dicit oportunitas quē peccare facit que oportunitas eſt vitanda.de elec.c.fundamēta.de ſta.regu.c.i.li.vi.xviij.q.ij.c.diffinimus.de coha.cleri.c.i.C.de epi.⁊ cle.l.eum qui.ff.de vſu et habi.l.non aliter.cū ſi.ſi habes cetibus expone.i.coadinuatōibus uel ſocietatibus ſic ſumit extra de iudi.c.mulieres.li.vi.⁊ illis eſt uia precludenda.iuxta illud ſi nō uis calui fugias conſorcia calui.xxviij.q.ij.c.ſepe malorum.ff.de ſer.cor.l.i.§.perſuadere.de iure iur.l.item apud.§.appellare.et ſequēti.et ſic ſcđm hoc uerbum cetibus in mala parte ſumitur.alibi ſumitur in bona.C.de profeſ.qui in ur.l.i.li.xij.ſi habes ſenſibus prout eſt cōmunis littera tunc planum eſt et expones ſenſibus.ſ.v.corporalibus per quos tanq̄ per feneſtras mors ad animam intrat.ſcđm beatū ambroſium.

m ¶ Fomentum.id eſt nutrimentum.

n ¶ Periculoſe.utputa anime p̄iudiciale.ſi.de pe.di.i.periculoſe.

o ¶ Prebet.hoc pōt referri ad illos ex quorū perſonis perdicta inconuenientia procedunt ut eis tale fomentū prebeat in ſuarum periculum animarum.ut dixi in glo.ſi habes uel parrochianorū ipſorū ex tuorū negligentia.ar.extra de ſen.ex.alma.li.vi.uel poteſt referri ad illorū ſuperiorum ſi in illis predicta incōuenientia tolleraret quia error cui non reſiſtitur ⁊c.et negligētia cū poſſit perturbare parum nos ⁊c.nec caret ſcrupulo ſocietatis occulte ⁊c.lxxxiij.di.error.et in extraua.dū diuerſo.§.qui igitur.⁊ ſi ea que male uſurpantur omittimus ⁊c.xliii.di.peruenit.xxxv.q.ix.loci ideo vicarius xp̄i huius.ca.conditor uolens quo ad ſubditos et quo ad predicta inconuenientia penitus euitare ſtatuit

ut ſequitur. p ¶ Nos itaqꝫ.ſecunda pars.

q ¶ Tot malis.prouenientibus ex vndecim incõuenientijs ut in parte precedenti.

r ¶ Diſcriminibus.de quibus dixi.ſ.pror.

ſ ¶ Cupiẽtes.ſimile de elec.cupiẽtes.de ꝓceſ.prebẽ.c.deteſtãdo.li.vi.

t ¶ Diſpenſatões.hoc poſſet reperi quod dixi in parte precedenti.in ver.diſpẽſatiue.

u ¶ Receptione.ut dixi.ſ.circa prin.capituli.in uer.recipere.et expõe receptione.ſ.ſimul facienda.

x ¶ Aut retentione.intelli ge etiam de collegiatis ſucceſſiue talibus beneficijs de quibus ſequitur ne ſit ſenſus ad diſpenſationes obtentas ſuper recep.õne taliũ inſimul facienda uel retentione ipſorum etiam ſucceſſiue obtentorum.

minibus[r] occurrere cupientes[ſ] omnes ⁊ ſingulas diſpẽſationes[t] ſuper receptõe[u] ac[x] retentione pluriũ dignitatũ[a] pſonatuũ officiorum priorатuum aut beneficiorũ quibꝰ cura animarũ ſit annexa ſub

y ¶ Moderationem.infra poſitam.

z ¶ Suſcipiant pluriũ.quotcunqꝫ ſint numero.ut patet.ſ.circa princi.

a ¶ Dignitatez.ſup hoc verbo et ſequẽtibus dic ut dixi in pte pcedẽti.

b ¶ Forma.de conceſſio.preben.deteſtanda.de iureiur.ca.contingit.§.fi.li.vi.

c ¶ Cuicunqꝫ.cui nedũ infinite: imo et vniuerſaliter loquaꝛ cuiuſcũqꝫ qualitatis pſonas extendatur.ff.de here.inſti.l.hoc articulo ꝺ ſlega.p̃ſtan.l.i.§.generaliter.extra de ma.et obe.c.ſolite.circa fi.de priui.quia circa.xix.di.ſi romanorum.et quia certe perſone ab iſta vniuerſalitate excipiunꝛ ut ſequitur unde per hoc in ceteris effectus vniuerſalitatis confirmatur.ff.de fun.inſtruc.l.queſitum.§.idem reſpon.domo inſtructa.in cor.autẽ.de nõ alie.aut permu.ec.§.ut autem.col.ij.cũ no.in eis.

d ¶ Perſone.per hoc verbũ videꝛ ꝙ hec decre.et eius moderatio extendantur.et cõprehendant diſpenſationes perſonis non locis conceſſas.nam ſi idem de omnibus uoluiſſet hoc vtiqꝫ expreſſiſſet ꝙ cum nõ fecerit pro obmiſſo debet haberi extra de deci.ad audientiã.ff.de libe.et poſtu.l.cõmodiſſime.ſo.ma.l.ſi cum dotem.C.de ca.tol.l.i.ſinautez ad deficientẽ.Sed in contrarium videtur quia in omnibus videꝛ eadez ratio ergo idem ius.ſ.vitatio maloruꝫ inconuentium quibus p̃ſens.ca.occurrere intendit ut hic dicitur.ar.extra de tranſla.epi.c.inter.de cõfir.uti.cum dilecta.ff.de fun.l.i.§.hoc interdictam.C.de cõſti.pec.l.ul.Nam et ſtatutum in vno licet de ſe odioſo ſtatutum cenſeꝛ in alio ubi eſt penitus rationis ydemptitas.ff.de adulte.l.ſi poſtulauerit.§.ratio.ſed poſito et colligitur ex dicta decre.cupientes.iuxta ad illam decre.ſi poſtꝙ.§.vlt.e.ti.et ex decre.licet canon.e.ti.in recta.ad decre.illam unicam.de offi.uica.cle.v.et ar.in cor.autẽ.ut hi qui obli.ſe habere phibent res mi.§.i.col.vi.ubi ſtatutum licet penale in curatore extenditur ad tutorem ꝓpter ydemptitatis rationez.et de hoc plene alias dixi de reſcrip.habens.cle.v.Rñdeo ad decre.ſtatutum.de elec.li.vi.que predictis.i.facie uidetur obſtare.quid ergo dices.Rñdeo ꝙ diſpenſatões locis uel dignitatibus conceſſas nõ tollit hec decre.tum quia hoc non exprimit et agitur de iure perdendo.quã remanet.ar.xxvi.q.ij.c.i.⁊ in multis capitulis eiuſdem queſtionis.et in li.feu.de feu.cog.c.i.in fi.tuz quia in illis ceſſat perſonalis ambitio uagatio et importunitas que dederunt cauſam ob incõuenientia inde ſequentia editõem huius decre.ut patet in prin.glo.ceſſare debet eius effectꝰ lxxij.di.§.verũ.C.de trãſac.l.interpoſitas.tñ quia citius perſonis ꝙ̃ locis uel dignitatibus cõceſſe diſpenſationes alibi ſubmouentur.de reſcrip.quia per ambitioſaz de priui.c.ne alicui.li.vi.et ar.ff.de cenſi.l.etatez.§.rebus.de aqua co.et eſti.l.i.§.premittitur.

e ¶ Cardinalibus.ſic dictis quia ſedi apoſtolice que axis eſt et cardo aliarum eccleſiarum.xxij.q.c.ſacroſancta ſeruiunt.ut ſequitur.et ſic cognomine ſumitur ab eo cui deſeruitur.ar.C.de excu.mu.l.ydriaule.de aque duc.l.decernimus.§.vniuerſos.de fabricenſi.quaſi per totũ.li xi ff.de ver.ſig.l.ferri.§.fi.in cor.auten.de defen.ciui.circa prin.colla.iij.de armis circa prin.col.vi.de epi.et cle.l.decernimus.xxi.di.c.cleros.xvi.q.i.ſi cupis.

a ¶ Romane eccleſie.cui ſoli competit cardinales habere et non alteri niſi hoc haberet ex priuilegio no.compoſt.de conſti.cuz acceſſi ſent.Quid ergo erit de dominis cardinalibus modern. temporis ad dominum noſtrũ papam hodie preſidentem et ſuum anteceſſorem cum ſatis diceretur ne de iure cardinales romane eccleſie.uidetur ꝙ nõ cũ proprie romana eccleſia ſit in vrbe romana.ar.ff.de uer.ſig.l.bona ciuitatis et.l.euz q.uade ad propria uerbi ſignificatio nec recedi non debet in dubio nec ad abuſiuam reſpectus haberi.ff.de le.iij.l.nõ aliter in prin.et.§.i.circa fi.de uer.ſig.l.nepos.Itez quia in vrbe ipſa locuz ſedis apoſtolice dominuſ dicitur elegiſſe.extra qui filij ſint le.c.per uenerabilẽ §.rationibus.et ipſam urbẽ apoſtoli petrus et paulus vna die pro merito loco uno pro gloria ſub vno perſecutore pro pari uirtute compaſſi glorioſo cruore martirij xp̃o domino cõſecrarunt.ij.q.vij.c.beati.extra de elec.fundamenta.et ad illam uenit dominus iterũ crucifigi.ut.d.§.rationibus in pſonaꝫ petri iij.q.i.noli.in fi.Sed his et aliis omiſſis que poſſent ad hoc allegari dicas contrarium.certum eſt enim ꝙ deus nõ in loco ſꝫ in perſona.ſ.petri ſuam eccleſiaz fundauit dicens tu es petrus ⁊c.ut in euãge.math.et recitaꝛ.xxi.di.§.i.⁊c.ut no.in.d.c.fundamenta et poteſtas clauiũ petro data in eius perſona ſuis eſt ſucceſſoribus attributa.xl.di.c.non nos.extra de tranſla.epi.ca.qũto.⁊.c.iter.de re.iudi.ad apoſtolice.§.nos itaqꝫ.li.vi.cõſtat etiã perſonã non locũ ſedem uel cathedram facere.xl.di.c.multi.not.etiã de iure epm eſſe in eccleſia quo ad gubernationem et ꝓtectionem et eccleſiam eſſe in illo in quo ad obedientiam.vij.q.i.c.ſcire.ubi eſt ergo ſummus epiſcopus qualis eſt papa ibi eſt romana eccleſia ibi eſt ſedes apoſtolica.nã cuz de iure cõmuni in eccleſia uacanti ſit electio facienda.xxiij.diſt.in nomine dñi.extra de elec.qđ ſicut et papa ubicũqꝫ moriẽte ſit ibidem uel ſaltem in ciuitate ꝓxima noui paſtoris electio facienda.extra de elec.ubi maius.§.porro.et.c.ne romani.cle.v ergo ſequiꝛ ꝙ ibi eccleſia romana et ſedes apo.uacet et ſic neceſſario habet dici ꝙ ibi ſit qꝛ nõ põt uacare ꝓprie niſi ubi eſt ſicut non poteſt quis mori ubi nõ eſt.no.gui.de elec.cõmiſſa.li.vi.ad p̃miſſa facit ſatis exp̃ſſe.extra ꝺ p̃ben.c.pſiti.li.vi.ubi no.gui.ꝙ vbi eſt papa ibi eſt romana curia.ex his igiꝛ reſultat clare ꝙ creati cardinales per papaꝫ vbicunqꝫ dici debẽt romane eccleſie cardinales et diligenter aduertenti facilis eſt reſpõſio ad allegata in contrarium licet eñi deus diſpoſuerit in vrbe romana apoſtolos martiriũ pati et apſam eoꝝ ſanguine cõſecrari hoc fuit ideo ut in ea que caput erat ſuperſtitionis in ipſa caput quieſceret ſanctitatis et ubi gentiliũ principes habitabãt illic eccleſie principes morerenꝛ.ut.d.c.beati.in fi.quare non ſequitur ꝙ ibi ſolum et nõ alibi.ſ.ubi papa eſt ſit eccleſia dei et ſedes apoſtolica licet etiã reſpectu habito ad locum pecularez in vrbe romana dicatur eccleſia romana ꝙ uerũ eſt de illa que mẽbrum eſt vniuerſalis eccleſie ipſa autez vniuerſalis eccleſia i plura mẽbra hodie eſt diſperſa.vij.q.i.nouatianꝰ in perſona petri fundata cenſeꝛ fuiſſe vbicunqꝫ fuit petrus et adhuc eſſe vbi eſt hodie ſucceſſor eius ut dixi et patet expreſſe p hunc tex.Sꝫ ideo generaliter dicitur romana a ciuitate in qua petrus fundamentũ eccleſie mortem ſubijt temporalem.

qũacũqꝫ forma[b] uel expreſſione uerborũ a nobis uł dictis predeceſ. cuicũqꝫ[c] perſone[d] conceſſas. Cardinalibus[e] tamen ſancte romane[a] eccleſie qui circa[b] nos uniuerſali[c] eccleſie ſeruiẽdo[d] ſingularũ[f]

b ¶ Circa nos.adinſtar ſenatorũ lateri principis aſſiſtentiũ de quibus et eadem ratione de dominis cardi.poteſt dici ꝙ cenſentur pars corporis principis unde ſicut in illis ita in iſtis crimen leſe cõmitti dicitur maieſtatis.C.ad.l.iul.maie.l.qſquis.extra de pe.c.felicis.

c ¶ Uniuerſali.que ꝓprie dicitur collectio fidelium.de conſe.

di.i.c.eccleſia.et dicitur vna.quia vna fides.extra de ſum.tri.
c.firmiter.§.vna.in plura tamē membra ſingularia per orbem
terrarum diffuſa.vij.q.i.nouatianus.xvi.q.vij.c.decimas.

d ¶Seruiendo.no.cardinales dici ſeruitores eccleſie nec mi-
rum cum et papa ſeruire ei dicatur quare ſe ſeruum appellat ⁊
imperator ſeruū
ultimū eccleſie ſe
uocat. C. de offi.
prefec.pre.l.quas
gratias.§.i.

cõmoditatibus ſe etiã ípen

e ¶Cupiētes.dei
et eccleſie ſeruitium adimplere.e.l.§.hoc etiam.ordo enim ſer
uiendi eſt in humana creatura recipere ut inferior ſuperiori de
ſeruiat aliter enim vniuerſitas nulla poterat ratione ſubſiſtere
niſi ex diuerſitate graduum ordo diuerſitatem in ea ſeruaret
lxxxix.di.c.ad hoc.

f ¶Singularum eccleſiarum.que membra dicuntur uniuerſa-
lis eccleſie.vij.q.i.nouatianus.

g ¶Se impēdunt.i.exhibent et promptos et obſequiales offe-
runt.ſi.huic.ex̄ de cle.non reſi.cum dilectus.

h ¶Regum.intellige catholicorum.infidelium enim filijs non
eſt veriſimile papam uoluiſſe aliquid prerogatiue circa plurali
tatem beneficiorum ſeruare cum de iure cõmuni illorū ipſi ca
paces non ſint ſaltim vſq₃ ad ſecundam generationem.de he-
re.quicunq₃.§.heretici.li.vi.per lineam tamē maſculinam de-
ſcendentes.e.ti.c.ſtatutum felicis.et hoc uerum eſſe probabili
ter poteſt dici de diſpenſationibus per eos obtentis poſt in-
curſam hereſim per parentes.quia negari nõ poteſt quin tales
diſpenſationes ſint non iuris eccleſiaſtici acquiſitiue a quo ta
les excluduntur.ut dicto.§.heretici.Sed ſi ponas diſpenſatõ
nes obtinuiſſe ante hereſim parentū erit ne idem.credo ꝙ non
immo habebit locum quod hic dicitur quia ius queſitū filijs
per talem enim hereſim parentum tolli non debet.ar.ff. de ſe-
na.l.filiam.de pe.l.crimē.C.e.ti.l.ſancimus.extra de his que
fi.a ma.parte ca.c. queſiuit.et ar.d.c.quicūq₃.§.ad hoc.et ul.
ubi poſt hereſim parentum ꝓhibetur filijs beneficiorum acqui
ſitõ non tollitur ante facta et emancipatio facta de liberis poſt
hereſim parentū nulla dicitur ergo a contrario ſenſu ante he-
ne tenet et ſuo vigore potitur ita et hic quia non portabit ini-
quitatē patris filius.i.q.iiij.c.i.⁊.ij.et ar.C.de here.auc.⁊ idē
eſt potiſſime quia tales diſpenſationes non peruenerūt ad fili
os ex perſonis parentum ſed aliunde.§.nullum.de iure pa.l.iij
in fi.de bo.poſſ.contra ta.l.iij.§.emancipatus. Sed iuxta hoc
quero pone aliqua nobilis uel aliqua mulier fuit vxor regis il
loq₃ mortuo retinuit dignitatē regine.ff.ad munici.l. filij.§.ui
dua.extra de fo.com.c.ex parte.ſed poſt ſuſcepit filium ex ali-
quo nouo marito nunquid ad illud extendetur quod hic dici
tur.dic ꝙ non tum quia nõ eſt filius regis qđ iſte textus expo
ſcit tum q₂ ⁊ ſi a marito nõ tamē rege illum ſuſcepiſſet ad illud
quod hic dicitur minime traheretur.nam contrahendo cū ui-
ro inferiori quā rege illa deſiit habere dignitatē regine.C.de
inco.et munici.l.vl.li.x.et dicto.§.uidua.et.ff.de ſena.l.femine
C.de nup.l.cum te.et.d.ca. ex parte. et ſic nec ex rege nec ex
regina ille natus eſt qđ hic requiritur et quia in ipſo deficit cla
ritas generis regalis et potiſſime ob verbum dumtaxat ꝙ de
ſe omnium aliorum quã regum filios excludit.ar.ff.de tri.ui.⁊
ole.le.l.cum certus. de contrahenda emp.l.ſi debitor.§. veriſi
mile.

i ¶Filijs.quid autē eſſet de filiabus pone autem ꝙ tēpore hu
ius conſtitutionis aliqua filia regis diſpenſatiue teneret duas
abbatias uel alias dignitates monialiū.nūquid exceptio que
hic fit de filijs cenſebitur facta de filiabus.videtur ꝙ non.cer-
tum eſt enim ꝙ filia non eſt filius et textus alios excepit et il-
los dumtaxat videtur excipere cum dicit dumtaxat. Sed con
trarium teneas quia hec cum ſit ſublatiua iuris ex diſpenſatõe
legitima q̄ſiti rigoroſa eſt et quo ad hoc odioſa quare reſtrin-
genda.de reg.iu.odia.li.vi.de li.et poſtu.l.cum quidam.qua-
re per conſequens exceptio que ad eã fit eſt fauorabilis ⁊ hoc
denotant hic verba poſita prerogatiua gratie ⁊c.quare extendenda ut
dictis iuribus.et ar.de preben.c.ſi pluribus.li.vi.ut ſic et ad filias refe
ratur cum in eis generis claritas inducens prerogatiuam gratie ut hic
dicitur ſicut in maſculis reperitur.ff.de ſena.l.femine.⁊.l.filiam.nec de
bet in eis accuſari natura quia ipſa maſculos non generauit. C. de li.
et poſtu.l.maximum uiciū
de here.l.lege.xij.tabula-
rum ⁊ quia in fauorabilib⁹
appellatione filiorum filie
continenẗ.ff. de teſta. tu-
te.l.ſi quis ita dixerit. de-
le.ij. ſi ita ſit ſcriptū ⁊ uer
bum dumtaxat hic poſitum excludit hic filios aliorum q̄₃ regum.ut di-
xi.ſ.in glo.p̄cedenti.nõ autem regum filias cum pro filijs ſint habēde
quo ad hoc ut p̄dixi.et probatur.ff.de ver.ſig. l.filij.et ar.de mune. et
hono.l.uacatio.de iure immuni.l.iiij.ſed pone ꝙ talis filius uel filia cõ
cepti fuerint tempore quo pater rex erat ſed tēpore quo naſcuntur de-
ſiit eſſe rex puta quia depoſitus uel iuri regni renunciauit .nunquid ad
talem filiam uel filium exceptio que fit hic extēdetur. dic breuiter ꝙ ſic
quia concepti pro iam natis habentur cum de eorum cõmodo tracta-
tur.ff.de ſta.ho.l.qui in utero eſt.et.l.que in vtero ſunt.unde ſuperue-
niens patris calamitas ſeu caſus non tollit eis dignitatem queſitam
ff.de ſena.l.filiam.et eſt expreſſum.e.ti.emancipatum.§. ſi quis conce-
ptus.et ibi caſus ⁊ de decuri.l.ij.§.in filijs. uer.ſi pater.et.§. prouide.
vnde nulla relinquitur queſtio cū ſit caſus legis. in cor.autē. de nõ eli.
ſecum nuben .§.i.C.de furt.l.ancille.et in eis non.Sed quid eſſet ecõ
tra pone aliquem conceptū ex inferiori q̄₃ ſit rex puta ex cõmite uel alio
tempore quo naſcitur pater factus eſt rex nunquid quo ad efficatiam
exceptionis que hic fit reputabitur filius ille regis.uideretur ꝙ nõ. ar.
eorū que no.C.de nup.l.imperialis.§.⁊ his illud.et ar.eorū.C.de ſu-
is et le.libe.l.ex libera.ubi conceptus ex libera et ſeruo non habet priui
legium filij decurionis licet pater factus liber poſſit creari de curſo.S₃
contrarium dicas quia expreſſum eſt.ff.de ſena.l.ſenatoris filium.⁊ de
decuri.l.ij.§.in filijs.ut ſic natiuitatis liberorū tempore ſuperueniens
patris dignitas eis proſit.ut ibi et.C.de natura.libe.l.nup. et de nup.
ſi liberam.non ob.dicta lex ex libera.quia ibi ab inicio iur̄ ciuili nullum
fuit matrimonium inter liberam et ſeruum.quare conceptus ex eis fuit
natus ſpurius ut ibi nec libertas uel honor patri obueniens illum legi
timum reddit quare ut ſpurius non gaudet priuilegio filij decurionis
ut ibi dicitur cum illegitimus originali nobilitate patris non gaudeat
ff.de ſta.ho.l.cum legitime. Item pone ꝙ natus eſt quis et conceptus
ex non rege qui tamen rex fuit et eſſe adhuc ſperatur ut quia depoſit⁹
eſt ad tempus ante aduentum temporis illius mortuus nūquid iam na
tus reputabitur fili⁹ regis eſſe.videtur ꝙ ſic.ar.ff.de decuri.l.ij.§. ſi ad
tempus et idem videtur dicendum:ſi quis autē conceptus ex nõ rege
et anteq̄₃ ſit natus ſuus pater rex efficitur et demū ipſo nondum nato
pater eſſe deſiit rex ut quia depoſitus uel alio modo natus poſtea fili⁹
regis videatur cenſendus.ut.l.e.§. pretoria. S₃ nunquid dices an hic
appellatione filiorum continebuntur nepotes ſaltim nati ex filijs.uide-
tur ꝙ non cum etiam ex fauorabilibus appellatione filiorum non conti
neantur.ff.de teſta.tute.l.ꝙ ſi nepotes.inſti.qui dari tu. poſ.§.vlt. ſed
contrarium poteſt dici.ar.ff.de ver.ſig.liberorum.§.ſed et ſtapinianus
et.l.filij appellationem.et.l.iuſta.nam ꝓpria ſignificatione uerbi filiorū
nepotes ex eis nati continentur.quia per eos ut per filios in eorū me-
moria generis retinetur.ut dicto.§.ſed et papinianus cui⁹ generis cla
ritas hic exceptionem inducit licet aliquando de vſu et de conſuetudi
ne loquendi aliter nepotes aliter filij appellantur ut in primis iuribus
ſic no.dicto.§.ult.quare in dubio hic filiorum appellatio cõprehendit
nepotes iuxta propriam uerbi ſignificationem ad quam et non ad aliã
in dubijs reſpectus habetur.ff.de le.iij.l.non aliter.de ver.ſig.nep̄.Et
an quod hic dicitur de filijs ſit intelligendum de legitime natis an eti-
am de alijs ꝙ de omnibus cum omnes ſint filij et hic indiſtincte loqui
tur.ſed contrarium videretur cum illegitimi de ſe non ſunt capaces ta
lium beneficiorum.de filijs preſ.c.i.et fi.nec dicuntur fulgere claritate
generis patrum.ut.ſ.dixi.vnde nõ eſt veriſimile ꝙ hic papa talibus di
ſpenſationes reſeruare uoluerit.ſed ſuppoſito ꝙ diſpenſationes ſuffi-
ciētes obtinuiſſent omnis illegitimatio fuit ſublata.extra qui fi.ſunt le.
per uenerabilem quare per hunc tex. indiſtincte loquentem eis reſer-
uare videntur potiſſime cum hic agatur de ſublatione iuris per diſpē

dunt hac regũ filíjs quí pro

ſationem queſiti.ut.ſ.tetigi circa prin.huius glo.

a ¶ Sublimitatem eoruꝫ.hoc ad cardinales referas ꝑpter hoc ꝙ ſequitur de generis qualitate ꝙ ad filios regum proprie eſt referendum licꝫ ad eos hec ſublimitas referri poſſit per hunc textum. et ar.de preben. de multa.§.vlt.iſta autem ſublimitas in dominis cardinalibus attendēda eſt principaliter quo ad mores et merita vite. lij. di.c.miramur.nam nō qui maior in honore fuerit ille eſt iuſtior ſed qui fuit iuſtior ille maior ſcd̄m io.criſoſtomum.xl.di.c.multi.in

ꝑpter ſublimitatem[a] eorum ac generis[b] claritatem ſunt

fi.et alibi legitur ꝙ non in ſublimitate graduum ſed in amplitudine caritatis acquiritur regnum dei extra de tempo.ordi.c.ad aures.ſublimitas hic ſumitur quo ad eos pro ſtatus preeminētia uel excellentia ⁊ ut alibi in corp. auten. de filijs ante dota.inſtru.natis .in fi. colla.iij.quibus modis natu.effici.ſui.in fi.col.vq.cuꝫ ſimilibꝰ.et dicto.c.de multa. c.vl.ſed tamen ut dixi ſublimandi merita et mores non inordinati effectus ſunt intuendi.extra de preben.graue. Quid preſumetur in dubio de ſublimitate an ob ſua merita uel ex alia ſit ſublimatus dic preſumendum fore ꝙ ob ſua merita.extra de preſūp. c.cum in iuuentute. et dicto.c.miramur.et.xl.di.c.i.et no.B.extra de reſcrip.c.preſenti. quod hodie eſt ſublatum ad hoc preſtat efficax ar. lex dicens ꝙ quanto quis melioribus preeſt tanto maior et honeſtior eſt.i.eſſe preſumitur.in cor. auten.de defen.ciui.§.nos igitur.colla.iij.licet glo.dicat ibidem ꝙ nō de honeſtate animi ſed ſeculi loquitur.et alibi loquitur quāto quiſqꝫ eſt celſior tanto et alijs potentior.xvi.q.i.c.ſunt nōnulli. et quia ſacrilegij inſtar obtinet dubitare an ille dignus ſit quem princeps elegerit.C.de crimi.ſacri.l.ij.xvij.q.iiij.§.q autem.ver.ſi quis.alias eſt ibi.c. et ar.C. de aduoca.diuer.iudi.l.reſtituere.in fi.Sed gratia huius quero quale ſit iſtius ſublimitatis cardinalatus priuilegium.ad hoc dicas ꝙ eſt multiplex priuilegium quia hoſtiliter cardinalem inſequēs.xxxvij.penas patitur et incurrit quas ſaltim omnes incurrit inſequens proprium ſuum ep̄um.ut colligitur extra de penis.felicis.et.e.ti.c.ſi quis ſuadente.cle. papa.v.Secundum quia cum domini cardinales ſunt legati conferre poſſunt beneficia etiam ad papam beneficia etiam deuoluta.de prebē. uenerabilis.de offi.le.c.officii.li.vi. Tertium quia legati excōmunicatos pro iniectione manuum abſoluūt.extra de offi.le.c.excōmunicatos Quartum ꝙ legati de latere mare tranſeūtes uti poſſunt inſignijs apoſtolice dignitatis puta palefredo uel equo albo veſtimentis rubeis freno et calcaribus deauratis et ſimilibus de priuile. antiqua ubi de hoc per oſti.Quintum quia dici poſſunt patricij quorum nomina in dyademate principis ſcribi conſueuerunt ſcd̄m guil.notantem in dicto ca. officij.Sed me cum ipſo tenere hoc caſu non audeo quia patricios imperator ſibi in patres eligebat.inſti.quibus.mo. pa.pote.ſol.§.filius. C. de conſul.et non. li.xij. papa autem cardinales non aſſumit in patres ſed tantum in filios.extra de teſti.c.licet dilectus.de preben.dilecto.niſi faciat eos epiſcopos quia tunc in fratres eos aſſumit.extra de crimi. fal.quam graui.Sextuꝫ quia pars corporis pape dici poſſunt adinſtar ſenatorum.vi.q.i.§.verum.C.ad.l.iul.ma. l.quiſquis. ſcd̄m guil.notantem in.d.ca. officij.bene alibi not.innocē. quia collegium cardinalium habet ſenatum.ar.xxvi.di.conſtantinus ut no.ipſe extra de re iudi.cum te.et de hoc.xvi.q.i.ca.eccleſia idem autem aliter perſuaderi poteſt.nā cum ꝑmiſcue loquendo de cardinalibus omnes fratres appellet ipſi tā quā fratres corporum fratris ſui pars fore ſunt cēſendi.ar.C. de agri. et cenſi.l.cum ſancimus.§.vlt.li.xi.et ſicut in perſona ſenatorum committi dicitur crimen leſe maieſtatis quia pars corporis principis cenſentur ut dicta.l.quiſquis.ita et cōmitti dicitur in perſonis dominorum cardinalium.ut dicto.c.excōmunicatis.ubi de hoc.Septimum ꝙ ex premiſſis inſurgit.nam ſi ipſi teneantur uere patricij ſed cenſeantur ſenatores non ſunt liberati a patria poteſtate dicto.§.filius.et dicta.l.ult. de conſuli.ſed hoc nullo iure cauetur ꝙ ſunt patricij ſi cenſeantur ſenatores non ſunt liberati ad id dicto.§.filius cuꝫ ex illis dignitatibus ſolū quis liberetur a patria poteſtate ex quibus liberatur a curiali conditione. in cor.auten.inſti.que de dig.§.generaliter.col.vi.Sed a curiali liberatur propter.xij.dignitates.C.de decuri.l.vlt.li.x.de quarum numero non eſt ſenatoria. quid ergo ſuper hoc dices. dic ꝙ ſi ſint creati cardinales epiſcopi nulla ē dubitatio qꝛ ſaltim ex epiſcopali adepta dignitate liberi facti ſunt a patria poteſtate in cor.auten.ꝯſti. que de dig. §.illud.colla.vi.C.de epiſ.et cle.autē. ſed dignitas. alias incipit ſed hodie extra qui fi.ſunt legitimi.per uenerabilem. Sed ſi tamen ſint creati cardi.quid dices videtur ꝙ non ſint liberati.nam.cuꝫ ius patrie poteſtatis conſiſtit in multis puta in.viij que nominanꝭ inſti.de pa.poteſta. §.ius autem. non debet dici ſublatū in patris preiudicium niſi ubi in iure ſtatutum reperitur.cum non ſit lex aliqua iſtud dicens.ar. in cor.autē. de nō eli.ii.nubentꝭ.§.optimum vtiqꝫ.colla.i.ubi dicitur non fraudētur iure filii.nec enim lex eſt aliquid talis dicens ad idem.C. de colla.l.illam.de re pu.l.diſſenſientꝭ.extra de ſup.neg.prela. romana.li.vi.ne ſe.ua.c.illa.et per hoc ſcribitur erubeſcenduꝫ fore loqui ſine lege.in corpo.auten.de trien.et ſemiſ.§. conſideremus. colla.iii.et quia aliorum honores aliis damnorum occaſionem fieri non oportet.C.de ſta.et imag.l.et virtutum. et de ſilentia.iubemus.li.xii. nec nulli eſt cum alterius iniuria conſulendum.xxii.q.ii.c.primum eſt.C.de prefec.pre.ur.l.prefectus.ſed his non obſtantibus ꝯtrariuꝫ non improbabiliter poteſt dici certum eſt enim ꝙ multiplex eſt dignitas ſecularis uel officium que uel quod aliqueꝫ liberat a curiali conditione ut colligitur dicta.l.vlt. C.de conſul.li.x.et illa eadem que eſt in numero duodena.ut predixi hodie filium liberat a patria poteſtate.ut dicto.§.generaliter.in quo numero computātur ad uocati a fiſci queſtores principatus agentium in rebus et ſimiles multe de quibus minus videtur quod liberant cum ex earum virtute nullus effici dicatur pars corporis princip̄.et tamen liberant ergo multo fortius dignitas cardinalatus ſumpto.ar.a minori de quo no.de elec.cum in cunctis. vnde licet non ſit hic expreſſo iure cautum tamen de ſimilibus ad ſimilia proceditur.ff.de legi.l.non poſſunt.cum plura ſint negotia ꝙ̄ iuꝛ̄ uocabula.ff.de preſcrip.uer.l.naturaliter .et ſtatutum in uno ſtatutū cenſetur in alio vbi eſt penitus eadem uel maior ratio.no.ff.de iudi.l.cum pretor.nec videtur damnum ex hoc pater uel iniuriam pati cum enim naturaliter augmentum in honorem filij deſideret.extra de teſti.c.ſuper eo.cum eadem perſona fingatur eſſe cum eo. C. de impu.⁊ alijs ſubſti.l.vlt.⁊ eadem caro.xxxv.q.iij.hac auctoritate et excellentia et nobilitas filij patrem nobiliorem reddat et laudem magis patri afferat et magne leticie prebeat occaſionem.ut legitur in dicto.§. generaliter gloria patris eſt filius ſapiēs ꝑuer.xvij.et.xxv.c.xcvi.c.eſto ſubiectus in fi.tales honores laudem leticiam et gloriam debet omni pecuniario commodo quod ex patria poteſtate poteſt contingere preferre.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.iulianus.Octauum priuilegium ꝙ cardinali aſſerenti ſe legatum creditur abſqꝫ litteris.xviij.di.c.nobiliſſimi.licet aliqui hoc reuocent in dubium.Nonum ꝙ aſſertioni cardinalis abſqꝫ actꝭ creditur ſuper his que coram eo acta ſunt ſaltim de conſuetudine curie.extra de app.conſtitutus ubi hoc no. per oſtien. in uerbo aſſertioni.et pro tali conſuetudine poteſt eſſe ratio quia ſi credat principem qui ipſum ob ſinglēm induſtriam exploratam eius fide et grauitate ad tante dignitatis magnitudinem adhibuit non eſſe alias aliter proceſſurum ſeu iudicaturum eſſe pro ſap̄ia ad luceꝫ dignitatis ſue quā ipſe foret iudicaturus ar.ff.de offi.prefec.preto.l.vna.circa fi.

b ¶ Generis claritatem.no.habendam ationeꝫ nobilitatis generis et hoc etiā in penis infligendis de quo dic ut legitur et no.xxiiij.q.i. quid circa pacem. extra de iureiuran. cum quidā.ff.de pe.l.quedam.de incē.rui.nau.l. pedius.C. de paga. ſar.et de po.l.vlti.cum ſi.multis. Quantum in honoris exhibitiōe et ſalutatōe et ſedis inter iudices aſſignatiōe de quo dic ut legitur.C.de offi.diuer.iudi.l.ij.et in ver. ſenatores uel clariſſimi.l.iij.§.ſedendi.de offi.tu.uel iudi.l.ij. de hoc etiam no.

ſiij.q.ix.c.neceſſe. Quantum in beneficiorum obtinenda multiplicatione: ut hic. et de preben.c.de multa.§. vltimo. Quantum in facienda de ipſis pre aliijs ceteris paribus electione.in cor.auten.de defen.ciui.§.interim .colla.iij. extra de appel.cōſtitutis cum notatis in ipſis.quantum et in beneficiorū equali facienda diſtributione ſup quo uide quod dixi.ſ̃ e.c. in uer. mendicanſ. necnō in aliorūȝ bonorū uberi adminiſtratōne ac etiam conſumptione. ff. de dona.l.fili⁹.§.nonnū quā.de admi. tu. l.cuȝ plures. §.tutor.de iudi.l. ſi lōgius.in fi. de iure do.l. quero. et in multis q̃ diligens indagator per ſe poterit reperire.

ſti.licet dilecte.de preben.dilecto.ne igitur epiſcopi rationabili functione fratres nuncupati ut ibi negligi uideantur ideo et alij propter eos fratres appellentur.ar.ff.de iniur.item apud.§. hoc edictum. xxiiij.di.c.quanqȝ.extra de here.c.ſi aduerſus.⁊ domini car.nō epiſcopi qui fratrum nominis appellatione non ſunt nuncupandi ut dicto.ca. quā graui.niſi propter illos qui epiſcopi ſunt fratres appellari mereantur. ſicut nepotes.ex filijs qui veri filij nō ſunt.nec ſic appellari conſueuerunt.ff.de teſta.tute.l.ꝙ ſi nepotes.iſti.qui da.tu.poſſ.§.vlti. tamen propter filios et ipſi filij apellantur et ſic ex perſonis epiſcoporum conſequūtur qđ ex ſua ſingulariter non poſſunt ut alias contingit ff.de edi.edi.l. cum autem §.ſi.de bo.poſſ.contra tabulas.l.nō putauit. §.ſi ex here.que res pig. ob.poſ.l. ariſto. extra de priuile.licet.§.ꝑmo.de conceſſio.preben. ca. auctoritate.li.vi.cum multis ſi.

potioris prerogatiua[a] gratie attollendi dumtaxat[b] exceptis deliberatione[c] ſuper hoc cum[d] fratribus noſtris habita diligenti de[e] ipſorum conſilio et ex certa ſcientia[f] noſtra in forma ſubſcripta duximuſ taliter moderandas.[g] per quod moderamen noſtrum effrenatam[h] circa eaſdem[i] perſonas talium beneficiorum multitudinē refrenemus ipſiqȝ impetrantes fructu diſpenſationum huius totaliter[k] non fruſtrētur. ſtatuimus[l] itaqȝ et de fratruȝ ipſorum c nſilio ordinamuſ ꝙ obtinētēs nunc[m] ex diſpēſatione legitima[n] pluralitatem huius dignitatuȝ perſo

a Prerogatiua gratie.ſi.de offi. dele. hac conſtitutione. de offi.lega.c.officij.li.vi.

b Dumtaxat exceptis.eadem verba reperies de priuile.c.ne aliqui.de offi.dele.hac conſtitutione.li.vi.vnde hec verba tollunt dubiū ſi ꝙ fieret an inferior cardinali puta patriarcha primas archiepiſcopus abbas uel inferior regis puta ducis uel comitis diſpenſatione obtenta poſſit gaudere contra hanc decreta.et dic ꝙ non per hunc tex.et per ea que notaui.ſ̃.in uerbo cuicunqȝ.

c Deliberatione.non principem qui omni lege ſolutus eſt. ff.dele.princeps.extra de conceſſ.preben.propoſuit. deliberatione uelle vti in agibilibus.ſimi.de offi.lega.c.deliberatione. li.vi. C.de legibus.l.humanum.ne filius pro parte.auten.habita.ff.de his que in teſta. deben.l.prox. de iure patro. l.diui fratres.eius igitur exemplo quicunqȝ alius idem facere debet.ar.lxxix.di.legitur.ij.q.i.deus omnipotens.extra de re iudi.in cauſis.dubium enim non eſt omnia omnino que conſilio recto geruntur merito effectu et firmitate niti. C.de re pu.l.iij.et veritas ſepius examinata citius ſplendeat in lucem ⁊ fructus diuinus eſt iuſticiā ſepius recenſeri.xxv.q.ix.c. graue.vnde alibi ſtatuitur ꝙ non cum precipitatione nec ſubitanee ſed cum deliberatione ſunt ſententie proferende. C.de ſen.ex periculo recitan.l.ij.extra de re iudi.paſtoralis.cle.v.§.veruȝ. ubi etiam de hoc dixi.

d Cum fratribus. collige hic ꝙ cum papa de cardinalibus loquitur indifinite uel promiſcue appellat eos omnes fratres ut hic et in locis multis alijs reperitur. Et poteſt ratio reddi qꝛ licet ſoli epiſcopi cardinales ſingulariter et peculariter fratres.ceteri uero filij appellantur.de crimi.fal.quā graui. de te

e De ipſorum conſilio. ſ.cardinalium quorum conſilio papa vtitur qꝛ uult ut hic vides non autem ad hoc de neceſſitate tenetur.ut no.extra de re iudicata ad apoſtolice.li.vi.uocatus enim eſt in plenitudinem poteſtatis.ij.q.vii.c.de cetero.extra de vſupal. ad honorem.nec poteſt ei dici. domine cur ita facis.de pe.di.ij.§.ex perſona.quia aliqua quādoqȝ habent fieri ſimpliciter conſilio alterius aliquando cum conſilio aliquando de conſilio aliqū non poſſunt fieri ſine conſilio.et aliquando habent fieri cum alterius aſſenſu et quid iuris in omnibus iſtis ſit: uide quod no.compoſt.extra de conſti.ca.penul..et guil.ne ſe.ua.c.i.li.vi.et ibi dixi.

f Scientia.factum ex certa ſcientia pape robur obtinet firmitatis etiam ſi de ſe nullū erat ex. de tranſac. c.ij.de accu. c.ad petitioneȝ.iij.q.vij.ca.hoc quippe.et ar. C.de teſta.l. omnimode.de appari.iudi.l.probatorias.li.xij.

g Moderandas.diminutionem non augmentum denotat iſtud verbum.extra de uer.ſig.ca.tranſmiſſo.

h Effrenatam.id eſt in moderatā et indecentem.ſi.ff.de teſti.l.i. in fi. extra.e.ti.c.ſignificauerunt.et.c.cum cauſam.

i Eaſdem perſonas.ſ quaſcunqȝ preterq̃ȝ hic exceptas ut.ſ̃.patet.

k Totaliter non fraudentur.ſic enim eſt interpretāda indulgētia principis ut aliquam gratiam afferat impetrāti. C.de legi.l.ij.ff. de iure immu.l.i.in fi.extra de uer.ſig.c.in his nec aliter eſt interpretanda. extra de ver.ſig.olim.ne alias deluſoria videatur.ff.ne quid in lo.pu.l.ul. de iudi.l.ſi pretor.extra de ver.ſig.abbate.§.vlti.et.ca.cum olim. de priuile.vi.

l Statuimus itaqȝ.hoc verbum rem perfectam ſignificat et cum effectu.non verbotenus accipiendum eſt.extra de ver.ſig.ca.in his. et tale ſtatutum principis ex quo animo legem condendi factum eſt omnino ſeruandum eſt.c.de legi.l.leges.c.diſtin.capi.contra morem.xix. di.in memoriam.

m Nunc.ſ.tempore publicationis huius decre.ante enim non ligant

in coꝛ.auten.ut facte noue conſti.colla.v.extra de conſti.ca. cognoſcentes.de preben.cum ſingula.§. contra.li.vi.ſequitur durum enim eſſet ſentire ꝙ ſtatim a tempoꝛe editionis ligaret foꝛte penitus ignoꝛantes ꝯtra iura.ff.de decr.ab oꝛdi.faci.l.vlt.xxxij.q.iiij.c.dixit ſequitur.lxxxij.di.pꝛopoſuiſti.quid enim peccare diceretur antiquitas ſi huius decre. inſcia.⁊c. C.d teſta.l.iubemus.conſenſum enim non ignoꝛantiam nolumus obligari.C. de tabu.l.generali.

t Teneantur.hoc verbū neceſſitatem videtur imponere eligendi.

u Eligitur.ſi.de preben.cum ſingula.§.cir ca.li.vi.

x Infra.limitatiuū eſt tempoꝛis iſtud verbum et vl tra illud nō eſt locus tali electioni.ar.ff.de fideic om.liberta.l.thays ancilla.§.intra.dele.ij.l.ſtatu.libe.§.ſtichum.de condi.⁊ demon.l.ſi in diē.ſuper quo vide ſi placet qđ not.pro et contra.de conceſſ.preben.c.cuȝ ei.clem̄.papa.v.in glo.per hoc patet

natuum officioꝛum aut pꝛioratuum ſeu beneficioꝛū que alias abſqȝ[o] diſpenſatiōe obtinere nequibant unum tantuȝ ex dignitatibus perſonatibus officiis pꝛioꝛatibus eccleſiis uel bn̄ficiis huiuſmodi quibus cura imminet animarum cum dignitate perſonatu uel officio pꝛioꝛatu ecȝcleſia uel beneficio ſine cura que habere maluerit[p] pretextu diſpenſationis ſufficiētis circa id eiſdem indulte poſſint licite[q] retinere que tamē[ſ] teneāt[t] eligere[u] ifra[x] mēſē[y] numerandū a tp̄e notificatōis[z] et cōſtōis iſti⁹ ceteris bn̄ficiis cū cura vl' ſine cura q̄ ipi⁹ diſpēſatōis ꝑtextu tenebāt

y Menſem. ſed quot dies faciēt menſeȝ dic ꝙ tot quot ꝯtinebit mēſis in quo fiet notificatio pꝛeſentis conſtitutionis ut ſequitur ubi enim ſic dicas non numeratur menſis a tempoꝛe talis notificatiōis qđ textus requirit ⁊ ſi de illo menſe erant aliqui dies lapſi ſupplebuntur de ſequēti.ar.ff.de ver.ſig.l.cum biſextus.de diuer.et tempo.pꝛeſcrip.l.i.de re iudi.l.niſi lex.ſic no.gar.de elec.c.q̄ȝ ſit.et de reſcrip. ſi propter tua.li.vi.

n Legitima.ſed quam diſpēſationem reputabis legitimam.reſpōdeo illam in qua nihil tacetur uel nihil expꝛimitur quo expꝛeſſo uel non tacito pꝛinceps uerſimiliter duci poteſt ad diſpenſationem denegandam de elec.dudum.§.penult.de conceſſ.pꝛeben.ca.ſi dignitatem.cle.v.ſic enim dici conſueuit in impetrationibus beneficioꝛum de reſcript.ſi pꝛoponente.de pꝛeben.ſi motu. et.capi.non poteſt. li.vi.ſic eniȝ in illis tāquā ambicioſa ſit ſtricta interpꝛetatio.de reſcript.ſi gratioſe.et de pꝛeben.quamuis.li.vi.ſic ſit in diſpenſationibus utpote a iure cōmuni exoꝛbitantibus.extra de ſi.pꝛeſ.c.i.et.ij.li.vi.⁊ ar.ff.de nata.reſti.l.i.de excu.tu.l.qui teſtamento.ſtricte foꝛma mandati in illis et foꝛma diſpenſatōis in iſtis ſeruata ceſſante argumentationi utriſqȝ ſumpto a minoꝛi vl' maioꝛi ſup quo vide que no. per hoſtien. de reſcript. poſtulaſti.et.ca.in noſtra.et per inno.de conceſſ.pꝛeben.dilectus.et ꝙ alias ſuper hoc dixi.dicto.c.ſi dignitatem.et quod not.de capel.mo.ex parte.

o Abſqȝ diſpenſatione.illa aūt facta per illuȝ qui poteſt et legitime ut dixi no.pꝛecedenti redditur licitum qđ alias erat illicitum.ar.de electō.dudum.§.nos igitur.de conceſſio.pꝛeben.cum noſtris.§.nos uero.de tranſac.ca.i.

p Maluerit.reſeruat ergo optionem circa unum cū cura ⁊ circa aliud ſine cura ſicut alibi reſeruatur optio retinendi vnum de pꝛius obtentis de pꝛeben.cum ſingula.li.vi.et.e.ti.c.referente.c.pꝛeterea.et.ca.tue.ff.de colle.illici.§.vl.et per hec refrenatur hoc effrenata multitudo ſuper retentione plurium.per hoc etiam in totum non fruſtrantur effectu diſpenſationis ipſam obtinentes cum alias de iure cōmuni vna dignitas uel perſonatus ſe non cōpaciatur cum alia uel alio etiaȝ ſine cura de pꝛeben.de multa.§.hoc idem.de elec.dudum.§.penulti.

q Licite.i.de noſtra licentia per hanc decre.

r Conceſſa.uel.i.non obſtante alia iuris cōmunis ꝓhibitione.

ſ Que tamen.ſ.vnum cum cura et aliud ſine cura.ut.ſ.

z Noticie.ſ.uere uel interpꝛetatiue que accidit lapſis duob⁹ menſibus a tempoꝛe publicatōis pꝛeſentis conſti.in coꝛ.autē.ut ſcē.no.conſti.col.vi.et tunc enim ius interpꝛetatur et fingit quē habere notam conſtitutionem pꝛincipis et nec ex nūc eſt ꝓbabilis ignoꝛantia.ar.xvi.di.ꝙ dicitis.extra de poſtula.pꝛela.ca.i.ff.de inſtito.act.l.ſed et ſi quis.§.pꝛoſcribere.cum ſimi. A quo autem tempoꝛe ligent ſtatuta uel conſtitutiones alioꝛum dic ſcđm ꝙ no.oſti.in ſumma de conſti.§.quando.

a Ceteris beneficijs.ſ.non electis

b Ut poterant.ut ſunt perſonat⁹ plures uel dignitates etiaȝ ſine cura.ut.ſ.dixi.

c De iure.per hoc videtur innui aliqua beneficia etiam plura numero de iure cōmuni poſſe teneri ad idem de reſcript.ca.gratia.li.vi.et.e.ti.c.gratie.cle.v.ſic ſentit inno.de pꝛeben.cuȝ tā dudum hodie autem aliter ſentire videt' ibiđ de ꝯceſ.ꝓb.litteras. de his plene per guil.in ſpe.ti.de le. §.videndum reſtat uer.illud autem.per guil.dicto.ca.gratia.

d Abſqȝ diſpenſatione.per hoc excludit beneficia curata etiam uel dignitates ſeu perſonatus cum non ſunt dimittenda ſi ſunt talia uel tales que de iure communi plures uel plura poſſunt teneri ut quia annexa uel annexe dependentia uel dependentes ab alijs de pꝛeben.c.ſuper eo.de eta.et quali.eam te.

e ¶ Que.ſcilicet beneficia curata vel alia.
f ¶ De iure.ſine diſpenſatione non compacientia.
g ¶ Ex tũc.ſ.lapſo menſe a tp̃e noticie huiꝰ ↄſtitutõis.nõ ergo añ fingunt̃ vel cenſent̃ vacare.verbũ eñ tũc extremũ tẽpꝰ ſignificat.ff.de cõdi.⁊ demon.l.iiij.§.i.⁊ eſt ſimile de p̃bẽ.cũ ſingula.§.i.⁊.§.circa.

et que[e] aliter nõ poterãt de[f] iure abſqꝫ diſpẽſatiõe licite retineri q̄ nos ex tũc[g] uacare[h] decernimus corã[i] ordinario[k] ſub[l] teſtimonio publico īfra idem[m] tp̃s uerbaliter[n] cũ[p] effectu dimiſſis abſqꝫ[q] eo q̃d ad illa nũqꝫ ſine[r] noua collatiõe ab eo qui faceri[a] poterit facienda redire[b] aut eoꝝ ad

h ¶ Vacare decernimꝰ.no.ex poteſtate principis eccleſie induci fictionem vacatõis bñficij vbi alias nõ eſſ3 naturã rei immutare põt in aliã et fingere eſſe qđ alias vere nõ eſt.C.de rei vx.act.l.i.⁊ ar.de cõceſ.p̃bẽ.c.cũ ei.cle.v.no.de trãſla.epi.c.quãto.quibus aũt autoritatibꝰ iuribꝰ ⁊ rõibꝰ ꝓbat̃ papã habere auctoritatẽ ſummã ⁊ excellentẽ auctoritatẽ ⁊ poteſtatẽ in oĩbus ⁊ per oĩa.⁊ pre oĩbus vide qđ diffuſe no.hoſti.ex̃ qui fi.ſunt le.ꝑ venerabilem.§.rationibus.

i ¶ Coram tunc.corã quo fieri dr̃ cũ fit eo preſente ⁊ intelligente licet alias nolẽte vnde corã demẽte vel infãte vel dormiente fieri nõ poſſet.ff.de ver.ſig.l.coram.

k ¶ Ordinario.i.ep̃o vel ſe.va.capitulo.vt in.§.ceteꝝ.ſed quid etẽ huiꝰ capituli appellabis ordinariũ quo ad talẽ diuiſionẽ videt̃ ꝙ ep̃m cũ preordinator dicat̃ in cũctis.xxv.di.ꝑlectis.⁊ qꝛ oẽs eccleſie cũ ſuis iuribꝰ in eiꝰ ptãte conſiſtũt:⁊ regẽde ſũt parochie ſub eiꝰ tuitiõe.x.q.i.decretũ.⁊.c.regẽda.ex̃ de religi.do.c.zenodochꝰ.cũ ſi.ſ3 cũ nõ q̃ras de dioceſano nec de loci ordinario:ſed ſimpliciter de ordinario.illũ dicam ordinariũ: quo ad hoc qui alias iure ſuo põt ↄferre.ar.ex̃ ꝺ of.or.c.⁊ ſi ad apoſtolice.cle.v.⁊ hoc denotat tex.ſequẽs.cũ dicit ſine noua collatione ab eo qui facere poterat faciẽda vt ſic dimiſſio bñficiorũ taliũ fiat corã illis a quibꝰ ꝓcedere poterat colľo.no.de renũ.c.admonet.ſi autem quereret̃ de dyoceſano vel ordinario loci nullo alio ſubiũcto videret̃ de ep̃o fore intelligendũ.ar.de vi.⁊ ho.cle.c.dioceſani.de eta.⁊ quali.c.cũ eccleſie.de ſequeſ.poſ.c.ad cõpenſãdas.cle.v.in quibꝰ de h̃ dixi.

l ¶ Sub teſtimonio publico.nõ dicit ſub inſtrumẽto publico vľ litteris ſigillo autẽtico ſigillatis ſicut alibi fit de elec.vt circa.ꝺ of.or.ſi canonici.li.vi.ij.q.i.legũ.C.de epiſ.⁊ cle.ſi qua ꝑ calũniã.quare videret̃ ſatiſfactũ fore p̃ſenti ↄſtõni ſi aliqua bñficia dimittunt̃ corã ordinario ſub teſtimonio f.de dignoꝝ teſtiũ ꝑ quos facta dimiſſio reuocata in dubiũ ꝓbari poſſit.ar.ff.de teſta.l.heredes.palã de ritu nup.l.palã.in pri.⁊.§.q̄ vt in adulterio attẽta mẽte potiſſime huiꝰ decre.vt plura bñficia ſe alias nõ ↄpatiẽtia nõ retineãtur vbi hic ſeruata q̄ mẽs penitꝰ ẽ ſeruãda ff.de excu.tu.l.ſcire.§.aliud.de elec.ſi poſtq̃.§.i.li.vi.vnde cũ nõ artet dimittentẽ ad dimittendũ ſub publico teſtimonio ſcripture relinquã diſpoſitõi iuris cõis.ar.in li.feu.de cog.feu.c.i.quo iure cauet̃ regularit̃ parẽ eſſe fidẽ teſtiũ ⁊ ſcripture.ff.ꝺ fi.inſtru.l.in exercẽdiſ.ꝺ pact.l.pactũ.l3 fallat in caſibus ibi no.⁊ pleniꝰ ꝑ oſti.de cenſi.romana.li.vi.hoc maxime dico qꝛ p̃ſens ↄſtõ ↄ̃ nõ dimittentẽ ſub teſtimonio publico ẽ penalis vt ſequit̃ quare ob odiũ pene vitandum.ar.de elec.ſtatutũ.de reg.iur.c.odia.li.vi.intelligã teſtioniũ publicũ nedũ inſtrumẽtoꝝ ſed ⁊ teſtiũ.ar.ad hoc ex̃ de prebẽ.c.ſi bñficia.li.vi.vbi hñs bñficiũ dimittere liberat̃ dimittẽdo ſub qualicũqꝫ teſtionio:cũ ibi ad certã ſpeciẽ teſtimonij nõ artet̃:alias videret̃ artari quis ad impoſſibile vbi forte ſcripture teſtioniũ habere nõ poſſet ꝙ ſentire foret abſurdũ.tutiꝰ tamẽ reputo ꝙ ſub teſtionio ſcripture fiat taľ dimiſſio cũ ꝓmptior ſit ꝓbatio ꝑ ſcripturã q̃3 ꝑ teſtes.ff.ꝺ pig no.l.cõiter.cũ ſcripture fides nõ variet:vel labilitatẽ mẽorie patiatur:ſed teſtiũ ſic frequẽter.ff.de carbo.edic.l.iij.§.due cauſe de acquir.poſ.l.peregre.§.i.

m ¶ Idẽ tp̃s.ſ.mẽſis vt.ſ̃.igit̃.ĩ.eñ mẽſẽ intra quẽ de altero ꝺ duobꝰ h3 electio fieri:debẽt alia dimitti ꝑ hñc tex.alias pena ſequẽs locũ h3.ſi eñ aliter diceres nõ hr̃et fieri talis dimiſſio infra idẽ tp̃s:ſ3 diuerſũ.ar.ff.de cõdi.⁊ demõ.l.ſi in diẽ.de fideicon.liber.l.thays ancilla.

n ¶ Verbaliter.i.verbis exp̃ſſis:quaſi nõ ſufficiat h̃ in mẽte gerere:niſi verbis oretenus exp̃mat̃.ff.de.v.ob.l.quicqd aſtringere.§.intra.de condi.indebi.l.quod q ſciens.C.de condi.ob cãm.l.ſi repẽtẽti.⁊ hic ſane intelligas in illo qui loq põt in alio aũt puta muto facto:maxime ſine culpa iſta verbalis dimiſſio cadere nõ poteſt.vnde vr̃ ſufficere ꝙ nutu vel ſigno vel ĩ ſcriptura ſi ſit litteratꝰ ſe velle dimittere oñdat.ar.ff.de legat.iij.l.nutu.de ꝓcur.l.mutꝰ.de iur.doc.l.mutꝰ.C.qui teſta fa.poſ.l.dilectis.ex̃ de ſponſa.c.tue.⁊.c.cũ apud.nõ eñ talis vr̃ ad impoſſibile ꝑ hanc ↄſtõnem aſtrictꝰ.xxij.q.ij.faciat homo.iiij.di.erit aũt lex.ff.de reg iur.l.ipoſſibiliũ.Quid aũt de illo qui loqui nõ põt.ſufficeret ne ꝙ nutu vel ſigno ſine verbis dimitteret.vr̃ ꝙ nõ.ar.ff.⁊ dicti.c.tue.cũ ibi no.per h.⁊.xliij.di.c.ſit rector.per io.⁊ ꝑ hunc tex.qui expoſcere videt̃ etiã verbalẽ ⁊ realẽ dimiſſionẽ.ſ3 nõ iprobabilit̃ videret̃ poſſe dici ↄ̃riũ.ar.eoꝝ que no.oſti.dicto c.tue.etiã in ſũma de ſponſa.in rubricella de mr̃imonio.§.qualiter contrahat̃.vbi tenet ꝙ matrimoniũ ꝑ potentẽ loqui nutu vel ſigno cõtrahi põt.nõ eñ quis videt̃ eſſe deterioris cõditionis ex h̃ ꝙ loqui põt: quin ſigno nutu vel litteris exprimere ſuũ cõſenſum poſſit.ar.ff.de cõdi.⁊ demon.l.falſa.C.de adopt.ꝑ adoptionẽ.⁊ de dignitate.l.maior.de agen.in rebus.l.hac ſaluberrima.li.xij.maxime qꝛ verba ad aliud inducta non ſunt niſi ad declarandũ cõſenſũ.xxij.q.ij.c.is aũt.qualitercũqꝫ ergo cõſtet de cõſenſu dimittẽtis ſufficere videt̃.ar.ff.de le.ij.l.pãphilio.§.propoſitum.⁊ ad h̃ facit ꝙ no.C.de teſta.l.iure miſ.§.vlt.Et nunc rñdebis ad hũc tex.cũ dicit verbaliter ſubaudiẽs vel alio mõ equipolẽti:puta ſignis nutu vel litteris:vt mẽs ſeruet̃ que verbis ẽ preferẽda vt dixi ſupra in glo.nõ dicit.nã verba ad extraneũ ſenſum trahũtur vt in eis ſeruetur C.de libe.prete.l.iij.legis eñ verba ciuiliter intelligenda ſunt.ar.ff.de ſeruitu.l.ſi cui.cũ ius calũniari nec eiꝰ verba captari:ſed qua mẽte dicatur cõuenit aĩaduerti.ff.ad exhibendũ.caute tañ egit qui loqui poterat ſi verbali dimiſſione vſus fuerit infra tp̃s huiꝰ ↄſtitutionis vt opinionũ periculũ vitet̃ ⁊ ſatiſfiat ſuperficiei huiꝰ tex.cũ in his que de facto poſſunt deduci in dubiũ tutiꝰ ſit loquẽdũ.ff.de ven.in poſ.mit.l.i.§.ſed ſi ĩcertũ.ex̃ de ſpõ.iuuenis.de clerico ex.mi.c.illud.de pe.di.vij.c.ij.cũ ſi.

o ¶ Realiter.q.d.eoꝝ poſſeſſionẽ dimittendo.paꝝ eñ prodeſſet verbaliter illa dimitti ſi de facto adhuc detineret̃.ar.ff.de pig.ac.nõ eſt mirũ.de ac.emp.⁊ ven.l.ij.§.vacua.ex̃ de re iudi.cũ aliquibꝰ.⁊ ar.efficax ad hoc in cor.auten.de inceſ.nup.§.ad hoc quidem.colla.iij.ex cuius.§.mente videtur ſumptũ ꝙ hic dicitur.

p ¶ Cum effectu.puta nullo in eis cuſtode ꝓ ſe dimiſſo ⁊ abſtinẽdo penitꝰ a ꝑceptõe obuẽtionũ taliũ bñficioꝝ:verba eñ cũ effectu intelligẽda ſunt.ff.ne quis eũ qui in ius voca.l.ſi aliũ.§.docere qđ quiſqꝫ iur̃.l.i.§.hec verba.extra de cle.nõ reſi.c.relatum.

q ¶ Abſqꝫ eo.hec p̃poſitio abſqꝫ priuationẽ denotat ſicut ⁊ prepoſitio ſine.ff.de exer.ac.l.i.§.ſi plures.⁊ de inſtit.ac.l.ſ3 ⁊ ſi qs.§.cõditio.

r ¶ Sine collatione noua.ergo cũ illa poterit ſumpto.ar.a ↄ̃rio ſenſu in iure fortiſſimo reputato.ff.de teſta.qui teſtamẽto.§.mulier.de of.eius cui.l.i.§.vniꝰ rei.de teſti.l.ex eo.extra de his que fi.apud.cũ apoſtolica §.vlti.⁊ hoc veꝝ niſi ex illo ſequeret̃ abſurditas: tũc eñ tale argumẽtũ ceſſat.C.de epi.⁊ cle.cõuenticulã cũ ſimilibꝰ.ceſſat etiã vbi iura alia cõtradicerẽt.no.de fo.cõpe.c.ſignificaſti.ſ3 huic obſtare videt̃ ex̃ de elec.cõmiſſa.§.porro.li.vi.vbi bñficiũ amiſſũ in illa vacatiõe p̃ma que occurrit conferri nõ poteſt dimittẽti.ſed patens eſt ſolutõ.qꝛ ibi ex culpa ſua habẽs illud amiſit qui abſqꝫ iuſta cauſa ceſſauit infra an.ad ſacerdociũ promoueri.hic aũt obtinẽs plura bñficia abſqꝫ culpa ſua licet non cauſa aliqua dimittere habuerit ex diſpẽſatione huius cõſtitutõis.ar.ad hãc ſolutionẽ:ex̃ de eta.⁊ q̃li.c.i.de elec.cũ in cũctis.§.h̃ ſanc.cũ no.ĩ eis.

a ¶ Facere poterit.iſtud dĩc ideo qꝛ alias ꝓ nõ facta hr̃et̃ collatio q̄ fieret ꝑ illũ qui nõ poſſet eã facere.i.q.vij.dayhertũ.ex̃ de iure patro.c.ꝙ aũt

de of. pcõſul.l.obſeruare.§.vlti.

b Redire.nõ ẽ mirũ ſi ad ea nõ pateat regreſſus qꝛ cũ decernant vacare per lapſum mẽſis vt.ſ.dr ſine inſtitutiõe canonica nõ poſſent licite dtineri.extra de inſti.ex frequẽtib9.de reg. iur.c.i.li.vi.ꝛ ar.ff. de decur.l.herenni9.imo aliter ea recipiẽs intruſus nõ intitulat9 diceret.de pbẽ.cũ q.li.vi.ex de elec.qſqs ꝛ quaſi fur ꝛ latro cuꝫ per oſtiũ ingreſſũ ad ea nõ haberet ar.de elec.

c Immiſcere preſumãt.ſcꝫ iure primeuo cũ nulluꝫ cõpeteret vt dixi i glo.precedẽti.Quid aũt ſi ad dimiſſa bñficia iuxta hãc cõſtitutõeꝫ aliq rediſſent eorũ adminiſtratõi ſe inſtituiſſent nõ iure ſuo ſꝫ ex alia cauſa pbabili.vt puta ne ipoꝝ puent9 pditionẽ ſeu cõſumptionẽ expoſiti preſtẽt illis ne ab inimicis occuparent.ſed vt ſalui reſeruarent ſucceſſorib9 haberet ne locũ cõtra tales pena ſequens.videret ꝙ ſic ob iſti9 text9 indiffinitateꝫ quaſi in culpa cenſeant immiſcendo ſe rei a ſe nõ ptinenti.ff.de reg.iur.culpa.vt ſic color oĩs adminiſtrationis eis interdict9 videat.ar.de elec.auaricie.li.vi.ꝛ in extrauag.ſi fratꝝ dñi iohis.ſꝫ contrariũ credo adinſtar tutoris q ante factũ inuẽtariũ admiſtrare nõ põt.ꝛ tamẽ vt occurrat piculo bonoꝝ pſumẽdoꝝ pupilli adminiſtratio illoruꝫ ſe põt igerer ſine pena.ff.de adminiſtra.tutoꝝ.l.tutor.q reptoriũ.ꝛ ar.etiam ad hoc.ff.de neg.ge.l.nam ꝛ ſeru9.§.ſi vino.ꝛ de fur.l.falſus.§.alienũ.circa fi.ex illa eñ cauſa ſe adminiſtrationi ingerẽs magis videtur implere officiũ ad qd homo hoi tenet.ff.de ſeruis ex.l.ſeruus.extra de teſta.c.cum in officiis.xxij.q.iiij.c.ij.quã rei aliene ſe immiſcere.vt no.dicta.l.culpa.niſi eñ ſic intelligas qd in fauorẽ bñficioꝝ videret introductum in eoꝝ leſionẽ ꝛ dãnũ retorqret cõtra legẽ ſancim9.C.ad trebell.de ſecũdis nup.l.generaliter.ex de reg.iur.c.ꝙ ob gratiã.li.vi.ꝛ officiũ caritatiuũ de ſe meritorioſũ videret ꝛ interdũ ꝛ eſſe pene inductiuũ cõtra cõem legẽ.ar.ad hoc ſunt.ff.de iur.doc.l.cũ in ſũdo.ꝛ deterioris cõditionis diceret talis ſe immiſcẽs ex hoc qꝛ ſemel bñficioꝝ illoꝝ rector verus extitit ex diſpenſatione quã ali9 qui nullũ ius i eis habuiſſꝫ ꝛ hãc credo fuiſſe mentẽ conditoris hui9 capituli.vnde eius verba indiffinita ciuiliter ꝛ ſine calũnia ſunt intelligẽda.ff.de le.ij.l.debitor.§.vlt.et dixi ſupra in gloſa.l.verbis.

d Alioquin.ad oĩa ſupradicta referas ꝛ expone.i.infra menſem.vt.ſ.

e Non elegerint.vel ſi nũc electa nõ dimiſerint:vel ad dimiſſa ſine noua collatione redierint: vel eoꝝ adminiſtrationi ſe immiſcuerint.

f Tam his.ſ.non dimiſſis ſi ad illa redire vel adminiſtrationẽ eoꝝ ſe immiſcere preſumpſerint.

g Beneficiis.ſ.vno curato vt prefert.ſ.in verbo ſtatuim9 ipſo iure ꝛ ſic canon late ſententie.ſimile de elec.c.auaricie.ꝛ.c.quã ſit.cũ ſi.multiſ Sed hic fortiter obſtare videt de prebẽ.cũ ſingula.§.ſtatuentes.ꝛ.§.cõtra eos.vbi nõ eligentes.i.menſẽ vel nõ electa dimittentes nõ ipo iure: ſed per ſententiã priuant illis.Sed vbi in alio illi incurrunt maiores penas qꝫ iſti cũ ibi no.ex hoc fiant ineligibiles ꝛ ſic inabiles neduꝫ ad ſimilia obtinẽda beneficia.imo ꝛ ad maiora.hic aũt ſolũ ad ſimilia quare exaggerat pena imo mitigat i alia.hic aũt nõ ita.Itẽ h fauorabili9 ẽ actuꝫ cum eis qꝫ ibi ex moderatione hui9:ꝛ pſtõnis pmittit duoꝝ bñficioꝝ retentio de iure cõi ſe alias nõ compatiẽtium quare eius nõ debent pfrui beneficio quã cõtempnendã cõſueuerunt p vno bñficio vet9 eligentes grauamẽ alias ad hoc.C.de iure delibe.l.vlti.§.ſi nõ poſtqꝫ.ꝛ.§.ſinaũt ibi aũt nõ permittebat niſi ſolus nõ vni9 retentio quare ibi minor pena

h Inhabiles iſta inhabilitas ambitionis vicio inducit qꝫ hic.vt de elec.duduꝫ.de preben.cũ ſingula.li.vi.ꝛ ſic collige hic illud ꝙ dici cõſueuit.qui totũ vult totũ perdit.ſi.de prebẽ.de multa.ꝛ dicto.c.cũ

miniſtratõi ſe immiſcere[c] pſumãt. Alioqui[d] tã[f] hiis qꝫ aliis omnibus bñficiis[g] q uirtute huius nr̃i moderaminis retinere pter aut ut pfert ſint ipſo iure priuati: et preſus inhabiles[h] ad[i] ſimilia bñficia[k] obtinẽda. Per hoc aũt his[l] q dignitates pſonatus officia uel alia bñficia curã aĩaꝝ hñtia ex diſpẽſatiõe queuis[m] tribuat iuxta nr̃aꝫ moderatõnẽ pſcriptã[n] obtinẽt ꝛ alia ſil'ia beneficia nr̃aꝝ uel eorũdẽ pdeceſſoꝝ auctoritate litterarum expectãt cũ[o] quib9 ẽ ut illa cũ uacauerint recipere: ꝛ una cuꝫ obtentis retinere licite ualeant diſpẽſatũ nolum9 derogari[p] quin ea cũ[q] uacabũt infra dicti[r] tpis ſpaciũ poſſint eliger ꝛ dimiſſis[s] aliis recipe in forma preſcripta[t]. ac licite[u] retinere penas[x] ſimiles incurſuri[y] ſi hui9 nr̃e ptraire[z] p

ſingula.de deſpon.impu.c.acceſſiſſet.de reſcrip.ex tenore.de tranſla.epiſ.quãto.ꝛ ar.C.qui mili.nõ poſſũt.l.iij.li.xij.

i Ad ſimilia.ſ.iam obtentis vel nõ dimiſſis.

k Beneficia.ſ.cũ cura diſpẽſationẽ in ſui retẽtione expoſcẽtia nunqd igit hic inhabilitas illos reddidiſſe intelliget inhabiles ad ſimplicia ruralia bñficia obtinẽda.dicas ꝙ nõ cũ in odiũ pene d ſui natura reſtringende.ff.de penis.l.interpretatione.de pe.di.i.pene tñ qꝛ inhabilitat ob penam ad mai9 aſſequẽduꝫ:ergo non cenſet inhabilitatus ad min9.ff.de interdic.ꝛ rele.§.ſolet.tũ etiã.qꝛ in illis ſupplicib9 hic inhabilitas a iure nõ inducat p hãc decre.ergo p hominem induci nõ debet.ff.de reli.l.at ſi quis.§.generaliter.de ſepul.mo.l.iiij.§.nõ perpetue.xxxiij.q.iij.§.in hoc.contenti eñ debemus eẽ penis legib9 comprehẽſis.ff.de ver.obli.l.ſi ita ſtipulatio.tum etiã qꝛ ſi h9 canonis cõditor voluiſſet inducere inhabilitatẽ in ſimplicib9 h vtiqꝫ expreſſiſſet ꝙ cũ nõ fecerit p omiſſo debet haberi.de deci.ad audientiã.C.de cadu.toll.l.vnica.§.ſinaũt.de deficiẽtes.cũ etiã in certis beneficiis inducta non extẽdit ad alia.de elec.ſtatutũ.li.vi.tũ inſuper qꝛ inhabilis de ſui natura ad maiora bñficia conſequẽda nõ ſic inhabilis cenſetur ad ſimplicia idẽ ergo cenſeri debꝫ de reddito inhabili et aduentu per hanc cõſtitutionẽ.ar.ex de filiis preſ.c.i.ꝛ vlti.ꝙ aũt dicit ſimilia ſunt audias ꝛ merito vel maiora.de elec.dudũ.et per ea que dixi.ſ.in parte prima in verbo quãuis modicum p h autem.ſ.ꝙ hic ſtatuitur vt nõ curat in beneficiũ ad aliud incuratũ ſe alias nõ compacientia quis valeat eligere infra menſem ꝛ electa retinere ꝛc.oĩa retinere dimittere ꝛ ꝙ alias pene h poſitas patiatur.

l Hiis.datiui caſus eſt pluralis numeri.

m Queuis tribuat.vt qꝛ eſt legitima ꝛ ſufficiens ꝛ q̃ dicat legitima.ſ.notaui in verbo legitima.

n Preſcriptã.dic vt.ſ.notaui i vbo precedẽti i glo.ſ.cũ cura

o Cũ quib9 ẽ.ſume verbũ diſpẽſatã qd ẽ infra.

p Derogari.nõ immerito qꝛ que rõe de plurib9 iam obtentis vnũ cũ cura ꝛ aliud ſine cura poſſũt eligi eadẽ ratione de obtinendis ptextu diſpenſationis que ius tribuat.

q Cũ vacabũt.iſtud dicit:qꝛ nõ vacantia effectualiter quiſqꝫ eligere nõ põt.de cõceſ.pbẽ.c.qui in viuoꝝ.vij.q.i.nõ future.ꝛ eum qui.ff.de vul.ꝛ pupil.ſubſti.l.morib9.§.iterdũ.lꝫ impetrãs cũ clauſula acceptãdi incertũ puta primũ vacatuꝝ vel ex cauſa ſui poſſet acceptare.quod ad hoc vt man9 ordinarij ligari dicantur.de conceſ.prebẽ.qꝛ cũctis.§.penul.ꝛ.c.ne captãde.ꝛ.c.executor.de quib9 ꝯ hoc poſſet opponi.ſꝫ nõ ob.p iã dicta.

r Dicti tpis.ſ.mẽſis.vt.ſ.in verbo ſtatuim9.

s Dimiſſis ab his.ſ.ptextu moderauim9 h9 pſtõnis obtentis.

t Preſcripta.ſ.in vbo ſtatuim9.

v Licite retinere.ex h9 capituli pmiſſi de etiã hoc adde qd dixi.ſ.in vbo diſpẽſatõe

x Penas ſimiles.ſ.illas q̃s patiunt illi q tpe h9 decre.plura talia bñficia obtinebãt ꝛ formã h9 decre.non ſeruauerãt.

y Incurſuri.ſ.puationis ipſo iure nõ dimiſſoꝝ ꝛ ptextu moderaminis h9 dicit obtentoꝝ ꝛ inhabilitatis ſimiliũ obtinẽdoꝝ

z Cõtraire.ſ.nõ eligẽdo infra mẽſeꝫ vel nõ dimittẽdo bñficia

ſumpſerit ſanctioni[ꝛ] ¶ Porro[ꝯ] quia quorundam oculos[ꝑ] ſic auare cupiditatis uiciū[a] excecauit[b] ꝙ plurima talia[c] beneficia ſimul abſqȝ diſpēſatione cãonica retinere preſumunt: Nos de illis p̄ſēti decreto[d] ſtatuimꝰ ut omnia ⁊ ſigula bn̄ficia ſic[e] detēta: illo[f] tātū retēto qđ ultio[g] receperūt dummodo in[h] eo ex collatiōe cãonica[i] competat[k] ius eiſdeȝ: infra tēpꝰ ut p̄ſcribitur limitatuȝ[l] uerbo[m] et facto[n] ac ſine[o] fraude corã[p] ordinarijs ſub teſtimōio ſimiliter publico dimittere teneãt̄. Quod[q] ſi nō fecerit ēt illo[r] ſint ipō[ſ] iure priuati i quo ius eis alias competebat: ⁊ inhabiles penitꝰ ad q̄cunqȝ obtinēda eccleſiaſtica bn̄ficia cēſeãt̄. ¶ Qui[t] uero deincpes[u] r̄ceperint dignitatē uł pſonatū ſeu officiū aut aliud beneficiū animaꝝ curam habens[x] ãnexam: ſi ãtea ſimile[y] beneficiuȝ obtinebant: illud quo ipſo[z] iure pꝰ q̄ȝ ſecūdi poſſeſſionē[a] habuerit[b] uel per eos omni dolo ⁊ fraude ceſſãtibꝰ[c] quo minꝰ habeant ſteterit priuati noſcunt̄ abſqȝ[d] more diſpēdio in ordinarioꝝ[e] manibꝰ dimittere[f] debent pari[g] modo ¶ Alioquin[h] extūc[i] ſint ipō[k] inre ſecūdo priuati: ⁊ nedū

non electa vel ad dimiſſa ſine noua coll. ⁊ electiōe redeūdo vel eoꝝ adminiſtratōi ſe immiſcēdo. vt. ſ. Sȝ a quo tpe cōputabis iſtum menſem. ipſum enim potes computare a tpe noticie huiꝰ cōſtitutionis: cū expectãtibꝰ poſt eius publicationē ħ reſeruet̄ lus. dicas igitur ipſum computandū hoc caſu a tpe noticie vacationis vere vel interpretatiue beneficij recipiēdi iux ta. c. cū ei. de conceſ. preben. cle. v. non ante per ea q̄ dixi. ſ. in glo. in tē pore publicatiōis ſicut nec habenti conferre currit tēpus niſi a tpe ſciētie. de conceſ. preben. q2 aduerſitatem. vtrum aūt in illo preſumat̄ ſciētia vel ignorantia vide qđ no. oſtiē. eo. ti. c. ex parte. aſtenſis ſuper verbo recurrerunt.

ꝛ ¶ Sanctioni. ſãctio proprie ē pricipis conſtitutio pena adiecta. iij. di. in ſumma. qualis eſt iſta vt patet ſupra.

ꝯ ¶ Porro. tertia pars.

ꝑ ¶ Oculos. ſ. interiores intellectꝰ de illis loquit̄. nō de corporalibus vt alibi de elec. quorundã. li. vi. oculi enim tales debent eſſe deputari ab omni conſcientie prauitate. i. q. i. c. multi. de hoc in dicto. c. quorundam. oculi vero corporales debent eſſe pudici ab omni immūdo aſpectu. xxxij. q. v. qui viderit aliquando vero certe perſone adminiſtrande rei prepoſite dicūtur oculi: qui peruigiles ⁊ prouidi debent eſſe in agibilibus. xc iij. di. dyaconi. vi. q. i. c. oues. ex̄ de of. ar. c. ad hoc. §. i. xxix. diſ. c. penis.

a ¶ Vicium. ergo vitandum cū ſit animarum deuoratiuum. de vſur. c. vſurarum. li. vi.

b ¶ Excecauit. no. auarum dici cecum q2 nō habet oculos interioris intentionis ad deū. xliiij. di. ſicut hi. de elect. auaricie et c. quorundam. li. vi.

c ¶ Talia beneficia. que in parte precedenti vocantur legitima vel ſufficientia. ⁊ hec verba ſinonima reputãtur quo ad hoc. q2 idem in effectu ſignificant. ſi eniȝ eſt canonica per conſequēs legitima. iij. di. c. canon iuncta. l. iij. ff. de legi. Item ex conſequēti ſufficiēs. q2 cum talis diſpenſatio lex priuata dicat̄. iij. di. c. p̄uilegia. nihil imperfectum nihil inſufficiens continere debet. C. qui mili. poſ. vł non. l. ſi quis ſeruum. li. xij.

d ¶ Decreto. qđ ſit ꝓprie decretū. iij. di. in ſūma quã no. inde.

e ¶ Sic retēta. ſ. ſine diſpēſatione.

f ¶ Illo tantū. in hoc ſtrictiꝰ agitur cū iſtis cum diſpenſationem non habeant q̄ȝ cum alijs habentibus vt patet in pte preceden ti. ⁊ ratio ibi ex textu colligitur.

g ¶ Ultimo receperūt. Sed quare magis pmittit̄ illius retētio q̄ȝ alioꝝ. potes dicere ideo: q2 et ſi alia fuiſſent legitime queſita per effectualē ſuſceptionē vltimi prima oīa vacaſſent ſicut vacaret primū vnicū. de prebē. de multa. ⁊. e. ti. cum ſingula. li. vi. niſi ex diſpenſationis virtute aliud contingeret. vel niſi ex cauſa p̄ncipis vel p̄mo detineret̄ beneficiatus. vt no. xxi. q. i. ſi quis iam tranſlatus. ⁊ per pe. de. ſamp. dicto. c. de multa.

h ¶ In eo. ſ. vltimo recepto.

i ¶ Canonica. ſed qualis collatio poterit hic dici canonica: cū detentio plurium beneficioꝝ iniuſta quē a promotione repellat. de elec. dudum. dicas ꝙ illa que facta fuit a papa nō obſtãte predicta iniuſta detentiōe vel ab alio potēte illã impromouibilitatem tollere. ar. de preben. c. nō poteſt. §. penul. li. vi.

k ¶ Competat ius. no. per ſolã collationem canonicam etiã ſine traditiōe tribuit̄ ius in bn̄ficio. vt hic ⁊ de prebē. ſi tibi abſenti. ⁊. c. quorundã. in fi. li. vi. ⁊ c. accedens. ſicut ⁊ in vltimis voluntatibꝰ rei legate dn̄ium ſine traditione trãſit in legatarium: ⁊ rei donate in eccłam. ff. de le. i. l. ſi tibi homo. §. cū ſeruus de le. ij. cum pater. §. ſurdo queãdmodū ſerui amit. l. ſi partē. §. i. de furtis. l. a ti cio. C. de ſacroſã. ec. l. vlt. vnde pro bn̄ficio collato ⁊ eius iuribus agi poteſt p beneficiatū actione in rem etiam poſſeſſione nonduȝ apprehenſa per dicta iura ſic etiã no. cōpoſ de cōſti. cum. M. in rebꝰ propbanis regularit̄ ſecꝰ eſt. C. đ rei ven. l. ſeruuȝ. de pac. l. traditionibꝰ. ff. de furtis. l. eum qui. cū ſi. ſicut aūt int̄ iſta eſt differentia in acq̄ſitione iuris: ſic etiã eſt differentia inter iſta in acquiſitione poſſeſſionis. ſup quo vide qđ plene no. p inno. de reſti. ſpo. c. in litteris. ſup v̂bo priꝰ

l ¶ Limitatū. ſ. menſis. vt in pte p̄cedenti.

m ¶ Verbo. hoc eſt quod ſupra dixerat verbaliter. ⁊ dic vt ibi dixi.

n ¶ Et facto. ſup̄ dixerat realiter in pte p̄cedēti. ſȝ idē ē in effectu.

o ¶ Sine fraude. q. d. nō retinēdo illa p aliquã pſonã ſubmiſſã. ⁊ hoc deſignat qđ in pte precedēti dictū fuerat cū effectu.

p ¶ Coram ordinario. ſuper hoc verbo ⁊ ſequenti. dic vt. ſ. prox. §. dixi

q ¶ Quod ſi nō fecerit. i. ſi bn̄ficia oīa obtenta ſine diſpēſatione excepto vltimo rite collato verbo ⁊ facto ſine fraude nō dimiſerint.

r ¶ Et illo. ſ. vltimo recepto i q̊ ei ius q̄ſitū fuerat ex cãonica col. vt ſeq̄t̄

ſ ¶ Ipſo iure. dic vt dixi in v̂bo ſił ꝓxi. ¶ Ad quecūq̄. magis generaliter ſeu vult in hoc. §. incurritur inhabilitas iſta q̄ȝ. ſ. ꝓxi. vnde dicit q̄cunq̄ nedum ſimilia nō dimiſſa de quibꝰ nō eſt dubiū per. §. precedēteȝ imo etiã diſſimilia puta inferiora etiã ſimplicia: cū dicat quecūq̄. ar. ff. đ here. inſti. l. hoc articulo. ex̄ de ma. ⁊ obe. c. ſtatuimꝰ. illa q̄ diſpēſatione precedēte legitime poterãt retineri ⁊ ad q̄ dimittēda qs nullatenꝰ artabat̄. ⁊ q̄ maior precedit culpa maiori plectat̄ vindicta. l. di. c. quia tua. vt in quo maior eſt culpa. ⁊ ex̄ de hereti. excōicamꝰ. §. credētes. ⁊ đ cle. ex. latores. ⁊. ff. ad le. aqui. l. item mela. §. ſi plures. ad. l. cor. de ſicca. l. vl. cum ſimilibus.

t ¶ Qui vero. quarta pars.

v ¶ Deinceps. poſt hꝰ decre. editionē receperint iuſte vel iniuſte. puta per violentiam vel nutruſionem. de p̄ben. cum qui. li. vi.

x ¶ Habens annexam. ſuper hoc verbo ⁊ alijs que precedunt. dicas vt dixi. ſ. circa principiū decre.

y ¶ Simile. puta dignitatem perſonatū vel officiū etiã ſine cura vł quodcunq̄ aliud cum cura. q2 quo ad habēdã pluralitatē idē iudiciū ē de illicet nō de curatis ⁊ alijs curã habētibus. ex̄ de prebē. de multa. §. hoc idem. de elec. dudū. §. ſed cū in te. nō aūt quo ad oīa alia vt colligit̄. de eta. ⁊ qua. c. i. in certa decre. lȝ canō. de elec. li. vi. ⁊ colligit̄ etiã pꝰ. extra ne cle. vel mo. c. ſup ſpecula. in certa decre. ſtatutū. e. ti. li. vi.

ad[l] ſacros ſuſcipiēdos ordines: quin ēt ad habēdū qđ cūq;[m] bñficiū eccl'iaſticū inhabiles reputent̄. que omia et ſingula bñficia uacatura[n] ut[o] ꝑmittit̄ uel[a] dimiſſa: nr̄e[b] et ſedis apl'ice diſpoſitioni de ipſoꝝ fratrū ꝯſilio reſuamus[c] inhibentes[d] ne quis ꝑter romanū pontificem[e] quacunq;[f] ſit ſuper hoc auctoritate munitꝰ: đ huiuſmodi[g]

z ¶ Ipſo iure.q.d.nō expectata ſentētia hoīs cū ſit ſententia iuris vt ibi cōſtat quē ipſo iure priuatū vel alias ius nō habere in beneficio qđ detinet de facto expelli ab illo per iudicē pōt nec pōt dicere ſe ſpoliatū. et ſic reſtituendū. q2 iudex eps magis exequi ſui beneficij debitū dicit̄: ꝙ̄ violentiā inferre. ſic no. ino. ⁊ oſti. poſt eū. de reſti. ſpo. c. accepta. et de filijs preſ. c. cōſtitutꝰ.

a ¶ Poſſeſſionē. ſ. pacificā ⁊ ſuper hoc ſi placet videas qđ dixi ⁊ notaui de electi. cōmiſſa. li. vi.

b ¶ Habuerint. ſubaudi et fructꝰ ex eo qui percipere potuerunt al' primus quis dimittere nō tenet̄. de ꝑben. c. ſi tibi cōceſſo. li. vi.

c ¶ Ceſſantibꝰ. nō dolum vel fraudē adhibentes in non conſequēda poſſeſſione haberi debent quo ad hoc ꝓ poſſidētibus. ff. ne quis in loco publi. l. ij. §. hoc interdictū. ⁊ de re iudi. l. qui pōt facere. ſic͂ per ꝯ̄riū dolo deſinētes poſſidere ꝓ poſſeſſoribꝰ ſunt habēdi. ff. de rei vē. l. ſi aſit. §. i. de reg. iur. l. parē. ⁊ c. ti. c. pro poſſeſſore. li. vi.

d ¶ Abſq; more diſpēdio. q. d. nō expectata ſentētia priuatoria facti vel litis ꝯteſtatione omiſſa facti allegatiōe vt alibi ⁊ ſimili modo exponi ⁊ dici conſueuit. đ reſcrip. c. ab excōicato. de prebē. ſi bñficia. li. vi.

e ¶ Ordinarioꝝ. qui ſint illi cauetur infra proxi. §.

f ¶ Dimittere. hoc dimiſſo ad factū ſolū refertur cū iure in illo cōpetēti ſint priuati. vt. ſ̄. dr̄. ſic alias contingit de elec. noſti. ⁊ ibi no. cū ſi.

g ¶ Pari mō. ſ. verbo ⁊ facto: ⁊ ſine fraude cū effectu ⁊ ſub teſtionio publico. vt. ſ̄. ꝓxi. §. ⁊ prece. qđ dic vt ibi dixi.

h ¶ Alioquin. i. ſi primū adepta poſſeſſione ſecūdi: vel ꝑ eos ſteterit: ī ordinarioꝝ manibꝰ ſine mora nō dimiſſerint verbo ⁊ facto ſine fraude.

i ¶ Extunc. non ergo ante vt. ſ̄. dixi.

k ¶ Ipſo iure priuati. per hoc patet ꝙ hec decre. eſt canon late ſentētie nedū in priuādo quē primo bñficio tali per ſuſceptionē ſecūdi ſimil' īmo et etiā priuādo illū ſecūdo niſi illud nō dimiſerit ꝓ vt hic ſtatuit̄. olim āt videbat̄ ſentētia neceſſaria quo ad priuationē ſecūdi. de prebē. de multa. v̄. ſed ſi forte: vbi dicit. etiā alio ſpoliet̄: nō dicit ſpoliatꝰ ſit. ⁊. e. ti. cuꝫ ſingula. li. vi. cū dicit repellat̄. nō dicit repulſus ſit. vt alias in ſimili dici conſueuit. no. de fo. cōpe. ſi diligenti. de exceſ. prela. graue. xi. q. i. inclita C. de iuriſdic. om. iudi. l. criminali. vnde vi. l. ſi qs intantū. in quibꝰ ⁊ ſimilibꝰ ſententia priuatoria ē neceſſaria q2 ipſo iure vel eo ipſo nō inuenitur inflictā. ⁊ ita ſm̄ hoc decre. de multa. dicet̄ ꝑ iſtā in hoc correcta: vl' trahet̄ ad iſtā vt verbū ſpoliatꝰ vel ſpoliet̄ de facto quatenꝰ de facto tenet cū ipſo iure ius ſibi cōpetens in illo amiſerit: vt hic dicet̄. certū ē eīn ꝙ decre. exaggerat penā ⁊ inducit alias duas nouas q̄ ſtatiꝫ ſequuntur que ipſo facto incurrūt ⁊ q̄ in dicta decre. non erant.

l ¶ Ad ſacros. de nō ſacris nihil ſtatuit̄ hic quare nō viderent̄ ꝓhibiti ſuſcipi. ar. ff. de interdic. ⁊ relega. l. relegatoꝝ. §. vlti. ex̄ de biga. c. ij. cuꝫ ibi no. per oſti. de cle. pu. in duello. c. henricꝰ. l. di. qcumq;. ⁊. c. placuit.

m ¶ Quodcūq;. de hoc dic vt dixi. ſ̄. ꝓxi. §. in glo. vlt.

n ¶ Vacatura. ſ. ipſo iure ex diſpoſitione hꝰ ꝯſtōnis.

o ¶ Ut ꝑmittit̄. ſ. p̄cedēte diſpēſatione electis duobꝰ mixti cū cura alio ſine cura. vel ille nō electis vel ceteris nō dimiſſis ſi ad illa quis ſine noua collatione redierit. vt. ſ̄. in. §. nos itaq;. vel nulla p̄cedēte diſpēſatiōe retētis pluribꝰ que non dimiſſis retentio vltimo rite collato. iux̄. §. porro. vel ſecūdo ſimili ſuſcepto ⁊ primo nō dimiſſo iuxta iſtū. §. in his eniꝫ inducit̄ ꝑ hanc ꝯſtōnē in oībꝰ in. §. nos in vltimo receptis innuit. §. ſequēs cū dicit. vt premittat̄ perditis niſi eīn ſic intelligas videret̄ hic innui ꝙ oīa bñficia in futuꝝ vacatura per ſuſceptionē ſimilium eſſent hic collationi pape reſeruata ⁊ ſuper eis ſublata poteſtas ordinarijs vel legatis ſedis apl'ice cardinalibꝰ cōferēdi qđ eſſet exp̄ſſe cōtra decre. đ multa. §. is quoq;. ⁊ ꝯ̄ dec. cū ſingula. §. ſtatuentes. etiā de p̄bē. ⁊ haberꝫ dici neceſſario ꝙ illa iura cū ſuis ſimilibꝰ ſint correcta ⁊ nō ē veriſimile cōditorē hꝰ canonis hoc ſenſiſſe. ar. de elec. c. eccl'ia. in. ij. deniq;. C. de inoffi. teſta. l. ſi quādo. nā iuriū correctio vitanda eſt. de elec. cū expediat. li. vi. in cor. aute. de admiſtrandis offi. in ſi. coll'. iij. nec voluiſſe viciſ reſtringere poteſtatē ordinarioꝝ in beneficijs ꝯferēdis in magnum forte ꝑiculū diuturne vacationis. ar. ex̄ de ꝑuile. de p̄bē. ſtatutū. li. vi. videt̄ ergo intelligēdū hic reſeruatōꝫ factaꝫ eſſe de bñficijs que per hāc cōſtitutionē vacare cenſent̄. ⁊ que alias ſi vacarēt vt ſic in hoc intelligat̄ inquātū minꝰ derogare dicetur alijs iuribꝰ cōibꝰ. ar. de reſcrip. cauſam que. de ꝯſue. cū dilectꝰ. ff. de legi. l. ſed ⁊ poſteriores. iux̄ id qđ alibi ſtatuitur quotiēs eīn ſermo duas ſignificatōes exprimit ea potiſſime recipiat̄ que rei agende aptior ē. ſ. iuri cōi nō contraria. ff. de reg. iu. l. quotiēs ideꝫ ſmo ⁊ alibi legit̄ quotiēs ſine captione nihil inueſtigari poteſt eligēdum ē ꝙ minꝰ hꝫ iniquitatis. vt. e. ti. l. quotiens. nihil ⁊ obtinet hanc mentē fuiſſe cōditoris hꝰ capituli.

a ¶ Vel dimiſſa. intellige pretextu diſpenſatōis ſublate vt ſtatuit̄. ſ̄. in. §. nos itaq;. quid ergo ſi nulla ſit dimiſſa iux̄ illū. §. ſꝫ habens diſpēſationē ſuꝑ pluribꝰ oīa de facto retinuit cōtra hāc decre. que ⁊ qualia tanquaꝫ dimiſſa dices hic ſeruata videt̄ ꝙ nulla ſed dic ꝙ ſaltim cenſebunt̄ reſeruata tanquam ꝓ dimiſſis habenda vel tanquā vacatura. vt dixi in gloſa p̄ce. nō ſic auteꝫ de optentis pluribꝰ ſine diſpēſatiōe iux̄. §. porro. illa eīn tanꝙ̄ vacatura ꝑ lapſum mēſis nō poſſūt dici reſeruata cū tꝑe hꝰ conſtitutōis edite vacarēt. ſꝫ nec tanꝙ̄ dimiſſa niſi dimiſſa nō fuerant niſi diceres ipſa pro dimiſſis fore habēda. ſꝫ ſi ponas ipſa dimiſſa cenſebunt̄ ne ipſa reſeruata videt̄ ꝙ non ſic nec dimiſſa pretextu adeptoꝝ ſecūdoꝝ ſimiliū: cū hic videat̄ papa reſeruaſſe ſolū illa que per hanc ꝯſtōnē ipſo iure dicant̄ vacare. vt dixi in glo. p̄ce. vel que ſūt dimittēda ex diſpoſitione huius conſtitutionis non in rem alterius.

b ¶ Noſtre apoſtolice ſedis. differentiā collige inter iſta de reſcrip. c. ſi gratioſe. li. vi. ff. loca. l. iiij. ſed in caſu p̄ſenti quo ad cauſam reſeruatōis vna videt̄ differētia q2 lꝫ hec reſeruata ꝑ cōditorē hꝰ ꝯſtōnis cōferrent̄ remanerent cōferenda ꝑ ſucceſſorem cū nondū igit̄ reſeruauerit. ſed ⁊ ſedi ipſi que nō morit̄ vt dicto c. ſi gratioſe. ⁊ ar. in cor. auten. quō opor. epiſ. §. licētiam. coll'. i. q. xij. ⁊. q. i. c. liberti.

c ¶ Reſeruamꝰ. ſed ſuppoſita plenitudine ꝑtātis iux̄ q2 pape dici nō poteſt dn̄e cur ita facis. de pe. di. iij. §. ex perſona. ſi q̄ras a me que potuit eē cauſa rōnabil' q2 ipſe talia bñficia ad ſe reuocauerit cōferēda. poſſum rn̄dere ꝙ cū ſolitudo oneroſa pontificalis officij pape interpoſita vt in extrauagāti eiuſdē dn̄i pape que incipit ad onus multis indigeat miniſtris cū meſſis quidē multa: operarij vero pauci. xxi. di. c. ī nouo vocādis ꝑ eū in ꝑteꝫ ſollicitudīs. ij. q. vi. c. q ſe. ex̄ de vſupal. c. ad honorē. quos renumerare tenet̄. nec nō in illos qui ſuis anteceſſoribꝰ fuerūt. xij. q. ij. c. hoc hmōi. ⁊. c. caritatem. ⁊ c. eccleſiaſticis. ⁊ ad eiꝰ ſedē cōfluant vndecunq; clerici indigentes quibꝰ paterna ꝓuiſiōe ſubuenire tenet̄ maxime ne in cleri obprobriū mēdicare cogantur. xciij. di. c. diaconi. ex̄ de renūc. c. ad ſupplicationē. habeat quia multis mūdi magnatibꝰ illis potiſſime q̄ dei eccleſiaꝫ in multis dotauerunt: vel illoꝝ anteceſſores ⁊ que eccleſie dei fuerūt deuoti filij ⁊ defenſores ſe fauorabilē exhibere. de reſcrip. ſedes apoſtolica in bñficijs cōferendis ad eoꝝ iuſticiā vt ad ſubſidium pro tꝑe citius inducant̄: ⁊ ne alias ab eo retrahant̄. ar. C. đ bo. que li. l. ij. ff. de ope. publi. l. ij. iuſtū fuit ⁊ equū adinuenire modum per quē papa poſſit de multis beneficijs ꝓuidere. vt ꝑ eū iuſta fiat diſtributio huius capituli potiſſime: cum in eo donandi immēſitas menſura dicatur in cor. auten. de nō ali. aut permu. re. ec. §. ſi minꝰ. coll'. ij. ⁊ iſta pōt dici ratio: quare beneficia

vacātia per aliū q̄ʒ per eū regulariter cōferri nō poſſunt. de pre ben. licet eccleſiarū. li. vi. ⁊ ibi de hoc dixi.

d ¶ Inhibentes. poſt talē inhibitionē vel reſeruationem ligate ſunt manꝰ ordinariȷ̄ vt ex tūc cōferre nō poſſit ar. de reſcrip. ti bi qui gratiā. de conceſ. preben. c. executoꝛ. ⁊ c. ſoli. li. vi. cū ſi.

e ¶ Pōtificē. ſubaudi vel alium ab eo ſuper hoc poteſtatē habentem de prebē. licet. li. vi. tunc enim ꝑ aliū faciens hoc ipſe facere cenſetur. de regu. iur. c. qui per aliū. li. vi. omnia eñ noſtra facimus ⁊c. C. de veteri iure. enu. l. i. §. ſed neqʒ. extra ꝺ prebē. c. ſi apoſtolice. li. vi.

beneficiis diſponere: uel cōtra illa per uiaʒ permutationis[b] uel alias innouare quoquomodo p̄ſumat. Nos ei ſi secꝰ actū ſeu attemptatuʒ fuerit: irritū[i] decernimꝰ ⁊ inane. ¶ Ceteꝝ[k] ordinarios intelligimus in[l] caſibus ſupꝛa ſcriptis epiſcopos[m]: in quorum ciuitatibus uel[n] dioce. cōſiſtūt bn̄ficia ſeu aliquod eoꝝ que debēt ſm[o] p̄miſſa dimitti: aut ipſi q ea dbēt dimittere ꝯmoꝛanť[p]: uel eccleſijs cathedralibus[a] uacātibus[b] capitula earūdē[c]. ⁊ hij de beneficijs tam dimiſſis: q̄ʒ ut p̄mittiť ꝑditis[d]: nos[e] uel[f] apl'icā ſedem certificare ſtudeant q̄ʒpꝛimū[g] cōmode poterūt indilate[h] ut de illis ſalubꝛiter diſponere ualeamus[i]. ¶ Quantuʒ[k] eni ad modificationē attinet anteſatam[l]: illa dūtaxat ⁊ nō alia beneficia eccleſiaſtica[m] quo

f ¶ Quacunqʒ. etiam legationis cardinalis cum ſic indeterminate ⁊ vniuerſaliter loquať ⁊ nihil excipiat. ar. de ma. ⁊ obe. c. ſollicite. circa fi. de here. inſti. l. hoc articulo. ⁊ extra de prebē. c. licet. li. vi. vbi ſunt verba ſimilia ⁊ magis ſpecificata quā hic licet alias ex virtute legatōis ſue poſſet conferre beneficia etiā ad collationē ſedis apoſtolice deuoluta. de p̄ben. c. venerabili.

g ¶ Huiuſmodi beneficijs. ſ. diſpoſitioni ſedis apoſtolice reſeruatis. ¶ Diſponere. puta illa ꝯferēdo vl' ad ipſa aliquē eligēdo vel de eis prouidendo. An aūt per hoc videať layco patrono interdicta poteſtas preſentādi ad talia beneficia ſentire videtur guy. q̄ nō de prebē. c. licet. cū de iure preſentādi nō fiat mentio. Itē qꝛ qui preſentat aliquē ad bn̄ficiū nihil diſponit ꝺ ipſo cum per preſentationē aliquod ius in eo non queratur. de re. iudi. cū bartoldus. ⁊ ibi no. in. iij. glo. ſed textꝰ huiꝰ indiffinitas ⁊ vniuerſalitas cōtrariū innuit potiſſime cum ſtatim ſubiūgat vel alias innouare: qui quo modo preſumat nulli aūt venire debet in dubiū quin per preſentationē aliquid i beneficio innouari dicať cū alteri quā preſentato de iure cōferre nō poſſit ſaltim durāte preſentatione ⁊ agi poteſt vt preſentatio admittatur. d. c. cū bartol. cū ibi no. maxime ſi ſit facta a clerico cum illa vim electionis habeat no. inno. de iur. pa. cum aūt nec ille variare poſſit. vt ibi ⁊. e. ti. c. paſtoralis. vt ſi premiſſa vera ſunt videť hoc patrono etiā laico ſublata preſentandi poteſtas q̄ fieri bn̄ pōt per papam cum de ſola gratia ius patronatꝰ in laico tolleretur. xvi. q. vi. ſi quis epiſcopoꝝ. extra de iure patr. qm̄. ⁊ quo ad illud ſit de foꝛo eccleſie. extra de iudi. quāto. de hoc etiā notari conſueuerunt. extra de iure patro. c. cū dilectus.

h ¶ Permutationis. igiť permutatio de talibꝰ ⁊ iam vacaturis hic eſt inhibita tanq̄ʒ per reſeruationem ⁊ inhibitionem decreti interpoſitionē affectis. ar. extra de cōceſ. preben. ſi capitulo. ⁊. c. ſi ſoli. li. vi. vel alias puta trāſlatiōis de aliquo beneficio ad alia faciende vel foꝛte illa alteri vniende vel alia diuidendo vel alia ſubmitiendo vel cenſum eis imponēdo vel ſimilia faciēdo cū hoc generaliter dicať innouare q̄quomō vel poteſt dici alias innouare: puta ad illa aliquē p̄ſentando. vt dixi. ſ̄. proxi.

i ¶ Irritū. hec clauſula ligat penitꝰ etiā ignoꝛantes de preben. ſi poſtq̄ʒ. ⁊. c. dudū. de reſcrip. c. tibi. li. vi.

k ¶ Ceterum. quinta pars.

l ¶ In caſibus ſupꝛa ſcriptis. in. §. nos itaqʒ. ⁊. §. poꝛro. ⁊. §. qui non. ⁊ per hec verba innuit ⁊ denotat q̄ alias ſint vel eſſe poſſint alij ordinarij quā epiſcopi vt. ſ̄. notaui in. §. nos itaqʒ. in v̄bo coꝛam ordinať.

m ¶ Epiſcopos. intellige etiā taliū beneficioꝝ collationem nō habētes cū generaliter loquať ⁊ hoc innuit tex. ſequēs de capitulis eccleſiarum cathedraliū mentionē faciēs ad que certū eſt de iure cōi beneficioꝝ collationes nō ſpectare. ex̄ ne ſe. va. c. illa cū ſi.

n ¶ Vel dioceſibus. diſiunctiue ponunť hec duo quaſi vnū non ſit reliqum de reſcrip. c. radolphus.

o ¶ Scdm̄ premiſſa. ſ. i. §. nos itaqʒ. ⁊ in. §. poꝛro. et §. qui vero.

p ¶ Commoꝛanť. ep̄s igiť beneficij ⁊ ep̄s domicilij hic ordinarij quo ad hoc ſunt cenſendi. ſimile ex̄ de temp. oꝛ. ca. cuʒ nullus. li. vi. Si queras quaꝛ hic cōditoꝛ canonis nō reputauit ſuperioꝛeʒ ordinarium ep̄m originis ſicut ibi. pōt dici q̄ ex cauſa ibi de illo ⁊ alijs fit mētio vt liberiꝰ ⁊ faciliꝰ poſſit quis ad oꝛdines promoueri ab alieno ep̄o: cū a pluribꝰ poſſit licentiam obtinere. ⁊ hoc denotať ibi cum dicitur h̄ caſu. h̄ aūt nō curauit conditoꝛ de originario ep̄o facere mentionē cū facilius coꝛā ordinario domicilij cū ibi cōmoꝛeť beneficiatꝰ poſſit beneficia cū ſub illo in dubio p̄ſumatur beneficiatꝰ domiciliū habere. vt no. inno. de priuile. ex oꝛe. quā coꝛam ordinario originis qui beneficia dimittenda in ſua dioc. foꝛte non habet perſonam habentē illā dimittere ſaltim quo ad foꝛū. vt nota. ff. ad municip. l. aſſumptio. §. i. ſed cū in loco originis dicať quis habere domiciliū regularem ⁊ quo ad honoꝛes ⁊ quo ad munera. ff. ad munici. l. ordine. §. vlti. de mune. ⁊ ho. l. ⁊ qui originē. nō videť probabilis ratio quare nō ſic talia poſſent dimitti beneficia coꝛā ordinario domicilij vel beneficij cū ille ſicut iſte papam certificare poſſit de beneficijs dimiſſis coꝛā eo. ſed cū textꝰ ordinarios tantū reputet ep̄os beneficij vel domicilij vel capitula eccleſiaꝝ cathedraliū eoꝛūdem: ⁊ nihil de ordinario originis dicat: nō audio dicere q̄ coꝛam illo dimittendo quis bn̄ficia ſatiſfaceret huic ꝯſtōni vnde ex quo ſic ſcriptura eſt ſeruanda. vi. q. i. ſcriptum eſt. xix. di. in memoꝛiā. ff. qui ⁊ a qui. l. proſpexit. ⁊ in dubio verbis ꝯſtōnis habet ſtari. ff. de exerci. ac. l. i. §. ſed huc qui ver. iuř. igiť. ad munici. l. ꝯſtōibus. vt pene vt imponere euidēter. ratio aūt quare ſic ſcripta eſt poteſt reddi quia epiſcopi illi ⁊ maxime epiſcopus beneficij plenius papam certificare poterūt de dimiſſione beneficioꝝ potiſſime reali quā epiſcopi originis. ar. ex̄ de preſump. c. quoſdaʒ. ⁊. c. quāto. C. de reſci. ven. l. quiſquis.

a ¶ Cathedralibꝰ. i. epiſcopalibꝰ ad honoꝛē cathedre ſic dictis. ar. ꝺ of. oꝛ. cōquerēte de dona. paſtoꝛalis.

b ¶ Vacantibus. intelligo qualitercūqʒ ſiue moꝛte vel renūciatione depoſitione trāſlatione vel alias quoquomodo cuʒ indiſticte loquať. ar. vij. q. i. §. ecce quibꝰ. ff. de bo. poſ. cōtra tabu. l. i. §. vl. pro ſocio. l. actiōe. §. publicatione ⁊ qꝛ vtrobiqʒ eſt eadem ratio hoc igiť caſu capitulū cathedralis eccleſie vices ſuſtinet ep̄i quo ad beneficioꝝ dimiſſionē recipiendā licet ipſa vel alia de ſe nō cōferant ne ſe. va. illa.

c ¶ Earūdem. ſ. ep̄oꝝ beneficij ⁊ domicilij. vt. ſ̄. ⁊ hi. ſ. epiſcopi vel eis deficientibus capitulum dimiſſis vt premittitur ſupra in tribus proximis. §.

d ¶ Perditis. ſed de quibus perditis hoc intelliges. dices ne qui de ꝑditis illiſ que retineri poterāt: qꝛ alia nō dimittunť iuxta precedētes. §. vt eoꝝ collatio ſpectet ad papā: dicas q̄ ſic. mens eñ fuit cōditoꝛis hꝰ canonis ſue collationi reſeruare omnia bn̄ficia que ipſo iure per hāc cōſtitutionem vacare cenſenť. vt. ſ̄. dixi.

e ¶ Nos. ſ. viuentes.

f ¶ Vel ſedem apoſtolicā. ſ. nobis ad eterne ſalutis gaudium euocatis. vel potes dicere ſedem apoſtolicā etiā nobis viuentibus cū vbi ſit papa ibi ſit ſedes apoſtolica. vt notaui ſup̄ in. §. nos itaqʒ. in ver. roma. ec.

g ¶ Quā primum cōmode.ſ.arbitrarie iuxta regionū longīquos vel ꝓpinquos viaꝝ diſcurſus.ar de elec.c.cupientes.⁊.c.quā ſit.li.vi.de ap.cū ſit romana.C.e.ti.l.cum poſt.⁊ ē ſimile huic de cleri.egro.c.dñico.§.ſi aūt epiſcopꝰ.li.vi.

h ¶ Indilate.i.abſqȝ torpore mora vel negligentia.

i ¶ Valeamus.nō dicit ꝺ ꝑditis aliqd ꝙ de illis valeat diſponere tanquā per hanc cōſtitutionē reſeruatis quare facit pro hoc qꝺ dixi in verbo perditis.ſed tamē quantū ad certificatione pape faciendam hic equiparari videātur dimiſſa ⁊ ꝑdita videt̃ ꝙ ſic̃ illa hic reſeruata ita ⁊ ꝑdita. Sed ad hoc poteſt dici ꝙ licet de hoc ſit papa certificandꝰ vt valeat de illis diſponere nō ex hoc ſeqtur ꝙ de omnibꝰ vt de reſeruatis diſponat vel diſponere velit:alias hec reſeruatio iuris communis ſublatiua poteſtati cōis ordinarioꝝ derogatiua ⁊ ſic odioſa ampliaret̃ ⁊ extenderet̃ ad caſus nō expreſſos qꝺ de iure tollerabile non videt̃. per hoc aūt ꝙ dic̃ ſalubriter diſponet̃ valeamus:videt̃ innui ꝙ papa ſit certificandꝰ de talibus beneficijs ⁊ eoꝝ qualitatibꝰ quia illaꝝ expreſſio apperire ⁊ parare poteſt.nā ſalubri diſpoſitioni pape.

cuñqȝ noīe[n] nuncupent̃ curam aiaꝝ habere cenſemus que parochias[o] habēt i quibus eſt aiaꝝ cura nō per uicarios ꝑpetuos[p] ſed per rectores aut miniſtros beneficioꝝ ipſorum uel illorū temporales[q] uicarios exercenda necnō ⁊ illa quoꝝ miniſtris ratōne beneficiorū hmōi cōpetit uiſitare[r]:inquirere[s]:ꝓcuratiōes[t] recipere:ſupēdere[u]:excōicare[a]: ſeu ab excōicationis ⁊ ſuſpēſionis ſentētijs abſoluere[b] de[c] conſuetudiue uel de iure:iuribus[d] alis de aiaꝝ cura loquentibus in ſuo robore quo[e] ad cetera ꝑmanſuris[f]. ¶ Nulli[g] ergo ⁊ cetera noſtraꝝ moderationis ſtatutoꝝ cōſtitutionum reſeruationis inhibitionis ⁊ uolūtatū ⁊c̃. ¶ Datum[p] auinion .xiij. kal̃. decembris. Anno.ij.

¶ Caſſatur ſecta ſiue religio illorum qui nō ſunt de ordinibus per ſedē apoſtolicam approbatis. Rub.

q ¶ Temporales vicarios.ideo ſic dictos qꝛ ad tempus nō i ꝑpetuum duratura eſt coꝝ vicaria.puta ceſſante cauſa vel lapſo tempore ob q̄ȝ ⁊ vſqȝ ad ꝙ talis vicaria conceſſa ē.extra de ap.peruenit.⁊ de eta.⁊ quali.c.ex ratione.de elec.cū ex eo.§.porro.li.vi.⁊ talis committenda eſt cura per ordinariū vt in dictis iuribus.⁊ de offi.archi.c.cum ſatis Si queras quare illa beneficia que reguntur per vicarios ſpirituales tēporales non dicūtur incurata ſicut illa que reguntur ꝑ ꝑpetuos.reſpōdeo qꝛ rector prīcipalis per temporalem vicariū deſeruiendo per ſeipſum deſeruire ⁊ curam exercere tenetur cum ille iure ſuo hic non faciat ar.extra de reſti.ſpo.cū veniſſet.ff.de acquir.poſſ.l.quo meo.ſecus āt eſt in perpetuo q noīe ⁊ iure ſuo curam exerceret ⁊ ꝑ illo iure ageret et defendere ſe pōt de iudi.cum deputati.de ꝓba.ex litteris.cū beneficium proprium dicatur habere.de reſcrip.poſtulaſti.

k ¶ Quantum autem.ſexta pars.

l ¶ Ante factam.s.§.nos itaqȝ.c.ꝙ quis vnā dignitatē ꝑſonatum officium priorarū eccīam vel aliud beneficiū cum iura poſſit cum aliquo vel alio ſimili ſine cura licite retinere.

m ¶ Eccleſiaſtica.qualia ſunt illa ꝓprie q̄ clerico tm̄ ꝯcedunt̃ in ꝑpetuū i.ad vitā que reſidentiā expoſcunt ꝙ exigit omne bñficium niſi de contrario ꝯſtet.vt no.per.Inno.de cleri.non reſi.clericos.et de talibus dicitur ꝙ ſine canonica inſtōne detineri non pñt.de inſti.ex frequētibus.de reg.iu.c.i.li.vi.ad differentiā illoꝝ que ꝯferuntur etiam laico tanq̄ȝ bene merito.xvi.q.i.c.poſſeſſiones.⁊.q.vi.c.illud.C.de ſacroſanc.eccl̃.l.iubemꝰ.xij.q.ij.quicūqȝ ſuffragio.vel cauſa pietatis.xij.q.i.qꝛ tua.xxij.q.c.ſi qui vero.

n ¶ Nomine.de nomine em̄ curandū nō eſt ex quo cōſtat de cor.ar.extra de curatoribꝰ petitio.ff.de here.inſti.l.quoti.cū ſimilibꝰ.

o ¶ Parochias.ſed que beneficia habere dic vt no.per gar.⁊ guido.de elec.licet canō.li.vi.

p ¶ Perpetuos.beneficia igit̃ in quibꝰ inſtituunt̃ vicarij perpetui nō dicunt̃ quo ad hāc modificationē habere curā quin tū curatio poſſint retineri.vt hic ⁊ de preben.ſuper.eo.li.vi.de ſe tamen curata ſunt quo ad vicarios ipſos.vt no.B.de offi.vi.ex parte. Sed an rector principalis nihilominꝰ dicatur curā habere.dicas ꝙ ſic:qꝛ cum ſpiritualē iuriſdictionem ſuper vicarium ⁊ alios habeat vt dicto.c.ſuper eo curam habere dicetur ꝺ elec.dudū.et infra ſtatim ſequitur ſic ſentit hoſt.de p̄ben.expoſuiſti.de filijs p̄ſ.ꝯſtitutus.in verbo ꝑpetuus et eſt.c.ad qꝺ ſuꝑ verbo prefuerunt.nō em̄ eſt inconueniens ꝙ in eadē eccleſia ſint plures curam inſolidū habentes vno ſub alio exiſtenti.no.inno.de prebē.cū ignores ad hoc facit ar.efficax iſte tex.qꝛ cū tantū quo ad modificationē prefatam tales eccleſie habentes vicarios nō dicantur ⁊ non habere curā quo ad rectorem principalem vt hic ergo alias cenſentur quo ad illum curam habere alias quo ad modificationē iſtā nihil ſpiritualitatis induceret̃ per hanc decre.ar.ad hoc.de prebē.li.vi.preſenti.§.loca.de rerū permu.c.i.Item qꝛ ſtatutū in certo caſu ſingulariter in alio effectum ſuum non extendit.ar.ff.de le.iij.l.heres meus.§.i.de aur.⁊ ar.le.l.i.§.itē ſi due.

r ¶ Viſitare.iſta que ſequuntur reddūt beneficiū curatū.vt hic ⁊ de elec.dudum.⁊ ad quid teneatur ille qui viſitat faciendum viſitationis tpe:dic vt legitur ⁊ no.de of.or.inter cetera.x.q.i.decernimus.⁊.c.epm.⁊.c.placuit.

ſ ¶ Inquirere.de inquiſitione que fit parte inſtante vel ex mero officio qualiter ⁊ quibus precedentibꝰ habeat fieri.vide qꝺ legitur de accu.qualiter.tam per ordina.⁊ extraor.glo.⁊ per inno.de ſymo.licȝ hely.vbi no.ꝙ inquiſitio que fit ex mero officio iudicis que fieri pōt etiā publica infamia nō precedēte ⁊ per hoc tollerari poſſe videretur inquiſitiones que fiunt ꝑ iudices moderni temporis tam eccleſiaſticos quam tꝑales ⁊ pro hoc facit extra vt eccle.benefi.c.vt noſtrum.

t ¶ Procurationes recipere.que recipiende ſunt iuxta formā capituli cū apl̃s de cenſibus ⁊ contra talem procurationē que debetur ratione viſitationis de iure cōi nō currit preſcriptio ex parte illius qui ad eam tenetur licet alius in eo poſſit eque preſcribere.ſecus autem ſi debet̃ procuratio conſuetudinis ratiōe tūc enim per habentem etiā illam preſtare preſcribi pōt.extra ꝺ preſcrip.cum ex officij.cū no.ibidē in quibꝰ fieri: ⁊ de quibꝰ rebus procuratio ſit preſtanda:vide quod nota.inno.de cenſi.romana.

v ¶ Suſpendere.ſuſpenſio eſt multiplex.de quo vide quod no.per compoſ.de cōſue.cum dilectus.per inno.de exceſ.prelato.tanta.per.B.ꝺ cleri.ex.latores.Sed iuxta hoc quero ſi aliquiſ eſt ſuſpenſus ab officio an intelligatur ſuſpenſus a beneficio de hoc dic per io.an.s̄.de penis.c.fi.in glo.que incipit no.nouam ſpon.circa fi.cuius opinionē approbo qñ dicat̃ in fi.illius glo.viderent iſte tres opiniones iungende ⁊ ſequende ⁊c̃.dic breuiter ꝙ aut ſuſpenſio inducit̃ ab hoīe propter crimen ꝙ conſtat foret commiſſum:⁊ tunc extendit̃ ad beneficiū niſi ex cauſa illꝺ ſibi retineat̃.vt no.d.c.latores.⁊ de cle.pug.in duello.henricꝰ.⁊ ad hoc facit de purga.canoni.c.ij.⁊.ca.inter ſollicitudies.cū ibi no.per oſti.ſecꝰ ſi inducit̃ a canone qꝛ ſuſpēſus ab officio ſuſpenſus non videt̃ a beneficio niſi a iure exprimat̃.ſic no.oſti.

⁊ guil. poſt eū de re. iudi. c. cū eterni. ⁊ Jo. xxxiij. di. c. preter. ꝟ licet in ſuſpenſo ab homine aut nocet ibidē ſed male.

a ¶ Excōicare. excōicationis alias diuerſi ſūt modi ſm leges et ſm canones: dicit eīn quis excōmunicari ſm leges a perceptōe corporis dominici in cor. autē. de ſanctiſ. epi. §. oībus que epiſcopis col. ix. ⁊ ibi no. de iſta excommunicatōe poteſt intelligi. C. extra de vſur. quia in oībus. quandoqȝ a gremio ſancte matris eccleſie. C. de ſacroſanct. eccle. l. placet. ⁊ ibi not. quādoqȝ ab igreſſu eccleſie in cor. auten. de interdi. collegi. hereti. circa fi. colla. viij. C. de ſum. tri. l. ij. quādoqȝ a communione fidelium ſicut eſt banniri. in ver. colla. in ti. ſic finit lex cira princi. de aliis ſpeciebꝰ ⁊ modis excommunicationis ſm canoniſtas ⁊ ipſaꝝ effectibꝰ: dic vt no. per oſti. in ſum. de ſen. ex. §. quotiēs ſunt ſpecies. ⁊. §. quis ſit effectꝰ.

Sancta[r] romana atqȝ uniuerſalis[s] eccleſia cui autore[t] domino[u] licȝ immeriti[x] preſidemus: ſicut religioſa[y] ⁊ pia uota benigno fauore[z] proſequitur[⁊]: ſic ſuperſticioſos[ꝯ] conatus inſolentium[ꝫ] hominum deteſtatur[a]: uidelicet ne ſua ouina[b] pelle gregem[c] domini truculentia[d] lupi[e] rapacis inuadat[f] ſub[g] pietatis imagine[h] uirtꝰ heretice prauitatis obrepat[i] ⁊ ſub pretextu conuerſationis angelice[k] incautis mentibus ſpiritus malignus[l] illudat: cuiꝰ rei gratia ſacris canonibus[m] eſt interdictuȝ: ne aliquis nouum ordineȝ aut religionem inueniat[n] uel habitum noue religionis aſſumat. ſed quicunqȝ ad religionem uenire uoluerit: ingrediatur unam de religionibꝰ approbatis[o]. ¶ Nonnulli[p] tamen prophane[q] multitudi

b ¶ Abſoluere. talis abſolutio competit ratione iuriſdictiōis non officij: vnde eā ſimpliciter impendēſ tpe interdicti nō eſſet irregularis: ſecꝰ ſi alias eā impenderet officiando. vt no. Inno. ⁊ oſti. de exceſ. prela. tanta.

c ¶ De conſuetudine. collige hic talia de quibꝰ ꝑmittit poſſe q̃ri conſuetudinē. de elec. dudū. §. ſed cū iure. cū ſimilibꝰ: ⁊ ꝟ indubitabile videt de illis qui talia hñt facere ratione ſuoꝝ beneficioꝝ. Sed nunqd alicui priuato clerico ꝑ cōſuetudinem queri poſſet vt aliuȝ poſſit excōicare videt ꝙ nō. ar. de offi. archi. cuȝ ſatis. ⁊ iſtā opinionē ſequit oſti. de foro cōpe. cū cōtingat. Inno. aūt cōtrariū tenet. de reſti. ſpo. c. cū olim inter. ⁊ oſti. ibidem in hāc ſententiā declinare videt de iure cōi excōicare: abſoluet ſpectet. vide quod legit. ij. q. i. nemo. ex̄ de offi. or. cum eccleſiarum prelatis. ⁊ plenius in ſum. per oſti. de ſen. ex. §. quis poſſet excommunicare.

d ¶ Iuribꝰ aliis. de quibꝰ dixi. ſ. in glo. beneficia igit. vl' dic aliis. vt in decre. licet canon. de elec. li. vi. ⁊ de prebē. de multa. et eo. ti. cū ſingula. li. vi. de eta. ⁊ quali. c. ex rōe. cū ſi.

e ¶ Quo ad cetera. ſ. ꝑter ad modificationē hic poſitam.

f ¶ Permanſurꝰ. ſic no. ꝙ detractione facta ſuꝑ certo articulo ius antiquū per nouū in ceteris remanet nō correctū q2 qđ nō mutat ⁊c. C. de teſta. l. ſancimꝰ. de appel. ꝑcipimꝰ.

g ¶ Nulli. igit hoc poſſet. pars ſeptima.

h ¶ Aſſignari infringere. cū eīn principis cōſtitutio quēcūqȝ artet: ⁊ inter omnes omnino ad eiꝰ obſeruantiā tenet. C. de legi. l. iij. ⁊. l. leges ſacratiſſime. xxv. q. i. c. generali. ex̄ de cōſti. c. i. etiam ſi alias videret dura vel iniqua. xix. di. in memoriam. ff. qui ⁊ a quibus. l. proſpexit.

i ¶ Uel ei. ſ. pagina.

k ¶ Auſu temerario. ꝟ dicit q2 ex cauſa rōnabili ⁊ ſm iura alia cōfirmata non ē prohibitū cōtra verba huiꝰ ꝯſtōnis lre: vt mēs ſeruet conditoris: permiſſum eſt eīn verba legis offendere ſeruata mente. ff. qui petant tu. l. credendū. de excu. tu. l. ſcire. §. aliud. extra de ver. ſig. c. intelligentia. ſic no. ff. de legi. l. cōtra. et dixi de reg. iur. c. inſpicimꝰ. li. vi. ⁊ ideo permiſſum eſt doctori interpretari verba legis. C. de profeſſo. qui in vrbe. l. i. li. xij. no. extra de poſtu. prela. c. i. C. de legi. l. i.

l ¶ Attemptare preſumpſerit. ſ. infringere vl' auſu temerario cōtra iſtam ꝯſtōnem venire.

m ¶ Indignationē. humano more loquit. ſimile ex̄ de rebꝰ eccle. alie. ſi quis preſbyteroꝝ. xxiij. q. i. c. odi. ⁊ perieſſi. ex̄ de exceſ. prela. clerici. in cor. auten. vt non luxuri. cōtra natu. §. i. colla. vi. proppriе eīn loquēdo. deus nunq̄ȝ indignari poteſt cū ſit incōmutabilis. de hoc etiaȝ per oſti. dicto. c. ſi quis.

n ¶ Petri ⁊ pauli. de iſtis apoſtolis ſingulariter dic q2 alios apoſtolos quidē prerogatiua precellunt. ij. q. vij. c. beati. ⁊ qui vrbem romanaȝ parili conſortio glorioſo cruore martirij conſecrarunt. de elec. fundamēta. li. vi.

o ¶ Incurſuꝝ. ſed qualit intelliges in verba ſimilia in litteris glorioſis pape apponi conſueta fuerunt ꝙ infringens ꝯſtōnem vl' mandatū temerarie talem indignationē incurrat. poteſt dici improbabiliter ꝙ ſi talis infringat vel nō ſeruet pape ꝯſtōnem: credēs ipſum ꝯſtōnem facere non potuiſſe: hereticꝰ eſt cēſendus. xxv. q. i. c. violatores ⁊ multis. c. ſequen. xix. di. c. nulli fac. quare hoc caſu nō immerito talis ꝑ hoc errans in poteſtate clauium petro ⁊ eius perſona ſuis ſucceſſoribꝰ dataꝝ. mathei. xvi. ca. xxiiij. q. i. c. ꝙ cauſamqȝ. ex̄ de re iudi. c. ad apoſtolice. §. nos itaqȝ. indignationē dei ⁊ aploꝝ incurrere dicit cū ſit ibi extra fideȝ. ſed ſi alias credat papā conſtitutionē facere potuiſſe. ſed aliter potuiſſe ſeruare cōtemnit vel eā infringit: nō eſt per hoc cenſendus hereticꝰ ſed grauiter peccat: ſic ꝙ penā depoſitionis meret. liij. di. §. vltio ſic ſentit Jo. dicto. c. nulli fas. ⁊ clarius gar. extra de elec. c. generali. li. vi. nam ⁊ ſm legem ciuilem tranſgrediens principis conſtitutionem pena ſacrilegi tenetur. C. de erga. mili. amone. l. lege repetita. li. xij. ⁊ hoc caſu etiam cum talis peccare dicatur ⁊ quantum in ſe eſt principi obtemperare nolens contra verbum domini prima petri. c. ij. extra de ma. ⁊ obe. c. ſolite. indignationem dei ⁊ apoſtolorum non immerito incurrere dicitur.

p ¶ Datum auinioñ. ar. in inſtrũis contractum vel procurationum fore apponendum locum contractus. ſic ſentit accurſius de. c. de tabula. §. penul. ⁊ oſti plenius proſequens extra de fi. inſtru. c. inter dilectos. §. i. in verbo facilius. pro quorum opinione facit in cor. auten. quibꝰ modis natu. effi. legitimi. §. quantum. colla. vi. ſed ſi tanti viri intelligere voluerunt ꝙ Jo. an. appoſito ſit đ ſubſtātiali eſſentia inſtrumēti hoc nō reputo penitus expeditum. Jeſſelinus.

Sancta romana. hec decre. diuiſibilis eſt in partes. iiij. in prima cauſa ſeu ratio conſtitutionis premittitur. in ſecunda facti damnationem ſubiciendi recitatio ſubiungitur. ibi. nonnulli tñ ⁊c. In tertia eiuſdem facti ſub certis penis damnatio annectitur. ibi. cum itaqȝ ⁊c. In quarta prelatis eidem facto conſenſum prebentibꝰ pena infligitur. ibi. epos quocūqȝ ⁊c.

r ¶ Sancta romana. eccleſia romana quandoqȝ appellatur ſancta: vt hic ⁊. xij. di. preceptis. xv. di. c. ſancta. xxix. di. c. in memoriam. quandoqȝ ſacroſancta: vt in probe. li. vi. ⁊ hoc ideo: q2 ſacro cruore apoſtolorum petri ⁊ pauli conſecrata. de elec. fundamēta. de reli. ⁊ vene. ſanctoꝝ. c. i. li. vi. xxi. di. c. quamuis.

ſ ¶ Uniuerſalis eccleſia. hic dicas vt dixi in. c. ſuſcepti. in verbo eccleſijſ ⁊ in. c. execrabilis. in verbo vniuerſalis eccleſie.

t ¶ Autore. i. cauſam originalē dante. ſi. ff. de excep. l. apud celſum. §. auctoritas. ⁊. §. de auctoris. de diuer. ⁊ tempo. preſcrip. l. in vſucapione. §. acceſſio. cum ſi.

v ¶ Domino. ſcilicet ihesu chriſto; ⁊ proprie dicit gratia auctore q2 nihil boni eius gratia. xxij. q. iiij. nunc ergo alias. §. verſus. in. c. nabuchodonoſor. cum ſine ipſo factum ē. Jo. c. i. C. de veteri iure. enu. l. i.

nis iuri uulgariter[f] fratricel-
li ſeu fratres de paupere ui-
ta qui bizochi ſiue beguini
uel aliis nominibus nuncu-
pantur in[t] partibus ytalie: nec
nō in inſula[v] ſicilieñ. comita
tu prouincie: Narboneñ. ⁊
tholoſaneñ. ciuitatibꝰ ⁊ dio
ce. ⁊ ꝓuinciis aliiſq; diuer-
ſis ſciſmarinis[x] ⁊ ultramari
nis partibus cōtradictos co
habitum noue religionis aſ
ſumere[y]: congregationes et
conuenticulas[z] facere: ⁊ ſu-
periores ſibiipſis eligere[a] quoſ
miniſtros ſeu cuſtodes uel
gardianos aut nominibus[b]
aliis appellāt: plurimos ad
eorum ſectam recipere: loca et
de nouo conſtruere[c] ſeu con
ſtructa[d] recipere[e] in quibꝰ habi
tant in communi[f]: publice[g]
mendicare quaſi[h] eorum ſecta
foret una de religionibus[i]
per ſedem apoſtolicam ap-
probatis temeritate damna
bili[k] preſumpſerunt[l] ⁊ preſu
munt: ⁊ inceſſanter[m] ut ipſo
rum error[n] ueritas[o] ⁊ impie-
tas religio reputetur[p]: pluri
mi eorum[q] regulam ſeu ordi
nem fratrum minorū quem
ſanctus franciſcus inſtituit
ſe profiteri ad litteram[r] con-
ſeruare cōfingunt[s] quāquam
in obedientia generalis: ut
prouincialium miniſtrorum
ipſius ordinis non moren-
tur[a] profitentes ſe a ſancte
memo. Celeſtino papa .x.
predeceſſore noſtro huius
ſtatꝰ ſeu uite priuilegiū ha
buiſſe: quod tamen ⁊ ſi oſtē
derent non ualeret: cum bo
ne memorie Bonifacius pa
pa octauus predeceſſor no-
ſter ex certis cauſis rationa-
bilibus omnia ab ipſo Ce-
leſtino predeceſſore noſtro
conceſſa: que per ipſum bo
nifacium non contingeret
approbari uiribus penitus
uacuauerint[b] dictumq; uite
priuilegium non inueniatur
per eundem Bonifacium
approbatum[c] quidam autē
eorum dictum habitum[d] et
uiuendi ritum[e] a quibuſdam
epiſcopis ſeu eorum ſuperi
oribus uel aliis eccleſiarum
prelatis habuiſſe profiten
tur: quos[f] nec [g] eis concede

x ¶ Immeriti. hoc eſt humiliate dicit vt alibi. extra de magiſtris .c. inte ſollicitudines. circa prin. cle. v. de re iudi. ad apoſtolice .§. nos itaq; li. vi. vel no. ſe immeritū conditor canonis preſentis: propterea que dixi in. c. ſuſcepti. in prin. ſuper verbo cura ſollicitat. quo autem ad omnes vniuerſos chriſticolas nedum bene meritus immo ⁊ ſanctꝰ habendus eſt ꝙ apex tante dignitatis attollit. vt. xl. di. c. non nos.

y ¶ Religioſa. vel religione fidei. de quibus loquitur lex. C. de epi. audi. l. nemo. vel religioſa quo ad habitum ⁊ profeſſionem. vt infra colligitur.

z ¶ Fauore. nam ſumma ratio que pro religione facit. ff. de reli. l. ſunt perſone.

⁊ ¶ Proſequitur. exemplum poteſt multiplex de hoc dari per iura. C. de ſacroſanc. ec. l. ſancimus. et l. vlti. extra de fili. preſ. c. i. de apoſta. c. litterarum. lxvi di. c. i. cum multis ſimilibus que diſquirere magiſ laborioſum reputo ꝙ ſubtile.

? ¶ Superſtitioſos. hoc verbū ex pone. vt in decr. quorumdam.

ꝶ ¶ Inſolentium. expon poteſt. i. inſolita adinuentium alibi aliter ſumitur de reſcrip. quia per ambitioſam. li. vi.

a ¶ Deteſtatur. ſimile de conceſ. preben. c. deteſtando. li. vi.

b ¶ Ouina pelle. de ſe ſupplici nō aſſecuta.

c ¶ Gregem dominicum. id ē populum xpianum.

d ¶ Truculentia. i. auſtucia vel malicia.

e ¶ Lupi rapacis. exponi poteſt. i. dyaboli: qui inimicꝰ hoīs alibi appellatur extra de elec. c. licet de vitanda vel poteſt exponi lupi rapacis. i. heretici ſicut alias. xxv. q. i. c. ſunt quidam. in fine. multis etiam aliis modis ſumitur lupus. vt no. guy. de here. c. vt officium. in verbo lupum. li. vi.

f ¶ Inuadat. ſimile ex̄ de elec. ne ꝓ defectu. vnde ſumitur quod hic dicitur: ⁊ alibi ſcribitur. ꝙ aliqui ſub agni ſpecie gerunt lupum. de hereti. c. vt officium. li. vi.

g ¶ Sub pietatis. ſe extrinſecus exhibentis. interius autem minime ſubſiſtētis.

h ¶ Ymagine. id eſt ſimulatione ſeu velamine virus inficiens animam ſicut exterius ſumptum cecidit corpus ꝙ antro cuius reputatur ꝙ gladio hominem occidere. C. de malefi. ⁊ mathema. l. i. ff. ad. l. cor. de ſica. l. eiuſdem.

i ¶ Obrepat. i. latenter ſubmittat ſepe enim vicia ſe eſſe virtutes mentiuntur. xli. di. c. ſepe vicia.

k ¶ Angelice. accedit ad h quod alibi legitur angelus ſathane frequenter in lucis angelum ſe transformat. xxvi. q. v. nec mirum. extra de regula. licet. §. ſi vero.

l ¶ Malignus. ſ. diabolus illudat ſub velamine enim latens prodit ſe de ea confingit perſonas per que fallere nititur. ⁊ ſuper h vide quod legitur. xxv. q. v. c. nec mirum.

m ¶ Canonibus. extra de reli. do. c. nemina. ⁊. e. ti. c. relationum li. vi.

n ¶ Inueniat. ſicut nec nouū collegium debet quiſ per ſe īſtituere. ff. de collegi. illici. l. iii.

o ¶ Approbatis. per ingreſſum aliarum non videtur quis ligatus. ſic ſētire videtur oſti. extra de regula. is qui innotuit. et dixi extra de voto c. ꝙ votum. li. vi.

p ¶ Nonnulli. cuius ſecunda pars.

q ¶ Prophane. i. abhominande alibi ſumitur aliter iſtō verbum. ff. de rer. diui. l. ſacra. §. proprie.

r ¶ Multitudinis iſto caſu multitudini nō patitur: quia deſerti bonum videar. extra de voto. c. magne. §. igitur. de regu. iur. c. qui ſcandalizauerit. ⁊ dic vt ibi no. de temp. ordi. ſane. l. di. vt cōſtitueretur.

ſ ¶ Vulgariter. habetur igitur reſpectus ad communem vulgi denominationem. ff. de flumi. l. i. §. i. de fū do inſtruc. l. cum de lanionis. §. almatu. de penis. l. capitalium. §. ſolet niſi de hoc.

t ¶ In partibꝰ ytalie. i. locum in ytalia conſtitutis. ar. de iudi. l. inſule. de verbo. ſigni. l. notionem. §. continentes.

v ¶ Inſula ſicilie. que de proprio patrimonio beati petri extitit x. q. iii. relatum. xcvii. di. c. valde neceſſarium.

x ¶ Ciſmarinis. i. circa mare conſtitutis.

y ¶ Aſſumere. ⁊ male cum hoc fieret contra canones prohibitionem expreſſam continentes quod inducit penam diſpoſitionis iiii. di. vlti.

z ¶ Conuenticulas facere. ipſum malum fieri per iura prohibitū eſt. C. de epiſ. ⁊ cle. l. conuenticulam. ff. de collegi. illi. l. i. ⁊ ar. xi. q. i. coniurationum. ⁊. c. conſpirationem. lxxxix. di. ſi quis propter ad bonum aut fieri congregationes permittitur. ar. dicte. l. prie §. ſi religionis. ſicut ⁊ conferationes et conſpirationes in bonū ſunt permiſſe in cor. auten. vt cum. de appel. cogno. §. ſi quis d parentibꝰ. cū ibi no. C. de penis. l. que ſententia. de profeſſo. et

re licuit[n] contra formam cōcilij generalis[h]. ¶ Nōnulli etiam ex ipſis aſſerentes[i] ſe eſſe de tertio ordie beati frāciſci penitentium uocando predictum ſtatum et ritum eorum ſub uelamine talis[k] nominis ſatagunt palliare: cum tamen in regula ipſius tertij ordinis talis uiuendi ritus nullatenus ſit[l] conceſſus. ꝛ quia in errorum baratrum[m] faciliter ruunt qui cōceptus proprios patrū diffinitionibus anteponunt[n] ipſorum quāplurimū ſicut fide digna relatione percepimus: a ueritate catholice fidei deuiantes[o] eccleſiaſtica ſacramenta[p] deſpiciūt: ac errores alios ſtudēt multipliciter ſeminare[q]. ¶ Cū[r] itaqꝫ talium damnāda temeritas in eiuſdem fidei detrimētū[t] fidelium ſcandalum: prefati minorum ꝛ aliorum ordinum[u] obprobrium[x] ꝛ etiā ſuarum ꝛ aliarum animarum perniciem redundare noſcatur[y]. Nos ritum et ſtatum[z] huius: non obſtantibus premiſſis[a] eorum excuſationib⁹ quas friuolas reputamus[b] ꝛ quicquid per[c] eos communiter uel diuiſim ſub religionis conuent⁹ collegij ſeu cōgregationis[d] nomine uel colore acceptatū[e] exſtitit uel exiſtit: de[f] fratrum ipſorum cōſilio auctoritate apoſtolica nullius fuiſſe ꝛ eſſe decernimus firmitatis[g] ꝛ quatinus de facto proceſſerunt de cōſilio ꝛ auctoritate premiſſis reuocamus[h] omnino ac perpetue prohibitioni ſubijcimus[i]: ꝛ ab eccleſia dei penitus abolemus[k]: ꝛ eiſdem p-

medi. l. magiſtros. li. x. ꝛ ibi. no. ꝛ ar. eorū que no. per. Ber. de vita ꝛ ho. cleri. c. cū decorem. ꝛ per inno. ꝛ oſti. de ſciſmati. c. i. de exceſ. prela. dilecto. per oſti. de iudi. exhibita. ꝛ per eum' in ſum. de iureiur. §. vlti. ꝛ plene per guil. de ver. ſig. c. conſtitutionem. li. vi.

a ¶ Eligere. talium ſuperiorū electio in hoc caſu eſt in hibita. congregationes facte ſupponantur in malum: alias quelibet congregatio licitā exercēs profeſſionē vel negociationem aliquē ſuperiorē ſibi eligere poteſt C. de iur. om. iu. l. periniquum. xvi q. vlti. c. congregatio. extra de elect. nullus. de hoc plenius dixi in. c. romane eccleſie.

b ¶ Aut nominib⁹ alijs appellāt. puta prepoſitos priores magiſtros: ꝛ ſic de al'. Recipere. et in hoc male cum etiam in religione approbata mēdicantur prohibeatur talis receptio ſaltim ad confeſſionem faciendam: niſi cum certo moderamine ꝛ cum certa determinatōne. extra de regula. non ſolum li. vi.

c ¶ Conſtruere. hoc regulariter prohibitum eſt ſaltim de locis diuino cultui dedicandis ſine licentia epiſcopi in cor. auten. vt nullus fabricet orato. do. coll'. v. xviij. q. ij. c. quā ſit. ꝛ. c. quidā. licet vnicuiqꝫ fideli ſit permiſſū ſimpliciter oratoriū habere. de conſecra. diſtin. i. c. vnicuiqꝫ.

d ¶ Cōſtructa. ſ. per alios.

e ¶ Recipere. iſtud religioſis mendicantis ordinis licꝫ alias approbati expreſſe inhibitum eſt. extra de exceſ. prela. ca. cum ex eo. li. vi.

f ¶ In communi. habitare in communi religioſis approbate pfeſſionis nedum permittit imo ꝛ iniungitur vt mutue conuerſationis ꝛ honeſtatis ſibi teſtes exiſtāt niſi ex cauſa de ſuperiorū licentia aliud inducatur in cor. auten. de mo. §. cogitandū colla. i. extra de exceſ. prela. cum ex eo. de verbo. ſig. c. priuilegium li. vi.

g ¶ Publice mendicare. taliter em̄ licite mendicantibus que ſuis publicas tribuere victum ſolet. extra de reli. c. i. §. confirmatos. li. vi. C. de mēdican. vali. l. illa. li. xi.

h ¶ Quaſi. pro tanquā expone non eſt hic expreſſiuū veritatis ſicut eſt alibi in euangelio. Johā. i. vidimus gloriam eius quaſi vnigeniti ꝛc. ꝛ alibi. ff. de ſena. l. emancipatum. cū ſi.

i ¶ Religionibus. ſ. ordinis mendicantis.

k ¶ Damnabili. ſic dicta q2 a iure damnata ꝛ improbata vl' dānabili. i. animas taliū dānante propter inobediētie notā p quā mortale peccatum incurrunt extra de ma. ꝛ obe. c. ſi quis. ꝛ. c. illud. iiij. di. §. vlti.

l ¶ Preſumpſerunt. c. dudum: vel vſqꝫquaqꝫ.

m ¶ Inceſſanter. huic malo occurrendū fuit ne tales nedum ſui ſed etiā plurimorum poſſint eſſe perditio. extra de iudi. cū non ab homine. nam ſepe malorū cōſortiū corrumpit etiā alios de ſe bonos. xxviij. q. i. c. ſepe malorū. iuxta illud. vna ouis morbida inficit totū gregem. ff. de acti. empt. ꝛ vē. l. iulianus. xl. di. c. ſed alid extra de ſta. regula. eaqꝫ

n ¶ Error. errare eſt aliud pro alio putare. xxij. q. ij. c. in quibus rebus. ff. de libe. ꝛ poſtumis. l. ſi poſtumus. §. vlti. vnde approbare falſum erroris eſſe ꝓprium dicitur. xxxviij. di. quamuis.

o ¶ Veritas. de iſta dicit ꝙ erroribus geſtorum minime viciatur. ff. de of. p̄. l. illicitas. §. veritaſ. rei manifeſtate cedere habet error. viij. di. c. veritas. quū actio. de pecu. eſt anna. l. queſitū. alias eſt ibi. §. ſub l. i. extra de purga. vul'. c. ſignificantibus. quid autē ſit veritas. no. in decre. ſedes apoſtolica.

p ¶ Reputetur. ſepe enim vicia ſe eſſe virtutes mentiuntur. xlii. di. c. ſepe. vt ſupra dixi.

q ¶ Eorum. ſ. noue religionis habitum aſſumentium vt ſupra iſtituit: vt i decr. quorundam.

r ¶ Ad litteraꝫ. q. d. abſqꝫ aliq̄ trāgreſſiōe illi⁹ regule

ſ ¶ Confingunt. i. ſimul fingunt ſub cuiuſdam vmbre palliatione cuꝫ veritas in eis regule non ſubſiſtat. ar. extra. de conſue. c. quanto. vel expone. confingant. i. ſimulant exteri⁹: cuius contrarium habet intrinſecus q̄ fictio ꝛ ſimulatio prohibita eſt. ff. de iuſti. ꝛ iur. l. i. c. plus valere ꝙ agit licet aliquotiens in bonum ſimulatio ſit permiſſa quid hoc vt no. har. ex de hijs que vi metus ve cau. fi. c. i.

a ¶ Non morentur. hoc eſt ꝯtra veram regulam ordinis minorum vt ꝓbatur in. c. quorundā. vnde tales ſub nullius veri prelati obedientia exiſtentes tanqꝫ anchephali pro religioſis habendi non ſunt. ar. xciij. di. c. nulli ratione precedentes falſo tū vt ſequit.

b ¶ Vacuauerint. ꝛ ſic ꝛ tunc tali priuilegio, etiam reperto conceſſo vtēdum non fuit tanqꝫ ſublato: alias pena falſi incurreret. C. de no. codic. confirman. §. hunc igitur. origine enim rei ſublata non eſt ymago ad effectum aliquē relinquenda. C. de lati. lib. tol. l. i. circa princi. ꝛ ar. ad hoc ff. ad. l. cor. de fal. l. vlti. adinſtar ei⁹ quod dicitur falſus procurator eſt q verus prius fuit ſed poſt extitit reuocatus. C. de furt. l. falſus. extra de reſcrip. ex parte decani. legis tamē licet abrogate noticia eſt neceſſaria vt cauſa editionis eiuſdem ſciatur. vi. diſtinc. moyſes. vij. di. c. fuerunt. extra de iudi. nouit.

c ¶ Approbatum. omni igitur tempore habet dici viribus vacuatū ex quo non reperitur approbatum ſicut alias dicitur quod generaliter ꝓhibitum: expreſſe poſtea nō conceſſum: omni tempore intelligit denegatum. extra de ver. ſig. c. exiui de paradiſo. §. cum dictus. cle. v. de trāſla. epi. inter corporalia. §. ſed neqꝫ. ff. de poſtu. l. i. §. ait pretor. qui lege qđ

cuiuſq; vniuer.nomine.l.nulli.
d ¶Habitum.ſ.noue religiōis fratricelloꝝ vel beguinoꝝ.vt.ſ.
e ¶Ritũ.i.modũ ſimile verbũ.C.de iudeis.l.iudeos.
f ¶Quos.ſ.habitũ et viuendi ritum.
g ¶Nec eis.ſ.fratricellis vel aliis.vt ſupra no.appellatis.vnde pro non confeſſo debet habere cõ ceſſum ab illis qui ius cõ cedendi non habuerũt.de of.procon.l.obſeruare.§.vlti.extra de iure pa.c.qđ aũt.i.q.vij.diabertum cũ ſimilib⁹.

ſonis ⁊ aliiſ quibuſcũq; ſub pena excõmunicatiõis quaz eas ſi ſecus fecerint incurre re uolumus[l] ipſo facto: iniũ gentes[m] expreſſe ne ſtatum ſuper ſectam ⁊ ritum huiuſ modi ab ipſis aſſumptum[n] ſectentur ulterius uel ipſuz de nouo aſſumere quoquo modo p̄ſumãt: epiſcopos[o] quoq; et eoꝝ ſuperiores et etiã alios prelatos quoſcun q; qui predictis pſonis uel aliis ritũ uiuendi ⁊ habituz ſupradictos[p] preter ſpecialẽ ap.ſedis auctoritatem[a] dein deps[b] conceſſerint: predicte excommucationis pene ip

b ¶Generalis.extra de re li.do.c.ne nimia.non licet igitur epiſcopis ↄtra inhi bitionẽ generalis canonis facere cum ſint aſtricti ad obſeruantiam canonũ.ex̄ de eta.⁊ quali.c.cũ eccl'ie cle.v.vbi de hoc dixi.
i ¶Aſſerentes.falſo tamẽ de tertio ordine.de quo habes in decre.cum ex eo cle.v.
k ¶Talis nominis.ſ.ter tii ordinis ſancti franciſci.tale tamẽ velamẽ eis non prodeſt.vt ſeq̄r.⁊ dixi in v̄bo cõfingunt.
l ¶Sit conceſſus.ergo in telligendum eſt probibit⁹ vt dixi.ſ.in glo.omni igiꝛ
m ¶Baratrũ.i.inferni ꝓ fundi.
n ¶Anteponũt.vti ſue vo lũtatis prudẽtie imo poti⁹ fatuitati cõtra dictũ ſapiẽtis.extra de cõſti.c.ne imitaris.vnde de talibus ſcribitur:ꝙ qui nõ ad propheticas voceſ non ad apoſtolicas litteras nõ ad ſemetipſos recurrũt magiſtri erroris exiſtũt:q₂ veritatis diſcipuli nõ fuerũt.xxiiij.q.vlti.c.quid autem iniqu⁹ de hoc pleni⁹ dixi.in.c.cũ inter nonnullos.
o ¶Deuiantes.ab ipſa deuiantes heretici ſunt cẽſendi.C.de hereti.l.ij.xxv.q.i.c.prima ſalus.cũ ſi.multis.
p ¶Sacramenta.⁊ deſuper quib⁹ firmiter credendũ eſt ꝙ ſancta romana predicat eccleſia:vel macula hereſis incurritur.extra de here.ad abolendam.
q ¶Seminare.quibus reſiſtenduz eſt inuoco inexpugnabili bellatorum extra ne cleri.vel mo.ſuper ſpec.§.vlti.x.colla.de ſtatutis conſuetudinibus contra liber.eccle.§.ſtatuimus.
r ¶Cum itaq;.tertia pars.
ſ ¶Damnãda.i.damnatiõe digna.
t ¶Detrimentum.cuius eſt poti⁹ proſperitas procurãda.extra de hereti.ad noſtrã.cle.v.ſcandalũ.quod vitandũ eſt extra de preſcrip.nihil.de no.oper.nunc.cum ex incerto.
v ¶Ordinum.ſ.approbatorum.
x ¶Obprobrium.nam obprobrium facit religioni qui religioſus nõ exiſtens habitum illũ religioni cõuenientẽ portat.ſimile de epi.audi.l.minime.⁊ cõtra talẽ lex imponit penã corporalis ſuplicii ⁊ nihilomin⁹ exilii in cor.auten.de ſanc.epi.§.penul.colla.ix.
y ¶Noſcatur.ſuper hoc dicas:vt dixi in parte precedenti in gloſa.huic malo occurrendum.
z ¶Statum hui⁹.nõ dicit religionẽ:ſic etiã dici nõ meretur.cuz p ſe.ap.nõ fuerit approbata.ſimile huic de reli.do.ca.cũ de quibuſdã.cle.v.
a ¶Premiſſis excuſationibus.ſ.ꝑxi.§.in ver.⁊ vt ipſoꝝ.⁊ in ver.quedam aũt.⁊ in verbo.nonnulli.
b ¶Reputamus.⁊ merito cũ alique ex ipſis nullũ facti adminiculũ venire ⁊ ex eis iuꝛ fulcimentũ habere noſcanꝛ.
c ¶Per eos.ſ.talẽ ſectam ritũ vel ſtatutũ tenentes.
d ¶Congregationis.ac ſi foret a iure reprobatũ.

e ¶Attemptatũ.de facto.
f ¶De fratrũ.ſuperiſta clauſula dic vt dixi in.c.execrabilis.
g ¶Firmitatis.nec mirꝫ reprobato em̄ auctore ratiõe ſecte oĩa ei⁹ dicta ⁊ facta ꝓ reprobis ſũt habenda.ex̄ de here.c.fraternitatis.⁊ in extuagan.dñi Jo.que incipit:dieꝝ.quod dic vt no.p B.⁊ lati⁹ p inno.⁊ oſti.dicto.c.fraternitatis.

ſo iure decernimus ſubiace re[c].dignũ eſt eni ut adulteri nas[d] plantationes quas non pater[e] celeſtis ſ; humane te meritatis[f] audacia plantat apoſtolici culminis cenſura diuellat:nec patiatur i agro dñico pūerſe cõgregatiõis[g] uepres[h] excreſcere:cui[i] ꝓpri um eſt diuina opitulãte gra tia[k] uirtutes ſerere ac uicia radicit⁹ extirpare. Nulli[l] er go ⁊c̄. Datũ auinio.iij.kal' Januarii.anno.ii.

¶Conſtitutio ꝙ nemo aſ ſumat dominiũ in patrimo nio beati Petri. Rubrica

b ¶Reuocamus.bene dicit reuocamus quatin⁹ đ facto proceſſerũt cuius de iure fuerit nulla ⁊ ideo ꝓprie reuocari ⁊ reſcindi nõ poſſunt.ff.đ iniuſ.⁊ irri.teſt.l.i.nam ⁊ ſub cõditione.de edi.edic.l.bouẽ.§.vlti.ex̄ de deſpon.ipu.c.ad diſſoluendũ.reuocatur igiꝛ quatin⁹ de facto ꝓceſſerũt ne forte in oppoſitione cõi aut vulgi labiis nomẽ valoris alicuius vere poſſint dici.⁊ alias extra de re iudi.c.paſtoralis.§.vlti.cle.v.
i ¶Subiicim⁹.cõcordat ad hoc extra de reli.do.c.religionũ.li.vi.⁊.e.ti.c.cum quibuſdam.cle.v.⁊ ex quo talis ſecta p ſedẽ apoſtolicam eſt probibita ⁊ interdicta ab oĩbus habenda alias oneranda eſt probibita ⁊ interdicta ꝙ em̄ ipſa alias reproba repellit repulſum fore cognoſcere debẽt oẽs.xciiij.di.c.mirat⁹.ſicut per ↄ̃riũ quod ipſa tenet ⁊ ſequiꝛ ab oĩbus eẽ tenendũ.xxiiij.q.i.c.rogam⁹.C.de ſũ.tri.l.i.cũ ſi.multis.
k ¶Abolem⁹.ſi.de re.do.c.cũ de quibuſdã.cle.v.
l ¶Et volum⁹.ipſo facto per hec verba ferꝛ excõicationis ſentẽtia.ex̄ de appel.pre.de teſti.co.cũ ſup al'.p ſola verba precedentia ſub pena nõ ſententia:ſed cõicatio induciꝛ.§.cõia.vl' epiſto.l.interlocutio.ex̄ de iure pa.relatũ.de ſimo.c.ſicut.de ſagit.c.i.
m ¶Immergentes.talis iniunctio nõ obtemperanti peccatum mortale inducit vt alias ſepe dixi.de maio.⁊ obe.c.ſi quis.⁊.c.illud.⁊ ſuper hoc vide qđ no.oſti.de of.or.inter cetera.§.vlt.đ treu.⁊ pac.c.i.ſectam.ſi.de heret.ca.ad noſtrã.§.cũ aũt.cle.v.
n ¶Aſſumptũ.ſ.iam in preſenti.vel in preterito.
o ¶Epiſcopos quoq;.quarta pars.
p ¶Supradictos.cõtra cõcedentes alios habit⁹ vel rite inhibẽdi pena ſequens non videtur ſibi locũ vendicare p hoc verbum q₂ ſi de aliis cõditor canonis exiſteret ⁊ expreſſiſſet voluiſſet h vtiq; expreſſiſſet.ex̄ đ deci.ad audiẽtiã.C.đ caduc.tol.l.vna.§.ſinaũt.ad deficientis.⁊ q₂ pena ad cauſam tantũ expreſſũ reſtringenda ẽ.ar.ex̄ de elec.ſtatutũ.li.vi.licet penaliter videaꝛ.vt dixi in decr.execrabilis.⁊ in.c.abbates.de reſcrip.cle.v.ſed ꝙ prius dixi tutius reputo.
a ¶Auctoritatez.cũ illa ergo talẽ ritũ ⁊ habitũ cõcedẽtes penã qui ſequiꝛ non incurrunt.q₂ tũc magis ipſa ſedes quã ipſi facere videꝛ oĩa em̄ noſtra facim⁹ ⁊c̄.C.de vete.iur.enu.l.i.§.ſ; neq; ex multitudine.ex̄ de preben.c.ſi.apoſtolice.li.vi.⁊ q₂ quod lege permittente fit penaz non mereꝛ.C.ad.l.iul.de adul.l.gracus.nec principis auctoritate quis circũſpectus videaꝛ.C.de his qui veni.eta.impe.l.i.
b ¶Deinceps.ad futura igitur nõ ad preterita trahitur ſepe ſe

quens pena.ar.C.de legi.l.leges.ex de conſti.c.ij.⁊ vlti.⁊ ipſo iure.q.d.nõ expectata hoĩs ſentẽtia.ſimile ex de ſen.ex.c.eis. de reſcrip.ipſo iure.li.vi.in cor.autẽ.de rap.muli.⁊ que rap.mi li.§.vlti.colla.ix.

c ¶ Subiacere.eſt ergo in hoc preſens cõſtitutio canõ late ſen tentie.⁊ ſic vides q̄ epi excõicatõis ſententiam canonis incurrũt ſentẽtiam aũt depoſitionis ab officio nõ incurrũt niſi expſſe cautuz reperiat de elec.ſi compromiſſari⁹.§.hui⁹.d ſen.ex.q2 periculoſum.li.vi.

d ¶ Adulterinas. quales vt hic colligitur ſunt que ſine legitimo patre legitimo ſpirituali propagate reperiuntur.vt ſequit.

e ¶ Pater celeſtis qui plãtare eas vidẽt cum per ſummum pontificem vicariũ ſuũ plantãtur.ex de tranſla.epi.inter corporalia.⁊.c.de clauiuz quodcũq3 ligaueris ⁊c.math.xvi.c.xxiiij.q.i.quodcunq3.extra de re iudi.ad apoſtolice §.nos itaq3.

Ecleſie[m] romane ſuorumq3[n] fidelium diſpendia[o] diſſimulare non poſſum⁹: quin poſtq3 nobis cognita[p] fuerit: aduerſus ea oportunis[q] remedijs occurram⁹ Attendentes[r] igitur grauia nocumenta que nonnullis[ſ] ciuitatibus[t] terriſ caſtris in patrimoniũ[v] beati petri in tuſci comitatũ[x] ſabine ⁊[y] terrã arnolph.cõſtitutis eidem eccleſie Romane ſubiectis ⁊ perſonis ſingularibus eorũdem: ex diuerſorum tam nobiliũ q3 etiã aliorum uſurpato[z] regimine puenerunt[a].⁊ uolentes ſuper hoc imposterum[b] eorum diſpendijs precauere. ¶ Omnibus[c] ⁊ ſingulis comitatibus ſeu uniuerſitatibus: ⁊ ſingulis perſonis ciuitatum terrarum caſtrorum ⁊ locorũ infra patrimonium cõmitatũ ⁊ terram predictos[d] conſtitutis: in quibus uidelicz nobis ſeu quibuſuis officialibus noſtris ius cõpetit deputandi uel inſtituendi aut eligendi ſeu ponẽdi poteſtates capitaneos dños uel rectores aut officiales quoſlibet alios: poteſtatem[e] capitaneum dñm rectorem uel defenſorem ſeu quencunq3 alium officialem quocunq3 nomine[g] cenſeatur: in ciuitatibus caſtris terris ⁊ locis predictis aut eorum aliquo

f ¶ Temeritas.in malum ſonat vt alias.ex ne cleri.vel mo.c.vt periculoſa.li.vi.

f ¶ In agro dominico.ſi.ex de ſta.regula.c.in agro.cle.v.

g ¶ Congregationis.hoc dicere potes vt dixi i parte.ij.in .v. conuenticulas.

h ¶ Vepres.ſpecies eſt ſpine vt dixi in.c.ne in agro.ſ.xxi. allegato. i ¶ Cui.ſ.apoſtolico culmini.

k ¶ Gratia.xxiij.q.i.c.i.recta.⁊.c.rogamus

l ¶ Nulli.ergo vel ſuper hac clauſula dic vt no.in.c.execrabilis Ieſſelinus.

m Ecleſie romane.Diuide iſtaz decre.in ptes quattuor In prima conſtitutionis cauſa ſeu ratio permittit. In ſecunda facti prohibitionem ſubiciendi recitate ſubiũgitur.ibi.accedentes.⁊c.In tertia conſtitutio prohibitoria ſup creatione officialiũ beati petri vel creatorum habentium per ſedẽ apoſtolicã ↄfirmari annectitur ibi oĩbus ⁊ ſingulis ⁊c.In quarta factum in contrarium irritum decernitur.ibi iuxta.§.decernentes ⁊c.

n ¶ Suorũq3 fidelium.collige hic dñum temporalem poſſe et debere ſe opponere pro conſeruando iure ſuorum ſubditorum.ar.ad hoc.ff.de dolo.l.cum quis.extra de or.cog.c.ij.de reſti.ſpo.c.i.de appel.dilectis.in tantum q̄ ipſe guerram mouere põt contra dñm temporalem opprimẽtez iura domini ſui requiſitus iuſticiam de illo facere negligat vel recuſet.xxiij.q.ij.c.dominus ſic no.inno.⁊ oſti.dicto.c.dilectis.⁊ oſti.d treu.⁊ pa.c.i.⁊ ecõtra ſubditi opponere ſe poſſunt ſi eorum domin⁹ alteri ſe ſubijcere velit quod eorum intereſt dominum ſuum alteri non ſubici niſi cogantur plures dominos habere.ar.x.coll.d probi.feu.alie.l.imperialem.§.preterea ducat⁹ ſuper quo vide quod no.oſti.

de maio.⁊ obe.dilecti.⁊ inno.de reſcrip.auditis.

o ¶ Diſpendia.id eſt damna: ſimile de reſcriptis.diſpendia.vt lite pen.diſpendijs.li.vi.

p ¶ Cognita fuerint.ſuper ignoratis eñi vel ignotis nõ poſſunt oportuna remedia adhiberi.ne aũt iuris q3 perſone vel facti ratio adhibeatur.ff.de iur.codicill.l.quedaz referunt.ſicut nec ſuper incerto certa dari poteſt ſententia vel reſponſum.xi.q.iij.graue.C.de tranſac.l.vt reſponſũ.extra de ſpõ.c.de muliere.

q ¶ Oportunis.vt iuxta facti quantitatem perſone q3 conditionem remediũ inducatur.ff.de pe.l.aut facta de pe.di.i.aut facta.extra d homi.ſicut dignũ cum ſi.his aũt more imperiti medici qui vno collerio omnium oculos vult ſanare.xxix.di.c.neceſſe.

r ¶ Attendentes.ſecunda pars.⁊ eſt ſimile de ſta.regula.c.attẽdentes.cle.v.

ſ ¶ Nonnullis.i.aliquibuſ duobus verbis negatiuis affirmatio equipolẽtibus ff.de ver.ſig.l.duobus.d quo pleni⁹ dixi in decre.cũ inter nõnullos.

t ¶ Ciuitatibus.hic videri poteſt quod no.Guido de reſcrip.ſtatutum.in verbo ciuitatibus.

v ¶ Patrimoniuz.talia loca dicuntur eſſe in patrionio ſancti petri ratione iuriſdicrionis ⁊ ſuperioritatis quas in eis ro.ec.habet.

x ¶ Comitatum.repete verbum.j.

y ¶ Et terram.⁊ hic repete verbũ.j.de.

z ¶ Uſurpatio.hic ſonat vicium quandoq3 autem in bono ſumitur ſuper quo vide quod nota.in decre.ſi fratrum circa princi.in verbo vſurpationis.⁊ expone vſurpatio.i.inuaſo vel illicite occupato.

a ¶ Prouenerunt.hoc dicit q2 ex vno maleficio iniciato regimine mala multa ſequunt.in cor.aucten.vt iudi.ſine quoquo ſuffragio.§.cogitatio.⁊ ibi no.coll.vij.nam ad vnuz malum frequenter aliud ſequitur.ff.de rei ven.l.ex diuerſo.§.i.vix enim bono peragũtur exitu que malo fuerunt incohoata principio.i.q.i.c.principatus.

b ¶ In poſterũ.exempla eniz preſẽtia ⁊ preterita cauere nos promouẽt in futurum.lxxxij.di.c.plurimos in fi.

c ¶ Omnibus ⁊ ſingulis.tertia pars.hic ſume illa verba que ſunt circa finem auctoritate apoſtolica diſtrictius inhibemus: ⁊ inhibitio talis facta comitatib⁹ vel vniuerſitatibus facta videtur ſingularibus perſõis comitatũ vel vniuerſitatem conſtituentib⁹.vt ple.dixi in decre.ſi fratrum in verbo ciuitatibus.

d ¶ Predictos.per hoc videtur q̄ licet conſtitutio ſit localis cum ad certa loca ⁊ diſtrictiue certos ſe limitet.Sed nihilomin⁹ ius conſtituit q̄ ad illa vel illas.C.de legi.l.ij.⁊ ar.ff.de iuſti.⁊ iur.l.oĩs populi.inſti.de iure na.§.ius aũt in quib⁹ videlicet ⁊ hoc dicas prohibitionem ⁊ decretũ hui⁹ decre.ſe nõ extendere ad loca in quibus ius talia faciendi pape vel ſuis officialibus non cõpetit.tñ que in illis de nullo preiuditio romane ec.agitur: nec de illis papa intromittere ſe intendit: niſi ratione peccati.ex de iudi.nouit.Ius competit principi ſoli competit ⁊ nulli ſingulari d iure cõi ſcripto dare iudices ordinarios niſi aliud de conſuetudine cõpetat.vt eſt videre hodie in multis baronib⁹ ⁊ dominis temporalib⁹ habentib⁹ iuriſdictionẽ oĩmodã in ſuo patrimonio corpatã.ar.C.

eligere aſſumere uocare ul'[b] recipere retinere[i]: aut iaꝫ electo uel aſſumpto uocato ſeu recepto poteſtati[k] ſeu capitaneo rectori ſeu defenſori ul' officiali obedire quoquo modo[l] preſumant. neue[m] taliter electus aſſumptus receptus ſeu uocat⁹ hmōi poteſtarie capitāeat⁹ dominij ul' rectorie ſeu defenſarie aut quodcūqꝫ aliud cuiuſuis nominis officium recipere acceptare aſſumere uel gerere niſi ꝺ noſtra ⁊ apoſtolice ſedis licētia ſpeciali quomodolibet[n] audeat: ſed aſſumptum omnino[o] dimittat. ut uero ad ꝯmunitates ſeu uniuerſitates ⁊ ſingulares perſonas ciuitatum terraruꝫ caſtrorum ⁊ locoruꝫ predictorum uel eorum aliquaꝫ ius[p] competit eligendi poteſtatem capitaneum dominum uel rectorem ſeu officialem quemlibet alium qui ꝑ nos ſeu quoſuis officiales nr̄os debeat[a] aut conſueuerit[b] cōfirmari: ne ante confirmationem[c] obtentam ipſe uel eaꝝ alique ſic electo tanq̄ꝫ poteſtati ſeu capitaneo rectori uel defenſori ſeu officiali q̄buſuis obediāt: neue taliter elect⁹ quouſqꝫ confirmationem habuerit ut preferf huiuſmodi poteſtarie capitaneatus cauſarij ul' rectorie ſeu defenſorie aut cuius alterius cuiuſuis nominis officio ſe immiſcere uel illud gerere: aut exercere quouiſmodo p̄ſumat[d] auctoritate apoſtolica diſtrictius inhibem⁹[e] decernentes[f] exnūc irritum[g] et inane quidquid in huiuſmodi inhibitionis tenorem cōtigerit attemptatū. ¶ Nulli ergo ⁊c. noſtre inhibitionis et conſtitutiōis infirmitatis Datuꝫ auinion .iiij. nonas auguſt. Anno .ij.

¶ Conſtō in qua inſerunf pene in deliquētes ꝯtra rectores ⁊ alios officiales marchie anchoñ.

de emanci. lib. l. i. de appari. iudi. l. viros. li. xij. extra ꝺ foro cōpe. cū contingat de offi. or. romana. li. vi. ſic ſentire videtur ver. extra ne prela. vices ſuas. c. ij.

e ¶ Poteſtatē. hoc verbū ⁊ ſequētia ſunt nomina preſidentiū iuriſdictōnum. ff. de ver. ſig. l. poteſtatis. ⁊ patet in. c. fundamenta. de elect. li. vi. ⁊ in extrauagā. ſi fratrum. ⁊ ibi diri.

¶ Ne ipſe. ſ. cōitates vel ſingulares perſone.

g ¶ Nomine. cenſeantur ſi. in. c. de variatione enim nominib⁹ in talib⁹ non curatur ſicut nec alibi. xiiij. q. iij. c. pleriqꝫ. extra de ſimo. intantum. ff. ſi certum pe. l. lecta.

h ¶ Vel recipere. ſ. de nouo.

i ¶ Retinere. ſ. pri⁹ electuꝫ vel receptū.

k ¶ Tanquā poteſtati. nō eſt ergo hic prohibituꝫ ei tanquā alij abſqꝫ iuriſdictione obedire. quod dic vt no. in. c. ſi fratrum.

l ¶ Quoquo modo. q. d. etiā leue mandatū facienti qꝛ extra territoriū ius dicenti impune nō paretur ff. de iuriſdict. om. iu. l. vl. extra de conſti. c. vt aiaꝝ. li. vi.

m ¶ Neue. repete verba diſtricti⁹ inhibemus que ſunt. j. Speciali: ergo cū illa poſſet.

n ¶ Quomodolibet. q. d. nec per ſe nec per aliuꝫ nedum inter inuitos: immo nec inter volentes. ſimile huius de reſcrip. ſtatutuꝫ §. in nullo. li. vi.

o ¶ Omnino dimittat. i. in totū nulla parte iuriſdictionis vel officij ſibi retenta.

p ¶ Ius competit. forte ratione conſuetudiuis vel etiam iuriſdictionis quo cauef ꝙ vniuerſitas per electionē ſibi iudiceꝫ conſtituit. C. de iuriſdic. om. iu. l. vl. cū ſic electo lex dat ordinariā iuriſdictionē ar. xliij. di. c. ſi in plebib⁹. in cor. auten. de defen. ciui. §. nos igif colla. iij. vt no. extra ne prela. vi. ſuas. c. ij.

a ¶ Debeat. vt puta ex pacto vel tranſactōe. Sed hic quero vtrū de iure cōi elect⁹ ab vniuerſitate in iudicem: habeat confirmari per ſuperiorē videf ꝙ non. ar. ff. quando appell. ſit. l. i. §. ſolet. de decre. ab ordi. faci. l. i. Item ex quo tali electioni lex dat iuriſdictionē ordinariam. vt dixi in glo. precedēti. nō videf neceſſe adeūdus ſuperior pro aliqua confirmatione. ar. ff. de condi. inſti. l. que ſub cōdi. §. vlti. in cor. autē. de heredi. et fal. circa prin. colla. i. cū etiam ex iuris communis beneficio vniuerſitati talis electio cōpetat ꝙ ab omni diminutione. i. ſuperioris adiectione ꝺbet eē extraneum in cor. auten. cōſtitutio q̄ de dignitatib⁹. §. illud. colla. vi. preterea qua ratione in creato ſindico ab vniuerſitate nō eſt opus cōfirmatione ſuperioris vel decreto cū ſic creato lex poteſtatem tribuat. ff. ꝙ cuiuſqꝫ vniuerſi. nomine. l. i. §. quibus. ⁊. l. nulli. idem videtur de electo in iudicem. ſic no. inno. de ſindico. extra de procu. conſulti. ⁊ de iuſ cal. c. imperatorem. vbi de hoc per oſti. licet accur. in. l. nulli. aliter ſentif videaf. ſed iura per que ad dicendum contra mouef hoc nō probant in contrarium videtur ad inſtar tutoris qui actorem nō conſtituit niſi cum decreto ſuperioris. ff. de tute. l. ſolet. de admi. tuto. l. ꝺcreto. inſti. de cura. §. vlti. ad idem qꝛ conſenſu maioris partis vniuerſitatis videf auctoritate ſolemni ſuperioris fore cenſendus confirmandus. C. de lega. l. ſi quem. ⁊. l. quotiens. li. x. Itē quia videtur intereſſe ſuperioris ſcire ⁊ examinare cui tanq̄ꝫ iudici vniuerſitas ⁊ ſinguli ex ea per conſequens ſunt ſubiecta quare ei⁹ aſſenſus videretur expoſcendus. arg. extra de offi. ar. c. ad hoc. §. vlti. de exceſ. p̄la. dilecta cum ibi no. ꝑ oſti. licet eadeꝫ decre. pro parte contraria preſtet efficax argumentū. quis enim ſciſmaticum vel hereticum ſibi iudicio conſtitueret non videtur aliqua re tollerandum. ar. extra de elect. c. venerabilē ⁊ iſtam opinioneꝫ declarare videtur oſti. extra de iudi. c. vlti. ſed quod p̄us dictum eſt fortioribus vinci videtur argumētis potiſſime ſuppoſita tali vniuerſitate qui ſuperioreꝫ nō recognoſcunt. ſicut ſunt multa in ytalia de quibus loq̄tur tex. iſte. in illa enim infallibiliter videtur ꝙ aſſumptus per eam i iudicem confirmatione aliqua non egeat cum non ſit ſuperior qui eam dare poſſit ſed in alia q̄ ſuperiorem recognoſcat magis procedit dubitatio ⁊ de illa pōt dici ꝙ ſine eius aſſenſu ſibi ꝑpetuū iudicem vel poteſtatem eligere non poſſit etiam pretextu conſuetudinis in cor. autē. de defen. ciui. §. vlti. colla. iij. C. de ſuſcep. ⁊ archa. l. neminem. li. x. ⁊ multis alijs iuribus ſtatuentib⁹ officia publica potiſſime iuriſdictionali que iure ſucceſſorio non transferuntur debere eſſe temporalia non perpetua que allegata reperies tu ver⁹ canōiſta legum ignarus per oſti. dicto. c. vlti. ⁊ ad hoc de elec. fundamenta. li. vi. ratio huius fuit ne tales perpetuo rempublicam occupatam retinentes aſpera dominatione eam opprimerent. ff. de orig. iu. l. ij. §. ⁊ cum placuiſſet. ⁊ ne cōcuſſione dominatiōe ſubditos vexarent. d. l. neminem. temporalem aūt iudicē ſibi forte conſtituere poterit abſqꝫ ſuperioris confirmatione qꝛ nō reperitur de iure ſcripto fore neceſſaria hoc in defenſore ciuitatis. C. de iuriſdi. om. iudi. l. vlti. ⁊ per iura ſuperius allegata intellige tamen iuriſdictione ſuperioris integre reſeruata ⁊ omni ei⁹ emolimento alias forte ſe poſſet opponere pro ſuo intereſſe ne ius quod habet in ſubditis perdat. ff. de aqua plu. ar. l. in cōcedēdo

⁊.l.iudicē.extra de teſti.veniēs.⁊ no.de reſcrip.auditis.⁊ pleni us per oſti.de offi.oꝛ.cum ab eccleſiaꝝ.alias eſſet in poteſtate ſubditoꝝ ſe ſubtrahere a ſuperioꝛis dominij dictione.nō eſt au tem abſonum plures iudices vniuerſitati pꝛeeſſe vno ſub alio exiſtente.in coꝛ.auten.de defen.ciui.§.nos igit.colla.iij.⁊ ar. eoꝝ que no.inno. extra de pꝛebē. cū non igit res. de reli.do. cuꝫ vene rabilem. ⁊ per gui do. de re iudi.c. abbate. in ſubſcri ptione.ſed licet ꝑ miſſa pꝛobabiliter dicta videātur:tu cius tamen eſt di cere ꝙ ſuperioꝛis confirmatio requi ratur per ea q̄ ſunt pꝛo hac parte alle gata.⁊ eſt expꝛeſ ſum in defen.ciui. qui electus ab vni uerſitate confirma ri debet per ſupe rioꝛem.in coꝛ.au ten.d̄ defen. ciui. §.vlti.colla.iij.C. e.ti.l. defenſoꝛes. ita nec occurrat ꝓ babilis ratio quar nō ita requiratur in alio iudice ſicut in defenſoꝛe. ſic ſē tit accur.ff. de iuriſ.om.iu.l. ⁊ qua.⁊ dicā.J.in glo. nedū ergo.

b Conſueuerit cōfirmari.i cōfirmatiōe igit conſuetudo atten ditur.vt hic in ar.extra de capel.mo.dilect⁹.de conſue. cū dile ctus.de ma.⁊ obe.his que.de ver.ſig.abbate.ff. quod cuiuſqꝫ vniuer.nomine.l.niſi deū ⁊ ho.l.vt gradatim.§.i.cū multis ſi.

c Debitam confirmationem.debitā dicit qꝛ examinationem confirmandi habet pꝛecedere. extra de elec.venerabilē.de iure iuran.romani.§.itaqꝫ.cle.v.ita demū confirmabitur ſi eſt ido neus alijs rite concurrentib⁹.ff.de mu.⁊ ho.l. vt gradatim.§.i. de decur.l.cos.extra de elec.cū nobis.olim tanq̄ alij ergo obe diri pōt fraude ceſſante.vt dixi in.c.ſi fratrum.

d Pꝛeſumat.nedum ergo electus ad dignitates eccleſiaſti cas ante confirmationeꝫ non adminiſtrat.de elec.qualiter poſt obitum.⁊.e.ti.c.auaricie.li.vi.immo nec elect⁹ ad ſeculares vt hic.⁊.c.de diuerſis offi.⁊ appari.iudi.⁊ pꝛoba.coꝝ.l.pꝛobato rias.li.xij.in coꝛ.auten.de defen.ciui.§.interim.⁊.§. ſi eadem. colla.iij.

e Inhibemus.talis inhibitio quem obtemperandum aſtringit non obtemperanti inobedientie notam peccatum inducentem aſtringit.iuxta de maio.⁊ obe.c.ſi quis.⁊.c.illud.ff.de re mili.l. iij.§.in bello.cū ibi no.⁊ oſti.de offi.or.inter cetera.§.vlti.de cē ſi.⁊ exac.c.i.dignum eſt enī veſtimentū vetito ſuſtinere ⁊c. ex tra de conſti.c. cognoſcentes.

f Decernentes.quarta pars.⁊ tale decretū pꝛincipis factum in contrarium reddit nullū vt hic vides.nam qua ratione factū contra legis ſcripte inhibitionē nullum eſt.C.de legi.l.nō du biū.xxv.q.ij.c.imperiali.eadem ratione factum contra inhibitiō nem pꝛincipis qui lex eſt aminata in terris.in coꝛ.auten. de cō ſul.§.vlti.colla.iiij.cum ⁊ dici conſueuerit ꝙ mici⁹ agitur cum lege q̄ cum leg.miniſtro.ff.de arbi.l.celſus.⁊ no.conſueuit.ex tra de cleri.ex.c.ſi celebꝛat.

g Irritum ⁊ inane.ſimile.C.de ſacroſanc.eccle.antē.caſſa et irrita.⁊ ſic caſſatione aliqua vel irritatione hoīs nō eſt opus ni

DJerum[b] creſcente ma licia uidem⁹ mundū[c] in deteriora iugiter[d] pꝛolabi:ſic hominū mentes aſſueta[e] depꝛauāte nequitia malis paſſim[f] cumulū ſuper addi:ut ⁊ boni q̂[g] alias odi rent uirtutis amoꝛe delinque re:interdū cū[h] peruerſis ad mixti:cōcurrere cū illis in il licitis habeant:⁊ in apertaꝫ maliciam pꝛoſilere. Eſt enim compeſcenda maloꝝ audacia ut ſaltem pene foꝛ midine retrahant a noxijs: ſicqꝫ boni ſectando uirtuteꝫ melioꝛes effecti nō[i] cogant cū illis perire. Sane[m] uul garis[n] fame notoꝛiū[o] plubli cauit:⁊ longe lateqꝫ ipſa in iurioſa trāſgreſſus euidētia manifeſtat[p]:ꝙ nonnulli de marchia anchon.pꝛouincia nobis ⁊ ro.ec.ſubiecta[q]: ne dum olim tēpoꝛibus diuer ſoꝛum pꝛedeceſ.noſtroꝝ ro manoꝛuꝫ pontificū greſſus[r] fidelitatis egreſſi[s] declinaue runt ad infidelitatem:repꝛo be[t] demū[u]:ſed in diebus nō longe[x] pꝛeteritis cōtra nos ⁊ eccleſiā eandē ⁊ dilectuꝫ fili um ameliū pꝛepoſituꝫ belli montis capellanū noſtrum

ſi quatenus de facto pꝛoceſſerit cuꝫ de ſe nullū irritari nō poſſit.ff.de in iuſ.teſt.l.nam ⁊ ſibi.de edi. edic.l. bouem.§.vlti.⁊ ar.extra de deſpō. impu.c.ad diſſoluendū quicquid.⁊ ita facta electio de talib⁹ iuxta.§. oi bus ⁊ ſingulis.vel obedientia eis pꝛeſtita vel factuꝫ per eos iuxta ver. non vero.⁊ conſequenter mādata quecunqꝫ pꝛoceſſus ſententie per ta les facti ⁊ pꝛolate nulli ⁊ nulle ſicut tanq̄ facta ab illis qui ius faciendi non habuerint poſt talem inhi bitionem.ff.de of.pꝛocon ſul.l.obſeruare.§.vlti.ex d̄ conſue. ad audientiaꝫ. de iure pa.ꝙ autem.⁊ in de cre.ſancta romana.in fi. d̄ hoc dixi.

b Attemptatū.ſi. de re ſcrip.ſtatutum.li.vi.Ieſſe linus.

DJerum. hec cōſti tutio pōt cōgrue diuidi in partes quinqꝫ. In pꝛi ma pꝛemittitur conſtitutō nis edende cauſa ſeu ratō In ſecunda facti ſubiungi tur recitatio.ibi.ſane vul garis ⁊c.In tertia anne ctitur poſitiua pene multi plicis de facto.ibi.nos igi tur. In quarta ad penas iam impoſitas aliarum pe narum fit adiectio.ibi.illō nihilomin⁹. Et in quinta fit quedā ꝓteſtatio.ibi. ꝓ hoc autem ⁊c.

b Dierum creſcente malicia.expone.i.hominuꝫ in diebus viuentium dies enī ipſi de ſe mali dici nō poſſunt tanq̄ malicia ignari.ſed ideo di cuntur mali pꝛopter malicias hominum que in eis committuntur ſere na blandimenta dieꝝ ⁊ aerē ad moꝛem terrene dilectionis ſeruire cogē tium.ſm beatum grego.iuxta etiam verbum domini.redimentes temp⁹ qm̄ dies mali ſunt.not.extra de ſy.dilectus.i.

c Mundum.i.homines in mūdo exiſtentes cōtriſtabimini.

d Jugiter.i.aſſidue vel frequenter pꝛolabi.humana enim natura quo dammodo labitur ad delicta.in coꝛ.auten.de mona.§.ſi quis igitur.cir ca fi.colla.v.⁊ oīs etas ab adoleſcentia ꝓna eſt ad malum.xij.q.i.c.om nis etas.

e Aſſueta.hoc dicit qꝛ aſſuetudo in malum pericoloſa multum eſt cuꝫ non ſit adeo veniale peccatū quin per aſſiduitatem tranſeat in moꝛta le.ſm auguſti.xxv.di.§.nunc aūt.de conſe.di.v.nullus.⁊.ar.C.de epi. audi.l.nemo.vnde aſſueti hominis vita in malum difficilis dicitur ad mittendum.in coꝛ.auten.de monachis.§.ſancim⁹.colla.i. iuxta illud d̄ difficili continentiam ſeruat qui ſe illicito concubitu maculare non me tuit.xxxiiij.di.§.quid ergo de pellice.

f Paſſim.i.indifferenter vel diſtricte.ſimile.C.de iur.⁊ fac.igno.l.ne paſſim.ff.de queſtionib⁹.l.i.§.cum quis latrones cumulum ſuper addi. talis cumulus pene cumulum facit ſuper addi.ff.de pe.l.relegate.

g Qui alias.ſ.malis non immixti delinquere.de bonis dicitur. oderīt peccare boni virtutis amoꝛe.de malis vero dicitur. oderunt peccare mali foꝛmidine pene.ff.de iuſti.⁊ iure.l.i.cū ibi no.

h Cum peruerſis admixti.ex hoc pꝛopheta clamat.cū ſanctis ſanctus eris:⁊ cū peruerſo peruerteris.ad hoc.xxviij.q.i.c.ſepe maloꝝ.ff.de ac. empt.⁊ ven.iulianus.habeant opoꝛtunitatem ad malum pꝛomptam vi dentes que frequenter hoīeꝫ peccare facit.extra de eo qui cog.cō.vxo. ſue.c.veniens.

i Pene foꝛmidine.mali enim metu pene frequenter fiūt boni.ff.de iu ſti.⁊ iure.l.i.C.de emenda.pꝛopinquo.l.i.extra de vita ⁊ ho.cleri.c. vt clericoꝝ.

prouincie memorate rectorē rebelliōis erigere p̄ſumpſerunt ⁊ in quoſdā officiales ⁊ familiares ſuos[y] crudeliter ſeuientes[z]: poſt graues illatas iniurias ⁊ reprobroſas[⁊] cōtumelias irrogatas eiſdem: ⁊ poſt bona ipſoꝝ uiolenta predatione ſubtracta[ꝰ]: eos cruēte[a] mortis ſupplicijs inore gladij tradiderint[b]: inter[c] quos pars dicitur fuiſſe nō[d] modica cui mens ſanior inerat[e]: ⁊ tante temeritatis exceſſus nō[f] leuiter diſplicebat ſed habuerunt uel inuiti furori cōfuſe multitudinis cedere[g] dum[h] illius nequiuerūt conatibus obuiare[i]. Nos[k] igitur ut mali penarum impoſitionibus grauium territi[l] uereantur manere in cōſimilis erroris nimirum relabi[m]: ac boni perſiſtentes in ſua fidelitate cōſtanter non habeant propter[o] illoꝝ claudicare perfidiam: remedijs quibus[p] poſſumus precauere uolentes: ⁊ animaꝝ ſuaꝝ ſaluti[q] dicteqꝫ prouincie pacifico[r] ſtatui paternis[s] affectibus proſpicere cupientes: de fratꝝ noſtroꝝ ꝯſilio hac[t] in perpetuum ualitura conſtitutione ſanximus: ut quicunqꝫ de prouincia ipſa uel aliunde in eam prouinciam morā[a] trahēs clericus uel laicus fame ſue prodigus[b] ipſius eccleſie calcata[c] reuerētia in hoc ſceleris genus irrupſerit ad rectorē qui ꝓ tem

k Effectu. creſcit eñ homo de virtute in virtutē. de pe. di. ij. c. dñi ſanctam.

l Non cogantur. indirecte vel cauſatiue ex cōmixtionis maloꝝ cōtagione. extra de ſta. regula. c. ea que. ff. de ac. emp. l. inlianꝰ.

m Sane. ſecunda pars.

n Vulgaris. i. i vulgo exorte. ſi. ff. de fur. l. vulgare.

o Notoriū pubice. i. publicum reddit. ſic ꝙ nulla poteſt tergiuerſatione celari. de coba. cleri. l. vlli. §. tua.

p Manifeſtat. ⁊ ſic eſt tale de quo facta negatio ñ valeret prodeſſe. ff. de tributo. ac. l. ꝙ in heredem. §. penul. C. de pe. l. qui ſētentiam. ⁊ per hoc quod dicit longe inducitur preſumptio ſcientie talis facti inde prox. exiſtētes. extra de preſump. quanto. ⁊. c. quoſdam.

q Subiecta. nedum i ſpiritualibus. immo ⁊ in temporalibus.

r Greſſus. ſ. directores vł expone: greſſus. i. terminos fidelitatis ad quā ſeruandam erant aſtricti.

ſ Egreſſi. i. tráſgreſſi tráſgredientes terios fidelitatis quos poſuerāt ipſi vel parentes eoꝝ cōtra dictū ꝓphe. ꝓuer. xxij. c. xxiiij. q. iij. c. tráſſerāt. extra de ſepul. c. i. vbi de hoc.

t Reprobe. cū etiaꝫ hoſti ſeruāda ſit. ff de legi. l. vl.

v Deuium. in malum ſonat hoc verbum ſicut alibi. extra de preſump. c. in loco.

x Non longe. q. d. ſed de proximo erigere preſumſerunt. propter hoc dicuntur ad infidelitatis deuium declinaſſe. in li. feu. qui. mo. feu. amit. ca. ſi capitanei. que ſit prima cauſa beneficij amittendi. §. porro. ⁊ ar. C. de inof. teſt. l. liberi.

y Suos. ſ. dicti rectoris.

z Seuientes. i. ſeueri ⁊ impij exiſtentes. ſi. ff. de his qui ſunt ſui vel ali. iur. l. i. ſolut. ma. l. ſi conſtāte. §. qui maritus.

⁊ Reprobroſas. i. opprobrioſas ⁊ vituperoſas.

ꝰ Subtracta. i. furata: per quod denotatur ꝙ violentus depredator furtum committit. nullus eniꝫ improbior fur eſt ꝗ̄ qui ſua vi rapit inſti. vi. bo. rap. in prin. ff. e. ti. l. i.

a Cruente. i. crudelis.

b Tradiderunt. i. cū gladio eos interfecerunt.

c Inter quos. ſ. ipſos morti trahentes.

d Non modica. q. d. imo magna.

e Inerat. ſimulando eos interficere.

f Non leuiter. q. d. imo grauiter. Vel pro ſaltim poniť.

g Cedere. i. locū dare nō reſiſtendo.

h Dum illius. ſ. confuſe multitudinis.

i Obuiare. frequenter eñ tumultꝰ populi de facili ſedari nō poteſt. ff. ad. l. cor. de ſicca. l. qui ſedem.

k Nos igitur. tertia pars.

l Territi. ſiće de pe. l. capitaliū. §. famoſos. C. ad. l. iul. repete. l. i. xxxiij. q. v. c. non fruſtra.

m Relabi. pena eñ ſemel tollerata quid eñ datū facit de ſe ſit ad emendationem hominum introducta. ff. de pe. l. ſi penam.

o Propter illorum. ſ. malefactorum quibꝰ admixti ſūt.

p Quibus poſſumus. hoc dicit q2 malas voluntates homiū ad plenū cohibere non poſſumus. xxxi. q. i. hac ratione cuꝫ multe vie pateant hominibus ad maliciaꝫ. in cor. auten. de nup. §. vinciores. vt hi qui ob. ſe habere ꝓhibent. §. i. colla. vi.

q Saluti. ad quorum ſaluteꝫ anhelat princeps eccleſie vt hic vides.

r Pacifico ſtatui. ad hoc anelare debet qcūqꝫ preſideť vt placatam ⁊ quietaꝫ teneat prouinciam quā regit qđ non difficile obtinebit ſi ſollicite agat vt malis hoībus prouincia careat. ff. de offi. preſi. l. congruit. i cor po. auten. de armis circa prin. de queſto. in prin. colla. vi. extra de re iudi. ad apoſtolice li. vi.

ſ Paternis affectibꝰ. ſicut eñ pro liberis conſiliū capere ꝯſueuit. ff. ad l. iul. de adulte. l. nec mea. §. i. ſic ꝑſidens pro ſubditis paternam eis prouidentiaꝫ exhibendo. in cor. aut. de man. princi. §. quod delinquentes. in ſi. colla. iiij.

t Hac in perpetuuꝫ. ex his verbis patꝫ ꝙ iſta conſtitutio generale ius inducit. hoc eſt eñ vnū de ſignis per que diſcerniť conſtitutio generalis. C. de legi. l. iiij.

a Moraꝫ trahens. per hec verba videtur ꝙ pene infra poſite non extendanť niſi ad prouincia exiſtentes vel ſaltim immorā tes. ⁊ ſic ſi vnus viator vel aduena committeret ibidē cōtra hāc decre. infraſcriptas nō incurret. tū q2 in illis hec conſtitutio et multis penalis non loquitur: vnde durum videretur ad non expreſſos eam extendere. ff. de ſepul. malo. l. iij. §. nō perpetue. de relig. l. aūt ſi quis. §. ⁊ generaliť. xxxij. q. ij. §. in hoc. extra de electi. ſtatutū. li. vi. tū q2 alias videreť iſta verba morā trahens per modū limitationis poſita nihil operari ⁊ eſſe ſine effectu cōtra iura. xxix. di. ſi romanoꝝ. exť de priuile. ſi papa. li. vi. ff. de contra hen. emp. l. ſi debitor. §. veriſimile. de triti. vi. ⁊ ole. le. l. cū certꝰ tū q2 hic de penis infligendis agiť in quibꝰ non ſunt habene laxande. ff. de pe. l. interꝑtatuꝫ. per ea que dixi in. c. ſācta romana §. epiſcopos.

b Prodigus. ſimile extra de ac. c. prelatorum.

c Calcata reuerentia. quātū ē in illis ſi. huic. C. de vectu. ⁊ labo. ⁊ aur. l. tempi. ⁊. li. xi. ⁊ ſic colliges dehoneſtari eccleſiā vel dñm temporalē in ꝑſonis officialiū ſuoꝝ cū eccleſiaꝫ vel ſuū dominiū repreſentent. ar. xciiij. di. c. vl. ⁊. xxiiij. di. c. i. exť de of. vic. c. romana. C. vbi ⁊ apđ quē i inte. re. poſtu. l. iij. C. de iudi. l. vl. iuxť illud dñm crucifigūt q eū in ſuis ſacerdotibus ꝑſequunť. iij q. i. c. noli. ⁊ eccleſia pati dicitur in eis tanꝗ̄ miniſtris ſuiſ. ar. ff. de man. prin. ⁊ de manu. vindic. l. pater. de dona. cauſa mor. l. filio. ⁊ tanꝗ̄ in illis qui ſuo effectui ſunt ſubiecti. ff. de inſti. ⁊ iure. l. i. §. omnem multi. e. ti. §. patitur.

poꝛe regimē dicte pꝛiuincie in ſpiritualibꝰ[e] ⁊ tꝑalibꝰ auctoꝛitate apoſtolica ꝓfuerit uel ipſoꝝ aliqd aut eoꝛū uel alicuiꝰ ipſoꝝ uicariū aut iudicē uel iudices uel ipſiꝰ ꝓuincie theſaurariū aut locūtenentē eiuſdeʒ[f] quod abſit occiderit[g] aut ad offendēdū illū uel[h] illoſ inſecutis[h] extiterit ceperit[i] captauerit[k] detinuerit[l] percuſſerit[m] aut etiaʒ uulnerauerit[n] aut ipſoꝝ aliquid uel alias in locum ubi moꝛam traxerint inſultū[o] fecerit aut ipſuʒ uel ipſos obſederit[p] ſiue de ſuo regimine uel officio foꝛſan expulerit[q] uel fugauerit[r] uel[s] ſociꝰ fuerit facientis aut illū uł illos bonis[a] aliquibꝰ ſpoliauerit[b] uel[c] ꝓuincie ſupꝛadicte alicuius ciuitatis caſtri uel loci de pꝛouincia ipſa populum cōitatem uel uniuerſitatem aut aliquos ex eis uel quoſuis alios de ꝓuincia ipſa directe cōtrarios ⁊ ꝑfatā eccleſiaʒ ſeu rectoꝛes officiales ⁊ locū tenētes ꝑdictos uel ipſoꝝ[d] aliqd ad ſeditionē quōlibʒ excitabit[e] ad rebellionē[f] ſeu cōſpirationē[g] ꝑſe uł per[h] aliū ſeu alios facere uel pꝛocurare ꝑſumpſerit uel ad ea ſiue ipoꝛū aliqd dederit[i] au-

d ❡ Jrrepſerit.i.pꝛoſilierit vel ꝓꝛuperit.ſi.C.de epi.⁊ cle.l.ſi qſ ī hoc genꝰ. extra de pe.c.felicis.li.vi.

e ❡ Jn ſpiritualibꝰ ⁊ tꝑalibꝰ.nō videꝛ ergo incurrere penas inferius annotatas q vicariū in ſpūalibꝰ tantū offendit cū hic textus videaꝛ expoſcere ꝙ ſic vicariꝰ in vtriſqꝫ.ꝯriū ⁊ nō improbabiliter pōt dici cū offendēs vicariuʒ vel iudicē aut theſaurariū vel eiꝰ locūtenentē ad pecunie receptioneʒ inſtitutū ipſas incurrat ⁊ cū in neutro ex illis expoſcitur ꝙ hec duo cōcurrant.ſʒ ideo dicit ꝺ rectoꝛe ī ſpūalibꝰ ⁊ tꝑalibꝰ. qꝛ frequētius accidit ꝙ ſimul ad h̄ duo cōſtituanꝛ qm̄ ad alteꝝ tantū idē vt ſi ad vtrūqꝫ.ar.ff.ꝺ legi.l.nā ad ea. vicariū ſi ſit vnꝰ.vicarios ſi ſint plures:⁊ idē dicas ꝺ iudice locumtenēte.

f ❡ Eiuſdem.ſ.theſauraríj vt ſic ad ꝓxima fiat relatio ar.ff. de iuriſdict. om.iudi.l.ſi idem. vnde per hoc videꝛ ꝙ offendens locūtenentē iudicis vel vicaríj non incurrat penas ſequētes cū de hoc nihil hic ſtatuaꝛ.ſed hoc ē ideo quia cū ſupponatur vicariū vel iudicē eſſe per ipſuʒ rectoꝛē cōſtitutum:⁊ ſic foꝛe per ipſū delegatū ille nō poteſt locūtenentē ſaltī generalē habere cū dele.ab alio quā a pꝛincipe nō poſſit ſaltim vniuerſaliter cōmittere vices ſuas licet vnā cauſaʒ ſingulariter ſubdelegare poſſit.C.de iudi.l.a iudice.extra de appel.cū cām ff.ſi quis ⁊ a quo appel.ſit.l.i.§.i.theſaurariꝰ.⁊ ſupponiꝛ eſſe ipſiꝰ rectoꝛis:nec ꝑ ipſum cōſtitutꝰ:ſed diciꝛ theſaurariꝰ ipſius ꝓuincie ex his pꝛincipe ſit ad certum officiū cōſtitutꝰ:vt ſic quilibet eoꝝ ſuū vicariū vel locūtenentem habere poſſit.

g ❡ Occiderit.intellige qualitercūqꝫ doloſe tū cuʒ nō diſtiguat ⁊ ar.C.de malefi.⁊ mathema.l.i.⁊ enumerat decē ⁊ ſeptē modos offenſe vel culpe exquo ex vnoquoqꝫ qs incurrit penas.ꝭ. ſequentes.⁊ hic eſt pꝛimꝰ.

h ❡ Vel illos.ſ.ſupꝛa nominatos.

h ❡ Jnſecutis.ſecūdus modus.ſola ergo inſecutio cauſa offēdēdi facta facit quē incurrere penas infra poſitas q̄ſi mala ꝑſumpta voluntas ex facti qualitate ꝓ fide facto habeaꝛ.ff.ad.l.coꝛ. de ſic.l.i.⁊.l.diuus.C.e.ti.l.ſi quis cū telo.de pe.di.i.ſi qs cū telo.ſimile huic.C.ad.l.iul.ma.l.qſqs.de pe.c.felicis.li.vi.

i ❡ Ceperit.tertiꝰ modꝰ.⁊ dic cepit.ſ.in ꝑſona ſecꝰ em̄ ſi eiꝰ bona ar.eoꝝ que no.inno.de ſen.ex.monachi.ſumiꝛ alibi verbuʒ capere.ff.de ver.ſig.l.aliud ē capere.⁊.l.cepiſſe.

k ❡ Captauerit.quartꝰ modꝰ.⁊ multiphariē pōt intelligi iſtud verbū.puta:ſi ipſos vel alteꝝ de ipis in manibꝰ hoſtiū tradiderint.tūc em̄ traditꝰ pꝛopꝛie captiuꝰ diciꝛ victū ꝙ ſeruꝰ hoſtiū efficitur inſti.de reꝝ di.§.ſi ab hoſtibꝰ.ff.ꝺ capt.⁊ poſtlim.reuer. l.poſtliminíj.⁊.l.hoſtes.⁊ de tali captiuāte pōt infallibiliꝛ intelligi textꝰ iſte.alio mō pōt dici captiuauerit.puta tanq̄ ſeruuʒ ſuuʒ alquē de ipis inuitū detinēdo:nā nō multū a ſpecie ſeruoꝝ differunt qbꝰ nō daꝛ libertas egrediēdi.ff.ꝺ libe.ho.exhibē.l.íj. de cōdi.⁊ demō.l.ticio.§.íj.vel dic captiuauerit.i.captū in cuſtodia publica vel in vinculis q̄litercūqꝫ induxerit.ff.ex quibꝰ cau.ma.l. ſuccurriꝛ ⁊ ar.extra de ſen.ex.c.nuper.

l ❡ Detinuerit.quītꝰ modꝰ.⁊ dic detinuerit qualitercūqꝫ inuitū volenti em̄ nō fit iniuria.C.de trāſac.l.cū donatiōis.ff.de iniur.l.i.§.vſqꝫ ad eo.de reg.iur.l.nemo.vel fraudare.⁊ intellige detinuerit etiā abſqꝫ alia coꝛpoꝛis leſione.vt differat a verbis q̄ ſequunꝛ.⁊ ar.de ſen.ex.c.nuper.

m ❡ Percuſſerit.ſextꝰ modus.⁊ hoc verbū manꝰ inīectionē denotat.ar.de iniur.l.i.§.iniuriā.⁊.l.lex coꝛnelia.in pꝛin.⁊.§.i.abſqꝫ alia coꝛꝑis cōtaminatiōe vt differat a verbo ſequēti.⁊ ar.de ſen.ex.cōtingit.

n ❡ Vulnerauerit.ſeptimꝰ modus.

o ❡ Jnſultū fecerit.octauꝰ modꝰ.⁊ dic fecerit cū multitudīe vel ſine q̄ ad multa ad hoc faciēdū.ar.ad h̄ faciēdū.ff.vi.bo.rap.l.íj.ī pꝛi.§.hoīes.⁊.l.pꝛetoꝛ.§.hoc edictū.⁊ h̄ ſi loquaris de inſulta q̄ fiereʒ in ꝑſonā alicuiꝰ pꝛedictoꝝ.ſʒ ſi ītelligas de inſulta q̄ fieret ꝯ locū.puta.caſtꝝ ciuitateʒ vel villā:niſi tales moꝛam traherēt:tūc non videreꝛ ꝓpꝛie inſultꝰ fieri cū paucis.ar.ad h̄.ff.ꝙ me.cauſa.l.nō ē veriſilē.⁊ dicto.§.hoc edictū.niſi ex facti qualitate:aliꝛ foꝛet arbitrandū.puta.ſi qs per ſe ſolū vel paucis coadunatis inſultū facereʒ talē qui totū locū ⁊ habitantes ī eō terrere poſſet.puta ignem imponendo.vel flumen ad occupandum locū diuertendo.ar.ff.ex qui.cau.ma.l.metꝰ.de incē.rui.nau.l.ne piſcatoꝛes.ꝑ h̄ autē qꝺ dicit inſultū fecerint in ipſoꝝ aliqꝺ vel locum ⁊c.dicas penas.ꝭ.poſitas locū nō habere ꝯ inſultū:vel rixā facientē in aliq̄s habitātes locuʒ nō tū familiares ꝑdictoꝝ:qꝛ hic nō videꝛ fieri in aliquā dehoneſtatiōeʒ eccīe vel ſuoꝝ officialiū ⁊ ꝑ ea que dixi.ſ.in glo.ꝑ hec verba.

p ❡ Obſederit.nonꝰ modꝰ.⁊ expōe obſederit.i.ipʒ vel ipſos ſub aliquo modo cuſtodie tenuerit ſic ꝙ eis liber nō pateat egreſſus.vt ſi in aliquo foꝛtalicio vł caſtro exītes circūdātes exercitu vel in multitudīe armatoꝝ.ar.ff.ex q.cau.ma.l.ſuccurriꝛ.⁊.l.in eadē.⁊.l.nec nō.§.i.⁊ ſup h̄ videre potes q̄ no.per inno.⁊ oſti.de ſen.ex.nuper.aliꝰ modꝰ obſidatꝰ in iure reperiꝛ.puta.cū per hoſtes populi romani vel ꝑ ipſum hoſtibꝰ pꝛeſtanꝛ obſides pꝛo pace ineunda:vel ſm̄ iohem pꝛo inita conſeruanda. ff.ad.l.iul.ma.l.i.de quibꝰ loquiꝛ ꝙ nō poſſunt facere teſtamēta.ff.de teſta.l.obſides.bona que interim acquirūt fiſco applicanꝛ.ff. de iuꝛ fiſci. l.diuꝰ.aliꝰ aūt eſt modꝰ obſidatꝰ in vulgari vocatꝰ obſtagiū.cū quis pꝛo ſe vel alio pꝛomittit vł iurat nō exire certū locū vel territoꝛiū niſi ſoluto debito vel attento pꝛomiſſo dicta.l.nec nō.§.i.extra de iureiur.c.ex rapto.de arbi.expoſito.xxíij.q.vlti.c.vt pꝛidē.

q ❡ Expulerit.decimꝰ modꝰ.⁊ expone expulerit per vim expulſiuam in qua nulla eſt voluntas.

r ❡ Fugauerit.i.ipſos vel ipſuʒ fugando ſeu pꝛoſequēdo admittēdo officia cōpulſerit.⁊ eſt vndecimꝰ modꝰ.

s ❡ Seu ſociꝰ fuerit.duodecimꝰ modus.⁊ intellige ſocius fuerit in ipſo maleficio.⁊ hoc denotat verbū facientis qꝺ ſequiꝛ.ſecus aūt dici alias eſſet ſociꝰ illius qui talia faceret cui in hoc aſſenſum non pꝛeberet.ar.de ſen.ex.c.ſi concubine.C.de teſti.l.qui liberi.

a ❡ Bonis aliquibꝰ.videꝛ intelligendū de quantiſcūqꝫ ⁊ qualibuſcunqꝫ bonis cū indiffinite loquatur.ar.de pꝛiuil.qꝛ circa.

xiliū[k] cōſiliū uel fauorē[l] dire-cte uel indirecte ſeu publice uel occulte cuiuſcūq3 conditionis[m] ordinis dignitatatiſ aut ſtatꝰ eccleſiaſtici uel mū-dani[n] fuerit etc̄ ſi patriarchali uel archiepāli ſeu epāli uel ſuperiori[o] pfulgeat dignitate ppetuo[p] ſit infamis[q] ut nec ad teſtimoniū ul' alios actꝰ legitimos[r] admittat' ſit inteſtabil'[s] ut nec teſtādi liberā habeat factionē[t] ul' ad alicuius bona ex teſtamēto ul' ab inteſtato uocet'[u]. Nullus[x] ei ſup quocūq3 negocio rn̄dere ſ3 ipſe rn̄dere[y] alijſ teneatur nec[z] quis cauſe ad audientiā pferant' illiꝰ nec[a] ualeant eiꝰ ſentētie ul'[b] pceſſus. Nullꝰ[c] ei in q̄cūq3[d] cauſa ul' negocio patrociniū pſtare pſumat[e] nec[f] ipſe ad[g] patrocinādū alijſ admittat'[h]. inſtrumēta[i] ꝯfecta p eū ſi forte officiū tabellionatꝰ exerceat[k] nullā habeāt firmitatē[l] ſ3 potiꝰ cū actore damnato damnētur. dignitatibꝰ[m] officijs ⁊ bn̄ficijs eccl'aſticis ul'

b Spoliauerit. priuādo illos taliū bonoꝝ poſſeſſiōe: hoc eñ denotat ſignificatio huiꝰ verbi. ⁊ eſt decimuſtertiꝰ modꝰ.

c Uel indirecte. q. d. per ſe vel per aliū expreſſe vel tacite vl' ſubdole.

d Ipſoꝝ aliquē. ex ſeditione igitur incitata ꝯ aliū q̄3 ꝯ papā vel eccleſiam ro. vel aliquē de predictis nō incurreret penas ſequētes p hūc textū: ⁊ per ea q̄ dixi. ſ. i glo. p h̄ v̄ba. in glo. viij. modꝰ.

e Excitabit. xiiij. modus ⁊ talē ſeditionem excitāti pp'o q̄ñq3 pena capitalis ſerui imponit' vl' minor q̄ñq3. ff. de pe. l. ſi quis aliqd. §. fautores. ⁊ l. capitaliu3. §. ſolent. C. de ſedic. l. i. et ij. q̄ñq3 imponit' pena. ff. ad. l. iul. maie. l. i.

f Rebellioni. facere vel procurare pſumpſerit qd̄ eſt infra: ⁊ intellige i dicta prouincia vel caſtris eiuſdem. vt. ſ. ⁊ h̄ pōt denotari. xv. modꝰ.

g Cōſpiratōe3. xvi. modꝰ ⁊ hec cōſpiratio i malā p'tē ſumit'. ⁊. xi. q. i. cōſpirationibus. ⁊ ex̄ de teſti. cog. c. vlt. aliquādo ſumit' i bonam vt dixi in. c. ſancta romana. ſuper verbo conuēticulas. ⁊ probat'. C. d̄ pe. l. quiſ noſtrā. ⁊ modi. l. magiſtros. ⁊. l. nota. li. x.

h Per aliū. in maleficijs eñ nō refert an per ſe vel p aliū qs faciat. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deieceſſe. de iniur. l. nō ſolum. § ſi mandato. ⁊. §. pciſſus. extra de reſti. ſpo. cū ad ſedē. de ſen. ex. c. mulieres. de homi. c. is q. li. vi. cū ſilibꝰ. Uel ad ea. ad oīa ſup̄dicta videt' referendū qd̄ hic dicit' ar. ff. de le. i. l. talis ſcriptura. extra de appel. c. ij. requiris.

i Dederit. decimuſſeptimꝰ modꝰ.

k Auxiliū. qualiter videat' quis opem vel auxiliu3 vel cōſiliu3 preſtare colligit' inſti. de obli. que ex delic. naſ. §. ope. ff. de fur. l. in furti. §. ope. et §. conſilium. ⁊. l. ſi pignore. §. qui ferramenta.

l Fauorem. ſed qualiter fauorē quis preſtare videatur in talibꝰ vel ſimilibus. vide qd̄ no. gui. de here. c. quicunq3. §. i. li. vi.

m Conditionis. i. qualitatis. ſimile ff. de vſufruc. l. ſed ⁊ ſi quid. §. i. no. extra de cleri. nō reſi. q2 nōnulli.

n Mundani. cum predixerit cuiuſcunq3 cōprehendere vel etiā regere ⁊ ar. ad hoc in. c. ſi fratrum. §. q2 igit'.

o Superiori. hic recita qd̄ dixi in. c. ſi fratꝝ. §. q2 igit'.

p Perpetuo. enumeratis decē et ſeptē modis: enumerat. xvij. penas quas oēs incurrit quis ex vnoquoq3 de predictis modis.

q Infamis. prima pena. ⁊ dic infamis infamia iuris cuius infamie pena multos effectꝰ penales inducit. repellit eñ quē a teſtimonio vt ſeq' ⁊ in cor. auten. de teſti. l. iij. ⁊. l. ob carmen. extra de proba. licet. Idē a dignitate. C. d̄ infami. li. xij. extra de exceſ. inter dilectꝰ. de regula. c. infamibꝰ. li. vi. Itē a patrocinādo. ff. de poſtu. l. i. §. remouet. Itē ab actibus legitimis vt ſequit'. ⁊ extra de teſti. licet ex quadā nōnullos etiā alios effectꝰ inducit iuris infamia quos curioſus lector p ſe poterit inuenire.

r Legitimos. non videtur intelligendū hic de omnibus actibus qui a lege ſunt inducti. q2 ſic ab omni tractu ⁊ coniunctio ⁊ extreme voluntatis confectione ⁊ quocunq3 officio etiam oneroſo repelleret' infamis. q2 forte verum non eſt ar. inſti. de excep. §. vl. C. de decur. l. ſi quis procurationem. li. x. l. di. ca. accedens. cum ibi no. ſed intelligi poteſt de actibꝰ pro quadam prerogatiua honoris inductis. ar. ff. de decur. l. eos.

ſ Inteſtabilis. actiue ⁊ paſſiue. vt ſequitur ⁊ eſt ſecunda pena.

t Facultatem. in hoc efficitur inteſtabilis actiue.

v Uocetur. in hoc efficitur inteſtabilis paſſiue. ſimile. C. de here. attē-dentes. extra de hereti. excommunicamus. §. credētes. de pe. c. felicis. li. vi. ſicut alibi eſt videre q̄ aliquis efficitur ineligibilis actiue ⁊ paſſiue. extra de cōſue. cum dilectus.

x Nullus ei. tertia pena. cui concordant iura. ſ. pxi. alle.

y Alijs reſpondere. hoc ideo ne ex ſua malicia commodu3 cōſequatur. ex̄ de iudi. intelleximus. non eni3 imunitatem pena preſtare debet. ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorum. §. vltimo.

z Nec q̄uis cauſe. quarta pena. et ſic erit priuatus omni iuriſdictionis exercitio in cauſis. ſimile reperitur in iuribus ſupra prox. allegatis in gloſa ⁊ in hoc.

a Nec valeant. quinta pena. Sētentie. ſi de facto eas tulerat.

b Uel proceſſuſ indiſtincte loquitur quare debet intelligi d̄ qbuſcunq3 proceſſibus tam iudicialibus q̄3 inquiſitorijs ⁊ que dicantur eſſe de proceſſu colligitur extra de probationi. c. quoniam contra falſam. ⁊ eſt citatio ſic de proceſſu vt ibi ſua citatio aliques non artabit. ar. extra. d̄ electi. c. bone. ij. in certo. c. ad audientiam. de conſue. ff. de iuriſdic. om. iudi. l. vlti. in certa. l. ij. ſi quis in ius voca. nonie. cum ibi nota. ⁊ extra de accep. leuiens. ⁊ per Innocentium de dil'. c. preterea.

c Nullus ei. ſexta pena.

d Quacunq3 cauſa. criminali vel ciuili.

e Preſumat. ⁊ ita ſubtrahitur ſibi communio patrocinij ſicut ⁊ iterdicto vel excōmunicato. quomodo chriſtiani ex̄ de vſur. poſt miſerabilem. xi. q. iij. c. cum excommunicato. cum ſi.

f Nec ipſi. ſeptima pena.

g Ad patrocinandum. i. aduocationis officium preſtandum. ar. ff. de poſtu. l. i. §. poſtulare.

h Admittatur. ſubaudi etiam ſi ſponte vel gratis patrocinari vellet: ſicut de alio infami dicitur. ff. de poſtu. l. i. §. remouet. et ar. inſti. de ex. tu. §. item reſcripſerunt.

i Inſtrumenta. octaua pena.

k Exerceat. ſcilicet poſt tales offenſas vel aliquam de ipſis cōmiſſam.

l Firmitatem. hoc intellige de confectis poſtquam talia commiſit. confecta autem benevalerent. ſic poteſt intelligi quod nota. in cor. auten. de tabelli. §. nunc tamen. collatio. iiij. ⁊ per Innocentium. de hereti. ca. firmitatis. ⁊ ar. ff. de offi. preto. l. barbarius. ff. de vi. accu. quia prima. l. nec eni3. C. de adminiſt. tuto. l. ſancimus. de regu. iur. actum legitime. libro ſexto. quia alias puniretur ad cuius ille comodum facta fuerant inſtrumenta illius odio legem contra ſi quis in ſuo. C. de offi. teſta. damnentur. ſimile extra de hereti. c. fraternitatis.

m Dignitatibus. nona pena.

mūdanis[n] que obiiciūt quecūqꝫ ſint ⁊ quibuſcūqꝫ noīe cenſeant̄[o] ſit eoipſo[p] priuat⁹ Ac[q] inhabilis ⁊ indign⁹ ad[r] ea et q̄libet[ſ] alia imposterūꝫ obtinēda filii[t] eiuſ ad nullos honores eccl'iaſtices ul' mūdanos ad nōnullas dignitates uel beneficia eccl'iaſtica aut efficia publica quōlibꝫ[u] admittant̄ libertatib⁹[a] ⁊ etiā imunitatib⁹ realibus[b] et ꝑſonalibus priuilegiis ⁊ indulgētiis quibuſcūqꝫ ſub q̄cūqꝫ forma uerbo⁊ ab[c] apl'ica ſede ɔceſſis ex[c] tūc penitus careāt uaſalli[d] ⁊ hoies a iuramento fidelitatis ⁊ alia quauis obligatiōe qbus tenerētur eidē penitus abſoluti.[e]

¶ Feuda[f] quoqꝫ iura honores ac officia et alia q̄cunqꝫ bona imobilia q̄ in dicta ꝓuincia marchie et alibi ubi=

n ¶ Mūdanis.no.principē eccleſie ꝑuare poſſe ex cā nedum clericū imo et laicū nō tantū a bñficio ⁊ officio eccl'iaſtico imo etiā tꝑali et mūdano.nec miruꝫ q₂ et libertate que eſt de iure naturali.ff.de iuſti.⁊ iure.l.manumiſſiones.inſti. de iure pſona.§.i.ꝑuat eū q̄nqꝫ. extra de iude.c.ita quorūdam.⁊.c.ad liberandā.xv.q.ul.c.cū multe. ⁊ ſi q̄ras quō hoc fieri pōt cuꝫ iura naturalia nec ea q̄ competūt d̄ iure naturali uident̄ poſſe tolli etiaꝫ ꝑ princi peꝫ. extra de re iudi.paſtoral.§. ceterū.cle.v.⁊ ar. ff. de pe.l. quidā ſūt ⁊ no.C. de preci. impa. of.l. quotiens. ⁊ ꝑ no.extra de cōſti.c. que in eccleſiaꝝ. ⁊ de immu.eccle.c.q₂ pleriqꝫ.reſpondeo ꝙ ius naturale in ſe totale immutabile eſt ⁊ ſemꝑ equū et iuſtū remanet ſed in ꝑticulari ea que de iure naturali cōpetunt ex cā puta ex delicto ſubmoueri pñt.ſic notat̄.C. ſi cōtra ius vel vtilitatē publicā.l. vlt.vnde ⁊ libertas licꝫ d̄ iure ſit naturali tolli pōt etiā ꝑ pactū puta ſi maior. xx. annis ad ꝑcium participandum paciatur ſe vendi tanq̄ꝫ ſeruum alicui credenti ipm ſeruū.ff.de teſ.hoim.l.⁊ ſeruorū.§.ſerui.inſti.de iur. ꝑſo.§.ſerui.et in eis nō obtinet.ſ.de preſenti.

o ¶ Cenſeant̄.nō curat̄ ſint ergo ſimplicia beneficia curata vel non curata p ¶ Eo ipſo.et ſic nō erit ſentētia hois ꝑuatoris neceſſaria.ſimile de elec.quā ſit.de hereti.cū ſecundum leges.in cor.auten.de rapto. mu.§.fi.colla.ix.cum ſi.

q ¶ Et inhabilis.x. pena. r ¶ Ad ea.ſ.ꝑus habita quib⁹ eo ipſo priuat⁹ eſt. ſ ¶ Quelibet alia.nō dicit priorib⁹ ſimilib⁹ quare de omib⁹ habet intelligi hec inhabilitas ſuꝑ quo vide quod dixi in decre.execrabilis. t ¶ Filij.xi.pena.lꝫ an iſta pena extēdet̄ ad nepotes.dicas ꝙ nō cū d̄ odio agat̄ ar.ff. de teſta.tu.l.ꝙ ſi nepotes.de libe. ⁊ poſtu.l.ij.⁊.l. cum quidam. alias dic vt dixi in decre. execrabilis.in verbo filijs.

v ¶ Quomodolibet.ſ.q.d.ſiue pr̄is delicto ɔſenſerint ſiue nō ſi eni ɔſenſiſſent tūc ex ꝓprio delicto paterent̄ hāc penā vt.ſ̄ ſꝫ ſūma videt̄ iniqtas ꝙ filius innocēs ex delicto pr̄is puniat̄ cū ſcriptū ſit.l.di.nō portabit iniquitatē patris filius nec econtra.i.q.iiij.c.i.⁊.ij.Itē lex humana canonica ⁊ ciuili ſcriptum eſt pctā ſuos auctores nō alios tenere debere.C.de pe.l.ſancimus.extra de hijs que fi.a ma.par.ca.c.queſiuit.Itē expreſſum videt̄ ꝙ crimen paternū alias pena paterna nullā maculam filio infligit.ff.de repe.l.crimen.ad hoc dicas ꝙ auctoritas delicti aliqñ penā facit infligi alijs ob delicta parentū vt hic et extra de pe.c.felicis.C. ad.l.iul.ma.l.quiſqs. ſed ꝑ hoc adhuc nō reſpondet̄ ɔtrarijs.dicas ſic ꝙ ideo filij puniunt̄ q₂ in eis paterni criminis exēpla metuūtur.vt.d.l.quiſquis.Sed iſta rōne ɔſiderata videt̄ ꝙ ex quocūqꝫ publico crimine pena paterna deberēt filiū afficere et tū nō eſt verū vt in cōtrarijs potes igit̄ meo iudicio ꝓbabilius reſpōdere ꝙ hoc contingit nō vt ꝑncipaliter puniat̄ filius ꝓpter crimen pr̄is cū ſit innocens ſed cū pater terreat̄ ob defectū paternū in pena filij magis quā in ſua vel quā ipſe filius.ff.ꝙ me.cā.l.iſti.quidem. ad plus puniendū patrē nedū in ſe ipſo ſed ⁊ in filio in certis criminib⁹ ſic ſtatuit̄ licet occaſionaliter filius puniat̄ ⁊ vt pater arceat̄ a talib⁹ criminib⁹ ɔmittēdis cogitās de pena neduꝫ ſibi ſed ⁊ ſuis filijs infligēda.ſic ē videre d̄ ſentētia interdicti que ob culpā dñi tꝑalis fert̄ in ſubditos vt neduꝫ in ſe ſed in ſubditis ad quos tenet̄ affici ſentiat ſe punitū ⁊ vt citius a tali culpa cōmittenda ꝓpter hoc arceat̄.extra de of.dele.ſane. q₂ diſpenſa nō eſt reliq̄ dic vt no.i.q.iij.in ſum.⁊ ꝑ gar.extra de vſur.c.vſurarū.li.vi.

a ¶ Libertatibus.xij.pena. b ¶ Realib⁹.i.rebus ɔceſſis.ff.de aqua.coti.⁊ eſti.l.i.§.ꝑmittit̄.de cenſi.l.etatē.§. reb⁹.et tales libertates ſubmouent̄ iſto caſu lꝫ alias durature forent de ſui natura etiā ꝑſona extincta vt in dictis iurib⁹ cū ſuis ſi.

c ¶ Ab apl'ica ſede.Sed pone ꝙ ab alia ſede tales libertates vel ꝑuilegia fuiſſent iſti cōceſſe: videbunt̄ ne hic ſublate.videret̄ ꝙ ſi vt in ſimili dixi. ſ̄. in glo. ꝓbet verba.⁊ in glo. octauus modus. via in quantuꝫ diceres talē fore ꝑuatuꝫ omib⁹ honorib⁹ quos ab alijs eccl'ijs obtineba infra in vſu alijs non. t

c ¶ Ex tūc. poſtq̄ꝫ.ſ. aliquē de ꝑdictis offenſe modis cōmiſerit.

d ¶ Vaſalli.xiij.pena.

e ¶ Abſoluti. cōcordat ad hoc.c.ſi fratrū.§. penulti. et dic vt ibi dixi ad idē in li.feu.ti.hic finit̄ lex contra ꝑn.xv.q.vi.c. nos ſancto⁊.vbi de hoc.⁊ extra de hereti.c.vlt.⁊ hic videre potes q̄ no.in no.⁊ hoſti.de dolo ⁊ ɔtu.c. veritatis. f ¶ Feuda.xiiij.pena.

g ¶ Romana eccleſia.vel ab alijs vt ſtatim ſequitur

h ¶ Eo ipſo.i.ꝙ aliqd de premiſſis cōmiſſuꝫ fuerit.

i ¶ Penitus.i.in totū ɔfiſcata talis cōfiſcatio bonorū cōfiſcatorū dñiuꝫ transfert in fiſcū abſqꝫ aliqua traditione vt ē alias.ff.d̄. public. vectiga. et cōmiſſis.l. cōmiſſa.ff. de inceſt.nup.l.cū ancillis.in cor.auten.e.ti.§.i.colla.iij.de rap.muli.§.vlt.coll.ix.extra de hereti.c.cū ſecundū leges.cū ſi.qd̄ aūt de honorib⁹ ⁊ officijs dicit̄ ꝙ ſint cōfiſcata intellige de talibus honorib⁹ ⁊ officijs qui vel q̄ ſecūdū forte cōem vſum loquendi patrie iura patronalia cenſent̄.ſi aūt de illis honorib⁹ ⁊ officijs intelligas dices ipſa ɔfiſcata vt de illis in ꝑſonis alio⁊ diſponere poſſit ar.tex.ſe.

k ¶ Alijs.xv.pena.

¶ Quibuſcūqꝫ alijs.ſ.ab eccleſia romana que dicuntur vniuerſalis ec

l ¶ cleſie fore mēbra.vij.q.i.nouatianus.

m ¶ Priuati.abſqꝫ alia hominis ſententia priuatoria vt dixi.ſ̄.in glo.⁊ ſic nō erit.et cōcordat ad hoc de elec.ca.vbi maius.§.ipſos inſuꝑ. ⁊.c. fundamēta.§.ꝙ ſic.ſecus de pe.c.felicis.li.vi.⁊.e.ti.c.in quibuſdam.

n ¶ Libere.q̄ſi dicat abſqꝫ aliq̄ ɔditiōe illi⁹ d̄ elec.vbi mai⁹.§.ipos iſuꝑ.

o ¶ Voluntate.quaſi dicat illa ⁊ nō vocato ar.de ꝑben.c.licet enim.

p ¶ Diſponant.ſed hoc qualiter intelliges poterit ne talis de poſſeſſione talium bonorum deici per viam executionis vel occupationis bonorum abſqꝫ aliqua alia ſententia declaratoria ꝙ crimen fuerit per illum cōmiſſum.dicas ꝙ non.C.de iure fiſci.l.vlt.li.x. extra de hereti.c.cum ſecundū leges.ſed tali ſententia declaratoria ꝓmulgata non eſt ſententia hominis neceſſaria per notoria vt predixi q₂ tunc ſtatim ſuccedit et locum habet ſententia iuris et ſic intelligūtur iura dicentia queꝫ incurrere ipſo facto bonorum cōfiſcationem de homi. pro humani.§. vlti.li.vi.et in iuribus allegatis in glo.talis confiſcatio. Et ſi queras quid ergo ꝓdeſt queꝫ ipſo iure fore priuatum prius bonoruꝫ ſuorum dominio reſpondeo ꝓpter fructus medio tempore ꝑceptos quos reſtituere cōpelletur.ff.de hijs q vt indig.l.cū qui.⁊ ita no.in corp.auten.de inceſt.nup.§.ſancimus.colla.iij.

q ¶ Mobilia.ſubaudi vel mouentia quia de illis idem eſt iudicium. ff. de ver.ſig.l.mouentium.

r ¶ Ipſius.ſ.qui aliquid de premiſſis cōmiſerit fidelibus occupandam non ergo alijs ⁊ ſic vide bona alicuius ob ſua dimerita concedi per eccleſiam alteri occupanda cū et aliquando ne dum bonorum ſed et perſone talis occupatio concedatur extra de iude.c.quorūdaꝫ. ⁊ ſtatim occupanti dñium bonorum occupatorū acquiritur vt alias inſti.de reruꝫ di.§.itē ea que ab hoſtib⁹.ff. de acquir.re.do.l.naturalē.§.vlti.cū.ſi.

ſ ¶ Illud nibilomin⁹.quarta pars. t ¶ Sanctioni.i.penali cõſtitutio ni que ꝓprie ſanctio appellatur no.iij.di.in ſumma

v ¶ Sic delinquens.ſ.altero de modis ſupra expreſſis.

x ¶ Excõmunicationis.ſ.maioris que in dubio inflicta videtur.de ſen. ex.c.ſi quid.et eſt.xvi.pena. y ¶ Uniuerſitas hic dicas vt dixi in.c. ſi fratrum.in verbo ciuitatibus.ꝛ no.extra de exce. prela.c.tanta.

z ¶ Que deliquerit. poteſt ergo vniuerſitas delinquere.vt hic.ꝛ de pe.ſi quis ſuadente.§.ciuitas.cle.v. de pe.c.felicis.§.vlti.li.vi ff.ꝙ me.cã.l.metuʒ.§.animaduertendum.licet non de facili.ff.de dolo.§.i.in quibus de hoc.cum de facili nõ conſenciat.ff.de libe.vniuerſitatuʒ.l.i.ꝛ ꝺ ꝟ no.ꝺ ſimo.dilect⁹.ꝑ bar. et inno.ꝛ plenius per hoſti.ꝛ de ſen.excõ.graue.ꝑ inno.ꝛ hoſti.poſt eum.

a ¶ Interdicto eccleſiaſtico.xvij.pena. Et ſignant. dicit eccleſiaſtico vt denotetur ꝙ quandoqꝫ ſubicitur quis alij interdicto puta quãdo ſibi certum officium vel miniſteriuʒ interdicitur.ff.de pe.l.more.§. ſolet.et.l.vlt.C.de poſtu. l.i.ff.e.ti.imperator. quãdoqꝫ interdicitur ſolus ingreſſus eccleſie.extra de ſen.excõ.c.is quis.de priui.c.epiſcoporum.lib.vi. quãdoqꝫ vero interdicit. et ingreſſus alterius loci territorij vel diſtrictus.ff. ꝺ interdic.ꝛ rele.l.relegatorum.§.dubitatum.ꝛ.§. ſequentibus.

b ¶ Ipſo facto.ꝛ ſic eſt canon late ſententie non ferende.ſimile de penis.felicis.li.vi.cum ſi.

cũqꝫ p̃dicta rõne obtineant et eccl'iaſtica ſint eo[h] ip̃o penitus[i] cõfiſcata. Aliis[k] uero feudis iurib⁹ honoribus officiis et bonis imobilib⁹ que a q̇buſcũqꝫ[l] aliis tenẽt eccleſiis ſint eo ipſo priuati[m] que ſic ad eaſdeʒ eccl'ias libere[n] reuertant̃:qꝛ de illis earũ rectores ꝓ ſua uoluntate[o] diſponãt[p].mobilia[q] uero bona ipſius[r] ꝯcedimus fidelibus occupando illud[ſ] nihilominus adiicientes nr̃e hmõi ſanctioni[t] ut ſic delinquẽs[u] excõmunicatõis[x] ſentẽtie uniuerſitas[y] nota ſeu cõitas que[z] ꝺlinquerit p̃dictis eiuſqꝫ territoriuʒ et diſtrictus interdicto[a] eccl'iaſtico ſubiaceãt ipſo[b] facto a qua quideʒ excõicationis ſentẽtia nullus ab alio q̃ʒ a romano[c] pontifice poſſit abſolutõis bñficiũ obtinere niſi dũtaxat i mortis[d] articulo ꝯſtitut⁹.ꝑ[e] hoc aũt nõ adimim⁹ ſecl'arib⁹ facl'tatẽ utẽdi legib⁹[g] ꝯtra talẽ:q̃s aduerſus ſic[h] deliquẽteʒ catholici ediderũt[i]. dignũ ẽ etenĩ ut quoſ timor dei a malo nõ reuocat:penaꝝ[a] moles in eos exaggerata cõpeſcat[b]. Nulli ꝛc̃.nr̃e functõis ꝛ ſanctionis inſup ꝛc̃. Datũ Auinion. viii. kl'.ſeptembris. Anno tertio

¶ Statuit ꝙ ad nullus ipediat archidiacõos ꝛ alia bñficia obtinẽtes i eccleſiis nuper diuiſis quin ꝑ erectionẽ et diuiſionem nouis uti poſſint iuribus ſuis ſicut añ diuiſionẽ huius utebant̃.

c ¶ Romano põtifice.ſubaudi.vel alio per ip̃m deputato.de ſen.ex.ad eminentia. d ¶ Mortis articulo.iſte caſus ſemper intelligitur exceptus.de ſen.excom.non dubium.

e ¶ Per hoc autem.v.pars.ꝛ expone ꝑ hoc ſcʒ ꝙ ſic vt.s̃.puniri voluimus taliter delinquentes.

f ¶ Poteſtatibus.pro preſidentib⁹ iuriſdictioni ſumitur iſtud verbũ.vt in.c.ſi fratrũ.ꝛ.c.eccleſie romane.ff de ver.ſig.l.poteſtatis.

g ¶ Legibus.i.penis per leges inductis.

h ¶ Sic delinquentem.ſ.vt s̃.permittitur.in.§.nos igitur.

i ¶ Ediderunt.ſuper hoc tu curioſe lector conſidera ſingulos modos offenſe ſupra expreſſos et contra eorũ quẽlibet penas iure inductas iuxta facti varietatem reperies.et per hoc patet ꝙ punitur per iudicem ſecularẽ.ſic extra de pe.c.felicis.§.per hoc autem.xvi.q.i.c.placʒ.in fi.licet laicorum punitio primo ſpectet hoc caſu ad iudicem ſecularẽ.xvij. q.iiij.c.de preſbyterorum.ꝛ no.xc.di.ca.placuit.in glo.vel.xxiij.q.v.c. ſunt quidã.ſed hoc p̃ncipi eccl'ie ſic diſponere forte placuit ob horrorẽ criminis et de honeſtationẽ factam eccleſie in perſonis.vt.s̃.dixi in gl. quantum eſt in illis.vel quia tales ſatis puniti non erant:ille pene potuerunt ſuperaddi iuxta no.extra de iudi.c.at ſi clerici.in glo.penulti. de hoc etiam dixi dicto.c.felicis.

a ¶ Penarum moles.i.multitudo vel accumulatio.

b ¶ Cõpeſcat.ſic extra ꝺ vi.ꝛ ho.cle.vt clericoꝝ.C.ꝺ emẽda.ꝓpin.l.i.

c ¶ Ad apoſtolatus.diuide iſtam decre.in quattuor partes. In prima facti premittitur recitatio. In ſecunda ſuper diuiſione ipſarum ſubiũgitur papalis intentio ibi.quia igitur. In tertia annectitur ipſa conſtitutio ibi.nos p̃ſentes ꝛc̃. In quarta ſubinſertur trangreſſus cõminatio ibi.ſi enim aliqui.

Ad[c] apl'atus nr̃i peruenit auditũ ꝙ aliquaꝝ[d] eccl'iarũ ꝑ nos ab aliis eccleſiis[e] ex[f] certis cauſis que ad[g] hoc nr̃m aĩmum induxerũt auctoritate apl'ica[h] diuiſaꝝ:p̃lati ꝛ ſubditi capitulis archidiaconis et aliis[i]

d ¶ Aliquaruʒ eccleſiarum.ſ.nouiter i cathedrales erectarum.

e ¶ Eccleſijs.ſ.antiquis cathedralibus.

f ¶ Ex certis cauſis.ſcilicʒ ad diuini cultus augmẽtum ꝛ ſalutem populi xp̃iani.

g ¶ Ad hoc.i.ad diuiſionem de ipſis faciendam.

h ¶ Apoſtolica diuiſarum.vt in decre.ſedes apoſtolica.et bene dicit apoſtolica.ad nullum enim inferiorẽ ſpectat epiſcopatuũ diuiſio.xvi q.i.c.precipimus. et.§.ſicut.no.extra de exceſ.p̃la. c.ſicut in iure.de offi.lega.c.ꝙ trãſlationem.

i ¶ Alijs pſonis.i.perſonatum vl'aliud ius beneficiale obtinentib⁹.extra de reſcript.ex parte.ſ.pſone.de offi.or.ad hoc ſi ꝑſona.

k ¶ Eccleſiarum.ſ.cathadralium antiquarum.

l ¶ Supradicte eccleſie.ſcilicʒ erecte nouiter in cathedrales.

m ¶ Iniuriari.non ſumit̃ hic iniuriari ſpecialiter pro cõtumeliam facere:ſed generaliter pro eo quod non iure fit.ff.de iniurijs.l.i.ad.l.aquil.l.ſed ſi quacunqꝫ.§.iniuriam.

n ¶ Non permittentes.male facientes alijs quod ab eis ſibi fieri nollent.i.di.in prin.extra de ma.et obe.c.dilecti.nec quiſquam impediri debeat vti de iure ſuo.ff.de iti.actu qꝫ priua. l.ſi deuia.ſi a paren.quis manu.fue.l.non vſqꝫ.alias eccleſiaſticus ordo confundi dicitur ſua vnicuiqꝫ ſi iuriſdictio non ſeruatur.xi.q.i.peruenit.

o ¶ Iuribus ſuis.puta viſitationibus ſuis ꝛ procurationibus et ſimilibus.vt patet.j.ſuis auteʒ ideo dicit:quia licet iura beneficiorum non ſunt proprie beneficiatorum:pro ipſis tamen nomine ſuo et agere et defendere poſſunt ſi fuerint ſeculares extra de iudic.c.cum deputati.de proba.ex litteris.not.compoſ.de reſcrip.c.edocere.

p ¶ Quia igitur.ſecunda pars.

q ¶ Intentionis noſtre.nota ad intentionem facientis ſicut ꝛ mandantis fore recurrendum.extra de offi.dele.c.ſuper eo.ꝺ preben.c.cum cauſam.et.c.cũ olim.de arbi.c.expoſita.ff.de lega.i.l.ſi ſeruus plurium.§.vlti.de condi.et demon.l.in conditionibus.de excu.tu.l.ſcire.§.illud.qui petan.tuto.l.creden-

dum.cum ſimilibus.
r ¶ Epiſcopatuum.ſ.nouiter creatorum. ſ ¶ Eccleſiarum. ſcilicet antiquarū. t ¶ Facte ſunt.ſcʒ epiſcopatuū nouorū.
v ¶ Aliquatenus derogare.collige hic vulgatū notabile quia princeps per fratrū ipſius ſuū iuri alterius derogare non intē dit niſi inquantuʒ exprimit. extra de offi.dele.cum ſup eo.ꝺ vſupal. ex tu arum.de priui.pa ſtoralis.ff. ne qd i lo.pub.l.ij.§.meri to.ꝛ.§.ſi qs a pn⸗ cipe.C. de manu miſ. eman. libe.l. nec auus.ne alias naſcantur iniurie vnꝺ iura naſci de bent.extra de ac⸗ cu.qualiter.C.vn de vi.l.meminerit
x ¶ Continet̄ exp̄ſ ſe.niſi ergo ꝭ exp̄ meretur. ff. qui et a quibus.l. ꝓſpe⸗ rit. quia licet infe riores prelati iura vnius ecclie in ali am ſine certa ſolē nitate transferre ñ poſſunt. extra de rebus eccle. ñ ali. c.i. papa tam̄ gau dens plenitudine ptātis.ij.q.vi.c.ꝺ certo. extra ꝺ vſu pal.c.ad hoiem.ix q.vlti.c.cūcta per mūdum.ꝛ.c.p p̄n cipaleʒ hoc facere pōt nec eſt igitur qui audeat dicere dñe.cur ita facis de pe. diſ.iij.§. pſona. cuʒ in hijs de iure ſunt poſiti no poſſit ꝓ libito ſup his diſpenſare extra de ꝯceſ.p̄ben.c.ꝓpoſuit.
y ¶ Nos p̄ſentis. tertia ps
¶ Statuti.hoc ſtatutū cū vniuerſis ſit directū ius ecclie cōti
z net nam ꝛ vim ſententie ꝛ rem pfectam noſcitur obtinere ex⸗ tra de ver.ſig.c.in hijs. a ¶ Eccliarum.ſcilicet nouarum.
b ¶ Precipim⁹.tale preceptū ſeruandū eſt alias non ſeruans puniri dʒ q2 qꝺ precipit̄.ꝛc̄.et.xiiij.q.i.quod precipit̄.extra de ver.ſig.in hijs qui eni ptāti reſiſtit dei ordinationi reſiſtit.
c ¶ Ne capitula.ſume verba illa impediāt quoquō q̄ ſūt infra.
d ¶ Primarijs eccl'ijs.i.p̄mcuis ꝛ antiquis a qb⁹alie ſūt diuiſe
e ¶ Procuratōes recipiāt.ſup ꝭ vide qꝺ notaui i.c.execrabil.
f ¶ Archidiaconalia.q̄ ſunt iura archidiacono de iure cōi ꝯpe⸗ tentia.vide qꝺ no.xxv.di.c. plectis. extra de reſti.ſpo.litteras et melius p inno.ꝛ hoſti.de of.archi.c.ad hoc.ꝛ.c.cū ſatis.
g ¶ Predictis deciſis.ſ.nouiter ab alijs antiquis.
h ¶ Obtinebant.p diuiſionē igit̄ talem factaʒ iuriſdictio alijs cōpetens vel eius exercitiū nō tollit̄ ſic in lege cauere ꝙ diui⸗ ſis adminiſtrationib⁹ ꝛ mutatis ab antiquo ſcemate admini⸗ ſtrabūt officiales p̄mi ſicut prius in cor.auten.de admi.tu.in⸗ dul.offi.circa fi.ij.colump.ꝛ.§.illud tū ſancimus. colla.iij. ex cuius legis mente fuit ſumptū qꝺ hic ſtatuit̄ ſicut non tollitur ius competens ex litteris ad bñficia vel ad lites primit⁹ im⸗

pſonis eccl'iaꝝ[k] a quib⁹ ſu- pradicte eccleſie[l] ſunt diuiſe multipliciter iniuriari[m] p̄ſu mūt:nō[n] pmittētes eos uti iu riſdictiōib⁹ ꝛ iurib⁹[o] ſuis ſic añ diuiſionē hmōi utebant̄ ¶ Quia[p] igit̄ intētiōis[q] nr̄e ñ extitit nec exiſtit p diuiſio- nes ſic factas capitulis ar- chidiaconis uel aliis pſonis uelle aliquatenus[v] derogare niſi q̄tenus in diuiſionū hu ius lr̄is apl'icis ꝯtinetur[x] ex- preſſe: nos[y] p̄ſentis auc̄cita te ſtatuti[z] uniuerſis prelatis capitulis ꝛ aliis quibuſcūqʒ pſonis eccl'iaſticis eccl'iaꝝ[a] deciſaruʒ ꝛ i cathedrales ec cleſias p nos auc̄citate apl'i ca erectaꝝ: p̄cipimus[b] ꝛ mā damus ne[c] capitula archidi aconos ꝛ alios pſonatus ul' dignitates officia ſeu bñficia in predictis primariis[d] eccle ſiis obtinētes: quomin⁹ uiſi tationes exerceāt ꝓcuratio nes[e] recipiāt iuriſdictiōes ꝛ iura archidiaconalia[f] ꝛ alia bona obtineāt in p̄dictis[g] ꝺ ciſis dioceſibus ſicut añ diui ſionē huius obtinebāt[h] niſi quātuʒ i diuiſionū hmōi lr̄is apl'iciſ caueatur expreſſe im pediant quo quō[i]: quouſqʒ p ſedē apl'icaʒ aliud fuerit ordinatū[k] ¶ Si[l] eni aliqui cō tra p̄ſens agere uel facere[m] preſumpſerint:nos p̄ſump- tores tales digna[n] curabim⁹ animaduerſione punire nulli ꝛc̄.nr̄orū precepti ꝛ mādati infringere ꝛc̄.datū auinion. v.kl'.octo.Anno.v.

¶ Declarat̄ ꝙ poſſit diſpē ſare de conſtōe alia edita p Ni.papā.iii.q̄ incipit exiit nō obſtātibus penis p dñm Ni.appoſitis in eadē ꝯſtōe

Quia nōnunq̄ʒ[a] qꝺ cō iectura[b] ꝓfuturū credi dit ſubſequēs experiē tia[c] nociuū[d] oſtēdit:nō debʒ reprehēſibile iudicari[e] ſi ca- nonū[f] cōditor[g] canones a ſe uel ſuis predeceſſoribus edi

petrans ex tali diuiſione vt in decre ſedes apl'ica ꝛ dic vt ibi dixi.
i ¶ Quo quō.ſ.facto vel verbo per ſe vel per alium publice vel occulte.
k ¶ Ordinatuʒ.tūc eni ordinatio ſua eēt in omib⁹ obſeruāda.vt.ſ.dixi
l ¶ Si eni.quarta pars.agere verbo vel re ipſa. m ¶ Facere.re ipſa vel facto.ff.de ver.ſig.l.habeo. n ¶ Digna. ſcʒ arbitrarie iuxta cul⸗ pe qualitatē ꝛ ꝓmeritatē excedentium.
o ¶ Imponendā. extra ꝺ pe.ſi quis ſuadente.cle.v. ff.e.ti.l.aut facta cū ſi.

Quia nōnunq̄ʒ. Iſta cōſtitutio diuiſibil' eſt in partes quin⸗ qʒ. In p̄ma arenga quedā ſeu papalis executio pre⸗ mittit̄. In ſecūda cōſtitu⸗ tionis nicolai pape.iij. re citatio ſubiungitur. ibi ſa ne dudū. In tertia ipſa cō ſtitutio annectit̄. ibi nos autem.ꝛc̄. In quarta que dam certa facta ꝓteſtatio ſubſequitur ibi per ſuſpen ſionem.ꝛc̄. In quinta q2 preſens conſtitutio publi ce patere ꝺbeat facta pol licitatio ſubinfertur ibi.ne autem in poſterum.ꝛc̄.
a ¶ Nonnūquā.idē quan doqʒ vt publicata nega⸗ tio pro vna affirmatione exponatur plene dixi in.c cum inter nōnullos.
b ¶ Coniectura.i. proba⸗ bilis humane nature pre ſumptio
c ¶ Experientia.ſcilicet fa cti que dicitur via rerum efficax.extra de elec.quaʒ ſit.C.de no.codi. confir. circa fi.prime columne.in cor.auten.quibus mo.na. effi.ſui.§.illud tamen col⸗ la.vij.
d ¶ Nociuū oſtendit. iux ta hoc alibi ſcribit̄ ꝙ cre⸗ debat coniectura prodeſ ſe exprimēdo inueniatur inutile.in corp.auten.hec conſtitutio. inno.conſti.colla.viij.in princi. et ex hinc fuit ſumptum quod hic dicitur.
e ¶ Judicari.ſimile extra de conſan.ꝛ affi.c.non debet.
f ¶ Canonum.ſcilicet generaliter omnes aſtringentium et ab omnibus habentium obſeruari.extra de conſti.c.i.C.de legi.l.leges ſacratiſſime
g ¶ Conditor.qualis eſt papa a ſe.creditos ꝙ non debet erubeſcere ex cauſa penitus etiam collatione. non enim erubeſcimus ſi quid melius etiam horum que ipſi prius diximus adinueniamus hic ſanxire ꝛ com⸗ petenteʒ prioribus imponere correctionem nec expectare ab alijs cor rigi legem in corp.auten.de nup.§.nos autem.colla.iiij.nec debet pu⸗ dere principem ſuum errorem corrigere qui prepoſitus eſt ad aliorum corrigendos honores.extra de accuſa.c.qualiter.de re iudi.cum olim. xxxv.q.ix.c.ſententiam.
h ¶ Canonibus.i.per alios canones.
i ¶ Reuocare.ſcilicet in totum.
k ¶ Modificare. ideſt temperare et limitare poteſt dari exempluʒ per c.dudum.de iudi.cle.papa.v.
l ¶ Suſpendere.quo ad effectum vt aliquē non ligēt vt in ſeu. patebit.
m ¶ Obeſſe.i.nocere vel ad noxam ſeu damnuʒ tendere.de reſcrip.ſta⸗ tutum.de excep.pia.lib.vi.
n ¶ Sane.ſecūda ps. o ¶ Felicis.ſimile de penis.c.felicis.li.vi.

p ¶ Promlgauit.q̄ p boni. papā.viij.reposita fuit sub ti.d.v.sig.li.vi.
q ¶ Sub certis penis.que colliguntur ex dicto.c.exiit.§.cum igitur.
r ¶ Arcius.i.arte. ſ ¶ Interdicens.eius interdictum antea ſernabat et merito ꝙ tantum princeps eccleſie interdicit reputare deberet oīs ſibi penit⁹ interdictū.xciij.di.mirat⁹ ſic̄ et eius p̄ceptuz ab omib⁹ eſt ſeruādū.xi.di.p̄ceptis.⁊.c.ſi decꝫ.xix.di.c.memoriam.

i ¶ In ſcolis.⁊ ſic in publico forte diſputationis vel repetitionis tēpore.hoc eni expoſcebat dicta decre.exiit.§.cū igitur.
k ¶ Predicantes.puta in ſermonib⁹ clero potiſſime faciend
¶ Predictorūꝫ.ſ.ꝙ ex cōcordantie vel ꝯtrarietates vel oppoſitiones eſſent inducēde et ſume hic illa verba ipſo facto excōmunicationis.⁊c. que ſunt infra.

tos uel aliqua in eiſdeꝫ ꝯtē ta canonibus[b] reuocare[l] ſtudeat ſi ea obeſſe[m] poti⁹ uiderit q̄ꝫ ꝓdeſſe. Sane[n] dudū fe[o].re. Nicolaus papa. iii. p̄deceſ.nr̄ quandā cōſtituneꝫ declaratiuā que incipit: exiit ſup regula dilectorū filioꝝ fratrū ordi.minoꝝ quā beatus Frāciſcus alm⁹ confeſſor inſtituit ꝓmulgauit[p] ſub[q] certis penis artius[r] interdicens[ſ] ne[s] ꝯcordātie[t] contrarietatis[u] ſeu aduerſe uel diuerſe opiniones[x] ab ipſi⁹ cōſtitutionis lectoribus[y] ſeu expoſitorib⁹ aliq̄tenus inducant nec ſup ꝯſtitutiōe gloſe fiant ab aliquibus niſi forſan p[z] quas uerbū ul' ſenſus ipſi⁹[a] ſeu ꝯſtitutio uel ip̄a cōſtitutio q̄ſi grāmaticaliter[b] exponat: nec intellect⁹ ipſi⁹[c] p legentē diſtorqueat[d] ad aliud q̄ꝫ cōſtitutionis eiuſdē lr̄a[e] ip̄a ſonat.gloſantes aūt in[f] ſcriptis cōſtitutioneꝫ eandem aliter q̄ꝫ ſupius eſt expreſſuꝫ[g]:facientes quoqꝫ cōmenta ſcripturas ſeu libros ac[b] certa ſciētia ⁊ deliberatione determinātes in[i] ſcol' ſeu p̄dicātes[k] cōtra ꝯtenta in cōſtitutiōe p̄dicta uel aliqua ſeu aliq̄d p̄dictorū[l] nō[m] obſtantib⁹ aliq̄bus priuilegiis ſeu indulgētiis aut lr̄is apl'icis quibuſcūqꝫ pſonis dignitatib⁹ ordinibus aut locis religioſis uel ſecularib⁹ gn̄alit' ul' ſingl'arit' ſub q̄cūqꝫ forā ul' exp̄ſſe uerboꝝ cōceſſis q̄ noluit aliquib⁹ in p̄dictis quōlibꝫ ſuffragari ipſo[n] facto excōicationis[o] ſnie noluit[p] ſubiacere[q]. Nos[r] aūt attēdentes ꝙ argumentis[s] frequēter in collationib⁹ latens uerita ſ appitur[t]: ꝙ qꝫ[u] ſub eadē lr̄a ſepe latet multiplex[x] intellect⁹: nec nō eſſe[y] difficile uolētib⁹ ꝯſtitutiōeꝫ predictā pfecte[a] legere ac[b] itelligere penas adiectas in cōſtitutione hmōi deuitare uiam ueritati apire uolētes[c] ⁊ piculis[d] q̄ ex predictis[e] poſſent litterate pſone p̄cipue[f]

t ¶ Concordantie.ſecundum iurium aliorum.
v ¶ Cōtrarietates. que in iure reperiri non debent. C.de ve.iur.enu.l.tanta. §.cōtrariam.⁊ in probe. decre.§.ſane.⁊ ibi no.
x ¶ Opiniones. quia frequēter tot capita tot ſententie.de cōſe.di.iiij.c.ſicut in ſacros.ff.de ar.l.itē ſi minus.§. principaliter. et diuerſitatem corporuꝫ ⁊c.extra de conceſ.p̄ben. quia vniuerſitatem.
y ¶ Lectorib⁹.lector volens audientibus proficere ſe talem exhibere debꝫ bet vt pro ingenio adiſcētium ſemetipſuꝫ poſſit adaptare ⁊ verbi ſui ordinē ꝓ audientium capacitate dirigere.viij.q.i.c.oportꝫ qui enim ea docet que ab audientibus non valent itelligi non eorum vtilitatem ſed ſui oſtentationeꝫ facit.xliiij.di.c.pariter q̄ autem ⁊ qualia in promouendo ad honoreꝫ doctoratus expoſcant et quib⁹ gaudet de iure p̄uilegiis doctor factus ⁊ quot nominibus nūcupantur vide ſi placet ꝙ ſuper hiis plene notani.extra de magi.ca.cum ſit vnus. ſuper verbo honorem.cle.v.
z ¶ Per quos.ſi habeſ q̄s expone ſciliꝫ lectores vl' expoſitores.ſi habeſ quaſ expone.ſ.gloſas verbum forte in ſui intellectu obſcurum. a ¶ Ipſius.ſcilicet conſtitutionis.
b ¶ Grāmaticaliter.vt forte recte loquendi vſum habeat ⁊ inter falſa ⁊ vera diiudicet.xxxvij.di.c.ſi quis grāmaticam ⁊ litteraꝫ exponeret ad rudos alios informandos de iuſti.⁊ iure.§.hiis igitur.
c ¶ Ipſius.ſ.conſtitutionis.
d ¶ Diſtorqueatur.i.per quandaꝫ quidē violentiam inducatur.ſeu applicetur forte ad iactationem ſcientie vt plus ſcire videat.xlvij.di.§.pariter.in fi.⁊ talis diſtorſio fuit ſignanter inhibita quia multoruꝫ pios animos inuoluere et ab ingreſſu religionis minorum corda poſſet ſubtrahere vt in.c.exiit.§.cum igitur.
e ¶ Littera ipſa ſonat.ſane intellige mente ⁊ ſenſu ſeruatis non contritis.non eni ſic eſt cortici littere inherenduꝫ vt mens vel ſenſus aliquatenus cōfundant.extra de iureiur.c.romani.§.virū.cle.v.ff. qui petant tu.l.credēdo mu.de iure pa.l.adigere.§.q̄uis.de recu.tu.l.ſcire.§.alit
f ¶ In ſcriptis.puta cōmenta ſup iſta conſtitutione facienda.
g ¶ Expreſſum.ſ.quaſi grāmaticaliter exponendo.
h ¶ Ex certa ſcientia.ſecus ergo ſi per errorē.errantis eni nullus eſt cōſenſus.ff.de iudi.l.cōſenſiſſe.de iur.om.iu.l.ſi per erroreꝫ.quare ſcriptū eſt ſcientiā nō ignorantiā volumus obligari.C.de tabul.l.generali.li.x.

m ¶ Non obſtātibus.iſtaꝫ clauſulā incurioſe lector in multis potes decre.reperire ſꝫ ſuper ip̄a vide quod no.in decre.ſuſcepti.
n ¶ Ipſo facto.et ſic erat ipſa conſtitutio in hoc canō late ſentētie nihilominus tamē ſub pena officij ⁊ bn̄ficij ꝓhita fuerūt p̄miſſa fieri.vt.d.c.exij.§.cū igit.ſꝫ in hoc fuit cōminatiua nō ſentētie priuatorie inductiua ar.extra de cle.ex.mi.c.volentes.cū ibi no.⁊ infra etiā inuenit.
o ¶ Excōmunicationis.ſ.maioris que in dubio inflicta videt.de ſen.ex.c.ſi quem.
p ¶ Noluit.ſ.ipſe nico.iij.
q ¶ Subiacere.quā ſentētiā a nemine tolli voluit niſi a romano pontifice vt dicto.c.exiit.§.cū.igit.circa fi.
r ¶ Nos autē.iij.pars.
ſ ¶ Argumentis.que frequēter ex iurib⁹ canonicis ⁊ ciuilibus inducunt.ff.de legi.l.nō poſſunt.extra de cōfir.vti.vel inuti.c.cum dilecta. t ¶ Aperit.iuxta hoc alibi legitur ꝙ notando ⁊ diſputando bene ⁊ optima rōne aliqua diſcernūtur.ff.de mu.⁊ ho.l.matrimonij.§.iuxta.de aduocatis ſcribitur ꝙ dirimi faciūt ambigua facta cāx ſue glorioſe vociſ munimine.C.de aduo.diuer.iudi.l.aduocati. Sꝫ ſi queras a me q̄liter p collationes habitas latens veritas aperit.reſpondeo q2 frequēter reuelatur minori q̄d maior neſcit.xcv.di.c.eſto ſubiectus.C.de offi.rectoris prouin.l.potiore.
v ¶ Quod in collatione verbū ꝓlatū frequēter aliorū ſentētia tanq̄ȝ ſubtiliori rōne ſubnixū ad ſe trahit.ff.de arbi.l.ſi intres.et ar.de ꝯdi.ob cām.l.dedi.c.ſi quis.de iure pa.l.diui fratres de hiis q̄ in teſta.delen.l.pxi. x ¶ Multiplex intellectus.quidē eni ſermo multas ſignificationes.vel ſentētias frequenter exp̄mit.ff.de ver.ſig.l.quotiens idē ſermo.d ver.ſig.l.quotiens in ſtipulationib⁹.de reb⁹ dubiis.l.quotiēs in quib⁹ reperies multa iura allegata p que poteris exēpla ponent non repete attendētes. a ¶ Perfecte.i.tum pfecto ⁊ cōpleto intellectu legē.lectura quidē pfecta dici nō meret niſi diligen-

tiſſima atq̄ꝫ exactiſſima legent interpretatione ſingula tradat̄ inſti. de iuſti. ⁊ iure. §. hijs ig̃ f. C. de ꝓfeſſo. q in vrbe. l. i. li. xi

b ¶ Ac intelligere. paꝝ eni ꝓdeſt legere niſi adeſſet intelligere xi. q. iij. c. eorū. xxix. di. c. ſciēdū. ff. de ver. ſig. l. coraꝫ. iuxta illō legere ⁊ nō intelligere negligere ē ar. de cele. miſſa. c. dolētes. i coꝛ. auten. ō que. §. hec omīa. ⁊ pre ce. col. vi.

c ¶ Deuitare. cuꝫ a vero ⁊ ꝑfecto in tellectu q ſine dili genti ⁊ exacta in terpretatione ha beri nō pōt vt ꝑdi xi habēt tales de ſiſtere vl' penas ꝑ miſſas incurrere.

c ¶ Volentes. ad inueſtigandā eni ꝟitatis fidē quicū q̄ꝫ ꝑſidens anhe lare debet. C. de eden. l. ij. xx. q. v. c iudicantē. extra ō fide inſtru. cuꝫ io hānes. cū illi ꝯpa rere cedere habe at opinio. viij. di. C. veritate. ff. qū actio de pecu. eſt annal'. l. queſituꝫ. alias eſt ibi. §. ſub l. i.

d ¶ Periculis. ſ. ſentētiarum ⁊ cō minationum.

e ¶ Predictis. ſ. q̄ interdicta erant ꝑ decre. exij. §. cuꝫ igitur.

f ¶ Precipue ſco laſtice. de illis ꝑci pue dicit qꝛ ille ꝑ alijs arguere ⁊ cō ferre ꝯſueuerūt ad inſtar diligētis ve natoꝛis cuncta ri mari volentes. in coꝛ. auten. de queſt. §. illud. ⁊. §. hec omnia. colla. vi.

ſcolaſtice incurrere ſalubrit obuiare: preſertim cū de nouo ſuboꝛta[g] ſint aliq̄ dubia circa que poſſet ꝑiclitari[h] ueritas[i] ⁊ erroꝛib⁹ uia pandi: niſi liceret cōferre[k] ſuꝑ cōtentis in cōſtitutiōe huius[l] ⁊ diſputare[m] penas ꝑdictas[n] tā latas quā cōminatas[o] ⁊ eaꝝ effectus in fratrū[p] nr̃oꝝ ac multoꝝ archiepiſcoꝝ ep̄orum et alioꝝ ꝑlatoꝛum nec nō multoꝝ ꝓfeſſoꝝ utriuſq̄ꝫ iuris ⁊ multoꝝ ſacre theologie magiſtroꝝ preſentia dum cōſiſtoꝛiū teneremus au ctoꝛitate apl'ica duximus uſq̄ꝫ ad ſedis appo. beneplacitum[q] ſuſpendendas[r]. per[s] ſuſpenſionē auteꝫ hmōi[t] nequaquā licentiā cuiquā intēdim⁹ impꝑtiri[u] ꝙ cōtra fratrū regulā predictoꝝ[x] dogmatizare[y] ſcribere[z] ſeu determinare[a] ꝑdicare[b] ſeu praue[c] loqui liceat publice uel occulte. quinimo[d] hec omibus et ſingulis auctoꝛitate apl'ica[e] diſtrictiuſ inhibemus[f] ne auteꝫ[g] in poſterū ꝑmiſſaruꝫ ꝓhibitionū ⁊ penarū ſuſpenſio i dubiū reuocari ualeat[h] aut alicui ꝓpter defectū ꝓbationis[i] impingi[k]: ꝙ uelut trāſgreſſoꝛ ꝓhibitionū ipaꝝ in penā ſeu penaſ incide rit antedictas[m]. Nos uolentes ſuꝑ hoc de opoꝛtūo remedio ꝓuidere: cartas[n] ſeu mēbranas[o] ſuſpenſionē continētes eandē[p]: appendi ſeu affigi in maioꝛis[q] eccl'ie auinion. hoſtijs ſeu ſuꝑliminarib⁹ faciemus que[r] ſuſpēſioneꝫ predictā ſuo quaſi ſonoꝛo[s] preconio iudicio publicabūt[t]. Datuꝫ Auinion. vij. kl'. apꝛilis. Anno. vi.

¶ Excōicant̄ illi qui falſificant monetā regis frācie ⁊ alioꝝ regū ⁊ dñoꝝ circūuicinoꝝ uel etiā falſam monetā in eodem regno poꝛtant.

Prodiens[x] q̄ſi ex[x] adipe iniquitatis multorum ſcelatoꝛum[y] fune

per hac dixi eſt. in. c. execrabilis. q ¶ Beneplacitū. ꝙ nūq̄ꝫ extinguitur donec ꝯtrariū cōſtet cū oim ſedes duret licꝫ ſecus ſit in bn̄placito ꝑſone ar. in coꝛ auten. quō opoꝛ. epiſ. §. licentiā. colla. i. ex. de reſcrip. c. ſi gratioſe. li. vi. ff. loca. l. iij. r ¶ Suſpendēdas. talis facta ꝑ papā ſuſpēſio tollit effectū ſentētiarū vt extūc aliquē ligent etiā cōtra facientē penaꝫ aliquā incurrere faciunt. quid aūt de ſuſpēſione facta ꝑ aliū de ſentētia excōicationis vel interdicti vide ꝙ ſuꝑ hijs notari ꝯſueuit. de ap. dilectis filijs. ſ ¶ Per ſuſpenſionē aūt. iiij. pars.

t ¶ Huius. ſ. factā de prohibitionib⁹ ⁊ ſentētijs latis ⁊ ꝯminatis ⁊ ipſarū effectib⁹. v ¶ Impartiri i. condere. x ¶ Predictoꝝ. ſ. minoꝝ.

y ¶ Dogmatizare. i. falſaꝫ doctrinā cōdere. dogma eni cōſiſtit in vera doctrina. ō ꝯdi. v. c. vlti. not. iij. di. c. i. nō. z ¶ Scribere. i. in ſcriptis redigere.

a ¶ Determinare. puta in cathedra vel in ſcolis.

b ¶ Predicare. in ſermonibus. c ¶ Praue loq i. male vel ſub dolo ar. C. de poſtu. l. quiſquis.

d ¶ Quinimo. ſi. de reſcriptis. c. tibi. li. vi. ff. de pactis. l. iuregentiū. §. quinimo. ⁊ dic ſuꝑ hoc vt dixi in. c. execrabilis.

e ¶ Predicta. ſ. apoſtolica

f ¶ Inbibem⁹. talis inhibitio ꝯtrariū facientib⁹ penā infligi facit. extra ō. ꝟ. ꝯſti. c. cognoſcētes. iiij. di. §. vlti. g ¶ Ne aūt. v. ps. h ¶ Valeat. ſ. aut fit facta. i ¶ Probatōnis. cui⁹ facultas nō artāda ſed laxanda eſt. C. de hereti. l. cognouim⁹. ō re. cre. l. generaliter. ff. de teſti. l. curent. k ¶ Impingi. i. imponi vel imperari et repete valeat.

g ¶ Suboꝛta ſint. ſ. ſuꝑ intellectu dicte decre. exij. vt patet ꝑ decre. exiui de ꝑadiſo. cle. v. ⁊ patet in extrauagan. dñi io. quaruꝫ vna incipit ad cōditoꝛeꝫ alia vero. quia quoꝛundam.

h ¶ Periclitari. i. ꝑiculū pati. i ¶ Veritas. de qua legit̄ ꝙ ſepius exagitata magis ſplēdeſcit in lucē. xxxv. q. c. graue diſq ſito de ſingulis cū nō poſſit ad veritateꝫ ꝑueniri. xxxiij. q. vlti. occidit. ff. de qō. l. minoꝛe. §. toꝛmēta. de penis. l. aut facta. extra de teſti. cū cām imperandi. preuidenda eſt ſiue loquaris ō erroꝛibus cōtra fidē. xxiiij. q. vlti. c. quid aūt iniqu⁹. ſiue de erroꝛib⁹ ꝯtra ius ſcriptū in ꝓbe. digeſ. §. hec aūt omia. ō iuſti. ⁊ iure. l. i. k ¶ Cōferre. i. collationē habere. l ¶ Huius. ſ. nicolai. iij. m ¶ Diſputare. cū diſputando ⁊ ꝯferendo latēs veritas illuceſcat vt. ṡ. n ¶ Predictas. q̄. ṡ. parte ꝓxi. colligunt̄. o ¶ Cōminatas. ex hoc collige ꝙ niſi aliqua cōſtitutione aliquid fieri ꝓhibet̄ ſimpliciter ſub certa pena ꝯtra faciens penā illā nō incurrit cū ꝑ talia verba nō inducat̄ ſentētia ſed ſolū fiat cōminatio vt dixi in parte ꝑcedenti in verbo ipſo facto. de hoc habes extra de ſimo. ſicut. de ſagitta. c. i. C. cōmina. vel epiſto. l. interlocutio. i coꝛ. auten. de armiſ. circa medium colla. vi. p ¶ Fratrū noſtroꝝ. hic potes recitare ꝙ ſu

l ¶ Ipſarū. ſ. factarū in cōſtitutione nicolai. iij.

m ¶ Anted ctas. ṡ. in pte ſecūda ⁊ dicto. c. exij. §. cū igit̄. n ¶ Cartas. ſimile. ff. de bo. poſ. ſecūdū tabul. l. carte. o ¶ Mēbranas. qꝛ de mēbꝛis ⁊ pellib⁹ animaliū factas ſi. xix. di. c. ſi romanoꝝ. p ¶ Eandē que tollit effectū ⁊ ligamen ſentētiaruꝫ vt ꝑdixi. q ¶ Maioꝛis eccleſie. i. cathedralis que maioꝛ alijs eccleſijs reputat̄ cū illis omiſſis poſſit per ipſaruꝫ parochianos in eadē eccleſiaſtica recipi ſacramēta. extra de offi. archiepiſ. ca. officium. ⁊ ar. li. di. c. in capite.

r ¶ Que. ſ. carte vel mēbrane. s ¶ Sonoꝛo preconio. ſimilia verba reperies in. c. ſi fratrū. ⁊ ſuper hijs ⁊ ſequētibus verbis dic vt ibi dixi.

t ¶ Publicabunt. vt ex tunc ꝓbabilis ignoꝛantia nō valeat allegari. xvi. di. c. quod dicitis. extra de poſtu. prela. ad hoc. ō iude. c. in nouiſſimis. ff. de inſti. acti. l. ſed ⁊ ſi quis. §. ꝑſcribere.

Prodiēs. Iſtaꝫ decre. diuide in ꝑtes tres. In ꝑma faciēde ꝯſtitutionis ꝑmittit̄ occaſio. In ſecūda perfecti recitationē multiplicis falſitatis moneret ſubiungit̄ ſpecificatio ibi nuper ſi qdeꝫ ⁊c̄. In tertia cōtra falſarios ꝓmulgatur excōicatio ibi. nos igitur. ⁊c̄.

x ¶ Ex adipe. i. abūdantia ſeu pinguedine ſic̄ ⁊ ꝑs. ſic̄ adipe ⁊ pīguedie repleat̄. ⁊c̄. y ¶ Sceleratoꝝ. i. crminoſoꝝ ⁊ debet eſſe ſcriptura. ṡ. ⁊. c. ſimile. extra de ver. ſig. foꝛus. §. vlt. C. de queſtionibus. l. cū cogni

ſta[z] cupiditas[⁊] eos in ꝑniciem[?] pꝛecipitare conatur dū ſequi miſerabilez[x] cu⁹[a] ingluuiem[b] ſaciatis neſcientē moderamina[c] nō uerent ipſi et enim turpiuz[d] lucroꝛum ſetibus[e] immergentes ambicioſis[f] nexibus inuoluuntur dei[g] timorē dānabili[h] cecitate poſtponūt ⁊ quaſi ambulantes in[i] tenebris nō uitant excidia[k] ꝑſonaruz. Nuper[l] ſi quidez ad noſtri apl'atus auditum multoꝝ relatio fidedigna[m] ꝑduxit ꝙ[n] nōnulli nullā habentes auctoꝛitatez[o] iuris uel cōſuetudinez[p] ſeu pꝛiuilegium[q] faciēdi mo-

tionaliter. ⁊ de ferijs. l. ꝓuinciarū iuxta verſuz vt ſis celeſtis nō aſſimulare. y ¶ Sceleſtis. i. ſceleris cōmitantibus. z ¶ Funeſta. i. crudelis et peruerſa. ⁊ ¶ Cupiditas. dicta radix omniū maloꝛum. i. ad thimo. vi. c. de pe. di. ij. c. qꝛ radix. xlvi. di. c. honoꝛū. in coꝛ. auten. vt iudi. ſine quoquo ſuf. §. ſi igitur. colla. ij. eos ſceleratos.

? ¶ Perniciem. i. dānationez. xi. q. iij. c. ꝓcipue. xviij q. ij. c. pernicioſam.

x ¶ Miſerabilem. i. ad miſeriam hoīem deducentē. aliter aūt quādoqꝫ ſumit hoc verbū ⁊ exponit. i. miſeratione dignū. vnde dicit pauper amabilis ⁊ miſerabilis ar. C. ſi quis imꝑa. maledixit. l. i. no. extra de maledic. c. i.

a ¶ Eius. ſ. cupiditatis.

b ¶ Ingluuiez. i. appetitū inſaciabilē in gluuies aūt aſſumit ꝓ immoderata cibi vel pot⁹ aſſumptione. iiij. di. c. deniqꝫ. de conſe. di. v. c. nihil. ff. ꝺ edi. edic. l. qui dāno. §. vlti.

c ¶ Moderamina. i. tēperantiā vel ſobꝛietatē in vita que coꝛꝑaliter obſeruata ſalutē ⁊ ſenſum acumē ⁊ lumen opatur ⁊ egritudinez fugat ⁊ ꝑ ꝯtrarium nō obſeruata moꝛbū facit moleſtias ingerit egritudinē fugat cōſumit ⁊ ꝯputreſcere facit coꝛp⁹ humanuz ⁊ macerat egritudine diuturna. et tunc tū moꝛte crudeli cōſumit de conſe. di. v. c. nihil eni ſicut multo foꝛtius eſt in tēperantia ſpūali mētis

d ¶ Turpiū lucroꝛuz. ad turpiter lucra queſita quādoqꝫ perdēti ꝯpetit repetitio quādoqꝫ nō vt no. extra de deci. ex tranſmiſſa nihilomin⁹ cuz fiſco repetenti de iure cōi ſunt applicanda. ff. de iure fiſci. l. lucius. notatur. C. de ꝯdi. ob tur. ca. l. ij. ff. de pac. l. iuregentiū. §. ſi ob maleficium.

e ¶ Fetibus immergētes. iuxta hoc legitur de regulari ſimplici inuento ꝓpꝛietario tempoꝛe moꝛtis qui debet in ſterquilinio ſepeliri extra de ſta. mo. c. cum ad monaſterium.

f ¶ Ambicioſis nexib⁹. de ſe nūqꝫ ſaciabilibus. xlvij. di. c. ſicut hij.

g ¶ Dei timorē q pocius eſt habēdus extra de ſta. regu. c. ꝙ dei. cū ſi.

h ¶ Damnabili cecitate. ſ. coꝛdi animā damnante. i ¶ In tenebris ſ. coꝛdis vel oculoꝝ mentaliū q̄re neſciūt quo vadant ſcriptū eſt q ambulat in tenebris neſcit quo vadat extra de p̄ſump. c. litteris

k ¶ Excidia. i. moꝛtes ſpirituales. l ¶ Nuper ſiquidē. ſecūda pars.

m ¶ Fidedigna ꝑduxit. que ꝓuiſioni ſuꝑ hoc faciendā cū hic videt ſcire qꝺ ab alijs audiuit. xxij. q. v. c. hoc videtur. ff. de peti. here. l. itez veniunt. §. petita. ⁊. §. a quo. n ¶ Quod nōnulli quattuoꝛ modos ponit falſitatis vel deterioꝛationis monete et hic eſt pꝛimus.

o ¶ Auctoꝛitatē iure cōmunis auctoꝛitate monetā cudere fabꝛicare. reſpondeo ad pꝛincipē ar. ff. de oꝛi. iur. l. ij. §. cū erariū. C. de fal. mo. l. i. ⁊ qꝛ de iure regaliarū eſt monetā tondere. x. colla. que ſunt regalie. c. i. et ꝑ hoc patet expꝛeſſe ꝙ nulli pꝛiuato cōpetit de iure ſcripto monetā cudere poſſe ⁊ legitime materie ⁊ legitimi pōderis exiſtentē ar. iſtius tex. tū qꝛ moneta habet publica foꝛma ꝑcuſſa eſſe. ff. de ꝯtrahen. emp. l. i. q̄ pꝛiuat⁹ foꝛma ſiue pena falſi vti nō pōt nomie ſuo. ar. ff. ad. l. coꝛ. de fal. l. falſi nomis. ⁊. l. qui noīe. tuz qꝛ ꝑ pꝛiuilegiū impetrat vt ſequit quare relinquit ꝙ de iure cōi nō cōpetat. alias eni fruſtra ⁊ pꝛiuilegiū impetraret. C. de theſau. l. i. li. x. ff. de pꝛiuile. credito. l. impatoꝛes. tū qꝛ eaz cudens vt falſarius puniret. ff. ad. l. coꝛ. de fal. l. quicūqꝫ. ⁊. l. lege coꝛnelia. C. de fal. mone. l. i. ꝙ nō contigeret ſi iure ꝑmittente hoc faceret. C. ad. l. iul. de adul. l. grac⁹. xxiij. q. iiij. q petat. tū ⁊ qꝛ etiā iuris publici ſunt pꝛiuato ſine ꝯſenſu pꝛincipis nō cōpetunt. ff. ne quid in lo. pu. fiat l. ij. §. ſi quis a pꝛincipe. ⁊. §. idē ait. C. de fun. limi. l. quicūqꝫ. li. xi. quaſi

netam falſam oſtendūt ⁊ fabꝛicant in regno francie ⁊ locis circūuicinis alii[r] uero monetam[s] ſub uero ſigno kariſſimi in xp̄o filii[t] noſtri karoli regis frācoꝛum ⁊ nauarre illuſtris[v] ſtudioſe[x] dānāt[y] et hoc cadit a ſuo recto[z] pondere quamplures[a] etiam in locis circūuicinis quib⁹[?] de iure aut conſuetudine ſeu p̄uilegioꝛum competit fabꝛicandi monetam ſignuz pꝛopꝛiuz monete regie monete ſue quam fabꝛicāt impꝛimere ſeu[c] inſculpere moliūtur eiuſdem quantitatis et iocūditatis litterarū figere quaz

nulli ꝑmiſſuz videat qꝺ in ſignū pꝛerogatiue ſpālis eſt pꝛincipi reſeruatū ar. C. de aparito. iudi. ⁊ ꝓbato. eoꝛuz. l. ꝓbatoꝛias. li. xi. Sed ſi queras a me an p̄nceps aut rex vel alius habens ius cudendi monetā poſſit bonam monetam deterioꝛare ſeu mutare in dānuz ſubditoꝝ et ſi fecerit an in foꝛo penitentiali ſatiſſacere tenetur vide qꝺ no. per inno. ⁊ hoſti. de iureiur. c. quāto ⁊ ꝑ hoſti. in ſum. in ti. de cenſi. §. ex quibus ver. qd ſi moneta.

p ¶ Cōſuetudinē. ar. ꝑ cōſuetudinez queri poſſe ius cudendi monetā ar. ff. de diuer et tē. po. pꝛeſcrip. l. ſi qſ quā. de iniu. l. lane. C. ꝺ fun. limito. l. ij. de paſtu. pu. l. i. li. xi. ⁊. ff. ꝙ vi aut clam. l. ꝓhibere. §. plane. et no. C. de fal. mo. l. ij. ſicut ⁊ q̄ri pōt ius iuriſdictōe vtēdi ar. extra de fo. cōpe. cū cōtingat. de of. oꝛ. romani. C. ꝺ appari. iudi. l. viros. li. xij. cum multis ſimilib⁹ iuribus canonibus et ciuilibus q̄ allegari poſſent ſuꝑ acquiſitione iuriū incoꝛpoꝛalium ꝑ cōſuetudinē dicas tamē ꝙ moneta quā cudere ꝯpetit de ꝯſuetudine curſum publicuz inter multos nō habet niſi ſolum in loco vel locis in qbus eſt cōſuetudo ſuꝑ hoc obſeruata ꝑ ea que no. inno. ⁊ hoſti. de offi. archi. dilecto. cum nec moneta que cudit ꝑ reges modū tempoꝛis curſum habeat extra eoꝛuz regna ar. extra de iuriſdic. om. iudi. §. vlti. C. de ſumma. tri. l. i. ſic no. hoſti. de iureiur. c. quāto cū nec ſtatutū aliquid ligat niſi tantū ſubditos ſtatuētis no. inno. de ꝯſti. que in eccleſiarū. ⁊ io. viij. di. c. que cōtra moꝛes.

q ¶ Pꝛiuilegiuz ꝯceſſum. intellige ſolo cōſiderato iure ſcripto per ea que dixi. ſ. in glo. ſed ad quem ſi tamē ſupponas ad aliquē de cōſuetudine ſpectare monetaz cudere talis ēt ꝯcedere poſſet pꝛiuilegiū de quo hic loquit ſaltim abſqꝫ pꝛiuilegio ⁊ p̄iudicio ſubditoꝝ ar. ff. de aqua coti. ⁊ eſti. l. lucio. de ſeruitu. ruſti. pꝛedi. l. ij. §. aqueduct⁹. extra de p̄ſcrip. auditis. cū ſi.

r ¶ Alij vero. ſecūdus modus falſitatis. ſ ¶ Monetam falſam. dr moneta falſa ob falſuz nomen auctoꝛis. ff. ad. l. coꝛ. de fal. l. falſi nomis. ⁊. l. nomīe. ⁊. l. vlti. vel ob falſam materiā vel immixtionē falſe materie vt. e. ti. l. q nūmos. ⁊. l. lege coꝛnelia.

t ¶ Filij noſtri. regē igit ⁊ ſuꝑioꝛem nō recognoſcentē extra q fili. ſunt le. c. ꝑ venerabilē. papa filiū appellat non fratrez extra de crimi. fal. c. qꝫ graui. v ¶ Illuſtris. illuſtri vel ſuper illuſtri decoꝛati dignitate cauſas pecuniarias vel cauſas iniuriarum criminales ꝑ ꝓcuratoꝛem tenet exequi et ꝓſequi nō ꝑ ſe vel vileſcat coꝝ dignitas vel iudicialis auctoꝛitas in coꝛp. auten. vt ab illuſtri ⁊ qui ſuꝑ eo ſunt colla. v. vbi quinqꝫ magnatum genera notata reperies. C. de iniu. l. vlti. x ¶ Studioſe. i. machinatione ⁊ ſcientia p̄cedente. y ¶ Depꝛauant. i. de bona pꝛauā ⁊ minus valentē reddūt ar. ff. de ſer. coꝛrup. l. i. §. ſed ꝑſuadere. extra de iureiur. c. quāto. puta monetā ꝺ ſe bonam radendo. ff. ad. l. coꝛ. de falſis. l. qui nūmos.

z ¶ Recto pondere. ab initio oꝛdinato ponēdo in ſingulis denarijs quo'qualitercūqꝫ diminuto moneta dicit legitimo pon

dere dafraudari multis ⁊ alijs modis dicitur moneta in ſuo valore deprauari qđ ꝓſequi hic nō curo ſed remitto te ad notata ꝑ inno. ⁊ plenius ꝑ hoſti. de iureiur. c. quāto.

z ¶ Quam plures. eſt tertius modus. a ¶ Circūuicinis. ſ. regno francie vt ſupra. b ¶ Quibus de iure. hic ⁊ in ſequētib⁹ videre potes qđ dixi. ſ. in glo. ſed ad quez ⁊ ſuꝑ ſignū ꝓprium habz eni moneta aliq̄ ſigno publico fore ꝑcuſſa. ff. de ꝯtrahen. emp. l. i. ⁊ ar. ff. ad. l. cor. de fal. l. qui falſaz. de teſta. l. ad teſtam. §. ſignum.

l ¶ Uel portare. ſ. ſcienter vt ſ. in quarto modo. m ¶ Ad regnū predictuz. ſ. francoꝝ. igitur cōtra facientes vel portātes hic ꝓhibita ad alia regna vel etiam ad loca vicina regno francie pena que ſequit̄ nullatenus ſe extendit cū hic nō exprimat ⁊ ſuꝑ hoc vide ꝙ notaui in ſimili in. c. dierum. in glo. per hec verba. ⁊ in. c. ſancta romana. ſ. ep̄os. cle. v. extrauag. fuit.

habet moneta regia monete ſue quā fabricāt quantū[d] poſſunt ſimilius ſpeciē formaz inſculpūt conſtituūt[e] et quāuis moneta ꝑdicta eorū ad uſurpatā ſimilitudinez ꝑducta deficiat a iuſto pōdere[f] argēti ⁊ ſolito i regia moneta et more et cōſuetudine obſeruato ſimplices[g] tñ etiam populares tū et populares ꝑſone nō habentes iter monetas tante in ſimilitudinis ꝑpetuam[h] decernēdi fallunt̄[i] quottidie ea[a] occaſione in uſu monetarū recipientes monetas falſo aſſimulatas ꝑ ueris ſūt[b] et alii q ſciēter[c] falſas monetas extra regnū predictuz emūt et poſt infra regnū ipſuz eaſ portāt uendūt ⁊ expēdūt[d]. ¶ Nos[e] igitur attēdentes ꝙ iidem[f] falſarii et fabricatores[g] mōetarū taliuz et emptore[h] ꝑdicti ꝑ hoc ſe dignos maledictiōe inſtituūt[i] eos q ut permittit̄ premiſſa moliri[k] aut fabricare aut emere uel[l] portare ad[m] regnū ꝑdictuz ſciēter ꝑſumpſerint fe. re. Clemens papa. V. ꝑdeceſ. nři ueſtigiis inherētes[n] excōicationis[o] ſentētia innodamus abſolutione ꝑdictorū nobis et ſucceſſorib⁹[q] nřis preterq̄z in mortis[p] articulo reſeruata[r]. Nulli ⁊c. nře innouationis infringere. ⁊c. Datū Auinion. v. no. iulii. an. vi.

Reuocant̄ priuilegia ſiqua ſint quibus nobiles cāpanie maratine qui dicūt ſe munitos ꝙ pñt receptar̄ bānitos

2 AD nři apl'atuſ ꝑuenit auditū[ſ] ꝙ nonnulli nobiles ⁊ ꝯmunitates infra[t] no

c ¶ Seu inſculpere moliūt̄. ex hoc in falſi vicium modū incidētes ar. ff ad. l. cor. de fal. l. falſi nomis. ⁊. l. q nomie. C. eo. ti. l. licet ex tabulis. extra de teſta. cū litteris. §. vlt. đ hijs que fi. a prela. ſine ꝯſenſu capituli. c. quāto. §. i. extra đ crimi. fal. c. lz qm̄. c. figuram.

d ¶ Quantuz poſſunt. hoc dicit q2 raro vel vix oimoda ſimilitudo vel idētitas in talib⁹ dari pōt ar. ff. de ꝯdi. indebi. l. ſi nō fortez. §. libert⁹.

e ¶ Imponunt vt inquātum pl⁹ poterit falſitas palliet̄. Ad vſurpatā. dicit vſurpatā ob defectū cōſenſus regis francie cuius monete ſimulat̄ ar. C. de fun. rei ꝑ ua. l. vſus aque. li. xi. xciij. di. c. illud. f ¶ Pondere argenti. idez ſi auri ⁊ mľto fortius. g ¶ Simplices. i. ſimplicitate vľ ruſticitate gaudentes ar. ff. de iuriſdic. om. iudi. l. ſi id qđ. §. dolo li. de eden. l. i. §. vlti. de qua ruſticitate legitur ꝙ omia palā habet no. inſti. de accō. §. item ſeruiana. h ¶ Perpetuam diſcerndi. eteni multi forenſiū earū que foris fiūt inexperti. ff. đ proba. l. cum debito. §. ſinautē. i ¶ Fallunt̄. i. decipiuntur

k ¶ Quottidie. frequētiaz denotat. nō tēporis extimationē ar. ff. de cōdi. ⁊ demon. l. ſi quis ita. de cōſe. di. v. c. nūquam.

a ¶ Ea occaſione. ſ. q2 illorū monete ſunt monete regie aſſimulate falſo. facit ad id qđ. ſ. ꝓxi. dixi. in glo. ex hoc.

b ¶ Sunt ⁊ alij. iij. modus. c ¶ Scienter. ſec⁹ ergo ſi ignoranter ꝓbabiliter. tales eni nō obligant̄ ar. C. de tabul. l. generali. li. x. extra de cōſti. c. cognoſcentes. d ¶ Expendūt. tales crimine falſi teneri vident̄ ad inſtar illorū qui falſis inſtrumētis ſciēter vtunt̄. C. đ fide inſtru. l. ij. ⁊. iij. ⁊ ad. l. cor. đ fal. l. qui falſos. ⁊ ad inſtar illius q falſo pondere vtitur. ff. de dolo l. arbitrio. §. adeo. ad. l. cor. de fal. ⁊ hodie. §. ſi venditor.

e ¶ Nos igit̄. tertia pars. f ¶ Idem falſarij. hoc ad duos ꝑmos modos cōgrue referri pōt. g ¶ Fabricatores. hoc ad tertium modū refertur licz eni ad primos duos referri poſſit

h ¶ Emptores. predicti hoc ad quartū modum referri poſſit.

i ¶ Conſtituūt. vnde ſi damnū ſentiūt ſibi imputent ar. ff. đ re. iur. l. ꝙ qs dānū. ⁊. l. culpa. k ¶ Moliri. i. ꝑpetrare vľ facer̄

n ¶ Inherentes. ſimile extra de iura. calump. inherentes.

o ¶ Excōmunicationis. ſ. maioris que in dubio inflicta videtur de ſen. exc. c. ſi quid.

p ¶ Mortis articulo. in illo ſimplici ſacerdoti curato permiſſa eſt abſolutio. vt de ſen. ex. nō dubiū.

q ¶ Succeſſorib⁹ noſtris. intellige vľ alijs noſtra vľ ipſarum auctoritate fungētibus ar. de ſen. ex. c. ad eminentia. ⁊. e. ti. c. cuz ex eo. cle. papa. v.

r ¶ Reſeruata. cum hic et in alijs certis caſib⁹ a ſententia canonis impendenda ⁊ abſolutio ſedi apľice reſeruetur datur intelligi ꝙ regulariter ab ipſa ordinarius poteſt abſoluere ar. đ ſen. ex. nuꝑ. qui. tamen cōſentire videtur de elec. ſtatuim⁹. contra. đ regula. nō ſolum. li. vi. ſz qđ prius dixi credo veri⁹ vt dixi de ſen. ex. grauis. in fine. et. c. cum ex eo. cle. v. Ieſſelinus.

2 AD noſtri apoſtolatus. diuiſibilis eſt hec cōſtitutio in partes duas. In prima quorundam priuilegiorum conceſſionis facte premittitur recitatio. In ſecunda ſubiūgitur ipſorum reuocatio ibi nos igitur. ⁊c.

ſ ¶ Auditum. ſimile in. c. ad apoſtolatus.

t ¶ Infra noſtras. ſunt igitur iſte ꝓuincie patrimonia eccleſie.

v ¶ Conceſſuz. ſi hoc verū erat vtentes tali indulgentia peccare nō videbantur. ar. C. de ſenten. paſſis. l. cum indulgentia. nam alias de ſe illicitum principis priuilegium licitum reddit extra de priuile. c. vt priuilegia. ff. ad munici. l. i. §. vlti. ne alias videatur quis principali auctoritate circumſcriptus. C. de hijs qui veni. eta. impetra. l. i.

x ¶ Banniti. banniri poteſt quis ex cauſa ſua ciuitate vel patria ſicut et exulari. ff. de interdic. ⁊ relga. l. releegatoruz. exulari autē dicit̄ cū quis altera de tribus ſpeciebus priuatus a certis locis exulatur vt non moretur in eis. puta in ciuitate vel patria ſua originali vel alia ſecūda vero cum ab omibus certis exceptis. puta vt ſibi tantū in locis certis ⁊ non alijs liceat habitare. tertia vero vt in certo habitare habeat hominū cōuerſatione carenti. puta in aliqua inſula. ff. de interdic. ⁊ rele. l. exilium. ⁊. l. relegatorum. §. item imperator. et. §. ⁊ ſolet. et banniti de quib⁹ hic loquitur non incongrue ſimiles dici poſſunt illis qui primam ſpeciem exilij patiuntur ad hoc adde quod no. x. colla. ti. hic finitur. in verbo bānitum.

y ¶ Et locis eorum. que ipſorum dicuntur ratione iuriſdictionis quas forte in eis habent inſuper ſi placet vide quante in eis habent et ſuper notaui extra de iudeis. c. cedit in verbo ſuis. cle. v.

z ¶ Libere. i. conditione bannientis vel alterius nō obſtante ar. đ elec.

ſtras cãpanie maritimeqʒ[l] ꝓuincias conſtituti aſſerẽtes per priuilegia ſedis apoſtolice ſibi fore cõceſſuʒ[u] ꝙ de ꝓuinciis ipſis per rectoreʒ eorũ qui eſt pro tempore uł officialis curie rectoris eiuſdem banniri[x] in terris ciuitatibus caſtris et[y] locis eoruʒ morari libere[z] poſſint nec[a] in illis ideʒ rector bannitos ipſos capere[b] ualeat eoſdem bãnitos in dictis terris ciuitatibus caſtris et locis non abſqʒ[c] derogatione ſedis apoſtolice manifeſta recipiũt et receptant[d] ¶ Nos[e] igitur qui beniuoli[f] more patris in ꝓuinciarum ipſaruʒ de congruo uolentes remedio[a] ꝓuideri priuilegia ſupradicta cuiuſcũqʒ tenoris exiſtãt maxime cũ[b] ipſoꝝ ꝑtextu maleficia remaneãt i eiſdẽ ꝓuinciis impunita[c] pandat̃[d] auſꝰ exceſſibꝰ[e] cultꝰ ledat̃ iuſticie[f] dictiqʒ rectoris multiplicit̃ impediatur[g] officiũ ac ꝓuinciarum[h] ipſarũ ſtatꝰ pacis federe[i] uiolato nõ abſqʒ grandi rei publice detrimẽto ſubuerti poſſet ſcãdalis[k] ſciſſuris[l] ex nũc auctoritate apłica ex[m] certa ſcientia reuocamꝰ annullamꝰ ⁊ etiaʒ irritamus ac nullaʒ habere decernimꝰ roboris firmitateʒ[n]. Nulli[o] ⁊ cetera nr̃e reuocatõis ⁊ annullatiõis caſſatiõis irritatõnis et cõſtitutionis infringere. Data auinion. vii. idus auguſti. anno. vi.

¶ Conſtitutio contra illos qui contracto mr̃onio accipiunt ſacros ordines.

c. vbi maius. §. ipſos inſuper alias eſt verſus ſub. §. preterea. li. vi.

a ¶ Hec in illis. ſ. terris ciuitatibus caſtris vel locis.

b ¶ Capere. hoc verbum multipliciter in iure ſumitur qñqʒ ꝓ detinere quẽ ꝑſonaliter. de of. ordi. cũ ep̃us. de re. iudi. ad apłice. §. ſed licet. lib. vi. de homi. ſicut dignũ. §. i. ⁊. c. ſuſcepimꝰ. de ſen. ex. nup. et. c. vt famã. §. vlti. et co. ti. ſi clericos. li. vi. ⁊ in ti. ḋ capti. ⁊ poſt limi. reuer. C. ⁊. ff. xxiii. q. v. c. filicianus. quandoqʒ vero ꝓ apprehendere vel occupare res aliquas vnde dicit̃ ea que ab hoſtibus capimꝰ nr̃a fiũt inſti. de rerũ di. §. item ea. ff. de acquir. re. do. l. naturaleꝫ. §. vlti. ſic enĩ põt ſumi. ff. de ori. iur. l. ii. §. capta de inde ſardinia. qñqʒ aũt ꝓ nõ poſſe acquirere vt cũ dicitur quis non capax. C. de heredi. inſti. l. i. ff. ḋ iure fiſci. l. ii. §. iteꝫ diui. et l. ita fidei. ⁊. l. cuꝫ tacituꝫ. C. de delato. l. i. li. x. quandoqʒ pro poſſe acqrere rẽ iure ſingulari ſeu priuilegiato. ff. de le. iii. l. ſi deportati. §. ſi miles. de vulga. ſubſti. l. ſi qui ex bonis. qñqʒ ꝓ effectualiter ꝓ ſe vel alio accipere. ff. de ver. ſigni. l. aliud eſt capere. ⁊. l. cepiſſe. qñqʒ ꝓ cõmittere extra de purga. ca. c. inter aliquãdo ꝓ adbibere ſeu adinuenire vnde dicitur plerũqʒ petas paterni nominis ꝓ libere cõſiliuꝫ capit. ff. de. le. iii. de adulte. l. nec mea. circa fi. qñqʒ et in ſui ꝑterito cum dicitur cepit ſumitur ꝓ incboauit vel incepit. xxiii. q. vlti. c. cepit. xi. q. iii. cepiſti. ff. de pollici. l. i. in prin. ⁊. §. cepiſſe.

c ¶ Abſqʒ derogatione. cũ ſententia ſuorum officialiũ tales bãnientium carituram ſic effectu et quaſi deriſoria cõtra iura. ff. ne quid i loco pub. fiat. l. vlti. de iudi. l. ſi pretor. vel dicit derogatione ꝓpter illa que exprimuntur in parte ſequenti.

d ¶ Receptatio. talium receptatio de iure cõmuni eſt inbibita vnde receptantiuꝫ tales maleficos genꝰ peſſimũ dicitur cuꝫ ſine ipſi in malefici diu latere nõ poſſint quare eadẽ pena qua illi puniri iubentur niſi illorum quos receptant affines vel cognati qꝛ tunc cũ eis mitius agitur. ff de recept. l. i. ⁊. ii. C. ḋ hiis qui latro. occł. l. i. ⁊. ii. et de pace iuram̃. fir. §. receptoribus. colla. x.

e ¶ Nos igitur. ſecunda pars. f ¶ Beniuoli patris. conſilium probiberis capientis. ff. de adulte. l. nec in ea. §. ius occidendi.

g ¶ Cõmodis. ex tranquilitate igitur et pace ꝓueniũt cõmoda nedum ſpiritualia vt charitatem ⁊ vnionẽ habere ad ꝓximum ar. xlv. di. c. tria ſunt. et. c. due ſunt. de conſe. di. ii. c. pacem. vnde ⁊ xp̃us in no. teſtamẽto parẽ ſuã reliquit q̃re eccleſia dei ꝓ pace orare nõ deſinit immo ⁊ ꝓueniũt temporalia vt bonorum tranſitoriorum ⁊ temporalium ⁊ inde ꝑſonarum cõſeruatio quo amiſſo et bellum ⁊ rixa ꝓueniũt in cor. autẽ. de armis. in prin. ⁊. §. ſin autẽ. extra de reſti. ſpo. pyſanis de re iudi. ad apoſtolice. lib. vi. nam ꝙ belli calamitas introduxit ſopite pacis leuitas conſueuit. C. de cadu. tol. l. i. in prin.

h ¶ Delectamur. ſpirituali delectatione ſic in ipſoruꝫ proſperitate dicitur proſperari in probe. li. vi. quare freqũeter pernoctat vt ſubditi ſub omni quiete conſiſtant. in cor. auten. vt iudices ſine quoquo ſuffra. circa prin. colla. ii. pacem deſideratam ⁊ toti terre neceſſariã per vniuerſas ſibi ſubitas partes habendam indicit. x. colla. de pace tenen. et eius violato. §. i. inuiolatam perpetuo obſeruandaꝫ. c. colla. de pace et iura firman. in princi.

i ¶ Spectat officium. hic videas quod dixi in decre. dieruꝫ. in glo. ad hoc. anhelare cõmuni bono quod preferendũ eſt ꝑuato. C. de ꝑmipil. l. vtilitas. li. xii. in cor. auten. ḋ reſti. et ea q̃ pa. §. quãobrem. colla. iiii. C. ḋ cadu. tol. l. i. §. vlti. ⁊ hoc verũ niſi in bono publico ineſt priuatum extra de poſtul. ꝑla. bone. ⁊ cuꝫ ibi nota.

a ¶ Remedio ꝓuidere. in re enim noua nouũ eſt cõſiliuꝫ ⁊ remedium adhibenduꝫ. ff. de ven. inſpi. l. i. circa ꝑn. potiſſime per principem in cor. autẽ. vt diuine iuſſiones in ꝑn. colł. viii. extra de reſti. ſpo. frequẽtes. li. vi.

b ¶ Cum ipſoruꝫ. enumerat. v. mala ex ꝑuilegiis obueniencia

c ¶ Impunita. primuꝫ malum ꝙ rei publice non expedit. ff. de ſolutio. l. ſticbuꝫ. aut panphilum in fi. ſecũdi reſpõ. ad. l. aql. l. ita vulneratꝰ. §. extimatio. extra de ſen. excõi. vt fame. naꝫ penas ob maleficia ſolui magna ratio ſuadet. ff. de fideiuſ. l. ſi. a reo. §. ideꝫ vulgo vt cũ ipſe timent̃ pene boni quieti inter malos viuerent. xxiii. q. v. n ō fruſtra. nec ſub pretextu cõceſſi priuilegii flagitionũ creſcere debet auctoritas nec publica vacillare vtilitas de priuilegiis. ſcola. l. hac lege in fi. li. xii.

d ¶ Pandat̃. i. patefiat vel aperiat̃. ⁊ eſt ſecũdum malum.

e ¶ Exceſſibus. i. cõmittendis cũ ad ipſos tolli potius debeat occaſio vt dixi in decre. ſi fratrũ. §. penulti. leditur.

f ¶ Iuſticie. tertiũ malum. iuſticiã equidẽ colere ſummũ eſt in rebus bonũ. xii. q. i. cũ deuotiſſimaꝫ. g ¶ Impediat̃ officiũ quartũ malũ ꝙ tollerabile nõ eſt pati nõ debeat ſe ꝯtempni immo ſuo ingenio augere auctoritatẽ ſue dignitatis. ff. de offi. ꝑſi. l. obſeruandũ. ⁊. l. ſe cohercendo turbãtes vel impedientes ſuam iuriſdictionem. extra de offi. dele. c. i. de ſen. exc. dilecto. de peni. romana. li. vi. h ¶ Ac ꝓuinciarũ. quintũ malum.

i ¶ Federe violato. quod eſſet potius obſeruandũ. extra de iudi. nouit. §. penul. x. colla. de pace tenenda. §. i. extra de pace iuramento. firmanda in prin. k ¶ Scandalũ. quibꝰ eſt potius obſiſtendũ. extra de preſcript. nihil. ⁊ in ꝓhe. li. vi. de no. oper. nũ. c. cum ex iniũcto. l ¶ Sciſſuris. i. diuiſionibus in animis illorũ de populo que multũ ꝑiculoſe exiſtũt. ff. de pe. l. ſi quis aliquid. §. fautores. C. de ſeditio. l. i. ⁊. ii. vnde ſcriptũ eſt oẽ regnuꝫ in ſeipſuꝫ diuiſum deſolabit̃ ⁊ domꝰ ſup̱ domuꝫ cadet ⁊ ar. x. colla. de ꝓhi. feu. aliena. l. imperialem. §. preterea ducat. ff. de le. ii. l. cum pater. §. dulciſſima.

m ¶ Ex certa ſcientia. per hoc apparet ꝙ reuocationeꝫ vel caſ

[A]Ntique[p] cōcertatiōi[q] finē cupiētes imponere[r] ac aiarū[s] piculis inde ꝓuenientibus[t] hiis ſalubriter ꝓuidere de fratrū noſtrorū ꝯſilio preſenti declaramus[u] edicto qđ licet uotū ſolennizatū[x] ꝑ ſacri[y] ſuſceptionē ordinis quātū ad impediendum matrimoniū cōtrahendū[z] ac dirimendum ſi[a] poſt cōtractū fuerit ſecūdū ſtatuta[b] canonū ſit efficax[c] reputandū ad diſſoluendū tamē prius[d] cōtractum[e] etiam ſi ꝑ carnis copulam nō fuerit cōſūmatū[f] cū nec iure[a] diuino nec ꝑ ſacros reperiamus canones hoc ſtatutū[b] inualidum eſt cenſendū auctoritate[c] apoſtolica diſtrictius inhibentes ne quiſpiā durante[d] matrimonio nōdum etiam conſūmato[e] aliquem[f]

ſationē que ſequit̄ nulla opponi pōt obreptio cū factū ex certa ſcientia pape licet alias de ſe nullū efficiatur aliud extra de tranſac.c.i.⁊.c.veniens.de cōſti.c.cum acceſſiſſet.et de accu.c ad petitionē.de cōfir.vti.vel inuti.c.venerabilis.vbi de hoc.i.q.vij.c.quippe.

n ¶Firmitatem.ſimilē reuocationē ꝓuilegiorū repies extra de exceſ.ꝓla.cū ex eo.li.vi.ſepe.c.cupiēs.in fi.cle.v.cū ſi.multis que ꝑ teipſū ſtudeas inuenire.hic tamē collige ꝙ ꝓuilegiū obtentum incipiens eſſe mali occaſionē meretur cum ⁊ ſi alteri enorme afferret ꝓiudicium deſtituetur effectu de deci.ſuggeſtū.vbi đ hoc.

o ¶Nulli ergo.ſuꝑ hac clauſula dic plene vt dixi in.c.execrabilis. Jeſſelinus.

p [A]Ntique cōcertationi.primo ditiſſima ꝑmittitur declaratio.Secūdo poſt matrimoniū cōtractum ꝓhibet̄ ſacri ordinis ſuſceptio ibi auctoritate ap.⁊c. Tertio cōtrafacientis ſequit̄ punitio ibi ꝙ ſi ſecus ⁊c.

q ¶Cōcertationi.ſimile de ap.c.cōcertationē.li.vi.hec autem cōcertatio nō modica imo magna erat inter doctores ⁊ vocatores antiquos.dicebant eni aliqui matrimoniū cōtractum ꝑ verba de preſenti per ſuſceptionē ſacri ordinis diſſolui ſicut ⁊ per ingreſſum religionis ante carnalē copulā.alij vero contra ſentiebāt vt plene diſcuſſum et ꝓ vtraq̄ ꝑte allegatū repies in ſumma hoſti.de cōuerſio.coniuga.§.fratū ver.ſed quid ſi maritus.vltimā vero opinionē eſſe hodie declarat̄ ꝑ iſtam ꝯſtitutionē ⁊ iſtāmet opinionē prius amplexabat̄ tanquā verā vt notaui extra de vo.⁊ vo.redempti.li.vi.

r ¶Imponere.talem finē imponere ſpectat ad papā cum ad eius ſedē ſit ſuꝑ difficultate ⁊ ambiguitate iuriū recurrendū extra qui fi.ſīt legiti.c.ꝑ venerabilē.§.rōnibus.⁊ ar.C.de legi.l.i.⁊.l.vlti.

s ¶Animarū ꝑiculis.quib⁹ obuiandū eſt de ſepul.c.animarū.ne cle.vel mo.c.vt ꝑiculoſe.li.vi.cū ſi.

t ¶Prouenientib⁹.tamē in ſuſcipiēte ſacrū ordinē cū ex virtute cōtracti matrimonij teneret̄ ad reddendū debitū cōiugij extra de ſpon.veniēs cum multis ſimilib⁹.ex virtute vero ſuſcepti ſacri ordinis tenebatur ad cōtinentiā obſeruandā quā tacite videt̄ illū ſuſcipiēdo.xxiij.di.dyaconi not.extra de cle.cōiuga.c.cū olim.quā etiam in muliere forte ad carnis lubricū prona ob iuuentutis feruorē extra de eo qui cognouit cōſang.vxo.c.iordane.⁊ cū alio matrimonio cōtrahere nō potēte ſi ille ſuus verus remanebat maritus ꝓ vt vere remanet vt infra dicitur.

v ¶Declaramus.non videt̄ ergo hec decre.in hoc qđ ſequit̄ iuris noui editiua ſed antiqui potius declaratiua ſuꝑ quo vide quod dixi.ſ.in decre.cū inter nōnullos ſuꝑ vbo deinceps

x ¶Solēnizatū.qđ uotū ſolēne qđ ſimplex dicat̄ vide quod no.ex.q cle.vel vouē.c.iuſſus.

y ¶Sacri ordinis.ſuſceptio igitur ſacri ordinis votū reddit ſolenne vt hic.⁊.lxxxiiij.di.c.cum in ꝑterito.xxviij.di.dyaconi.ſacer aūt ordo eſt hodie etiam ſubdiaconalis licet olim eſſet ſec⁹ extra de eta.⁊ quali.c.a multis.xl.di.nullus.xxxij.di.c.erubeſcant.

z ¶Contrahēdum.de cōtrahendo impediēdo nō erat tū dubiū cum ⁊ multa minora illud impediāt que tū nō diriment iam cōtractū extra de cogna.ſpiritu.c.cōtracto.⁊.e.ti.c.per catheciſmū.li.vi.

a ¶Si poſt.ſ.ſuſceptionē ſacri ordinis.

b ¶Statuta canonum.xxxi.di.c.quū.et.c.aliter.lxxxiiij.di.cū in preterito.⁊.c.ꝗ rundā.extra de cle.ꝯiug.cū olim.đ vo.⁊ vo.redēpt.c.i.li.vi.cū multis ſi.

c ¶Efficax reputandū.admiranda res videt̄ eſſe iſta.cū enim ſacramentum matrimonij a deo ipō fuerit inſtitutū innocētie ante pctm̄ ſed poſt in ſubſidiū fragilitatis humane.xxxij.q.ij.i ſumma.⁊.§.hijs ita quo modo voti ſolēnitas ex ſola cōſtitutione eccleſie inducta extra de voto.c.i.li.vi.pōt ſacramentum a deo nō īſtitutū tollet̄ illis aliquaten⁹ impedire non videret̄.xxi.di.c.inferior.extra de maio.⁊ obe.c.cū inferior.ff.ad tre.l.ille a ꝗ §.tēpeſtiuū.ff.de arbi.l.i.nam magiſtrat⁹ ⁊ qđ dn̄s ꝓhibet dicens quos de⁹ ꝯiunxit homo nō ſeparet omino fieri non lꝫ.xxviij.q.i.c.iam nunc.⁊ ꝑ multa iura ⁊ rōnes que ad idem poſſunt allegari qđ ſi placet proſequi poteris.vt plene dixi extra de regu.in.c.poſſeſſor.lib.vi.ad h breuiter pōt dici ꝙ iſtud ſit ꝑ cōſtitutionē eccleſie cōditā ꝑ vicarium xp̄i et ſic nō per purū hoiem ex ꝑtāte clauium quodcūq̄ ſolueris qđcūq̄ ligaueris.⁊c.vt i euāgelio math.xvi.c.et.xxiiij.q.i.qđcunq̄ ex quib⁹ magna attributa eſt eidē poteſtas etiā ſacramenta ſuꝑ quo vide qđ no.ꝑ inno.extra de regula.porrectū vnde talis diſſolutio vel impedimētū matrimonij ideo inducit̄ a puro homie ſed a deo ipſo ſuo vicario auctoritatē faciendi talia cōmittente.omia eni nr̄a facimus ⁊c.C.de iur.ue.enucle.l.i.§.ſed neq̄.ver.omia eni.extra de preben.c.ſi apoſtolice.li.vi.

d ¶Prius.ſ.quam ſacer ordo foret ſuſceptus.

e ¶Cōtractum.intellige ꝑ legitimū viri ⁊ mulieris conſenſum extra de ſpon.tua.⁊ debet intelligi legitimū quo ad etatē ⁊ liberi arbitrij motū e.ti.c.gēma.đ deſpon.impube.de illis.tantus eni poſſet eſſe defectus etatis vel liberi cōſenſus ꝙ nō eſſet matrimoniū ⁊ ideo tūc fruſtra đ ipſius diſſolutione diſputaret̄.

f ¶Conſumatū.hoc inducebat dubiū ſic eni matrimoniū ꝯſūmatum ꝑ carnis copulam ꝑ religionis ingreſſū diſſoluitur extra de cōuer.cōiuga.c.verū.in corp.auten.de ſāc.epi.§.ſi vero aſtante.colla.ix.ſic videbat̄ diſſolui ꝑ ſuſceptionē ſacri ordinis ſꝫ cōtrarium vex eſt vt ſequit̄ et que ſit ratio infra ſubiciet̄.

a ¶Jure diuino.illo iure talis diſſolutio nō eſt inducta imo potius videtur ꝓhibita.q: quos deus cōiunxit ⁊c.

b ¶Statutū.quare cenſetur ꝓhibitū de tranſla.epi.inter corpo.§.ſed neq̄.de ver.ſig.c.exiui.§.porro.cle.v.⁊ per hoc colligere potes bonū modū fore argumētandi et dicendi nō eſt ita q: iure cautū nō reperit̄ vt hic.ad idem in corp.auten.de nō eligen.ſecūdo nuben.§.optimū itaq̄ ibi nec quelibet eſt lex aliquid tale dicens.colla.i.C.de repu.l.diſſentiētis.de colla.l.illam.extra ne ſe.va.c.illa.de ſupplen.negli.prela.c.romana.li.vi.⁊ alibi dicitur erubeſcim⁹ cum ſine lege loquimur in cor.auten.de trien.⁊ ſemiſ.§ cōſideremus.colla.iij.eſt cenſendū.Sed que pōt eſſe ratio huius cōtrarium eni videbat̄ ꝑ multa iura ⁊ argumenta ⁊ rōnes recitatas vt.ſ.dixi in ſumma ho.de cōuer.ꝯiuga.§.⁊ vtrū quas recitare hic cauſa breuitatis omitto.reſpōdeo hoc eſſe tamē q: nō reperit̄ i iure cauta talis diſſolutio vt hic quare cenſet̄ ꝓhibita vt dixi in glo.precedenti.tamen q: diſſolutio matrimonij inter viuētes pena eſt no.de diuor.c.porro.quare nō debet infligi niſi reperiret̄ de iure infligenda.ff.de reli.l.at ſi qs.§.et generaliter.de ſepul.viola.l.iij.§.nō perpetue.cōtenti eni eſſe debemus penis legib⁹ cōprehenſis.ff.de ver.ob.l.ſi ita ſtipulatio.⁊ pena nō eſt infligenda niſi ꝑ iudicē.xxxiij.q.ij.§.in hoc iudex.alias eſſet niſi iuſticiā redderet extra de ver.ſig.forus.§.omniū.ad hoc facit qđ no.đ iure pa.c.vlti.tamē etiā ꝑ multa alia iura rōnes ⁊ argumēta que ꝓ parte iſta dicto.§.⁊ vtrum reperies allegata ſed obmittere volo ⁊ reſponſum dare ad aliqua argumēta facta in dicto.§.que ꝓ parte cōtraria militū prima facie videret̄ argumentātia.primo cū dicit̄ ſic ſolēniſatur votum facilius ꝑ ordinis facti ſuſceptionē ſicut ꝑ religionis ꝓfeſſionē.nā maius bonū ſequit̄ ex ꝓfeſſione per quā inducit̄ bonum obedientie ꝗ

de ſacris ordinib⁹ preſumat ſuſcipere niſi ꝓut ſacris canonib⁹ nouerit[g] conuenire. Quod[h] ſi ſecus a quoquã forſitan attẽptatum fuerit: ordinam⁹ ꝙ nec[i] matrimonio diſſoluto nec i[k] ſic ſuſcepto ordine miſtrare nec[l] ad ſuperiores ordines ꝓuehi nec[m] ad aliquod beneficiũ uel officiũ[n] eccleſiaſticũ ualeat ꝓmoueri niſi aliquã de religionib⁹ approbatis[o] quarũ profeſſio ad caſtitatis cuſtodiã[p] et abdicationẽ[q] tẽporaliũ ⁊ ſui ſuꝑioris obedi

filleſa ſeruata eſt iuſta ⁊ meritoria vt in decre. quorũdam. §. penulti. liberi arbitrij ⁊ volũtatis priuatio de elec. quorũdam. et. c. ſi religioſus. de teſta. c. fi. de ſepul. c. vlti. li. vi. Item ꝓprietatis tẽporaliũ abdicatio. xij. q. i. nõ dicatis. extra de ſta. mo. cum ad monaſteriũ. §. vlti. et multa alia que colligũtur ⁊ no. xvi. q. i. c. de monachis. que tamen ex ſuſceptione ſacri ordinis minime inducũtur quare poteſt dici ꝙ alia ratio in illa pactũ reformat iuxta legẽ interpoſitas. C. de tranſſac. et diſſimilis ratio diſſimilia debet inducere ⁊ qd̃ inno. dicit derelíqui ꝓhibitum videt̃. ff. de iudi. l. cũ pretor. xxv. di. qualis extra de preſump. nõne eni põt dici ad id ꝙ eo ꝓ parte alia forte videtur induci cura animarũ queꝫ a religione reuocat ⁊ religio queꝫ reuocat a matrimonio ergo et cura ad quam cũ ſacro ordine quis aſſumit̃ debꝫ quẽ a matrimonio reuocare. nã reuocatio ꝑ religionẽ a matrimonio inducit̃ ex cauſis deficiũt in ſacri ordinis ſuſceptione vt ꝑdixi nec ſequit̃ ꝙ ſi cura animarũ que ex cauſa reuocat a religione ꝙ hic eũ reuocet a matrimonio qꝛ in cura aĩarum eſt. ideo ꝓpter publicã vtilitatẽ que prefert̃ priuate que publica vtilitas nõ ſic inſurgit ex ſola ordinis ſuſceptione põt etiã dici ꝙ dictus mod⁹ argumentãdi ꝑ argumentũ a minori vel maiori ceſſat in penalibus idẽtatis rõnem in ſe nõ habẽtibus cũ et ceſſet in ambitioſis de ſe nõ penalibus ar. extra de ꝓben. c. cui de ſe nõ ſacerdotali. li. vi. et no. hoc de reſcript. poſtulaſti. in glo. penulti. circa fi. ad alia que inducũtur in dicto. §. pro parte. cõtraria ſubtilis ꝑſcrutator reſpõſum de facili inuenire poterit. c ❡ Auctoritate aplica. ij. pars. d ❡ Durante. hoc dicit qꝛ eo ſoluto liber remanẽs a lege cõiugis poſſit ſacrũ ordinẽ ſuſcipere ſicut ⁊ matrimoniũ cũ alia cõtrahere. xxxi. q. i. c. ꝙ ſi dormiens. extra de ſecũ. nup. c. penulti. ⁊ fi. e ❡ Cõſummato. matrimoniũ cõſummari dicit̃ ꝑ carnis cõmixtionẽ. vt hic et extra de diuor. ꝗ to. ratificarent dicitur ꝑ cõſenſum mutuũ de preſenti initiari nõ perſonalia no. extra de tranſla. epi. c. licet. f ❡ Aliqueꝫ de ſacris. qui ſunt tres ꝑſbyteratus dyaconat⁹ ⁊ hodie ſubdiaconat⁹ vt dixi. s. in glo. ſuſceptio. g ❡ Nouerit conuenire. puta de licentia ꝯiugis religionem ingredientis vel etiam in ſeculo remanẽtis potiſſime abſqꝫ ſuſpitiõe incontinentie ⁊ votũ caſtitatis eminentie. xxxij. di. ſenati. lxxvij. di. c. epus benedictionẽ extra de ꝯuer. ꝯiuga. c. ꝯiugatus vbi coniũx in ſeculo remanens eſſet ſuſpecta de incontinẽtia vir nõ poſſet religionẽ ingredi niſi ⁊ ipſa ſimiliter conuertet̃ vt ibi no. ratio diuerſitatis reddi conſueuit qꝛ vbi vir in ſeculo remanet ad ſacros ordines ꝓmotus de licentia vxoris non tñ ꝯtinẽtie emitentis eidẽ tenet̃ in neceſſarijs ꝓuidere. xxxi di. c. oĩno. ⁊ ſic ſibi materiã incontinẽtie pretextu defectus neceſſariorum incurrende aufert̃. ar. ad hoc. ff. de rit. nup. l. palam. §. non eſt. hoc ignoſcenduꝫ et eam in re peccantem in vinculis detinere ⁊ ad ieiunia non tñ mortificã cogere. xxxiij. q. ij. placuit. ⁊. q. v. c. hec imago. ⁊ no. extra de iureiur. in. c. quẽadmodũ. in glo. vlti. ꝗ oĩa ceſſant faciẽda ꝑ virũ ingreſſuꝫ religionẽ carentẽ ꝓprio ⁊ libero arbitrio. h ❡ Qd̃ ſi ſec⁹. tertia pars. ſ. ꝙ mr̃imonio durante etiã nõ ꝯſummato qs ſacrũ ordinẽ ſuſcepit. i ❡ Nec ſoluto. ꝗſi dicat nedũ eo cõſtante ⁊ dic ſoluto. puta per mortẽ vel ingreſſum religionis ante carnalẽ copulã vel alias ꝗliterciiqꝫ cum indiſtincte loquat̃ ar. xix. di. ſi romanorum. extra de ꝓuile. quia circa. ff. de elc. preſtan. l. i. ⁊ generaliter. cũ ſi. Quid ergo dices ſi matrimoniũ cõtractum de ſe ab initio foret nullũ. puta ob gradus ꝓhibitũ conſanguinitatis vel aliã cãm ⁊ ꝑ ſentẽtiam declaret̃ nullum fuiſſe habebit ne locũ qd̃ hic dicit̃ videtur ꝙ nõ cũ nullũ vinculum reperiat̃ virũ alligaſſe quomin⁹ liber remaneret ad ſuſceptionẽ ordinum vel cuius ꝑtextu cogi potuerit ad fidẽ cõiugij. Dic quia vir cũ cõtraxit ſciebat impedimẽtum. et ſic inquantũ in ſe fuit mulierẽ decepit ⁊ fideꝫ matrimonij violauit ⁊ legitimũ erat quo ad mulierem ob ſuã bonã fideꝫ extra q fi. ſunt legi. c. ex tenore. et tunc ex ſua ꝑfidia nõ debet cõmoduꝫ reportare ar. extra de eo qui duxit in matrimoniũ quã pollu. per adul. c. i. C. de inceſ. nup. l. que cõtra. ⁊ nõ debebat vllo caſu melioris conditionis quia ſtult⁹ fuit exiſtere. ff. ꝙ vi aut clam. l. ſeruius. extra de preben. c. eũ qui. li. vi. Aut ignorabat ⁊ tunc antequam aliquid faceret ꝑ qd̃ a cõcubitu ꝯiugis ſegregaret̃ debuit hoc caſu et etiã vbi ſciuit motiuũ eccleſie ſuꝑ diſſoluendo matrimonio expectare extra de diuor. porro. nam aliter queſitũ in ſe fuit fideꝫ ꝓmiſſam violaſſe videt̃ que violatõ ⁊ ſcandaluꝫ ex ea potẽs inſurget̃ inter ceña dare cãꝫ potuit penis ꝗſtali ꝓmoto per hãc cõſtitutionẽ imponũtur ⁊ ſic ſecundum hoc verbuꝫ ſoluto referri poterit ad diſſolutionem iur̃ vel facti ſed ſi ſub penas ipſum ⁊ mulierẽ impedimentum ab initio ſciuiſſe. tũc forte ſecus eſſet cũ ſuſcipiendo ſacrũ ordinẽ nõ videat̃ cõiugi fidem aliquẽ violaſſe cuꝫ ei ſcienti ad nullã fidẽ ſeruandã teneret̃ ar. extra de eo qui duxit in matrimoniũ quã polluit ꝑ adulteriũ. c. i. de cõuer. ꝯiuga. c. i. cum ibi no. per pe. de ſampſo. ⁊. C. de ince. nup. l. qui cõtra. nõ eni videtur debuiſſe ꝑſtare impedimentũ ſuſceptionẽ ſacri ordinis matrimoniũ quo ad vtrũqꝫ cõiugum de ſe nullũ ar. de elec. auditis de iure pa. c. illud. de reg. iu. c. nõ preſtet. li. vi. ff. de obli. lega. l. ij. ⁊. iij. quãdo dies legati cedit. l. quod pupille

k ❡ In ſic ſuſcepto. ſ. matrimonio durante.

l ❡ Nec ad ſuperiores. ⁊ ſic ſuſceptio vnius ordinis in ſtatu indebito facta in alijs penam induci facit.

m ❡ Nec ad aliquod. intelligam etiã modicũ ſine cura tamen qꝛ in diſtincte et vniuerſaliter loquit̃ tũ qꝛ appellatione beneficij maius ⁊ minus beneficiũ cõtinet̃ extra de ver. ſig. tua.

n ❡ Officiũ eccleſiaſticũ. ⁊ ita nec ad accolitat⁹ officium vel alterius minoris ordinis eſt talis promotibilis nec ad aliud officium regiminis eccleſiaſtici. puta officialatus vl̃ alterius ar. i. q. i. c. ſi quis epus. ⁊. q. iij. ſaluator. extra de ſimo. c. cõſulere cum ibi no. ſimile huic de pe. c. felicis. §. nulli preterea. li. vi. de here. excõicamus. §. credentes. C. e. ti. autẽ. credentes.

o ❡ Approbatis. ingredi ergo aliã nõ ꝓdeſſet cũ alie ſint prohibite ⁊ penit⁹ reuocate extra de reli. do. c. i. li. vi. ⁊ in extrauagan. ſancta romana. nec ingredientẽ obligant no. hoſti. extra de regu. is qui. ſimile huic extra de voto. c. i. li. vi. de reli. do. c. ne nimia ⁊ dicto. §. ſancta romana.

p ❡ Cuſtodiam. nõ videt̃ ergo nõ ꝓdeſſe hoc caſu ingredi religionẽ iuxta quam permittatur concubitum vxoralis ⁊ eſt reperire ⁊ tercio ordine ſancti franciſci vel in ordine vulgariter appellato ſancte marie in partibus ytalicis vt audiui licet eñ largo indicatur caſte viuere cũ vxore: ſtricte tamẽ quo ad obſeruationem cõtinentie in ꝓmotis in eccleſia occidẽtali ſecus eſt vt. s. q ❡ Abdicationem temporaliũ. cũ indiſtincte loquatur textus intelligam in ſpeciali vel in communi. ⁊ ſic talis habebit aliquem de approbatis aliã igitur ingredi non prodeſſꝫ puta canonicorum regularium ſancti auguſtini vel monachorum ciſtercien. vel cluniacẽ. ordinis vel hoſpitaliorũ vel ſimilium quibus licitũ eſt habere aliqua ſalteꝫ in cõmuni ar. ad hoc extra de regu. c. cõſtitutionẽ li. vi. alias fruſtra dixiſſet tex. quarum profeſſores. ⁊c̃.

a ❡ Obedientiam ad iſtud et ad duo precedentia regularem dicas aſtrictum extra de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. abbas. ⁊. §. vltimo.

b ❡ Canonice. i. non habens in ſe aliquod impedimentũ quominus religionem poſſunt aſtringi.

c ❡ Ac eius. ſcilicet religionis.

d ¶ Vel tacite.puta ꝑ lapſuz ãni vel alio modo vt colligitur de ragula.is qui.lib.vi. e ¶ Quo caſu.ſ. cum ingreſſus fuerit vnã de dictis religionibus ⁊ in ea profeſſus fuerit.

f ¶ Dyoceſanus.i.epũs dioc.in qua eſt talẽ religionẽ ingreſſ⁹ q ꝑ hanc decre.cũ talib⁹ etiã exemptis poterit diſpenſare.hu⸗ius eni capl'i con ditoꝛ bene ſciebat iſtas religiones vl' aliquas ꝺ ipſis fo re exemptas.

g ¶ Singulis pre⸗ miſſoꝝ.ſ. vt poſſit ſaz in ſuſcepto oꝛ dine miniſtrare ⁊ ad altioꝛes ꝓue⸗ hi ⁊ ad beneficiuz et officiũ eccl'iaſti cum ꝓmoueri.

h ¶ Cum eo.ſ.tali ter ingreſſo.

i ¶ Quod obſiſtat. puta irregularitaſ vel delictũ.ꝺ eta. et quali.c.vlti. de renũc.cũ p̄ꝛidez ꝺ accuſ. inq̄ſitionis cum ſi.

k ¶ Ad ingreſſuz. ſcʒ faciendum.

l ¶ Sic oꝛdinatuz. ſ. aliquid ꝺ ſacris oꝛdinib⁹ i ꝓmoto ergo ad minoꝛem oꝛdinẽ vel aliquẽ de minoꝛib⁹ nõ eſt neceſſaria iductõ que facienda p̄ci⸗ pit.ratio hui⁹ põt eſſe qꝛ talis oꝛdo in ſe nõ habet vo tum caſtitatis an⸗ nexum q̄re nõ põt effectũ matrimo⸗ nij impedire. ex⸗ tra de cle.cõiuga. c.i.et eo.ti.li.vi.

entiã[a] ſuos pꝛofeſſoꝛes aſtri gat ipſum canonice[b] conti⸗ gerit igredi ac[c] eius regulaʒ expꝛeſſe uel[d] tacite pꝛofiteri quo[e] caſu dyoceſanus[f] ſuper p̄miſſis ⁊ ſingulis[g] p̄miſſoꝝ cũ[h] eo diſpenſare ualeat niſi ſit aliud canonicuʒ qꝺ[i] obſi ſtat ad[k] ingreſſum hmõi ſic[l] oꝛdinatũ ſi matrimoniũ ꝯſũ matũ non[m] fuerit: ꝑ dioceſa nuʒ iſtãter moneri p̄cipim⁹[n] ⁊ induci: qꝺ ſi foꝛſan renu⸗ erit[o] adiplere ip̄m ſi ſponſa eius inſtiterit[p] per[q] cenſuraʒ eccl'iaſticaʒ cõpellenduʒ de cernimus ꝯtractũ matrimo niuʒ cõſummare[r]. nulli. ⁊c. nr̃oꝛuʒ declarationis inhibi tiõis p̄cepti ⁊ cõſtitutõis in fringere. Datũ auinion.kl'. decembꝛis. Anno. vii.

¶ Conſtõ ne de cetero frẽs mioꝛes ſub noĩe romane ec cleſie aliqua bona mobilia petãt ad eam ſpectãcia ſine apoſtolice ſediſ licẽcia ſpãli

AD[s] cõditoꝛẽʒ[t] canonũ nõ eſt dubiũ ꝑtinere[u] cum ſtatuta a ſe uel p̄deceſ⸗ ſoꝛibus ſuis edita obeſſe[x] ꝑ cipit potius quã ꝓdeſſe ne ulterius obeſſe[y] ualeãt ꝓui dere[z]. Dudũ[a] ſiquidẽ fe[b].re. nicolaus.iii. pꝛedeceſ.nr̃ at tẽte ꝓſpiciens in almi con feſſoꝛis beati uidelicʒ ſancti franciſci regula contineri ꝙ nihil ſibi appꝛopꝛient neqʒ[c] dñium uel locũ neqʒ reʒ ali quã aliã ſui oꝛdinis ꝓfeſſo⸗ res ac ꝯſiderãs diligẽter qꝺ ꝑ pie recoꝛdatiõis.gre. pa. ix. ⁊ nõnullos alios p̄deceſ ſoꝛes eiuſdẽ fuerat[d] declara tuʒ hec[e] debere ſeruari tam in ſpeciali q̃ʒ in[f] cõi necnon ⁊ cõſiderãter attendẽs non nullos fratrib⁹ ip̃is detrahe re[g] impingentes[a] eiſdem ꝙ regulã ⁊ declaratões[b] hmõi nõ obſeruabãt: pieqʒ ꝯſide rans oꝛa cõtra p̄miſſos frẽs oblatrantiũ[c] claudere[d] ac ꝓ

r ¶ Cõſummare.ſ.ꝑ carnalẽ cõcubitũ vt.ſ̃.dixi viciſſim eni quo ad hoc ſibi ſunt cõiuges debitoꝛes.xxij.q.ij.§.hijs ita.nec vir dicit̃ habere po teſtatẽ ſui coꝛpis ſed mulier nec ecõtra.ſed licʒ iſte cogat̃ muliere inſtã te matrimoniũ ꝯſummare: nũquid ipſe poterit ab alia debitũ exigere.di cas ꝙ nõ cũ adhuc quo ad ſe voto ꝯtinentie ſit ligatus no.de conuer. cõiuga.c.quidã. ⁊.c. acce dens.xxvij.q.ij.c.agatho ſa in glo. ſʒ nũquid et no. gui.extra de vo. c.i. li.vi. et ibi dixi.

s AD cõditoꝛẽ.p̄ſens ꝯſtitutio diuidi po teſt in ꝑtes.ix. In pꝛimo rõnis p̄mittit̃ ratõ In ſecũda conſtitutionis pape nicolai ſubiungit̃ re citatio ibi. dudũ ſiquidẽ. ⁊c. In t'tia annectit̃ eiuſ⸗ dem ꝯſtitutionis nicolai i cõmode ꝓ tp̄e multiplex i pugnatio ibi. in.§. quãqʒ aũt qꝛ. In quarta ſimpli⸗ cis vſus facti in reb⁹ con⸗ ſumptibilibus repꝛobatio ibi in.§.ꝙ aũt. In quinta ad quendã obiectũ datur reſpõſio ibi in.§. nec ob⸗ uiat ſup̄dictis. In.vi.ꝙ in rebus ꝯſumptibilibus nõ ſit dare ſimplicẽ facti vſũ ſit multiplex inductio ibi in.§.licet aũt in rebus vſ⸗ qʒ infra ad.§. rurſus. ne⸗ dum. In.vij.ꝯſtitutionis nicolai inducit̃ impꝛopa⸗ tio ibi in dicto.§. rurſus nedũ. In octaua ſubinfer tur ipſa cõſtitutio ibi nos itaqʒ qui veritatẽ. In no⸗ na fit certa quedã ꝓteſta tio ibi circa finem ad hoc autem ⁊c.

t ¶ Conditoꝛẽ canonũ. q̃ lis eſt papa q ſolus gene⸗ rales canones cõdere po teſt.xxvij.di.c. regula cuʒ mult.c.ſe.ſic ⁊ ſolus impe ratoꝛ legeʒ generalẽ cõdere põt.C.de legi.l.i.⁊ vlti. v ¶ Pertinere eius eni eſt ſua vel anteceſſoꝛ ſtatuta in melius refoꝛmare de reſcrip. c. ſtatutũ.de ſen.ex.c.alma.li.vi.de re iudi.cũ olim. x ¶ Obeſſe.i.no⸗ cere qʒ ꝓdeſſe.hoc frequẽter cõtingit ex variatione ꝑſonarũ cauſaꝝ tẽ⸗ poꝛum ⁊ locoꝛũ.xxix.di.c.ſciénduʒ.lxi.di.§.hijs omib⁹.xxxv.q.ix.c.ſen tentiã.extra de cõſangui.et affi.c.nõ debet.in coꝛ.auten.de nup.§.nos aũt.colla.iiij. y ¶ Obeſſe valeant.p̄cauenda igit̃ ſunt futura in ma⸗ lum vt hic.lx.di.cũ adrianus.xxvij.di.in nomie dñi.extra de ſeruis nõ oꝛdi.c.i.ff.loca.l.ſi quis domũ.§.i.ad trebel.l.lucius.§.penult.de dãp. infec.l.qui bona.§.cũ pꝛetoꝛ. z ¶ Pꝛouidere.ꝯcoꝛdat ad hoc i coꝛ. auten.de nupt.§.i.colla.iiij.q.ij.c.magne. ſic eni eſt in celeſti ierarchia q̃ ſuam ex cauſa repitur ſententiã immutaſſe eadem cauſa.⁊.q.c.incom mutabilis.et.c.vnuſquiſqʒ. a ¶ Dudũ.ij.pars. b ¶ Felicis. ſimi le de cẽſibus. felicis.li.vi. c ¶ Neqʒ dñium.que indiffinite ſub inuo lucro denotant̃ at ꝑ verbuʒ nihil hoc magis ſpecificare declarat.alias videret̃ hic vna negatio ſupflua ſuper quo vide qꝺ no.in decre.cuʒ in⸗ ter nõnullos.in ſecũda glo. d ¶ Fuerat declaratũ.dicit vbi et ẽ no. argumentũ ꝓ indeterminata allegatione ꝙ ſit admittenda. ad hoc de cohabitatione cle.⁊ mulie.c.noſtra.qui fi.ſunt le.ꝑ venerabilem.c. vlti. de vi.⁊ ho.cle.c.cũ ab omni.C.de ſum.tri.l.i.⁊ in epiſtola inter claras de hoc ꝑ hoſti.de ſer.nõ oꝛdi.c.ꝯſuluit.et ꝑ petrũ de ſamp.dicto.c.nr̃a

e ¶ Hoc.ſ.ꝙ ꝓfeſſoꝛes oꝛdinis ſancti franciſci nihil ſibi appꝛopꝛient.

m ¶ Non fuerit. illo enim cõſũmato ingreſſus etiam religionẽ eam dimittere ẽ cogẽdus de cõuer.cõiuga.c.i. n ¶ Pꝛecipimus.nõ tñ ne⸗ ceſſitatis eſt ergo talis monitio ꝑ ep̃m facienda alias p̄termiſ ſa in eo peccatũ induceret de offi.archi. ea que. cũ ibi no. et ꝑ hoſti.de offi.oꝛdi.inter cetera.§. vlti.de treu. ⁊ pa.c.i.⁊ alias dixi de eta.et quali.c.i.cle.v. o ¶ Renuerit adimplere.ſup ponit expꝛeſſe ꝙ poſſit renuere vt in ſeruo dei qui lʒ iuſſus ꝑ dñm põt nolle hereditatem adire.C.de here.inſti.l. cũ ꝓpo⸗ nas.qꝛ volũtariuʒ ſeruitoꝛẽ deus ſibi q̃rit nõ coactũ.xv.q.i. c. non eſt.⁊ ꝑ hoc dicit̃ repꝛobata opinio hoſti.notata dicto.§. ⁊ vtrũ.dicentis talẽ foꝛe cogendũ ad ingreſſum religionis cuʒ ad hoc cogat̃ q̃nqʒ ꝓpter delictum.xxxiij.di.ca.fraternitatis. ad idem in coꝛ.auten.vt nulli iudi.§.adulterã.colla.ix.

p ¶ Inſtiterit.non ergo aliter matrimoniuʒ cogit̃ cõſummare cum eſſet ꝓmot⁹ ſed poſſent alias vir ⁊ vxoꝛ cõtinentiã vone re.xxxij.q.v.c.ꝙ deo pari.ꝯſummato aũt poſt matrimonio in greſſum religionẽ poſſet ep̃s ex ſuo officio reuocare ex cauſa extra de cõuer.cõiuga.c.i.⁊ no.xxxiij.q.vi.mulier.

q ¶ Per cenſurã eccleſiaſticã.ſuſpẽſionis excõicationis vl' in terdicti de ver.ſig.querẽti.alibi reperit̃ quã ꝑ ſeueritatẽ cano nicaʒ.alibi ꝑ eccl'iaſticam animaduerſionẽ foꝛe coercendum ⁊ puniendũ qꝺ ꝓſequere vt no.hoc de pe.c.in quibuſdam.

feſſorũ[e] ipſorũ conſcientiis[f] ꝓuidere īter alia ordinauit et[g] ſanxit oĩm utenſilium[h] et librorũ[i] rerũq; mobilium[k] et preſentiũ et etiã futurorũ eccleſiarũ quoq; et oratoriorum ac cimiteriorũ tam preſentium q̃; in futurorũ nec nõ et aliarum emptarũ ⁊ elemoſinis diuinis et oblatarũ ſeu cõceſſarum dictis fratribus in quibꝰ tum offerentes ſeu cõcedentes ipſa nihil in ipſis ſibi ducerent reſeruandum[l] ꝓprietatem et dñium plene[m] ac libere[n] ad ſe et romanã eccleſiam ꝑtinere ipſa[o] in[p] ſe reaperiẽs ac ante dictam[q] eccleſiã ſimplici[r] uſu facti dũtaxat in rebus et bonis huius reſeruato fratribꝰ antedictis et q2 nõnunq̃;[s] libros et alia mobilia ſupradicto uendi expedit ſeu etiã cõmutari fratribus ipſis in eadẽ ordinatione conceſſit[u] ut res[x] ipſas cũ rebus aliis quarũ uſũ habere[y] licʒ ipſis fratribus dũmodo generalis in ꝓuincialiũ miniſtrorum cõiunctim uel diuiſim cuncta incenderet poſſent libere cõmutare ſʒ et q2 fratribus ipſis pecuniam ꝑ ſe uel ꝑ aliũ recipere ipſorũ regula diſtrictius interdicit uoluit et cõceſſit[z] ꝙ ſi uendi contingeret res mobiles antedictas p̃cio[a] eſtimato ꝙ huiꝰ p̃cium ꝑ ꝓcuratorem debet recipi a p̃fata ſede uel cardinali gubernatore[b] eiuſdem ordinis deputandũ ꝑ ꝓcuratorem eundẽ in rem licitã cuius uſus eſſʒ ꝑmiſſus eiuſdem ordinis fratribus expẽdendũ hoc[c] adiecto ꝙ poſſent de[d] uilibus rebꝰ mobilibus[e] uel paruũ ualẽtibus fratres ipſi pietatis[f] ſeu deuotionis intuitu[g] uel pro[h] alia honeſta cauſa ⁊ rõnabili[i] obtenta[k] tñ ſuꝑ hoc ſuꝑiorũ[l] ſuorũ licentia intra uł extra dictũ[m] ordinẽ ordinarĩ q̃;q̃;[n] aũt pia cõſideratiõe motus predeceſſor nr̃ ordinauit ſupradicta[o] illa dicto ordini

f ¶ In cõmuni. ſuper hoc verbo in p̃cedenti dic vt dixi in. c. cum inter nõnullos. ſuꝑ eiſdem verbis. g ¶ Detrahere. ⁊ male. detrahentem enĩ ꝓximo deus ꝑſequitur. xxiij. q. iiij. qui peccat. nam vna ſpecies homicidij eſt ꝓximo detrahere. nam quantum in detractore eſt priuat aĩam ꝓximi que melior eſt pars hominis homini virtute ꝑ quam aĩa viuit detrahere enĩ eſt bona que alicui a deo collata ſũt negare vel inuertere ar. ff. de iniur. l. item apud. §. hoc autẽ fere. de penl. di. i. c. homicidiorũ. ⁊ ibi no.

a ¶ Impingentes. i. imponentes.

b ¶ Declarationes hmõi ſcʒ ſtans per gregorium ⁊ ſuos predeceſſores.

c ¶ Oblatrantium. i. obloquentium in malum.

d ¶ Claudere. ne alias ex hoc cõtra ipſos fratres inſurgat infamia.

e ¶ Profeſſorum ipſorũ. ſcʒ religionis ſancti franciſci.

f ¶ Conſciẽtijs. quas forte ſcrupuloſas habebant ſemꝑ habendo ꝓprium.

g ¶ Et ſanxit. ſcʒ nicolaus tertius extra de verb. ſig. exijt. §. ad hec cũ fratres

h ¶ Utenſilium. i. paratorum ad vſum ar. ff. de ſuppellec. le. l. iij. de le. iij. hoc legatum.

i ¶ Librorũ. qd liberorũ appellatione cõprehendatur colligitur. ff. de lega. iij. l. liberorũ.

k ¶ Mobilium. vel ſe mouentium que idem cenſentur. ff. de ver. ſig. l. mouentium iuxta qđ ibidem per gloſam querit an nomia vel actiones nomĩe imobilium cõprehendantur in primo ſentire videtur ꝙ ſic. tum q2 moueri non poſſunt. tum q2 põt alia imobilia ſit in eis ſententie executio poſt. tum ſentit ꝙ cenſeantur mobilia ſed ſuꝑ hoc verius ꝓbabiliter põt dici ꝙ aut nomia vel actiones cõpetunt ꝓ immobilibus tũc appellatione immobiliũ cõprehendunt actionũ habens ad rem ipſã habere videtur. ff. de re. l. qui actionem. ⁊ ar. ad hoc. C. de predijs mnorũ. l. ad reſoluendũ. vbi minor remittens actionẽ reſtituit ac ſi rem immobilem alienaret aut cõpetunt pro rebus mobilibꝰ. ſiquidem annuatim preſtandis tũc idem q2 ꝓpter proprietatem preſtationis immobiliũ appellatione cõtinentur. C. de ſacroſanc. eccle. l. iubemus. in cor. auten. de nõ alie. aut ꝑmu. re. eccle. §. hoc ergo. colla. ij. ſed ſi cõpetunt ꝓ mobilibus ſimpliciter debitis tũc mobiliũ appellatione cõprehendi poſſunt ar. ff. de regu. iur. l. minꝰ. ⁊. l. qui actionẽ. ⁊. dicta. l. ad reſoluendã. ⁊. C. de quadrien. preſcrip. l. ij. ⁊ ſic põt intelligi quod no. dicta. l. mouentiũ. ad premiſſa faciũt no. in ar. ff. de ſuppellec. lega. l. iij. de le. iij. l. hoc legati. de ver. ſig. l. princeps. ⁊. l. honorũ. de iure fiſci. l. eũ qui. ad ſenatuſconſul. ſilley. l. cũ fiſco. non obſtat quod dicitur ꝙ poſtremo ſit executio ſentẽtie in nomibus. ff. de re iudi. l. a diuo pio. quia hoc ideo eſt ne impediatur executio ſententie que ꝓmpta debet eſſe ne alias lites ex litibus oriri contingat ꝙ eſſet. ſed cõtra debitores cõdẽnati agi primitus oportet ar. de tranſac. l. fratris.

l ¶ Reſeruandũ. in illis ergo in quibus cõcedentes vel facere potuerunt. xviij. q. ij. c. eleutherius. ff. de pac. l. interdictionibus non videtur ꝑ papam nicolaum ꝓprietas eccleſie romane retenta.

m ¶ Plene. quaſi dicat in totũ ⁊ intelligitur. ff. de vſu. l. videamus. §. infamia. de ver. ſig. l. plus ẽ in reſtitutione.

n ¶ Libere. i. abſq; cuiuſq; ꝯtraditiõe ar. extra de elec. cũ ex eo. de p̃ben. c. ſi beneficia li. vi. in quibus verbũ ſimile reperitur.

o ¶ Ipa vtenſilia. et alia. ſ. nominata

p ¶ In ſe. ſ. nicolaum papam.

q ¶ Antedictã. ſ. romanam.

r ¶ Simplici vſu. h verba occaſionẽ dederũt p̃ncipaliter editiõi huiꝰ decre. vt pʒ ex. §. ſequẽti

s ¶ Nonnũq;. i. aliquando ſimile de condi. ⁊ demon. l. nonnũq;.

t ¶ Uẽdi expedit. ff. de ꝯtrahẽ. emp. l. i. C. de admini ſtra. tuto. l. ex que

u ¶ Conceſſit. ſ. nicolaus papa.

x ¶ Res ipas. ſ. ꝓxime expreſſiʒ numeratas.

y ¶ Habere lʒ. nõ ergo cum alijs vel diuiſum niſi fuiſſʒ h vbũ adiectũ gñalis ⁊ prouincialis miniſter eſſet inſimul auctoritas expoſcẽda ob copulatiuam de ſui natura requirentem concurſum illorum que copulat. ff. de leg. iij. l. ea tamẽ. de ꝯdi. inſti. l. ſi heredi plures. extra de reſcript. ex ꝑte vbi de hoc.

z ¶ Conceſſit. ſcilicet nicolaus tertius vt ſupra.

a ¶ Precio extimato. ſine quo venditio procedere nõ põt. ff. de contrahen. emp. ⁊ vendi. l. i. et. ij. §. ſine. inſti. e. ti. §. p̃cium.

b ¶ Gubernatore qui alias ꝓtector vel conſeruator appellari conſueuit iuxta priuilegia multis ordinibus conceſſa.

c ¶ Hoc adiecto. ideſt addito.

d ¶ De vilibus. iſta vilitas ꝯſiderari poteſt aliter quã ob precij paruitatem per hoc ꝙ ſequitur vel parum valentibus vt ipſa vilitas referatur ad ipſarũ rerum naturã in corpo. auten. de man. princi. §. ſic tibi. cum ibi no. colla. iij.

e ¶ Mobilibus. hoc dicit quia res immobiles vtpote periculo cõtinuo nõ ſubiacentes viles reputari nõ conſueuerunt. ar. quãdo ⁊ q. quarta ꝑs. l. i. li. x. ff. ad. l. fal. l. ſi heres.

f ¶ Pietatis. puta elemoſine.

g ¶ Deuotionis. puta peregrinationis.

h ¶ Pro alia. et puta cõmutationis voti vel penitentie.

i ¶ Rationabili. arbitrarie conſideranda.

Obtenta.non ergo ſufficeret hoc caſu licentiã petere niſi
k obtinentur vt alias extra de elec.c.quam ſit.⁊.c. ſi religioſus ne cle.vel mo.c.vt periculoſa.lib.vi.
l Superiorum ſuorũ.intellige immediatorum vt alias dixi de teſta.religioſus.li.vi.de vi.⁊ ho.cle.c. quoniam. de ꝓcur. ca.religioſus.cle. papa.v.
m Dictum ordinem.i.ꝑſonas dicti ordinis vel intellige ordinez vt iacet.i.cõmunitatem ordinis.
n Quamq̃z. tertia pars.
o Supradicta. ſ.§.ꝓxi.ſ̃.
p Attento modo. per quem nõ ad ſimplicem vſuz ſed ad conſummationem actionem ⁊ res ipſe deducebantur.
q Pacientia. q̃ frequẽter tollerat extra de preben. cum iamduduz et extra in cor.autẽ. in medio litis ſacras iuſſiones nõ fieri.§.eã aũt.colla.viij.C.de tẽp. appel.l.vlti.§.illð
r Circa ipſuz. ſ. modũ vtendi.
ſ Multis aliis. qui ledebantur ex tali vſu.
t Experientia.q̃ magiſtra reruz dicitur vt hic cuz ꝑ verſum ſanctã tribuat in opatione. C.de iudi.l.certi. ð no.codi.confir. §.i.in ꝓhemio. in ſtitu.§.cumque.⁊ nedum ſimpliciter rerũ magiſtra dicitur immo efficax appellatur extra de elec.quam ſit.q2 docet ⁊ probat de reſcrip.ſtatutum de elec.vbi maius.§.i.li.vi.C.vt in poſſeſſionem legatoꝝ l.ipſis rerũ.⁊ ex parte fidem adhiberi vult in cor auten.de nõ alie.aut ꝑmu.re.ec.§.ꝙ autem.colla.ij.C.ð re mili.l.ſemel. li. xij.l.di.c.vt cõſtituet.⁊ ex preteritis vel preſentibus quem inſtruit in futurũ in cor.auten.quibus mo.natu.effi. ſui.§. illud. colla.vij.lxxxij.di.c.plurimos.iuxta fi.in cor.auten. hec cõſti. innouat in prima colũna.colla.viij.extra de reſti.c.lz.ex q̃daz.
v Ad ſtatum perfectionis.ſecũdum quem omia obicienda ſunt et paupib⁹ eroganda iuxta illud ſi vis ꝑfect⁹ eſſe.⁊c.xiiij. q.i.in ſumma.⁊.c.quiſquis.no.extra de eta.⁊ quali.ad aures
a Reſeruatio.ſcilicet facta eccleſie ro.
b Eſſentialiter.hoc dicit quia ſine charitate virtutes eccleſie nihil ſunt.de pe.di.ij.§.euidenter.⁊ di.iij.c.ſi quis autem.
c Dicitur in epiſtola ad romanos.
d Et que.ſcilicet charitatis.
e In via.ſ.ſalutis cõſequende in preſenti eni vita qua in via ſumus ꝙ ad patriam ꝑgimus ſecũdum beatũ gregorium.
f Suo ſurſo.i.glorie eterne.
g Ad quam.ſcilicet perfectionem.

ſtimãz pro futura epiſcopatum attento[p] modo inutẽdi fratrum ipſorum ac dicte eccleſie ſubſecuta patiẽtia[q] circa[r] ipſum nõ ꝓfuiſſe ſed potius tam ipſis fratribus q̃z multis[ſ] aliis obfuiſſe ſubſequens magiſtra rerũ experientia[t] noſcit declaraſſe ipis quidem fratribus quãtum ad[u] ſtatũ ꝑfectionis nequaq̃z profuit reſeruatio[a] domini ſupradicta cũ enim perfectio uite chriſtiane principaliter ⁊ eſſentialiter[b] in charitate cõſiſtat que ab apoſtolo perfectionis uinculum dicitur[c] et[d] que unit ſeu iũgit aliqualiter in[e] uia hominez ſuo[f] fini ad[g] quã per cõtemptum bonorũ temporaliuz ⁊ ipſoruz expropriationez[h] uia diſponitur per[i] hoc precipue ꝙ ſollicitudo q̃z temporalia in acquirendo conſeruando et diſpẽſando exigunt[k] que[l] plerumq̃z ab actu charitatis detrahit[m] amputatur[n] reſtat ꝙ ſi ſollicitudo eadem poſt exproprietatem huiuſmodi[o] que[p] ante[q] ipſum inerat perſeueret[r] ad[ſ] perfectionem huiuſmodi talis[t] expropriatio ualeat nil cõferre. cõſtat autẽ ꝙ poſt ordinationez[u] predictam nõ fuerunt in acquirẽdis ac cõſeruandis bonis[x] predictis in iudicio et extra minus[y] ſolliciti quaz ante illam fuerant fratres[z] ipi quamq̃z ſint religioſi mendicãtes alii habẽtes aliqua in ꝯmuni adhuc nec utiq̃z profuit dictis fratrib⁹ ordinatio ſupradicta[c] quantũ adhuc ꝙ ꝓpter carẽtiã taliſq̃z[b] dominii ſe pauperiores debere ualeant q̃z ſi res[d] ipſas cum illo quo carere ſe debent dñio obtinerent[e] licet etiã predeceſ.noſter ꝑdictus[f] dñium earum reruz qui ipſis fratrib⁹ offerri ſeu cõferri[g] aut alias obuenire cõtigerit quarum cum uſum facti habere libet[h] or

b Expropriationem.ſillaba ex hic priuatiue ponitur vt alias de vſur. c.vſurarum.li.vi.alibi aũt nõ priuat ſed ponit inſti.vi bo.rap.§.ſane.
i In hoc ſollicitudo.i.curioſitas ⁊ diligentia in tẽporalib⁹ que interueniens precia rerũ ampliat ⁊ deficiens minuit.ff.de iure fiſci.l.non intelligitur.§.diui fratres.negligentia eni cuncta ledere dicitur i cor. auten.de queſ.§. hec omia. coll.vi.iuxta illð qð ſcribitur ſicut aũt arciuz in ſuo quoq̃z opere inuenit mater inſtantia prima nouerca erudictionis eſt negligentia.lxxxiij.di.c.nihil.
k Exigunt. nã ſine hiis tẽporalia periculo ſubiacens ad quod.ff.de pe.here.l.ſi quis poſſeſſor.§. ſicut.⁊.l.ſi ad non.§.fruct⁹
l Que.ſ.ſollicitudo.
m Retrahit. nam ſecundum grego.cũ in eius cõcepta deſideria ſequetur ſeruire rebus cõuincitur quarum amore ſeparatur xiiij.q.§.i.quare ad vitandam nimiaz ſollicitudinez et mentis nimiam aplicationem xp̃us precepit nõ eſſe de craſtino cogitãdũ xij.q.i.c. habebit domin⁹ iuxta verbuz pſalmiſte diuicie ſi affluant nolite cor apponere.
n Amputetur.i.tollatur ⁊ ſubmoueatur.
o Huiuſmodi.ſcilicet tẽporalium.
p Que.ſ.ſollicitudo.
q Ante ipſum.ſ. ex propriationem tẽporalium
r Perſeueret. durante enim vicio virtus nũquã tranſiunt ſed demum illi renũciatio. xxxij.q.i. cum renũciatur.
ſ Ad perfectionem hui⁹ ſcilicet que inducitur ⁊ diſponitur per cõtemptum et expropriationẽ tpaliũ
t Talis exꝓpriatio .ſ.poſtquam remanet ſollicitudo ſicut prius.
v Ordinationem predictam.ſcilicet factam per nicolaum.iij.
x Bonis predictis.de quibus mencio facta eſt.ſ̃.§.proxi.
y Minus ſolliciti.⁊ ſic per hoc a ſtatu ꝑfectionis retrahebatur vt. ſ̃. proxime dicitur.
z Fratres ipſi.ſentientes militate ex rebus talibus viam nomine domini romane eccleſie reſeruato.
a Aiunt.ſunt predicatores in cõmuni ⁊ ſic in aliis rebus predictis ſe ſimplicem vſum habere dicebant.re tamen ipſa pluſq̃z ſimplex vſurari⁹ in rebus ipſis habebat.
b Talis proprij.ſcilicet romane eccleſie reſeruati.
c Supradicta.ſcilicet nicola.
d Res ipſas.de quibus ſit mentio.ſ̃.proxi.§.
e Obtinerent.et hoc probatur per ſequẽtia. licet enim ⁊c.
f Predictus.ſcilicet nicolaus.
g Conferri.ſcilicet inter viuos alias obuenire.puta ex vltima alicui⁹ voluntate licet contra poſſet exponi.
h Licet.ideſt licitum eſt.
i Facti ſimplici.qualiter hoc ſit intelligendum inferius declaratur.
k Pertinere decernĩt.ſ.ad eccleſiam romanam eſt expreſſum.§.pri.
l Eius effectu.qui frequenter res ipſas ad totalem a fratribus abdi-

cationem deducit et talis effectus in eis potius videtur attendendus quam maius demonſtratio ſimplicis vſus facti ar. C. ſi minor ab here-ditate ſe abſtineat. l. i. de dona. l. vlti. ſubſecuta hic dicit vt. ſ. dixi. e. §. in verbo pacientia niſi alias nullum ſubeſſet iur impedimentū pro ap-probatione tacita haberetur extra de cogna. ſpiri. c. ſuper e. et ibi no.

g Quod obuenire debeat. et per hoc dominiū vel proprie-tas cōſueuit reddi inutilis vt infra patebit.

h Nec intentio. intentionis talis defectus impedit tranſla-tionem cōmodi vel emolumenti cum et impediat tranſlationē dominij. ff. de acquir. re. do. l. res et mandato. C. de hijs qui a nō domino ma-mittūtur. l. ij. ꝛ ibi no. ff. de dona. l. q mihi donatum in-tentio enim ꝑ om-nibus attenditur ſiue in cōtractib9 ſiue in vltimis vo-luntatib9. ff. de cō-trahen. empt. l. ſʒ celſus. §. ſi auia. ꝺ condi. ꝛ demon. l. in conditionib9 dele. i. l. ſi ſeruus plurium. §. vlti. cū ſimilibus.

i Reſeruantis. ſcilicet pape nico-lai.

k Compendiūʒ. id eſt vtilitas vel commodum.

l Quod. ſcilicet queʒ ad fratres et non ad alium illa-rum rerum perue-niret compētēdūʒ declarauit q̄ſi di-cat ipſis rerum ex-perimētis hoc cla-re cognitū eſt. C. vt in poſ. lega. l. ip-ſis rerum.

m Debet ſimplex. ꝙ eſt ſtatutum.

n Dominium. ſcilicet in dictis rebus reſeruatum eſſe.

o Simplex. repete dici debet quis enim ꝓbat ꝙ vſus fratrum non debeat dici ſimplex.

p Simplicem vſurariū. i. habentem ſimplicē vſuʒ.

q Licet. ideſt licitū eſt.

r Permutare. ſcilicʒ cū alia vendere pro aliquo precio.

ſ Donare. ſcilicet libera liter.

t Hoc. ſcilicet poſſe rem vſurariam permutantem vendere vel donare.

dini uł fratribus antedictis uſu facti[i] ſimplici predictis fratribus reſeruato in ſe et romanāqʒ eccleſiā recipien dum duxerit ac libere perti nere[k] decreuit ut ſup9 eſt ex preſſum attento tamē ipſo= rum fratrum utendi modo et eius[l] affectu ac pacientia circa modū ipſum romane eccleſie ſubſecuta non ipſe uſus fratruʒ dici debet[m] ſed potius romane eccleſie do= miniū[n] eſſe ſimplex[o]. Cuius enim ſimplicem[p] uſurarium debere poterit cui rem uſu= rariam licet[q] permutare[r] uen dere ac donare[s] ꝓculdubio hoc[t] nature repugnante no ſcuntur nec ad uſurarium ꝑ tinere[u] que[x] tamen de rebus mobilibus antedictis[y] faci= unt[z] fratres ipſis quod autē dominium romane eccleſie reſeruatum[a] ſimplex cenſe= ri[b] debeat ex hoc patʒ quod ex illo[c] nullum eidem[d] eccle ſie temporale obuenit[e] hac= tenus[f] commodum nec ſpe ratur quod[g] obuenire debe at in futurum tum nec[h] intē tio reſeruantis[i] nec fratrum ipſorum fuerit q̄ʒ ad quem cunqʒ alium q̄ʒ ad fratres dictarum rerum perueniret compendiuʒ[k] quod[l] procul dubio modis utendi fratruʒ ipſorum et romane eccleſie ſubſecuta pacientia euiden tia declarauit et[a] quod talis intentio fuerit ordinantis[b] ꝛ ex hoc patet quod illarum rerum ſibi et eccleſie roma ne dominium dumtaxat[c] re tinuit quarum uſum facti li ceret[d] habere ordini uel fra tribus antedictis talis autē dominiū[e] carentia[f] re[g] in[h] pre ſenti ac ipſe in futurum om nimodo denudati quo ad paupertatē temporalē quā[i] altiorem pre mendicātibus

u Pertinere. vſurarius enim rem quam in vſu habet aliquo titulum malum transferre non poteſt tum quia dominiuʒ eius non habet cum vſus inquantum eſt ſeruitus de ſui natura i re aliena non proprie fun-datur res quia propria nulli ſeruit in re ſeruitutis. ff. ſi vſufruc. peta. l. vti frui. de ſeruitu. vr. pre. iure cōmuni. de iure do. l. cum in fundo. ꝛ qr i re aliena conſtituitur. ff. de vſu ꝛ habi. l. i. et. l. plenum. nſti. e. ti. §. i. cuʒ hijſdem modis conſtituatur vt vſufructus vt ibi et vſufructus eſt ius vtendi in rebus alienis. ff. de vſu. l. i. ſi igitur dominiuʒ non habet ergo per aliquem titulum illud in alium tranſferre non poteſt. ff. de regu. iur. l. nemo plus iur. de acqui. re. domi. l. traditio. extra de dona. inter vi. ꝛ vxo. c. nuper. i. q. i. c. gratia. ꝛ. q. vij. c. dyabertum. ꝙ exigitur in titulo ꝑ mutationis nam rem alienam permutans permutationem non contra hit. ff. de rerum permu. l. i. §. vlti.

x Que tamen. ſcilicet permutare vendere donare.

y Antedictis. ſcilicet quibus vti licet eiſdem.

z Faciunt. i. facere poſſunt. iuxta ordinationem nicola. vel faciunt. ſci-licet de facto quia hoc eis permittitur per illius ordinationem.

a Reſeruata. ſcilicet in rebus predictis.

b Cenſeri debeat. ſcilicet potius q̄ʒ ipſe vſus factum vt ſupra.

c Illo. ſcilicet dominio.

d Eidem eccleſie. ſcilicet romane.

e Obuenit. ſcilicet preteriti temporis.

f Hactenus. i. vſqʒ nūc licet alibi aliter exponat. ff. ꝺ vſufru. l. hacten9

a Et ꝙ talis intentio. ſcilicet ꝙ ad ipſos fratres ꝛ nō ad ali-um dicta rerum vtilitas proueniret.

b Ordinantis. ſcilicet pape nicolai vt ſupra.

c Dumtaxat. quaſi dicat non aliarum.

d Liceret. licitū foret. e Dñij. ſ. romane ecclie reſeruati

f Carentia. ſcilicet quo ad fratres ipſos.

g Re. ſcilicet ipſa. h In preſenti. ſcilicet tempore ac ſe-pe cōſequendi cōmodum. i Quam. ſcilicet paupertateʒ.

k Alijs. vt predicatoribus habentibus ſubaudi aliqua ſi nō habes in textu. l Sibi vendicāt. ideſt attribuunt.

m Dicti fratres. ſcilicet minores non efficit hoc ideo qr non habere dominiū ꝙ nullo tempore poſſet eo modo illi cuius ē reportare nihil diminuit de commodo quod penes alium re-peritur quare pauperiorem ex hoc dicere ſe non poteſt cum paupertas ex ſolo non habere cōmoduʒ inducatur. xi. q. iij. c. pauper. immo ex hoc tale dominium inutile penitus reputa-tur. C. de vſufru. l. antiquitas. inſti. eo. ti. §. ne tamen. magis non haberi quoniam haberi forte expediens ar. ff. ꝺ edi. edic. l. bouem. §. aliquando.

n Quod autem. quarta pars.

o Vſu conſumūtur. vt ſint res ad victum humanuʒ neceſſa-rie inſti. de vſufruc. §. conſtituitur. ff. de vſufruc. earum rerum que vſu conſumūtur. l. ſi tibi vim. de ver. ſig. l. verbo victus.

p ¶ Uſurarij.ſ.ſimplices. q ¶ Rebus.in vſu ↄſumptibilib⁹

r ¶ Repugnat iuri.cum habens in talibus vſum earum domi nium cenſeať habere.ff. de vſufru.earum rerū que vſu cōſumū tur.l.et pecunia.⁊.l.ſi tibi.inſti.de vſufruc.§.ↄſtituitur et ſic.et in talibus rebus habere vſum tantum eſt ſicut habere vſum fruc.vt di.ti.ff.l.h ſenatus.§. vlti. et l.quoniam.§.i. in alijs autez rebus non eſt ita quia in illis plus eſt vſu fruc. quam in vſu ⁊.ff.de vſu. ⁊ ha bi.l.ſi habitatio.§ ſi vſus.et.l. plenū inſti.de vſu ⁊ ha bi.§. minus. cum ſimilibus.

ſ ¶ Obuiat rationi. eſt igitur extirpendum neceſſario cuz ratione careat. lxviij. diſ. c. coꝛepiſcopi.

¶ Uidetur.ideſt pꝛeſumitur.

k ¶ Abſcedēte.ideſt ſeparato exiſtēte ſic exponitur dicto.§.ↄſtituſitur.

l ¶ Inutile reddentur.no.rem dici penitus inutilem cuius vſus ⁊ commoditas perpetuo ſubmouetur vt hic et in legibus.ſ. pꝛoxime allegatis.huius ratio poteſt dici quia omnium rerum ſubſiſtentium vel exiſtentium natura naturans. ideſt deus: comperuit vt ex eis humana natura fructus perciperet inſti.de rerum diui.§. in pecude.quecunqꝫenim in terris facta ſunt ad ſeruicium hominis facta ſunt cum ſit digniſſima creaturarum.ff. de edi. edic.l.iuſtiſſime.

n ¶ Licet inutile. quo ad commoditatem vſus.

o ¶ Remanere.ſcilicet de ipſarum rerum ſubſiſtenti natura.

p ¶ Quod nequaqꝫ.ſcilicez ꝙ vſus penes vnum ⁊ ꝓpꝛietas inutilis penes alium valeat remanere.

aliis[k] in cōmuni habētibus ſibi[l] uendicāt dicti[m] fratres pauperioꝛem non efficit nō habentem. ¶ Quod[n] autez quo ad res que uſu[o] conſumunť non ſint cenſendi uſuarij[p] fratres ipſi ex ſequentibus liquet ſatiſdare ſiquidem ꝙ in talibus rebus[q] uſ⁹ iuris uel facti ſeparatus a ꝓpꝛietate rei ſui dominio poſſit conſtitui repugnat[r] iuri ⁊ obuiat[ſ] rationi nec pꝛedeceſſoꝛis noſtri pꝛedicta fuiſſe uidetur[t] intentio[u] romane eccleſie talium[x] bonoꝛum dominium reſeruare. ¶ Quis enim ſane mētis credere poterit ꝙ intentio fuerit tanti[y] panis uniuſ oui ſeu caſei aut fruſtri panis et alioꝛum uſu conſumptibilium qui ſepe fratribus ipſis ad conſumēdūm euestigio[z] conferuntur dominium romane eccleſie et uſum fratribus retinere profecto pꝛobabile non[a] uidetur pꝛeſertim cum illoꝛuz bonoꝛum dumtaxat[b] dominium pꝛefate eccleſie reſeruauerit quoꝝ[c] ſimplex uſus facti pertineř poteſt ad fratres dicti oꝛdinis ꝙ[d] nequaqꝫ poteſt in rebus uſu conſumptibilibus[e] reperiri in quibus nec ius utendi nec uſus facti ſeparata a rei pꝛopꝛietate ſeu[f] dominio poſſūt cōſtitui uel[g] haberi. ⁊ quod de[h] talibus rebus non intellexerit[i] euidenter oſtendit dum reſpondet legi dicenti non poſſe uſumfructum a dominio perpetuo ſeparari ne dominium dominis ſemper abſcedēte[k] uſu inutile[l] reddere

v ¶ Intentio.ad quam eſt pꝛe omnibus recurrendum extra de pꝛeben.c.ſiolim.i.eo.ti.c. quia ſepe.lib.vi. de conceſ. pꝛeben. c.auctoꝛitate martini.

x ¶ Talium bonoꝛum.ſcilicet vſu conſumptibilium.

y ¶ Tanti tempoꝛis.quia non ſolum purus homo ſed ⁊ vicarius chꝛiſti fuit.de tranſla.epiſco.c.inter.de re iudi.ad apoſtolice.§.nos.lib.vi.

z ¶ Euestigio.ideſt de ꝓximo ar.ff.de offi.pꝛſi.l.plebiſcito.de reſcript.ſtatutum.§.inſuper.lib.vi.de ſta.mona.c.periculoſo.§. et verum.eo.li.

a ¶ Non videtur.cum per tantum patrem de tam modicis curandum veriſimiliter non fuerit.ar.ff.de iudi.l.ſed ⁊ ſi ſuſceperit.§.ſed ⁊ ſi pꝛoponas.extra de ſimo.⁊ ſi queſtiones. cum ſimilibus.⁊ ſuper hoc videre potes ea que alias ſuper hoc plene dixi in decre.execrabilis in glo.ꝙ redundare.

b ¶ Dumtaxat.quaſi dicat non alioꝛum.

c ¶ Quoꝛum.ſcilicet bonoꝛum.

d ¶ Quod.ſcilicet ad fratres dicti oꝛdinis pertinere ſimplicez vſum facti.

e ¶ Conſumptibilibus.ideſt per vſum conſumuntur

f ¶ Seu dominio.i. exiſtenti ſine ꝓpꝛietate ⁊ dñio.

g ¶ Uel habere.habita multis rationibus compꝛobatur.

h ¶ De talibus rebus.ſcilicet vſu conſumptibilibus et quaruz vſus poteſt ad ipſos fratres pertinere.

i ¶ Intellexerit.ſcilicet papa nicola.duz reſpondet in dicto.c. exijt.legi.iſtam legem habes.ff.de vſufruc.l.omniuz.§.conſtituſitur.C.e.ti.l.antiquitas

q ¶ Uel abuſum. licet alias abuſus in mala parte ſumi conſueuerit vt dixi in decre.cum inter nonnullos. hic tamen in bona ſumitur quia in talibus rebus vſus et abuſus idem ſunt.ff.de vſufruc.rerū que vſu conſumūtur.l.hoc ſenat⁹. §.i.et vlti.cum ſi.ſed ideo appellatum ab vſibus in talibus rebus res ipſe ad totalem exinanicionem deducūtur ⁊ de eſſe ad nō eſſe reducunť vt hic eſſe deſinat qualiter talium rerū ſubſtantia per vſum tolli vel in parte vnum diciť.ff.de vſur.earum rerum que conſumūtur.l.i.

r ¶ Non obſiſtat.eius enim ꝙ non eſt nulla eſt ſubſiſtentia de pꝛeſenti. ff.dele.l.ꝙ in rerum.de ver.obl.l.interdum.inſti.de inuti.ſti.ij.rñ.in re conſtitutus vel inter uiuos per pactum alias iudicialem ad iudicationem vel per vltimam voluntatem.ff.de vſufruc.pluribus.§.i.inſti.e.ti. §.i.⁊ dicitur in re ↄſtitutus in certo coꝛpoꝛe quo ſublato ⁊ ipſum vſumfructum tolli neceſſe eſt.ff.de vſufruc.l.ij.inſti.eo.ti.in pꝛin.⁊.§.finitur ff.quibus mo.vſufruc.tol.l.repeti.§.rei.dicitur ⁊ in re conſtitui quia rē ipſam afficit ſicut et cetere ſeruitutes.

ſ ¶ Perſonalis.quia perſone conſtituitur etiam pꝛedium non habenti ꝙ non eſt in ſeruitutibus realibus et pꝛedialibus.ff.de ſeruitu.l.i. communia pꝛedio.l.i.et cum perſona finitur.ff.quibus mo.vſufruc. amittatur.l.ſicut.§.moꝛte.nec a perſona abdicatur immo ſi i alium per cōmercium transferantur ſtatim rei domino applicatur.ff.de iure do.l.vſufructus.et dicto.§.finitur.licet cōmoditas fructuuz percipiendoꝛum per cōmercium in alium transferri poſſit et ita intelligitur lex que alias contradicet.ff.de vſufruc.l.arboꝛibus.§.vſufructuarius. de peri. et cōmo. rei vendite.l.neceſſario.ꝙ ſi pendente.⁊ de nouatio.l.ij.ar.etiā ad hoc extra de loca.c.noſtram.

t ¶ Et pꝛo quo.ſcilicet petendo tanquaz agenti competenti vel negādo alicui competere.

tur que quidez lex de rebus illis intelligitur quarum penes unum uſus rei et penes alium dominiuz poſſit licet[n] inutile remanere[o] qđ[p] nequaquam in rebus uſu conſumptibilibuſ poteſt cuz in illis per uſum uſurpariū ſubſtantia taliſ rei eſſe deſinat ⁊ per conſequens proprietas etiam inutilis nõ[r] ſubſiſtat cuz enim uſufructus prout eſt eius iure conſtitutus qui ſeruitus dicitur perſonalis[s] et pro quo reales[v] competunt actiones nihil ſit aliud quã ius utendi nec uſus qui etiam perſonalis eſt ſeruitꝰ ſit aliud quãuis tantuz utendi rebus alienis ſalua rei ſubſtantia in ius percipiẽdi fructus et utilitatem aliam in totum uel pro parte ſuo nomine qui poſſũt ex re in qua uſufructus ſeu' uſus conſtituitur prouenire[i] propter[k] ꝙ proprietas reputatur inutilis a qua perpetuo uſufructus ſeu uſus conſtitui in rebus ex quibus ipſis[m] ſtantibus uſufructuario ſeu uſuario nulla poſſit utilitas[n] prouenire patet ꝙ ad hoc ꝙ talis uſufructus uł uſus in re aliqua cõſtitui ualeat requiritur[o] ꝙ ex re illa poſſint fructus uel utilitas ſalua ipſius rei ſubſtantia ad fructuarium uel uſuarium prouenire quod ſimilia ad ipſos poſſet ex re ipſa utilitas ſalua rei ſubſtantia peruenire quales res conſtat eſſe uſu conſumptibiles nequaquã poſſet in rebus ipis cuiquã uſufructus[p] uel uſus ꝯſtitui uel

v Reales competunt actiones. ſcilicet cõfeſſoria ⁊ negatoria. ff. ſi vſufructu peta. l. i. et inſti. §. vtrum. ⁊. §. ſi patris ſi ſeruus vendicetur. l. loci corpus. §. in confeſſoria. in rem confeſſoria competit aſſerenti ſibi deberi ſeruitutem negatoria qui negat artem fore debitam. e. ti. l. ij. dicitur autem reales actiones confeſſoria ⁊ negatoria ab impoſitione talium nominuz non autem ex h qđ aliqui dixerunt quia confeſſoria verbis affirmatiuis: negatoria verbis proponitur negatiue. naz et quandoqȝ confeſſoria verbis negatiuis: negatoria affirmatiuis proponi reperit vt in ſeruitute altius non tollendi eſt videre. ff. de no. oper. nunc. l. ſi pluſqȝ. inſti. de acti. §. eque. et ibi no. ⁊ dicta. l. ij. dicas etiam ꝙ iſte reales actiones que pro iuribus incorporalibus competũt dantur etiam illi ꝗ poſſidet vel q̃ſi ipſum ius incorporale qđ quaſi poſſidere videtur quãdiu in contrarium per alium factum non eſt. ff. ſi ſeruitus ven. l. ſi forte. §. ſciendum. et. l. ſicuti. §. ſed ſi queratur ſecus autem in actionibꝰ realibus competentibus pro corporalibus que nõ dantur poſſidenti ⁊ detinenti ẽt. nam poſſidẽti nõ eſt prodita in rem actio. ff vti. poſſi. l. i. §. interdictuz inſti. de actio. §. ſic itaqȝ. licz poſſidenti ſed non detinẽti detur. ff. de rei vendi. l. officiuz. nota de hoc extra de iudi. c. examinata. Si queras que ſit ratio quare realis actio poſſidenti ⁊ detinenti nõ detur pro re corporali ſed pro re incorporali. reſpondeo rei vendicatio non datur ad alium effectum niſi ꝙ poſſeſſio corporalis penes conuentum exiſtens in actorem transferatur. ff. de rei vendic. l. qui reſtituere. C. de alieñ. iudicij. l. i. cum igitur actor illam quaz petit penes ſe habet ſeipſum excludit quia quod petit intus habet. ſufficit enim ſibi ꝙ effectualiter poſſideat dicto. §. interdictum. ſi realis actio pro incorporalibus competens non datur ad illum effectum tantuz ſed ne illẽ qui debeat ſeruitutez nihil faciat nullumqȝ impedimentum preſtet ſed patiatur illum cui debetur pacifice illa vti. ff. de vſufruc. l. iij. §. i. de ſeruitu. l. quoti. de ſeruituti. ruſti. predio. l. i. in fi. cum ſimilibus. expedit igitur ꝙ ipſi poſſidenti detur actio vt ſub monitionem impedimenti aduerſarij et eius patientiam conſequatur cum aliter iure etiam ſuo vti libere et plene non poſſet

a Seruitus perſonalis. ff. de ſeruitu. l. ij. et quare dicatur perſonalis dic vt dixi de ſeruitu. vſufructus. s̃. in glo. quia perſone.

b Rebus alienis. hoc dicit quia proprie nulli fuire poſſunt iure ſeruitutis vt dixi. s̃. in glo. vſuarius.

c Salua rei. ideſt ne in totum pereat rei ſubſtantia. ff. de vſufruc. l. i. et ita ibi nota.

d Id eſt. exponit illa verba ius vtendi poſita in diffinitione vel preſcriptione vſufructus vel vſus.

e Utilitatem aliam. puta de ambulãdi geſtandi. i. ſollicitãdi in fundo vſufructuaio vel vſuario. ff. de vſu ⁊ habi. l. plenum.

f In totum. hoc referas ad vſufructuarium qui omnes fructus rei ſuos facit. ff. de vſufruc. l. vſufruc. legato. in fi. et. l. itez ſi fundi.

g Pro parte. ad. l. vſuarium referendum eſt qui fructus rei in totum ſuos non facit ſed illos ſolum qui ſibi ad vſum ſufficiunt. inſti. de vſu et habi. §. minꝰ. ff. e. ti. l. ſi habitatio. §. ſi vſus et. l. plenum. ⁊. l. fundi.

h Suo nomine. quaſi dicat iure ſuo non alieno.

i Prouenire. intellige vel artificialiter vel naturaliter vt colligitur ex iuribus. s̃. glo. proxi. allegatis.

k Propter qđ. ſcilicet qꝛ vſufructuarius' ⁊ vſurarius oĩes rei fructus vel partem recipiunt iure ſuo.

l Abſcedit. ideſt ſeparatus et que ſit huius ratio dic vt dixi s̃. in glo. non rem dici.

m Ipſis ſtantibus. i. in ſua eſſentiali ſubſtantia pſeuerantibꝰ

n Utilitas prouenire. exemplum poteſt poni per iura. ff. de vſufruc. l. ſtatue. a contrario ſenſu de operis ſeruo. l. viti. cum enim vſufructus et vſus ſint ius tantum quo quis poteſtatez aſſequit rei fructus et vtilitates alias ꝯſequendi ſublata vt nõ exiſtente tali vtilitati videtur non exiſtere ius ad alias tantum inductum. ff. de vſufruc. l. ij. inſti. e. ti. imperator. ſicut ſublatare ſine culpa ſubmouetur ius ad aliam petendam competens ff. de condi. furti. l. in re furtiua. et ar. ff. de le. iij. l. mortuo bone

o Requiritur. ratio eſt quam dixi in glo. proxi. precedenti.

p Uſufructus. conſumptibiles. illis enim in ſua ſubſtantia remanẽtibꝰ nulla inducitur vtilitas cũ ipſa non inſurgat nec proueniat niſi ex talium reruz conſumptione inſti. de vſufru. §. conſtituitur.

q A quoq̄ʒ haberi.ratio eſt quā dixi.ſ.ꝑxi.in glo. exemplo.
r Adhuc.pbat vlterius ꝙ in rebus conſumptibilibus ſimplex haberi nequeat vſus facti.
s Nec ſeruitus pſonalis.que eſt triplex.ſ. vſuſfructus vſus ꝛ habitatio.alie dicunẜ reales ſeu prediales.ff.de ſerui. l.i.de vſufruc. l. ſi quis binas.ꝛ ibi no.de romane ſeruitutis pſonalis dicit qs in re ius habere ꝯ quēlibet rei ꝛ poſſeſſorē peti poſſit. ff.de vſufruc. pe.l vti frui. §. vtitur. ius añt vtendi iure ſeu ſeruitute poteſt dici illud qḋ ſupficiario iure ſupficiaria competit vel emphitheote vel feudatario. ff. ſi ager vectigalis. l.i.ꝛ.ij.ḋ ſupficie. l.i.§.vlt.
t Sed mere. q̄ſi dicat nō iure competens nec rē afficiens rei poſſeſſorem non ſequens. ff.ad trebel.l.i.§.ſi heres.
v Reales actiones. ſ. confeſſoria ꝛ negatoria.
x Non cōpetūt. ſed actio perſonalis ex pacto.ar. ff. ḋ ſerui.l. vt pomū de ſerui.ruſti. predio.l.pretoris.cū ibi no.de vſufruc. ſi quis binas

r Perſonalis.ff.de ſerui.l.i.
s Ius pſonale.dic vt.ſ.ꝑxi.dixi in verbo.ſed mere.
t Sine iure aliquo.hoc inferius latius explicabitur.
v Premiſſorum.ſ.vſus qui ſit ſeruitus perſonalis vel qui ſit ius mere perſonale vel actus vtendi aliquo iure.

a[q] quoq̄ʒ haberi adhuc[r] nec ius utendi quod nec eſt ius in re nec[s] ſeruitus perſonaliſ ſʒ[t] mere ius pſonale ꝑ quo reales[u] actiones non[x] competunt in rebus talibus[y] uel rebus ipſis utendi poteſt conſtitui uel haberi cū et ius[z] tale exigat quod ex re ipa que ad utendū cōcedit[a] tali modo ad uſuariū puenire poſſʒ utilitas[b] aliqua actū uſu permanere uſuarii ſubſtātia ſalua[c] rei quod[d] nequaq̄ʒ pōt ſicut ad[e] ſenſum pōt percipi i rebus uſu cōſumptibilibus reperiri[f] rurſus[g] nec ſimplex uſus qui nec[h] ē ſeruitus nec[i] pro illo cōpetit ius[k] utēdi in talibꝰ[l] rebus pōt cōſtitui uel haberi cum enim uti re aliqua nihil ſit aliud proprie quā fructus rei ſeu utilitatē aliam[m] in ſolidūʒ uel pro parte recipe qui[n] ex ea poſſunt ſalua rei ſubſtantia ꝑuenire reſtat quod re illa uti[o] quis nequeat ex qua eiꝰ ſalua ſubſtantia nulla ſibi prouenire pōt utilitas quales res uſu conſumptibiles eſſe[p] cōſtat ex[q] quibꝰ patet qḋ nec uſus qui eſt ſeruitus perſonalis[r] nec ius utendi quod nō eſt ſeruitus ſed mere ius[s] perſonale nec actus ipſe utēdi ſi[t]ne iure aliquo poſſunt in rebus uſu cōſumptibilibꝰ poteſt conſtitui uel haberi cuʒ quodlibet premiſſorum[u] exigat quod ex re ipſa ſalua rei ſubſtātia[x] poſſint habēti ius utendi ſeu[a] utenti ex re ipſa utilitas aliqua ꝑuenire qḋ utique in rebus nequid uſu cōſumptibilibꝰ reperiri nec[b] obuiat ſupradictis[c] qḋ[d] ideʒ pre.noſter in ordinatione ꝑ

x Subſtantia.alias deſinit in ea omnis vſus. vt ſupra dixi.
a Seu vtendi. ſ. aliquo iure reperiri quia per vſū totaliter eſſe deſinunt. vt predixi.
b Nec obuiat. qnta ps.
c Supradictis. ſ.in pte pcedenti.ꝛ maxie in ver.
d Quod autem iure. ſcʒ nicholai.
e Illorum. ſ. bonorum.
f Hoc enī.ſ.ꝙ dominiū talium bonorum ſibi reſeruauerit.
g Dumtaxat.ꝛ quaſi dicat non de aliis p ea que dicta ſunt.ſ.§.ꝑxi.
h Conſumptibiles ſuſtentabilis. vel commode non ſunt pauca ſubaudi imo multa.ſicut eſt habitatio ſtratus ſiue lectꝰ et ſimilia. ff.de verbo. ſig.l. quos nos.§.viuere. ḋ alimen.lega.l.veſti.§. virilia ꝛ.§.familiaria.cum ſi.
i Licet añt.ſexta pars.
k Nec ius vtendi.quod eſſe debet ſalua rerū ſubſtantia.
l Nec ipſum vti.ſ.durabile.
m Ipſis tamen.ſ.rebus conſumptibilibus.
n Sumitur.probaẜ hoc ff.de vſufruc.earum rerum que vſu conſu.l.hoc ſenatus.§.i.ꝛ ſe.nā ab vſus in rebus talibus ꝑ aſſumptiōe.i.cōſūptiōe accipiẜ vt ibidem dicit

y Talibus.ſ.vſu cohabitibilibus.
z Ius tale.ſ.mere perſonale.
a Cōcedit.vt eſt videre in cōmodatario cui ad certū vſū res conceditur.ff.cōmodati.l.in cōmodato.§.ſicut extra. e.ti.c.i. vel creditori vel depoſitario quibus rei obligate vel depoſite pmiſſus eſt expreſſe in creditore vel tacite in depoſitario.ff.ḋ poſiti.l.die.§.i.ꝛ.C.e.ti.ſi depoſiti.
b Utilitas aliqua.conſideranda iuxta re aduertendum conceſſe qualitatem.
c Salua rei.ſublata.n.re nullus in ea vſus pōt ſubſiſtere
d Quod nequaq̄ʒ.ſ.ius vtendi ſubſtantia ſalua rei.
e Ad ſenſū.ſ.viſus p quem occulta fide veritas magis q̄ʒ p aliū ſenſū animus hominum infigit.inſti.de gra.cogna.§.vl.
f Reperiri.cum ipſe per vſum conſumptiōem totali ſubiiciātur ꝛ de eſſe ad non eſſe redigantur.
g Rurſus nec ſimplex.ſ.ſine domini exiſtens.
h Nec eſt ſeruitus.ꝛ ſic p ꝯſequēs ius iuri non imponens.
i Nec pro illo.ſed ſimplici vſu facti.
k Ius vtendi.ſ.qualitercunq̄ʒ queſitum.
l Talibus rebus.ſ.vſu conſūptibilibus vtilitate.
m Aliam.que conſiderari poteſt iuxta rei viſibilis qualitatē ff.de vſufruc.l.nūmiſmatū.ꝛ.l.ſi cuius.§.vl.alias eſt ſub lege equiſſimum.
n Qui.ſ.fructus vel alia vtilitas
o Uti quis nequeat.ſ.durabili vſu pſeuerante alias momētaneum dicitur vt infra ſequitur
p Eſſe conſtat.cum vt ſupra dixi p vſū eſſe penitus deſināt.
q Ex quibus ſupradictis ad vſum ꝙ autem huc uſq̄ʒ

o Quod eſt vti.cum de ſe non ſit rei conſumptibile ſed cōſeruabile.ff. de vſufruc.l.i.inſti.e.ti.in prin.ꝛ ſtatim ſequitur.
p Maneat.vt in iuribus.ſ.ꝑxi.alleg.ꝛ.ff.de vſu ꝛ habi.l. plenum.
q Exigit.ſcilicet neceſſario.
r Conſumatur.cum ſine conſumptione in rebus talibus non ſit vſus vnde quaſi aſſidua permutatione extingui dicuntur.inſti.de vſufruc.§ conſtituitur.
s Cum abuti.ſ.de ſe rei conſumptibile.
t Uti.de ſui natura rei conſeruabile.
v In hac materia.hoc dicit quia in alia materia abuſus in alia parte ſumitur eo ideo reprobatur quod dic vt.ſ.in glo.licet alias.
x Licet añt.adhuc ꝑbat ꝙ vſus facti abſq̄ʒ alio iure haberi nō poſſit.
y Uſibili.id eſt apta ad vtendum.
z Uti poſſit.ſ.de facto.vt eſt videre in fure predone raptore ꝛ ſimili.
a Ipſum tamen vti.id eſt ipſa poteſtas vtendi.
b Iure tali.ſcilicet vſibili.
c Poteſt conſtitui.cum regulariter quis alteri nequeat ꝯſtituere qḋ non habeat vt dixi in parte pcedenti.in glo.vſurarius ei.ꝛ ſtatim ſeqẜ.
d Nec quoq̄ʒ.haberi.cum enī habere ꝑprie cum effectu debeat intelligi.ff.de ver.ſigni.l.nomen filiarum.§.habere. ſequitur ꝙ vti re vſibili abſq̄ʒ aliquo iure vtendi non ſit vſum habere cum ex hoc illud appellat alienum.ar.xiiij.q.iiij.quid dicam.xciij.di.illud.xvi.q.iiij.c.licet.C de fur.rei priua.l.vſus aque.li.xi.
e Et talis vſus.ſ.abſq̄ʒ aliquo iure vtendi.
f Suum non eſt.ſ.quo ad dominium.
g Nec ad ſe ptinet.ſ.alias q̄ʒ iure dominij ꝛ hoc dicit quia a'iquādo

ff

dicta etiam illorũ[e] que ad ui te ſuſtentationem pertinent ſibi ⁊ romane eccleſie domi niũ reſeruarit hec[f] eni de re= bus illis dũtaxat[g] debꝫ intel ligi q̄ uſu nõ ſunt cõſũptibi les[h] ſine quibus hũana uita non eſt ſuſtentabilis que an tique nõ ſunt pauca ¶ Licꝫ[i] aũt in rebus uſu conſũptibi libus nec[k] ius utẽdi nec[l] ipſũ ut poſſit cõſtitui uel haberi ipſis[m] tamen poterit ius abu ti. Abuti aũt dũ tractatur ꝺ rebus uſu cõſũptibilibus ꝓ rei conſũptione ſumitur[n] qꝺ ei opponit ꝙ[o] ea uti quideꝫ p̄ſupponit ꝙ cuꝫ uſu ſalua rei ſubſtantia maneat[p] ſꝫ ab uti exigat[q] qꝺ cũ actu huius rei ſubſtantia conſũmat[r] cũ[s] abuti nihil aliud q̄ꝫ naturã uſus uti[t] hac[u] materia ꝓprie poſſit dici licet[x] aũt quis re= uiſibili[y] abſqꝫ iure utẽdi ali quo uti[z] poſſit ipſũ[a] tamẽ uti etiã in[b] re tali abſqꝫ iure utẽ di ſeꝑato a dñio uel ꝯiuncto nec ab aliquo poteſt[c] conſti tui nec[d] a quoq̄ꝫ haberi ⁊[e] ꝙ talis uſus conſtitui nequeat ex hoc patet ꝙ dare uel cõ=

ſtituere quod ſuũ[f] ñ eſt nec[g] ad ſe ꝑtinet nemo[h] poteſt li cet interdũ illud dare poſſit aliter q̄ꝫ[i] ſit ſuũ ¶ Actus aũt ipſe utẽdi ad utentẽ ꝑtinet inquantũ quis ſuorũ actuuꝫ per liberũ arbitriũ[k] ⁊ uolun tatẽ domin⁹ dicit cũ[l] ꝑ hoc illos nõ exercere ualeat uel etiã exercere non actus ipſe utendi ad eum ꝑtineret qui concedit aliĩ quod in[l] re ſua actũ illũ ualeat exercere qꝺ utiqꝫ nihil eſt aliud q̄ꝫ ꝙ actũ ſuũ ad rem concedẽtis ad actũ ſuũ utens ualeat ap plicare ſint[l] qui[m] equũ ſuũ a licui cõmodat nõ actũ equi tandũ ꝯcedit[n] cõmodatario ſed ꝙ actũ illũ in equo ſuo ualeat exercere qꝺ nõ eſt uti ꝙ actũ[o] utẽdi ſimplicem cõ cedere ſine[p] iure cũ hec cõce dere nihil ſit aliud q̄ꝫ conce dere ius utendi qꝺquidem ius[q] utendi ſeꝑatuꝫ a ꝓprie tate ſeu dñio in rebus que uſu conſumũtur nequid[r] cõ ſtitui ut pꝫ manifeſtius ex p̄ dictis preterea qꝺ ſimplex uſus[s] id eſt[t] ſuis iure utendi a proprietate ſeu dominio

quis id quod ad ſe ꝑtinet ſiue domino alteri cõſtituit vt inquilinio qui domum conductum alteri locando eius vſum transferat. C. cõmodati. l. nemo prohibetur. ⁊ vſufructuarius qui non eſt dominus vſufru. trãſ fertur. ff. de vſufruc. arboribus. §. vſufructuarius.

b ¶ Nemo poteſt. niſi ex vi pacti iuris vel iudicis auctoritate aliud cõ tingat. extra ꝺ dona. iter vi. ⁊ pro. c. nup. ff. de reg. iur. nemo plus iuris. in q̄ bus de hoc cuꝫ ſi. ſ. quod ſuum eſt vel ad ſe ꝑtinet.

i ¶ Quod ſit ſuum. hoc di cit ꝓpter dominum pro prietatis qui in ipſa habꝫ vſumfructum caſualem ⁊ tamen non illum caſualiẽ ſed formaliter nõ habeat. ff. ſi vſufruct. peta. l. vti frui. ⁊ ideo pactionibus dicitur poſſe conſtitui. ff. de vſufruc. l. iiĩ. inſti. e. ti. §. i.

k ¶ Et voluntatem. dicit dominus. vnꝺ legitur ꝙ libertas eſt naturalis fa cultas qua cuiqꝫ facere li bet niſi quod vi aut iure ꝓhibetur. ff. de ſta. homi. l. libertas. ⁊ ideo ſcribitur ꝙ uis animo non infert. xxiĩ. q. v. §. i. licet aũt quis ſuorum actuum dicat do minus ꝑ naturalem liber tatem arbitrii. non autem membrorum ſuorum do minus dicitur vt illorum extimationem facere poſ ſit. ff. ad. l. acquil. l. liber hõ cum illa extimationẽ reci piant. ff. ſi quadru. paup. fecis. dicatur. l. ex hoc. de his qui deie. vel effu. l. vl.

l ¶ Cum per hoc. ſ. liberũ arbitrium.

m ¶ Ad eum pertinet. ra tio huius eſt quia actus vel opera vnius nõ eſt al terius. ff. de condi. inde. l. ſi non ſortem. §. libertus.

m ¶ Qui. ſ. concedere al teri in re ſua actum aliquẽ exercere ſicut exẽplificat.

n ¶ Concedit cõmodata rio. cũ illum ꝑ ſe habere ⁊ noſcatur

o ¶ Actum illum. ſ. equitandi.

p ¶ Sine iure. ſ. vtendi imo cum iure vtendi fit talis conceſſio.

q ¶ Ius vtendi. in tantum ꝙ non eſt reuocabile niſi actu cõpleto. ff. cõ modati. l. in cõmodato. §. ſicut extra. e. ti. c. i.

r ¶ Ne quid conſtitui. cum in rebus talibus habens vſum ꝓprietatem cenſeatur habere dixi in parte precedenti. Preterea ꝓbat adhuc ſim plicem vſum facti abſqꝫ aliquo iure eſſe non poſſe.

s ¶ Uſus talis. ſcilicet aliquo iure.

t ¶ Haberetur. vltra iſta nullum tempus eſt dare. quia omne tẽpus vel in preteritum vel in preſens vel futuruꝫ diuiditur. ff. de iniuſt. teſta. l. cũ in ſerui. inſti. de ver. obli. §. conditiones. ff. ſi cer. pe. l. cũ ad preſens. cuꝫ legibus ſequentibus.

v ¶ Nequaq̄ꝫ haberi poteſt. comprobatur hoc ꝑ iura. ff. cõmunia pre dio. l. ſi ſeruitutis. §. futuro. ſicut ⁊ ꝑſona q̄ nõdum eſt re aliqua uti nõ poteſt. ff. de iure codici. l. quidam referunt. extra de eccle. edi. c. ad au dientiam. iĩ. ſicut ꝙ in rerum natura nõ eſt in ſtipulationem deduci nõ poteſt. inſti. de inuti. ſtipu. circa prin. ⁊ per aliam que dixi in c. cum inter nonnullos.

x ¶ Per hoc tñ. ſ. quod habet facultatem illum exercendi niſi in potentia. talis potentia vel appellat altitudo extra de bap tiſmo maiores. §. ceterum ſicut de iuſticia inquantum eſt hu mana creatura di citur quod eſt cõ ſtans ⁊ ꝑpetua vo luntas in potẽtia videlicet vel apti tudine. qꝛ in actu frequenter eſt cõ trarium. ff. ꝺ iuſti. ⁊ iu. l. iuſticia. ⁊ ꝺ matrimonio qꝺ ẽ coniunctio maris ⁊ femĩe indiuiduã vite conſuetudinẽ retinens. ſ. aptitu dine vel ꝓpoſitio licet nõ actu inſti. de iure ꝑſonarum circa princi. xxviĩ. q. viĩ. §. ⁊ de poſ ſeſſione momen tanea. C. de mo menta. poſſeſ. l. i. q legitimã perſonã. ſcꝫ momentaneaꝫ

a ¶ Nõ exiſtit. op⁹ eſt facto quod qui dem ſola volũtas vel facultas nõ in ducit ſed ope con fecto. ff. de conſti. pe. l. promiſſorum §. conſtituto. qui. mo. pig. vel ypo. ſol. l. ſicut. §. ſi vo luntate. de re iu di. l. iiĩ. §. ait p̄tor de pig. act. l. non eſt mirum. extra ꝺ offi. ordi. paſtora lis. §. vlt. vt lit. nõ conteſt. quoniam. §. malis cũ ibi no. de eo qui mit. in poſ. c. i. in fi. ꝺ hoc de re iudi. cum ali quibus.

b ¶ In fieri. i. exer citio ipſo facti.

c ¶ Poteſt dici. qꝛ actus aliquis anteq̄ꝫ cõpletus ſit eſſe complete dici non põt de illo qui eſt in via eundi ad ſanctum iacobum dici nõ poteſt ꝙ iuerit donec intentionem ſuam compleuerit. ar. ad hoc. ff. de condi. ob cauſam. l. ſi pecuniam. de ver. obli. que ex delict. naſ. §. manifeſtius. C. de poſtu. here. inſtituen. l. penul.

d ¶ In fieri. expone vt. s. proximo.

e ¶ De actu. ſcilicet incboato.

f ¶ In fieri. ſcilicet completo.

g ¶ Rerum natura. hoc referri ad preteritum ⁊ futurum põt.

h ¶ In memoria. ſcilicet preteriti.

i ¶ Uel apprehenſione. ſ. futuri.

k ¶ Haberi. ſcilicet de preſenti.

l ¶ Momentaneum. i. per momentum durãs. ar. C. ſi de mo men. poſ. fuerit appellatum. l. i. qui legi. perſonã. l. momẽtanee

m ¶ Inſtantaneum. i. inſtanti faciendum percipi poteſt. ſi. ff. ꝺ ſolu. l. rem ratam haberi. l. quo enim. §. iulian⁹. extra de dona.

apoſtolice.
n ¶ Protunc.ſ.preſenti.
o ¶ Cum ſic dici poteſt. cum ſtatim vel in momento eſſe deſi-nat ar.ad hoc.ff.de condi.ob cau.l.qui ſe.ij.Rñ.de donat. inter virum ⁊ vxo.l.ij.§.vlt.de iure.do.l.licet.§.quotiens.de ſolu.l.ſi pecuniam.et habere cũ effectu intelligitur.ff.de ver.ſig. l.nomen.§.habere immo alias habere tẽ i momẽto habes deſinere eſſet deriſorium ar. ff.de iure do.l.cuz poſt.§.gener.cum ibi no.⁊ dele.i.l.legato generaliter.
p ¶ Non habetur illud eniz quod iã factum eſt cum in ſtanti non ſit de p̃ſenti non habetur quia ſe non poteſt habere ad eſſe vel nõ eſſe preſenſ ar. ff.ſicut pe.cum ad preſenſ de iniuſto teſta.l. cuz ſecũdo inſti.de ver. obli. §. conditiones.et ꝙ iam factum eſt pro non poteſt.ff. de capti.⁊ poſtil. reuer.i bello.§.facte.in cor.autẽ.de equa do.§. i.colla.vij. xxxij.q.v.ſi paulus nec ipſum factum amplius eſſe poteſt ar.C. de ſacro ſanc.eccl.l.i. ar.lxiij.di.§ .ꝑiter quare cõſueuit dici ꝙ de tp̃e nõ habemus niſi nunc. ⁊ ſuper hoc quod hic dicitur tempore preterito p̃ſenti vel futuro vide quod plene tractat auguſtinus li.xi.confeſſionum.
q ¶ Preterea adhuc.probare nititur ſimplicem vſum facti ſine aliquo iure non poſſe ſubſiſtere.
r ¶ Reputandus.hoc probatur clare per ea que dixi in decre. cum inter nonnullos.in glo.ſed vnde.
ſ ¶ Nequaꝗ̃ pertinet.cum perfecti ſit nulli nocere quod faceret vſum non inſtruendo omnibus autẽ velle prodeſſe ar.xiiij. q.v.c.deniq̃.
t ¶ Aliud adicit. cum ad perfectum ſpectet omnia contempnere.xiiij.q.i.§.i.
v ¶ Detrahere noſcitur.quia tum perfecta ſit dixi nihil etiam iuſte habere velle ſed omnia contẽpnere inſtrumenti vſum habendo ſe in repugnantiam deducit ar.C.de mune. pat.l.profeſſio.li.x.ff.de vaca.mune.l.in honoribus.§.philoſophis. de varijs ⁊ extor.cogni.l.i.⁊ .§.⁊ an philoſophis.xij.q.ij.c.gloria epiſcopi mune.ſacrateſ.
x ¶ Conditor canonis.ſ.nicolaus.
y ¶ Extimare cum enim ipſe ſit chriſti vicarius de tranſla.epiſ. ca. quãto.de re iudi.ad apoſtolice.§.nos .li.vi.⁊ lex aniata in terris.in cor.auten.de conſu.circa fi.colla.iiij.nihil iniuſtuz in dubio permittere videtur ar.xxi.di.c.nunc autem.xl.di.c.non nos.cum ipſemet profiteatur ſe velle obtinere qd̃ ſue uolunt leges in cor.auten.de iudi.§.omis.colla.vi.nec vult a iure tramite declinare extra de proba.licet.§.i.⁊ ar.de excep.c .cuz inter ⁊ ne alias iniuſticia vel iniuria oriatur vnde iura naſci debent.C.vnde vi.l.meminerint.extra de accu.qualiter ⁊ ne ſua conſtitutio aliquid imperfectũ aliquid ne iniuſti. continere dicatur contra.l.ſi quis ſeruum.C.qui mili.non poſ.li.xij.de hijs quibus vt indig. l.cũ cillyanum. cum ⁊ ipſa ſua reſcripta contra ius illicita precipiat ab omnibus refutari.C.de preci.imperia.offerẽ.l.reſcripta.xxv. q.ij.ca. nec damnoſa.et c.ſunt immo auferẽda ſũt de manibus portantis et principi referenda. C.de paga.ſacri.fi.⁊ rem.l.ſicut no. exta de fide iſtru. paſtoralis. Item ſi priuatus aliquis iniuſtum vel iniurioſum alteri in dubio pertinere non videt.ff.de hijs que in frau .credi.l.ſi pater de condi.indebi.l.ſi ꝓcurator.§.celſus.mlto minus princeps.in cor. auten.vt differentes iudiceſ §.ſi tamen ꝯtingit coll.ix.
z ¶ Quod de iuſto.ſ.vſu
a ¶ Liceret.i.licituz eſſꝫ ꝑ hoc excludens vſum non iuſtum ar.xiiij. q.iiij.c. qd dicam.xxiij.q.vij.c. i.ff. de condi.inſti.l.filius.
b ¶ Subiungens. dicto.c exiij.§.preter alloca.
c ¶ Omninꝫ puta pecunie
d ¶ Defacto.ex quo ſuppoſitur abſq̃ omni iure vt permiſſis in quibus cẽſetur vſus non iuſtus ex quo eſt abſq̃ iure vtendi vt.s.
e ¶ Parum.quarum vſuꝫ licet non licet habere fratribus ipſis diſiunctio facta per papam nicolaum
f ¶ Potius referenda.ſibi queras quare hoc reſpondeo quia ad illuz relata magis iure communi conuenit ⁊ per conſequens rei agende vlterior eſt quare ipſa potius eſt ſuſcipienda.ar.ff.de reg.iur.l.quotiens.ideꝫ ſermo et minus per hoc habet iniquitatis quare eſt potius eligẽda ar. e.ti.l.quotiens nihil nam verba ſunt in dubio interpretanda vt iure cõmuni non ob. mef.ar.extra de reſcrip.cauſam que de conſu. cum dilectus ⁊ ꝙ pluſ eſt verba ad extraneum ſenſum trahenda ſunt niſi res de qua agitur aliter ſalua eſſe non poſſet.C .de libe.prete.l.iiij.⁊ no.extra de ver.ſig.c.intelligentia
g ¶ Ius vtendi.ſaltim perſonale rerum vt pecunia.
h ¶ Quarundam.vt duarum tunicarum.
i ¶ Binarum.⁊ ſimilium in dicto.c.exiij.§.licet autem.
i ¶ Ex quo.ſ.quia quarundam rerum vſus eſt prohibitus ⁊ quarundaꝫ permiſſus.
k ¶ Ordinatio.ſ.nicolai. l ¶ Loquitur.i.ipſe nicolaus per ordinationem nam ipſa ordinatio cum de ſe ſit inanimata vero loquitur ẜm enim modum loquendi ſcriptura loqui dicitur.i.deus vel homo per ſcripturam.C.de ſum.tri.epiſtola inter claras.circa prin.⁊ ibi no.
m ¶ De tali.ſ.vſu.i. congrua eſt hec expoſitio cum ſine iure vtendi omnis vſus iniuſtus cenſeatur vt.s.etiam plene probaui.s.c.cũ inter nonnullos ad quod.s.ſuper hoc te.remiſ.

ſeparatur etiam iure uiſibili habere[r] nequeat ſic probat ſi eniꝫ poſſit haberi uſus talis ante actum ipſum aut in ipſo actu aut poſt completuꝫ actũ huiuſ habeat. Qd ſuper hoc nequeat fieri ex hoc patet ꝙ non eſt haberi nequaquã[u] põt patet aũt ꝙ actus ipſe antequã exerceatur aut etiam dũ exercet aut poſtquam perfectus eſt in rerum natura non eſt ex quo ſequitur quod habeti in munere poteſt licet enim ante actũ ipſum quis facultatem illam habeat exercere Exercẽdi ꝑ[x] hoc tamẽ actuſ ipẽ in rerũ natura ubi impotentia non[a] exiſtit.cũ autem actus eſt in fieri[b] nec adhuc qd̃ ipſe actus in rerum natura ſed poteſt[c] dici licet de eo qd̃ ſit i fieri[d] dici poſſit quod enim de actu[e] qui eſt in fieri[f] ut uel futurũ eſt iam non eſt in rerum[g] natura ſed in[h] memoria uil[i] apprehenſiõe tantum eſt quare niſi prout in memoria uel apprehenſiõe uel ne haberi[k] nequaꝗ̃ꝫ põt ꝙ autem in preſenti fit momentaneũ[l] uel inſtantaneũ[m] eſt ꝙ utiqꝫ magis ĩtellectu q̃ꝫ ſenſu ꝑcipi põt unde nec eſt haberi protunc[n] niſi pro momento illo ſeu inſtãti ini quo[o] ſic poteſt dici actum cõpletum licet ſi ex facto ipo producta res aliqua fuerit res ipſa facta haberi ualeat factum tamen ipſum quod iam tranſit niſi in memoria prout ſupra dictum eſt non habetur[p] preterea[q] ſi ſimplex uſuſ abſqꝫ iure utẽdi haberi poſſꝫ ab aliquo cõſtat ꝙ nõ iuſtus eſſet actus utendi huius reputandus[r] cũ ille uſus fuerit tibi ius non competebat utendi talis autem uſus licet nõ iuſtus ad ꝑfectiõis

n ¶ Ipſe. ſcilicet nicholaus.

o ¶ Moderatus vſus. ⁊ per hoc denotare volens vſum competere cū iure in rebus permiſſis cum meditio anime proueniat ineffrenato quia imoderatio a iure reprimi dicatur vt in probe. decre. ⁊ de ver. ſigni. c. vl. ⁊ ar. C. vnde vi. l. i. ff. de teſti. l. i.

p ¶ Expreſſis prius. dicto. c. exiit. §. in alio. ⁊. i. §. quia vero.

q ¶ Eſt conceſſus. ex hoc concluditur māifeſte vſuꝫ competere cum iur. uten di proueniēti ex conceſſione principe tale ius in ducerem⁹. ar. viij. di. quo iure. ff. de iniur. l. iniuriarum. §. i.

compe. c. ſi clericus. xi. q. i. experientie. C. de iurſdi. om. iudi. l. in criminali. cum ſimilibus.

g ¶ Pedaneis iudicibus. quales ſunt quia humiliora ⁊ viliora negocia diſceptant. C. de peda. iudi. per totum. ⁊ maxime in. l. vltima.

h ¶ Paruis. parue dici poſſunt reſpectu ⁊ habito ad qualitatem potentis. ar. ff de iudic. l. ſed ⁊ ſi ſuſceperit. §. ſꝫ ꝑponas. extra de ſymo. ⁊ ſi queſtiōes ⁊ plene dixi in. ca. execrabilis.

ſtatum nequaq̄ꝫ[s] ꝑtinet[t] nec perfectionē aliquod[t] adiicit ſed ſibi repuguare poti⁹ ac detrahere[u] noſcitur manifeſte. Quod autem uſum nō iuſtum cōditor[x] canonis fratribus ipſis interexit reſeruare nequaq̄ꝫ debet aliquis ſapienſ eſtimare[y] imo quod[z] de iuſto[a] intellexit ex eo pōt euidentius apparere quod non in eadē ordinatione curauit adiicere ꝙ[a] illarum rerum dumtaxat in ſe ⁊ eccleſiam romanā recipiebat dominium quarum uſum facti liceret[a] habere fratribus ſeu ordini antedictis ſubiūgēs[b] nihilominus ꝙ nō rerū omnium[c] uſuꝫ habere debeant fratres ipſi quantum enim ad uſum facti abſq̄ꝫ omniū iure utendi ſimplicem actū nullam rerum. Ad fratres differentia eſt cenſenda ſic eniꝫ uti de facto[o] poſſunt ꝓhibitis ⁊ promiſſis quare ꝓmiſſa rerū diſtinctio ad illū uſum facti potius[f] eſt referēda pro quo ipſis cōpetit fratribus ius[g] utendi quarūdā[h] enim uſus fratribus ipſis ꝓhibitus noſcitur ⁊ quarūdā ꝓmiſſus ex quo[i] ſequitur ꝙ uſus facti d̄ quo ordinatio[k] loquitur[l] de tali[m] intelligi debeat qui iuſtus ſit. ratio eſt pro quo competat ius utendi ex hoc conditor ipſe[n] canonis exprimit euidēter[·] cū in eadem ordinatiōe adiicerit ꝙ moderatus[o] uſus i expreſſis[p] prius rebus ipis fratribus eſt conceſſus[q]. ¶ Preterea[r] ſine rebus conſumptibilibus poſſit uſuſ conſtitui uł haberi nequaq̄ꝫ ſimplex[s] nec a rei ſubſtantia proprietate ſeu dominio ſeparatus uſus huiuſmodi poſſet[t] dici cum per talem uſum id eſt utendi actum ⁊ in ipſo actu ⁊ cum ipſo actu res conſummatur huiuſmodi ac in ipſius rei exerceatur ſubſtantia nec ſine rei ipſius conſumptiōe eſſe[a] ualeat uſus talis. ex quo ptꝫ ꝙ uſus talis nec ſimplex nec ſeparatus a dominio poteſt dici Ruſus[b] nedum fratribus ipſis ordidinatio predicta[c] nō profuit ſed etiam occaſionaliter honori[d] ſacroſancte romane ec

r ¶ Preterea. ad hec probat in rebus contentibilibus ſimplicem vſum non cadere.

s ¶ Simplex. ſcilicꝫ ab omni iure.

t ¶ Poſſet dici. ratio eſt que ſequitur ⁊c̄.

a ¶ Eſſe valeat. hoc. ſ̄. pluries probatum eſt quare non eſt iterandum nec ſeparatus a dominio cū habens in talibus rebus vſū habere dicatur dominiū. vt. ſ̄. pluries probaui.

b ¶ Rurſus. ſeptima pars.

c ¶ Predicta. ſcilicet nicholai.

d ¶ Honori qui ſeruandus eſt. cum enim ex precepto chriſti matri carnali ſit honor exhibendus ⁊ etiā ex iur. diſpoſitione. ff. d̄ obſe. a li. l. i. §. i liberto. cum ſi. multis. multo fortius matri ſpūali qualis eſt eccleſia romana mater omnium fidelium ⁊ magiſtra. xij. di. c. non decet. extra de ſum. tri. damnamus ad fi. de fo. compe. c. vlt. ij. q. vi. c. ad romanam. ij. ⁊ de tali honore dici conſueuit ꝙ eſt quibuſcunq̄ꝫ diuitijs preferēdus ff. ſi quis obmiſ. cau. teſta. l. iulianus. ⁊ ar. ff. de aur. et ar. leg. l. veſtis. §. muliebria.

e ¶ Non leuiter. quaſi dicat immo grauiter.

f ¶ Foro eccleſiaſtico. ſ. contra clericum vel laicum pro iure eccleſiaſtico ſpeciali vel interdcōni eccleſie ſubditū. de fo. compe. licet cum ſi.

f ¶ Seculari. cui rei ſubditis actor forum eorum ſequi tenetur. de foro

i ¶ Vilibus. hic videre potes quod no. in cor. auc̄. de man. prin. §. ſi tibi colla. iij.

k ¶ Continue litigare. quaſi dicat certe trahitur cum epiſcopis ſe litigioſum non debeat exhibere cuꝫ ex hoc ordinari etiam prohibeatur xl. di. §. i. ⁊. ca. i. et ſeruum dei litigare nō deceat quare dicitur ꝙ verecundia non eſt vituperāda ſed laudanda. ff. d̄ tribu. actio. l. illud. §. qd tamen de aliena. iudicij. l. iteꝫ ſi res poteſt. in hoc autem potiſſime detrahitur cum eccleſia litigādo partem cum alio faciens habeat ad preſentiam iudicis viſum ne iure. C. de epi. ⁊ cle. l. iubemus. ⁊ ipſa ſit illa ad quam vndecunq̄ꝫ omnis oppreſſus recurſū habiturus eſt vt ad matrem. q. vi. c. ad romanam. ⁊. c. omnis oppreſſus.

l ¶ Hoc aiit. ſ. litigare etiam coram pedaneis iudicibus.

m ¶ Notum. quod probatione non eget. ij. q. i. de manifeſta. extra de iureiuran. ad noſtram. C. de accuſa. ea quidem.

n ¶ Retentionis. ſ. facte per nicolaum papam.

o ¶ Agitentur. id eſt agitari habeant coram certis iudicibus vel conſeruatoribus deputatis.

p ¶ Vexare indebite. quod per eccleſiaꝫ alijs prohibetur d̄ reſcrip. nonnulli. ca. ſi ergo ad hoc debꝫ eccleſia abſtinere extra de va. ⁊ libe. ven. c. i. ar. ff. d̄ fideiuſ. l. tuto. ſi ſeruitus vendicet

ſn.l.altius.de condi.inde.l.frater a fratre.xi.q.i.ſilueſter. xxv. di.ca.vltimo.

clesie non[e] leuiter detrabit. Nunquid nõ prefate eccle ſie derogas honori ſi ipſuʒ oporteat nunc in foro eccle ſiaſtico nunc in ſeculari[f] in= terdum quoqʒ coraʒ peda neis[g] iudicibus ⁊ plerũqʒ ꝓ rebus paruis[h] et uilibus[i] cõ= tinue[k] litigare. Hoc[l] tamen notum[m] eſt fieri cũ occaſiõe retentionis[n] duci domũ om nes cauſe occurrẽtes agen= do uel defendendo pro bo= nis huiuſmodi nomine ro= mane eccleſie uirtute cuiuſ= dam priuilegii a fe. re. mar tino papa.iiii. predeceſ. n. conceſſi ſuper hoc agitent[o] ⁊ qđ grauius eſt cẽſendum procuratores cauſarum hu ius multos uexare[p] dicũtur indebite poteſtas attributa procuratoribus talibus per priuilegium antedictũ quo ad miniſtrationẽ bonorum premiſſorum[q] dudũ ſeruata

non fuerit nec[r] ſeruetur que[s] omnia in notam[t] et iniuriaʒ[v] ſancte romane eccleſie non eſt dubium redũdare. Ad hec ordinatio antedicta[x] ec cleſiarum prelatis et[y] recto= ribus grauis exiſtere nimiũ et[z] moleſta monſtratur. Nunquid non graue pre= miſſis[⁊] põt exiſtere ꝙ ipſos oporteat ſe opponere[a] ſãcte romane eccleſie ꝙ ipſoruʒ[b] caput[c] noſcitur et magiſtra[d] ac cum ea agẽdo uel defen dẽdo litigare aſſidue uel ce dere iuri[e] ſuo hoc[f] tamen o= porteat illos[g] facere cum in multis dicti frẽs predictis[h] exiſtere dicãtur iniurij[i] ſicut multorum prelatorum et re ctorum diuerſarum prouin ciarũ adhuc in curia exiſten tium habet inſinuatio[k] qui quidem fratres facta[l] ſua ꝑ procuratores nituntur defen dere[m] antedictos. Nos[n] ita

q Premiſſorum.quorum dominium fuit eccleſie romane ꝑ nicolaum papam retentum.

r Nec ſeruetur.quare ex hoc dici poſſet aliqualiter abrogata.ar.iiij.di.§.leges.⁊ ar.eo.q̃ no.in fi.in cor.auc̃.de man.prin.§.patrocinia.colla.iij.de tabel.§.illđ quoqʒ coll.iiij.vel dic ꝙ poteſtas licita per priuilegium illud ꝓcuratoribus cõceſſa ꝑ eos abutẽtes illo nõ fuit ſeruata quare ꝑ hoc priuilegium amittere debuerunt.lx xxiiij.di.c.vbi iſta xi.q.iiij.priuilegiũ extra de priuile.tuarum.

s Que omnia.ſ.litigare ⁊ ꝑ priuilegium alios vexare indebite.vt.ſ.

t Notaui.ſ.diffamationem.

v Iniuriaʒ.que poteſt dici inſurgere hoc caſu ex indebita pretextu priuilegij facta de aliquo vexatione.ar.extra de fo.cõpe.c.nullus.

x Et antedicta.ſ.predicti dominij retentiua

y Et rectoribus quocũqʒ nomine cenſeantur.ar.i.q iij.⁊ ſoluatur per iſtam copulatiuam ⁊ videtur hic innui ꝙ ſimplices eccleſiarũ ſcilicet rectores non dicantur prelati cum de ſui natura copula ꝯiungat diuerſa.ff.de le.iij.l.ea tamen adiectio.ſed de hoc dic vt no.extra de iudi.decernimus.de offi.ordi.c.cum ab eccleſiarum.⁊ hoc verbum prelatis denotat eccleſie ꝑlatos maiores.ar.d.c.decernimus.

z Et moleſta.quare ex hoc merito tollenda.ar.iiij.di.ca.erit autem lex.

⁊ Premiſſis.ſcilicet prelatis ⁊ rectoribus.

a Opponere.ſcilicet litigando.

b Ipſorum.ſ.prelatorum ⁊ rectorum.

c Caput.noſcitur.xij.di.c.non decet.

d Et magiſtra.extra de priuile.antiqua litigare.certe negari non poteſt quin hoc eis ſit graue cum eccleſia perſonam parentis repreſentans ſancta ⁊ honeſta ſemꝑ videri debeat prelatis ⁊ rectoribus.ar.ff.de obſe.a libe.l.liberto.

e Iuri ſuo.quod eſſet contra legem.illud.ff.de pe.here.

f Hoc tamen.ſ.litigare vel iuri ſuo cedere.

g Illos.ſcilicet prelatos ⁊ rectores.

h Predictis.ſcilicet prelatis ⁊ rectoribus.

i Iniurij.id eſt iniurioſi ſeu contumelioſi.ar.ff.de iniur.l.iteʒ apud.§.conuicium.cum ſimilibus.

k Inſinuatio.i.patefactio ⁊ aſſertio ſimile extra de appel.ex inſinuatione.

l Facta ſua.ſ.conuicioſa ſeu iniurioſa vel alijs vexationem inducentia.vt ſupra.

m Defendere.⁊ male.quia per alium talia facere proinde eſt ac ſi facerent ꝑ ſeipſos.ar.ff.de vi ⁊ vi ar.l.i.§.deieciſſe.de iniur.l.non ſolum.§.mãdato.⁊.§.proculus.⁊ talium procuratorũ habentium a fratribus plenam ⁊ liberam poteſtatẽ factam ipſis fratribus nocent.ff.de tribu.ac.l.procuratoris.C.de tre.et trãſ.mili.anno.l.in actiõe li.xij.

n Nos itaqʒ.viij.pars.

o Colere.ꝑ approbationem.veritati enim manifeſte cedit opinio.viij.di.c.veritate.extra de purg.vulga.c.ſignificantibus.ff.quando ac.de pecu.eſt anna.l.queſitam.alias eſt §.vlt.l.i.cum ſimi.⁊ hoc uerũ niſi vbi inducitur ꝓſumptio iuris ⁊ đ iure vel fictio quia illi habet precise ſtari no.de ſpon.is q ff.qđ me.cau.l.vlt.C.de probat.l.ſiue poſſidens.l.di.c.ferrum.

p In illius.ſ.dei.

q Veritas.ſubau.eſſe.

r Noſcitur.vnde vero dicitur via veritas ⁊ vita in exemplo non errãs veritas in premiſſo non fallens vita in premio.ſ.eterno non moriẽs.de pe.di.ij.c.ſi enim inquit verbi g dicit.xi.q.iij.extimãt.⁊.c.imperatores.no.de hoc in cor.auc̃.de fide inſtru.circa prin.colla.vi.

s Licet immeriti.hoc dicit propter humilitateʒ vel propter pronitatem humane nature ad peccandum.xij.q.i.omnis etas.in cor.auc̃.de mona.§.ſi quis igitur.circa fi.coll.i.alias nullus eũ ſanctum dubitet quem apex tante dignitatis attollit.xi.di.non nos.

t Teneamus in terris.ſimile extra de tranſla.epi.c.quanto.vt eccle.benefi.c.i.de re iudi.ad apoſtolice.§.nos aũt li.vi.

v Obſeruari.C.plus valere qđ agitur per totuʒ.⁊ dixi.s.e.§.in ver.colere.

a Premiſſis.s.in hac decre.recitatis.

b Ne ductis.per hunc modum hominis actus ad finem ꝓ ſpiritu deducitur ar.C.de legi.⁊ humanũ de repu.l.non eſt dubium.xi.q.iij.c.ſummopere diligenti.ſimile.C.ne filius pro patre.auten.habita.l.quia quod a pluribus queritur facilius inuenitur.xx.di.c.in quibus.C.de ingenu.manu.l.amaui.de fideicõ.li.l.vlt.ff.de bo.poſ.l.in bonorũ cũ ſi.

c Dicti ordinis.ſcilicet fratrum minorum.

d Non verbis tantum.ad hoc facit.xvi.q.i.ſi capſ.C.de epi.⁊ cle.l.decernimus.

e Simulatis actibus.ſimulatio hic in mala parte ſumitur quare infra peruerſa appellatur.alias in bona accipitur ſuper quo vide quod no.in his que vi metuſue cau.fiunt.c.i.ad tales autem actus dominus reſpectum non habet.cor enim ſincerum non inanum interrogas.xiiij.q.v.c.ſi quid inueniſti.⁊ plus reſpicit cogitatiões ꝙ̃ actus.xv.q.vi.c.ſi ſacerdotibus.ad finem.

f Operibus claris.quaſi dicat patentib⁹ non occultis adinſtar operꝫ

chriſti que patentia non clandeſtina fuerunt iuxta per eum dicta ergo palam locutus ſum mundo ⁊c. ⁊ iuxta id qui male agit odit lucē. ⁊ ar. ad hoc. ff. de admini. tuto. l. non exiſtimo de ritu nup. l. vlt. C. de repu. l. vxor. cum ſimilibus. vel dic claris. id eſt non implicitis ſed explicitis non obfuſcatis ſed dulcis claritas enim in agibilibus a iure approbat̄. ff. de inſti. acti. l. ſed ⁊ ſi. § preſcribere. in cor. auten. de teſta. imperfec. §. nos igitur. colla. viii.

r ¶ Enigmatici. quaſi dicat ſine fructu ſubſiſtentis.
s ¶ Faciunt infici. ſ. quantum ex eis eſt in ſuis actibus ſimulatis al as enim vere loquendo ipſa bona de ſe infecta dici non poſſunt.
t ¶ Ac fomentum. id eſt nutrimentum.

qȝ qui ueritateȝ tenemur co
lere[o] uelut ille qui illius[p] qui
ueritas[q] noſcitur[r] licet[s] imeri
ti uicem teneamus[t] in terris
illa uolētes in ſancta dei ec-
cleſia nō que uerbo obtine
rent tum ſed que re potius
obſeruari[u] premiſſis[a] in ſcru
tineo recte conſiderationis
ne[b] ductis ac deliberatiōe cū
fratribus noſtris et multis a
liis prohibita diligenti di-
gnum arbitrantes ⁊ contra
rium profeſſores dicti[c] ordi
nis non[d] uerbis tantum non
ſimulatis[e] actibus ſed operi
bus[f] clariſ ueritate[g] ſuffultis
perfectioris ſtatus ac altio-
ris pauptatis ſibi preroga-
tiua pre aliis mendicantib⁹
uendicare ac nihilominus
honorari[h] ſacroſancte roma
ne eccleſie cuius obnubula-
ri[i] poſſet gloria. Si tam per
uerſe[k] ſimulationi que perfe
cto ⁊ ipſis ſimulātibus effi
cit ⁊ aliis ſcandali[l] materiam
ſubminiſtrat diſſimulando
illi[m] occurrere cōſentiret ac
inſuper uolentes indempni
tati prelatorum ⁊ rectoruȝ[n]
ſalubriter ſuper hoc ꝓuide
re ¶ Volentes ꝙ in poſte

ruȝ ſub pretextu ſeu pallio[o]
talis dominii tēporalis[p] nu-
di[q] enigmatici[r] tanta bona
quanta dicti fratres faciūt[s]
infici ac[t] fomentum tāti ma
lis quanta[a] procedunt ex ſi
mulatione huiuſmodi mini
ſtrare[b] de[c] fratrum noſtroruȝ
conſilio hoc audito in ꝑpe
tuum ualituro ſanximus ꝙ
in bonis que in[d] poſterū cō
ferentur[e] uel offerentur[f] aut
alias quomodolibet[g] obue-
nire continget fratribus ſeu
ordini ſupradictiſ oratoriis[h]
officiis et habitatoribus ac
uaſis libris ⁊ ueſtimentis di
uinis officiis[l] dedicatis[m] uel
dedicandis que ad[n] ipſos
obuenient in futurū ad[o] que
ſe non extendunt adeo incō
ueniētia ſupradicta[p] ꝓpter
quod conſtitutionem iſtam
ad illam extendi uolumus[q]
nullum ius ſeu dominiū ali
quod occaſione ordinatiōis
predicte[r] ſeu cuius ius alte
rius a quocunqȝ predeceſſo
rum noſtrorū ſuper hoc ſpe
cialiter edite romane eccle
ſie acquirat̄ ſȝ quo[s] ad hoc
habeantur prorſus ordina
tiones[t] huiuſmodi pro non

a ¶ Quanta procedunt. que colligi poſſunt. s. xxi. §.

g ¶ Veritate ſuffultis. q̄ſi dicat non fictione vel ſimulatione ſimulata enim pro infectis habenda ſūt

h ¶ Honori. de tali honore ſcribitur ꝙ preferēdus eſt honor proprius alieno. ii. man. l. quintus mucius. de procura. l. q̄ omnia. ⁊ ar. extra de vſupal. c. niſi. xii. q. i. c. dolo.

i ¶ Obnubilari. i. obfuſcari quaſi tenebroſi fumi caligine. de hereti. ca. nolentes. cle. papa. v.

b ¶ Miniſtrare. qd̄ poti⁹ tenemur vitare. ar. de offi. or. refragabili. de acuſ. qualiter. cum ſimilibus.

c ¶ De fratrum. quid operetur hec clauſula dixi in. c. execrabilis.

d ¶ In poſterum. per hoc videt̄ ꝙ in colłatis āte hāc conſtitutionem nihil per eaȝ quo ad dominis retentio nē immutetur. nā ⁊ ſtatuendo ſuper futuris preterita priſtine diſpoſitioni reliquiſſe videtur. ar. in li. feu. cogni. circa fi. ⁊ ar. extra de preſump. nonne. de decimis ad audiētiam. C de cadu. tol. l. i. §. ſin autem ad deficientis.

k ¶ Peruerſe ſimulatiōi. hic potes dicere vt dixi. s. in verbo ſimulatis actibus efficit vtpote in his ſub agni ſpecie lupuȝ gerentibus. ar. extra de here. c. vt officium. §. i. li. vi.
l ¶ Scandali materiam. que vitanda eſt extra de preſcrip. c. nihil. de no. ope. nunc. c. cum ex iniuncto. cum ſimilibus.
m ¶ Illi conſentiret. iuxta id error cui non reſiſtitur approbari videtur ⁊ conſentire videtur erranti qui ad reſecanda que corrigi debent non occurrit. lxxxiii. di. c. error. ⁊. c. conſentire. ⁊ ar. extra de here. c. ii.
n ¶ Rectorum. qui ob premiſſa moleſtabantur ⁊ grauabantur vt in parte precedenti dicitur.
o ¶ Pallio. i. velamento. ar. C. de poſtula. l. velamento.
p ¶ Verbalis. quaſi dicat non in effectu realis.
q ¶ Nudi. i. ab omni emolumento denudati.

e ¶ Conferentur. titulo donationis vel legati quod donationem ſapit. ff. de leg. ii. l. legatum.
f ¶ Offeretur. ſimplici oblatione que conſueuit in eccleſia potiſſime fieri.
g ¶ Quomodolibet. puta per ſpeciem aliquam vel modū ſupreme voluntatis vel inter viuos.
h ¶ Exceptis. ponit exceptionē de multis rebus a ſtatuto quo infra ſequitur.
¶ Eccleſiis. eccleſia in iure multipliciter ſumitur ſuper quo vide quod not. per Bar. extra ne prela. vices ſuas. c. vlt.

k ¶ Oratoriis. talia oratoria non sacra tamẽ ad deuotionẽ vni cuiq3 fidelium licet habere de iure communi sacra autem non sine cõsensu episcopi de conse di. i. c. vnicuiq3. ⁊ c. nemo. xviij. q. ij. c. quidam. in cor. auten. vt nullus fabricet orato. domũ. §. sancimus. igitur. colla. v. sicut et quilibet priuatus potest domum certaz deputare pro colligendis pauperib⁹ nõ tamen ꝙ per hoc dicatur locus religiosus extra de religi. do. c. ad hec. vbi ꝺ hoc per Jnno. et hospitali futuro religioso certa dos assignãda ẽ sicut ecclesie no. per Jnno. extra ꝺ resti. spo. cuz ad se dem.

q ¶ Uolumus. no. principis constitutionem editam ex certa ratiõe seu causa non esse extendendam ad illa in quibus cessat illa ratio sine causa cum defectus cause constitutionem ⁊ cessare faciat. ff. de iure pa. l. adigere. §. Quis. lxiij. di. §. hijs omnibus ⁊ rationibus dissimilitudo dissimilia iura induci facit. ff. ꝺ successo. edic. l. i. §. largius C. de codicil. l. vlt. ꝺ trãsac. l. interpositas qui. s. potiores in pig. habeãtur. l. assiduis. in fi.

r ¶ Predicte. s. facto ꝑ nicolaum dicto. c. exijt.

s ¶ Quo ad hoc. s. acquisitionez iuris vel dominij

t ¶ Ordinationes. s. nicolai et aliorum predecessorum

factis per[u] hoc autez in his que absq3 dictis ordinatiõibus[x] in bonis predictis[y] ad dictam ecclesiam[z] prouenire uel pertinere quomodolibet[⁊] poterant uel debeãt nullum eidem[?] parari preiudicium uolumus sed illa sibi expressius[ꝝ] intacta et inuiolata seruamus et quia prefatũ martini pape pre. nostri predicti priuilegium[a] dudũ seruatuz quo ad ministrationem bonorum premissoruz non extitit ac ipsoruz procuratorum officium qui nominãtur a ministris et custodibus dicti ordinis ecclesie romane iniuriosum ac multis aliis molestum noscitur et etiam onerosum[c] districtius inhibemus[d] ne deinceps[e] ꝓ recipiendis[f] prebẽdis exigẽdis defendendis seu administrandis[i] bonis que in posterum fratribus uel ordini predictis offerri uel cõferri seu alias obuenire cõtinget quisq3 nominetur a quoq3 seu constituatur a modo nomine sãcte romane ecclesie procura. nec occasione cui[9]uis priuilegii quicunq3 ad ministrationẽ quoruncũq3 bonorum que obuenire fratribus ipsis uel ordini continget in posterũ in iudicio uel extra agendo uel defendendo supplicãdo uel alias quẽlibz assumere uel exercere dicte ecclesie nomine audeat nisi de sedis apostoli. licentia speciali decernẽtes irritũ et inane si secus a quoq3 in posterum contigit attemptari. Non obstantibus quibuscunq3 priuilegiis a martino papa predicto uel aliis predecessorib⁹ nostris ipsis fratrib⁹ uel ordini sub quacunq3 forma uel expressione uerborum concessus

l ¶ Officinis. i. locis iuxta morem religionis sic appellatis vt sacristiam refectorium lauacrum pedum et similia sic dicta quia ad certos actus sunt deputata ar. ff. de vsufru. l. si cuius. §. vlt. alias est sub lege equissimum ⁊ de aur. ar. lega. l. pediculis. §. argento. ⁊ trib⁹. § . sequen. cum si.

m ¶ Dedicatis. hoc verbum referri potest ad omnia precedentia vel proxima scilicet vasa libros ⁊ vestimenta ⁊ relatum ad omnia denotat quod et ecclesie oratoria de quibus non ẽ dubium sed et officina ⁊ habitationes sunt pro diuinis officijs large dedicata quasi sine illis commode diuinis opera dari nõ possit ar. i. q. i. si quis obiecerit ⁊ dic dedicatis scilicet iam vel dedicentur in futurum.

n ¶ Ad ipsos. s. fratres vel ordinem.

o ¶ Al q̃. s. ecclesias ⁊ alia. s. pr. expressa. Adeo. i. intantũ

p ¶ Supradicta. s. prox. §. ⁊ in alijs precedentibus. §. ratio autem quare ad alia predicta inconuenientiam ad se eo sicut ad alia non extendunt quia cum talia sunt deputata ad vsus communes seruitij diuini nullus in eis contendere potest sed singulariter habere vsum facti nec pro illo in iudicio contendere nec alium vexare ar. insti. de re. diui. §. vniuersitatis. C. quan. ⁊ quibus quarta pars. l. ij. li. xi. xij. q. ij. c. qui manumittitur propter quod scilicet quia ad illa se predicta inconuenientia non extendunt.

u ¶ Per hoc autem modificat vel declarat premissa ⁊ expone per hoc scilicet ꝙ in talibus prohibemus ius aliquod vel dominium romane ecclesie acquiri.

x ¶ Ordinationibus. retinentibus romane ecclesie dominium vsu facti fratribus reseruato in rebus talibus.

y ¶ Predictis. s. ordini vel fratribus minoribus obuenientibus.

z ¶ Ecclesiam. s. romanam.

⁊ ¶ Quomodolibet. cum sic indiffinite loquatur intelligã qualitercunq3 vel ex positione vel ex vltima volnntate.

? ¶ Idẽ. s. romane ecclesie.

ꝝ ¶ Expressius. i. expresse vel expressius quam ante.

a ¶ Priuilegium. de quo fit mentio in parte precedenti.

b ¶ Nec seruatur. hoc dic ⁊ vt super hoc dixi in parte precedenti.

c ¶ Honerosum. ⁊ super hoc dic vt in parte precedenti dixi.

d ¶ Jnhibemus. talis districta inhibitio in contemptorem vtpote peccantem penam inducit. iiij. di. §. vlt. ⁊ alias sepe dixi.

e ¶ Deinceps. ad preterita ergo non refertur quod sequitur.

f ¶ Recipiendum. a spon. soluere vel tradere eis volentibus extra de iudicium vt differat a sequentibns.

g ¶ Petendis. in iudicio ex parte actoris.

h ¶ Extorquendis. ab inuito. ff. de le. iij. l. fideicommissa. §. si rem.

i ¶ Defendendus. ex parte rea.

k Adminiſtrandis. extra iudiciū quiſꝗ laicus clericus religioſus ob verbum iſtud indefinitum. ar. ff. de here. inſti. l. hoc articulo. cum ſi.

l Romane eccleſie. alterius ergo eccleſie non prohibet nominari vel conſtitui procurator. ar. ff. de iudi. cum pretor. extra de pretor. extra de preſump. nonne.

nerum. §. mixto. ⁊ in extrauagan. quia nonnunꝗ. §. nos autem Idem tamen dicas ſi inter alios contingeret id quod ſequit in dubium reuocari cum in omni ſit eadem ratio ⁊ ad hoc ad de quod dixi dicto. ca. nonnunꝗ. §. nos autem in verbo ſcolaſtice.

per[q] hoc autez dicti ordinis regule in aliquo non intendimus derogare. nec priuilegiis fratribus ipſis ſeu eorum ordini ab apoſtolica ſede conceſſis niſi dumtaxat quo ad premiſſa ⁊ premiſſa[r] tangentia preiudiciū aliqđ generare. Nulli ergo hominum liceat hanc paginā noſtre ſanxionis inhibitiōis conſtitutions ⁊ intentionis infringere uel ei auſu temerario contraire. Si quis autē hoc attemptare preſumpſerit ⁊c. Datum auinioñ. vi. ydus decembris pon. anno ſeptimo.

m Cum ſuis. ſ. dudum conceſſi.

n Quomodolibet. puta litteras vel iudices impetrando.

o Decernentes. tale decretum ligat manus cuiuſcunqꝫ etiam ignorantis. de preben. poſtꝗ. c. dudum. li. vi. cum ſi.

p Non obſtantibus. no. ſucceſſores reuocare maxime ex cauſa priuilegia per ſuos anteceſſores conceſſa quia non habet imperium par in parem. ff. ad trebel. l. a quo. §. tempeſtiuum. extra de elec. innotuit. ſimile huic de exceſ. prela. cum ex eo. li. vi. de pe. cupientes. in fi. de peni. c. abuſionibus. de ſen. excom. frequentibus. in fi. cle. v.

q Per hoc autem. nona pars proteſtatur de conſeruandis priuilegiis aliis.

r Premiſſa. que colligi poſſunt ex parte precedenti ⁊ iſta tangētia p hoc videtur ꝙ priuilegium reuocatum quo ad certa principalia reuocatum cenſeatur quo ad alia dependentia ex eiſdem. ar. ff. de fun. inſtruc. l. fundi inſtrumento. §. fi. cum ibi no. Jeſſelinus.

Cum inter nōnullos. Hanc decre. diuide in duas partes. In prima enī pertinax aſſertio ꝙ chriſtus ⁊ eius apoſtoli in ſpeciali vel cōmuni aliquod non habuerunt erronea ⁊ heretica declaratur. in ſecunda parte pertinax affirmatio ꝙ chriſtus ⁊ apoſtoli in his que tenuerunt non habuerunt erronea iudicatur ibi rurſus ⁊c

t Nonnullos. hee due negationes ſimul iuncte equipollent affirmatiue. ff. de verbo. ſigni. l. duobus. vt ⁊ alias. ff. de colla. do. l. nonnunꝗ. de fun. inſtruc. l. queſitum. de adop. l. nonnūꝗ. extra de reſcrip. nōnulli. ⁊ c. quia nonnulli. de ſen. ex. ſolet. li. vi. expone igitur nonnullos. i. aliquos. quandoqꝫ tamen contingit ꝙ due negatiōes affirmant ſed vna habetur pro ſuperflua ⁊ ď alia negatis remanet in ſuo effectu vbi mēs eius ꝙ agitur alias ſalua eſſe non poſſet. ff. de ver. obli. l. i. §. ſi quis. de acquiren. poſ. l. qui pignoris. de dam. infect. l. fluminum. §. i. in cor. auc. de here. ⁊ fal. §. inordinatum. colla. i. ď his qui ingrediuntur ad appel. §. ſi vero. colla. v. C. de ſer. fugi. l. i. cum ſi.

v Scolaſticos. a ſcola dictos. ar. C. de offi. magiſtri. of. ſcolarum. de priuile. ſcola. l. ij. ⁊. iij. li. x. de ipſis ēt ſignanter dicit quia amore ſciētie conſequende dubitare de multis conſueuerunt per modum diſputationis per quam veritas eluceſcit frequenter. ff. de mune. ⁊ hono. l. mu

x Pertinaciter. idem verbum in malum ſonat ſicut alibi de de ſum. tri. c. fidei. §. porro. de vſur. c. ex graui. §. ſane cle. v. C. de conducto. ⁊ procu. predi. fiſ. ⁊ domus auguſt. l. conductores. li. xi. gratia cuius hic quero quis dicatur pertinaciter aliquid affirmare aſſerere defendere vel tenere. quia de his verbis hic mentio ⁊ in dictis iuribus. ad hoc breuiter poteſt dici ꝙ qui correctiōem paratus eſt ſuſcipere pro tali vt cenſeatur hereticus nullatenus eſt habendus. xxiiij. q. i. c. hec eſt fides. ⁊ c. ſciſma. ⁊. q. vlt. c. dixit apoſtolis. ⁊ ibi no. alias autez pertinax vt videtur poterit reputari qui contra prohibitionem ſuperioris quaſi ex contemptu ſcienter vel ſtudioſe affirmat talia vel defendit. vt colligitur xi. q. iij. excellentiſſimus. extra ď penis. c. grauem. de cle. excō. miniſtran. c. ij. ⁊. ca. ſi celebrat. in fi. cum ibi no. vel qui animoſitate vel auſu incorrigibili ipſa defendit vel aſſerit dicto. c. dixit apoſtolis vel qui falſas opiniones gignit aut ſequit tamen ⁊ talis hereticus cenſeatur. xxiiij q. vlt. c. hereticus. vt ille qui anio ſuperbienti diſpoſitionē ſedis apoſtolice articulos fidei non infringentis ſecundum anime ⁊ ei obedire contemnit cum peccatuꝫ a volendi ſit nō obedire ⁊ ſcelus ydolatrie non acquieſcere vicium paganiticum contemnere obedire. lxxxi. di. ſi qui ſunt. viij. di. i. ſciendum. ⁊ hic mori ſpecialiter quis precipitur. extra qui fi. ſint legi. c. per venerabilem. §. penult. ⁊ ar. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. vel ille qui animo detrahenti vel irreuertendi temerarie talia defendit vel affirmat. extra de maledic. l. i. ff. de reg. iur. l. omne delictum. §. qui manus. ⁊. l. milites. §. ij. reuerens vel ille qui ſtatutum ſummi pontificis iuſtum venerabiliter nō recipit de ipſo etiam ad vnam notam diſputare contendit. xxiiij. q. vlt. c. hec eſt fides. xv. anathema fieri iubeatur vt ibi quod quaſi ſeparationem a deo ſignificans. xxiiij. q. vl. c. certum eſt in pertinacē prefertur dicto. c. ſi celebrant vel ille pertinax poteſt dici ſicut ⁊ obſtinax qui monita ſuperioris deſpicit. extra de re iudi. c. ad apoſtolice. §. ſed ⁊ ar. de pe. l. relegati. vel ille qui id quod per ſedem apoſtolicam approbatum eſt non admittat vel ab ipſa reprobatum non repellit. xix. di. romanorum. xcij. di. ca. miratus. ⁊ dicto. c. hec eſt fides. ⁊ ar. extra ď re iudi. in cauſis C. de cri. ſacri. l. ij. de domeſti. ⁊ protec. l. i. li. xij. vel ille q ſuemittens prudentie contra dictum ſapientis ⁊ contra decret. extrauagantem ſancta romana. ver. nonnulli in ſapientiorib

doctoribus non credentes ad ſemetipſum ⁊ ſenſum propriũ recurrit non ad ſacre ſcripture verum intellectum. quia ex hoc magiſter erroris dicitur. xxiiij. q. vlt. c. quid autem iniquis. xvi q. i. c. ſi clericatus. xxvij. di. relatum. ⁊ ar. ff. de iure pa. l. dũ fratres. ⁊ ar. in probe. ff. §. hoc autem.

an verum vel rectum exiſtat quicquid in ea ſcriptum conſtiterit. ix. di. c. quis neſciat. licet de ipſa poſſit ad maiorem intelligentiam diſputare. xcvi. di. c. ſatis euidenter. no. dicto. c. quis neſciat.

i ¶ Ipſos. ſ. chriſtum ⁊ apoſtolos.

k ¶ Nonnulla. expone affirmando. i. aliqua vt dixi. ſ. in glo. hec due.

CUm[s] inter nõnullos[t] uiros ſcolaſticos[u] ſepe contingat in dubium reuocari uti non pertinaciter[x] affirmare redemptorẽ[y] noſtrũ ad dominum ieſum[z] chriſtũ eiuſq; apoſtolos[a] in[b] ſpeciali non habuiſſe aliqua nec in cõmuni etiã hereticum[c] ſit cenſendũ diuerſa et aduerſa etiam ſentientibus[d] circa

y ¶ Redemptorem noſtrum. ſimile extra de reliquijs ⁊ vene. ſanc. c. glorioſus. li. vi.

z ¶ Jeſum chriſtum. hoc nomen eſt ſupra omne nomen in quo omne genu flectatur ⁊ flectendum eſt ſecundum apoſtolũ ad philippen. c. ij. ⁊ probatur extra de immu. eccle. c. decet domum. li. vi.

a ¶ Apoſtolos. numero duodeno contentos extra de reliqui. c. glorioſus. li. vi.

b ¶ In ſpeciali. ⁊ in ſingulari vt quilibet dicere poſſit hoc meũ hoc tuum aut hoc alterius ſic enim in ſpeciali quid haberi dicitur. viij. di. cum quo iure. xij. q. i. dilectiſſimis. inſti. de re. diui. §. ſingulorum. ff. e. ti. l. i. §. hoc autem.

a ¶ Non habuiſſe. etiam quo ad proprietatem intellige.

b ¶ Meos quaſi ad ipſos vt ad vniuerſos non vt ad ſingulos ſpectantia. ff. de rerum diui. l. vitandũ. §. vniuerſitatis. ff. ſiquis in ius voc. non ierit. l. ſed ⁊ ſub. l. patronum. xij. q. ij. qui manumittatur. i. q. i. c. res eccleſie. ⁊. c. expedit vt per hoc videatur notari differentia inter cõmune ⁊ proprium ⁊ ſingulare quaſi per hoc innui videatur ꝙ eccleſie non ſit proprium ⁊ hoc verũ de illo qđ commune eſt pluribus vt vniuerſis. vel in dictiſ iuribus. ſed cõmune pluribus vel ſingulis ſingulorum dici poteſt. ar. ff. de pecu. lega. l. dominus ſeruuz. §. dominus. de ritu nup. l. illud. de ſeruitu. ru. predio. l. profundum. de condi. inſti. l. ij. cum ſi. licet forte non proprie. ar. ff. de ver. ſig. l. pupillus. § vlt. de aur. ⁊ ar. lega. l. quintus. §. argento. ⁊. l. ſcribit.

c ¶ Hereticũ. quaſi intelligatur ſcriptura aliter ꝗ̃ ſpiritus ſanctus flagitat a quo ſcriptum eſt. xxiiij. q. vlt. c. hereſis.

d ¶ Sentientibus. quia quot capita tot ſententie. de conſe. di. iiij. ſicut in ſacramentis. ff. de arbi. l. item ſi vnus. §. principaliter. ⁊ varie ſunt hominum volũtates ad trebel. quia poterat ⁊ diuerſitatem corporum ⁊c. ff. de lib. vniuerſitatis. l. i. extra đ conceſ. preben. quia diuerſitatem.

e ¶ Concertationi. ſi. de appel. c. concertationem. li. vi. ⁊ in. c. antique concertationẽ dñi pape Jo. xxij.

f ¶ Cupientes. tanꝗ̃ illi ad quem non ad alium ſpectat ſuper dubijs fidei electionem vel conſtitutionem facere. xxiiij. q. i. quotiens. ⁊. c. hec eſt fides. ⁊. c. quoniam verus. ⁊ ar. extra qui fi. ſunt legi. c. per venerabilem. §. rationibus C. de ſum. tri. l. i.

g ¶ Pertinacem. ſume verbum quod eſt infra deinceps erroneam ⁊c. vſq; ad. §. rurſus.

h ¶ Sacre ſcripture. de qua dubitari vel diſceptari non poteſt

l ¶ Habuiſſe. non ad ſimplicem vſum facti tantum prout aliqui aſſerunt ſed ꝓ quo ad ius ⁊ proprietatem vt dicetur in glo. ſe.

m ¶ Aſſerit. ſcripture ſacre aſſertio iſta reperitur in euangelio matthei ij. c. vbi magi obtulerunt chriſto aurum thus ⁊ myrrham per quod denotatur oblatorum dominium fuiſſe queſitum cum rei oblate dominiũ queratur eccleſie cum offertur ergo ⁊ chriſto qui eſt ipſa eccleſia. ar. de conſe. di. i. c. omnis chriſtianus. xvi. q. i. ſtatuimus incerta. ad hoc. l. vlt. C. de ſacroſanc. ec. vbi rei legate vel donate eccleſie dominium transfertur vbi interuenit traditio ſicut ⁊ oblatione facta chriſto contingit. nõ obſtat his. ff. de pollicita. l. ſi quis rem. vbi ſimplex votum dominiũ non tranſfert licet perſona vouentis obligetur. quia ibi conſenſus ſolũ vnius. ſ. vouentis ab initio interuenit vt ibi no. ſecus autem in oblatione que de ſui natura ſupponit conſenſum ⁊ offerentis ⁊ oblationem recipientis. ar. xij. q. ij. duo ſunt genera. circa fi. idem reperitur matthei viij. c. petrum apoſtolum dominium habuiſſe. item math. xiiij. ⁊. xvi. c. apoſtolos panes habuiſſe. item math. xvi. legitur chriſtum habuiſſe veſtimẽta dealbata ⁊ petro p̃cepiſſe vt didraginta vel ſtaterem pro chriſto daret recipientibus tributum. ad idem. xxiij. q. vlt. tributum. quod per hoc probatur chriſtum didragantis dominium habere ⁊ habuiſſe cum enim percipiet illud dare tributum recipientibus ergo voluit ꝙ dominium eius illorum fieret ⁊ eis dominiuz queretur quia dare eſt accipientis facere. ff. de ver. ob. l. vbi autem non apparet. §. vl. de contrahen. empt. ⁊ ven. l. ſi ita. §. i. inſti. de ac. §. ſic itaq;. ff. de reg. iur. l non videntur data. ſupponitur ergo neceſſarium illud dominium fuiſſe penes chriſtum alias illud tranſferri non potuiſſet. ff. de acquir. re. do. l. traditio. extra de dona. inter vi. ⁊ vxo. c. nuper. i. q. viij. c. dyabertum ff. de reg. iur. l. nemo plus iuris. ⁊. l. nemo cõmodi. itez math. xxiiij. chriſtum habuiſſe veſtimenta ⁊ illa forte fuiſſe diuiſa in euangelio math. legitur. ij. c. ꝙ matheus domum habebat in qua cum chriſto multi diſcũbebant cum quibus chriſtus ⁊ ſui diſcipuli comedebant ⁊ bibebant. Item in eodem euangelio. vi. c. ſcribitur dominum dixiſſe apoſtolis vt darent pauperibus manducare ex quo ſupponitur ꝙ ipſi habebãt vnđ darent ⁊ hoc manifeſtius ibi declaratur ex ipſorum apoſtolorum mentione cũ dixerũt habentes quinq; panes ⁊ duos piſces euntes emaus denarijs. cc. panes ⁊ dabimus eis manducare ex quo euidenter datur intelligi ipſos apoſtolos denarios habuiſſe etiam quo ad proprietatẽ vel dominium ſi enim ipſi ſe empturos offerebãt panes cum denarijs ergo illos pro precio panum dare volebant quorum dominium tenebantur in venditores tranſferre. licet enim venditor dominiuz rei vendite tranſferre in emptorem non teneatur. ff. de contrahen. emp. l. ſi ita §. i. emptor tamen dominium precij pecuniarij tranſferre in venditorẽ tenetur. ff. de ac. emp. ⁊ ven. l. exempto. quare concluditur ꝙ illius apoſtoli dominium habuerunt alias ipſum minime tranſferre poſſent. legitur etiã math. viij. c. ipſos. ſeptez panes ⁊ paucos piſces habuiſſe. itã legitur math. ix. c. chriſtum veſtimẽta dealbata habuiſſe ⁊. xv. c. ipſum ve

ſtimenta habuiſſe.ſcribitur etiam Luc.ix.c.chriſtum dixiſſe apoſtolis date pauperibus manducare ⁊ illi dixerūt nō ſunt nobis plus q̄ q̄nqꝫ panes ⁊ duo piſces niſi forte nos emamus in omneꝫ hanc turbam iſtā alias eſcam ex quo concludit vt.s.dixi.in euangelio etiam iohannis legitur.xij.⁊.xiij.c.loculos habebat iudas etiam que mittebantur portabant. Itē prime ad corint. xvi. legitur. Unuſquiſqꝫ autem noſtrum reponat recondēs ex collectis qḋ ei bene placuerit in quib⁹ denotatur apoſtolus aliqua habuiſſe.item actuū iiij.c.dicitur ꝙ erant illis omnia cōmunia.itē actuū xx.legitur paulum dixiſſe argentum aurum aut veſteꝫ nullius occupan. ipſi ſcitis quoniam ad ea que mihi opus erā erat ex his que mecum ſunt miniſtrar[unt] manus iſte.ex quibus patet euidēter elicitur apoſtolos in ſpeciali vel in cōmuni aliqua habuiſſe adhuc euidenter ſit dicendum fore concluditur per auctoritateꝫ Auguſtini dicentis habebat dominus loculos a fidelibus obl[at]a obſeruans ⁊ ſuorum neceſſitatibus ⁊ alijs indigentibus tribuebat tunc p[ri]mum eccleſie pecunie fore eſt inſtituta.vel intelligeremus quod precipit non eſt cogitandum de craſtino non ad hoc fuiſſe preceptum vt nihil pecunie ſeruaretur a ſanctis ſed ne deo per iſta ſeruaretur ⁊ per inopie timore iuſticia deſeratur ſic legitur.xij.q.i.c.habebat domus.cuiuſquidē auctoritatis ⁊ aliarum ſupra inductaruꝫ mens ⁊ verba nullo modo referri poteſt ad ſimplicem vſum facti ſeparatuꝫ ⁊ ſegregatum ab omni proprietate vel dominio ⁊ ab oī iure vtendi prout aliqui ſuo ſenſu d[u]cti ⁊ ſue initētes prudentie vel potius temerari erronee ſatagant affirmare vt colligitur ex rationibus incōuincibilibus in decre.ad conditorem in certis ⁊ ibi latius dixi.⁊ hoc luce clarius denotatur in auctoritate Auguſtini predicta cum dicit habebat dominus intelligam.

illud nos huic concertatōi[e] finem imponere cupientes[f] aſſertionem huiuſmodi pertinacem[g] cum ſcripture ſacre[h] que in pleriſqꝫ locis ipſos[i] nonnulla[k] habuiſſe[l] aſſerit[m] contradicat[a] expreſſe ipſāqꝫ ſcripturā ſacrā p̲ quaꝫ utiqꝫ fidei ortodoxe[b] p̲bantur[c] articuli quo[d] ad p̄miſſa

a Habet.ſcilicet cum effectu hoc enim denotat verbuꝫ habere de ſua propria ſignificatione.ff.de ver.ſig.l.nomen filiarum.§.habere.ſicut et verbum prouenire verbū capere.vt.e.ti.l.aliud eſt capere.⁊ ſi aliter verbum habere in iure ſumi reperiatur hoc eſt de impropria ſui ſignificatione vt colligiť.ff.de ver ſig.l.ſtipulatio iſta.in prin.⁊.§. habere. ſicut de verbo capere dici conſueuit.ff.de re iudi.l. non videtur quiſquam. ⁊ de verbo prouenire vt no.dicta.l.aliud.in dubio autem ad propriaꝫ verbi ſignificationem non autem ad ip̄ropriā vel abuſiuam ſane ſanus reuertēdus eſt intellect⁹.ff.de le.iij.l.non aliter.§.i.de ver.ſig.l.nepos proculo.quod non fieret ſi habere ad ſimplicem vſum facti referretur vt in decre.ad conditorem colligitur ⁊ ibi notaui ⁊ cum dicit loculos debet vel poteſt exponi.i.burſas plenas ſic exponitur iſtud verbum.ff. de pecu.lega.l.dominus ſticho.§.taſtamento.vel exponitur loculos.i. bona vel diuicias ita ſumitur extra de po.c.i.

o Oblata.hoc verbum in auctoritate poſitum denotat rerum oblatarum dominium in chriſtum fuiſſe tranſlatum.vt.s.probaui.

p Conſeruans.iſtud verbum ibidem ſubiunctuꝫ expreſſe cōfundere videtur opinionem aſſerentium chriſtuꝫ ⁊ apoſtolos habuiſſe aliqua tantum quo ad ſimplicem vſum facti:conſeruatio enim ſe ſupponit conſeruati exiſtentiam abſqꝫ vſu conſumptibili facti vt colligitur.ff.de mino.l.⁊ ſi ſine.§.queſitū.C.de admi.tuto.l.lex q̄.§.vlt.quā decret. oportet nō eſt lex vlt.extra de elect. quia ſepe. de offi. ordi.c.preſenti.li. vi.xij.q.ij.ca. hoc huius placiti. cuꝫ ſi.ipſa igitur conſeruatione durante nullatenus poteſt dici chriſtum oblata habuiſſe abſqꝫ aliquo iure vtendi dominio vel proprietate. Nam ⁊ dato ꝙ illa habuit in ſuo tempore indigentibus largiretur interim tamen abſqꝫ omni vſu conſumptibili vt propria habebat alias ſequereť ꝙ ſuum habere chimerinum.i.id rerum natura non exiſtens diceretur ⁊ iniuſtum.quod dicere nephas eſt vt infra in.§. rurſus.⁊ ibi dicam.ſequeretur etiam ꝙ illa pauperibus erogāda de non ſuo ⁊ ſic per conſequens de alieno elemoſynam largiretur quod tamen ipſiuſmet dei prohibitio ⁊ iuriſdictionis diſpoſitio minime patiuntur.xiiij.q.v.ca.elemoſyna cum multis.c.ſe.⁊ pre.i.q.i.c.non eſt putanda.extra de deci.ex tranſmiſſe.ſpecies enim iniuſti lucri eſt ex alieno largiri ⁊ beneficio ſibi acquirere debitoreꝫ vnde ex his furti tenetur qui ideo rē amouet vt eque alij donet.ff.de fur.l.ſi pignore.§.i.iſtū ſenſum adhuc denotant verba auctoritatis premiſſe Auguſtini cum in ea dicitur non fuiſſe preceptum ne pecunia ſeruaretur a ſanctis per quod patet ex iam dictis ſanctos dei abſqꝫ vſu ſimplici facti poſſe pecuniam habere rectatum intentione vt eadem auctoritate ſubiungitur ⁊.j.latius dicetur.

a Contradicat expreſſe.cum ſcriptura ſacra aſſerat eos aliqua habuiſſe illi autem aſſerant eos non habuiſſe ⁊ certuꝫ eſt ꝙ habere non habere tanq̄ꝫ affirmatio ⁊ negatio ſibi expreſſe contradicunt.in cor.auc.de man.prin.§.ſed neqꝫ.colla.iij. ff. de inſti.ac.l.ſed etiam ſi pupillus.§.ſi inſtitoria.extra de iureiur.⁊ ſic chriſtus ⁊ ad poſitionem vnius ſequitur remiſſio alterius.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.iur.l.i.inſti.e.ti.in prin.ď tuto.ij.rū.de pe.di.c.ſi enim inquit.xxx.q.i.c.cum renunciatur.cum ſimi.

b Orthodoxe.i.catholice ſimile.C.de here.l.quicunqꝫ.⁊.l. cognouimus cum multis ſi.

c Probantur articuli.vt in.ſymbo.credo in vnum deum ibi ⁊ reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas.xv.di.c.canones. xxvij.q.i.c.i.cum multis.c.ſe.

d Quo ad premiſſa.ſ.ꝙ chriſtus ⁊ apoſtoli habuerūt aliqua in ſpeciali vel cōmuni.

e ¶ Fermentum.in malum uel in vicium ſonat hoc verbū iuxta illud apoſtoli in fermento veteri ⁊c.et iuxta illud modicum fermenti totam maſſam corrumpit.ix.di.c.ſi.ad ſcripturas.iiȷ.q.ix.c.pura.

f ¶ Mēdaciȷ.quod dicere nephas eſt.xxiiȷ.q.v.c.quid ergo.ix di.c.quid neſciat

fermentū[e] a parte ſupponat continere mendaciū[f] ac per[g] conſequens quantum[h] in ea eſt eius[i] in totum fidem[k] euacuans[l] fidem[m] catholicaʒ reddat[n] eius[o] probationem[p] adimens dubiam et incertaʒ deincepʒ[q] erroneam fore cēſendam et hereticam[s] de[t] fratrū

g ¶ Per conſequens.ſed vnde ſequitur iſtud conſequens dicas ꝙ cum ſcriptura ſacra aſſerat chriſtum ⁊ apoſtolos aliqua habuiſſe officio contrariū aſtruēns ex ſe dicit ſcripturam ſacrā mentiri et ſic per mendacium qđ ille impingit fidem eius tollit.ar.extra de uer.ſig.forus.§.vlti.et ſic fidei ſi negaretur probationem reddit dubiam.cum fides niſi per ſcripturam ſacraʒ probari penes homines non poſſit.ar.de pe.di.iiiȷ.c.in domo et de conſe.di.iiiȷ.c.ne iuſti.

h ¶ Quantū in ea eſt.ſ.aſſertione et proprie dicit quantum in ea eſt.nam vere ſcripture ſacre teſtimonia euacuari nō poſſunt ix.diſt.ca.palam.et.ca.preceptis.

i ¶ Eius.ſcʒ ſcripture ſacre.in totum hoc dicit quia per mendaciuʒ quia in ſcriptura reperitur eius fides euacuari dicitur.xvi di.c.canones.ix.di.c.ſi ad ſcripturas.et ar.iiȷ.q.ix.c.pura.de conſe.di.iiȷ.ca.non liceat.C.de uete.iu.enu.l.ȷȷ.§.eandem.ff.quēadmodum teſta.aperiantur.l.ȷȷ.§.fi.ſuper quo vide quod no.per inno.extra de heret.c.fraternitatem.et de offi.dele.cū iniurie.et per accur.C.de tranſac.l.ſi ex falſis.et per oſti.extra de fide inſtru.ex litteris.

k ¶ Fidem.ideſt auctoritatem uel probationem.multis enim modis ſumitur fides ut no.extra de ſum.tri.in rubrica.

l ¶ Euacuans.i.tollens uel ſubmouens.

m ¶ Fidem catholicam.que dicitur articulorū collectio.xxiiiȷ.q.i.c.hec eſt fides et in ſimbolo anaſtaſii quicunqʒ vult.ſic no.extra de ſum.tri.in rubrica.

n ¶ Reddat.ſume uerba illa dubiam incertā que ſunt infra.

o ¶ Eius.ſcilicet fidei cat holice.

p ¶ Probationem adimens.ex hoc collige illud effici dubium et incertum cuius probatio adimittur.ad hoc facit.ff.de colla.bono.l.i.§.ſed cum poſſint.de carbo.edic.l.iiȷ.§.due autem.C.de proba.l.ſi de poſſeſſione.de lati.lib.tol.l.i.§.illa autem nouiſſimis.ff.ꝙ metus cā.l.iſti quidem.§.i.

p ¶ Dubium.que ſimpliciter confitenda firmiter uero credenda eſt.extra de ſum.tri.firmiter.xxiiiȷ.di.c.quando epiſcopus in ſimbolo anaſtaſȷ.quicunqʒ vult vide in illa dubitaris in fidele.cenſetur.extra de hereti.c.dubius.quare in illa nullus titubare debet.xxiiiȷ.q.i.ca.ante.

q ¶ Deinceps.iſtud uerbum denotare uidetur ꝙ ante hanc decre.taliſ aſſertio non eſſet cenſenda erronea uł heretica.ar.ad hoc de ſum.tri.c.fidei.§.porro.ubi ſimile verbum etiaʒ ſimili materia ponitur ſicut et verbū decetero refertur ad futuruʒ non ad preteritum.ut in ꝓhemio.vi.li.et in prohe.conſtitutionum clementinarum.et extra de ſpon.duorum.c.tuas de here.cum chriſtus cum et regulariter cōſtitutio nouiter edita futura nō preterita complectatur niſi aliud caueatur in ea.extra de conſti.quoniam.C.de legi.l.legem et conſtitutiones.xxxi.di.c.ante triennium.in contrarium facit uerbum declaramus quod ſtatim ſequitur.quod uidetur iuris antique declaratiuū non noui editiuum.ar.ff.de acqu.r.rerum do.l.ſicuti.§.ſed ſi queratur alibi reperitur.de elec.ſtatutum.de iure romani.§.verum.de re iudi.paſtoralis.§.vlt.

noſtrorum conſilio hec perpetuo declaramus[u] edicto[x] rurſuſqʒ[y] in poſterum[z] pertinaciter[a] affirmare ꝙ redemptori noſtro ꝑdicto[b] eiuſqʒ apoſtolis his[c] que ipſos habuiſſe ſcriptura ſacra teſtatur[d] nequaqʒ ius ipſis[e] utendi competierit[r] nec illa uen=

r ¶ De naturalis.i.diuini etiam ad preterita trahaē.extra de uſu.cum tu.no.p inno.et compoſt.extra de conſti.ca.ȷȷ.et per oſtien.e.ti.ca.vlti.maxime cuʒ talis aſſertio dicatur expreſſe ſacre ſcripture contradicere et quantuʒ in ea eſt fidem catholicam dubiam et incertam reddere ut hic ſed ſic ſentire videtur durum cum aſſertio talis ꝙ chriſtus et apoſtoli nihil habuerunt in ſpeciali in cōmuni videtur ante expreſſe comprobare per decre.nicolai.iiȷ.exiȷt.§.porro.đ uer.ſig.li.vi.que facta per vicarium chriſti potentem declarare articulos fidei cauſam probabilem ſic aſſerendi dare potuit extra cauſantem ar.ȷȷ.q.iiȷ.c.paulum.extra de ſen.excō.c.ſacro.de elec.ſtatuimus.in fi.li.ti.i.ut alias cauſa probabilis erroris litigantem excuſat.ff.de le.ȷȷ.l.qui ſolidum.§.etiam.ad mace.conſul.l.iulianus et opinio doctoris magni inducit cauſam probabilem erroris.ar.C.de uete.iur.enu.l.i.§.hiſ ita.xix.di.ca.ſic omnis.xx.di.c de libel.xxxviȷ.di.§.vlt.extra de reſtit.ſpo.litteras.§.nos autem.no.per petrum de ſampſo.de ap.ut debitis ad hoc preſtat efficax argumentum.xxiȷ.q.ȷȷ.c.in quibꝰ rebus.quid eniʒ peccauit antiquitas ſi huius conſtitutionis inſcia priſtinam ſecuta obſeruationem nihil ut videtur.C.de teſta.l.iubemus.pro hac opinione facit quod no.alanus extra de here.cum chriſtus et recitat guil.xv.di.canones.et ſcđm hoc dices ꝙ verbum declaramus expreſſe denotat ante hanc decre.pretenendum fuiſſe quod nec et apoſtoli aliqua habuerunt non autem ꝙ aliter tenere hereticum cenſetur et licet in ueritate ſacre virtute contradiceret tamen alia interpretatio ſumenda videri poterat per decre.ab hereſi quam excuſans ante hanc decre.talem alias fruſtra eſſet hic appoſitum iſtud uerbum deinceps contra iura.xix.di.ſi romanorum.extra de priuile.ſi papa.li.vi.de conceſ.preben.ca.cum ei.§.ſecus.cle.v.ff.de le.i.l.ſi quando.de vſur.ſi ſtipulatus.an autē hodie excuſaret dicetur.§.prox.

s ¶ Hereticā.i.a fide ſeparatā.no.oſti.in ſumma de hereti.§.i.⁊ ſic per conſequens damnandam et fugiendam.extra de ſum.tri.c.damnamus C.de here.l.damnato.extra.e.ti.c.fraternitatis.xxiiiȷ.q.ult.c.clericus.et.c.precedenti et ſequenti.x.colla.de ſtatu et conſue.contra liberta.eccleſie.§.ſtatuimus.cum ſimilibus.

t ¶ De fratrum.quid hec clauſula opereē uide quod no.de re iudi.ad apoſtolice.et dixi in decre.execrabilis.

u ¶ Declaramus.collige hic principem eccleſie chriſtiqʒ uicarium poſſe etiam fide catholica declarationem facere.ut dixi.ſ.in glo.tanquam poteſt et articulum fidei facere ſi ſumatur articulus non proprie ſed large pro illo ꝙ credere oporteat cum prius ex precepto eccleſie neceſſario non oporteret patet exemplum in hac decre.et de ſum.tri.c.fidei.§ porro.cle.vi.et per aliquos inducitur in exemplum licet non videatur mihi proprium extrahere.c.cum chriſtus ibi papa interdici mandat ne quis decetero audeat dicere chriſtum non eſſe aliquid ſcđm ꝙ homo cuius contrarium ante dicere licebat cum non eſſet ꝓhibitum ſcđm aliquorum opinionem que per doñ.capitulum confunditur ſic alanū notat ibi notat recitat guido.xv.diſt.c.i.iam dicta uero non credas papā poſſe facere nouum articulum per quem noua fides inducatur aut ueritati fidei detrahatur aliquid uel accreſcat quo ad ſubſtantiam.xxv.q.i.c.ſunt quidem.et.c.ſe.et.c.ſi eam deſtruerem.et.c.que ad perpetuaʒ.

x ¶ Edito per hoc verbum patet hanc decre.continere hodie ius cōmune generale cum ſit vnum de ſignis legis generalis.C.de legi.l.iiȷ.

y ¶ Rurſus.ſecunda pars.

z In poſterum. hic potes recitare que dixi in parte precedenti in verbo deinceps.

a Pertinaciter. in malum ſonat hoc uerbum ut patet ex his que notaui in parte precedenti in verbo pertinaciter et colligitur. C. de here. l. ij. cum ibi no.

b Predicto. ſcilicet ieſu chriſto.

c His. ablatiui pluralis numeri eſt iſtud pronomen. et expone his. ſcilicet bonis ipſos. ſ. chriſtiani redemptorem et apoſtolos.

dendi ſeu donādi ius[b] habuerint aut ex ipſis alia acquirēdi que[i] tamen ipſos de p̄miſſis[a] feciſſe ſcriptura ſacra[b] teſtatur ſeu[c] ipſos potuiſſe[d] facere ſupponit[e] expreſſe cum talis aſſertio ipſorū uſū et geſta[f] euidenter includat in[g] p̄miſſis uero[h] iuſta[i] q̄[i] utiq̄ de uſu geſtis ſeu factis redēptoris noſtri dei filii ſentire[k] nephas[l] eſt ſacre ſcripture cōtrarium et doctrine catholice inimicum[m] aſſertionem ipſum[n] pertinacem[o] de fratrū noſtrorum cōſilio deinceps[p] erroneam fore cenſendā merito ac hereticā declaram[9][q]

te. ff. de uer. ſigni. l. alienare. xt. l. verbis. viij. di. c. quo iure. unde talis uſus ſine aliquo iure dici non debeat nec merer uſus ſed abuſus. ar. ff. de vſu et habi. l. plenum. uel vſurpatio que de ſe preſcriptionem impediunt. C. de aque ductu. l. diligēter. de fundo rei priua. l. uſu aque. li. xi. xciij. di. c. illud. xvi. q. iij. c. licet extra de teſta. ca. quia ingredientibus. ubi de hoc. Unde verſus tēpus longeuum te nō excuſat in cuū. Cū mal[9] ſit vſus quia non preſcribi abuſus.

i Quod vterq̄. ſ. ʒ includere uſū et geſta iniuſta.

k Sentire. i. credere.

l Nephas eſt. ſimile. xxiiij. q. v. quid ergo ſcripture ſacre qua clamatur uoce p̄phetica nō eſt inuenta in ipſo iniquitas nec in ore eius dolus ⁊ iuſticia de celo proſpexit.

d Teſtatur. hic dicas ut notaui in parte precedenti in glo. ſcripture.

e Ipſis. ſ. que habuiſſe eos ſcriptura teſtatur.

f Competierit. dicebant enim aliqui chriſtum et apoſtolos in his que habuerunt habuiſſe ſimplicem tantum modum vſum facti abſq̄ dominio proprietate vſufructu et abſq̄ iure vtendi morti potiſſime ex uerbis decre. exijt. §. porro. de ver. ſig. li. vi. que fuit nicolai. iij. qui tamen uſus uel facti prout illi intelligunt reperitur nuſquā abſq̄ aliquo iure ſaltim perſonali quod competit abutendus licet poſſet reperiri.

g Abſq̄ iure. ſ. tali q̄ ſit ſeruit[9] ⁊ ſic mente debet intelligi decre. exijt ut expreſſe colligitur ex decre. ad conditorem et ex his que ibi dixi.

h Ius habuerant. hoc aſſerere temerarium infatuum erat et ante hāc conſtitutionem ut colligi poteſt per ſane intelligenti ex auctoritatibus ſacre ſcripture in iuribus allegatis. ſ. in glo. ſcripture.

i Que cauſam. ſ. exhabitis ius vendendi donandi et alia acquirendi.

a De premiſſis. ſ. que chriſtus et apoſtoli habuiſſe reperiuntur.

b Sacra teſtatur. ſed uerbi uide quod notaui in dicta glo. ſcripture.

c Ipſos. ſcilicet chriſtum et apoſtolos.

d Potuiſſe facere. ſ. tanq̄ uere ſuus.

e Supponit. ſc̄ ſcriptura ſacra expreſſe hic ſume litteram que eſt infra aſſertionem ipſam et tamen vſq̄ in finem decre. et uerbum tamē qđ ſequitur eſt ratio declarationis que infra ſubiungitur ipſorum chriſti ⁊ apoſtolorum.

f Geſta. ſ. facta nam licet quedam ſubtilis differentia uocari videatur interfecta et geſta nihil tamen inter ipſa intereſt. ff. de ver. ſig. l. licet. et l. labeo. §. geſtum. proprie autem geſtum ſine verbis dicitur ut ibi licet per interpretationem largius ſumatur. ff. de minoribus. l. ait pretor. et ſic poteſt hic ſumi.

g In premiſſis. ſ. que ſcripta ſunt ſacra teſtatur xp̄m et apoſtolos habuiſſe.

h Non iuſta. ſed vnde poteſt dici prouenire uel ſequi iſta euidens incluſio. reſpondeo quia cum nullus rectus uel iuſtus uſus ſeu poſſeſſio poſſit eſſe niſi aut iure diuino uel humano vires ſumat. xxiij. q. vij. c. quicunq̄ neceſſario concluditur omnem cuiuſcunq̄ rei vſum iniurioſū et iniuſtum eſſe qui haberi dicitur abſq̄ aliquo iure. ff. ad. l. acquil. l. ſed ⁊ ſi quencūq̄. §. iniuriam et iniur. l. i. ſicut in ſimili dicitur eſſe quod non eſt de fide. i. ex conſcientia peccatum eſt. de peni. di. ij. §. illud. xxviij. q. i. §. ex his. extra de preſcrip. c. quoniam omne. et quicquid a lege diſcrepat. l. contrarium cenſetur. C. de iudi. l. celicolarum. a lege autem et ſic a iure expreſſe diſcrepat uſum in aliqua re habere ſine aliquo iure cum ſine iure vſus non ipſis utentis ſed alienus cenſeatur. xiiij. q. iiij. c. quid dicam ſcire enim quiſq̄ debet qđ ſuum non eſt ad alium pertinere. C. vnde vi. l. cum querebatur. et ar. ff. de manumiſſ. l. iiij. xiij. q. i. §. quibus uer. item precepit. ſuum autem dici non poteſt niſi aliquo iure modera

m Inimicum. et ſic per conſequēs erroneum cū enim xp̄us ſit ſapiētia veritas iuſticia caritas fortitudo. xi. q. iij. c. extimāt aſcribere xp̄m uſum talem et iuſtū et iuſticie contrariū ipſum negare dicitur. ut ibi ⁊c. iniuſte re aliqua uti ſit peccatum. cxiij di. diaconi. et. xiiij. q. iiij. c. quid dicā impingere xp̄o talē uſū et ſibi peccatum impingere contra uerbum p̄phete yſaie. liij. c. et petri apoſtoli prima petri. ij. c. qui peccatum non fecit ⁊c. et quia impotens eſt ad peccandū. nā ſcđm beatū auguſtinum poſſe peccare non eſt aliquid poſſe immo aliquid nō poſſe. unde ille ſolus uocatur omnipotens qui hoc non poteſt quia omnia poteſt q2 poſſe eſt aliquid poſſe. de pe. di. ij. c. principiū circa fi. nam et ſi in quocunq̄ iuſticia et iniquitas peccatū ⁊ bona opera minime ſe compatiuntur multominus in chriſto. de peniten. c. ſi enim inquid. Sed quid ſi cenſeatur q̄ talem uſum iniuſtū apoſtoli habuerunt reputabit hoc nephas uel fidei inimicum. dicas quod ſic. nam uſus rerum conceſſus fuit p xp̄um apoſtolis ut patet ex auctoritatibus inductis. ſ. in glo. ſcripture unde non videtur conſenſiſſe ipſum iniuſtum uel illicitū reputaret ipſum utiq̄ p̄hibuiſſe. xxviij. q. i. c. ſit enim vltra medium alias diceretur auctor et cōmiſſor illiciti q̄ hereticum eſt ſentire.

n Ipſum. de quo nihil. C. ſupradictum eſt.

o Pertinacem. dic ut dixi. ſ. in uerbo pertinaciter.

p Deinceps. hic recitare potes quia notaui in parte precedenti in verbo ſimili deinceps.

q Declaramus. mirabile continue videtur preſens conſtitutio in duobus. Primo in hoc quod dicit pertinaciter aſſerere xp̄m et apoſtolos non habuiſſe aliqua in ſpeciali uel cōmuni hereticum et erroneum fore cenſendū decretalis exijt. §. porro expreſſe contrarium innuat dicendo q̄ abdicatio p̄prietatis omniū rerū tam in ſpeciali q̄ in cōmuni p̄pter deū ſit meritoria et ſancta q̄ et xp̄us uiā perfectionis oſtendens uerbo docuit et exemplo etiā firmauit q̄ apoſtoli inquantū fuerunt p̄feſſores paupertatis excelſe et uolētes perfecte uiuere p doctrine ac uite ipſorum alueos deſignauerunt qualis enī ⁊ que pertinax aſſertio poteſt dici ſi aſſerat q̄ conditor canonis xp̄i vicarius aſſerit certe nulla vt videtur. ar. xvi. di. ca. ſancta. xix. di. ſi romanorum. xciij. di. c. miratus. per eandem uiam in hoc q̄ in preſenti. §. rurſus dicitur q̄ pertinaciter affirmare xp̄o ⁊ apoſtolis nō cōpetiſſe ius vtendi ⁊c. nam dictus. §. porro di

Nulli ergo omnio hominū
liceat hanc paginam noſtra
rum declarationuꝫ infringe
re uel auſu ei temerario con
traire. ſi quis autem hoc at=
tēptare preſumpſerit. indi-
gnationē omnipotentis dei
et beatorū petri et pauli apo
ſtolorum eius ſe nouerit in=
curſurum. Datum auinion.
ii. idus nouembris Anno
ſeptimo.

cere videtur expreſſe ipſo habuiſſe ſimplicem vſum facti abſqꝫ
proprietate dñio uſufructu et abſqꝫ iure utendi cum prepoſi-
tio abſqꝫ ſicut et prepoſitio ſine priuationem inducat. ar. ff. de
exercito. acti. l. i. §. ſi plures. de admi. tuto. l. ticiū. de inſti. acti.
l. ſed et ſi. §. conditio. de acqui. here. ſi quis mihi bona. §. ſi co-
ram cuꝫ no. in his
ad hoc poteſt ſal-
uo meliori iuditio
non improbabili-
ter dici ꝙ abdica
tionem proprieta
tis ut meritoriam
et ſanctam chriſtꝰ
uerbo docuit ⁊ ex
emplo firmauit ⁊
apoſtoli etiam uo
lentes perfecte ui
uere per uite et ꝑ
doctrinam alueoſ
deriuauerunt ꝑn
cipaliter quo ad animū inordinatam affectionem et in tempo-
ralibus auidam mentis implicationem certa enim interior ab-
dicatio talis intentio quo ad effectum eſt formaliter et princi-
paliter perfectio ꝙ abiectio exterior diuiciarū quo ad effectuꝫ
non eſt eſſentialiter perfectio ſed perfectionis eſt uia et inſtru-
mentum ut dicit abbas moyſes in collationibus patrum et au
guſti. in libro de moribꝰ eccleſie. c. xxix. et viuens de homo iob
dicit amiſit ille omnes diuicias factus repente pauperrimus
tam inconcuſſum aīm tenuit et infixum deo ut ſatis modo ſta-
ret non illas ſibi fuiſſe magnas ſed ſe illis ſibi autem domini
quo animo ſi eſſet noſtri temporis homines non magno ope-
re ab iſtorum poſſeſſione prohiberemur ut perfecti eſſe poſſe
mus iuxta hoc eſt verbum prophete diuitie ſi affluant nolite
cor apponere diuites enim cum iuſticia ex bonis operibꝰ non
abicimus. xxx. di. c. item hec ſcriptio et iuxta auctoritatem au-
guſtini. ſ̄. inductaꝫ habebat dominus loculos dicentis ꝙ chri
ſtus precepit non eſſe cogitandum de craſtino nō ad hoc fuiſ-
ſe preceptum ne pecunia ſeruaretur a ſanctis ſed nedum pro-
pter iſta ſeruiatur et propter inopie timorem iuſticia deſeratur
niſi ſanctis qui de ſe perfecti ſunt pecunie conſeruatio non eſt
prohibita cum ſine impedimento perfectōnis poſſint ſaltim in
cauſa aliqua poſſideri. xij. q. i. expedit comprobaꝝ eſſe hoc idē
per multiplices auctoritates ſcripture ſacre. ad hoc ſupra indu
ctas hunc etiaꝫ intellectuꝫ denotat dictus. §. porro. opponēs
de hoc qđ legitur ꝙ dominus loculos habuit et reſpondens
ꝙ hoc habuit condecendens infirmus mente enim ſana debꝫ
intelligi ꝙ dominus loculos habuit proprios in ſpeciali uel in
cōmuni aliter enim inepta et impropria fuiſſet facta ibidē opo
ſitio de loculis per xp̄m habitis niſi intelligerenꝝ iuxta natu-
ram conformem uel idemptitatem illius dicti ad quod fit opo
ſitio. ſ. abdicationis proprietatis ſicut dici per iuriſtas in ſimi-
li conſueuit ꝙ exceptio habet eſſe de eadem de quo eſt regula
alias inepta eſſet exceptio ut ſi diceretur omnis homo currit
preter aſinum non eſt bona exceptio quia aſinus non eſt de il-
lo et eodē ſubiecto. ſ. humano de quo locuta fuerat regula ſeu
propoſitio et hoc colligitur. ff. de fun. inſtruc. l. queſitum. §. idē
reſpondit domo inſtructa. in cor. auten. de non alie. aut pmu.
re. ec. §. ut autem. colla. ij. ad id autem quod opponitur contra
§. iſtum rurſus. de dicto. §. porro. ꝙ chriſtus ⁊ apoſtoli habue
runt vſum abſqꝫ iure utendi dico fore intelligendum abſqꝫ iu
re utendi. ſ. ſeruitutis non autem abſqꝫ iure vtendi perſone co-
herendi competendi ad utendum alias ſupponeretur uſus in
chriſto et apoſtolis fuiſſe iniuſtus qđ dicere eſt abuſum ſurduꝫ
ut hic et clare ſuperius probaui et patet de decre. ad condito-
rem. et hoc etiam ſane intelligi denotatur per illam decre. etiā
dicentem fratres minores poſſe uti rebus ordini minorum cō
ceſſis ſupponentem per hoc aliquod ius eis competere con-
ceſſum ad utendum niſi enim ſic dicta decretalis intelligatur de ſe eſſet
impoſſibilis in hoc ꝙ dicit đ uſufacti ſi dicereꝝ eſſe abſqꝫ omni iure cū
talis vſus deceſſit impoſſibilis ut in decre. ad conditorem. et ibidem. ⁊
ſ̄. clare probaui intelligere autem illam ſuper impoſſibili eſſet expreſſe
contra capitulum erit autem lex. iiij. di. ubi lex hec eſt clara et poſſ bilis
ex ꝑmiſſis deliberata men
te penſatis confundi dici
tur opinio non illoruꝫ plu
ra volentiuꝫ ſapere quā ex
pediat diſtinguentiū tripli
cem modum habendi pri-
mum quo ad ſimplicē uſuꝫ
facti ſi enim intelligāt uſuꝫ
abſqꝫ omni iure vtendi ꝓ
ut ſupponere videreꝝ cum
talis uſus nulla lege diui-
na uel humana reperiatur
inductꝰ erubeſcere debent
loquentes ſuper hoc ſine
lege. in cor. auten. de triē.
et ſemiſ. §. conſideremus. colla. iij. cum in eis dici poſſit nullus eſt talis
uſus quia lege aliqua non cauetur in corpore auten. de non eligen. ſe-
cundo nuben. §. optimum itaqꝫ. col. i. C. de repu. l. diſſentientis. de col
la. l. illam. extra de temp. ordinati. c. dilectus. ne ſe. ua. c. illa. de ſup. neg.
pre. romana. li. vi. lv. di. ſi euangelica. cum ſi. potiſſime cuꝫ talis uſus de
ſe ſit impoſſibilis et iniuſtus qui in xp̄m et apoſtolos cadere nō potuit
ut predixi. ſcđm moduꝫ habendi aſſerunt illi eſſe quantum ad ius admi
niſtrationis et diſpenſationis et ſi ſcđm iſtum modum dicunt chriſtum
et apoſtolos aliqū loculos habuiſſe minus bene dicere videꝝ licet eniꝫ
chriſtus et apoſtoli reperiantur pauperibꝰ in aliqua diſpenſaſſe de chri
ſto autem dici non poteſt ꝙ iure prelationis uel adminiſtrationis hu-
mano miniſterio aſſecutus aliquid habuiſſe. iohan. vi. c. cum ipſe a ne-
mine ſit electus ut ipſemet teſtatur cum dicit iohā. xv. nō uos elegiſtis
me ſed ego elegi uos. apoſtoli etiam anteq̄ꝫ adminiſtratores uel predi-
catores conſtituentur et poſt reperti ſunt aliqua habuiſſe. ut in auctori
tatibus. ſ̄. inductis plene patet quamuis autē chriſtus non ſit electus
et pontifex factus ad honorem tamē a deo iureiurando factus eſt pon
tifex. ut dicit apoſtolus ad hebreos. vij. c. vnde ſcđm auguſtinuꝫ ſuper
iohanne chriſtus ad hoc loculos habuit ut ſui et ſuorū pauperū neceſ-
ſitatibus prouideret et in hoc prelatis exemplum inquit auguſtinꝰ deū
accipite cum omnis chriſti actio noſtra ſit inſtructio. ij. q. i. deus omni-
potens. lxxxi. di. c. legitur. extra de ſepul. ca. i. vnde ſi chriſtus et apoſto
li iure prelationis loculos habuerūt ut illi ēt fatentur cum ſtatus prela
tionis uideatur poſſe dici maior q̄ꝫ ſtatus religioſorū profitentiū pau-
pertatem cum de ſtatu religionis tranſeant ad ſtatum prelationis pon
tificalis. extra de elec. nullus. li. vi. et. e. ti. cum romani. cle. v. qđ eccleſia
non ꝑmitteret ſi ſtatus ꝓlationis minoris eſſet perfectionis q̄ꝫ religio
nis cum de minori ad maius non econtra ſit trāſitus. xciij. di. c. legimꝰ
queādmodum ciui. muña. indu. l. maioribus. li. x. de munc. accu. ⁊ car.
li. xij. ff. de mune. et hono. l. ut gradatim. uidetur ꝙ habere loculos nō
ſit imperfectionis ēt in prelatis et longe minus in religioſis. Tertium
modum habendi aſſerunt quo ad proprietatem et dominiū et hoc du-
pliciter. primo de iure diuino et ſcđm hunc modum dicunt oblata eſſe
et decimas eſſe in dominio chriſti et corpore eius quod eſt eccleſia. di
cunt etiam ſcđm hunc modum chriſtum loculos habuiſſe ⁊ hoc iure di
uino dicunt apoſtolis et eorum uitam ſequentibus competiiſſe et com
petere tempore neceſſitatis emere et uendere in hoc autem ſic dicen-
do ſi ſcđm iura loquantur errare videntur. nam de iure diuino quo om
nia dicuntur cōmunia licet proprium haberi poſſit ipſe tamen modus
habendi nō eſt de diuino ſed humano. viij. di. c. quo iure et ibi no. per
hug. ⁊ gui. poſt eum. et patet. xxiij. q. vij. c. i. et quia rerum dominia de
iure gentium ſunt diſtincta ff. de iuſti. et iure. l. ex hoc iure. vnde non
uidetur ex hoc poſſe dici ꝙ ille iure diuino dominus et particulari lo-
culos habuit cum ipſe modus particularis habendi puta per oblatiōeꝫ
emptionem et ſimiles modos non ſit de iure diuino ut predixi et per
eandē viā nō poteſt dici ꝙ de iure diuino apoſtolis competierit emere
et vendere cum talia et ſimilia ſint de iure diuino incognito ut predixi

Quia quorundam mẽtes ſic pater[a] mendacij dicitur excecaſſe[b] ꝙ noſtris[c] conſtitutionibus quarũ una incipit. ad conditorem canonum. alia uero cum inter nõnullos. utiqʒ tam cum fratribus[d] noſtris ſancte romane eccleſie cardinalibus: q̃ʒ cũ multis archiepiſcopis ⁊ epiſcopis aliiſqʒ eccleſiarũ prelatis: necnõ et cum pluribus ſacre theologie magiſtris ac utriuſqʒ iuris ꝓfeſſoribuſ deliberatione prehabita[e] diligẽti digeſtis[f] ad ſe premiſſorum fratrum noſtrorum conſilio promulgatis: nõ abſqʒ

ſecun dario dicunt eſſe dominium et proprietatem.ſ.de iure poſitio imperatorum quod per iniquitatem ſcd̃m eos extitit introductum.ſ.ut homines dicant hoc meum proprium et in iudeo de illo contendunt allegantes ad hoc.viij.di.c.quo iure.xij.q.i.dilectiſſimis.et ſcd̃m hũc modum bene dicunt et apoſtolos non habuiſſe proprietatem rerũ uel dominium in ſpeciali uel cõmuni dicentes de tali modo habendi fore intelligendam decretalẽ exiij.§.porro de quo preſens decre. nullaʒ facit mentionẽ quare per predictam modorũ habendi diſtinctioneʒ iſta ſic generaliter loquẽs erit trahenda.et exponẽda ſecundum illam ut illa ꝑ hãc non corrigatur nec iſta illi obuiet utinam auteʒ in hiſ dicendis ſaniorem mẽtis et conſiderationis intuitũ habuiſſent.cum enim certo certius ſit chriſtũ ⁊ apoſtolos aliqua habuiſſe ut per auctoritates ſacre ſcripture inconuincibiles eſt probatum et illa non habuerint quo ad ſimplicem uſum facti abſqʒ aliquo iure.ut in decre.ad conditoreʒ et ibidẽ ſ.plene ꝓbaui etiam ſolum iure prelationis ut diſpenſationis habuerunt ut ſuperius eſt probatum nec illa poſſint dici per aliquos modos habẽdi habuiſſe iure diuino ut ſtatim proxime plene dixi neceſſario relinquitur ꝙ illa habuerint per aliquem modum habendi de iure poſitiuo inductum.ut clare patere poteſt ex premiſſis ueraciter intuenti ⁊ talem modum habendi iure poſitiuo xp̃s deſignaſſe videtur intento reddi ceſari que ſunt ceſaris.math.xxij.c.xxiij.q.viij.§.econtra.et.c.ſequẽ. extra de cleri.ɔiu.ex parte.cui et ipſe ꝓ ſe tributũ ſolui noluit.xi.q.i.magnum.xxiij.q.vlt.in tributum non videtur etiaʒ recte ſapere in hoc qđ dicunt iura imperatorum quibus dicitur aliquid proprium fore per iniquitatem introducta adherẽtes ſortiti ſuper dicti capituli dilectiſſimis non ſenſum non mentem non virtutem eius amplectentes contra iura expreſſe contrarium ſtatuentia.ff.de excu.tu.l.ſcire.§.aliud. de re mili.l.milites.extra de uer.ſig.c.intelligentiam.et.c.propterea.de electio.ſi poſtq̃ʒ.§.i.li.vi.de iureiuran.c.romani.§.verum.cle.v.i.q.i.c.marchien ℭ.de libe.prete.l.ſi quis filium.de donat.l.vlt.ſi mi. ſe ab here. abſti.l.i.cum ſi.cum enim lex imperialis ſit preceptrix faciendorum ꝓhibitrix non faciendorum.ff.de legi.l.iij.et per quam docemur declinare inhibita ⁊ ſectari premiſſa.ℭ.e.ti.l.leges ſacratiſſime deſcribi magiſtraliter et verifice conſueuit ꝙ lex eſt ſanctio ſancta iubens honeſta prohibẽs contraria.ff.de legi.l.i.ne.e.ti.l.ij.cui etiaʒ omnes homines obedire debent ꝓpter multa.maxime autem quia eſt adinuentio et donum dei ut dicta.l.ij.que etiam delictorum ſponte uel ignorantia cõmiſſorum cohertio dicta.l.i.vnde ſcribitur ꝙ deus imperium propterea de celo cõſtituit ut difficilibus imponat que apud eum ſunt bona et legere aptet ſcd̃m uere varietatem.in cor.auten.de fide inſtru.§.quia igitur. col.vi. quare lex dicitur ꝓdita ſcd̃m formam celitus datam.ℭ.de murilegulis l.ſi quis ex corpore.li.xi.ex diuino quodam nutu.ℭ. de preſcript.lon.tem.l.ult.et alibi legitur ꝙ uenerande romane leges diuinitus ſunt per ora principum permulgate. xvi.q.iij.c. nemo.et ipſa iura humana per imperatores ⁊ reges ſeculi deus humano generi diſtribuit.viij.di.quo iure et quia cor regis in manu dei eſt.ℭ.de ſum.trini.l.inter claras ip̃a etiam ueritas que eſt deus per cor regis multa fieri iuſſit.xi.q.iij.imperatores diſponens omnem creaturam principibus legem condentibuſ fore ſubiectam.i.pet.ij.c.extra de maio.et obe.c. ſolite decenti omnis anima decipere videntur ſentientes ꝙ lex fuerit per iniquitatem inducta cum enim auctorem habuerint omnis iniquitatis inicium et extorrẽ ſolet deum nõ alia debet dici q̃ʒ eius auctor fuerit iuxta illud qualis es tu talia ſunt opera tua.et ar.xxviij.q.i.ca.ſunt enim ultra medium.extra de preſump.c.ex ſtudijs.naʒ lex et diuinas et humanas res bene diſponit et omnem iniquitatem expellit.ℭ. de vete.iu.enu.l.i.circa prin.non ob.dictum.c.dilectiſſimis innuens prima hoc meum alius hoc ſuum quia exponitur et exponi debet per iniquitatẽ i.propterea.quia fuit iniquitas.i.peccatum lex induxit hoc meum eſſe hoc alterius non ꝙ ipſa lex fuerit de ſe iniqua hoc adinueniens ex ꝑcauſa ratõnabili ut qſqʒ ſuo contentus nõ inuaderet alienum.xciij.di.diaconi.ℭ.đ fruſtra.l.i.vnde vi.l.conquerebatur.⁊ ſi in l.aliquid ſingulare contra idem ſit ſtatutum hoc non eſt ſine cauſa probabili introductũ ff.de legi.l.ius ſingulare.ueretur etiam ex p̃dictis ab incauta aſſertiõe ſeu affirmatõne et de iure non ꝓbabili reputata excuſare non poſſe illos qui ſcd̃m premiſſa modorum habendi diſtinctionem intuitur non dum preſentis conſtitutionis euadere ex quo enim per decre.ad conditorem reprobatus eſt et confuſus ſimplex uſus facti abſqʒ aliquo iure utẽdi ſubſiſtens in perſonam xp̃i et apoſtolorum et in.ca.ad conditorem ſtatutum eſt ꝙ decre.exiij.§. porro.de tali uſu facti debet intelligi qui competat ratione alicuius iur̃ ſaltim perſonalis aſſere extunc contrarium qualiter quem ab imp̃ntia poterit excuſare non videtur.cum ut.ſ̃. dixi peccatum ariolandi dicit non obedire et ſcelus idolatrie nõ acquieſcere.lxxxi. di.ſi qui ſunt.viij.q.i.ſciendum.xi.q.iij.c.qui reſiſtit.credere autem dominum deum noſtrum papam conditorem dicte decre. et iſtius ſic non potuiſſe ſtatuere prout ſtatuit hereticum cenſeretur.xix.di.c.nulli fas.et ibi no.⁊ ꝑ gar.extra de elec.c.generali li.vi.cui hodie etiam per iſtã decre.ſic declaratum pertinaciter aſſerere chriſtum et apoſtolos non habuiſſe aliquid in ſpeciali uel in cõmuni fore hereticum adinuenire membra diſtinguendi ſuper modũ habende iure non ſuffultis ut ſuperius ꝓbaui et iuxta illos ſcienter aliter aſſerere quomodo a iure aliqs a iuris ignorantia poterit excuſare nõ videtur.ar.extra de cle.ex.ſi celebrat.xxiiij.q.vlt.c.heretico et per ea que dixi.ſ̃.in uerbo pertinaciter.in his autem correctionem ſancte matris eccleſie ſponſiqʒ ſui chriſti uicarij ſuſcipere ſum paratus ſi in premiſſis uel in aliquo premiſſorum contingeret me errare. Ieſſellinus.

Quia quorundam. Hec decretalis diuiſibilis eſt in partes vndecim. In prima cum ratione condenda contra temeritatem detrahentium decretalibus ad conditorem cum inter nonnullos. premittitur pollicitatio. In parte ſecũda modorum detractionis ſubiungitur recitatio. ibi ad impugnãdas autem ⁊c. In tertia dictorum modorum detractionis annectitur reprobatio ibi ꝙ autem in ratione ⁊c. In quarta ad auctoritates per detractores inductas datur reſponſio ibi ꝙ auteʒ ſubſequenter ⁊c. In quinta auctoritas nicolai.iij.per illos inducta ſpecialiter ſit excluſio ibi adhuc licet declaratio ⁊c. In ſexta quibuſdam uerbis auctoritatis nicolai datur reſponſio ⁊ certa interpretatio ibi ꝙ autem dicitur ⁊c. In vij.cuiuſdam conſtitutionis per dictos detractores inducte ſubinfert repugnatio. ibi rurſus impugnatores ⁊c. In viij.aſſertionis alterius ipſorũ detractatorum fit improbatio ibi et rurſus aſſeruiſſe ⁊c. In nona cuidã cõcluſioni per detractatores facte reſponſiua

ſic impugnatio ibi ex premiſſis autem ⁊c. In decima modorum detractionis noua fit improbatio ibi preterea dicā̄t nobis. In undecima et ultima papalis intentio ibi nos itaqȝ. ⁊c.

a ¶ Pater mendacij.ſ. diabolus cuius mendacij multiplex eſt ſpecies. xxij. q. ij. c. primum eſt.

o ¶ Peſtifera. i. peſtis ſpecialis anime inducta.

p ¶ Simplicium. i. doli uel fraudis carentium. ſimile in. ca. pdiens. ff. de proba. l. cum de indebito. §. ſinautem de quibus dici conſueuit ꝙ propter ſui innocentiam omni uerbo credunt. xxij. q. iiij. ca. intenſiuum magiſtra cuius ſcire debes ꝙ quedaȝ eſt in homine ſimplicitas. i. animi puritas que eſt dolo ⁊ machinationi contraria et talis ſimplicitas etiam iure approbatur. xvi. q. i. c. ex merito plebiſ. xvi. q. i. ſi caput et amica legis dicitur. inſti. de fideicō. hereditā. §. ſed quia et nemini eſſe dānoſa. ff. de dolo. l. i. eſt alia ſimplicitas que dicitur eſſe aduerſa diſcretioni et talis quando potius dicatur fatuitas non approbatur. xxxix. di. c. petruſ. xlvij di. c. de petro. lxxiij. di. c. epiſcopoꝝ. ff. de poſtu. l. i. §. vlt. cuȝ. l. ſe. de cur. fu. l. ij. inſti. de cur. §. ſed et curator. in fi.

multa temeritate[g] plectibili niſi[h] ſunt detrahere et nituntur[i] de ueritate quam[k] continent per falſas[l] inſanias[m] obfuſcare[n]. Nos tam pernicioſis auſibus ne eorum doctrina peſtifera[o] ſimplicium[p] animos labefacere[q] ac in ſui erroris deuiuȝ[r] decurrere ualeat: de eorundem fratrum cōſilio decernimus ſuper hoc ſalubriter ut ſequitur prouidere. ad[s] impugnandas aūt cōſtitūtiones predictas[t] ſubſcripta ratione taȝ uerbo q̄ȝ ſcripto uſi ſunt publice[u] ſic̄ fertur. illud inquiunt: quod per clauem[x] ſcientie in[y] fide

ac morib[z] ſemel diffiniērūt romani pōtifices adeo immutabile[a] pſeuerat ꝙ illud[b] ſucceſſori reuocare non[c] licet in dubiuȝ nec contrarium affirmare: licȝ de his que per claueȝ[d] poteſtatis ordinauerint aſſerant ſecus eſſe. in confirmatione auteȝ regule fratrū ordinis minorū. honorii. iii. gre. ix. inn̄. iiii. alex. iiii. nico. iii. p̄deceſ. noſtroꝝ ſummorum pontifi. hec[e] uerba aſſerunt contineri. hec[f] eſt regula euangelica chriſti et apoſtoloruȝ imitatrix: que nihil in hoc mūdo habet[g] proprium uel cōmune: ſȝ in rebus

b ¶ Excecaſſe. ipſorum corda obnubilando ut uiam ueritatis non agnoſcāt.

c ¶ Noſtris. i. per nos editis ſiue factis.

d ¶ Fratribus noſtris. loquendo de cardinalib9 in genere omnes fratres appellat ut hic et extra de elec. in geneſi. in fi. ⁊ ca. eccleſia. ij. niſi. Sed in ſpecie eos ſemper vocat filios quando non ſunt epiſcopi. de ſup. negli. prela. dilecto. de elec. c. coram de teſta. mi. ualdus. ſic et oſti. extra de iudeis. ita quorundam. que autem ſit ratio quare loquendo de ipſis in genere omnes fratres appellat. uide in. ca. execrabilis ſuper verbo cum fratribus noſtris cardinalibus quare ſic dicantur. uide quod notaui in ca. execrabilis. in verbo cardinalibus.

e ¶ Prebabita diligenti. ſi. C. ne filius pro parte auten. habita. et plenius dixi in ca. ad conditorem. §. nos itaqȝ.

f ¶ Digeſtis. id eſt ad decidenda et diſſoluenda dubia factis. in probe. inſti. §. poſt libros.

g ¶ Temeritate plectibili. id eſt punibili cum non obediens decreto principis mori percipiatur in regum. ij. ca. extra de ma. et obe. capi. ſi quis.

h ¶ Niſi ſunt. id eſt conati ſunt in preteritum.

i ¶ Nituntur. ſcilicet de preſenti.

k ¶ Quam continent. ſ. dicte noſtre conſtitutiones.

l ¶ Falſas. i. non ueras. falſitas enim nihil eſt aliud q̄ȝ immutatio ueritatis. in cor. auten. de fide inſtru. circa prin. colla. vi. ff. ad. l. cor. de fal. quid ſit falſum.

m ¶ Inſanias. id eſt non ſanas opiniones immo a ueritate alienas. ut patet infra.

n ¶ Obfuſcare. i. obſcurare ſeu obnubilare quantum in eis eſt

q ¶ Labefacere. ideſt labi uel titueri.

r ¶ Deuium. in mala parte ſumitur. ut alias. C. de uete. iu. enu. l. tanta. §. ergo prima. uer. alie. extra de preſumpt. c. tertio loco.

s ¶ Ad impugnandas. ij. pars.

t ¶ Predictas. ſ. ad conditorem et cum inter nonnullos. ratione. id eſt inductione ſeu allegatione.

u ¶ Publice. ex hoc magis peccabant propter maioris mali exēpli pernicie. ar. ff. de ui bo. l. ij. §. ſi in re depoſita. inſti. de obliga. que ex delict. naſ. §. pena. xi. q. iij. precipue. extra de exceſſ. prela. ca. quā ſit graue. no. xxxij. q. iiij. c. nemo.

x ¶ Clauem ſcientie. hanc clauem ſciētie iſti ex capite proprio ſiue fantaſia adinuenire ſunt moliti cum a nulla lege diuina uel humana originē ſumpſiſſe reperiatur ſaltim quantum ad hoc ad quod ipſum inducunt. ut. j. in. §. preterea dicam vobis.

y ¶ In fide. ſcilicet catholica.

z ¶ Moribus. ſcilicet reformandis.

a ¶ Immutabile hoc forte dicunt adinſtar iur̄ natural̄. quod ſe immutabile eſt. inſti. de legit. agna. §. vlt. de iure natu. §. ſȝ naturalia quidē iura. v. diſtin. §. i.

b ¶ Illud. ſcilicet in fide ac moribus diffinitum.

c ¶ Non licet. ſed qua fronte hoc dicere auſi ſunt non video cum et dominus per ſe ordinata in ueteri teſtamento aliquando reperiat̄ mutaſſe in nouo. xxij. q. iiij. incōmutabilis. xxiij. q. viij. occidit. extra de diuor. gaudemus et de con. di. iii. peruenit et diffinita per romanos pōtifices ipſi idem et eorum ſucceſſores mutaſſe reperti ſunt. extra de cōſan. c. non debet. et dixi in ca. quia in futurorum. et. c. q2 nōnunquā.

d ¶ Clauem poteſtatis. hoc impugnatur ut patebit. j. ſecus eſſe quia diffinitum per illam immutari poteſt et eius contrarium affirmari.

e ¶ Hec uerba. ſ. proxime ſequentia que tamen probant id ad quod inducuntur. ut. j. in. §. ꝙ autem ſubſequitur.

f ¶ Hec eſt regula. uerba ſunt predictorum ſummorum pontificum cum

confirmatoria ſcdm iſtos regule ordinis minorum.

g Habet ppriū.i.ſcdm quam nihil licet fratribus habere proprium uel cōmune de ipſa enim regula cum de ſe ſit inanimata certum eſt q nihil habere poteſt.

h Utuntur.ſ.fratres dictorum ordinum.

d Contra ipſum.ſcilicet q nobis per eam non licuerit aliqd declarare uel ſtatuere pro ut in ea continetur.

e Quod autem in ratione.tertia pars.

f Uidelicet.uerba que ſequuntur expone. et ſuper his dic ut dixi in parte precedenti.

quibus utuntur[h] habent ſim
plicem[i] uſum facti.his adde
re preſumentes[k] pfatos ſum
mos ponti.et multa cōcilia
generalia per clauem ſcien=
tie diffiniſſe paupertatē xpi
et apoſtolorum ɔſtitiſſe per
fecte in expropriatiōe[l] cuiuſ
libet temporalis dominii ci
uilis[m] et mundani et ſuſten=
tationem eorū[n] in ſolo et nu
do uſufacti[o] etiam conſtitiſ=
ſe ex quibus nituntur[p] cōclu
dere nō[q] licuiſſe nec licere ip=
ſorum ſucceſſoribus cōtra[r]
premiſſa aliquid immutare
Ideoqз[s] cum conſtitutio no
ſtra.cum inter predicta.con
tra diffinitiones predictorū
predeceſſorum noſtrorum ſi
cut aſſerunt diffinierit chri=
ſtū et apoſtolos in his que
habuerunt habuiſſe non tā
tum ſimplicem uſū facti ſз[a]
ius faciendi de ipſis eaſqз ip
ſos feciſſe ſcriptura ſacra te=
ſtatur pertinacem aſſertio=
nem dicentium ipſos ius hu
iuſmodi minie habuiſſe cuз
actus illorum fuiſſe conclu
dant nō iuſtos quod de chri
ſto nephas eſt dicere hereti
cam declarando concludere
ſatagūt licet[b] falſo nobis nō
licuiſſe declarare uel ſtatue
re ſupradicta. Item quia
conſtitutio. ad conditorem
canonum. contra[c] diffinitio
nes predictas fratres mino
res aſſerit non poſſe habere
in re aliqua ſimplicem uſuз
facti: nituntur ſimiliter con
cludere contra ipam Qd[e]
autem quod in ratione[f] pre=
dicta premittitur: uidelicet
q illa que per clauem ſcien
tie in fide ac moribus a ſum
mis pontificibus ſemel ſunt
diffinita eorum ſucceſſorib⁹
reuocare nō licet: ſecus ſi ſi
cut dicunt in his que per cla
uem poteſtatis per ſummoſ

i Simplicem uſum.facti.ex his moti fuerunt iſti ad detrahenduз predictis conſtitutionibus non ſane intelligentes iſtum ſimplicem uſum facti.ut patet.j. et in decre. ad conditorez et.c.cuз inter nōnullos.

k Preſumentes.et male ut patebit infra prefatos.ſ.proxime.

l Expropriatione.priuatiue ponitur ſillaba ex.unde expone expropriatione.ideſt carentia uel abdicatione.

m Ciuilis et mundani.de dominio competenti de iure diuino[non] ſentiebant ut diui.in.c.inter nonnullos.

n Eorum.ſcilicet chriſti et apoſtolorum.

o Uſufacti.abſqз aliquo iure ſecundum iſtos quod tamē uerūз nō eſt

p Nituntur.concludere falſo tamē.ut.j. patet in.§. ex premiſſis ⁊ ſe.

q Non licuiſſe.ſ.dudum uel in preteritum nec licere.ſ.de preſenti.

r Contra premiſſa.et diffinita ſcdm iſtos.

s Ideoqз.ſ.quia contra premiſſario non licet ſucceſſoribus aliqua immutare.

a Sed ius faciendi.ſ.ipſis rebus utendi et donandi ex his aliqua acquirendi.ut in decre.cum inter.§.rurſus.et uerba que ſequuntur expone ut ibi dixi.

b Licet falſa.iſtorum falſa concluſio clarius patebit per ea que dicentur.j.§.proxi.

c Supradicta.ſ.q chriſto et apoſtolis non ſoluз ſimplex uſus facti in habitis competierit ſed et ius de ipſis aliqua faciendi.

g Contrarium ueritati.quare dicas illud non fore tenenduз immo penitus reprobandum cum omnis aſſertio ueritati que deus eſt uetuſtus errore exiſtat.viij.di. c.conſuetudo. et ideo ueritati neceſſario cedere habet eadem di.ca.veritate.et.cap. precedenti et ſequenti.et ar.ff.ad.l. acquil.l. inde neracius.§. vlt.quando actio de pecu.eſt anna.l.queſitum.alias eſt.§.ult. ſub lege prima. extra de purga. vul.c. ſignificantibus.et ſcriptum eſt q ueta tantum.i.veritatem aſſerentium ſumus tantū modo amatores.in cor.auten.ut in priua.domi.ſacra miſteria non fiunt vltra medium colla.v. et alibi dicitur nos enim qui ueritatem colimus ea tantummodo nolumus in noſtris litteris legibus que ipſa re obtinent.C.de ticia lib.tollē.l.vna.

h Sed illos.ſcilicet doctores et magiſtros.

i Qui tenent.ſ.quod ſequitur affirmando. ſimile uerbūз et ſimilis huius uerbi expoſitio conſueuit.extra de for.comp.ca.ſi diligenti.

k Clauem ſpecialem.que adinſtar clauis materialis eſt inducta ſicut enim clauis materialis dicitur inſtrumentum ſeu miniſterium quo clauſum hoſtium aperitur ſic illa poteſtas que

atributa eſt diſpenſatoribus ſacramentorum clauis dicit. nam hoſtium celi licet de ſe apertum exiſtens apocalipſis. iiij.c. ubi dicitur et eccleſie in celum hoſtium apertum qđ eſt xp̄us clauſum tamen dicitur propter impedimentum peccati originalis uel actualis impedientis humanam creaturam celū et dei gloriam ingredi. et qꝛ per talem poteſtatem in uirtute paſſionis chriſti illud impedimentū tollitur ex hoc porta celi aperiri et reſerari dicitur. de cō ſe. di. iiij. c. ꝓprie exemplū de bap. maiores. §. caute tamen ſicut alias cōtingit q̄ per ſublationem impedimenti via preparari et aperiri dicit ad aliqd ut eſt uidere in pacto ul'i. de petendo per quod tollitur impedimentum exceptiōis orte ex pacto de non petendo precedenti. et ex hoc aperit via efficax ad agendū ff. de pac. l. ſi vnus §. pactus. et ſublato impedimento exheredationis per querelam inofficioſi teſtamenti aperitur et paratur etiam via efficax ad agendum. ff. de pac. et de inoffi. teſta. l. quidem officioſo et ſublato impedimento pretentionis perpetuam bonorum poſſeſſionem contra tabulas aperitur uia augmēti uel diuiſionis legatorum ab impubere relictorum. ff. de vulga. et pupil. ſubſt. l. et contra tabulas. de leg. iij. l. vlti. §. fi. multa ſimilia alia exēpla ſuper hoc dari poſſent.

pontifices ordinantur: prorſus ſit contrarium[g] ueritati patet ex ſequentibus euidēter. primo quidēz ſcđm[h] illoſ qui[i] tenent clauem[k] ſpiritualem nequaq̄z[l] eſſe ſcientiam ſed ligandi atqꝫ ſoluēdi poteſtatem[m] patet aſſertores p̄dictos ponendo eſſe[n] ſcientiam errauiſſe. ꝓ quibus facit clauiſ diffinitio[o] que a doctoribus[q] datur. clauiſ eſt ſpecialis poteſtas[r] ligandi atqꝫ ſoluendi[s] qua iudex eccleſiaſtic⁹ dignos[t] recipere et[s] indignoſ excludere[u] dꝫ a regno Item quia claues de quibus agimus in collatione ſacerdotalis ordinis conferuntur[y] conſtat autem ꝙ ordinato in ſacerdotem ſciētia communiter non[ꝛ] confertur: quare ſecundum illos uideretur ꝙ ſciētia non eſt clauis ſed potentia tantum ligandi atqꝫ ſoluēdi debeat dici clauis. Adhuc ſecūdum illos qui ponunt unam clauem ſpiritualem eſſe ſcientiā: et ſcđm illos qui auctoritatez diſcer

l Nequaq̄z eſſe ſcientiam. clauis enim talis ſpecialis ſuſcipitur abſqꝫ alia anguſtia ſeu labore ſcientia aūt cum a natura nō inſit ab euentu eſt et cum diligentia acquiritur. in corp. auten. de queſto. §. hec omnia. colla. vi. xvi. q. i. c. ſic inue. C. de excu. artificū. l. ius. li. x. ff. de edil. edic. l. precipiunt ediles cum ſcientia requirat ſtudium et exercitium ſtudij expoſcat uſum librorꝫ extra de ver. ſig. c. exiit. §. porro. circa. fi. li. vi. de hoc per guil. de elec. ſi poſtq̄ li. vi.

m Poteſtatem. etiam tali poteſtate conſiſtat tota uis clauiū per xp̄um petro conceſſarum. mathei. xvi. ca. xxiiij. q. i. quodcunqꝫ.

n Eſſe ſcientiam. cum non ſit.

o Errauiſſe. aliud pro alio putando hic enim eſt proprie error. xxij. q. i. ca. in his. xxxviij. di. ca. quamuis. C. de caſtren. pecu. militum. l. erat. li. xi.

p Pro quibus. ſ. tenentibus clauem eſſe ſcientiam.

p Diffinitio. i. magiſtralis ſeu doctoralis deſcriptio.

q Doctoribus. unde doctor dicatur et que in doctore requirantur ⁊ quibus doctor factus etiaꝫ de iure gaudeat priuilegijs et quot et quibus nominibus nuncupetur. vide ſi placet quod ſuper hoc plene notaui extra de magiſtris. capi. cum ſic vnus. cle. v.

r Poteſtas. quare talis poteſtas clauis dicitur dixi ſtatiꝫ in glo. que adinſtar.

s Et ſoluendi. ſ. ſupra terram non autem mortuos ſub terra. ad hoc uide quod legitur et no. xxiiij. q. ij. legitur. extra de ſen. ex. a nobis. ij.

t Dignos. recipe per penitentiam ad ſoluendum uenia enim non datur niſi correcto. xxiiij. q. ij. legitur. l. di. ca. abſit. et. ca. ſi quis poſtea. C. de ſum. trini. l. vlti. §. fi. de here. l. manicheos a contrario ſenſu indigēs per contumaciam uel rebellionem extra de ma. et obe. ca. ſi quis. et. c. cum in eccleſiis.

u Excludere debet a regno. ſ. celeſti. ſed qualiter per poteſtatem ligādi dicantur indigni excludi a regno celeſti. reſpondeo qui ligati per excōmunicationis ſententiam iuſte ut quia per inobedientiam reſiſtit per hoc dei ordinationi reſiſtere dicuntur. xi. q. iij. capi. qui reſiſtit cum iudici eccleſiaſtico quilibꝫ obedire ⁊ precepto apoſtoli teneātur. extra de maio. et obe. ca. omnes principes. x. di. c. certū precipitur. extra de ma. et obe. ca. ſi quis ueniat. i. excōmunicationis ſenten. uel ut mortuus a cōmuniōe fidelium ſeparari. extra qui fi. ſunt legit. per vanerabileꝫ. §. penult. que quidem excommunicatio quem ab ipſo corpore quod eſt chriſti eccleſia reſcindit. iij. q. iiij. engeltrudaꝫ. et excōmunicatus iuſte a deo dicitur ſeparatus. xxiiij. q. vlt. ca. certum eſt. qualiter excōmunicatio dicitur etiam mortis ſeparatio. xi. q. iij. c. nemo. cum deus ſit vita anime de peni. diſt. i. ca. facilius. uer. item ſi autequaꝫ. et vita inte. i. anime que eſt vita corporis. de pe. di. ij. caritas. uer. item prouide in immerito igitur quis per poteſtatem ligatus excludi a regno celeſti dicitur.

x Claues. ſ. ligatoria uel abſolutoria.

y Conferuntur. de peni. diſt. i. c. multiplex. et. ca. quem penitet. xxi. diſtin. in nouo. cum ſimi. nec inferiori competere poſſunt in foro penitentiali. extra de peniten. omnis. quod proſequere ut no. oſtiē. de offi. archi. cum ſatis et plenius in ſumma. de pe. §. cum confitendnm. nam et ſi neceſſitatis tempore quis proxi. confiteri poſſit. de peniten. di. vi. ca. i. et dicto. c. quem penitet in uer. tanta. ipſe tamē abſoluere uel ligare nō poteſt ſibi confitentem quia claues non habet ut ibi et no. ita de offi. ordi. paſtoralis.

z Cum circa. regulariter. et hoc dicit quia aliquando ex infuſione ſimul cum ſacerdotio conferri ſcientia poteſt inſpiratione dei ſicut et reperti ſunt aliqui licet penitus laici i epiſcopos et archi. aſſumpti ut beati. N. ambro. et ſeuerus. lvi. diſ. §. his omnibus.

ꝛ Non confertur. iſtud occulata fide patet ad ſenſum in multis ad ſacerdotium promotis qui abſqꝫ ſcientia ſunt reperti et ideo etiam a pōtificali officio inde meruerūt deponi. extra de eta. et quali. c. ulti. ex hoc

idem tenere videtur ſanctus tho. de aqui. iiij. ſententiarũ. di. xviij. adde etiam quod dixi. ſ. in glo. clauis enim. &c.

a ¶ Scdm nullos. ſ. qui dicunt clauem ſpecialem nequaquam eſſe ſcientiaz. videtur et eſt ſcdm eos et ſic tale videre eſt thopicum non elenc. ſimile de ſpon. c. preterea qui ma. accu. poſ. c. vſ. de tranſla. epiſcopi inter cor po. §. i. de fer. c. capellanuſ ff. de his qui in teſta. dele. l. prox. iuxta fi. dici clauis quare hoc dicas. ut. ſ. in gloſa que ad iuſta. et glo. cla.

nendi[b] inter[c] lepram et leprã eſſe aſſerunt clauem: et aliaz poteſtatem ligandi atqz ſol uendi[d] noſcuntur euidenter[e] erraſſe. ſupponunt enim per claues[f] huius unum circa ea que fidei ſunt et[g] alia poſſe p conſtitutionem aliquam dif ferri. claues autem[i] que in ſa cerdotali conferuntur[h] ordi ne ad[i] talia minime ſe exten dunt. alias ſequeretur q cir ca[k] premiſſa poſſent cõſtitu tões ſacerdotales ſimplices facere quod falſuz eſt euidẽ ter. ſi autẽ intendant claues iſtas extendere ad generalẽ[l] poteſtatem attributam bea

auctoritatem preeminen. quod falſum eſt cum ad ſolum petrũ et eius ſucceſſores ſpectet conſtitutionem ſuper fide et decla rationem aliquam facere. xxiiij. q. i. ca. quotiens ratio. et. c. hec eſt fides. et in ca. exiit. §. vlti. de ver. ſig. li. vi. et de ſum. tri. c. fi dei. §. nos igitur. cle. v. utpote ad quos maiora eccleſie nego cia ſuperna diſpo nere iuſſa ſunt re ferri. xxiiij. q. i. ca. rogamus. xvij. q. c. nec licuit. et ca. huic ſedi. extra de appel. ut debito. in fi. de bap. maio res.

to petro ſuiſqz ſucceſſoribuſ in[m] perſona eiuſdem in com miſſione officii[n] paſtoralis: p quam utiqz uidetur euiden ter quatenus omnia conceſ ſiſſe ſine quib' paſtoris uni uerſalis[o] conuenienter cura nequit ſeu officium expediri ad hanc clare ipſos etiam er raſſe. dicunt eniz alium[p] effe ctum habere illa que per cla uem ſcientie: et aliuz illa qui per clauem potentie statuũ tur[q] ſupponẽtes alia per[r] cla uem ſciẽtie: et alia per clauẽ potentie[s] ſtatui ſeu etiam dif ferri: quod euidenter eſt fal ſum per clauem[t] enim ſcien

b ¶ Scdm illos. ſ. magiſtros uel doctores.
c ¶ Ponunt. i. ſuper uel ponunt in opinionem ſuam.
d ¶ Unam clauem. quaſi uoluit dicere q non ſunt plures quaſi vna ſo la ſufficiat cum vna tantum ſit certa claudens regnum. ſcilicet peccatũ ad quam ammouendam ſeu aperiendam clauis eccleſie eſt inducta nec ſint plures neceſſarie.
a ¶ Specialem. hic potes dicere quod dixi. ſ. in glo. que ad inſtar.

b ¶ Diſcernendi. i. diſcretione faciendi.
c ¶ Inter lepram et lepram. i. inter peccatum et peccatum. nõ enim om nia peccata eandem expoſcunt penitentiam. xxix. di. ca. neceſſe. xlv. di. ca. ij. l. diſtin. ut conſtitueretur. unde in penitentia eligendus eſt et con feſſor ſciens ſoluere et ligare. de peni. diſtin. i. quoniam penitet. et diſt. vi. ca. i. alibi tamen hec verba lepram et lepram ſumitur pro iudicio ec cleſiaſtico ciuili et criminali. extra qui fi. ſunt legi. per venerabilem. §. ra tionibus. circa fi.

d ¶ Soluendi. hic dicere poteſt. que dixi. ſ. in verbo ſimili ſoluendi.
e ¶ Euidenter. i. patenter uel manifeſte. ſimile. ff. de excep. rei iudi. l. eui denter.
f ¶ Claues huius. quas ſcienter fore dicuntur.
g ¶ Et alia. ſcilicet mores. ut in parte precedenti.
h ¶ Conferuntur ordine. hoc ſtatim. ſ. proxime per iura comprobaui.

i ¶ Ad talia. ſ. que ſunt fidei per conſtitutionem aliquam diffiniendam. uel ſcilicet ſi ad talia ſe extenderet.
k ¶ Circa premiſſa. ſ. que ſunt fidei ſacerdotes ſimplices non habentes

l ¶ Generalem poteſtatem. ſ. quodcunqz liga. ſuper terram &c. mathei. xxiiij. q. i. quodcunqz. et. q. ij. legitur.

m ¶ In perſonam eiuſdem. xl. di. c. nõ nos. extra de re iudica. ad apoſtolice. §. nos itaqz. et dic ut ibi no. per inno. in glo. ult. et de fo. compe. licet. in glo. fi.
n ¶ Officij pontificalis. dicẽdo ſi diligis me paſce oues meas extra de elec. ſingnificaſti. per quam ſcilicet officij cõmiſſionez omnia conceſſiſſe probatur hoc argumento iurium. ff. de offi. ei' cui mã. eſt iuriſdi. l. i. §. ul. de iuriſ. om. iu. l. ij. de pcu. l. ad rẽ et. l. ad legatum. extra de offi. dele. c. preterea. nam aliam talis cura cõmiſſa nulla vigeretur. ff. de offi. eius. l. vlt. extra de offi. dele. ex litteris.
o ¶ Uniuerſalis. ſic dicta quia vniuerſaliter ſuper omnes tam fideles q̃ʒ infideles habet poteſtatem ſuper quo vide id quod no. oſti. ſuper hoc extra de uoto et uoti redem. c. q ſuper his

p ¶ Alium effectum. quia reuocabilem et mutabilem.
q ¶ Statuuntur. cum ſtatuta per clauem ſcientie dicant eſſe im mutabilia et irreuocabilia licet in ſtatutis dicant ſecus eſſe ut parte precedenti.
r ¶ Per clauem ſcientie. ſ. immutabilia et irreuocabilia ſcdm il los alia per clauem.
s ¶ Potentie. poſſibilia mutari et reuocari dixerim eſſe.
t ¶ Clauem. concutio naturaliter hoc penituit non ſimpliciter nec aſſertiue propter opinionem aliam contrariam. ut in prin. huius. §. dixi in glo. clauis enim.

u ¶ Nil aliud. nam cum talis clauis in ſuſceptione ſacerdotalis ordinis conferatur. ut. ſ̄. circa prin. huius. §. et ibi probaui abſit dicere ꝙ in ſimplicem ſacerdotem tranſlata uideatur poteſtas ſtatuendi ut diffiniēdi de f. de que ſoli ſedi apoſtolice reſeruatur in prerogatiuaz priuilegij ſingularis ut dixi. ſ̄. proxi. in glo. cū ad ſoliū. naz in generali cō miſſione non trāſeūt ea ea que qs non eſſet in ſpecie uerisimiliter ꝑmiſ ſurus. extra de offi. lega. c. ꝙ trāſlationem. de offic. uica. c. cum in generali. li. vi. ff. de pecu. l. qui peculij. ꝺ pigno. l. obligatione. et ar. extra de procur. ca. non poteſt. cle. v. cum nec ſimplex ſacerdos poſſit manuz apponere ad ea que ſunt etiam ſimplici epiſcopo reſeruata. extra ꝺ conſue. c. quanto de conſe. eccleſie ca. aqua.

competeret ex ſola poteſtate cognoſcendi. ut. ſ̄.

d ¶ Dirigit. lumen prebendo in tenebris. xv. q. viij. c. ſciſcitātibus. ut uideat et liberius diſcernat ſeram claudere uel etiam aperire.

e ¶ Quantum ad hoc. ſ. quo ad vſum clauium.

f ¶ Obtineat ſcientia. ſ. in habente clauibus vti.

tie ſiue per auctoritatem diſcernendi ſeu cognoſcendi inter lepraz et lepram ſed ipſum diximus eſſe clauem: nil[u] aliud per ipſuz illi cui datur tribuitur niſi[x] auctoritas cognoſcendi. ei autē cui datur auctoritas de re aliqua[y] cognoſcendi: de illa diffiniēdi non intelligitur eſſe data. quare[z] reſtat ꝙ ad conueniēter ſtatuendum ſeu aliquod diffiniendum utraqz clauis ſcilicet cognoſcendi et diffiniendi neceſſario requiratur uel ꝙ ſoli[a] claui potentie[b] ſtatuere competat et[c] etiam diffinire. ſed ſicut lumen materiale clauigerum in uſu clauis materialis dirigit[d] ⁊ quaſi quantuz[e] ad hoc obtineat[f] ſcientia uicem[g] lucis. et hoc ſaluator noſter in promiſſione clauiū facta beato[h] petro cenſiſſe uidetur expreſſe: cuz poſt[i] illā immediate ſubiūxerit.[k] et quodcunqz ligaueris ſuper terram erit ligatum ⁊ in celis: et quodcunqz ſolueris ſuper terram erit ſolutuz[l] ⁊ in celis: nulla de ſciētia habita[m] mētione. ¶ Quod autem[a] ſubſequenter proponitur in ratione predicta: uidelicet in conſumatione et declaratione regule fratruz minorum: nonnullorum[b] predeceſſorum noſtrorū uidelicet honorii: iii. grego. ix. innoc. iii. alexā. iiii. nico. iiii. uerba huius continentur. hec eſt regula euangelica ⁊c. ſupra poſita uſqz ibi: in nudo uſu facti etiam conſtitiſſe patet. prorſus obuiat[c] ueritati. honorius quidem prefatam re

x ¶ Niſi auctoritas cognoſcendi. ſubaudi et ſalutare remediuz in foro penitentie adhibenda. ut. ſ̄. e. § dictum eſt.

y ¶ Aliqua cognoſcēdi. ⁊ ſic ſimplex eſt cognitio cāe data. datus ergo ſimpliciter ad cognoſcendū non cenſetur datus ad diffiniēduz ut hic et. C. ad. l. cor. de fal. l. niſi. de iudi. an cōmune. ad hoc extra de offi. dele. ſuper queſtionum. §. nos autem. et. §. veruz. et §. porro. non eni ſimpliciter cognitor habz diffinitionē. ut no. ff. de ꝓcur. l. qui ꝓcuratorē cū nec ſemꝑ habeat iuriſdictōez. ff. de re iudi. l. ait pretor. licet ſuper articulo de quo iudex habet cognitionē uideat regulariter habere iuriſdictionē. ff. de uer. ſig. l. notōm. extra de of. dele. ex litteris. no. d. §. nos aūt. ſecus autem qū hoc dicit cognitor eſt in illo cui vices iudicis ſunt cōmiſſe etiam cum clauſula donec committens eas duxerit reuocādas quia talis poteſtatem habet diffiniendi. extra de offi. dele. ca. ſi delegatus. li. vi. ⁊ aña. hoc idem no. oſtiē. e. ti. capi. pro debilitate. licet inno. contrariuz ibi notaret ⁊ male.

z ¶ Quare. ſ. quia potens ſimpliciter cognoſcere nō poteſt diffinire neceſſario requirit. cum eni cognoſcere et diffinire ſunt diuerſa habens vnū. ſ. cognoſcere nō ex hoc ſequitur ꝙ habeat aliud adinſtar habentis etiam liberam ⁊ plenam adminiſtrationem qui per hoc donare nō poteſt niſi expreſſa ſibi data ſuper hoc poteſtate. ff. de pact. l. contra iur. et. l. vlti. de donat. l. filius. et ar. ff. de iureiur. l. iuſiurandum. §. ult. cum. l. ſe. adinſtar etiam illius cui ſimpliciter cauſarum cognitio eſt commiſſa qui per hoc etiam inquiſitionem de criminibus et amotionem a beneficijs non ſequit. extra de offi. uica. c. licet. li. vi.

a ¶ Soli claui. ſcilicet ſi dicatur una tantum eſſe.

b ¶ Potentie. ſcilicet cognoſcendi.

c ¶ Et etiam diffinire. ſ. cognoſcendi alias etiam diffinitio non

g ¶ Uicem lucis. ut per ſcientiam habeat vim et claritatē uiuēte quo ad uſuz clauiū et illā ponat in opere. xxxix. di. petrus. habēs. n. uti clauib⁹ debet eſſe ſciēs ſoluere et ligare. de peni. di. vi. ca. i. alias ſuſcipiens eas peccat. per ea que dixi i. c. execrabilis. circa p̄n. in uer. min⁹ idoneis.

h ¶ Beato petro. cū dixit ⁊c. dabo claues regni celorum.

i ¶ Poſt illam. ſ. promiſſionem clauiū.

k ¶ Subiunxit. math. xvi. xxiiij. q. i. quodcūqz. et. q. ij. legitur. extra de re iudi. ad apoſtolice. §. nos itaqz li. vi.

l ¶ Solutū in celis. ſz habz intellige claue nō errante. alias enim ſi ligando uel ſoluendo erraret ligat⁹ uel ſolutus quis nō dicit quo ad deū frequēter eni fit ut qui per eccleſiā militantez foris mittit intus ſit. ſ. in eccleſia triunphanti et ille foris eſt. ſ. extra eccīaz triunphantē qui intus. ſ. in eccleſia militāti retinere videtur. xxiiij. q. iij. c. ſi qs ſi recto. extra ꝺ ſen. ex. a nobis ij. talis aūt error ut in pluribus uitat in uſu clauiū ꝑ ſcientiā ſoluēdi et ligādi.

m ¶ Habita mētione. quā uerisimile eſt ip̄e feciſſe ſi ſciētiā talē reputaret. cū. n. ſe daturū claues ꝓmiſiſſet nō videret ꝓmiſſuz ꝑfecte adimpleuiſſe niſi quē clauē reputaret tradidiſſet. ar. ff. de le. iij. l. librorꝫ. de au. ⁊ ar. le. l. quāuis. de ꝯſti. pec. l. ꝓmiſſor. §. ꝯſtituto. de ac. em. l. ij. §. uacua. ꝺ uſu. l. videamus. §. infamia. ꝯſtat. n. ꝙ facta xp̄i ꝑfecta fuerint. ipſe eni opus imꝑfectionis nō nouit ut ſcriptura ſacra teſtat. et ar. ad hoc in cor. aut. ꝯſtitutio q̄ de dig. §. illud. col. vi.

a ¶ Quod aūt ſubſequēter. iiij. ꝑs.

b ¶ Nonnullorꝫ. i. aliquorꝫ duplici negatiua ꝑ affirmatiuā expoſita ⁊ ſuper hoc uide qꝺ dixi in. c. cū iter nō nullos ⁊c. hec clauſula cōprehēſiua eſt multorū uerborꝫ ut hic uides. ſi. ff. de li. et poſtu. l. gallus. ex̄ de libel. ob. dilecta. de capel. ſignificantib⁹. de re iudi. ad apo. §. licet dei creauit vū facit in argu. ꝓ more tabellionū qui hn̄t in aliquib⁹ regionib⁹ ꝙ recipiēs notā in ꝓthocollo et illa ſubintellecta fore dicunt ſub tali clauſula. ⁊c. de iure tū ſcripto nihil plus uel min⁹ in mūdo q̄z in ꝓthocollo debet reperiri ut oīs falſitas et ſuſpitio euitet. in cor. aut. de tabel. §. illud quoqz. et ſequenti. q. iiij.

c ¶ Obuiat ṽitati. ⁊ ꝑ ꝯſequēs falſum eſt. ut dixi. ſ̄. in ꝑte. i. ī uer. falſas.

d ¶ De uerbis p̄dictis. ſ̄. prime et plenius. ſ̄. in ꝑte. ii. contentis.

d ¶ Aliq̄ nō habet. vū falſo honorij uerba ſuꝑ hec allegāt qua re ī ꝑiculū terminis falſa ſe forte inuoluunt. ff. ad. l. cor. de fal. l. ul. C. de inſti. co di. confir. §. hac igitur.

f ¶ Intuēti. ⁊ ſic occulta fide ueritas hui⁹ eluceſſit. iſti. de gra. co. §. ul.

g ¶ In ip̄a regula ꝯfirmata. vū honor. ꝑ talē recitationē nō aliquid diffinitiuū ꝓpoſitū factū aliquid diffiniuiſſe dici nō pōt. ar. C. de ꝓbat. l. rōnes. cōia utriuſqz iudicij. l. ſcriptura cū ſi. ex quib⁹ ꝓbat uerba enarratiua fidē nō facere ad hoc aūt clari⁹ fac ex̄ de p̄ben. c. ſi dignitatē. cle. v

b ¶ Inobedientia. hec tria que ſequuntur ſunt de ſubſtantia religionis

gulam abſq; declaratōe aliqua cōfirmauit in cuius confirmatōe de uerbis[c] ꝑdictis mētio aliqua[e] nō habet̃ ut liquere pōt cuilibet ꝯfirmatōnē huius intuēti[f] nō quatenꝰ de uita euāgelica habet̃ mētio in[g] ipſa regula cōfirmata illi cum dicit hic eſt fratrum minoꝝ uidelicet dn̄i noſtri ieſu chriſti ſanctū euangeliū obſeruare uiuēdo in obediētia[h] ſine ꝓprio et in caſtitate ex quibus uerbis cōcludi nō pōt ꝙ per ip̄m ꝑdeceſ. nr̄m ea que ipſi in uerbis ꝑdictis aſſerūt[i] fuerint diffinita[k] imo[l] pōt cōcludi potiꝰ ꝙ uita euāgelica quā xp̄us et apoſtoli tenuerunt habere in[n] cōi aliq̄ nō[m] excludat cū ſine ꝓprio uiuere nō exigat ꝙ ſic uiuentes nihil habeāt[n] in[o] cōi. In declaratōibus quoq; greg. ino. et alex. ꝑdictoꝝ quiᵘ eandē regulā abſq; cōfirmatōe alia declarauit: ſimiliter nulla prorſus fit mentio de[o] ꝑdictis imo p eas euidēter oſtēditur eorūq;[p] habere licet ipſis fratribus uſū[q] iuris ad ipſum ordinē ꝑtinere grego[r]. quidē in ſua declaratōe quātū ad hoc interſeruit que ſe quūt̃ dicimus ꝙ nec in ſpeciali nec i cōi debēt habere[s] ꝓprietatē ſ; utenſiliū libroꝝ et rerū mobiliū quas licet[t] habere ordo uſū habeat et fratres ſcd̄m ꝙ generalꝭ miniſter et ꝓuinciales ordinādū duxerint his utantur. Innocentiꝰ[u] aūt et alexander ꝑfati in ſuis declaratōibus ſic dixerūt. dicimus inſuꝑ ꝙ cū in ipſa regula cōtineat̃ exp̄ſſe ꝙ fratres nihil ſibi approprièt neq; domū neq; locū neq; aliquā rē ꝙ nec in cōi nec in ſpeciali debēt proprietatē habere ſed locorū et domoꝝ et utenſiliū et libroꝝ et eorū que licet habere ordo uſum habeant: et fratres ſecundū ꝙ generalꝭ ꝓuinciales miniſtri ordinandū duxerint hiſ utant̃. cū eni dicat̃ in declaratōibꝰ[x] ſupradictis ꝙ ordo uſū reꝝ habeat ꝑmiſſarū: ad uſū iuris neceſſe eſt hoc[y] referri. facta quidē que ſingulorum[z] ſunt perſonam ueram exigunt et[a] requirunt ordo[b] autem uera perſona non eſt: ſed[c] repreſentata et ymaginaria[d] potius eſt cenſenda. q̄re[e] que ſunt facti ſibi uere conuenire[f] nequeunt.

de ſta. mo. cum ad monaſterium. §. vlti.

i ¶ Aſſerunt. ſ. xp̄m et apoſtolos nihil cōmune uel ꝓpriū habuiſſe.

k ¶ Diffinita. nam per modū recitationis diffinitōis per papā honoriū fuerunt expreſſa. vnde uerba ſua ad vnū effectū inducta nō ſunt ad aliū extendenda etiā in fauorabilibus. ff. de cōdi. et demō. l. cum tale. §. vlti. de adimen. leg. l. inutiliter de libera. leg. l. aurelius. §. teſtamēto. l. ticia. §. lucius extra de preben. c. ſi digni tatem. cle. v. vbi de h dixi.

l ¶ Immo. ſuper hoc uerbo dixi et dicere potes ſicut in. c. execrabilis. circa prin. ſuper uerbo immo.

m ¶ Non excludat. ſ. per hoc quod ibi dicitur chriſtum et apoſtolos ſine proprio vixiſſe.

n ¶ Habeant in cōmuni. cum ꝓprie loquendo in cōmuni aliquid nō ſit proprium habere de q̄ ſatis plene dixi in ca. ad conditorē et ca. cum inter nōnullos.

o ¶ De predictis. ſ. uerbis que detrahentes ꝑdictis cōſtitutōibus in eorum declarationibus aſſerunt cōtineri.

p ¶ Que habere licet. hic vide qd̄ dixi in. c. ad cōditorem.

q ¶ Uſum iuꝛ. non ergo tātum ſimplicē uſum facti. ut dicto. c. ad conditorem cum inter nonnullos.

r ¶ Gregor. pōit verba declaratoria. grego.

s ¶ Habere proprietatem. hec verba et ſequētia iſtas mouere potuerūt ad detrahendū cauſas conſtitutionibus male tamen.

t ¶ Licet habere. hec uerba ſane intellecta retorquētur contra tales quia ſupponunt ꝙ aliquod ius cōpetat habendi in talibꝰ rebus. ut in ca. ad conditorem.

u ¶ Innocentiꝰ. ponit uerba declaratoria innocentij pape et alex. ſuper quibus dicas qd̄. ſ̄. ꝓxi. dixi.

x ¶ Declarationibus ſupradictis. ſ. grego. innocentii et alexandri.

y ¶ Hoc referri. cū alias ſupponeret̃ iniuſtus qd̄ dicere nephas eſt. ut in. c. ad conditorem. et ca. cum inter nōnullos. et ibi plene dixi.

z ¶ Singulorum ſunt. i. per ſingulos explicanda.

a ¶ Et requirunt. eſſe enim debet perſona habens factum explicare nec ante iuꝛ ratio quam perſona querenda eſt. ff. de iure codi. l. quidam referunt.

b ¶ Ordo autem. ſ. minorum in genere non eſt cum ſit nomē intellectuale carens anima ſed uice perſone fungi poteſt dici ſicut hereditas municipium ſocietas collegiū uniuerſitas. ff. de fideiuſ. l. mortuo. inſti. de teſti. ſeruorum. in prin. C. depoſiti. l. cum hereditas.

c ¶ Sed repreſenta. ſ. iur. diſpoſitōe ſicut hereditas iacens perſonam defuncti repreſentat. ff. de nouat. l. nouatio. in fi. de acquir. rerū. do. l. hereditas enim. inſti. de heredi. inſti. l. ſeruus alienus.

d ¶ Imaginaria. i. in imagine intellectus concepta. ſicut alias aliquid intellectu percipi magis q̄ facto uꝛ uerbo dicit̃. ff. de ſolu. l. ratū. de cō di. ob cauſam. l. q ſe. de iure dot. l. ſi cet. §. quotiēs. de dona inter ui. et vxo. l. iij. §. vlt.

e ¶ Quare. ſcilicet quia facta per ſingulos explicanda perſonam ueram exigūt et ordo uera perſona nō eſt.

f ¶ Conuenire nequeunt. probatur hoc per vim hereditas enim que d̄ ſe quid vniuerſū eſt. ff. de re iudi. l. hereditaſ. de uer. ſig. l. nihil. ca que facti ſunt explicare non poteſt nec illa ſibi conuenire poſſunt. ff. de acqui. re. do. l. hereditas. in multis ſi quis teſtamento liber eſt iuſſus. l. i. §. ſceuola. et populo ut vniuerſo auditio diuinorum que facti eſt conuenire non poteſt. extra de ſen. excō. ca. ſi ſententia. §. cū uero ſic nec orain ut vniuerſo vnde vniuerſitas uel collegium que facti ſunt per ſe explicare non poteſt. ſed p membra ſua illa explicat et explicare cogitur. de condi. et demō. l. munícipibꝰ. et ar. C. de appari. ꝑfecto. ꝑto. l. cornicularij. li. xij. de excuſa. mune. l. maximarū. li. x. de aduo. diuer. iu. l. reſtituēde. ſic etiam ſentit inno. de ſen. ex. romana. circa fi. et compoſt. de reſcript. c. eandem. in glo. i. §. ſed quid ſi canonici. et accur. ff. de ſura. cal. l. ij. §. hoc etiam in uerbo pluriū parte. et ad hoc adde quod dixi in. ca. ſi fratrum ſuper verbo ciuitatibus.

g ¶ Licet ei.ſ.ordini vt vniuerſo.
h ¶ Que ſunt iur'.vt eligere ſtatuta facere aliquē in fratres reci pere ⁊ ſimilia.ar.xvi.q.vlti.cōgregatio.extra de elec.null⁹.⁊.c. in geneſi.⁊ poteſtas acqrendi ea quoꝝ ordo capax eſt ar.ff. de ſtipula.ſeruo.l.vſuſfruct⁹.qb⁹ mo.vſufr.amit.l.ſuo hereditario
i ¶ Adhuc lꝫ.quinta pars.⁊ ponit v̄ba declarationis N.tertij.cōtenta in decre.exij.§.porro.de v̄.ſig.li.vi.hij ſūt.ſ.fratres minores.
k ¶ Regule.ſ.beati frācíſci.
l ¶ Eloquio.ſ.v̄bo ff.d donat.l.acquilius.
m ¶ Roborantur.id ē ſolidant̄ vl' firmantur.
n ¶ Exemplo.cui⁹ quidem xp̄i om̄is actio nr̄a ē inſtructio.ij.q.i.de⁹ omnipotēs.extra de ſepul.c.i.
o ¶ Fūdatorūqꝫ.repete roborantur exemplo.
p ¶ Apl'oꝝ.dicūt̄ igit̄ apl'i militantiſ eccie fundatores.ſimile de elec.fundamēta.li.vi.
q ¶ Eius.ſ.xp̄i vl' militantis eccie.
r ¶ Subiunxit.dicens.hoc videre potes qd ſup verbis ſequētib⁹ dixi in.c.cū inter nonnullos.in verbo d'claram⁹.
ſ ¶ Predictis.ſ.nicolai tertij intētio ad quā ſp̄ recurrē dū ē ſufficiei littere eſt preferēda.ex̄ de p̄bē.cū olim.ff.de cōdi.⁊ demō.l.in condi.de le.i.ſu⁹ p̄uilegiuꝫ.§.i.
t ¶ Dicta regula.ſcꝫ ſancti frācíſci.
v ¶ Fundet̄ eloquio.i.fundamentum ſuſcipiat ex v̄bo euāgelico.
x ¶ Roboret̄ exēplo.ſ.quo ad oīa ī eo contenta.vt.s̄.
y ¶ Iure.de qb⁹ infra ſubijcitur.
a ¶ Nec exemplo ſcꝫ facti.
b ¶ Cōditor.regule.btūs frācíſcus.

licet[g] ei poſſint cōgrue que[h] ſunt iuris. ¶ Adhuc[i] licet declaratio Nicol'.iij.p̄dicti cōtineat que ſequūt̄.hij ſūt illi ſancte regule[k] ꝓfeſſores qui euāgelico fundant̄ eloquio[l]:uite xp̄i roborant̄[m] exemplo[n]:fundatorūqꝫ[o] militantis eccie apl'oꝝ[p] ei⁹[q] ꝑmōibus actis firmant̄.⁊ poſt in eadē declaratōe ſubiūxit[r] dicens:ꝙ abdicatio ꝓprietatis oīm rerū tam in ſpeciali q̄ꝫ in cōi ꝓpter deū meritoria ē ⁊ ſancta:quā ⁊ xp̄s uitam perfectionis oſtendens uerbo docuit ⁊ exemplo firmauit.quācunqꝫ primi fundatores militātis eccleſie ꝓut ab ipſo fonte hauſerant inuoluentes ꝑfecte minime per doctrine ac uite ipſoruꝫ alienos dixerunt.ex uerbis tamē predictis[ſ] nequaq̄ꝫ poteſt colligi ꝙ p̄fati predeceſſoris noſtri nicolai itētio fuerit dicere:ꝙ predicta[t] regula quo ad oīa que cōtinētur in ea:euangelico fundetur[v] eloquio ac uite xp̄i roboretur[x] exemplo:nec ꝙ apl'orū uita et actib⁹ ſit firmata:cōſtat eniꝫ multa cōtineri ī dicta regula que nec xp̄s uerbo docuit:nec[a] exemplo firmauit.utpote quod p̄cepit conditor[b] regule fratrib⁹ uniuerſis:ut nullo[c] modo denariū uel pecuniā recipiant per ſe uel ꝑ interpoſitā ꝑſonam.nec nō ⁊ de multis alijſ contētis ī dicta regula:que utiqꝫ nec xp̄us nec apoſtoli uerbo docuerūt nec firmauerunt[d] exemplo.nec obſtat quod xp̄s portare pecuniaꝫ apoſtolis ⁊ diſcipulis dū ipſos ad predicandū mitteret īterdixit:qd tamē antequaꝫ eos mitteret ipſis fuiſſe legimus interdictū ꝙqꝫ poſt reditum pecuniā portauerūt:in pleriſqꝫ locis euangelica ueritas ⁊ apoſtolica dicta[f] teſtant̄.preterea[g] auguſtin⁹ dicit[h] expreſſe ꝙ illud nō[i] fuit preceptū:ſed poteſtas recipiēdi neceſſaria ab his quibus p̄dicabant euangeliuꝫ qd[k] ſeruare[l] apoſtolis licuit uel etiam non ſeruare.ſed[m] hoc rationi predeceſ.no.nico.quo ad principalia tria uota.ſ.in obediētia[n] uiuere:⁊ ſine proprio.⁊ in caſtitate ac alia ſiqua euangelio reperiantur expreſſa in dicta regula uidet̄ intellexiſſe[o] dicer̄ in declaratiōe predicta:qd[p] utiqꝫ declarationib⁹[q] noſtriſ in nullo obuiat ſupradictis:adhuc nō apparet ipſum dixiſſe[r] ſuſtētationē xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ ei⁹ in ſolo et nudo[ſ] ſiplici conſiſtere uſu facti ſimplici quo[t] ad xp̄m ⁊ apoſtolos nullā prefat⁹ predeceſ.no.nicola⁹ in ſua declaratōe fecerit[u] mentionē:imo ſenſiſſe ſatis uidet̄ exp̄ſſe ꝙ ius[x] aliud a proprietate habuiſſe potuerūt:cū de[y] ſola abdicatione proprietatis non iuris[z] alterius in p̄fata declaratōe quātū[a] ad ipſos attinet mentio habetur.adhuc idē nicolaus predec.no.uidet̄ ſenſiſſe ꝙ xp̄s ⁊ apl'i etiā[b] quo ad proprietatē habuerūt aliqd in cōi.cum eni in ſua decla-

c ¶ Nullo modo denariū.de denario vel pecunia recipiēda ſpālis ꝑ regulā facta fuit interdictio dicto.ca.exijt.§.ceteꝝ in eadē.qr ipſoꝝ receptio naturaliter vt in pluribus frequēter quē ad illicitū impellit.
d ¶ Firmauerūt exemplo.cū ⁊ xp̄s ⁊ apoſtoli habuiſſe loculos ⁊ pecunia ſint reperti.quod proſequere vt dixi in.c.cū inter nōnullos interdixit.math.x.c.
e ¶ Qd tū.ſ.pecūiā portar̄
f ¶ Dicta teſtant̄.ſed vbi.vide qd no.plene in.c.cuꝫ inter nōnullos in glo.ſcripture ſacre.
g ¶ Preterea auguſtinus expoſitor verboꝝ xp̄i iter dicētis apoſtolis cū ad p̄dicandū mitterent̄ pecuniam portare.
h ¶ Dixit expreſſe dicto.c.mathei.x.⁊ thomaſ ibid poſt eū ꝙ illud.ſ.pecuniā nō portare.
i ¶ Non fuit p̄ceptuꝫ.i.in vim precepti in incertum.qr tūc cōtra eſſet peccatuꝫ iiij.di.§.vlti.ſecus in hijs que ſūt de conſilio perfectionis vt ibi ⁊.xiiij.q.i.§.qr ergo no.ex̄ de eta.⁊ q̄li.ad aures.
k ¶ Quā.ſ.poteſtatē recipiendi neceſſaria ab his q bus euangeliū p̄dicabāt.
l ¶ Seruare licuit.nō erat eīn magnū ab illis vite neceſſaria ⁊ tp̄alia recipere:quib⁹ ſp̄ūalia miſtrabant.prime ad corinth.ix.c.extra de preſcrip.ex officij.de offi.or.c.ſi ep̄us.li.vi.xiij.q.i.§.is ita.
m ¶ Sed hoc.ſ.ꝙ regula illoꝝ euangelico fundetur eloquio ⁊ fide xp̄i ⁊ apl'orum roboret̄ exemplo.et ꝙ ſine proprio ſpeciali vl' cōi habeant eſſe fratres ⁊ fuerant xp̄s ⁊ apoſtoli.h aūt ſumc litterā videt̄ intellexiſſe dicere:que ē īfra
n ¶ Obedientia.que dicitur melior q̄ꝫ victima.extra de ma.⁊ obe.c.illud.⁊ que ſit ratio exprimit̄.s̄.c.quorūdam.§.penul.
o ¶ Intellexiſſe dicer̄.ſub audi non aūt prohibuiſſe vſum etiā cum iure vtendi.⁊ hoc laci⁹.j.patebit.
p ¶ Quod vtiqꝫ.ſic ipſum intellexiſſe.
q ¶ Declaratōib⁹ noſtris ſcꝫ factis in ꝯſtōnib⁹ ad cōditorē.cū inter nōnullos.cū in eis nō dicat̄ quē carere proprio ⁊ ſub obediētia ⁊ in caſtitate viuere debeant:⁊ quē quo ad euāgelica in regula expreſſa ipſa regula euāgelica dicat̄

ipſum.ſ.nicolaum. r ¶ Dixiſſe.ſ.in ſua declaratione.
s ¶ Nudo.i.deputato ⁊ dimittato ab oī ꝓpetate ī dñio ⁊ ab oī iur vtēdi
t ¶ Quo ad xp̄m ⁊ apoſtolos.licet quo ad fratres de tali vſu.
v ¶ Fecerit mentionē.hic videre potes qd̄ dixi.s̄.e.§.pxi.circa princi.
in glo.falſo. x ¶ Ius aliō.ſaltim pſonale vel pſone coherens.
y ¶ De ſola abdicatōe. p
prietatis de ipſa ſola men
cionē faciēdo per modum
abdicationis aliud ius ab
dicaſſe in dubio nō videt
ſentiniſſe.ar. ff. de feu. in
ſtruc.l. queſitum .§. idem
reſpondit domo.⁊.l. cum
delanionis.§.cum fundi.
in li.feu.cogni.c.i.in fi.
z ¶ Iure alteri⁹.ſ.vtēdi.
a ¶ Quantum ad ipſos .ſ.
xp̄m ⁊ apoſtolos.
b ¶ Etiā quo ad ꝓprieta-
tem .q.d. nedum quo ad
ius vtendi.
c ¶ Dixiſſet.dicto.c.exiīj.
§.porro.in euangelio legi
tur iohā.xij.⁊.xiij.c.⁊.xij.
q.i.c.habebat dñs.
d ¶ Loculos. hoc verbū
expone.vt dixi in.c.cuȝ in
ter nonnullos.in glo.ſcri-
pture ſacre.
e ¶ Perfecta ſunt. opera.
ipſe enim opus imperfecti
onis non nouit.
f ¶ Infirmoꝝ.rōe ipfectōis
g ¶ Impertinēs. hic nihil
curo dicere quia ſatis dixi
etiā ante publicatōeȝ hui⁹
ꝯſtōnis.in.c.cū inter non-
nullos in glo. que incipit
mirabile.ibi videas.
a ¶ Uſum facti.abſqȝ alio
iure proprietatem.
b ¶ Fruſtra dicetur . ⁊ ſic
quo ad hoc ſua declaratō
fuiſſet inanis ⁊ vacua ꝙ
nō ē cenſenduȝ qꝛ in con
ſtitutione verba appoſita
non debent eſſe ſuperflua
C.de nouo codi. compo.
circa mediū.xix.diſt.ſi ro
manorum.nec fruſtratoria
ff. de lega.i.l.ſi qū .immo
debent aliquid operari.ff.
de vſur.ſi ſtipulat⁹. ex̄ de
ma.⁊ obe.ſolite.d̄ p̄ui. ca.
ſi propter.li.vi.de cōceſ.p̄
ben.c.cū ei.cle.v.
c ¶ Scd̄m eū.ſ.xp̄m.vl'dic
eum.ſ.nicolaum.iij.
d ¶ Perfectis.etiam qua
ſi dicat mediū ratione im
perfectionis infirmis.
e ¶ Et ſi q̄rat̄. forte p vo-
lētē diligēt̄ cū certa rimari
⁊ perfecte intelligere id ꝙ
legunt animus in corpore
autē.de queſto.§.penul.
coll'.vi.⁊ in.c. qꝛ nōnunꝗȝ
§.nos aūt.
f ¶ Propter quos.i.quo-

ratiōe predicta uerba de ab
dicatione ꝓprietatis dixiſ-
ſet[c] reſpōdēs obiectiōi taci
te que ſibi de loculis quos
xp̄s habuiſſe in euāgelio le
gitur poterat fieri: ſtatim q̄
ſequunt̄ ſubiūxit.nec his q̄ſ
q̄ȝ putet obſiſtere ꝙ inter
dum dicitur xp̄m loculos[d]
habuiſſe.nam ſic ipſe xp̄us
cuius pfecta[e] ſunt opera ī ſu
is actibus uiam perfectiōis
exercuit: ꝙ interdū infirmo
rum[f] impfectionis cōdeſcen
tes in uiā pfectionis extollȝ
⁊ imperfectoꝝ infirmans ſe
mitas nō damnaret: ſic ⁊ in
firmoꝝ pſonam chriſtum aſ
ſerit in loculis ſuſcepiſſe.ali
as impertinens[g] de loculis
fuiſſet obiectio niſi intelle
xiſſet xp̄m etiam quo ad p
prietatem loculos habuiſſe
Preterea ſi diceretur xp̄m
in loculis habuiſſe tantum
modo ſimplicē uſum[a] facti:
fruſtra[b] diceretur ꝙ in pſo
nam infirmorum ipſos xp̄s
habuit loculos cū ſm̄[c] eū p
fectis[d] etiam cōueniat habe
re ſimplicē uſum facti: et[e] ſi
queratur propt̄[f] quos infir
mos iſtos loculos habuerit
Auguſtinus[g] cuius dictū in
ſertum eſt[h] in decretis reſpō
det dicēſ. habebat dñs locu
los a fidelibus oblata cōſer
uans ⁊ ſuoꝝ neceſſitatib⁹ et
alijs indigētibus tribuebat
hoc ſenſiſſe nec ſcilicȝ in cō
muni ⁊ quo ad proprietateȝ
aliqua[i] derogat iuxta dictuȝ
grego.ix.predicti altiſſime[k]
paupertati qui in quadā ſua
decretali[l]: dicit expreſſe fra-

tres predicatores[m] ⁊ mino
res in altiſſima paupertate
chriſto pauperi famulari et
tuȝ conſtat ipſos predicato
res habere in cōmuni quo
ad proprietatem aliquā qd̄[n]
eorum[o] regule ⁊ ſtatui non[p]
repugnat: hoc[q] etiaȝ alexā[r].
pre.noſter prefatus in con
demnatione libelli[s] ꝯtra ſta
tum predicatorum ⁊ mino
ruȝ editi uidetur ſenſiſſe in[t]
qua aliquando de dictis fra
tribus que ſequuntur ſubiū
xit: cum inſuper reſpondet
fratres[u] omnia propter[x] deū
deliquerint exilia[y] uite ſubſi
dia mendicantes chriſtum
qȝ imitetur perfectionem[a]
euangelicam amplexando:
propter[b] quod euidenter ap
paret eos[c] non ſolum in[d] ſta
tu ſaluandorum exiſtere: ſȝ[e]
etiam perfectoruȝ. ⁊ per ſue
religiōis obſeruantiaȝ queq
deȝ ipſius perfectionis euā
gelice tenet[f] formam in eter
ne retributionis. primo pre
cellētē[g] gl'aȝ ꝓmereri ubi[h] q
dem expreſſe dicit predica
tores chriſtū pauperem imi
tari[i] ipſoſqȝ perfectionem
euangelicam amplexari[k] et
iuſta tum exiſtere perfecto
rum ꝙqȝ ipſorum religiōis
obſeruantia perfectiōis euā
gelice tenet formaȝ: ⁊ tamē
conſtat ipſos[l] habere poſſe
etiam quo ad proprietatem
aliqua iuxta eoruȝ regulam
in cōmuni nec obſtat[m] ꝙ di
cunt inno. alias celeſtinum
v.predeceſ.noſtrum dixiſti
alteram paupertateȝ eſſe ha
bere pauca[n] propria[o] ꝓpter

rum contemplatione ⁊ intuitu.
g ¶ Auguſtinus.eccleſie doctor egregius ⁊ confeſſor eximius
extra de relig.c.glorioſus.li.vi.incertū eſt.
h ¶ Eſt de incertis.xij.q.i.c.habebat dñs hanc auctoritate au
guſtini ⁊ expone ⁊ ſuper ea dic vt plene no.in.c.cū inter nōnul
los.in gloſa ſacre
ſcripture.vltra me
dium eiuſdeȝ glo.
i ¶ Ubi.ſ. qꝛ dñs
loculos habebat
oblata conſeruās
⁊ ſuoꝝ ⁊c.ipſuȝ.ſ.
xp̄m de ſuis diſci
pulis illi appella-
tione ſuoruȝ de q
bus premiſerat nō
immerito ꝯprehē
dunt̄ vtpote p eū
ſine fraude ⁊ fictō
ne recepti ⁊ ſui fa
miliares ⁊ dome-
ſtici ꝯmēſales . ar.
extra de ver. ſig.
c.ſicut.de priuile.
c.licet. de ſen. ex.
quicſiqȝ.li.vi. rōe
eū ſeruitij dicebā
tur ſui.C. de qui.
cau.colo.cenſi.l.ij
li.xij.et ibi no.ali-
bi auteȝ alio reſpe
ctu ſui dicunt̄ cō-
tra quos quis te-
ſtimoniū ferre nō
cogitur.C.de tur
pil.l.ſi femia. ⁊ ibi
no.per gar. dicto
c.quecunqȝ . ⁊ ad
hoc facit extra de
teſti.c.de cetero.
k ¶ Altiſſime pau
pertati.cū nec vi-
deant̄ derogar̄ p
fectiōe.qꝛ ſine ei⁹
impedimēto poſ-
ſunt in cōi aliqua
poſſideri .xij. q. i.
c.expedit.
l ¶ Decretali.ex-
trauagāti.
m ¶ Predicato-
res.nō predicato
res premittit.qꝛ p̄
mo proceſſit eorū
iſtitutio.ſimile ex
tra de exceſ.prela.
c.i.de reli.do .c.i.
de deci.c.i.in ſub
ſcrip.li.vi. aliqua
puto orrea cella-
ria p grano et vi-
no recoligendis.
n ¶ Quod.ſ.habe
re aliqua in cōi.
o ¶ Eoꝝ.ſ. predi-
catorum.
p ¶ Nō repugnat
cū ipoꝝ regula ha
bere eis talia non

domini altiorem que nulla habet propria[o] tamen habꝫ in[p] communi altiſſimaꝫ que nihil hꝫ in hoc mundo: nec in proprio: nec in communi dicimus quidem ꝙ hoc dixerit: non ut ꝓpria: ſed[q] ut frater de carātaſia in quadā poſtilla ſua quare[r] dicta premiſſorum ſummorum pontificum[ſ] ſunt ei[t] merito preferenda[v]. dicunt etiaꝫ ꝙ apoſtolus de[x] tali altiſſima loqt̃ paupertate dicens. et altiſſima paupertas eorum habūdauit in diuicias ſimplicitatis eorum ꝙ euidenter ē falſuꝫ: quia ibi loquitur de paupertate macedonum qui[y] etiam[z] in ſpeciali bona temporalia obtinebāt[⁊] de[ꝯ] quib⁹ apoſtolus[ꝑ] aſſerit ꝙ ſupra uires ſuas miſerant elemoſinas ſanctis. Quod[a] autem dicitur in declaratōne nico. predeceſ. noſtri contineri[b] p̄dicti ꝙ fratres minores in rebus que eiſ obueniūt: hūc tantū ſimplicem uſum facti dicimus: quod ſi ipſe intellexerit ſimplicem uſuꝫ facti denudatum omni[c] iure: ita quod fratres ipſi ſeu ordo nullum ius[d] habeant utendi: hoc expreſſe cōtra declaratōm Grego. inno. alexā.

interdicat.

p ¶ Hoc etiam. ſ. ꝙ habere aliqua in communi etiā quo ad proprietatem non derogat paupertati.

r ¶ Alexander. ſ. quartus: cuius cōfirmatione dicti detractores per ſe inducebant. vt. ſ̄. in parte. ij.

ſ ¶ Libelli. i. facta de bellio ſubuerſiuo vel detractorio quantum in ſe erat ordinum predicatorum ⁊ minorum ⁊ que ſit pena contra libelluꝫ diffamatorium alteri⁹ ꝓponentem vide quod legitur C. de famo. libel. l. i. ff. de iureiur. l. lex cornelia. §. ſi qſ librum. ⁊. q. i. c. quidam.

t ¶ In qua. ſ. predicatiōibus et minorib⁹.

v ¶ Item. fratres ſcꝫ minores ⁊ predicatores.

x ¶ Propter relinquerunt. ſic fecerūt apoſtoli: vt in euāgelio legitur. ecce nos relinquimus ⁊c̃.

y ¶ Exilia. i. tenua ⁊ pauperrima ſicut vulgariter dici conſueuit frequenter ꝙ aliqua eccleſia vl̕ dignitas habet prouentus pauperes ⁊ exiles: merito autē ſic dicuntur exilia. qꝛ eiſdem fratrib⁹ per queſtū publicū tribuerē victū ſolet incerta mēdicitas. ex̃ de reli. do. c. i. §. confirmatos. C. de mendican. validis. l. i. li. x.

z ¶ Pauperem. i. in pauperem id eſt in paupertate viuere volentem.

a ¶ Perfectionem. euangelica iuxta quā ſaltim de conſilio omnia abdicanda ſunt vt in euangelio legitur. ſi vis perfectus eſſe vende omnia que habes ⁊ da pauperibus. xiiij. q. i. §. i. no. extra de eta. ⁊ quali. ad aures.

b ¶ Propter quod. ſ. ꝙ chriſtum dicuntur imitari ⁊ perfectionem euangelicam amplexari.

c ¶ Eos. ſ. fratres predicatores.

d ¶ In ſtatu ſaluandorum. per hoc ꝙ reliquerunt omnia propter deum

e ¶ Sed etiam perfectorum. in hoc xp̄m imitantes perfectionē euangelicam amplexātur obſeruantiam de ſe multum meritoriam exiſtentem. vt in. c. quorundā. §. penul.

f ¶ Tenet formā. in relinquēdo oīa ꝓpter deum.

g ¶ Precellentem gloriā. ſ. vite eterne. iuxta verbū euāgelij: cētuplum accipiet ⁊ vitam eternam poſſidebit.

h ¶ Ubi quidem. ſ. in dicti libelli cōdēpnatione.

i ¶ Imitari. volendo in paupertate viuere.

k ¶ Amplexari. in relinquendo oīa propter deum.

l ¶ Ipſos. ſ. predicatores ēt quo ad proprietatē. q. d. nedū quo ad vſum aliqua expone hic vt. ſ̄.

m ¶ Obſtat. ſ. predictis ꝙ habere aliqua in cōi nō obuiat altiſſime paupertati.

o ¶ Pauca propria. forte ad vite ſuſtentationē. ar. xlviij. di. ca. ſicut hij.

o ¶ Propria. ſ. in ſingulari.

p ¶ In communi. ideo in illis magiſtraliter dici potuit eſſe altiorem paupertatem. qꝫ illa vere dici non poſſunt propria. ar. ff. de ver. ſig. l. pupill. §. vlti. xlvij. di. ſunt hi. ⁊ quia in illis non competit ſic plena diſpoſitio. ſicut in proprijs. ff. cōi diui. l. ſabinus mendici. l. in re mandata. C. mādati. ⁊ in illis naturali vicio euenit negligi. quod communiter poſſidetur. C. quando et quibus qr̃ta pars. l. ij. li. x. ⁊ per eandem viam loquendi magiſtraliter vel argumentalit̃ potuit moueri innocenti⁹ iſte ad dicendum ꝙ altiſſima ſit paupertas nihil habere velle: etiaꝫ in communi propter abdicationem omnimodam ſollicitudīs temporalium: que non ſine peccato ſaltim veniali exercere poteſt. xxvi. diſt. equalis. non vt papa tanquam papa enim multa potuiſſet declarando nedum potuiſſet fidei articulum: immo in nouum articuluꝫ inducendo. quod intellige ⁊. c. actum inter nō nullos in verbo declaramus.

q ¶ Sed ⁊ ſuper petrus. ⁊ ſicut priuat⁹ vel vt magiſter non potes conſtitutionem generalem inducere cum hoc facere: ſolum ſpectet ad ꝓncipem. C. de legi. l. i. ſic alias eſt reperire ꝙ quiſ papa exiſtēſ aliqua profert non tanquam papa. ſed vt magiſter: ⁊ tamen eis dictis tā quam magiſtri non ſtatur. extra de reſt. ſpo. c. litteras. §. nos autem. cū ibi no. nec interlocutorie eius ſine cauſe cognitione pro habere incerte negotio ſtatur in alio cum non princeps cauſa ſic tuliſſe videatur. C. de legibus. l. iij. §. vlti. talis requiritur: ꝙ aliquis nō vt ipſe ſed vt aliquis alium facit. ff. de adop. l. ſi pater. §. qui duos. ſolut. ma. l. ſi vero negociuꝫ §. i. ad. ſeū. cōſul. ſilley. l. ſi ſequens in fi. C. de admi. tuto. l. cum quidaꝫ cum ſimilibus.

r ¶ Quare. ſ. qꝛ illa dixit non vt papa ſed vt videtur petro.

ſ ¶ Pontificum. ſ. nicol̕. tertij. ſ̄. in verſu adhuc idem. ⁊ grego. ſ̄. in verſu. nec hoc. ſ. ⁊ alexander. ſ̄. in ver. hoc etiam

t ¶ Ei. ſ. inno. qui predicta non vt papa: ſed vt priuat⁹ dixit.

v ¶ Preferenda. vtpote auctori habilia ⁊ ab omnibus obſeruanda. xi. di. x. lite extra. de cōſti. c. i. C. de legi. l. leges. vt generales cum vt dixi ſine impedimento perfectionis poſſit in communi aliqua poſſideri. xij. q prima. expedit.

x ¶ De tali altiſſima. ſ. quia nihil habet in proprio vel communi dicens. ij. ad corinth. viij. c. eſt falſum ꝙ apoſtolus dicta verba protulit loquendo de paupertate xp̄i ⁊ ap.

y ¶ Qui. ſ. macedonos.

z ¶ Etiam in ſpeciali. q. d. nedum in communi.

⁊ ¶ Obtinebāt. alias elemoſinas de quibus ſequitur facere minime potuiſſent vt plene dixi in. c. cum inter nonnullos in gloſa ſcripture ſacre circa finem.

ꝯ ¶ De quibus. ſ. macedonibus.

ꝑ ¶ Apoſtolus aſſerit. dicto. c. ad corinth. viij. ſ̄.

¶ Uires ſuas. i. ſupra qꝫ commode pati poſſet valor facultatum ſuaꝝ. ar. ff. de iure do. l. ſcire general̕. de relig. l. ac ſi quis. §. equum vbi pupil. educ. debe. l. in alimentorum. §. i. C. de reſcin. ven. l. qſqs. vbi verba ſimilia ſic exponi conſueuerunt.

a ¶ Quod aūt dicitur. ſexta pars.

b ¶ Contineri. dicto. c. exiij. §. porro.

ſummoꝝ pōti. p̃dictoꝝ qui bus expꝛeſſe qđ taliũ bonoꝝ rũ oꝛdo uſum habebāt cōti neť[e] qđ de uſu iuris ē intelli gendũ neceſſario ut ſuperi us ē[f] ꝓbatũ: adhuc dicimuſ qđ eſt cũ hic impoſſibile .ſ. uſu facti ſimplicẽ abſqꝫ iuř aliquo: qđ nihil aliud quaꝫ ipſũ ut propꝛie pōt dici poſ ſe in re aliqua etiam uſu nō ꝯſũptibili ab aliquo obtine ri: pꝛout in decre. ad cōdito rem canonũ ē ꝓbatũ. ⁊ Au guſti. in li. xi. de actu: tenet expꝛeſſe p̃terea ſi ſimpliciť uſus denudatꝰ ab oī iure ha beri poſſet ab aliquo cōſtat quod actus utẽdi hmōi eẽt reputandꝰ nō iuſtꝰ[g] cum ille uſus fuerit cui ius nō cōpe tebat utendi uſus aũt nō iu ſtus ad ꝑfectionis ſtatũ neq̃ quaꝫ ꝑtineret nec ꝑfectioni aliq̃d adicit: ſꝫ ibi repugnať potius noſciť[h] manifeſtum.

Quod aũt uſum taleꝫ nō iuſtũ cōditoꝛ canonis fratri bus ipſis intellexerit reſerua re pꝛobabile[i] non uideť imo qđ de iuſto ītellexerit ex eo pōt euidẽtius apparere qđ in eadẽ oꝛdinatione adicit qđ illaꝝ reꝝ dũtaxat in ſe et etiam ro. ec. recipiebat dñiũ quare uſum facti liceret[k] ha bere fr̃ibꝰ ſeu oꝛdini añdict ſubiũgens qđ nō reruꝫ oīm uſum habere debeāt fr̃es ip ſi quantũ aũt ad uſum facti ſimplicẽ abſqꝫ oī iure utẽdi attinet nulla[l] res pōt cenſeri differẽtia quo ad fr̃es: ſic eī uti de facto poſſunt ꝓhibi tis[m] ut pꝛemiſſis[n]. ex quo ſe quitur: ꝙ uſus facti de quo oꝛdinatio loquiť de tali in telligi[o] debeat qui iuſtus ſit ⁊ pꝛo quo competat ius utẽ di. et ipſe uideť cōditoꝛ ca nonis ex eo etiaꝫ ſenſiſſe qđ in eadẽ oꝛdinatiōe ſubiunxe rit qđ moderatꝰ uſus in ex penſis pꝛius rebꝰ ipſis fr̃ibꝰ eſt cōceſſus: rurſus[p] impug natoreſ[q] ꝯſtōeꝫ hmōi aſſere re[r] public ꝓhibẽť qđ libellũ ⁊ dicta magiſtroꝝ aſſerenti um dictam[s] paupertatem et uitaꝫ dictoꝝ fratꝝ[t] nō eẽ euã gelicã ⁊ apoſtolicã ſũmi pō tificis dãnauerũt diſtrictius ꝑ apoſtolicas litteras inhi bentes[u] ne quiſqꝫ p̃miſſa[x] ul

c Omni iure. ſaltim perſonale vel perſone coherenti.

d Jus. etiam perſonale.

e Continet. vnde illoꝝ pluriũ videť ſuper hoc iudiciũ pꝛeferẽdũ vel ſaltim iuř illud. H. tertij dictũ foꝛe intelligendũ. cōſueuit enī eẽ integrũ iudiciũ qđ plurimoꝝ ſententijs cōpꝛobať ⁊ ꝙ abſibus queriť facilꝰ inueniť. xx. di. a quibꝰ. ⁊ per ampliores homies perfectiſſima veritas reuelatur C. de fideicō. l. vlt. de ige. manũiſ. l. iij. ⁊ maxime per ea que infra ſubiciunť. ſ. ꝙ oꝛdo vſum habeat.

f Eſt pꝛobatũ. ſ̃. in. §. qđ aũt. ſubſequenter in decr. ad conditoꝛẽ canonũ. vbi de hoc ſatis dixi queritur hic non repeto.

g Non iuſtus. qualiter hic per iura pꝛobeť. vide qđ no. in. c. cũ inter nōnullos. in glo. ſed vnde.

h Noſciť manifeſtũ. ⁊ ſ̃ ꝓba. vt dixi ad conditoꝛẽ in. §. licet aũt. in rebꝰ i vſu preterea ſi ſimplex.

i Pꝛobabile nō videtur videas hic qđ late dixi di cto. c. ad conditoꝛẽ in ver bo extimare.

k Liceret. i. licitũ eẽt ꝑ hoc excludens vſum in in iuſtuꝫ. ar. xxiij. q. iiij. c. qđ dicam. xxiiij. q. vij. c. i. ff. ſ̃ condi. ⁊ demon. l. filius. ⁊ dixi dicto. c. ad cōditoꝛem c. licet oīm: puta pecunia.

l Nulla rerum. in quibuſ licet vel non licet habere fructibꝰ ipſis.

m Pꝛohibitis. vt pecũia.

n Ut pꝛemiſſis. in quibꝰ cenſereť vſus nō iuſtus ex quo eſſet abſqꝫ omni iure vtendi.

o Intelligi debeat. ſꝫ q̃li liter hoc vide qđ dixi. d. c. ad conditoꝛem. §. licet cir ca fi. in glo. ſi queras qua re hoc ſubiunxit ⁊ hic etiã videas ꝙ ibidem poſt di ctam glo. dixi.

p Rurſus. vij. pars.

q Impugnatoꝛes. ſ. di ctarum conſtitutionũ ad conditoꝛem. cum inter nonnullos.

r Publice. in hoc deterius committebant quaſi occulte aſſerent pꝛopter maioꝛes mali exempli pernitieꝫ. xi. q. iij. pꝛecipue. ⁊ ar. eẋ de exceſ. pꝛela. quã ſit. ⁊ qꝛ rationibꝰ ⁊ auctoꝛitatibꝰ defendere ſe nituntť. xxxij. q. iiij. c. nemo. vbi dicitur ꝙ tollerabilioꝛ ē culpa ſi placeat q̃ꝫ ſi culpe vſurpetur auctoꝛitas ⁊ ibidem hoc notatur.

ſ Dictam paupertatem. ſ. altiſſimam.

t Fratrũ. ſ. minoꝝ dãnauerũt nō ſine periculo aſſerunť falſo tamen dicti ſum. pon. hoc dãnaſſe: ſi enī verum eſſet pꝛo damnato debet haberi ꝙ ipſi damnaſſent. xciij. di. c. hoc noſtre. ⁊. c. ſe. C. de ſum. tri. l. i. cũ ſi.

v Inhibentes. talibus inhibitionibus ſi facta fuiſſet obtẽperari debuiſſet. iiij. di. deniqꝫ. xi. q. iij. qui reſiſtit. eẋ de ma. ⁊ ob. ſiquis. ff. ſ̃ reg. iu. l. non videť dolo. §. qui iuſſu.

x Pꝛemiſſa. ſ. dictam paupertatem ⁊ vitaꝫ fratꝝ nō eſſe euangelicaꝫ ⁊ apoſtolicam.

y Aſtruere. i. affirmare. ſi. eẋ de cauſa poſ. cum eccleſia. §. nos igitur.

z Defenſare. ſi per dictos ſum. ponti. pꝛemiſſa fuiſſent dãnata ⁊ inhibita et tunc ipſa defendẽtes dãnabilioꝛes ceteris foꝛẽt cenſendi. xxiiij. q. vlti. qui alioꝝ.

a Contumax eccleſie. cuius pena magna ē vt colligitur. xi. q. iij. qui reſiſtit extra [q ſi. ſunt legit. ꝑ venerabilem. c. penult. ⁊ dicetur fatuus. j. e. c. in fi.

b Hereticꝰ habe retur. hoc eſſe videre potes quod dixi in. c. cũ inter nonnullos.

c Ad quod dicimus. hic incipit īpugnare conſtitutioneꝫ per impugnatoꝛes.

d Aſſertã falſaꝫ eſſe. vnde ſic allegantes videreť falſi crimẽ ſe reos feciſſe. vt dixi. ſ̃. in §. ꝙ aũt. ſubſequẽter in glo. vñ falſo

e Continet que ſequunť. ponit tenoꝛem ſentẽtie vt per eius recitationem aperiat aſſertionẽ pꝛedictaꝫ foꝛe falſam.

f Pertinaciter. hic poſſis recitare que dixi in. c. cũ inter nōnullos. in verbo ꝑtinaciter.

g Hoc pꝛeſumpſerit. ſ. p̃dicta vel aliquod ſ̃ pꝛemiſſis ꝑtinaciter aſſerere.

h Ut hereticus haberetur. pꝫ hoc manifeſte ꝙ non omnis contumax vł rebellis eccleſie romane hereticuſ eſt cenſendus ſuper hoc auc. iudi. quod legiť. ⁊ no. xix. di. c. nulli fas. ⁊. xxv. q. v. violatoꝛeſ. ⁊ ꝑ gar. eẋ de elec. c. generali. li. vi.

i Sententie. licet autem pꝛemiſſa aſſerens vel aliud pꝛemiſſorum ſꝫm ſeriem ſententie contumax dicatur ⁊ rebellis. hic de illo foꝛte habet intelligi qui dictam paupertatem ⁊ vitã fratrum in nihilũ foꝛe euangelicam ⁊ apoſtolicam diceret veraꝫ ille qui diceret eam in omnibꝰ nō eſſe talem: cum nec in omnibus talis fuerit. vt. ſ̃. in. §. ꝙ aũt ſubſequẽter. v. adhuc licet declaratio.

k Rurſus aſſeruiſſe. octauã pars.

l Publice hoc dicere potes quod no. ſ̃. pxi. §. inſimul verbo publice.

m Abdicatio iuris. hoc verbũ iuris ſꝫm intẽtionẽ iſtoꝝ aſſertoꝛum hꝫ exponi etiã ꝑſonalis vel ꝑſone coherẽtis.

n Cuiuſcũqꝫ rei. etiã vſum cōſumptibilis ſꝫm iſtos cum dicat cuiuſcunqꝫ.

aliquid p̄miſſoꝝ cōtumaciť
aſtruere[y] ſeu quōlibet preſu
meret defenſare[z] ſtatuentes
ꝙ preſumēs cōtrarium tan
quā cōtumax[a] ec. ro. rebelliſ
ac hereticus[b] haberetur. ad[c]
qđ dicim⁹ aſſertionē[d] hmōi
falſam eſſe: nō enī continet[e]
in ſententia ſupradicta qđ
contra faciens ut hereticus
haberetur que quidem quo
ad hoc cōtinet que ſequūť
Nos enī nihilomin⁹ au-
ctoritate preſentiū diſtricti
us inhibemus ne quiſq̄ȝ p̄-
miſſa uel aliquod premiſſo
ruȝ pertinaciter[f] aſſerere uł
quōlibet defenſare p̄ſumat
quicūqȝ uero hoc[g] p̄ſumpſe
rit tanquā contumax ⁊ ec.
ro. rebelliſ ab oībus fidelib⁹
habeať. non fuit adiectū ꝙ
ut[h] hereticus haberetur: ut
patet in ſerie ſentētie[i] cōdē-
nationis p̄dicte. rurſus[k] aſſe
ruiſſe dicunť publice[l] hmōi
aſſertores ꝙ abdicatio[m] iu-
ris in cuiuſcūqȝ[n] rei ꝓprieta
te ⁊ i uſu eius ē[o] ſancta ⁊ me
ritoria ꝓpter deū ⁊ a xp̄o i
ſeipſo ſeruata[p] apoſtolis im
poſita et ab ipſis ſub uoto
aſſumpta nec propter hoc
uſus facti ad ſuſtentationeȝ
nature in xp̄o ⁊ apl'is cōuin
citur eſſe non[q] iuſtus ſed tan
to iuſtior atqȝ ꝑfectior ⁊ dō[r]
acceptior ⁊ mūdo exempla
rior q̄ȝto plenius renuncia
tum fuerit omni iuri ꝑ quod
poteſt ſic utēs ꝓ uſu hmōi
quōlibet cōtendere uel in iu
dicio litigare que quideȝ aſ
ſertio continet multa[s] falſa
cum neqȝ xp̄m ex propriati
onem[t] predictaqȝ omnis iu
ris in cuiuſcunqȝ rei ꝓprie
tate ⁊ in eius uſu inſeruaſſe
nec eam impoſuiſſe apoſto
lis neqȝ ſub uoto ab ipſis
fuiſſe receptam euangelica
ſeu apoſtolica doceat[v] hiſto
ria. ſed contrarium euidenti
us manifeſtat[a] ꝙ autem in
predicta aſſertione adicitur
quod per abdicationem iu
ris[b] predicti uidelicet propri
etatis ⁊ eius uſus facti ad
ſuſtentationē nature in xp̄o
⁊ apoſtolis nō cōuinciť eſſe

o ¶ Eſt ſancta. pro talibus aſſertorib⁹ facit conſtitutio. N. ter-
cij exiij. §. porro. ſed illa non ſic debet intelligi: vt patet in de-
cre. ad conditorem. ⁊. j. diceť.

p ¶ Seruata. hoc de xp̄o ⁊ ap. ex ſenſu proprio abſqȝ auctorita
te aliqua ſacre ſcripture. moti ſunt ad dicendū. vt infra ſequitur
eſſe.

q ¶ Non iuſtus. ⁊ hoc etiam male dicebant. vt infra patebit.

r ¶ Deo acceptior. pro vt talibus aſſertoribus viſuȝ eſt: ſed decipiunt vt infra colligitur

s ¶ Multa falſa. propter que in ceteris nihil vel ſaltim minus auctoritatis remanere videtur. ar. xvi. di. canones. iij. q. ix. c. pura. de conſe. di. iij. non liceat. ix. di. c. ſi ad ſcripturas. ff. de edil. edic. l. cū eiuſdem ⁊ de hoc no. C. đ tranſac. ⁊ ſi ex falſis. ⁊ plenius per oſti. ex̄ de fide inſtru. ex litteris. et ꝑ inno. C. de trā ſac. ⁊ đ hereti. fraternitatis.

t ¶ Expropriationem. i. abdicationem.

v ¶ Doceat. hyſtoria. vnde erubeſcere debent tales loquentes ſuper ħ abſqȝ ſcripture auctoritate i cor. auten. de trien. ⁊ ſemiſ. §. cōſiderem⁹ coll. iij. vnde ſi illi indicendo ħ aſſerant reperiri etiaȝ ſcriptura ſacra nō pertulerant a pena criminis falſi. vt dixi ſupra in glo. vū falſo.

a ¶ Manifeſtat. ſuper hoc vide quod notaui in. c. cuȝ inter nō nullos. in glo. ſcripture ſacre.

b ¶ Juris predicti. ſ. perſonalis etiam vel perſone coherētis ſuſtentationem quaȝ a ſe nulla profeſſio poteſt excludere. vt in. c. exiij. §. porro. v̄. ne autem.

c ¶ Impoſſibilitatem inducit. ꝙ tollerabilis nō eſt in iure. ar. ff. de oblig. ⁊ ac. non ſolum. in fi. inſti. de inuti. ſtipu. circa princi. iiij. di. c. erit aūt lex.

d ¶ Et errorem. et hic tale dictuȝ diuerſis reſcrip. l. falſo. đ pac. l. ſi pacto. de iudi. c. i.

e ¶ Impoſſibile enim eſt. ſ. de iure cuius impoſſibilitas ⁊ nature equiparari conſueuerunt. ff. de condi. inſti. l. conditiones. et l. filius. que ſententie ſine appellatiōe reſcinduntur. l. xl. ⁊ ibi no. ⁊ ar. ex̄ de iureiurā. c. cōtingit. li. vi. xxij. q. iiij. inter cetera.

f ¶ Neceſſario conuinciť. qualiter hoc per iura probeť euidenť vide quod dixi in. c. cū inter nōnullos. in glo. ſed vnde.

g ¶ Item eſt abſurdū. collige per hoc bonū fore modū argumētandi per reductionum abſurditatum. ar. extra de excep. cū iter. ⁊ de ꝑben. dudum. §. nos igitur. li. vi. ff. ſolu. ma. l. diuortio.

h ¶ Et deo acceptior. iſtud enim nullomodo poteſt eſſe. omnis enī vſus ſine iure vtendi ſubſiſtens iniuſt⁹ ⁊ iniurioſus eſt vt probauit plene in c. cum inter. in glo. ſed vnde. quare de tali iniuſto vſu nihil: ſed acceptū offerri poteſt. xiiij. q. v. c. i. ⁊ multis nō ē putando. extra de deci. ex trāſmiſſa ⁊ ar. ff. pro ſocio. l. cuȝ duobus. §. ſociū. vniuerſalis eſt in. l. inter fratres.

i ¶ Non iuſtus. qualis eſt quocunqȝ ſine iure vtendi exiſtens vt predixi.

k ¶ Quam ſit iuſtus. hoc autem nullatenus dici nō eſſe poteſt omis actus iniuſti deus aſpernator eſt ⁊ ideo caym munera non reſpexit. xiiij. q. v. c. ſcriptū eſt. alias ſequeretur ꝙ qs male faciēdo vel peruerſe viuendo ſuam conditiōeȝ meliorē facit ⁊ contra iura ff. de fur. l. inficiēdo. §. infans. ⁊ melioris eſſet conditionis ſtultus quam peritus cōtra legem ſeruius. ff. ꝙ vi aut clam. extra de prebē. cū qui. li. vi.

l ¶ Ex premiſſis. ix. pars.

m ¶ Nituntur. ſ. dicti doctores expreſſerunt. vt. ſ̄. in parte. ij. ⁊ ſequentibus duabus colligitur eſt probatum. ſ̄. in. §. ꝙ aūt ſubſequenter.

n ¶ Dum per talia. ſ. que dicunt diffinita ꝑ noſtros anteceſſores per nos immutari nō potuiſſe.

o ¶ Conſtitutiones nr̄as aūt ad conditorem. ⁊ cum inter nonnullos.

p ¶ Illas. honorij. ſ. iij. gregorij. ix. inno. iiij. alexan. iiij. nicol. iij. vt ſupra in ꝑte ſecunda.

q ¶ Uere exiſterent. ſ. ꝙ diffinita ꝑ alios nobis nō licuiſſet.

r ¶ Mutare conſtitutionē. ſ. exiij qui ſeminat.

ſ ¶ Aliquid ſtatuere. pro vtili aſſerūt nec ſibi. ſ. nicolao.

t ¶ Cōtra ſtatuta. de qb⁹ vidiſti. ſ̄. in. §. ꝙ aūt ſubſequenter.

v ¶ Ipſum. ſ. nicolaum.

x ¶ Feciſſe. ſcilicet aliqua ſtatuendo vel declarando contra ſtatuta predeceſſorum.

y ¶ Noſcitur. euidenter dicto. c. exiij. §. porro. ⁊ recitať. ſ̄. in. §. licet illi. et in. §. ꝙ aūt dicitur.

z ¶ Ipſe vero. ſ. nicolaus.

a ¶ Scđm eos. ſ. detractores.

b ¶ Uſum facti. qui de ſe nō eſt poſſibilis abſqȝ iure. vt in. c. ad conditorem. ⁊. ſ̄. in. §. ꝙ aūt dicitur.

c ¶ Statuit. ſ. nicol. iij. ſm. eos.

d ¶ Duntaxat. hoc verbum relatum ad precedentia inducit ſenſum. ꝙ ſua ordinatio ⁊ declaratio: non autem predeceſſoruȝ ſit a fratribus obſeruanda.

e ¶ Ordinauerit. ſ. ꝙ fratres ius vtēndi nō habeāt: ſed ſolum ſimplicem

nō iuſtus ſed tāto iuſtioꝛ et cetera ipoſſibilitatē[c] icludit ⁊[d] erroꝛē dictū hmōi euidēt impoſſibile[e] enī ē actuȝ hūanum extriſecū eē iuſtū ſi exercēs actū ip̄m nullū.ius habeat illud exercēdi imo uero iuſtus ſeu iniuſt⁹ neceſſario[f] cōuincit talis uſus.

Item[g] ē abſurdū ⁊ erroneum ꝙ act⁹ alicui⁹ nō habentis ius actū h⁹ faciendi ſit iuſtioꝛ ⁊[h] deo acceptioꝛ q̄ȝ habentis[i] cū cōcludat actuȝ in iuſtū iuſtioꝛē ⁊ deo acceptioꝛem exiſtere quā[k] ſit iuſtus

Ex[l] premiſſis aūt inferre nitunt̄[m] ut fert ꝙ dictoꝝ ſū. pon. diffinitio quā diffiniert de paupꝑtate xp̄i ⁊ apl'oꝝ ac fratꝝ minoꝝ p̄dictoꝝ regula ꝓut ſuperi⁹ exp̄ſſerūt per quos nō potuit imitari pro culdubio falſa aſſerūt dicendo predeceſ.nr̄os diffiniuiſſe talia ut ſuperi⁹ ē pꝛobatuȝ ⁊ adhuc ſic loquētes duȝ[n] ꝑ talia ꝯſtōnes[o] nr̄as impugnare ſatagūt ꝯſtōnes illas[p] quib⁹ ſe adiuuāt oſtendūt ſi eoꝝ falſe aſſertiōes uere[q] exiſterent foꝛe inualidas erroneas ⁊ infirmas: ſi enī nobiſ non licuit ꝯtra ꝯſtōnem nico.iij. p̄decef.nr̄i in qua fūdant p̄cipue ſtatuere aliqd̄[s] cōe nec ſibi licuit cōtra[t] ſtatuta grego.inno. ⁊ alexā. p̄dictoꝝ ſtatuere aut aliquod declarare qd̄ tn̄ ip̄m[u] feciſſe[x] ſm eoꝝ aſſertionē noſcitur[y] euidēter cū enī illi d̄clarauerint ꝙ oꝛdo minoꝝ hȝ uſuȝ eaꝝ rerū quas lȝ eis habere qd̄ ad uſum iuris eſt referēdum neceſſario ut ſuperius eſt ꝓbatū. ipſe[z] uero ſm[a] ipſos ſtatuit ꝙ nec oꝛdo n̄[c] fratres ius utendi habeāt ſȝ tātūmodo ſimplicē uſum[b] facti ⁊ inſuꝑ oꝛdinauit decreuit ⁊ ſtatuit[c] hmōi ꝯſtōnem oꝛdinationē ⁊ declarationē ſuā dūtaxat[d] a fratribus ip̄iſ p̄ciſe ⁊ inuiolabilit̄ ꝑpetuis tp̄ibus obſeruādā ꝯſtat nō ſolū ꝙ contra declaratiōes p̄deceſ. p̄dictoꝝ oꝛdīauerit[e] ſed[f] ipſum illas[g] quātū ad ea q̄ ſua declaratio cōtinet[h] eē reuocaſſe[i] ip̄e[l] quoqȝ p̄deceſſoꝛ nr̄ in ſua declaratōe ſubiunxit[m] ad ſe.ap.declarationem ⁊ oꝛdīationeȝ eoꝝ ⁊ circa ea que ipſe declarauerat[n] ꝑtinere ſic dicēs. ſi qd in[o] p̄dictis ambiguitatis emerſerit h[o] ad culmē ſe.ap.deducat̄[p] ut ex auct.apoſt. ſua[q] in hoc manifeſtet̄ intentio cui ſolum cōceſſum ē in[r] his ſtatuta cōdere ⁊ ꝯdita declarare[ſ] cuius tamē ꝯtrariū aſſert̄ hmōi aſſertoꝛes[a] adhuc pȝ[b] ꝙ aſſerūt eē falſū lȝ eniȝ inno.iij. p̄dic. i generali cōcilio interdixiſſet nouas religiōeſ inſtitui cū ſucceſ. ipſius non obſtāte iterdicto hmōi plures legunt̄ oꝛdies cōfirmaſſe qui[c] etiā aliq̄bus exceptis fuerīt poſtea ꝑ gre.ix. p̄de[d]. nr̄m diſſoluti certo mō in cōci.generali[e] ſi igit̄ poſt interdictū general'[f] concilij licuit ſūmis pōti.[g] nō cōfirmatos ordines cōfirmare ⁊[h] eorum ſucceſſoꝛibus ſic cōfirmatoſ in totū diſſoluere[i] nō ē miruȝ ſi ꝙ declarat circa regulas

uſum facti.

f Sed ipſum.ſ.nicolaum.

g Illas.ſ.declarationeſ p̄deceſſoꝝ.

h Continet.ſ.ſuper abdicatione proprietatis et iure vtendi et ſuꝑ ſimplici vſu facti.

i Reuocaſſe.volendo ſuam conſtitutioneȝ tm̄ foꝛe per fratres reuocandā obſeruandā vel reuocaſſe.

k Aliter.ſ.per ſuam conſtitutionē alijs precedentib⁹ ꝯ̄ijs.ex̄ de cogna.ſpi. c.i.⁊ de cōſti.l. romanus. li.vi.

l Ipſe quoqȝ p̄deceſſoꝛ. ſcȝ nicol'.iij.

m Subiūxit.d.c.exijt.§. vltimo.

n Declarauerat.d.c. exijt.

o In predictis.ſ. ꝑ ſe oꝛdinatis ⁊ declaratis

p Deducat̄.ſimile.xxiiij q.vlti.c.rogam⁹.

q Sua.ſ.ſedis apoſto.

r In hijs. que facta xp̄i ⁊ ap.⁊ per conſequens fidei concernunt.

ſ Declarare.ad ſolā ergo ſedē apo.ſpectat ſuper fide aliqua diſponere vel etiam declarare vt hic. et xxiiij.q.i.c.quotiens. et.c. hec eſt fides. ⁊.d.c. exijt. §.nos igit̄.cle.v.ſicut ⁊ cetere maioꝛes cauſe ad eaȝ referunt̄.c.cā ⁊.q. ca.rogamus.ex̄ de ap.vt debito.

a Aſſertoꝛes. in hoc ꝙ dicūt ſtatuta predeceſſoꝝ ꝑ ſucceſſoꝛes imitari non poſſe vel in dubiū reuocare:ruboꝛe enī cōfundi deberent cū nicola⁹.iij.in cuius conſtitutiōe principaliter ſe fundare cōtrarium aſſerat.vnde ex ſuiſmet codicib⁹ conuincūtur.argu. xxxvij.di.c.ſi qd veri. potiſſime cum tanta gaudeat poteſtate ſucceſſoꝛ: quāta gauiſus extitit anteceſſoꝛ nec habeat imperium par in parem.extra de elec.īnnotuit.⁊.d.c.exijt.§.ceterum ſancte.ff.ad treb.l.ille a quo.§.tempeſtiuum.

a Patet.i.apparȝ qd̄ aſſerūt.ſ.diffinita per predeceſſoꝛes mutari dubiuȝ reuocari nō poſſe per ſucceſſoꝛem interdixiſſȝ. extra d̄ re.do.venia.

c Qui etiā.ſ.oꝛdines.

d Per ſucceſſoꝛes. confirmatū cōſilio.

e Generali. ex̄ de relig. do.ca.religionum.li.vi.

f Generalis cōcilij.ſ.inno.iij.

g Pōtificibus.i.ſucceſſoꝛib⁹ ſuo interdicentis.

h Et eoꝝ.ſ.cōfirmatū.

i Diſſoluere.vt.d.c.religionū

k Oꝛdinum.ſ.minoꝛum ⁊ idē ſi alioꝛum.

l Solus.q.d.ſine cōcilio generali.vt probāt ſequētia.⁊ argu. C. de leg.l.vl.in fi.

m Immutare. argumentat̄ a minoꝛi.ſi enī papa imutat ſtatuta generalis cōcilij d̄ q̄bus min⁹ videbatur ꝙ poſſet.vtputa cū plena ⁊ magna maturitate diſpoſita:multo foꝛtius poterit immutare vel declarare ſtatuta per ſolum predeceſſoꝛem ſine cōcilio edita ex̄ de elec. cū in cunctis.cuȝ ibi no.vel pōt dici ꝙ hoc ſūmat̄:idē alio mō.ſi enī licuit ſucceſſoꝛib⁹ confirmatos oꝛdines per anceſſoꝛes in totuȝ diſſoluere qd̄ ē plus. multo foꝛtius licȝ eis illoꝝ regulam declarare ꝙ ē minus.ff.de re iudi. l.nō dȝ cū ex̄.e. ti. c.cuilibet.li.vi.

n Celebratū. et ſic liq̄bit ex eis cōfirmationē predictam ſolus fecit ⁊ ſucceſſoꝛi eoꝝ licuit ſuper regula declarationē facere:lȝ per eos cōfirmata cū etiā licerȝ ſi per eos fuiſſet i generali ꝯcilio cōfirmata vt.ſ̄.

o Tn̄ in illo. ſcȝ generali cōcilio fuit facta ſubaudi ſȝ per eum ſolum.

p Supꝛadicta.d̄ qua fit mētio.ſ̄.in parte.ij.

q Declarauit.falſo igit̄ ſua cōfirmatio ſuꝑ hoc allegatur: vt al'. ſ̄. dixi.

a Generali cōcilio.lugduni celebrato ſic dicēs extra de reli.do.c. religionum diuer

ordinū[k] ſolus[l] ſūm[9] pontifex ul' ordinat liceat eiuſ ſucceſſoribus declaraſſe ſeu alias īmutare[m] ¶ Patet aūt ꝙ neqꝫ honorij cōfirmatio neqꝫ grego. neqꝫ alex. neqꝫ nico. p̄dicta facta fuerit i cōcilio gene. cū ꝑ nullū ipſoꝝ fuerit gene. cōci. celebratū[n] licet inno. iiij. celebrauit cōci. gene. tamē[o] i illo nec auctoritate alicuius cōcilij facta fuit ipſius declaratio ſupradicta[p] nico. aūt. iiij. n[c] celebrauit geñ. cōci. nec aliqđ circa dictā regulam declarauit[q]. grego. āt. ix. predictus nec cōfirmauit nec declarauit dictā regulā: ſꝫ i generali[a] cōci. ubi caſſati fuerūt nō nulli mēdicātiū ordines doctoꝝ fratrū mioꝝ ꝛ p̄dicatoruꝫ ordies nō caſſauit ſed aſſeruit approbatos[b] ſic dicēs quos euidens ex eis utilitas eccl'ie uniuerſali ꝓueniēs ꝓhibet approbatos penitētē nō placimur cōſtōem extendi. p̄terea[c] dicāt nobis aſſertores[e] hmōi ubi[d] legūt ꝙ ad[f] fidē uel[g] mores ꝑtineat xp̄ꝫ ꝛ apl'os nō habuiſſe i hisq̄ habuerūt niſi ſimplicē uſū[h] facti ꝓ facto directe hoc ad fidē nō ꝑtinet cū de hoc articulis nō[k] ſit aliq̄s nec ſub[l] quo ualeat cōp̄hēdi ut patꝫ in[m] ſimbolis i q̄bus articuli fidei continenť nec re dicte ne quaſi[n] hec ſacra ſcriptura contineat quo negato tota ſcriptura ſacra redditur dubia ꝛ ꝑconſequēs[o] articuli fidei q̄ habēt ꝑ ſcripturaꝫ ſacrā probat reddūť dubij ꝛ icerti. hoc[p] eni in ſcriptura ſacra non poterit ſꝫ cōtrariuꝫ[q] reperiri de frīb[9] aūt mioꝛib[9] p̄dictis[r] cōſtat ꝙ de ipſoꝛū pauꝑtate ꝛ ſimplici uſu[ſ] facti ſeu d̄ dominio eoꝛū que[t] ipſis offerunť ꝙ ſūmus pōtifex illud ſibi ꝛ ro. ec. reſeruauerit[u] uel potuerit reſeruare nec ꝙ illud reſeruatum[x] ſucceſſori abicere[y] nō liceat ſi hoc expedirꝫ[z] uiderit ſeu ꝙ ꝓcuratores conſtitutos auctoritate ſūmi pōti.[a] ꝓ negocijs ordis predicti ſucceſ. re

ſitas. §. ſane. li. vi.

b ¶ Approbatos. extra de exceſ. p̄la. c. min[9] iniqua. ꝛ. c. nimis praua.

c ¶ Preterea. x. pars.

d ¶ Ubi legūt. ſi. n. nō legūt q2 nec legere poſſūt vt ſequiť oportet eos ſequi qđ eccleſia roāna cuſtodit nedum peregrinis cuſtodib[9] ſtudēt caput inſtitutiōis videāť amittere. xi. di. c. qſ neſciat.

e ¶ Aſſertores h[9]. ſ. diffinita ꝑ claueꝫ ſciētie ꝛ fide ꝛ morib[9] ꝑ romāos pōtifices nō poſſe ꝑ ſucceſſores reuocari. vt. ſ̄. i ꝑte. ij.

f ¶ Ad fidē. i. fidei articulos.

g ¶ Uel mores. ſ. reformādoſ vel reformatos cōſeruādo.

h ¶ Uſum facti. abſqꝫ omni iure vtēdi ſm eos.

i ¶ Unde hoc. ſcꝫ ſimplici vſu facti.

k ¶ Nō ſit aliquis ſcꝫ principalis.

l ¶ Sub quo. ſ. articulo

m ¶ In ſimbolis. ſimbolis dicit in plurali q2 vn[9] primo fuit factus per apoſtolos credo i deū. alius fuit factus niceno ſinado credo in vnuꝫ deū. ali[9] per anaſtaſiū: quicūqꝫ vult ꝛ quare dr̄ ſimbolum. vide qđ no. xv. di. c. canones.

n ¶ Quaſi hoc. c. ꝙ xp̄s ꝛ apoſtoli in his que habuerūt nō habuerūt niſi ſimplicē vſum facti dubia per negationē vt hic ꝛ ar. ff. de col. bo. l. i. §. ſed cū proſint q̄bus ad liberta. proclamare nō licet. l. iij. per illā em̄ res dubia fieri dicitur vt dictis iurib[9]. ꝛ. C. de acq. poſ. l. nemo. de fide inſtru. l. plures. ꝛ hoc vex de negatiōe tali q̄ de ſe poteſt eſſe probabilis ꝑ improbabileꝫ em̄ negationē puta que fieret cōtra aduerſariū fundātem intētionē ſuā de iure cōi non dr̄ effici res dubia. ſic no. inno. extra de ver. ſig. ex parte.

o ¶ Percōſequēs. ſed vnde prouenit illa ſequentia. videas qđ dixi in. c. cū inter nōnullos. in glo. ſed vñ ſequiť.

p ¶ Hoc em̄. ſ. ꝙ xp̄s ꝛ apoſtoli in his que habuerūt ſimplicem vſum facti habuerūt.

q ¶ Cōtrariū reperiri. ſed ibi vide qđ dixi in. c. cū inter nōnullos. in glo. ſcriptū ſacre.

r ¶ Predictis. ſ̄. in hac decre. cōſtat hoc ſūme litteraꝝ. q̄ eſt. j. ꝛ conſtrue mētio aliqua nō habeť in predictis ſimbol' euāgelio actib[9] apoſtoloꝝ ꝛ epiſtolis de ipſoꝝ paupertate ꝛc.

ſ ¶ Uſum facti. quod ſolum abſqꝫ omni iure vtendi predicti aſſerunt ſe habere.

t ¶ Que ipſis offerunť. per talē oblationē acquireť ipſis fratrib[9] dñium eoꝝ que offerunť ſi ipſi proprietatis forent capaces vt dixi in. c. cū iter nonnullos. in glo. ſcripture ſacre.

v ¶ Reſeruauerit. dicto. c. exiijt. §. ad hec cū fratres.

x ¶ Reſeruatū. ſ. ro. ec. ex diſpōne dicti. c. per miniſteriū ipſoꝝ fratꝝ: ſicut ꝑ miſteriū filij patri acquiritur: per ſeruū dño: per monachū monaſterio. vt. d. § ad hec.

y ¶ Abicere. id ē abdicare ſeu repellere.

ꝫ ¶ Expedire viderit. ex cā et q̄ illa eē poſſit coll'a ex d̄ cre. ad conditorē. §. quāqꝫ ꝛ. §. rurſus nedū.

a ¶ Pontificis. vt ꝯtingit de martino papa. iiij. dicto. §. rurſus.

b ¶ In predictis ſimbol'. credo in deū: credo i vnū deū: ꝛ quicūqꝫ vult. vt. ſ̄. ꝓxi. dixi.

c ¶ Euāgelio. ſ. atiquo.

d ¶ Nō habeť. reliquitur ergo diſpoſitōni iuris ar. in li. feu. de feu. cogni. c. i. in fi. ff. q̄bus ex cau. ma. l. necnō. §. ꝙ eis. ius aūt ē vt ſucceſſor ſtatuta p̄ p̄deceſſorē maxime ex cauſa valeat reuocare. vt. ſ̄. circa pri. decre. i glo. ſꝫ qua fronte potiſſime cū predeceſſori nō licuerit in talib[9] ſucceſſorib[9] legē aliquam imponere pari poſt eū vel poci[9] eadē poteſtate fungetur[9]. extra de elec. innotuit. ꝛ. d. c. exiijt. §. ceterū. cū et ſcriptū ſit ſentētiā romane ſedis poſſit in meli[9] cōmutare. xxxv. q. ix. c. ſniam ꝛ. c. graue. extra de re iu di. cū olim. in cor. autē. de nup. §. i. col. iiij.

e ¶ Ex predictis. que colliguntur ex. §. ad impugnādas.

f ¶ Circa talia. ſ. regulā fratrū minoꝝ cōcernētia. ℙ

g ¶ Aliud ordinare. cū eſſentialiter etiā totū minoꝝ ordinē tollere vt dixi in. c. quorūdā. in glo. proprie.

h ¶ Quod. ſ. vt ſucceſſor cōtra ſtatuta poſſit ordinare.

i ¶ Inſeruit. dicto. c. exiijt. §. vlti.

k ¶ Cōtineť. ſ̄. in. §. ex premiſſis. ver. ipſe quoqꝫ.

l ¶ Nos itaqꝫ. xi. pars.

m ¶ Mendacioꝝ hui[9]. que recitanť. ſ̄. in ꝑte. ij.

n ¶ Aſſertores. ꝛ ꝑcōſequēs ſue aie occiſores teſtāte ſacra ſcriptura: os qui mentiť occidit animaꝫ.

o ¶ Peſtifera. i. peſtem inducenti.

a ¶ Erronea. ꝛ ſic per conſequēs vitandi. xij. di. c. nolite errare. C. de caſtren. pecu. militū. l. errat. li. xij.

b ¶ Dānata doctrina. vtputa q̄m in errorē poteſtatis clauiū impellens ꝛ ſic ꝑcōſequēs abhominādā. ar. C. de here. l. dānato. extra de ſūma tri. damnamus.

c ¶ Confirmatione. i. refutatione ſeu abhominatione.

d ¶ Gloriari valeant. in hoc em̄ eſt deteſtabile: iuxta verbū ſalmigraſi.

Qui gloriaris in malicia ⁊c. ⁊ iuxta verbū prophete Jeremie. nō glorietur diues ⁊c. Jere. ij. c. nā ⁊ hoc graue crimē maxime in ꝑſonis eccleſiaſticis reputat̄. ex̄ de exceſ. prela. quā ſi graue cū per hoc ſuū delicium publicēt ⁊ per hoc grauius peccēt. ff. vi bo. rap. l. ij. §. ſi iure depoſita ⁊ alias ſupra dixi in glo. ex hoc magis.

e ¶ In errorē. iſtud multū vitandū eſt. xxxviij. q. ij. c. ſepe maloꝝ. ⁊ de hoc dixi in. c. diecꝫ. circa princi.

f ¶ Petulātia. i. temeritate vel ꝑtinētia. ſimile verbū. ff. de re mili. l. oē delictum. qui man⁹. C. ſi quis imperatori maledixerit. l. vna.

g ¶ Auſi defendere. ꝑ hoc deteriores ceteris forent cēſendi. xxiiij. q. vi. qui aliorū. xi. q. iij. c. qui cōſentit no. ex̄ de of. deleg. c. i.

h ¶ Predictā. ſ. cum inter nonnullos videlicet ſpecificat hereſim dānatā.

i ¶ Sequeret̄. vnde aūt ꝓueniat hec cōſequētia. vid quod no. in. c. cū inter nōnullos. in glo. ſed vnde.

k ¶ Inimicū. hic dicas vt dixi in dicto. c. cū inter. ſuper verbo ſimili inimicum pertinaci. potes ſup h̄ vid re que no. d. c. cū inter. in verbo ꝑtinaciter.

l ¶ Erronea. ſ. in fide.

m ¶ Talia. ſupple aſſerere ſi nō habes in textu.

n ¶ Docuerint. docentes ergo ⁊ faciētes pena eadē puniunt̄ culpa ſimilis ē ꝓhibita diſcer̄ ⁊ docer̄. C. de mathema. l. culpa.

o ¶ In dānatā. ſ. ꝑ dictaꝫ decre. cū inter nō vt pre. tanquā expone.

p ¶ Vitandos. igit̄ vi. cauti ſūt heretici vt nec in domo vel terra foueant̄ negociatio cuꝫ eis exerceat̄ ex̄ de here. c. ſicut ⁊ eis dicendū ē nō nouimus vos. xciij. di. diaconi. de fratrū ſup iſta clauſula. vt dixi in c. execrabilis. §. nos. i glo. collige hic ⁊ ſequenti.

uocare nō ualeat in [b] ꝑdictis ſimbolis euāgelio [c] neqꝫ actibus apl'oꝝ epl'is mētio aliq̄ nō [d] habet̄ unde nō poſſunt ex [e] ꝑdictis cōcludere niſi falſo quin ꝯtra ordiata ꝑ ſummos pōti. circa [f] talia ualeat ſucceſſorib⁹ aliud [g] ordinare ꝙ [h] nico. ꝑfat⁹ exꝑſſe in ſua declaratōe inſeruit [i] ut ſupi⁹ pleni⁹ ꝯtinet̄ [k]. ¶ Nos [l] itaqꝫ ne fabricatores mēdaciorū [m] hmōi ac etiā aſſertores [n] de tā peſtifera erronea [a] ⁊ dānata [b] doctrina cōfirmatiōe [c] ac cōfuſione utiqꝫ oī digna gloriari [d] ualeāt ⁊ alioſ trahere i [e] errorē cū auſu arreptando ac petulātia [f] iꝓba auſi [g] defēdere publice fuerūt dānata ꝑ ꝯſtōnē ꝑdictā [h] hereſim ac etiā ꝓbare uidelꝫ ꝙ xp̄s ⁊ ei⁹ apl'i i his q̄ hūiſſe legūt̄ tantū hūerit abſqꝫ iure aliquo ſimplicē uſuꝫ facti ex quo ſi ueꝝ eēt ſeq̄ret̄ [i] uſū xp̄i fuiſſe nō iuſtū ꝙ ꝓ facto blaſphemiā ꝯtiet ⁊ ē catholice fidei inimicū [k] cū hoc de ꝑtinaci aīoſitate ac erronea [l] nō ſit dubiū ꝓceſſiſſe oēs et ſingulos q̇ uerbo ac ſcripto

q ¶ Declaram⁹. nō inducit̄ ergo h̄ iuris noui editio ſꝫ antiqui declaratio. ⁊ ſup h̄ qd dixi in. c. cū inter. in verbo declaram⁹. ⁊ in gloſa vltima eiuſdē. c.

r ¶ Hereſes. ſ. xp̄m eius que ap. nō habuiſſe aliqua in ſpāli vel in cōi ⁊ ꝙ in his que habuiſſe legunt̄ ius nō habuerūt.

s ¶ Deinceps. videas h̄ qd dixi in. c. cū iter no. in verbo ſimili deiceps vñ ꝑ hoc verbū vidret̄ ꝙ ante hāc decre. ꝑmiſſa defendere vel approbare nō eſſet hereticū: dicas ꝯtrū tñ ex quo fuit publicata decre. cū iter. cū ex tūc talia tanquā heretica ibidē ſint dānata: vt ibi dixi. ⁊ hoc v̄bum deinceps hꝫ effectū ſuū quo ad vitatōeꝫ de talib⁹ tāquā tenet̄ hereſis fa ciendā.

t ¶ Scienter. ſ. ex certa ſciētia vel propoſito. ſicut em̄ ſitū diſputationis ad maiorē veritatis indaginē. C. q₂ nōnunq̄. §. nos. vl' ſecus ſi nō ex certa ſciētia ſꝫ forte mēte alienata talia fierēt: tūc em̄ nō iputet̄ facienti cū ſatis ipſa mētis alienatōe puniat̄. ar. ff. de of. ꝑſi. l. diuus. ad. l. cor. de ſicca. l. in factū. cū multis ſimilib⁹: vel ſec⁹ ſi talia defendent̄ vel approbarent̄ ignorant̄ forte ꝑ talē q aliq̄ i ſcriptis reddita ignoraret

ex̄ talia. ar. ex̄. ff. de le. ij. lucia. §. licita. C. plus valere quod agit̄ l. vlti. de. dona. l. nec ignorans.

t ¶ Verbo vel ſcripto. eq parant̄ ergo iſta duo v̄ba aliqd ꝓferri vel ſcripto vt alias. lxv. di. c. ij. ex̄ de elec. ⁊ ibi mai⁹. §. nulli. li. vi. vnde facit argumētuꝫ ꝙ ſicut ē excōicat⁹ ꝑticipās ſcient̄ excōicato cū eo loquēdo ſic ſibi litterā mittendo ita ſentit gar. ar. ex̄ de ſen. ex. c. ꝯſtōnē. li. vi.

ꝑ ſe ul' aliuꝫ ſeu alios talia [m] publice ꝑſūpſerūt ipos quoqꝫ q̇ eos iſtruxerūt [n] i talib⁹ ⁊ ut ꝑmiſſa facerēt i dānatā [o] incidiſſe hereſiꝫ ac ut hereticos euitādos [p] fore de fratrū nr̄oꝝ cōſi. declaram⁹ [q]. Siqſ aūt dānatas ꝑ ꝯſtōeꝫ cū iter ꝑdicta hereſes [r] uel ipſaꝝ alterā deinceps [s] ſcient̄ [t] uerbo uel ſcripto defēdere ul' approbare ꝑſūpſerit: de fratrū eorūdē cōſilio decernim⁹ ut tanq̄ꝫ heretic⁹ ab oib⁹ euitetur adhuc ꝯſtōneꝫ nr̄am ad cōditōem canonuꝫ ſupradictā inſano [u] auſu impugnare niſi [x] ſint ſicut fert̄ diſtrictiuſ de eorūdē fratrū cōſilio ihibem⁹ [y] ne q̇ſq̄ꝫ ꝯtra diffinita ordiata ſeu facta ꝑ [z] ipſā uerbo uel facto ſcienter [a] approbet aliq̇d [b] uel defendat.

Si quis uero ꝯtra ꝑſūpſerit tanq̄ꝫ ꝯtumax ⁊ rebellis [c] ronane eccleſie ab oib⁹ habeatur. Nulli [d] ergo ⁊c. Data Auinion. iiij. Idus nonē. ponti. noſtri anno. ix.

¶ Expliciunt cōſtitutiones Johannis pape. xxij.

v ¶ Inſano. ſꝫ potius veſano.

x ¶ Niſi ſunt. i. conati ſunt.

y ¶ Inhibem⁹. vt alias ſepe dixi p⁹ talē inhibitionē ꝯ faciens peccaret mortaliter. iiij. di. deniqꝫ. ⁊ pena dignū ſe redderꝫ. ex̄ de cōſti. c. cognoſcētes. cū ſi.

z ¶ Per ipam. ſcꝫ ꝯſtōeꝫ ad cōditorē ſcienter.

a ¶ Sciēter approbat. h̄ repete q̄. ſ. dixi ꝓxime in glo. i. ex ſciētia certa.

b ¶ Aliqd. ex h̄ videt̄ ꝙ i vno defēdēs vl' approbās ꝯ dictā ꝯſtōeꝫ penā ꝯtumaces ⁊ rebelleſ peti dēat. cōtumax i ꝯtēnendo ſtatuta eccie. vt potevl' iobediētie notā ⁊ trāgreſſiōis i currens infamē ſe reddit ex̄ d ele. dudū. ij. circa pri. de maio. ⁊ obe. illud. vi. q. i. infames ⁊ pctm̄ mor. ꝯmittit cum ex h̄ poſſit excōicari. ex̄. d maio. ⁊ ob. ſi qs. xi. q. iij. ſi āt nob. ⁊. c. ſe. d peni. etiā meret̄ ex trāſgreſſiōe ꝑcepti vel ꝓhibitōeꝫ cōtingēt l. iiij. di. dniqꝫ ⁊ ar. ff. de re mili. l. iij. §. in bello.

c ¶ Rebellis. ex tali rebelliōe i obtēperans nō credēs papā ſic ꝯſtituere potuiſſe vt ſtatuit heretic⁹ indicaret̄. xix. di. nulli fas. ⁊ ibi no. ⁊ ꝑ gar. ex̄ de elec. c. generali. li. vi. ſātiōes em̄ ſedis ap. accipiēde ſūt tāq̄ꝫ ipi⁹ diuina voce petri firmate. xix. di. c. ſit oīs. lꝫ i corpe canonū ñ ſint redacte eadē di. ſi romanoꝝ. nā ⁊ ꝑtātes ſeculi ſuas ꝯſtōes ecc'aſticis dn̄t ſcribet̄ nō ꝓferre. x. di. c. certū. xcvi. di. c. ſi ipator. cū lex xp̄i ſacerdotali q̄ſcūqꝫ ſubiecerit ꝑtāti. x. di. c. ſuſcipitis. q̄re cū rebellionē menſurā celeſtis diſpēſatōis excedit videt̄ i ꝯtumeliā diſponētiſ dicto c. certū ē i fi.

d ¶ Nulli ergo. ſup hac clauſula. dic vt plene dixi i. c. execrabil' i notatis ꝑ me ſup materia h⁹ ꝯſtōis ⁊ aliaꝝ ſibi ſiliū ⁊ i oib⁹ aliis vbicūqꝫ ꝑ me dictis vel ſcriptis ſubmitto me correctioni ſ̄ncte ro. ec. ſi q̄litercūqꝫ me erraſſe cōtigerit in eiſdeꝫ

Explicit apparat⁹ magiſtri Jeſſelini de Caſſanchis iuris vtriuſqꝫ ꝓfeſſoris ſup ꝯſtōnibus extrauagātibus.

Ad ꝑpetuam rei memoriã nuper certis ex cauſis q̃
noſtrum ⁊ fratrũ noſtrorũ animos induxerũt ad id
rationabiliter quidẽ epãtum toloſanum in quinqȝ
dioc̃.ꝑ diſtinguendos limites duximus diuidendũ eccleſiã to-
loſañ. in archiepãlem ſeu metropolitañ.ereximus ac inſuꝑ ſcri-
ptis.iiij.cathedrales eccleſias de nouo creauimus.vnam videli
cet villa montis albani quondam caturceñ. edicienda ſibi certa
ꝑte quonđ dioc̃.toloſañ.aliã in villa ſancti pauli. alteraȝ in villa
lumbanati ⁊ reliquã in villa đ riuis de balbeſtri quõdaȝ toloſañ.
dioc̃.quas quidem eccleſias vna cũ apparmarum eccleſia tanq̃
ſuffraganea ſubiecimus epĩ metropoli.toloſañ.eccleſie.de bonis
quoqȝ ⁊ redditibus dicti quonđ epãtus toloſe tã ipſi toloſane
q̃ predictis eccleſijs ſuffraganeis certam portionem quam vni
cuiqȝ illarũ debere ſufficere vidimus ꝓuidimus aſſignandã to-
tali bonoꝝ ⁊ reddituũ ipſorum reſiduo diſpoſitioni noſtre ⁊ ſe.
apo.reſeruato aliã etiã circa ꝑmiſſa facimus decernimus ⁊ ordi
namus noſtra certa ſcientia ⁊ de fratrũ noſtrorũ conſilio ⁊ apo-
ſtolice plenitudine poteſtatis diſtrictius inhibemus:ne quis cu
iuſcunqȝ ꝑeminentie ordinis ꝯditionis ⁊ ſtatus etiã ſi archie
piſcopali vel epãli dignitate fulgeret ipſam ordinationẽ noſtrã
impedire ꝑſumeret vel turbare.ac decernentes ex nũc irritũ ⁊
inane ſi ſec⁹ ſuꝑ his a quoquã quauis auctoritate cõtingeret at
temptari ⁊ nihilominus in eos qui ex certa ſcientia contrarium
facerent cũ effectu:infra octo dierũ ſpaciũ poſt publicationẽ or
dinationis ipſius excõmunicationis in ꝑſonas interdicti in vni
uerſitates ac ſuſpenſionis ſententias in capitula conuẽtus ſiue
collegia duximus ꝓmulgandas ꝓut hec ⁊ alia in ap.litteris inđ
confectis plenius cõtinent̃.verũ cũ ipſa noſtra ordinatio eo effi
catius imobili⁹ ſperat̃ quoqȝ ſeruari quo pluriũ et grauiũ fuerit
vallata adiectione penaꝝ. ¶Nos ad obſeruationẽ incõcuſſaȝ
ipſius eo amplius anhelãtes quo euidentius iudiciũ elect⁹ aug
mentũ ⁊ ſalutẽ fideliũ animarũ noſcit̃ redundare ꝑfectis adijciẽ
do ſententijs omnes ⁊ ſingulos ſcienter turbantes ac impediẽ
tes ordinationẽ eandẽ aut aliqua in ea contenta ſeu turbanti-
bus vel impediẽtibus dantes auxilium vel fauorem directe vel
indirecte publice vel occulte cuiuſcũqȝ ſint dignitatis ꝯditionis
ordinis ſiue ſtatus eccleſiaſtici vel mũdani etiã ſi archiepãli vel
epãli aut maiori vel ſuꝑiori prefulgeant dignitate niſi infra.viij.
dierũ ſpaciũ poſt publicationẽ ꝑñtium ab impedimento huius
turbationẽ ac impetitione auxilij conſilij vel fauoris reſpuerint
cum effectu feudis locationib⁹ officijs ⁊ beneficijs quibuſcũqȝ
ſpiritualibus ⁊ tpãlibus ⁊ ſi dignitates vel ꝑlature quis fuerint
que ab eccleſijs ſeu in eccleſijs quibuſcunqȝ obtinebunt vel ob-
tinerent ex certa noſtra ſcientia ⁊ de fratrũ noſtrorũ conſilio et
apoſtolice plenitudie poteſtatis priuatos eſſe decreuimus ipſo
facto ⁊ ſi libere ipſe feuda locationes ⁊ officia ⁊ beneficia ſpiri-
tualia ⁊ tpãlia dignitates ⁊ ꝑlaturas ad ipſas ad quas ſpectant
⁊ reuertant̃ eccleſie ⁊ deuoluant̃.ac rectores collegia ſeu capel
la earundẽ que de illis ꝓ ſua voluntate diſponant ⁊ ad dignita
tes ⁊ ꝑlaturas ꝑ electionẽ vel aliũ modũ licitũ idoneas ꝑſonas
aſſumãt.ꝑſonas quoqȝ eccleſiaſticas ante culpabiles fuerint in
ꝑmiſſis ĩhabilitamus ad quecunqȝ beneficia eccleſiaſtica obtinẽ
da nulli ⁊c̃.noſtre conſti.infringere.Datũ auinioñ.iiij.noñ. an-
no in eodem menſe.dilecto filio Bartholo. albiñ moñ. eiecteñ.
narboñ. dioc. ⁊ aquilino de balino ſengoliſmen ac raſbanđ de
renchi guenſinalo educñ.archidiac.⁊ magiſtro ⁊ berengario de
olargiis canonico narboñ.eccleſiarũ capitulo noſtro ſalutẽ nuꝑ
ex certis cauſis que noſtrũ ⁊ fratrũ noſtrorũ animos ad id ratio
nabiliter induxerunt ⁊c̃. vt.ſ̃.ꝓxi.vſqȝ ad beneficia eccleſiaſtica
obtinenda quo circa diſ.v.ꝑ apo.ſe.mandamus quaten⁹ priua-
tioneȝ inhabilitationẽ noſtrã huius uos omẽs ſeu tres aut duo
ſiue vnus ex vobis ꝑ vos vel aliũ ſeu alios in eccleſijs ⁊ ſolenni
bus locis de quibus expedire quotiens videritis ſolẽniter pub
licetis et nequaq̃ ꝯtra id valeat ignorãtiã allegare.Datũ vt.ſ̃.

Execrabilis quorũdã tam religioſorũ q̃ ſecularium
ambitio ſuꝑ hac dubietates inſurgũt ⁊ q̃ſtiones vt
ſequit̃.primo in quibuſdã eccleſijs anitieñ. lodieñ.
⁊ ſimilibus ſunt q̃dã officia vel beneficia q̃ vocant̃ abbatie quaꝝ
aliqua hunc ⁊ ꝑrochias imo alique nec etas nec dignitas vel ꝑ
ſtes nec ꝑrochias vel habere cenſentur ⁊ cunqȝ canonis eorum
eccleſiaꝝ aſſignant̃ ſeu conferri ꝯſueuerunt ita ꝙ canonicus ha
bet ꝑbendã abbatiãqȝ vtrũ huius beneficia ſeu officia veniãt in
conſtitutione ꝑdicta ita ꝙ canonicus talẽ abbatiã cũ ſuo cano-
nicatu obtinens teneat̃ ipſam dimittere ſi extra eã habent aliam
dignitatẽ vel ꝑſonatũ ꝙ vigore noſtre ꝯſtitutionis noue ꝑdicte
pecunie abbatiã curatã poterit retinere dignitatẽ non curatam
ꝓ curatã aut nonvel iſti omne beneficiũ curatũ niſi habeat curaȝ
eccleſia.Jtẽ in aliq̄b⁹ eccleſijs ſunt q̃dã cuſtodie quaꝝ cuſtodes
nõ habent legere nec cantare nec de diuinis officijs in eccleſia
intromittere nec alias curã aliquã in eccleſia exercere.ſed ſolum
pulſare cãpanas parare eccleſiã pãnis aureis aut portare libros
in choro luminaria accendere reliquias cuſtodire elemi.⁊ ſimilia
miſteria in eccleſia ꝓprijs expenſis facere quarũ expenſarũ cõdi
tione eiſdẽ cuſtodijs fuerunt poſtmodũ annexe alique ꝑrochia-
les eccleſie animaꝝ curã habentes.in quib⁹ cura exercet̃ ꝑ ipos
⁊ ꝓprios ſacerdotes licet in eis ſic annexi cuſtodes de cõſuetu-
dine viſitant excõicare delinquentes ⁊ abſoluere ⁊ harũ actiões
ꝑdictarũ eccleſiaꝝ ſequẽtes archidi.vulgariter nominent̃ ⁊ re-
putent̃.nũc querit̃ vtrũ tales cuſtodes veniant in conſtitutionẽ
ꝑdictã vel ꝙ habẽtes illas teneant̃ eas dimittere.potuiſſem cũ
quodã tꝑe in aliquibus eccleſijs orta materia q̃ſtionis inueniã-
tur fore ſententialiter diffinitũ ⁊ tales cuſtodes nec dignitates
nec ꝑſonatus eſſe nec curã habere animarũ ſed ſimpliciter offi-
cia ſine cura cadunt ſub conſtitutione.Jtẽ ſunt aliqua vbi recto
res creantur ꝑ electionẽ ⁊ vocant̃ creati.qñqȝ abbates ⁊ recto
res eccleſiarũ:qñqȝ ꝑpoſiti:qñqȝ armandite:qñqȝ alijs diuerſis
nominibus ſcđm conſuetudinẽ locoꝝ nullã curã habẽt niſi ꝙ ca
nonicos ꝯgregant tanq̃ caput ſicut etiã in ꝑtib⁹ pluribus apu-
lie.querit̃ vtrũ talia beneficia vel officia veniãt in conſtõem ꝑfa-
tam de iure cõmuni.videt̃ ꝙ habeant curã ⁊ iuriſdictionẽ ꝑ ele-
ctionẽ ⁊ confirmationẽ. ſed ſi per priuil.vel conſuetudinem ap-
probatã nõ habẽt iuriſdictionẽ in.d.eccleſia nõ cadũt in cõſtitu-
tione.Jtẽ quidã ex diſpenſatiõe ap. duas obtinent in diuerſis
eccleſijs dignitates quaꝝ alteri dñtarat cura iminet animarũ ⁊
cũ eiſdẽ ſimul plures canonicatus ⁊ ꝑbendas in alijs tamẽ eccle
ſijs quibus canonib⁹ ⁊ ꝑbenđ.ꝑrochiales eccleſie ſunt annexe
quibus vicarii ꝑpetui debent inſtitui. in aliquibus tñ eccleſiaꝝ
ꝑꝑ.ꝓcur.obtinẽtes huius dignitates in remotis agentis ⁊ hoc
ignorantis deſidiã vel negligentiã reꝑiunt̃ tꝑe conſtõnis noſtre
nouiter ꝓmulgate eccleſie vicarii tpãles.modo querit̃ an ſcđm
formã conſtitutionis dictas obtinens dignitates hmõi canoni-
catus ⁊ ꝑbendas tales cũ ꝑrochiis ſic ãnexis ſi dignitates ipas
retinere voluerint dimittere teneant̃ illas in quibus cõtra iuris
debitũ reꝑti ſunt vicarii tpãles vel hoc nõ obſtante cũ ꝓpter ta
lem deſidiã nõ poſſit natura beneficioꝝ cẽſeri mutata q̃ ꝑfecte
ꝑrochie ſunt canonibus ⁊ ꝑbendis ipſis ãnexis ipſos poſſ nt li
cite retinere potiſſime crimen obtinens poſtq̃ đ tali deſidia ꝓ
curatorũ ſuoꝝ ad ipſas eccleſias elegerit vicarios reꝑſentãdos
⁊ inſtituendos ꝑpetuos in eiſdẽ.ſed nondũ potuerũt ordinariis
ꝑſentari ꝓpter breuitatẽ nõ cadit ſub cõſtõne. Jtẽ querit̃ nũqd
offerat̃ ratione reputent̃ in numero officioꝝ quo ad noſtrã co-
ſtitutionẽ.ita ꝙ ſi quis habeat alias duas dignitates teneantur
alias dimittere vel poſſit retinere omnes.ſi vna illaruȝ erat ſine
cura nõ cõputant̃ nec cadunt ſub conſtitutione. Jtem in regno
apulie eccleſie habẽtes ꝑrochiam ſunt tenuiſſime quo ad fruct⁹
⁊ ꝑ ꝙ ordinarii ⁊ alii ad quos ſpectet collatio ſiue ꝓuiſio dicta
rum eccleſiarũ de mor̃ ꝑrie vni conſueuerunt pluralitatẽ talium
eccleſiaꝝ cõferre nec recipientes illas ꝓpter ſe nõ faciunt ꝓmo
ueri ad ſacerdotiũ necnõ etiã ad ſacros ordines ⁊ faciunt deſer
uiri dictis eccleſijs ꝑ vicar̃.tpãles numero plurimi.ꝑ.ſum.pon.
pluribus contulerũt ꝙ poſſent acceptare in.d.ꝑtibus beneficiũ

vſq; ad valorem.xv.librarū uel.lx.vnciaꝝ auri cuius cōceſſionis ꝑtextu eſt videt̄ ꝙ obtinuerunt.lx.de decimis eccleſiis modo q̄ritur vtrum reuocatoria ſupradicta ad ſupradicta beneficia ſiue ad eccleſias ſe extuiridaſti cadunt ſub conſtitutiōe rn̄.alias ꝙ ſic.

CUm nōnulle pſone eccleſiaſtice ad futuram rei memoriā ⁊c̄ pſone in cathe.eccleſiis canonicatus preben.dignitatē pſonatus ⁊ officia ⁊ alia beneficia eccleſiaſtica obtinentes reuocare conuenit in dubiū.aut fructus redditus aut ꝓuentus primi anni beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ etiā vacantiū ⁊ q̄ in diuerſis orbis ptib⁹ vſq; ad triēniū vacare contingeret quos ꝓ eccleſie ro.neceſſitatib⁹ p noſtras ſub certa forma litteras duximus deputandū iuxta tenorē litterarū ipſarū camere nr̄e ſoluere teneāt̄ ꝑſertim cū archiepiſcopales eccleſie ac regulares abbatie ab huius ſolutione fructuū ⁊ duc in.d.litteris eximantur nos duplicationē huius reputare volētes:auctoritate ap.declaramus.ꝙ cū ſub appellatione archiepalis vel epalis eccleſie aut regularis abbatie huius ꝑben. dignitates pſonatus aut officia nequaq̄ intelligant̄ nec etiā ꝑcludant̄ predictos necnō ⁊ ꝑbendarū ⁊ officiorū monachorū regulariū a redditibus abbatiarū ſeu abbatū eorundē que in eccleſiaſticis beneficijs aſſignantur: diſtinctos fructus redditus ⁊ ꝓuentus includi in deputatione predicta ⁊ dicte camere noſtre iuxta ꝑdictarū litteraꝝ tenorē debere pſolui ac id idē ſup ſolutiōe omniū fructuū redditū ⁊ ꝓuētionū cōmendatariorū cultuū ſeu gn̄agiarū monaſterioꝝ domorū ⁊ locoꝝ conuentualiū que ꝓ beneficijs eccleſiaſticis vt ꝑdicitur conceduntur.vbi dicit̄ dūtaxat in fructibus illorū que ſunt forſan exempta declaramus ⁊ ꝑcipimus obſeruari ſimili de ꝑdicta ꝑ.cum in aliquibus eccleſijs tā cathedralibus q̄ in alijs panis ⁊ potus ꝓ diſtributionibus ipaꝝ eccleſiarum canonicis ⁊ pſonis de ipſarū preben.corporibus ꝑ die qualibet deputet̄. ⁊ etiā interdū certa quantitas bladi q̄nq; certa pecunie ſūma ⁊ alieni alterū ꝓ altero ꝓ ſingulis menſibus vl' ebdomadis etiā canonicis ſtudiorū cauſa alias ꝓ eoꝝ negociis de licentia capitulorum eccleſiarū ipſarum ab eccleſiis eiſdem abſentibus exhibeātur et pſoluantur declaramus auctoritate predicta illam bladi quantitatem et pecunie ſummā que ꝓ quolibet menſe uel ebdom̄.can̄. ut predicit̄ miſtrantur non debere pro cotid.diſtribu.computari ſed illa tm̄ que prefatis canonicis cotid.pro diuinis et nocturnis horis diſtribuitur ſine fraude adicimus inſuper declaratōni predicte ꝙ ſi obtinenti curatum beneficiū aliud ſibi cōſimile collatum fuerit uel etiam in poſterum conferatur.poſt ſecundā beneficii pacificam poſſeſſionem adeptam et fructuū beneficiorū pceptionem ipſius nihil de fructibus eiuſdē primi beneficij: niſi forſan ſup hoc diſpenſatione canonica ſit munitus pcipe poſſit. ſed ꝓ.d.camera noſtra iuxta formā.d.litterarū recipiatur ⁊ etiā exigeretur.vbi vero fructuū redditū ⁊ ꝓuentuū beneficioꝝ eccleſiaſticorum non reperiretur certa taxatio:declaram⁹ auctoritate predicta:ꝙ.f.red.⁊ ꝓuen.beneficiorum huius cum vacare contingunt p mediū diuidantur:quoꝝ medietas ꝓ camera ꝑdicta recipiatur:reliquā vero medietatē ille ꝓ ſua ſuſtent̄. pcipiat qui beneficia huius dinoſcit̄ obtinere gn̄agias autē alia loca ciſtercien̄.ordinis ⁊ aliaꝝ regularium quibus gubernatores ſeu cuſtodes vel adminiſtratores ad tempus conſtituunt̄ ⁊ remouentur ad voluntatē ſuorum ſuperiorum eorunq; fruc. red.⁊ ꝓuen. auctoritate declaramus eadem in deputatione ꝑdicta aut litteris noſtris ſub illa confectis aliqua tenus non excludi. Nulli ergo omnino hominum ⁊c̄.Datū auion̄.non̄.ianuarij pon. noſtri anno.iij.

ET quos virtutis amor a vicio ambitionis execrande auaricie cecitate non retrahit ſal'm rigor coherceat diſcipline.ſtatuimus vt quicūq; plures dignitates pſonatus aut prochial.eccleſias aut dignitatē vel pſonatū cum alio beneficio curā animaꝝ habente ſimul ſine diſpenſatiōe canonica detinens illa omnia ⁊ ſingula illo dūtaxat ꝙ vlt̄. recepit ꝙ poterit retinere dū tū in eo ex collatione canonica ius ſibi cōpetat.ſ.duos menſes a tp̄e notitie huius noſtre conſtōnis cōtinue numerandos efficaciter verbo facto ſine fraude aliqua in manu ordinarij dimittere teneatur p eum vel eos ad quē vel ad quos ſpectabit ea vice libere diſponendas eoꝝ diſpoſitio quod ſi non fecerit ⁊ illo ſi tipſo iure priuatus in quibus ius competebat eidē ⁊ inhabilis ad quecunq; beneficia obtinenda priuatus cenſeatur qui non recepit deinceps dignitatē vel pſonatū aut beneficium curam habens animaꝝ annexā.ſi prius ſimile beneficiū obtinebat primū ex quo priuatus noſcit̄ ipſo iure ſtatim vel ſic abſq; more diſpendio in viam ordinarij omnia ſimiliter dimittere teneat̄ p eū vel eos ad quē ſeu quos eius collatio ſeu ordinatio ſpectat tunc diſponendū ꝙ ſi non fecerit etiā ex ſecūdo ſit ipſo iure priuatus ac inhabilis ad ſacros ordines ⁊ ad quodcunq; aliud beneficiū eccleſiaſticū obtinendū vt aut ꝑmiſſorum fructus facilius ſubſequat̄ omnibus ⁊ ſingulis ordinarijs in virtute ſancte obedientie ⁊ ſub pena ſuſpenſionis ab ingreſſu eccleſie quā eos ſi in exequendis ſubſequentibus negligētes fuerint incurrere volumus ipſo facto diſtricte ꝑcipimus ⁊ mandamus vt ſub certa ⁊ forma ⁊ pena eorū arbitrio infligēda ſubditis ſuis plures dignitates vel pſonatus aut eccleſias quibus cura imminet animarū aut dignitatē vel pſonatū cum alio beneficio cui cura ſimilis ſit annexa obtinentibus iniungere debeant ꝙ diſpoſitiones auctoritate quaꝝ huius eccleſias pſonatus aut dignitates dignitatū vel pſonatuū eorundē infra tēpus ꝓ facta quantitate ordinariorum ipſorum mod dū arbitrio ordinarijs ipſis vel his q̄m ad quos ad hoc duxerit deputandos exhibere ꝓcurent de proceſſibus habēdis ſup his exhibitis ꝑpoſitis ac ꝓductis redditurі abſq; more diſpendio per ſcripta publica cōficienda ſuper hoc ſedem apoſtolicam ociorem.

SIgnum arbitrantes ⁊ iuri conſonū fonte renatos baptiſmatis iudaica cecitate dimiſſa amplioribus fauoribus ⁊ gratijs quā ante abundare indicens ⁊ abſurdū.vt qui in pfidia abundare vt cogant̄ mendicare fideles vniuerſis ⁊ ſingulis fideles nemeſij aliorūq; comitatuū ⁊ terrarum ptinentiū ad apoſtolicā ſedē diſtricte ꝑcipimus ⁊ mandamus quatenus conuerſis hmōi ⁊ qui in poſterū conuertent̄: in poſſeſſionibus ⁊ bonis alijs quoq; nomine cenſeant̄ qui in cōmitatibus ⁊ terris ꝑdictis conuerſationis tp̄e obtinebant occaſione ꝑdicta nullā moleſtiā inferant:nec ab alijs inferri pmittāt. ſed ipſis in his ⁊ alijs ſe fauorabl'es exherentes ipſos ab iiurijs ⁊ moleſtijs ꝓtegant ⁊ defendāt vt ſic d ſeruitute ad libertatē ſe tranſiuiſſe pcipiant ꝑtextu mendicitatis odibilis ad dimiſſā pfidiam redire non cōpellantur. Nulli ergo ⁊c̄. Datum auion̄. xi. kal'.auguſti.anno.iiij.

DIſpendijs ⁊ piculis varijs que in ſubſcriptis poſtulationibus poſſent eccleſijs euenire:cupiētes ad futurā rei memoriam vacantiū diuturnitatibusque conſueuerunt nō ſolū ex poſtulationibus rationabilibus ꝓueni re ac diſpendiis que inde frequenter eccleſie incurrunt obuiare cupientes illū q .xxvij.annū non attingerit ad cathedralem ac q̄uis ſeculares necnō ꝓfeſſores cuiuſuis mēdicantiū ordinis ac inferiores cathedralibus eccleſias ac monaſteria extra ſuos ordines poſtulari edicto ppetuo ꝓhibemus.ꝙ ſi ſecus actum fuerit a poteſtate omnia irrita ac nullius penitus exiſtāt momenti ⁊ qui ſcienter ꝓceſſerint ad eandē ea vice poſtulandi ac eligendi poteſtate priuatos ac beneficijs que ipſa obtinebant eccleſia ad quā poſtulationē fecerint p trienniū nouerint ſe ſuſpēſos: poſtulatos vero qui ad poſtulationem huius factā ꝓſecuti fuerint p ſe vel p alium in ro.curia etiā ſe dūtaxat diſpoſitionē ſe.ap.committendo in publico vel priuato ſi ſe.xxiiii.non attigiſſe ſciuerit: vt prefertur vſq;.xxxv.annū.ceteros vero religioſos ⁊ ſeculares

extra ſuoꝝ adminiſtrationē ordinū ꝑpetuo ineligibiles ac impoſtulabiles eſſe decreuimus ac ꝓrſus inhabiles ad quaſcunq; dignitates eccleſiaſticas quaſlibet obtinendas: ad ꝑpetuā rei memoriam.

De obediendo cōtra captionē pallij rubrica.

Malicijs hominū que ſepe cōmittuntur ſalubriter obuiare volentes hac in ꝑpetuum valitura conſtitutione ſancim⁹ vt deinceps ꝑ obiectū cuiuſcunq; criminis ſeu defectus traditio pallij facienda his qui ad metro. eccleſiarū ſeu aliarū regimen aſſumunt non impedit in aliquo nec tardetur: niſi obijcientes dixerint corporali p̄ſtito iuramento ſe illud malicioſe non agere ſed obiecta ipſa vera eſſe ⁊ ſe credere ac ſe offerant facere plenā fidem ⁊ nihilomin⁹ ad penā talionis ſeu extra ordinariā ſe obligent arbitrio p̄ſidentis. ꝓmptam autē fidem intelligimus in hoc caſu ſi infra bimeſtris tp̄is ſpaciū numerandū a die collationis in antea ꝓbauerint legitime ꝙ opponunt ſi nō fecerint eoꝝ obiectibus nequaq̄ obſtant. ad ipſi⁹ traditionē pallij ꝓcedatur traditione autē huius quin ad accuſationem vel inquiſitionē aut denunciationē poſſit ꝓcedi: nullū volumus preiudicium generaliter generari.

De p̄latis diſcurrētib⁹ ad curiā ⁊ alibi habita trāſformatio rub.

Vt p̄latorum inepta diſcurſibus grauitas ⁊ ſimplicitas ſimulationibus obuia ⁊ etiā ipſorū ad chriſti vicariū indeuotio religioſitatis quippe cōtraria non īmerito arguenda. cū etiam reuerentiā illorū ſanctitas lucē puritas firmoſq; natiuitas poſcat greſſus vt vita mūdi fama clari ꝓficuūq; reddātur exēplo. verāq; ipſorū quorundam vt fide dignorum habet aſſertio eo vana ꝓrupit interdū ne duximus ꝑnicioſa temeritas ꝙ veſtibus ſpecialis ſanctitatis abiectis diſſimulatio ꝙ legitimas ad remotas a ſuis ſedibus p̄ciſus hui⁹ moribus in varias partes ſe transferant: quinimo ad ap. ſe. clanculo nobis non viſis: nec intimato ꝙ veniunt vera ſimile latitaſſe diſceſſeq; dicantur. Nos ne tacentibus nobis: niſi precibus huius moribus inualeat dum ꝓuiſum credit ꝙ iure muniticum ꝙ ipune omnibus ep̄is ſuꝑioribuſq; p̄latis ſub obteſtatione diuini iudicij inhibemus ne abſq; ratiōabili cauſa ſuꝑioris forte vel alia extra ſuarum ciuitatū ⁊ dioc. ac ꝓuinciarum mutatis habitibus latitantes indiſtricte diſcertant: inhibemus etiā ne quis ep̄orū ⁊ ſuꝑiorum eoꝝ laterent p̄ſertim habitus transformatio venientes ad cur. de ipſo ro. ponti. non p̄ſentatis conſpectibus vel ſaltem abſq; recedendi beneficij non obtenta recedant. ſi quis vero ep̄oꝝ ⁊ ſuꝑiorum huius noſtre inhibitionis contēptores extiterint ⁊ abſq; ipſius ro. ponti. recedendi licentia nō conceſſa ⁊ q; non viſo receſſerint ab eadem necnō ſi qui ſcienter receptauerint vt antedictos id ad id confeſtim eodē ro. pon. vel alicui ꝑ quos hoc ipſum ad eius crediderint deduxiſſe noticiam maniſeſtare curauerint. etiā ſi archiep̄ali ep̄ali patriarchali vel quauis alia dignitate prefulgeant excōicationis ſententia innodamus.

De prelatis ad curiā latenter venientibus rubrica

Et ſi deceat quoſq; ſubditorū curam exercere ſollicite ⁊ ꝑ omni me velut luc filios ambulare hoc tū precipue ab ipſis exigit qui conſtituti ꝑ altitudinē dignitatis etiā ſpeciū contra cōmiſſas ſibi plebes paſtorū ſimul ⁊ cuſtodū partes implere tenetur ⁊ coram ipſis laudabiliū operum ex. lucē. ad noſtrū ſane ꝑuenit auditum ꝙ nonnulli pontificali prediti dignitate gregū ſuorum cuſtodiam negligētes ⁊ abhorrentes lucere tanq̄ filij tenebraꝝ non verentur. ſed ab omni ſuarū cura vicēnarij more tp̄e longe ſubducere ⁊ pontificali dignitate delecta non erubeſcunt vagari per deuia ſub habitibus transformatis ac ꝯtempto de exhibendo paribus ⁊ ſuꝑiorib⁹ honore precepto ſic ſubiectis ⁊ in decori interdū ad ſe. ap. clanculo declarare p̄ſumunt in ſunore nocturno cuius intuitum nox illuminat lux excecat de die latentes of tenebrarū quo in ius arbitrantur conformari deſiderijs viſitant ſuos eis euomentes cōceptus iniquos ⁊ conſpirationes forſan illicitas aduerſus ꝑtur

bantes ⁊ demū vel abſq; notabilis conſueta quā debita non exhibita ro. pon. ⁊ nec ab ipſo petita licentia nec obtenta cedunt. nos igitur ⁊ ipſius ſe. honorē in hac parte ꝓſpicere ac talium inſolentijs imponere cupientes de terrano. cōcil. hoc generali ꝓhibemus edicto ne de cetero p̄ſul alias ſine ſui ſuꝑioris licentia nihil ꝓ negocijs cōmiſiſſe ſibi eccleſie extra ſuā dioc. audeat ꝓuocare firmiter ſtatuentes vt quicunq; pon. ad romanam cuius veniens papale palaciū primitus viſitet ad papā ſi hoc patiatur tp̄is oportunitas: intraturus ad reuerentiā ſubiectā ⁊ debitā exhibiturus eiuſdē nullatenus receſſurus ad cur. niſi ab ipſo ſub hoc petita licentia ꝙ ſi ſecus a quocunq; ſuꝑ his fuerint attēptate nos quoq; p̄latos q̄uis etiā patriarchali dignitate fūgentes ſic ad ſedem accedentes ⁊ ab illa vt predicitur recedentes necnon quoſcunq; alios qui tales apud ſe. ipſam p̄ſumpſerint receptare nec ante receptionenem huius eiuſdem ro. pon. ſignificauerunt aduentū ipſorum vel illorum decreuimus eoipſo notam infidelitatis incurrere ac excōmunicationis ſententie ſubiacere. Nulli ergo. ⁊c.

Beneficia vacantia ad collationē pape ꝑtinēt.

Et ſi in tp̄alium bonorum habēda ſit diſtinctionis cautela: p̄cipue vt ea digne ⁊ laudabiliter diſponātur in eccleſiaſticis tū rebus multo fortius inuigilare noſtra debet intentio vt iuxta ꝑſonati conditionē ⁊ ſtatutum ad diuini nois laudē ⁊ ipſaꝝ vtilitatē ꝓuideatur ex merito eccleſiaſtic. de ꝑſonis cū iuxta canonicas ſāctiones nihil ſit qḋ eccleſie dei magis officiat q̄ ꝙ indigni aſſumant ad regimē animaꝝ. hac igitur conſideratione cōmoti ſpecialiter burdeg. eccleſia de qua licet imeriti ſumus nouiter ad hūc ſtatū ſūmi ap̄latus aſſūpti ⁊ moñ. ſancte cruc. burdegal. ordinis ſancti benedicti etiā vacantē ꝑ obitū quondā fratris guil. de lūbo abbatis eiuſdē ⁊ generaliter patriarchales archiep̄ales ep̄ales eccleſias monaſteria prioratus ⁊ ꝑſonat⁹ quos licȝ dignitate vel officia cuiuſcūq; ordinis vel conditionis exiſtant necnon canonicatus prebēdas eccleſias cum cura vel ſine cura ⁊ alia quelibet eccleſiaſtica beneficia quocunq; nomine appellantur que apud ſe. apo. vacare noſcuntur ad pn̄s. ⁊ que toto noſtro pontificatus tp̄e vacare cōtingerit in futurū ꝓuideri collationē ⁊ diſpoſitionē noſtre ⁊ ſedis eiuſdem ac vice auctoritate apo. reſeruamus decernens ex nunc irritum ⁊ inane. ſi q̄ contra hoc ꝑ quoſcunq; q̄uis auctoritate ſcienter vel ignoranter attēptatū eſt hactenus vel in poſterum contigerit attēptari conſtitutione clementis. iiij. ⁊ bonifacij viij. ro. pon. prede. noſtri ⁊ alia quecunq; in contrarium edictis non obſtante ⁊ quia plus dubitari ſolet ꝙ ſpecialiter iniungitur poſtq̄ generaliter impatur hac reſeruatione detento ligari volumus ignorantes. ⁊ quia bullam noſtram non habueris ad pn̄s ad cautelam preſentium ⁊ memoriā futuroꝝ huius reſeruationem cum premiſſi interponere decreti ſcribi ⁊ in publicaȝ formā redigi iuſſimus ꝑ bernardū cāpanarij publicū notariū infra ſcriptum quoq; etiā ſigillo quo vtebant olim burdegal. eccleſie p̄ſidente: facimus appenſione muniri. Datū burdegal. ij. kalen. auguſti. pon. noſtri anno primo.

Iohannes. xxij. contra nuncios impedientes ⁊ legatos ſedis apoſtolice rubrica

Super gentes ⁊ regna romanus pōtifex a domino conſtitutus cum per ſingulas regiones circuire nō poſſit ne cura gregē ſibi creditū curaȝ paſtoralis ⁊ ſollicitudinis exercere auctoritate habet interdū ex debito impoſite ſeruitutꝭ ſuos ad diuerſas mūdi ꝑtes ꝓut neceſſitates emerſerint deſtinare legatos qui vices ipſi⁹ erratu corrigāt aſpera in plana conuertant ⁊ cōmiſſis ſibi populis ſalutis incrementa miniſtrent verū cū aliqui officiū huius ⁊ poteſtatē ipſius ro. pō. quam non ab homine ſed a deo recepit ſub ſuo arbitrio redigere volentes legatos ipſos vel ab eis periti fuerint vel de beneplacito eorum tranſmiſſi ſibi terras ſubiectas debentes hoc ei⁹ de conſuetudine competere ingredi non ꝑmittūt. nos huiuſmodi de conſuetudine non tam irrationabilē quam nunq̄ animaꝝ

ſaluti contrariam detrahentes poteſtati apoſtolice approbātes
legatos ipſos ab oībus cuiuſcunqꝫ p̄eminentie conditōnis aut
ſtatus fuerint debent admitti decreuimus nec eis p̄textu cuiuſ
uis conſuetudinis impediri poſſe a quoqꝫ criſtiano noīe gloriā-
te quo minus regū.prouincias ⁊ terras quaſlibet ad que ipſos
deſtinare contingerit:ingrediātur libere:ac cōmiſſe ſibi legatio-
nis officiū exerceāt in eiſdem.qui non de cetero ſuꝑ p̄dictis di-
ctos legatos aut etiā nuncios quos ad quaſcunqꝫ ꝑtes pro cau
ſis cuiuſlibet ſedes ipſa tranſmiſit p̄ſumpſerit impedire:ipſo fcō
ſententiā excōicationis incurrāt regna terre ⁊ loca quelibet ſub
iecta eiſdem tam diu ſint eoipſo eccleſiaſtico interdicto ſuppoſi
ta q̄diu in huius contumacia durerint ꝑſiſtendū non obſtā.qui
buſlibet indulgentijs priuilegijs imꝑatoribus ſeu regib⁹ ſeu qui
buſcunqꝫ alijs ſub quibuſcunqꝫ tenoribus modis ⁊ formis a ſe-
de ipſa cōceſſis que contra p̄miſſa nulli volum⁹ ſuffragari. Idē.

De hereticis. Rubrica.

Ex eo quedā nouella conſtitutio ſuꝑ negotijs here-
tice prauitatis a me.boni.viij.prede.n. continet ꝙ
in ipſo negocio ꝑ dioceſanos ep̄os ipſos ⁊ inquiſi
tores ſuꝑ eodē inquiri valeant cōmuniter vel diuiſim. ⁊ ſi diui-
ſim ꝓceſſerint teneantur inuicē ſibi cōmunicare ꝓceſſus nos cō
ſulere voluiſti qū ⁊ quomō ſit iſta cōmunicatio facienda:nos de
fra.noſ.conſilio intelligimus dioceſanos ⁊ inquſitores ⁊ ep̄i ſe-
paratim non qū ep̄i tum vel inquiſitores tū ꝓcedunt conſulta-
tioni veſtre breuiter reſpondemus ꝙ quotienſcunqꝫ iſti proce-
dunt ſeꝑatim ſibi debent in fi.tamen dum nil reſtat agen dū nſi
ꝙ ſententia ꝓmulgetur cōmunicare ꝓceſſus.licet em̄ quibuſdaꝫ
poſſet videri ꝑ legē ciuilē ꝙ ſicut aliquis ex agitatis dꝫ ferre ſen
tentiam contra ⁊ cor̄ alio:vtputa qū adminiſtrator delegat alij
cauſam ſibi cōmiſſam:reſeruata ſaltem in prin.⁊ conteſtatiōe rur
ſus in medio ⁊ ſimiliter in fine que ſunt examinata audire deb et
vtiqꝫ ⁊ in caſu p̄ſti vbi ex actis cōmuni alio abijcio alter ꝓfert
ſententiam ſit cuꝫ huius accā reſentiat quod fieri nō poteſt ſi eo
rum denegetur dicō:cum id equitas non canonū non admiſit im
merſarie cauſam excipimus ſi alter cōmode non poſſet ꝓcedere
niſi alterius actis viſis ex hoc em̄ tam ſemel tantū vt locus frau
di non fiat in toto negocio copia tribuat.verum quia nonnulli
dioceſani ꝑtes ꝓuentuū de hereticoꝝ bonis inquiſitiōis officio
deputare ꝓpter expenſas quas dū in quantū in ſepe dicto ne-
gocio faciunt a nobis exigere voluntꝰ hoc aūt iuri abſonum tū
ordinarij ſint ideoqꝫ officium regule qꝺ eis accūbit ꝓprius eos
oportet explere ſtipendia fieri penitus ꝓhibemus rōm aūt ꝓuētꝰ
dioc.ꝓuētuū obuenientiū ex inquiſitionis officio a nobis nō ob-
ſtante aliqua conſtitutione vel mandato contrarijs nō expoſcāt
ſed eā camere noſtre vel alicui nos vel ſucceſſores noſtri ro. pō.
mandaremus reddenda reddatis que generaliter iubemus.

De vacantium fructibus. Rubrica.

Cum nōnulle ꝑſone eccleſiaſtice reuocare tenetur
in dubiū:an ſi obtinenti dignitatem vel aliud bene-
ficium eccleſiaſticū cui cura īminet animarum caꝑe
aliud beneficiū conferatꝰ.⁊ tunc ꝙ ambo beneficia ſucceſſiue cō
tingit eorum amboꝝ fructus primo alio quō vacant ratione de-
putationis fructuū redditū ⁊ ꝓuentuū eccleſiarū tunc vacan-
tium.etqꝫ vſqꝫ ad certum tp̄s vacare contingeret quos ꝓ eccle
ſie ro.neceſſitatibus releuandū ꝑ noſtras litteras duximus de-
putandos noſtre camere debeantur nos ambiguitateꝫ huius re
mouere noſcentes auctoritate ap.declaramus amboruꝫ eorūdē
beneficiorum fructus redditus ⁊ ꝓuentus cum utrunqꝫ ipſoruꝫ
vacet ꝑ eundem cameram debere ꝑcipi ⁊ haberi. Nulli igitꝰ ⁊c.

De magiſtro Johanne de polliaco theolog.magiſtro.

Johannes epiſcopus ſeruus ſeruorū dei venerabi-
libus fratrib⁹ patriarchis ep̄is ac dilectis filijs ele-
ctis ad quos p̄ſtes ꝑuenerint:ſa.⁊ apo. benedictio
nem.vas electionis doctor eximius egregius p̄dicator cuius p̄
dicatio mundum totum vniuerſum p̄ſumptuoſuꝫ illorū audaciā
refrenat ſollicitus qui prudentie ꝓprie īmitentes in errores ꝓ-
prios ꝓlabuntur.non plus ſaꝑe q̄ꝫ oportet ſed ad ſobrietatē ſa-
pere ſalubrem doctrinā ſuggeſſit.nec iuxta ſapientꝰ.eloquiū qſqꝫ
ſue prudentie modū ponat.ſane cū dilectum filiū magiſtrū Jo-
hannem de palliato ſacre theologie doctorē certis ex cauſis de
fratrum no.conſilio ad noſtram preſentiam vocaſſemus fide di-
gna relatio ad noſtrum ꝑduxit auditum ꝙ ipſe in quibuſdā arti-
culis tangentibus penitentie ſacramentū non ſobrie ſed ꝑperaꝫ
ſapiebat infraſcriptos articulos ꝑiculoſos ꝯtinētes docēs publi
ce in ſuis predicatiōibus ⁊ ī ſcolis. Primo ſi quidā inſtruēs au-
diendi confeſſiones:tenetꝰ eadē peccata que cōfeſſi fuerint iteꝝ
confiteri ꝓprio ſacerdoti.Secundo ꝙ ſtāte omnis vtriuſqꝫ ſex⁹
edicto in conci.generali ro pon.non poteſt facere ꝙ parrochia
ni non teneantꝰ omnia peccata ſua ſemel in anno ꝓprio ſacerdo
ti confiteri qꝺ dicit eſſe ꝑrochialem curatum:īmo nec deus poſ-
ſet hoc facere.quia vt dicebat implicat contradictionē. Tertio
ꝙ papa non poteſt dare generalē poteſtatē audiendi confeſſio-
nes īmo nec deus qui confeſſus habens licentiā teneatꝰ iterum
confiteri ꝓprio ſacerdoti quem dicit eſſe vt p̄mittitꝰ ꝓprium ſa-
cerdotem. Nos igitur ſcire volentes ſi ſuggeſta nobis veritateꝫ
haberent ar.p̄miſſorum copiam eidem magiſtro Johanni fecim⁹
aſſignari.⁊ ad defenſionem ſui audientiā plenam ſibi prebuim⁹
tam in noſtra ⁊ dictorum fratrum conſiſtorio in p̄ſtia q̄ꝫ alias
corꝰ aliquibus ex ipſis fratribus ꝑ nos ad hoc deputandis. veꝝ
licet p̄fatus magiſter dictos articulos ⁊ contentos in ipſis de-
fendere niteretur.aſſerebat tamen ſe paratū ⁊ tute tenere in pre
miſſis ⁊ alijs credenda ⁊ tenenda eſſe que ſedes ap.diffiniret
Nos igitur attendentes ꝙ dictoꝝ articulorum aſſertio p̄dica-
tio ⁊ doctrina redundare poterant in multarum ꝑniciem anima
rum ipſoſqꝫ ꝑ p̄latos magiſtros in theolog.examinari diligēter
noſipſi etiā cum.d.fratribus ſolertem collationeꝫ examinationē
ſuꝑ hoc p̄habita comperimus p̄dictos articulos nō doctrinā ſa
nam:ſed ꝑiculoſā multū.ac veritati contumaciā continere.quos
etiā articulos omnes ⁊ ſingulos idē magiſter verꝰ ſibi rationib⁹
opinionem ſue dudū habite contrarijs demrātꝰ.in conſiſtorio re
uocauit aſſerens ſe eos credere non veros ſed ipſoꝝ contrariuꝫ
verū eſſe cum diceret ſe neſcire rationibus ſibi factis in contra-
riū reſpondere.ſeqꝫ ne ꝑ aſſertionē predicationū ⁊ doctrinā hu
ius in errore qꝺ abſit anime ſupplicationē ꝓlabātur omnes ar.
p̄dic.⁊ quemlibet eorum tū falſos ⁊ erroneos ad doctrinam ſa-
cram deuios auctoritate apo.dānamus ⁊ reprobamus de. f.n.
conſi.predictoꝝ doctrinā contrariā verā eſſe contrariā etiaꝫ ca-
tholicā aſſerentes cū illi qui p̄dictis fratribus confiterentꝰ non
magis teneantꝰ eadem peccata iterū confiteri q̄ꝫ ſi antea cōfeſſi
fuiſſent eorum peccata ꝓprio ſacerdoti iuxta.d. conſi. generale
optantes aūt veritates noſtras notas eſſe fidelib⁹ p̄dictis errori
bus p̄cludemus aditū ne ſubintret fe.recor.alex.iiij.⁊ cle.iiij.ro.
pon.n.veſtigatur mittendo vniuerſis ⁊ ſingulis diſtrictius inhi
bemus ne p̄miſſos articulos ꝑ nos vt p̄mittitꝰ dānatos ⁊ repro-
batos vel contenta in eis vel aliquo ipſorum vtpote a catholica
fide mexibus reſpuēda tenere audeat ſeu defenſare quomodoli
bet vel docere.quo circa vniuerſitati noſtre paꝰ.ſcripta diſtricte
precipiendo man.q.vniuerſi ⁊ ſinguli noſtrū in ciuitatib⁹ ⁊ dio-
ce.noſtris conuocato clero cōmuniter omnia p̄miſſa ⁊ ſingula ꝑ
nos ſeu alios ſolenniter publicetꝭ.nos etiaꝫ eidē magiſtro Johā
ni mandamus ꝙ in ſcolis ⁊ ſermone pariſius p̄dictos articulos
⁊ contenta in eis tanq̄ꝫ veritati contraria ꝓprie voc. oraculo et
aſſertione publice conſtanti debeat reuocare.de quibus factu-
rus dictus Johannes efficaciter repromiſit. Datum auinioū.
viij.kalen.auguſti pon.no.anno.v.

De cantoribus. Rubrica

Docta ſanctorum patrum decernit auctoritas vt in
dieꝫ laudis officijs que deb te ſeruitutis officio vel
obſequio exhabentꝰ tunc cunctoꝝ mens vigilet ſer-
mo non diſplicet ⁊ modeſta pſallentium grauitas placida mo-

dulatione decantet. nā more eorū reſonabāt ſonus dulcis qppe
omnino ſonus more pſallentiū reſonat cū deū corde ſuſcipimur
domini loquanẽ verbis in ipſū quoqȝ cantib⁹ deuotionē accen
dit. inde etenī in eccleſijs dei pſalmo decantando p̄cipitur vt fi
delium deuotio exciteẽ in hoc nocturnū diuturnuȝ quoqȝ offi-
cium miſſarū celebritates aſſidue clero ac populo ſub tenore mo
roſa diſtinctaqȝ gradatione ſequitur vt eadē diſtinctione cohibe
ant ⁊ maturitate pſiciant cū diſcant. ſed nōnulli noue ſcole diſci
puli de tp̄oribus menſurandis inuigilant nouus intendunt fin-
gere ſuas quā cantare maliit inſembrēs minimas eccleſiaſtici can
tus notulas pciuntur. nā melodie hoquetis interſecant diſcan-
tibus lubricant exemplis ⁊ motetis bulgaribus nunq̄ incultāt.
a deo vt interdū antbiffonarij ⁊ gradualis fundamēta deſpiciaẽ
ignorant ſup quo edificant tonos: neſciāt q̄ nō diſcurrunt imo
tū fundunt cū ex eorū multitudine notarum aſcenſiones pudice
diſcenſionēqȝ temporate plani cantus quibus toni ipſi ſeſcernū
tur abinuicē officietur. currunt enī ⁊ non diſcernunẽ ab inuiceȝ
aures inebriant ⁊ nō medenẽ. geſtibus ſimulant qđ depromunt:
quibus deuotio querenda contēnitur in cautalaſcuna ppalatur
nō. n. fruſtra inquit ipſe boe⁹. laſciuus animus vel laſciuioribus
delectaẽ modis vel eoſdē ſepe audiens emoliẽ ⁊ frangitur. hoc
ideo dudum nos ⁊ fratres noſtri correctione indigere p̄cipim⁹
licet relegare imo prorſus abijcere ab eadē dei eccleſia pfugari
efficacius pperamus. Quo circa de ipſorum fratruȝ conſilio di
ſtricte p̄cipimus: vt nullus deinceps talia vel his ſimilia in diui
nis officijs preſertim horis canonicis vel cū miſſarū ſolennia ce
lebrantur attemptare p̄ſumat ſi quis vero contra fecerit p ordi-
narios vbi iſta cōmiſſa fuerint vel deputandos ab eis in nō exem
ptis. in exemptis vero p p̄poſitos ſeu p̄latos ſuos ad quos aliaſ
correctio ⁊ punitio culparū ⁊ exceſſuū huiuſmodi vel ſiliū ptine
re dinoſcunẽ vel deputādos ab eiſdē p ſuſpenſionē ab officio p
viij. dies auctoritate huius canonis puniaẽ. p hoc aūt intendi-
mus phibere qui interdū diebus feſtis p̄cipue ſiue ſolēnibus in
miſſa ⁊ p̄fatis diuinis officijs alique conſonantie que melodiaȝ
ſapiunt puta octaue quinte quarte ⁊ huius ſupra cantū eccleſia
ſticum ſimplicē pferantur. ſic tū vt ipſius cantus integritas illi-
bata pmaneat: vel ex hoc de bene morata muſica imuteẽ maxie
cum huius conſonantie auditum demulgeant deuotionem pro
nocent ⁊ pſallentiū deo animos corpe nō ſeruāt. Datuȝ anno. ix.

De his qui vadunt vltra mare ſine licentia ſui ſuperioris.

Iohannes epus ſeruus ſeruoꝝ dei ad ppetuam rei
memoriā ⁊c. ad noſtrū nup relatio fidedigna pduxit
auditū q̄ nōnulli religionis geſtātes habitus in ve
ritate religionis omnino vacui ⁊ modeſtia penitus alieni ad p-
tes q̄ſqȝ tranſmarinas ſe transferunt in quibus pauci fideles re
ſpectu infideliū cōmorantur ⁊ vt illi facilius decipe ſimpliciū ag
nos ac ipſos ⁊ alios in errores precipitare ſeu retinere valeant
ſub ouili veſte ac humilitatis veſte lupū animo occultātes p do
ctrinas ſuas reprobas ⁊ erroneas fideliū mentes quantuȝ in ſe
eſt corrumpere ſatagūt in ipſis ptibus piculū nimiū ſpergere nō
omittunt necnō ⁊ os ſuū ponentes in celum lingua eorum tranſ
eunte ſup terram ſancte ro. eccle. detrahere conſtitutionibus et
alia multa a fide deuia in ſuis ſermonibus ac ſecretis collocutōi
bus euomere ſanis anterioribus nō verētur ex quibus deus of-
fenditur piculoſa ſuſcitantibus p̄paratur ſimplicib⁹ laque⁹ ipſiqȝ
taliū preſūptores de heresi vehemenẽ arguunt ſuſpectos. Nos
itaqȝ tantis obuiare piculis paterne diligentie ſtudijs cupiētes
cuiuſcunqȝ religionis ordinis ſtatus vel conditionis exiſtant d
fra. n. conſilio ſimul diſtrictius auctoritate pn̄tiuȝ inhibemus ne
ipſorū aliqs abſqȝ ſupioris ſui ordinis licentia per ipſius litteraſ
patentes conceſſa de cetero ad ptes ſe transferāt antedictas ſu
perioribus ipſis nihilominus iniūgentes ne quibuſuis ſui ordi
nis fratribus niſi dūtaxat viris litteratis pūidis ⁊ exptis huiuſ-
modi licentiā impartiri preſumant. Nos enī quoſcunqȝ pre
ſumentes contrarium quouiſmodo excōicationis ſubiacere ſen-
tentie volumus ipſo facto a qua nullus ab alio q̄ ro. pon. poſſit
niſi dūmtaxat in mortis articulo abſolutionis articulū obtinere
Ceterū vniuerſis eccleſiarū prelatis in virtute ſancte obediētie
diſtricte precipiendo diſtrictius de tenore pn̄t um mandamus
q. nullos religioſos ad ptes ſe transferentes predictas niſi p pa
tentes ſui ſupioris litteras ordinis de licētia ſpeciali ſe illuc trāſ
ferendi ſibi conceſſa prelatis eiſdem plenam fideȝ in ciuitatibus
ſuis ⁊ dioc. terre ⁊ locis alijs ad predicationis officium vel diui
norum celebrationē admittāt. ſed ipſos potius velut apoſtatas
capiant ſeu capi faciant eos carcerali cuſtodie donec de dicta li
centia modo p̄dicto ſibi conſtiterit detinendo. ⁊ nihilominus ſi
quidem religioſis approbate que ſedes ap. reprobauit aliaſ: que
alias ſunt fidei obuia in ſuis predicationibus ſeu ſecretis colla-
tionibus dogmatizare preſūpſerint vt tales quibuſcunqȝ ceſſan
tibus priuilegijs poſſint licite cape ⁊ carcerali cuſtodie ſic̄ ſuos
poſſent ſubditos mancipare licentiam impartimur ⁊ inſup teno
re pn̄tium mandamus eiſdem ⁊ de priuilegijs ſūmarie ſimpliciẽ
⁊ de plano ac ſine ſtrepitu iudicij ⁊ figura per ſe vel p alium ſeu
alios ſe ſolerter ⁊ fideliter ſtudeāt informare quoſcunqȝ de pre-
dictis ſeu aliquo eorum reperiunt reos eos iuxta ſtatuta cano-
num in aliorum extra caſtigare penis debitis non poſtponāt nō
obſtantibus exemptionis ⁊ alijs qbuſcunqȝ priuilegijs ⁊ litteriſ
ap. eiſdem religioſis vel eorum ordinibus ab eadeȝ ſe. conceſſis
vel in poſterum concedendis etiā ſi de illis plena ⁊ expreſſa mē
tio ac de verbo ad verbum in preſentibus ſit habenda qđ verū
ad predicta vel aliquod eo[illegible]dem ⁊ in nullo volumus ſuffraga
ri. Nulli ergo hominum om[illegible]o ⁊c. vt. ſ. Datum auinioñ. vi.
idus maij pon. no. anno nono.

Iohannes epūs ſeruus ſeruorum dei dilectis filijs
magiſtro ⁊ fratribus hoſpitalis ſancti iohannis hie
roſolymitani ſalutem ⁊ apo. bene. exhibita nobis ex
parte veſtra petitio continebat q̄ dudum poſt conſtitutioneȝ p
nos editā qua ſpecialiter ⁊ expreſſe caueẽ q̄ habentes annalia
in eccleſijs de conſuetud. priuilegio qui ratione dictorū annaliū
fructus primi vel ſecundi vel alterius cuiuſcunqȝ ſequentis āni
beneficiorum vacantium ſibi hactenus vendicabant nihil exui-
dere inter ſūmam p vnūquodqȝ beneficiorum ipſorū conſueuit
in decime ſolutione taxari pretextu cuius priuilegij conſuetudi
nis vel ſtatuti quouis modo pciperent. ſed ipſius ſūme pceptiōe
dūtaxat debent eſſe contenti totali reſiduo p̄dicto obtinētibus
beneficia remāſuro niſi forſan illi qui fructus illos ſoliti eſſent cū
integritate pcipe malent ipſum habere reſiduum ⁊ obtinuit be-
neficia dimittere ſummā memoratā quo caſu percipiendi quod
malent erat eis optio derelicto. Quandam aliam declara-
tionē ſeu conſtitutionem in qua ſpecialiter cauebatur q̄
ſi huius beneficiū obtinentes in eccleſia in qua ſpecialiter illud
beneficiū exiſterit minime reſiderent quid debitum ſeruitiū im
pendendū capitulo eiuſdeȝ eccleſie nihil debetur accreſcere cū
ceſſāte cauſa ceſſare debeat pariter quod vigebat Quodqȝ
ex verbis declarationis huius ſatis innui videbaẽ q̄ fructus be
neficioꝝ non reſidentiū accreſcere debeant habentibus annalia
memoria verū ex eo q̄ in declaratione dicta non continetur ex
preſſe vos in perceptione annalium nobis de noſtrorum benefi
ciorum vacantium de predictis cōſuetudine vel ſtatuto quo ad
fructus non reſidentium in eiuſdem qui vobis accreſcere debēt
nullū adhuc cōmodum aſſequi potuiſtis. licet vt premittitur di-
cti fructibus capituli non accreſcant. Quare nobis humiliẽ
ſupplicaſtis vt q̄ in huius declaratione noſtra tacite innuiẽ de
clarare expreſſius dignaremur. Nos itaqȝ petitionē veſtrā iuri
conſonam eſtimantes ac ppterea in hac pte quieti ⁊ indamna-
tio idem pūidere volētes preſenti oraculo declaramus q̄ fru-
ctus p̄dicte eccleſie vel beneficij vacantis cuius annalia in qui-
bus conſiſtunt debentur vobis ex priuilegio conſuetudine vel
ſtatuto etiā p ea parte que obtinentibus prebēdam vel benefi-
cium huius ſi in eccleſia ver. illa conſiſtunt pſonalē reſidentiā fa
tenẽ. deberetur ſi non reſideant ibidem tenetur vel interpreta
tiue vtpote p ſpeciale priuilegium apl̄i⁹ vel alias ex cauſa ratiō a
biliter ad huius reſidentiaȝ legitime excuſentur cum dicta pars

Pro libraria Regal/ collegij Campanie als Nauarre

ut premittitur capitulo non accreſcat vobis accreſcit debent ſe
cundum intentionem ⁊ mentem declaratorie memorate. Nulli
ergo omnino hominum ⁊c. vt ſupra. ſi quis autem hoc attēpta-
re preſumpſerit ⁊c. vt ſupra. Datum auinioñ. kalen. marcij pon.
noſtri anno. v.

Iohannes ep̄us ſeruus ſeruorum dei ad ꝑpetuam
rei memoriam. Cum matheus de pōtiano ordinis
predicatorū inquiſitor heretice prauitatis in regno
ſicilie deputatus friuola occaſione queſita. ac noſtra ⁊ apoſtoli
ce ſedis reuerētia ⁊ honore hꝰpoſitis in dilectū filiū mgr̄m gui l
helmū de balacto archidiaconum forouilicenſem capellanū no
ſtrum campanie maritimeq̄ꝫ rectorem excōmunicationis ſenten
tiam inconſultis motibus non ſine multa temeritate duxerit ꝓ-
ferendam. nos volentes de cetero talium preſumptionibus ob
uiare vniuerſis ⁊ ſingulis tam ordinarijs q̄ꝫ delegatis iudicibꝰ
⁊ inquiſitoribus prauitatis eiuſdem ⁊ alijs vniuerſis ⁊ ſingulis
quacunq̄ꝫ auctoritate fungerētur auctoritate apoſtolica diſtri-
ctius inhibemus ⁊ mandamus expreſſo ne cōtra noſtros ⁊ apo
ſtolice ſedis officiales vel nuntios aut ipſoꝝ aliquē quauis occa
ſione vel cauſa abſq̄ꝫ noſtra ⁊ dicte ſedis licentia ſpeciali per
eiuſdem ſedis litteras concedenda plenam facientes de tenore
pſitium mentionem ꝓcedere quoquomō preſumant. aut in eos
vel ipſorum aliquem excōicationis vel ſuſpenſionis ſeu quaſuis
alias ſententias ꝓmulgare. nos em̄ ex nunc decernimus irritū
⁊ inane quicquid contra inhibitionem ⁊ mandatum huiuſmodi
contigerit attemptari. volumus tamen ꝙ ordinarij ⁊ inquiſito-
res p̄dicti ſuꝑ hiis que negocium tangunt fidei. alij vero ſuper
alijs que rem tangunt alias publicam vel priuatam ⁊ ſiue or-
dinarij ſiue delegati fuerint quacunq̄ꝫ auctoritate prout poſſet
al's ad eoꝝ officiū ꝑtinere ſi qd ꝑ officiales vel nuncios ipſos in
debite forſan attemptatum extiterit ſe plenius informare idq̄ꝫ
nobis ſignificare ſtudeant vt ꝓuidere ſuꝑ hoc de oportuno re
medio valeamus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginā no-
ſtre inhibitionis mandati conſtitutionis ⁊ voluntatis infringe-
re uel ei auſu temerario contraire. ſi quis aūt hoc attemptare p̄-
ſumpſerit indignationem omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊
pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Datū auinioñ
xij. klen. Januarij pon. noſtri anno. vi.

BIBLIOTHEQUE MAZARINE

mq dernier f. blanc